

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

50
50 ΧΡΟΝΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2015

Ετήσια Έκθεση

2015

Υπουργείο Παιδείας
και Πολιτισμού

Γενική Εποπτεία:	Αίγλη Παντελάκη Γενική Διευθύντρια Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
Εποπτεία:	Χρίστος Παρπούνας Συντονιστής Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων (Υ.Α.Π.)
Επιμέλεια έκδοσης:	Γιάννης Οικονομίδης Λειτουργός Γραφείου Τύπου – Γραφείο Υπουργού
Γλωσσική επιμέλεια:	Ειρήνη Ροδοσθένους Επιθεωρήτρια Φιλολογικών Μαθημάτων Στέλλα Κόντη-Θεοχάρους τ. Πρώτη Λειτουργός Εκπαίδευσης - Αγγλικά
Συντονισμός έκδοσης:	Μαρίνα Άστρα-Ιωάννου Λειτουργός Υ.Α.Π.
Σχεδιασμός Εξωφύλλου:	Έλενα Ηλιάδου Γραφίστας, Λειτουργός Υ.Α.Π.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2015

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	12
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ	
Συνολικές δαπάνες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού 2015	13
ΜΕΡΟΣ Α: ΠΑΙΔΕΙΑ	
1. Δομή και Οργάνωση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	
1.1 Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης	16
1.2 Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης	24
1.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	28
1.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	35
1.5 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	42
1.6 Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών	42
1.7 Πολιτιστικές Υπηρεσίες	42
1.8 Τεχνικές Υπηρεσίες	43
2. Σχολεία κατά βαθμίδα	
2.1 Δημοτική Εκπαίδευση	46
2.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	46
2.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	47
2.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	47
3. Διδακτικό Προσωπικό	
3.1 Δημοτική Εκπαίδευση	58
3.2 Μέση Εκπαίδευση	58
3.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	59
3.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	60
4. Μαθητικός Πληθυσμός	
4.1 Δημοτική Εκπαίδευση	61
4.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	61
4.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	62
4.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	63
5. Δαπάνες	
5.1 Δημοτική Εκπαίδευση	67
5.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	69
5.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	70
5.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	72
6. Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υλικοτεχνικής Υποδομής	
6.1 Δημοτική Εκπαίδευση	74
6.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	74
6.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	74
7. Καινοτομίες - Μεταρρυθμίσεις – Δομικές Αλλαγές	
7.1 Δημοτική Εκπαίδευση	75
7.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	96
7.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	132
7.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	139
7.5 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου	151
8. Συμμετοχή σε Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	
8.1 Το δίκτυο Ευρυδίκη	152
8.2 Ηλεκτρονική Πλατφόρμα για την εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ευρώπη – EPALE	153
8.2 Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	155
8.3 Προγράμματα	156
9. Άλλες δραστηριότητες	
9.1 Μέση Γενική Εκπαίδευση	161

9.2 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	175
9.3 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	177
10. Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών	
10.1 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	186
11. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων	203
12. Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ)	206
13. Γραφείο Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού	
13.1 Γενική Διοίκηση	210
13.2 Ανθρώπινο Δυναμικό	211
13.3 Αποθήκη Υ.Π.Π.	211
13.4 Μονάδα Διοίκησης Επιμελητών	212
14. Άλλες Υπηρεσίες του ΥΠΠ	
14.1 Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων	214
14.2 Έργα Πληροφορικής Τ.Π.Ε.	226
14.3 Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας	236
14.4 Γραφείο Ευρωπαϊκών και διεθνών νομοθεσιών	237
14.5 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης	241
14.6 Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας	243
14.7 Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής	269
14.8 Τεχνικές Υπηρεσίες	287
14.9 Μόνιμη Κυπριακή Επιτροπή Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων	305

ΜΕΡΟΣ Β: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

1. Πολιτιστικές Υπηρεσίες

1.1 Γράμματα	308
1.2 Μουσική	317
1.3 Εικαστικές Τέχνες	331
1.4 Λαϊκός Πολιτισμός/Πολιτιστική Κληρονομιά	335
1.5 Θέατρο	336
1.6 Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια 2015»	337
1.7 Χορός	338
1.8 Κινηματογράφος	341
1.9 Περιφερειακή πολιτιστική ανάπτυξη	349
1.10 Πρόγραμμα «Η Ευρώπη για τους πολίτες»	350
1.11 Λειτουργία Μορφωτικών Κέντρων/Γραφείων στο εξωτερικό	350
1.12 Συμφωνίες και προγράμματα πολιτιστικής συνεργασίας	355
1.13 Υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης	356
1.14 Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2017	356
1.15 Θεσμική συμμετοχή σε προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου για θέματα πολιτισμού	357
1.16 Μουσεία	357
1.17 Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO	358

2. Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών

2.1 Σκοποί και μέσα για την επίτευξή τους	366
2.2 Βιβλιοθήκη και αρχεία	366
2.3 Εκδόσεις	366
2.4 Δραστηριότητες του 2015	367

3. Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου

3.1 Νομικό καθεστώς	368
3.2 Σκηνική Δραστηριότητα	370
3.3 Θεατρική Ανάπτυξη	373
3.4 Θεατρική Υποδομή	375
3.5 Άλλες Επιχορηγήσεις και Δραστηριότητες	375

ΜΕΡΟΣ Γ: ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

1. Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού

1.1 Τομέας αθλητισμού	378
1.2 Τομέας τεχνικών υπηρεσιών και ελέγχου ιδιωτικών σχολών Γυμναστικής	388

1.3 Κλάδος Οικονομικής Διαχείρισης	394
1.4 Διεθνείς αθλητικές σχέσεις	395
1.5 Πρωτόκολλα	401
1.6 Υπηρεσιακές Επισκέψεις στο Εξωτερικό	402
1.7 Ακαδημία Αθλητισμού	402
1.8 Θέματα Προσωπικού	403
1.9 Κέντρο Αθλητιατρικών Ερευνών Κύπρου (Κ.Α.Ε.Κ.)	403
1.10 Ανώτατο Συμβούλιο Υγείας Αθλητών (ΑΣΥΑ)	406

ΜΕΡΟΣ Δ: ΝΕΟΛΑΙΑ

1. Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου

1.1. Σύσταση Οργανισμού και Διοικητικό Συμβούλιο	410
1.2 Συμβουλευτικός ρόλος	410
1.3 Δομή	411
1.4 Προϋπολογισμός Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου	411
1.5 Δραστηριότητες του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου	411
1.6 Εκσυγχρονισμός Ο.Ν.Ε.Κ.	411
1.7 Προγράμματα	414
1.8 Έργα υποδομής	418
1.9 Eurodesk	420
1.10 Τομέας πρόληψης και συμβουλευτικών υπηρεσιών	420

ANNUAL REPORT 2015

PART A: EDUCATION

1. Organisational Structure of the Ministry of Education and Culture

1.1 Primary Education	426
1.2 Secondary General Education	434
1.3 Secondary Technical and Vocational Education (STVE)	440
1.4 Higher and Tertiary Education	446
1.5 Cyprus Research Centre	457
1.6 Cyprus Pedagogical Institute	458
1.7 Technical Services Department	458

2. Innovations, Reforms and Structural changes in Education

2.1 Primary Education	459
2.2 Secondary General Education	476
2.3 Secondary Technical and Vocational Education	487
2.4 Pedagogical Institute and Tertiary	493
2.5 Higher Education	509

3. Participation in European Programmes

3.1 Eurydice Network	518
3.2 Electronic Platform for Adult Learning in Europe	524
3.3 Higher and Tertiary Education	525

4. Other Activities

4.1 The Youth Parliament Programme – 20th Session, 2014-2015	527
4.2 Unesco Associated Schools Project Network	527
4.3 Pancyprian School Competition of Contemporary Plays & Ancient Drama	527
4.4 Other activities of Secondary Technical and Vocational Education	528

5. Other Services

5.1 European and International Affairs Office (GEDY)	529
5.2 State Institutes for Further Education	530
5.3 Information and Communication Technologies Unit	531
5.4 The Educational Psychology Service	536
5.5 The Counselling and Careers Education Service	537
5.6 School Clerks Administration Unit	539
5.7 The Store House	539

5.8 The Competent Cyprus Geographical names Authority for Standardisation	540
5.9 Office of Civil Defence, Health and Safety	541
5.10 European Management Funding Unit	542

PART B: CULTURE

1. Cultural Services

1.1 Letters	546
1.2 Music	551
1.3 Visual Arts	556
1.4 Popular Culture / Cultural Heritage	558
1.5 Theatre	558
1.6 International Festival «Kypria 2015»	559
1.7 Dance	560
1.8 Cinema	561
1.9 Regional Cultural Development	566
1.10 “Europe for citizens” programme	566
1.11 The European Union “Creative Europe” programme	566
1.12 Cultural cooperation agreements and programmes	568
1.13 “Cultural” sub-programme of the Eu “Creative Europe”	568
1.14 European capital of culture 2017	568
1.15 Museums	569
1.16 Cyprus national commission for UNESCO	570

2. Cyprus Research Centre

2.1 Objectives and Means for Realizing them	574
2.2 Library and Archives	574
2.3 Publications	574
2.4 Activities for 2015	575

3. Cyprus Theatre Organisation

3.1 Activities of the Cyprus Theatre Organisation	576
3.2 Department of Theatre Development	580

PART C: SPORTS

1. Cyprus Sports Organisation (CSO)

1.1 Sports Sector	586
1.2 Technical Services and Inspection of the Private Gym Schools Sector	596
1.3 Financial Management Sector	602
1.4 International Sport Relations and European Issues	603

PART D: YOUTH BOARD

1. Youth Board of Cyprus

1.1 The aims of the Youth Board of Cyprus	618
1.2 The budget of the Youth Board of Cyprus	618
1.3 Operational actions of the Youth Board of Cyprus	618
1.4 Modernization and restructuring of the Youth Board of Cyprus	619
1.5 A research study for analyzing and recording the views of young people of Cyprus	619
1.6 Programmes	620

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

A. Δημόσια και Κοινοτικά Νηπιαγωγεία κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015	626
B. Δημοτικά Σχολεία κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015	633
Γ. Ειδικά Σχολεία κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015	645
Δ. Σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης - Γυμνάσια 2014-2015	646
Ε. Σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης - Λύκεια 2014-2015	649
ΣΤ. Σχολεία Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης 2014-2015	651

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2015 αποτέλεσε κομβική χρονιά για το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) καθώς σημαντικές πτυχές της εκπαιδευτικής μας πολιτικής, όπως αυτή πηγάζει από το Πρόγραμμα Διακυβέρνησης, άρχισαν να υλοποιούνται ενταγμένες στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού, δίνοντας διέξοδο και απαντήσεις σε πολιτικές που για χρόνια απασχόλησαν το εκπαιδευτικό μας σύστημα. Πιο κάτω παρατίθενται οι σημαντικότερες πολιτικές και δράσεις που προωθήθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μέσα στο 2015:

Εκπαιδευτική Πολιτική

Η εκπαιδευτική πολιτική της Κυβέρνησης, όπως αυτή αναλύεται στο Πρόγραμμα Διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη (2013-2018), εδράζεται σε πέντε βασικούς πυλώνες, τους οποίους θεωρούμε αλληλένδετους με τη σχολική επιτυχία: (α) την ανάπτυξη – επιμόρφωση και ποιοτική αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της Εκπαίδευσης, (β) τον εκσυγχρονισμό των διοικητικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος και των σχολικών μονάδων, (γ) την αναβάθμιση του περιεχομένου και της αποτελεσματικότητας της Εκπαίδευσης, (δ) τη στήριξη και την ενίσχυση του κάθε εκπαιδευομένου, με αναγνώριση της διαφορετικότητας και ανάπτυξη της ενεργού πολιτότητας και (ε) την ενίσχυση και την αναβάθμιση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Έχοντας ως οδοδείκτη τις στοχεύσεις που είχαμε θέσει για τον κάθε πυλώνα, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού:

1. Προώθησε στη Βουλή, τον Ιούλιο του 2015, ένα νέο νομοσχέδιο σε σχέση με το **Νέο Σύστημα Διορισμών στην Εκπαίδευση** (ΝΣΔΕ). Το Νομοσχέδιο που αφορά στους διορισμούς των εκπαιδευτικών **στη βάση ποιοτικών κριτηρίων** ψηφίστηκε σε Νόμο στις 9 Ιουλίου του 2015. Ακόμα, στο πλαίσιο του δομημένου διαλόγου με τους εκπαιδευτικούς εταίρους εφαρμόστηκε σε πιλοτική βάση (2015-2016) το νέο Πλαίσιο που αφορά στην **Επαγγελματική Μάθηση** των εκπαιδευτικών λειτουργών. Η εφαρμογή του νέου πλαισίου αναμένεται να αξιολογηθεί τον Ιούνιο του 2016 και στη βάση αυτής της αξιολόγησης θα ληφθούν αποφάσεις ως προς την καθολική εφαρμογή του. Τέλος, ως προς το Νέο Σύστημα Αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συνέχισε τον διάλογο με τους εκπαιδευτικούς εταίρους και την επεξεργασία των εισηγήσεών τους, με στόχο την κατάθεση της τελικής πρότασης εντός του επόμενου έτους.
2. Σε ό,τι αφορά στην αναβάθμιση του περιεχομένου της Εκπαίδευσης και ειδικότερα στα Αναλυτικά Προγράμματα των σχολείων Προδημοτικής / Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, ομάδες εργασίας τόσο από τη Δημοτική όσο και από τη Μέση Εκπαίδευση συνέχισαν την καταγραφή Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας σε όλα τα μαθήματα (Δημοτικό και Γυμνάσιο), με στόχο την ολοκλήρωση της προσπάθειας

εντός του Ιουνίου του 2016. Ταυτόχρονα, συγκροτήθηκε Επιτροπή για την αναθεώρηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων της Τεχνικής Εκπαίδευσης.

3. Σε σχέση με τα Ωρολόγια Προγράμματα, ολοκληρώθηκε ο διάλογος και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού κατέθεσε τα νέα Ωρολόγια Προγράμματα σε σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, τα οποία και τέθηκαν σε εφαρμογή από τον Σεπτέμβριο του 2015.

Παράλληλα, κατά το 2015 προωθήθηκαν και εφαρμόστηκαν οι πιο κάτω πολιτικές-δράσεις:

- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού διασφάλισε, σε συνεργασία με οργανωμένα σύνολα, εθελοντές, την Εκκλησία, καθώς και με τον ιδιωτικό τομέα, την παροχή προγεύματος σε 13.000 μαθητές και μαθήτριες παγκύπρια.
- Εργοδοτήθηκαν αδιόριστοι εκπαιδευτικοί στα Ολοήμερα Σχολεία (937 εκπαιδευτικοί στα Ολοήμερα Προαιρετικά και 77 στα Ενιαία Ολοήμερα).
- 754 άνεργοι πτυχιούχοι απορροφήθηκαν ως εκπαιδευτικό προσωπικό και ως τοπικοί υπεύθυνοι στα Επιμορφωτικά Κέντρα του ΥΠΠ.
- Πέραν των 300 άνεργων πτυχιούχων εντάχθηκαν σε σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης ως βοηθοί εκπαιδευτικοί, αξιοποιώντας τα προγράμματα της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.
- 405 άνεργοι πτυχιούχοι προσλήφθηκαν για τις ανάγκες των σχολείων που εντάσσονται στις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ).

Δημιουργία προοπτικών απασχόλησης των νέων - Τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Προσφέρθηκε δέσμη προγραμμάτων σπουδών στην αγγλική γλώσσα με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης (σε συνεργασία με το Ανοικτό Πανεπιστήμιο και όλα τα υπόλοιπα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια της Κύπρου), με πολλαπλά οικονομικά, ακαδημαϊκά, ερευνητικά, κοινωνικά και εθνικοπολιτικά οφέλη.
- Το ποσοστό των προσφερόμενων θέσεων που κατανεμήθηκε σε Κύπριους φοιτητές στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ελλάδας, κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2014-2015, διατηρήθηκε στο 10%, όπως είχε αυξηθεί κατά τη χρονιά 2013-2014.
- Ξεκίνησε τη λειτουργία του ο Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης, ο οποίος θα ελέγχει την ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών σε όλα τα πανεπιστήμια, αναβαθμίζοντας, συνεπώς, το κύρος της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στον τόπο μας.
- Τα Υπουργεία Παιδείας και Πολιτισμού και Άμυνας σε συνεργασία με το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου ανέπτυξαν από κοινού πρωτοβουλία, που δίνει τη δυνατότητα στους Εθνοφρουρούς να παρακολουθούν μαθήματα προπτυχιακού επιπέδου κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής τους θητείας, με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης.
- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού κατέθεσε στη Βουλή νομοσχέδιο που δίνει τη δυνατότητα στα Δημόσια Πανεπιστήμια, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να

προσφέρουν προπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε γλώσσες πέραν της Ελληνικής.

- Εξορθολογίστηκαν κατά στοχευμένο τρόπο τα Μέτρα Κρατικής Φοιτητικής Μέριμνας.
- Εκπονήθηκε Στρατηγική Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στον τομέα των Υδρογονανθράκων, συνδέοντας έτσι τις ιδιαίτερες ανάγκες της αγοράς εργασίας με την Εκπαίδευση.
- Αποφασίστηκε η θεσμοθέτηση των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.) ως Δημόσιας Σχολής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, εξασφαλίζοντας αναγνώριση του επιπέδου σπουδών τους στο επίπεδο διπλώματος Τριτοβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και κατάρτισης διετούς διάρκειας. Παράλληλα, διευρύνθηκε η προσφορά προγραμμάτων σπουδών από τα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ., τα οποία έχουν άμεση συνάφεια με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και εξασφαλίζουν εργοδότηση στους αποφοίτους τους σε ποσοστά πέραν του 80%.
- Υλοποιήθηκε το έργο του ΥΠΠ από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) για θέσπιση μηχανισμού Επικύρωσης της Τυπικής, Μη Τυπικής και Άτυπης Μάθησης και πιλοτική εφαρμογή του θεσμού (έργο ύψους 1,517 εκ.). Η επικύρωση της Μη Τυπικής και Άτυπης Μάθησης, η οποία επιτρέπει στους πολίτες να αποκτήσουν προσόντα βάσει των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που αποκτούνται εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, έχει ιδιαίτερη σημασία υπό το φως των σημερινών συνθηκών της αυξανόμενης ανεργίας, η οποία πλήττει ιδιαίτερα τους νέους.

Εκσυγχρονισμός διοικητικών δομών – Εξοικονόμηση πόρων

- Αναπτύχθηκε για πρώτη φορά ολοκληρωμένος Στρατηγικός Σχεδιασμός για την Παιδεία και τον Πολιτισμό, ο οποίος συνδέθηκε με τον Προϋπολογισμό του ΥΠΠ για το 2015. Επιτεύχθηκε με αυτό τον τρόπο η διαμόρφωση ενός πλάνου παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας των δράσεων και προτεραιοτήτων του ΥΠΠ, με τρόπο που οι δαπάνες του θα ελέγχονται αποτελεσματικά και αποδοτικά.
- Δρομολογήθηκαν τα σχέδια για την Αναδιάρθρωση και τον Εκσυγχρονισμό του ΟΝΕΚ, του ΘΟΚ και του ΚΟΑ, με βάση τις ανάγκες της κυπριακής κοινωνίας, και υλοποιούνται βάσει συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.
- Συστάθηκαν και λειτουργούν η Επιτροπή Εσωτερικού Ελέγχου του ΥΠΠ και η Επιτροπή για παρακολούθηση των παρατηρήσεων που καταγράφονται στην Ετήσια Έκθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, στο πλαίσιο της ευρύτερης μεταρρυθμιστικής προσπάθειας και των πρωτοβουλιών της Κυβέρνησης για χρηστή διοίκηση.

Πολιτισμός

- Εξορθολογίστηκαν οι Διαδικασίες Χρηματοδότησης Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων, μέσα από την υιοθέτηση απόλυτα διαφανών διαδικασιών στις σχετικές προκηρύξεις. Τέθηκαν, επίσης, σε εφαρμογή τα εξειδικευμένα Προγράμματα Επιχορηγήσεων “Transit”, Πολιτιστικής Αποκέντρωσης και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
- Αναθεωρήθηκαν οι Κανονισμοί του Διεθνούς Φεστιβάλ «ΚΥΠΡΙΑ».

- Προγραμματίστηκε η έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών για μετατροπή της ΣΠΕΛ σε εκθεσιακό χώρο της Κρατικής Πινακοθήκης, για τον Μάρτιο του 2016.
- Προχώρησε η διαδικασία για την ανέγερση της Κυπριακής Βιβλιοθήκης.
- Προχώρησαν οι εργασίες στο Παπαδάκειο Δημοτικό Εικαστικό Κέντρο Λεμεσού, το οποίο θα ολοκληρωθεί το φθινόπωρο του 2016.
- Προχώρησε η διαδικασία για προκήρυξη, αρχές του 2016, αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για το Πολιτιστικό Χωριό στη Λέμπα.

Έργα υποδομής

- Παραλήφθηκαν από τις Τεχνικές Υπηρεσίες 13 έργα, τα οποία είχαν ξεκινήσει πριν το 2015.
- Παραλήφθηκαν 20 έργα που ξεκίνησαν μέσα στο 2015.
- Ξεκίνησαν 28 έργα που θα ολοκληρωθούν μετά το 2015.

Τέλος, θα πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού διατήρησε, στη βάση και εισηγήσεων των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, τους στόχους που είχαν τεθεί τη σχολική χρονιά 2014-2015 για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων αλλά και την άντληση διαχρονικών διδαγμάτων από τους αγώνες των Κυπρίων για Ελευθερία.

Παράλληλα, έθεσε ως νέο στόχο για τη σχολική χρονιά 2015-2016, κατόπιν και εισήγησης της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής των Αντιπροσώπων, την ευαισθητοποίηση των μαθητών κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και την προώθηση της ισότητας και του σεβασμού, στο πλαίσιο της εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της ρητορικής μίσους.

Το σχολείο, ως φορέας πολιτικής του κράτους, καλείται να διαμορφώσει ένα πρότυπο εφαρμογής αντιρατσιστικής πολιτικής, το οποίο να αναγνωρίζει την ετερότητα ως το πλέον βασικό συστατικό στοιχείο της σχολικής κοινότητας, που καλείται να λειτουργήσει ως μηχανισμός κοινωνικής ενσωμάτωσης παιδιών με κάθε είδους διαφορετικότητα και να διασφαλίσει για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας ένα περιβάλλον ασφάλειας, ανεκτικότητας, σεβασμού και ισότητας.

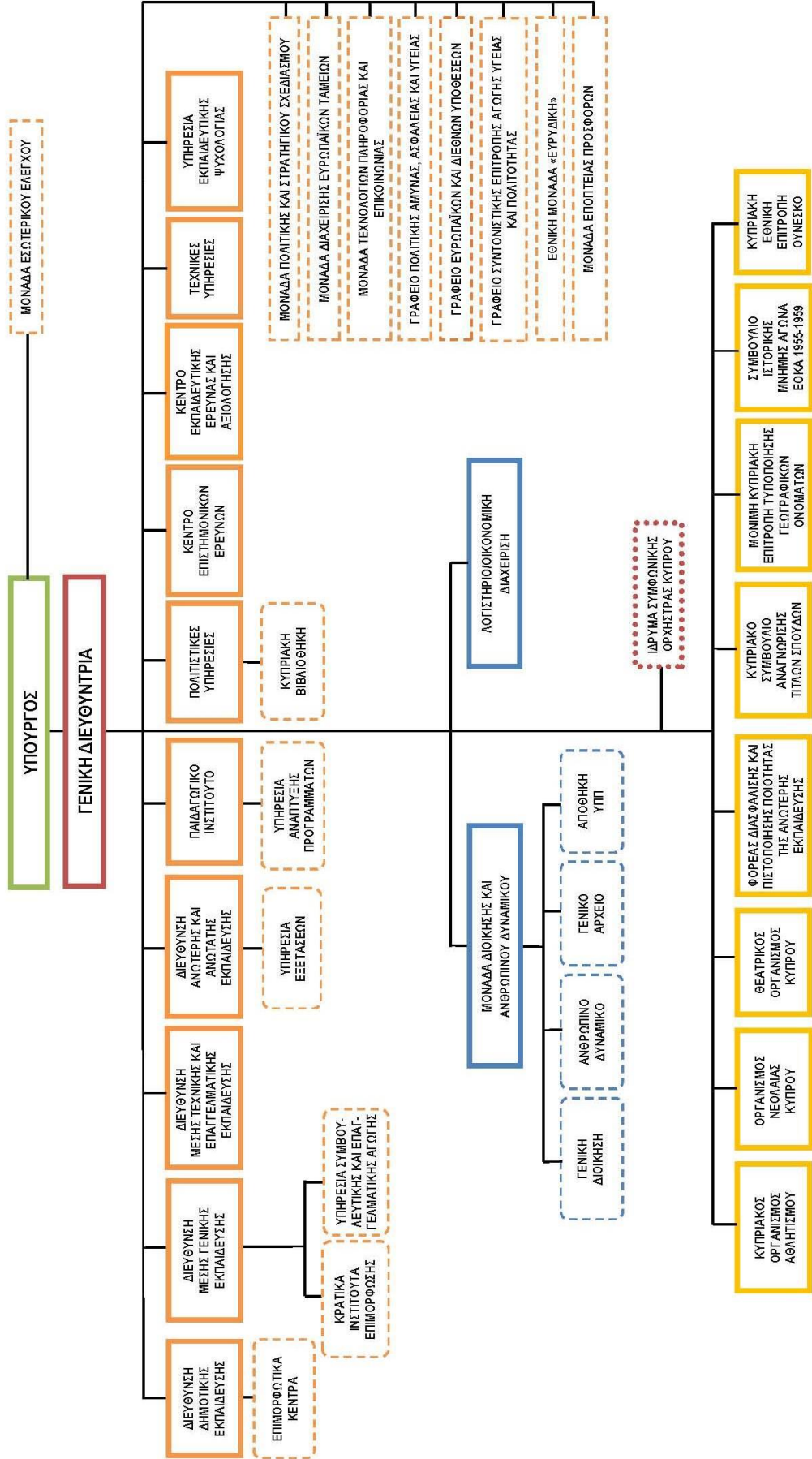
Στο πλαίσιο του νέου στόχου, όλοι όσοι εμπλέκονται στη μαθησιακή διαδικασία καλούνται αφενός να ανιχνεύσουν και να καταπολεμήσουν στερεότυπα, προκαταλήψεις και αρνητικές συμπεριφορές και αφετέρου να καλλιεργήσουν τις αξίες του αλληλοσεβασμού, της αλληλεγγύης και της αλληλοκατανόησης, βοηθώντας τους μαθητές να αναπτύξουν στάσεις και δεξιότητες, οι οποίες θα τους βοηθήσουν να αποδέχονται το διαφορετικό, να είναι κοινωνικά συνειδητοποιημένοι και ευαίσθητοι πολίτες και να οικοδομούν κοινωνίες στις οποίες όλοι έχουν απολαβές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές. Στο ευρύτερο πλαίσιο του στόχου αυτού εντάσσεται και ο επιμέρους στόχος «Το δικαίωμα των παιδιών της Κύπρου και του κόσμου στην ειρήνη - Οικοδομούμε έναν Πολιτισμό Ειρήνης και Μη Βίας», μετά από εισήγηση της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Η ειρήνη μαζί με την ελευθερία, την ίση μεταχείριση και τη δικαιοσύνη αποτελούν τα ύψιστα ιδανικά, που

θεμελιώνονται στον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

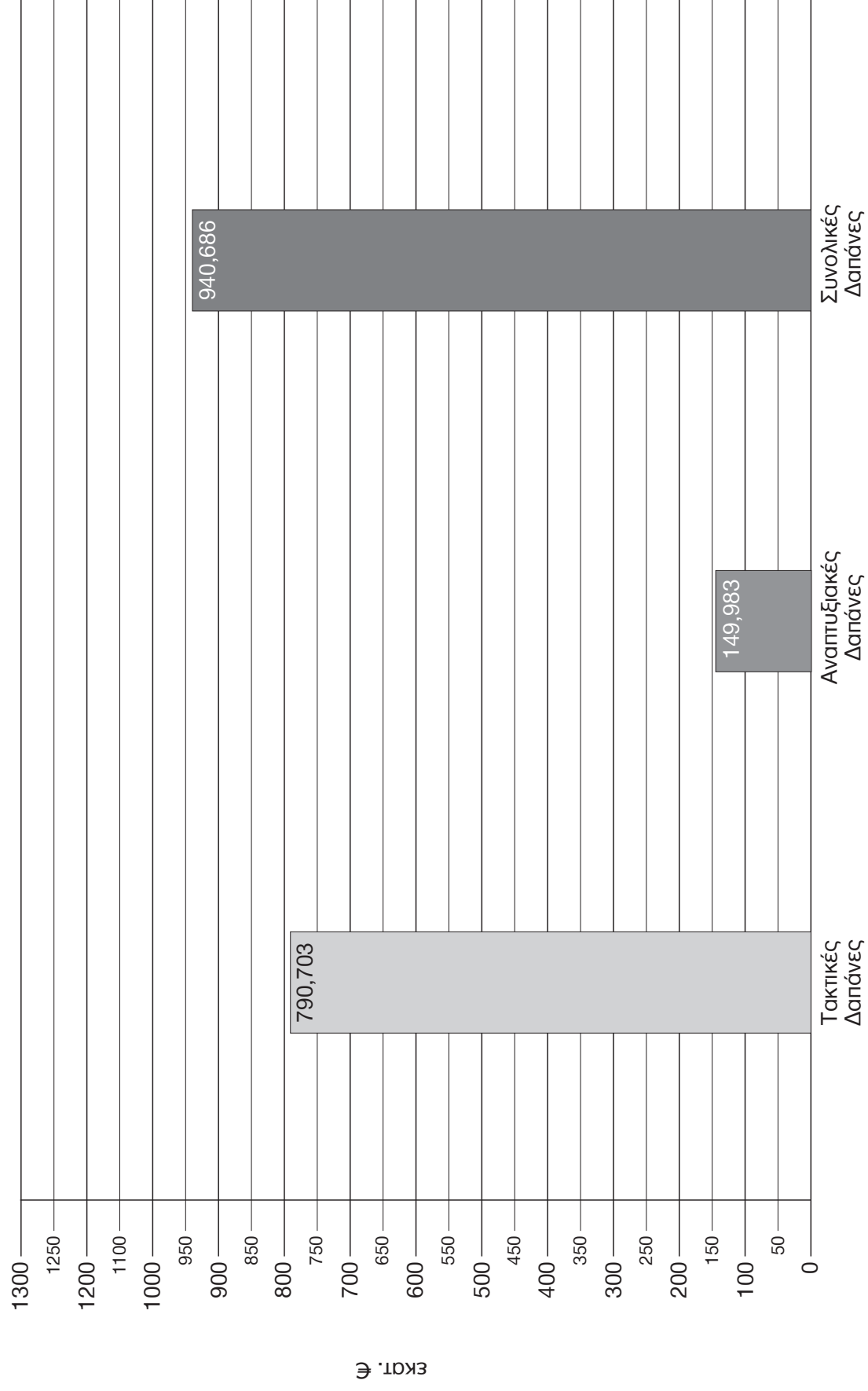
Στις επόμενες σελίδες της Ετήσιας Έκθεσης παρατίθενται με λεπτομέρεια οι δράσεις και τα επιτεύγματα όλων των Διευθύνσεων και των Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για το 2015, όπου μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να ενημερωθεί πλήρως για τη σημαντική δράση που αναπτύχθηκε μέσα σε αυτή τη χρονιά. Περιλαμβάνονται επίσης σχετικές πληροφορίες για την ετήσια δράση (2015) του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου, του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού και του Οργανισμού Νεολαίας, που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΥΠΠ) 2015

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - 2015

Μέρος Α΄

Παιδεία

1.

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1.1 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

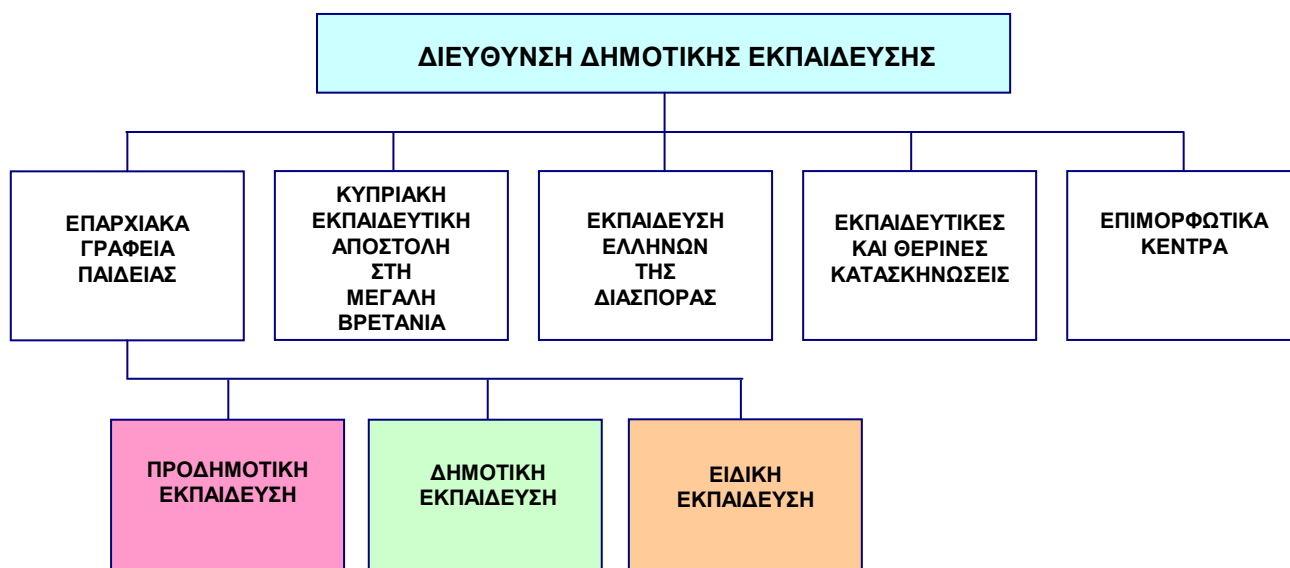
Η Δημοτική Εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη βαθμίδα της εκπαίδευσης η οποία θέτει τις βάσεις για την πνευματική, συναισθηματική και ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών. Γι' αυτό, η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης καταβάλλει, διαρκώς, κάθε προσπάθεια για συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Παράλληλα, στοχεύει στον εκσυγχρονισμό των διδακτικών μεθόδων και προσεγγίσεων, στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή σύγχρονων αναπτυξιακών προγραμμάτων, στη βελτίωση των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και Ειδικής Εκπαίδευσης, στην επέκταση και ανέγερση νέων σχολικών μονάδων και, γενικά, στη δημιουργία της υποδομής εκείνης που απαιτείται για ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης.

Η Δημοτική Εκπαίδευση επιδιώκει, με συστηματικό και υπεύθυνο προγραμματισμό και σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, τη συνεχή βελτίωση και ποιοτική αναβάθμιση της προσφερόμενης εκπαίδευσης. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, συνεχίστηκε η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η παραγωγή νέου διδακτικού υλικού. Παράλληλα, συνεχίστηκε:

- η εφαρμογή διάφορων εκπαιδευτικών προγραμμάτων (Περιβαλλοντικά Προγράμματα, Αγωγή Υγείας, Μουσικακή Αγωγή, Εικαστική Αγωγή, Φυσική Αγωγή κ.ά.), με στόχο την ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών μέσα και έξω από την τάξη και την επίτευξη της χαράς της μάθησης
- η προσφορά ενισχυμένων και διαφοροποιημένων προγραμμάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στα παιδιά των παλιννοστούντων και των αλλοδαπών, ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν ομαλά στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα
- η εφαρμογή του θεσμού του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου σε 14 Δημοτικά Σχολεία, και του θεσμού του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου σε 123 Δημοτικά Σχολεία, 6 Ειδικά Σχολεία και 49 Δημόσια Νηπιαγωγεία.

Οι διάφοροι τομείς που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης περιλαμβάνουν:

- τα Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, τα οποία είναι υπεύθυνα για την ομαλή λειτουργία των Δημόσιων, Ιδιωτικών και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων (Προδημοτική Εκπαίδευση), των Δημόσιων και Ιδιωτικών Δημοτικών Σχολείων (Δημοτική Εκπαίδευση), των Ειδικών Σχολείων, αλλά και για την παροχή εξατομικευμένης βοήθειας σε παιδιά με ειδικές ανάγκες που είναι ενταγμένα σε δημοτικά σχολεία, νηπιαγωγεία ή ειδικές μονάδες (Ειδική Εκπαίδευση)
- την Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Παροικιακά Σχολεία στη Μεγάλη Βρετανία)
- την Εκπαίδευση των Ελλήνων της Διασποράς
- τις Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις
- τα Επιμορφωτικά Κέντρα.

1.1.1 ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Προδημοτική Εκπαίδευση επιτελεί έργο αποφασιστικής σημασίας για την ποιοτική αναβάθμιση της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Η αντίληψη αυτή είναι σύμφωνη με την ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πραγματικότητα και τα πορίσματα επιστημονικών εκπαιδευτικών ερευνών. Η Κύπρος, ως μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και ως πλήρες κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υιοθετεί προγράμματα που εναρμονίζονται με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά.

Η Προδημοτική Εκπαίδευση παρέχει τη δυνατότητα για μεθοδευμένη ενισχυτική παρέμβαση στους τομείς της φυσικής, κοινωνικής, συναισθηματικής και γνωστικής ανάπτυξης, όπως καταδεικνύουν πολυάριθμα ερευνητικά αποτελέσματα σε παγκόσμια κλίμακα. Ο σεβασμός των ατομικών διαφορών, οι εξατομικευμένες παιδοκεντρικές προσεγγίσεις, οι εξελικτικές μαθησιακές διαδικασίες και η συνεχής παρακολούθηση του ατομικού ρυθμού ανάπτυξης των παιδιών συμβάλλουν στην απόκτηση και τη μονιμοποίηση δεξιοτήτων ζωής και θετικών γνωρισμάτων προσωπικότητας, στην υιοθέτηση και την έκφραση κοινωνικά αποδεκτής συμπεριφοράς και στη λειτουργία του ατόμου, με γνώμονα γενικά αποδεκτές στάσεις, αξίες και αρχές. Είναι παραδεκτό ότι η Προδημοτική Εκπαίδευση συμβάλλει ουσιαστικά στην προετοιμασία του παιδιού για το Δημοτικό Σχολείο και μειώνει τις πιθανότητες σχολικής αποτυχίας.

Για όλα αυτά, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) τα τελευταία χρόνια προχώρησε στην εισαγωγή καινοτομιών, με στόχο την αναβάθμιση της Προδημοτικής Εκπαίδευσης. Το επισφράγισμα όλων αυτών των προσπαθειών ήταν η εισαγωγή της υποχρεωτικής Προδημοτικής Εκπαίδευσης για τα παιδιά ηλικίας $4\frac{8}{12}$ - $5\frac{8}{12}$ χρονών, από τον Σεπτέμβριο του 2004.

Η Προδημοτική Εκπαίδευση είναι αρμόδια για την εκπαίδευση παιδιών ηλικίας τριών χρονών μέχρι $5\frac{8}{12}$ χρονών, που φοιτούν σε δημόσια, κοινοτικά και ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Η Προδημοτική Εκπαίδευση είναι υπεύθυνη για τη συμπλήρωση του έργου της οικογένειας, την υποστήριξη, με κάθε τρόπο, της πληρέστερης δυνατής ανάπτυξης του παιδιού, την ικανοποίηση των βασικών αναγκών της προσωπικότητάς του και την έκθεσή του σε υποστηρικτικές και εποικοδομητικές εμπειρίες, με σκοπό να συνειδητοποιήσει τις ικανότητες και δυνατότητές του και να αναπτύξει θετική αυτοϊδέα.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου αποσκοπεί σε έναν τρόπο ζωής που να διατηρεί, όσο το δυνατόν, περισσότερα στοιχεία από τον φυσικό τρόπο ζωής της οικογένειας, με έμφαση στην ελεύθερη και δημιουργική δραστηριοποίηση του παιδιού, μέσα από εξατομικευμένες παιδοκεντρικές προσεγγίσεις, σε ένα περιβάλλον που ενισχύει τη συνεργατική μάθηση, τον πειραματισμό και την ομαδική εργασία. Έμφαση δίνεται στην απόδοση προσωπικής σημασίας στο κάθε παιδί ξεχωριστά, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες, τα χαρίσματα και τις ανάγκες του, στην αγάπη, στην υποστήριξη, στην εμπιστοσύνη, στην αποδοχή, στην ασφάλεια και στον σεβασμό της ατομικής διαφορετικότητας, ιδιαιτερότητας και ετερότητας.

1.1.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Δημοτική Εκπαίδευση είναι υπεύθυνη για την εκπαίδευση παιδιών ηλικίας 5 ⁸/₁₂ μέχρι 11 ⁸/₁₂ χρονών, που φοιτούν στα δημόσια και ιδιωτικά δημοτικά σχολεία. Ακρογωνιαίος λίθος των επιδιώξεων της Δημοτικής Εκπαίδευσης ήταν και είναι η ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών. Δεν είναι, επομένως, τυχαίο το γεγονός ότι τα Αναλυτικά Προγράμματα βασίζονται σε τρεις κοινούς πυλώνες, οι οποίοι συλλειτουργούν για την υλοποίηση των επιδιώξεων αυτών. Συγκεκριμένα, ο πρώτος πυλώνας αφορά το συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων και δεξιοτήτων που τα παιδιά αναμένεται να κατακτήσουν για κάθε γνωστικό αντικείμενο. Ο δεύτερος πυλώνας εστιάζει στις αξίες, στάσεις και συμπεριφορές που τα παιδιά θα πρέπει να αναπτύξουν ως σύγχρονοι, δημοκρατικοί πολίτες, ενώ ο τρίτος πυλώνας σχετίζεται με την καλλιέργεια ιδιοτήτων, ικανοτήτων και κομβικών δεξιοτήτων που απαιτούνται από και για την κοινωνία του 21ου αιώνα, έτσι ώστε τα παιδιά να καταστούν ικανά να αναλαμβάνουν ευθύνες και να δρουν ενεργά στο σύγχρονο κοινωνικοπολιτισμικό γίγνεσθαι.

Αναλυτικότερα, κύριος σκοπός της Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι να οργανώνει, να εξασφαλίζει και να προσφέρει σε όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο, οικογενειακό και κοινωνικό υπόβαθρο και πνευματικές δυνατότητες, τέτοιες ευκαιρίες μάθησης, με τρόπο ώστε:

- να αναπτύσσονται ισόρροπα στον γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα, αξιοποιώντας, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τα μέσα που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία
- να αντιμετωπίζουν με επιτυχία τα ποικίλα προβλήματα που είναι δυνατό να συναντήσουν και τις τυχόν δυσκολίες προσαρμογής στο σχολικό και ευρύτερο περιβάλλον και να προετοιμαστούν με στόχο την ενεργή και δημιουργική συμμετοχή τους στην κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική και οικονομική ζωή
- να αποκτούν θετικές στάσεις έναντι στη μάθηση
- να αναπτύσσουν κοινωνική συναντίληψη, αγωνιστικότητα, προσήλωση στις ανθρωπιστικές αξίες και σεβασμό της πολιτιστικής κληρονομιάς και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- να εκτιμούν το ωραίο και να αναπτύσσουν διάθεση για δημιουργικότητα και αγάπη για τη ζωή και τη φύση, ώστε να ευαισθητοποιούνται αποτελεσματικά σε θέματα διατήρησης και βελτίωσης του περιβάλλοντος.

1.1.3 ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Στις κατεχόμενες περιοχές, παρά τα εμπόδια και τη λογοκρισία που επέβαλαν οι κατοχικές αρχές, λειτούργησαν αρχικά τρία δημοτικά σχολεία: ένα στο Ριζοκάρπασο, ένα στην Αγία Τριάδα και ένα στον Κορμακίτη. Κατά τη σχολική χρονιά 1996-1997, το Δημοτικό Σχολείο Αγίας Τριάδας έκλεισε, παρά τις έντονες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, εξαιτίας της άρνησης του κατοχικού καθεστώτος να επιτρέψει στη δασκάλα κυρία Ελένη Φωκά να επιστρέψει στο χωριό της. Κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000 το Δημοτικό Σχολείο Κορμακίτη, που λειτουργούσε μέχρι την προηγούμενη σχολική χρονιά με έναν μαθητή, έκλεισε λόγω αποφοίτησης του μοναδικού αυτού μαθητή.

Κατά τη σχολική χρονιά 2004-2005, έπειτα από συνεχείς, επίμονες και επίπονες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, επαναλειτούργησε για πρώτη φορά, μετά την τουρκική εισβολή, το Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου. Προς το τέλος της ίδιας σχολικής χρονιάς, και συγκεκριμένα στις 11 Απριλίου 2005, έγινε κατορθωτή η λειτουργία και του Νηπιαγωγείου Ριζοκαρπάσου.

Το 2015, στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου, διαβιούσαν 335 Ελληνοκύπριοι και 93 Μαρωνίτες.

Στο Δημοτικό Σχολείο Ριζοκαρπάσου, το μοναδικό ελληνικό σχολείο που λειτουργεί στα κατεχόμενα καθ' όλη τη διάρκεια της τουρκικής κατοχής, φοίτησαν κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015 δώδεκα συνολικά μαθητές και δίδαξαν τρεις δάσκαλοι. Στο Νηπιαγωγείο Ριζοκαρπάσου, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, φοίτησαν έξι παιδιά και δίδαξε μία νηπιαγωγός.

Προβλήματα, όπως λογοκρισία των βιβλίων, άρνηση αποδοχής κάποιων εκπαιδευτικών και προσπάθεια περιορισμού ή ελέγχου της δράσης των σχολείων από τις κατοχικές αρχές υπήρξαν και κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015. Παρά τα προβλήματα αυτά, η εκπαίδευση που δόθηκε σε όλους τους μαθητές του Ριζοκαρπάσου κρίνεται ικανοποιητική. Το Υ.Π.Π. φρόντισε να αποσταλούν στα σχολεία όλα τα απαραίτητα βιβλία, υλικά και διδακτικά μέσα και η Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας ανταποκρίθηκε άμεσα στις ανάγκες των κατεχόμενων σχολείων για διδακτικό προσωπικό.

1.1.4 ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ειδική αγωγή και εκπαίδευση παρέχεται στα δημόσια σχολεία σε παιδιά με ειδικές ανάγκες, από την ηλικία των τριών χρονών μέχρι την ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών τους. Το Υ.Π.Π., από τον Σεπτέμβριο του 2001, εφαρμόζει τους Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμους του 1999 έως 2014, καθώς, επίσης, και τους Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμούς του 2001 και του 2013, οι οποίοι διέπουν την εφαρμογή των Νόμων.

Στο πλαίσιο των πιο πάνω Νόμων, παρέχεται η αναγκαία βοήθεια και στήριξη σε παιδιά με ειδικές ανάγκες όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (Προδημοτικής, Δημοτικής, Μέσης, Ανώτερης και Ανώτατης). Στόχος είναι η ανάπτυξη των παιδιών σε όλους τους τομείς (κοινωνικό, συναισθηματικό, εκπαιδευτικό) και η προεπαγγελματική και επαγγελματική τους κατάρτιση, όπου αυτό είναι δυνατόν.

Παιδιά με ειδικές ανάγκες, για τα οποία οι Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αποφασίζουν την παροχή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης ή οποιωνδήποτε άλλων διευκολύνσεων, δικαιούνται δωρεάν φοίτηση σε δημόσιο σχολείο.

Μετά από απόφαση των Επαρχιακών Επιτροπών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, παρέχεται Ειδική Αγωγή και Λογοθεραπεία σε παιδιά που φοιτούν σε *τάξεις συνηθισμένου σχολείου* (δημοτικού ή νηπιαγωγείου), στις οποίες έχει δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή. Για κάθε παιδί καταρτίζεται Ατομικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης, προσαρμοσμένο στις δικές του εκπαιδευτικές ανάγκες. Τη σχολική χρονιά 2014-2015, φοίτησαν 3243 μαθητές με ειδικές ανάγκες σε τάξεις συνηθισμένων Δημοτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων.

Η στήριξη παιδιού με ειδικές ανάγκες, για το οποίο καθορίζεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση, μπορεί να γίνει με τη φοίτησή του και σε *Ειδική Μονάδα* που λειτουργεί σε συνηθισμένο σχολείο. Οι Ειδικές Μονάδες είναι ενταγμένες και ενσωματωμένες σε συνηθισμένα σχολεία και λειτουργούν σε χώρους άνετους και προσπελάσιμους. Τη σχολική χρονιά 2014-2015, λειτούργησαν παγκύπρια 82 Ειδικές Μονάδες σε Δημοτικά Σχολεία και Νηπιαγωγεία, στις οποίες φοίτησαν 472 παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Ειδική αγωγή και εκπαίδευση παρέχεται και σε *Ειδικά Σχολεία*, για περιπτώσεις παιδιών με πολλαπλές αναπηρίες. Τη σχολική χρονιά 2014-2015, φοίτησαν 373 παιδιά στα εννέα Ειδικά Σχολεία που λειτουργούν παγκύπρια. Στα Ειδικά Σχολεία απασχολούνται Ειδικοί Εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων (Εκπαιδευτικοί Ειδικών Μαθησιακών, Νοητικών, Λειτουργικών και Προσαρμοστικών Δυσκολιών, Κωφών, Τυφλών, Ειδικής Γυμναστικής, Μουσικοθεραπείας, Εργοθεραπείας, Λογοθεραπείας, Ακουσολογίας, Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και Φυσιοθεραπείας), καθώς και εκπαιδευτικοί που παραχωρούνται από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Για την παροχή της αναγκαίας στήριξης σε όλα τα παιδιά με ειδικές ανάγκες που φοίτησαν τη σχολική χρονιά 2014-2015 σε συνηθισμένες τάξεις Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων, σε Ειδικές Μονάδες και σε Ειδικά Σχολεία, απασχολήθηκαν συνολικά 594 εκπαιδευτικοί διάφορων ειδικοτήτων. Πρόσθετα, 32 εκπαιδευτικοί από τη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση παρείχαν στήριξη στα παιδιά που φοίτησαν σε Ειδικά Σχολεία.

Στους Προϋπολογισμούς του 2015 για την Ειδική Εκπαίδευση, συμπεριλήφθηκαν κονδύλια για κάλυψη διάφορων αναγκών όπως:

- αγορά εξοπλισμού για τα Ειδικά Σχολεία, τις Ειδικές Μονάδες και τις αίθουσες αναφοράς (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα, εκπαιδευτικά παιχνίδια κ.λπ.)
- αγορά ατομικού εξοπλισμού σε παιδιά με ειδικές ανάγκες (ειδικά καθίσματα/τροχοκαθίσματα, εξειδικευμένοι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και συστήματα επικοινωνίας)
- αναπροσαρμογές των σχολικών κτιρίων (κατασκευή ειδικών αιθουσών, ειδικών αποχωρητηρίων, ραμπών κ.λπ.)
- προσλήψεις βοηθητικού προσωπικού (σχολικών βοηθών/συνοδών για παιδιά με ειδικές ανάγκες)
- δωρεάν μεταφορά των παιδιών με ειδικές ανάγκες στα Ειδικά Σχολεία
- επιχορήγηση των οικογενειών για μεταφορά παιδιών με ειδικές ανάγκες, όταν η Επαρχιακή Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αποφασίζει τη φοίτησή τους σε σχολείο εκτός της εκπαιδευτικής τους περιφέρειας
- επιχορήγηση των Συνδέσμων Γονέων των Ειδικών Σχολείων για εφαρμογή προγραμμάτων απασχόλησης των παιδιών κατά τον μη εργάσιμο χρόνο των σχολείων, με στόχο την ψυχαγωγία και κοινωνικοποίησή τους
- επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού
- κάλυψη λειτουργικών εξόδων των εννέα Ειδικών Σχολείων
- εργοδότηση εκπαιδευτικού, διοικητικού, εργατικού και γραμματειακού προσωπικού.

Το Υ.Π.Π. έχει ως πρωταρχικό στόχο την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο στελεχώνει τις διάφορες υπηρεσίες της Ειδικής Εκπαίδευσης, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επιθεωρητών, των διευθυντών των σχολείων, των εκπαιδευτικών των τάξεων και των εκπαιδευτικών ειδικής εκπαίδευσης στις βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας και στις υποχρεώσεις του κάθε μέλους της σχολικής μονάδας έναντι των παιδιών με ειδικές ανάγκες που φοιτούν στο σχολείο τους. Αυτό επιτυγχάνεται με:

- ενδοϋπηρεσιακά συνέδρια και συναντήσεις
- προαιρετικά σεμινάρια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- συνέδρια και σεμινάρια που οργανώνονται από ειδικούς εμπειρογνώμονες, οι οποίοι καλούνται από το εξωτερικό (Fulbright, British Council, Ελλάδα κ.λπ.)
- υποτροφίες στο εξωτερικό μικρής ή μεγάλης διάρκειας (Fulbright, British Council, Υ.Π.Π., Γραφείο Προγραμματισμού).

1.1.5 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Κ.Ε.Α.) Μεγάλης Βρετανίας αποτελεί τον κύριο φορέα, μέσω του οποίου, από το 1969, το Υ.Π.Π. ενισχύει τις προσπάθειες της κυπριακής παροικίας στη Μεγάλη Βρετανία για διατήρηση και καλλιέργεια της εθνικής, θρησκευτικής, πολιτιστικής και γλωσσικής ταυτότητας των παιδιών και του συνόλου των μελών της.

Η Κ.Ε.Α. στελεχώνεται με έναν Προϊστάμενο και με αποσπασμένους δασκάλους, ο αριθμός των οποίων καθορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες και τις τρέχουσες εξελίξεις. Ο αριθμός των αποσπασμένων δασκάλων στην Κ.Ε.Α. κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015 ήταν 28. Η στελέχωση της Κ.Ε.Α. συμπληρώνεται και από αριθμό ωρομίσθιων δασκάλων, οι οποίοι είτε βρίσκονται στη Μεγάλη Βρετανία με εκπαιδευτική άδεια είτε είναι μόνιμοι κάτοικοι της χώρας. Ο αριθμός του ωρομίσθιου επιτόπιου προσωπικού καθορίζεται με βάση τις ανάγκες και το εγκεκριμένο κονδύλι. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, εργοδοτήθηκαν 126 ωρομίσθιοι δάσκαλοι.

Τον συντονισμό των ενεργειών όλων των εκπαιδευτικών φορέων της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης στη Μεγάλη Βρετανία έχει ο Ενιαίος Φορέας Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (Ε.Φ.Ε.Π.Ε.), που είναι ο κεντρικός φορέας. Πρόεδρος του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. είναι ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας και αντιπρόεδροι οι εκάστοτε Προϊστάμενοι των Εκπαιδευτικών Αποστολών Κύπρου και Ελλάδας. Ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. διαδραματίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο τόσο στην ίδρυση και λειτουργία σχολείων και την αντιμετώπιση διάφορων προβλημάτων όσο και στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των αποδήμων.

Το Υ.Π.Π. καταβάλλει συντονισμένες προσπάθειες (αποστολή εκπαιδευτικών, επιμόρφωση προσωπικού, έκδοση και αποστολή βιβλίων κ.ά.) για την αποτελεσματικότερη επιτέλεση του ρόλου της Κ.Ε.Α. και των παροικιακών σχολείων.

1.1.6 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

Στα πλαίσια των προσπαθειών για παροχή εκπαιδευτικής βοήθειας στους Έλληνες της Διασποράς, το Υ.Π.Π. προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

- Αποστέλλει βιβλία και άλλο εκπαιδευτικό υλικό σε όλα τα ελληνικά σχολεία και φορείς των απανταχού ομογενών, μετά την εκ μέρους τους υποβολή σχετικού αιτήματος.
- Φιλοξενεί ομάδες παιδιών από τις διάφορες παροικίες στις κατασκηνώσεις του. Κατά τη διάρκεια της παραμονής των παιδιών, προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό.
- Προσφέρει εκπαιδευτικές διευκολύνσεις σε επαναπατριζόμενους ομογενείς στην Κύπρο μέσω ειδικών προγραμμάτων, τόσο μέσα στα σχολεία όσο και στα πλαίσια λειτουργίας των Επιμορφωτικών Κέντρων, όπως δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά και ενήλικες.
- Παραχωρεί τις υπηρεσίες ενός εκπαιδευτικού με στόχο τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας τόσο στα παιδιά όσο και στους εκπαιδευτικούς των σχολείων του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.

1.1.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΡΙΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Σκοπός του προγράμματος Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων είναι να δώσει την ευκαιρία σε μαθητές Ε΄ και Στ΄ τάξης δημοτικών σχολείων της Κύπρου, να γνωρίσουν, να αξιοποιήσουν και να αγαπήσουν το φυσικό περιβάλλον, να αναπτύξουν σχέσεις και φιλίες με τα συνομήλικά τους παιδιά, να γνωρίσουν την κυπριακή ιστορία, την Κύπρο και την κουλτούρα της. Τα παιδιά από το εξωτερικό που

φιλοξενούνται στα προγράμματα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν την ελληνική γλώσσα καθώς και τα ήθη κι έθιμα της Κύπρου, αλλά και πληθώρα αξιοθεάτων του τόπου μας.

Οι Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να ζήσουν μακριά από το οικογενειακό τους περιβάλλον, σε μία οργανωμένη κοινωνία, γεγονός που βοηθά, μεταξύ άλλων, στην κοινωνικοποίηση, στην αυτοεκτίμηση και αυτογνωσία, στην αυτοοργάνωση και αυτοσυντήρηση, στην ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και στη δημιουργία του συναισθήματος της ευθύνης. Επίσης, συμβάλλουν στη βελτίωση της υγείας του παιδιού και του προσφέρουν οργανωμένη ψυχαγωγία. Οι Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις υπηρετούν τις σύγχρονες τάσεις της αγωγής, μέσα από τη βιωματική περιβαλλοντική αγωγή και την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στην οργάνωση κοινωνικής ζωής στην κατασκήνωση.

Το πρόγραμμα των Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων εξυπηρετεί σε μεγάλο βαθμό και τα Αναλυτικά Προγράμματα, αφού μέσα από αυτό βρίσκουν πλήρη εφαρμογή τα θέματα Αγωγής Ζωής (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Αειφόρος Ανάπτυξη), Ανθρωπογεωγραφία, Ιστορία, Θρησκευτικά, Συναισθηματική Αγωγή.

Τη σχολική χρονιά 2014/ 2015 οι Εκπαιδευτικές Κατασκηνώσεις λειτούργησαν σε δύο περιόδους: τον Οκτώβριο του 2014, με τρεις πενθήμερες σειρές, και τον Απρίλιο - Ιούνιο του 2015, με επτά πενθήμερες σειρές και μία σειρά για παιδιά της Μαρωνιτικής Κοινότητας. Σε αυτές συμμετείχαν συνολικά 983 παιδιά από 36 δημοτικά σχολεία της Κύπρου (26 τμήματα Ε΄ τάξης, 33 τμήματα της Στ΄ τάξης και 1 σύμπλεγμα Δ΄-Ε΄ τάξης). Στο πρόγραμμα συμμετείχαν, επίσης, 8 παιδιά και 2 συνοδοί δάσκαλοι από το Ελληνορθόδοξο Σχολείο «Άγιος Κυπριανός» Λονδίνου.

Το καλοκαίρι του 2015 λειτούργησαν τρία προγράμματα:

- Οι Θερινές Κατασκηνώσεις Προδρόμου, που φιλοξένησαν συνολικά 602 παιδιά, από 144 δημοτικά σχολεία της Κύπρου σε εννέα εβδομάδες σειρές και 6 παιδιά από την Επιτροπή Βοήθειας Παιδιών της Κύπρου.
- Το πρόγραμμα Φιλοξενίας παιδιών από το εξωτερικό, στο οποίο συμμετείχαν 71 μαθητές και συνοδοί από την Ελλάδα, την Ουκρανία και τα Ιεροσόλυμα.
- Το πρόγραμμα Αποστολών παιδιών στο εξωτερικό, στο οποίο συμμετείχαν 55 παιδιά και συνοδοί. Η αποστολή φιλοξενήθηκε από τον Δήμο Σάμου στις εγκαταστάσεις των Κατασκηνώσεων του Δήμου.

1.1.8 ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα αποτελούν σήμερα το μεγαλύτερο πρόγραμμα γενικής επιμόρφωσης ενηλίκων, στο πλαίσιο της προώθησης της διά βίου μάθησης στην Κύπρο. Ο γενικός σκοπός των Επιμορφωτικών Κέντρων είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του κάθε ατόμου και η κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική πρόοδος των πολιτών και της κοινωνίας γενικότερα. Οι επιμέρους στόχοι των Επιμορφωτικών Κέντρων συμβαδίζουν με την αναπτυξιακή πολιτική του κράτους και τους ευρύτερους στόχους του Υ.Π.Π. για παροχή ευκαιριών «Διά Βίου Μάθησης» σε όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας και την καταπολέμηση των μορφωτικών ανισοτήτων για την αποτελεσματική ένταξη και δράση τους στην Ενωμένη Ευρώπη.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα άρχισαν τη λειτουργία τους το 1952, κυρίως στην ύπαιθρο με 19 επιμορφωτικά κέντρα. Το 1960, με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, λειτούργησαν 175 κέντρα με 3750 μέλη. Το 1974, επεκτάθηκαν και στις πόλεις και σήμερα καλύπτουν κάθε γωνιά των ελεύθερων περιοχών της Κύπρου, προσφέροντας ευκαιρίες επιμόρφωσης σε χιλιάδες άτομα 15 χρονών και άνω.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα προσφέρουν ποικιλία διεπιστημονικών θεμάτων τα οποία εστιάζονται στη διδασκαλία και εκμάθηση ξένων γλωσσών, στις τέχνες και χειροτεχνίες, σε πολιτιστικά προγράμματα, στην υγεία, σε πρακτικές εφαρμογές, στην απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων και σε άλλα θέματα γενικής φύσεως.

Παράλληλα, τα Επιμορφωτικά Κέντρα οργανώνουν κάθε χρόνο, δωρεάν, σε Ιδρύματα, Στέγες Ενηλίκων, Κεντρικές Φυλακές, Στρατόπεδα, Κέντρα Φροντίδας Ηλικιωμένων κ.ά., ειδικές ομάδες στις οποίες φοιτούν αναλφάβητοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, ανάπηροι, εγκλωβισμένοι, κατάδικοι, στρατιώτες, ψυχικά ασθενείς και άτομα τρίτης ηλικίας. Επίσης, προσφέρουν δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά επαναπατρισθέντων Κυπρίων, σε πολιτικούς πρόσφυγες και σε Τουρκοκυπρίους, καθώς επίσης και δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της τουρκικής γλώσσας σε Ελληνοκυπρίους.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα έχουν καταξιωθεί στη συνείδηση των πολιτών για την ποιότητα και το ευρύ φάσμα θεμάτων που προσφέρουν. Η επιτυχία του θεσμού διαφαίνεται μέσα από τη μαζική συμμετοχή των πολιτών σε αυτό, πέραν των 24.000 κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, και τη λειτουργία 1692 ομάδων σε 405 Επιμορφωτικά Κέντρα. Ποσοστό 65% παρακολούθησε τα προσφερόμενα θέματα σε αστικές περιοχές, ενώ στην ύπαιθρο παρακολούθησε το 35% των πολιτών. Οι γυναίκες συμμετείχαν σε ποσοστό 72% και οι άντρες σε ποσοστό 28%. Το ποσοστό των ατόμων 65 χρονών και άνω ξεπέρασε το 15%.

1.2 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η Μέση Γενική Εκπαίδευση, Δημόσια και Ιδιωτική, καλύπτει ένα μεγάλο τμήμα του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος. Με βάση τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτιστικές και εθνικές ανάγκες της Κύπρου, η Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση προσφέρει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης και στοχεύει στη διάδοση της γνώσης με έμφαση στη γενική παιδεία και τη βαθμιαία εξειδίκευση, με σκοπό να προετοιμάσει τους μαθητές στον ακαδημαϊκό ή επαγγελματικό τους προσανατολισμό.

Στοχεύει, επίσης, στην προαγωγή και ανάπτυξη μιας υγιούς, πνευματικής και ηθικής προσωπικότητας, στη δημιουργία ικανών, δημοκρατικών και νομοταγών πολιτών, στην εμπέδωση της εθνικής ταυτότητας, των πολιτιστικών αξιών, των παγκόσμιων ιδανικών για ελευθερία, δικαιοσύνη, ειρήνη και στην καλλιέργεια αγάπης και σεβασμού των ανθρώπων, με σκοπό την προώθηση της αλληλοκατανόησης και της συνεργασίας ανθρώπων και λαών, μέσα στα πλαίσια των νέων πολυπολιτισμικών συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο του 21ου αιώνα, αλλά και παγκόσμια.

Η Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση παρέχεται για μαθητές ηλικίας 12 μέχρι 18 ετών, μέσα από δύο τριετείς κύκλους σπουδών - το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Στους δύο κύκλους περιλαμβάνονται προγράμματα σπουδών που προσφέρονται σε διακριτά μαθήματα (Ελληνικά, Μαθηματικά κτλ.), προγράμματα που προσφέρονται διαθεματικά (Αγωγή Υγείας, Περιβαλλοντική Αγωγή κ.ά.), καθώς και ποικίλες εξωδιδακτικές δραστηριότητες (όμιλοι, εκδρομές, επισκέψεις κτλ.), έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η σφαιρική και ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών. Η φοίτηση είναι δωρεάν για όλες τις τάξεις και υποχρεωτική μέχρις ότου ο μαθητής συμπληρώσει το γυμνασιακό κύκλο ή το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας του, οποιοδήποτε από τα δύο επισυμβεί πρώτο.

Η Μέση Εκπαίδευση έχει ένα ευρύ πεδίο ευθυνών. Οι κυριότεροι τομείς αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Γενικής Εκπαίδευσης είναι: η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εργασίας των δημόσιων σχολείων, η παρακολούθηση της εργασίας των ιδιωτικών σχολείων και των φροντιστηρίων, τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, η παρακολούθηση της εφαρμογής των κανονισμών λειτουργίας των σχολείων, η επιθεώρηση του διδακτικού προσωπικού, ο εκπαιδευτικός προγραμματισμός και η στελέχωση των σχολείων, η παροχή επιμόρφωσης σε μαθητές και ενήλικες, η παροχή πληροφοριών για την εκπαίδευση κ.λπ.

1.2.1 ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Το Γυμνάσιο αποτελεί έναν αυτοτελή κύκλο σπουδών γενικής εκπαίδευσης με στόχο την ανθρωπιστική καλλιέργεια των μαθητών. Συμπληρώνει τη γενική παιδεία που παρέχει το Δημοτικό Σχολείο και προετοιμάζει τους μαθητές για το Λύκειο ή την Τεχνική/Επαγγελματική Εκπαίδευση. Τα μαθήματα είναι κοινά για όλους τους μαθητές. Στο πλαίσιο της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης εισήχθησαν και προωθούνται νέοι θεσμοί στο Γυμνάσιο, όπως η διδασκαλία του μαθήματος της Πληροφορικής σε όλες τις τάξεις, η αξιοποίηση της βιβλιοθήκης, η εισαγωγή του θεσμού των Ειδικών Αίθουσών (όπως είναι οι Αίθουσες Γλωσσών και οι Αίθουσες Ιστορίας), καθώς και η αναβάθμιση του θεσμού του καθηγητή υπεύθυνου τμήματος.

Με στόχο την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας και του λειτουργικού αναλφαβητισμού λειτουργεί στα Γυμνάσια ο θεσμός των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.). Κύριες αρχές του θεσμού είναι η διασφάλιση της συνέχειας μεταξύ Νηπιαγωγείου - Δημοτικού - Γυμνασίου, η συνεπαιρικότητα με τους τοπικούς φορείς και η μείωση του αριθμού μαθητών κατά τμήμα, καθώς και η διασφάλιση της κατοχής του προφορικού λόγου. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος του λειτουργικού αναλφαβητισμού και την πρόληψη του συνεπαγόμενου σχολικού και κοινωνικού αποκλεισμού, λειτουργεί από το 1989-90 στα γυμνάσια της Κύπρου το Πρόγραμμα Αλφαβητισμού. Το περιεχόμενο του προγράμματος εστιάζεται στις τρεις βασικές δεξιότητες - ανάγνωση, γραφή, αριθμητική - σε επίπεδο των τριών πρώτων τάξεων του Δημοτικού, προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τα βιώματα του

μαθητή του Γυμνασίου. Λαμβάνονται, επίσης, μέτρα για την αγωγή και εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Στους μαθητές οι οποίοι έχουν σοβαρή μαθησιακή ή ειδική μαθησιακή, λειτουργική ή προσαρμοστική δυσκολία, παρέχεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση και γενικά η αναγκαία βοήθεια, για τη σχολική ανάπτυξή τους σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στον ψυχολογικό, τον κοινωνικό και τον εκπαιδευτικό τομέα.

1.2.2 ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ

Τη σχολική χρονιά 2000-2001 εισήχθη σε παγκύπρια βάση ο θεσμός του Ενιαίου Λυκείου σε αντικατάσταση του προηγούμενου συστήματος του Λυκείου Επιλογής Μαθημάτων (ΛΕΜ).

Στο Ενιαίο Λύκειο προσφέρονται μαθήματα κοινού κορμού, μαθήματα κατεύθυνσης και μαθήματα ειδικού ενδιαφέροντος ή/και εμπλουτισμού. Τα μαθήματα κοινού κορμού είναι υποχρεωτικά για όλους τους μαθητές. Με αυτά επιδιώκεται η παροχή γενικής μόρφωσης, η ολόπλευρη ανάπτυξη και η απόκτηση γενικής φύσης δεξιοτήτων που απαιτούνται από τη σύγχρονη πραγματικότητα. Όλα τα μαθήματα της Α΄ τάξης είναι κοινού κορμού. Στις τάξεις Β΄ και Γ΄ ο μαθητής παρακολουθεί μαθήματα κοινού κορμού. Ταυτόχρονα, όμως, επιλέγει και μαθήματα κατεύθυνσης, για συστηματική και σε βάθος μελέτη των θεμάτων που τον ενδιαφέρουν, καθώς και μαθήματα ειδικού ενδιαφέροντος ή/και εμπλουτισμού, για περαιτέρω ανάπτυξη και ικανοποίηση των ειδικών κλίσεων και ενδιαφερόντων του.

Το Ενιαίο Λύκειο θα παραμείνει ως έχει για τους μαθητές/μαθήτριες της Β΄ και Γ΄ Λυκείου. Για τους μαθητές/μαθήτριες της Α΄ Λυκείου θα ισχύσει το Νέο Ωρολόγιο πρόγραμμα.

1.2.3 ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, που άρχισαν να λειτουργούν το 1960 ως Ινστιτούτα Ξένων Γλωσσών, παρέχουν σειρά μαθημάτων σε μαθητές όλων των βαθμίδων καθώς και σε ενήλικες, τόσο σε αστικά κέντρα όσο και σε αγροτικές περιοχές, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα για ίσες ευκαιρίες μάθησης και συμβάλλοντας στη διά βίου εκπαίδευση που είναι θεμελιώδες ζητούμενο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης λειτουργούν σε όλη την Κύπρο κάτω από την ευθύνη της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης και επιτελούν έργο κοινωνικό, με τα χαμηλά δίδακτρα, τις παροχές και απαλλαγές διδασκτρων σε άπορους και άριστους μαθητές. Παράλληλα εργοδοτούν εκατοντάδες νέους αδιόριστους καθηγητές.

Λειτουργούν παγκύπρια 41 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης και 7 παραρτήματα και σε αυτά φοιτούν περίπου 12.000 μαθητές. Στεγάζονται σε δημόσια σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, αξιοποιώντας την υποδομή και τις δυνατότητες των σχολικών μονάδων που τα φιλοξενούν.

1.2.4 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Υ.Σ.Ε.Α.) υπάγεται διοικητικά στη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης. Η ΥΣΕΑ παρέχει στήριξη και πληροφορίες στους μαθητές ώστε να κατανοήσουν και να αξιοποιήσουν τις κλίσεις, τις ικανότητες, και τα ενδιαφέροντά τους, να προσαρμοστούν καλύτερα στο σχολικό περιβάλλον και να κάνουν όσο το δυνατό πιο ορθές προσωπικές, εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές.

1.2.5 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Βασικό στόχο της Κυπριακής Εκπαίδευσης αποτελεί από χρόνια η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση, η οποία προωθείται διαθεματικά μέσα από τα αναλυτικά προγράμματα διάφορων

μαθημάτων, καθώς και μέσα από ποικίλες άλλες σχολικές δραστηριότητες, που αποσκοπούν τόσο στην παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης, όσο και στην καλλιέργεια «ευρωπαϊκής συνείδησης» και θετικών στάσεων απέναντι στην ευρωπαϊκή κοινότητα. Τα Γυμνάσια και τα Λύκεια της Κύπρου, ανταποκρινόμενα στον στόχο της Ευρωπαϊκής Διάστασης, έχουν αναπτύξει μια πλούσια δραστηριότητα, όπως εορτασμό της Μέρας της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Μέρας Γλωσσών, συμμετοχή στο πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Διάκρισης, για τη διδασκαλία και εκμάθηση γλωσσών (European Language Label), λειτουργία Ευρωπαϊκών Ομίλων στα σχολεία, ανάληψη μελετών-εργασιών (project), διασύνδεση των Λυκείων της Κύπρου με σχολεία άλλων ευρωπαϊκών χωρών μέσω του συστήματος του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή του διαδικτύου, ενεργό εμπλοκή και σχολικές συμπράξεις με σχολεία άλλων ευρωπαϊκών χωρών στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus + κ.ά.

1.2.6 Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

A. Γενικές πληροφορίες:

Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργούν τριάντα εννιά ιδιωτικά σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, τα οποία παρέχουν στους μαθητές εκπαίδευση που αποσκοπεί:

1. Στην πνευματική καλλιέργεια και αγωγή τους.
2. Στην προετοιμασία τους για σπουδές σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού ή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου και του εξωτερικού.
3. Στην ομαλή μετάβασή τους στον επαγγελματικό τομέα και γενικότερα στον κόσμο της εργασίας.

Τα Ιδιωτικά Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης είναι εγγεγραμμένα στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και λειτουργούν σύμφωνα με τους Περί Ιδιωτικών Σχολείων και Φροντιστηρίων Νόμους 1971-2012. Τα Ιδιωτικά Σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα που εφαρμόζουν:

1. Ιδιωτικά Σχολεία του αυτού τύπου: στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται τα σχολεία που ακολουθούν χωρίς καμιά παρέκκλιση τα ισχύοντα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα των υφιστάμενων τύπων δημόσιων σχολείων.
2. Ιδιωτικά Σχολεία παρόμοιου τύπου: σ' αυτή την κατηγορία κατατάσσονται τα σχολεία στα οποία, εκτός των άλλων μαθημάτων, διδάσκονται απαραίτητα τα κύρια μαθήματα υφιστάμενου τύπου δημόσιων σχολείων, τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα όσον αφορά στον χρόνο και στην ύλη που προνοούνται για τα δημόσια σχολεία.
3. Ιδιωτικά Σχολεία διαφορετικού τύπου: κατατάσσονται σ' αυτήν την κατηγορία τα σχολεία που δεν εμπίπτουν σε καμία από τις δύο προηγούμενες κατηγορίες.

B. Γραφείο ιδιωτικής Μέσης Εκπαίδευσης:

Χειρίζεται όλα τα θέματα που σχετίζονται με την ίδρυση και τη λειτουργία των ιδιωτικών σχολείων και των ιδιωτικών φροντιστηρίων. Συγκεκριμένα, οι εργασίες του γραφείου αφορούν τα ακόλουθα:

α) Έλεγχο στα στοιχεία ίδρυσης και λειτουργίας των Ιδιωτικών Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης σε σχέση με τα ακόλουθα:

- την εύρυθμη και σύννομη λειτουργία των ιδιωτικών σχολείων και των ιδιωτικών φροντιστηρίων: εξασφάλιση της καταλληλότητας και της ασφάλειας των κτιριακών εγκαταστάσεων, της τήρησης των κατάλληλων αρχείων,
- την καταλληλότητα του διδακτικού προσωπικού για την έκδοση βεβαιώσεων αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων καθηγητών που εργάζονται σε στην ιδιωτική μέση εκπαίδευση,
- τις αυξήσεις των διδάκτρων φοίτησης για τα Ιδιωτικά Σχολεία,
- τις νέες αιτήσεις ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών σχολείων και ιδιωτικών φροντιστηρίων και την προώθησή τους στη Συμβουλευτική Επιτροπή Ιδιωτικής Εκπαίδευσης για εισηγήσεις.

- β) Αναθεώρηση της Νομοθεσίας που διέπει την ίδρυση και τη λειτουργία των Ιδιωτικών Σχολείων και Ιδιωτικών Φροντιστηρίων και κατάρτιση δύο ξεχωριστών Νομοθεσιών.
- γ) Χορήγηση βεβαιώσεων φοίτησης σε ενδιαφερόμενους που φοιτούσαν στο παρελθόν σε ιδιωτικά σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης τα οποία ήταν εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας και έχουν αναστείλει πια τη λειτουργία τους.
- δ) Καταγγελίες για ιδιωτική απασχόληση εκπαιδευτικών λειτουργών ή παράδοση παράνομων φροντιστηριακών μαθημάτων.
- ε) Πιστοποίηση της γνησιότητας υπογραφής των πιστοποιητικών φοίτησης και των απολυτηρίων των Ιδιωτικών Σχολείων.

1.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση προσφέρεται σε δύο κατευθύνσεις, τη Θεωρητική και την Πρακτική Κατεύθυνση. Στα προγράμματα αυτά μπορούν να φοιτήσουν μαθητές/τριες που συμπλήρωσαν με επιτυχία την Γ΄ τάξη του Γυμνασίου. Η διάρκεια σπουδών και στις δύο κατευθύνσεις είναι τρία χρόνια. Μετά την επιτυχή συμπλήρωση του προγράμματος σπουδών, οι απόφοιτοι των Τεχνικών Σχολών αποκτούν απολυτήριο, το οποίο είναι αναγνωρισμένο ως ισότιμο του απολυτηρίου δημόσιου εξατάξιου σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης.

Στην Α΄ τάξη οι μαθητές/τριες έχουν κοινό πρόγραμμα Κλάδου, Θεωρητικής ή Πρακτικής Κατεύθυνσης. Στη Β΄ τάξη, οι μαθητές/τριες ακολουθούν την Κατεύθυνση που έχουν επιλέξει στην Α΄ τάξη και επιλέγουν Ειδικότητα του Κλάδου τους, την οποία συνεχίζουν και στη Γ΄ τάξη. Στις Τεχνικές Σχολές ισχύουν οι ίδιοι κανονισμοί προαγωγής και απόλυσης των μαθητών που ισχύουν και στο Ενιαίο Λύκειο.

Με την προσφορά ενός ισορροπημένου προγράμματος γενικής μόρφωσης, τεχνολογικής εξειδίκευσης και εργαστηριακής κατάρτισης οι απόφοιτοι των Τεχνικών Σχολών μπορούν:

- Να διεκδικούν, με προοπτικές επιτυχίας, θέση για περαιτέρω σπουδές σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κύπρου ή της Ελλάδας, στα πλαίσια των Παγκύπριων Εξετάσεων
- Να γίνουν δεκτοί σε οποιοδήποτε ανώτερο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της Κύπρου ή του εξωτερικού, με την προϋπόθεση ότι θα ικανοποιούν τους όρους και τις προϋποθέσεις εισδοχής στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα
- Να εργοδοτηθούν στη βιομηχανία με πολύ καλούς όρους εργοδότησης.

Τα Προγράμματα Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης προσφέρονται στις δώδεκα (12) Τεχνικές Σχολές που λειτουργούν στη Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Παραλίμνι, Αυγόρου, Πάφο και Πόλη Χρυσοχούς, καθώς και σε δύο (2) Εσπερινές Τεχνικές Σχολές στη Λευκωσία και Λεμεσό. Επίσης, στο Γυμνάσιο Αγρού λειτουργεί Τμήμα Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών.

Οι κλάδοι και ειδικότητες που προσφέρθηκαν στις Τεχνικές Σχολές, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, φαίνονται στον πιο κάτω Πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΣΧΟΛΕΣ												
	Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Β' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ' ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Β' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΓΕΝΤΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ	Γ' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΡΑΜΟΝΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΝΙΜΟΧΕΙΤΟΥ/ΑΥΓΟΡΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΦΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ	ΑΓΙΟΤΕΛΕΥΜΑΡΙΣ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
1 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ													
1.1 ΓΕΝΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	●		●	●				●			●		
1.2 ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ – ΕΡΓΑΛΕΙΟΜΗΧΑΝΩΝ	●		●	●				●		●	●		
1.3 ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ, ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΥΚΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	●			●	●			●		●	●		
1.4 ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	●			●				●			●		
1.5 ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ				●						●	●		
1.6 ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	●	●	●	●	●			●		●	●		
1.7 ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	●			●	●			●		●	●		
1.8 ΔΙΚΥΚΛΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΩΝ ΣΚΑΦΩΝ			●	●				●		●	●		
2 ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ													
2.1 ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	●	●			●	●	●	●	●	●	●		
2.2 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ		●	●		●		●			●	●		
2.3 ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ		●	●		●	●	●		●	●	●		
2.4 ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ, ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ	●	●			●	●	●			●	●		
2.5 ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΩΝ, ΨΥΞΗΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ		●	●			●	●			●	●		
2.6 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ		●	●		●		●				●		
2.7 Η/Υ, ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	●	●	●		●		●		●	●	●		
3 ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ													
3.1 ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ	●		●		●			●			●	●	
3.2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ	●		●		●			●			●	●	
3.3 ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ	●		●		●			●			●	●	
3.4 ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ	●		●		●			●			●	●	
3.5 ΒΟΗΘΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ	●		●		●			●			●	●	
4 ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ													
4.1 ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ	●	●			●			●	●		●		
5 ΚΟΜΜΕΤΙΚΗΣ													
5.1 ΚΟΜΜΕΤΙΚΗΣ		●			●			●			●		
6 ΕΥΛΟΓΥΡΙΚΗΣ – ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΑΣ													
6.1 ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΠΙΠΛΩΝ	●			●	●		●				●		
6.2 ΕΥΛΟΓΥΡΙΚΗΣ – ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΑΣ	●			●	●		●				●		
7 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΟΙΩΝ													
7.1 ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●		
7.2 ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●		
7.3 ΑΡΓΥΡΟΧΟΪΑΣ – ΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ	●		●			●		●			●		
8 ΕΠΙΔΕΥΣΗΣ													
8.1 ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ ΜΟΔΑΣ	●				●		●				●		
8.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΙΔΩΝ ΕΠΙΔΕΥΣΗΣ	●				●		●				●		
9 ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ													
9.1 ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ										●			
10 ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ													
10.1 ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ		●	●	●	●			●	●	●	●		
10.2 ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ		●		●	●			●		●	●		
10.3 ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		●		●				●		●	●		
10.4 ΙΔΙΩΤΕΡΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ		●		●				●		●	●		
11 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΙΤΕΥΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ													
11.1 ΜΑΓΕΡΙΚΗΣ – ΤΡΑΠΕΖΟΚΟΜΙΑΣ	●		●			●	●		●		●	●	●

● ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ● ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

Οι ειδικότητες λειτουργούν εφόσον συμπληρώνεται ο απαιτούμενος αριθμός μαθητών για τη δημιουργία τμήματος

1.3.1 ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ – ΝΕΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Παράλληλα με τα πιο πάνω Προγράμματα που προσφέρει η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, στις Τεχνικές Σχολές λειτούργησε από το 1963 μέχρι το 2013 το Σύστημα Μαθητείας, το οποίο απευθυνόταν κυρίως σε μαθητές/τριες που, μετά την Γ' τάξη Γυμνασίου, δεν επιθυμούσαν να συνεχίσουν τη φοίτησή τους σε σχολεία του συστήματος της τυπικής εκπαίδευσης.

Η λειτουργία του Συστήματος Μαθητείας τερματίστηκε τον Ιούνιο του 2013, ενώ η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία, η οποία έχει αντικαταστήσει το Σύστημα Μαθητείας, τέθηκε σε λειτουργία τον Οκτώβριο του 2012 (κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013 το Σύστημα Μαθητείας και η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία λειτούργησαν παράλληλα). Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία προωθείται ως εναλλακτικός τρόπος εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των νέων ηλικίας 14-21 χρόνων που εγκαταλείπουν το επίσημο σύστημα εκπαίδευσης, με παράλληλη ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε τεχνικό/επαγγελματικό προσωπικό. Περιλαμβάνει τα πιο κάτω επίπεδα:

Α. Προπαρασκευαστική Μαθητεία: απευθύνεται σε παιδιά 14-16 χρόνων που βρίσκονται εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος χωρίς να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία όλες τις βαθμίδες υποχρεωτικής εκπαίδευσης και παρέχει τη δυνατότητα σ' αυτά να καλύψουν τις μαθησιακές τους αδυναμίες. Δεν στοχεύει στην απόκτηση εξειδίκευσης για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και λειτουργεί κυρίως ως δίκτυ ασφάλειας, προστασίας και στήριξης των παιδιών.

Β. Κεντρικός Κορμός Μαθητείας: Έχει τριετή διάρκεια και απευθύνεται σε νέους 15-21 χρόνων που ολοκληρώνουν όλες τις βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, συμπληρώνουν την Προπαρασκευαστική Μαθητεία ή εγκαταλείπουν το Λύκειο ή την Τεχνική Σχολή χωρίς να έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο σπουδών τους. Στους νέους αυτούς δίνεται η δυνατότητα απόκτησης δεξιοτήτων για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση, παράλληλα με την περαιτέρω ανάπτυξη γλωσσικών, αριθμητικών και άλλων ικανοτήτων. Τα προγράμματα του Κεντρικού Κορμού Μαθητείας παρέχουν εναλλασσόμενη πρακτική και θεωρητική κατάρτιση. Κατά τα δύο πρώτα έτη της φοίτησής τους, οι μαθητευόμενοι εξασκούνται στη βιομηχανία, όπου αμείβονται για την εργασία τους, για τρεις ημέρες την εβδομάδα και παρακολουθούν μαθήματα σε Τεχνική Σχολή για δύο ημέρες την εβδομάδα. Κατά το τρίτο και τελευταίο έτος της φοίτησής τους, οι μαθητευόμενοι εργάζονται στη βιομηχανία για τέσσερις ημέρες την εβδομάδα και παρακολουθούν μαθήματα σε Τεχνική Σχολή για μία ημέρα την εβδομάδα.

Οι ειδικότητες που μπορεί να προσφέρει ο Κεντρικός Κορμός Μαθητείας, νοουμένου ότι υπάρχει ενδιαφέρον, είναι οι ακόλουθες:

- Μηχανική Αυτοκινήτων
- Υδραυλική – Εγκατάσταση Κεντρικών Θερμάνσεων
- Συγκολλήσεις – Μεταλλικές Κατασκευές
- Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις
- Ξυλουργική / Επιπλοποιία
- Επιδιόρθωση Οικιακών Συσκευών
- Κομμωτική
- Ζαχαροπλαστική – Αρτοποιία

Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για Ανάληψη της Ευθύνης για τη Λειτουργία του Συνόλου της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Μέχρι τώρα, η λειτουργία της Προπαρασκευαστικής Μαθητείας αποτελούσε αποκλειστική ευθύνη του Κέντρου Παραγωγικότητας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ενώ η λειτουργία του Κεντρικού Κορμού Μαθητείας αποτελούσε από κοινού ευθύνη του Κέντρου Παραγωγικότητας και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του με Αριθμό 78.658 και ημερομηνία 15 Απριλίου 2015, ενέκρινε την ανάληψη της ευθύνης για τη λειτουργία του συνόλου της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού από την 1^η Σεπτεμβρίου 2015 και τη μεταφορά των Ευρωπαϊκών Πόρων που έχουν εγκριθεί για τη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

1.3.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η ανάγκη για συνεχή ανανέωση των γνώσεων και η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας επιβάλλουν όπως η μόρφωση του πληθυσμού είναι μια ισόβια λειτουργία που χρονικά δεν θα περιορίζεται στη σχολική περίοδο ή τοπικά στο σχολείο και τις παραδοσιακές σχολικές μεθόδους, αλλά θα διαρκεί για ολόκληρη τη ζωή του ατόμου, με σκοπό να το κρατεί συνεχώς ενήμερο για ό,τι συμβαίνει γύρω του και να το βοηθά να αναπτύσσει τις δυνατότητές του, ώστε να αντιμετωπίζει με επιτυχία τις απαιτήσεις μιας συνεχώς αναπτυσσόμενης κοινωνίας και να συμβάλλει δημιουργικά στην πρόοδό της.

Για την ικανοποίηση της πιο πάνω ανάγκης, η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης προσφέρει στις Τεχνικές Σχολές τα ακόλουθα Προγράμματα δια Βίου Εκπαίδευσης και Κατάρτισης:

- **Προγράμματα Μ.Τ.Ε.Ε. σε Εσπερινές Τεχνικές Σχολές**

Οι Εσπερινές Τεχνικές Σχολές προσφέρουν μια δεύτερη ευκαιρία σε άτομα μετασχολικής ηλικίας που δεν έχουν ολοκληρώσει τη Μέση Εκπαίδευση, αφού τα προγράμματα σπουδών που προσφέρουν είναι ισότιμα με τα προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης πρωινής φοίτησης.

Το αναλυτικό πρόγραμμα σε κάθε κλάδο και ειδικότητα είναι κοινό με το αναλυτικό πρόγραμμα του αντίστοιχου κλάδου/ειδικότητας των πρωινών τάξεων των Τεχνικών Σχολών, προσαρμοσμένο όμως στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν τα βραδινά μαθήματα. Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου, το οποίο είναι ισάξιο και ισότιμο με αυτό που απονέμουν οι Τεχνικές Σχολές. Η φοίτηση στις Εσπερινές Τεχνικές Σχολές είναι τετραετής.

Μετά την επιτυχή λειτουργία της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας, η οποία άρχισε τη λειτουργία της τον Σεπτέμβριο του 1999, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 07 Δεκεμβρίου 2011, προχώρησε στην ίδρυση Εσπερινής Τεχνικής Σχολής και στη Λεμεσό, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Ιανουάριο του 2012. Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή Λεμεσού στεγάζεται στην Α' Τεχνική Σχολή Λεμεσού, ενώ κάποια μαθήματα πραγματοποιούνται και στη Β' και Γ' Τεχνική Σχολή Λεμεσού.

- **Απογευματινά – Βραδινά Τμήματα Τεχνικών Σχολών**

Σκοπός των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών είναι η παροχή συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης σε εργαζόμενους ενήλικες, με στόχο την αποτελεσματικότερη

ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Παρέχουν, επίσης, κατάρτιση που στοχεύει στην επανένταξη των άνεργων ατόμων στην αγορά εργασίας σε τομείς όπου παρατηρείται έλλειψη σε εξειδικευμένους εργάτες.

Στα πλαίσια των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών προσφέρονται εκπαιδευτικά προγράμματα μονοετούς και τριετούς διάρκειας σπουδών. Τα μονοετή προγράμματα οδηγούν σε απόκτηση πιστοποιητικού, ενώ τα τριετή προγράμματα οδηγούν σε απόκτηση πιστοποιητικού που είναι ισάξιο με το Απολυτήριο που απονέμεται από τις Τεχνικές Σχολές όσον αφορά στο τεχνικό μέρος.

Προσφέρονται, επίσης, προγράμματα προετοιμασίας για διάφορες εξετάσεις, τα οποία στοχεύουν:

- Στην προετοιμασία μαθητών ή αποφοίτων Τεχνικών Σχολών για τις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου Κύπρου και του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, καθώς επίσης και άλλων ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Κύπρου και του εξωτερικού
- Στην προετοιμασία για εξετάσεις διάφορων επαγγελματικών σωμάτων, καθώς επίσης και για εξετάσεις που απαιτούνται από κρατικούς και ημικρατικούς οργανισμούς, για σκοπούς πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων ή έκδοσης άδειας εξάσκησης επαγγέλματος.

Τα άτομα που φοιτούν στα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα Τεχνικών Σχολών καταβάλλουν μειωμένα δίδακτρα, τα οποία εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Τα προγράμματα που προσφέρθηκαν στα πλαίσια των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΒΡΑΔΙΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΩΝ**

		Α' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας	Α' Τεχνική Σχολή Λεμεσού	Γ' Τεχνική Σχολή Λεμεσού	Τεχνική Σχολή Λάρνακας	Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου	Τεχνική Σχολή Αυγούρου	Τεχνική Σχολή Πάφου
Τριετή Προγράμματα								
T1	Μηχανική Αυτοκινήτων	•	•		•		•	•
T2	Υδραυλικές, Θερμικές και Ψυκτικές Εγκαταστάσεις		•		•			•
T3	Συντήρηση Ηλεκτρομηχανολογικού Εξοπλισμού Ξενοδοχείων		•		•			•
T4	Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	•	•		•		•	•
T5	Μαγειρική – Τραπεζοκομία	•		•	•	•		•
T6	Οικοδομική - (Δομικά έργα)	•	•		•			•
T7	Ξυλουργική – Επιπλοποιία	•	•		•			•
T8	Αργυροχοΐα – Χρυσοχοΐα	•		•				
T9	Γεωπονία						•	
Μονοετή Προγράμματα								
M1	Μηχανική Αυτοκινήτων	•	•		•		•	•
M2	Μηχανική Δικύκλων		•		•		•	•
M3	Ηλεκτρονική Ανίχνευση Βλαβών Αυτοκινήτων	•	•		•		•	•
M4	Αερόσακοι και Κλιματισμός Αυτοκινήτων	•	•		•		•	•
M5	Μηχανουργείο/Τόρνοι	•	•		•			•
M6	Συγκολλήσεις	•	•		•			•
M7	Υδραυλικά – Συντήρηση Υδραυλικών Εγκαταστάσεων	•	•		•			•
M8	Κεντρικές Θερμάνσεις/Λεβητοστάσιο	•	•		•			•
M9	Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις – Βασικό Επίπεδο	•	•	•	•		•	•
M10	Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις - Για Προχωρημένους	•	•	•	•		•	•
M11	Αυτοματισμοί	•	•		•		•	•
M12	Συντήρηση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών		•		•			•

M13	Οικιακές Συσκευές		•	•	•	•		•
M14	Ψύξη & Κλιματισμός	•	•	•	•	•		•
M15	Εγκαταστάσεις Φωτοβολταϊκών Συστημάτων				•			•
M16	Εισαγωγή στους Η/Υ ECDL 1 & 2	•	•	•	•			•
M17	Μαγειρική	•		•	•	•		•
M18	Κυπριακή Κουζίνα	•		•	•	•		•
M19	Διεθνής Κουζίνα	•		•	•	•		•
M20	Μπαρ – Φλαμπέ	•		•	•	•		•
M21	Ζαχαροπλαστική/Αρτοποιία – Βασικό Επίπεδο	•		•	•	•		•
M22	Ζαχαροπλαστική/Αρτοποιία – Για Προχωρημένους	•		•	•	•		•
M23	Οροφοκομία			•		•		•
M24	Ζαχαροπλαστική	•		•	•	•		•
M25	Αρτοποιία	•		•	•	•		•
M26	Ξυλουργική - Ξυλογλυπτική	•	•		•			•
M27	Αργυροχοΐα – Χρυσοχοΐα	•		•				
M28	Γεωπονία						•	
M29	Σχεδιασμός και Κατασκευή Ενδυμάτων	•	•		•			•
M30	Διαχείριση Ψυκτικών Αερίων	•	•	•	•		•	•
M31	Εφαρμογή των Κανονισμών της 16ης και 17ης Έκδοσης του Ινστιτούτου Ηλεκτρολόγων Μηχανικών (ΙΕΕ) για Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	•	•		•		•	•
Παγκύπριες Εξετάσεις								
P1	Παγκύπριες Εξετάσεις (περιλαμβάνει όλες τις εξεταζόμενες Τεχνολογίες Θεωρητικής ή Πρακτικής Κατεύθυνσης)	•	•	•	•	•	•	•

1.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η πολιτική της κυβέρνησης όσον αφορά στην Ανώτερη Εκπαίδευση στοχεύει στην ικανοποίηση των τοπικών αναγκών καθώς και στην καθιέρωση της Κύπρου ως περιφερειακού εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου, το οποίο θα αποτελεί πόλο έλξης για διεθνείς ακαδημαϊκούς και φοιτητές. Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (Δ.Α.Α.Ε.) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) έχει ως αποστολή την προώθηση θεμάτων που αφορούν στην Ανώτερη Εκπαίδευση στην Κύπρο και στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών, έτσι ώστε να παρέχονται ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην Ανώτερη Εκπαίδευση σε όλους τους πολίτες.

Η Δ.Α.Α.Ε. ιδρύθηκε το 1984 για τη διεκπεραίωση όλων των θεμάτων που αφορούν στην Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση, εκτός εκείνων για τα οποία υπήρχε ειδικός νόμος ή Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για ανάθεσή τους σε άλλο Υπουργείο. Αρχικά τέθηκαν στη δικαιοδοσία της νέας Διεύθυνσης η Παιδαγωγική Ακαδημία και οι Υπηρεσίες Εξετάσεων, Φοιτητικής Μέριμνας και Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

Η χώρα είχε ανάγκη από ποιοτική Ανώτερη Εκπαίδευση, η οποία να παρεχόταν από το κράτος στους Κύπριους πολίτες και ταυτόχρονα να ήταν εναρμονισμένη με την οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Πέντε χρόνια μετά την ίδρυση της Δ.Α.Α.Ε., το 1989, ιδρύθηκε το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το πρώτο πανεπιστημιακό ίδρυμα στο νησί, το οποίο δέχθηκε τους πρώτους προπτυχιακούς του φοιτητές το 1992 και τους πρώτους μεταπτυχιακούς του φοιτητές το 1997.

Ακολούθησαν ραγδαίες εξελίξεις στην Ανώτερη Εκπαίδευση προς επίτευξη του στόχου για ικανοποίηση των τοπικών αναγκών για Ανώτερη Εκπαίδευση, καθώς και για την καθιέρωση της Κύπρου ως περιφερειακού εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου. Σημαντική εξέλιξη για τη Δ.Α.Α.Ε. αποτέλεσε η Διαδικασία της Μπολόνια, η οποία υπογράφηκε το 1999 από 29 Ευρωπαίους Υπουργούς αρμόδιους για την Ανώτερη Εκπαίδευση, με σκοπό να δημιουργηθεί ένας Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτερης Εκπαίδευσης (Ε.Χ.Α.Ε.). Κυριότεροι στόχοι της Διαδικασίας της Μπολόνια είναι η επίτευξη της διαφάνειας στο εκπαιδευτικό σύστημα Ανώτερης Εκπαίδευσης, με την εισαγωγή των Ευρωπαϊκών Μεταφερόμενων Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), η κινητικότητα φοιτητών, ακαδημαϊκών, ερευνητών και προγραμμάτων, καθώς και η διασφάλιση - πιστοποίηση της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης. Με ενέργειες της Δ.Α.Α.Ε., η Κύπρος υπέβαλε αίτηση για συμμετοχή στη Διαδικασία της Μπολόνια τοN Δεκέμβριο του 1999 και έγινε επίσημα δεκτή κατά την Υπουργική Σύνοδο στην Πράγα το 2001. Μετά την εξέλιξη αυτή, ο ρόλος της Δ.Α.Α.Ε. αναβαθμίστηκε και η αποστολή της διευρύνθηκε.

Η ΔΑΑΕ παρακολουθεί την εξέλιξη της Διαδικασίας της Μπολόνια και ενεργεί καταλυτικά στην υλοποίησή της, μέσα στα πλαίσια του κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος. Στην Υπουργική Σύνοδο των χωρών που συμμετέχουν στη Διαδικασία της Μπολόνια, καθώς και στο Φόρουμ Πολιτικής της Μπολόνια, που πραγματοποιήθηκε στις 26 και 27 Απριλίου 2012 στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας, οι Υπουργοί των 47 χωρών που αποτελούσαν τον Ε.Χ.Α.Ε., προέβηκαν σε απολογισμό της προόδου υλοποίησης της Διαδικασίας της Μπολόνια και συνάμα σε καθορισμό των βασικών θεμάτων πολιτικής της Διαδικασίας. Επιπλέον, οι Υπουργοί ενέκριναν το Υπουργικό Ανακοινωθέν του Βουκουρεστίου και δεσμεύτηκαν για την προώθηση των στόχων της Διαδικασίας της Μπολόνια μέχρι το 2020.

Στις 14 και 15 Μαΐου 2015 πραγματοποιήθηκε στο Ερεβάν της Αρμενίας η Υπουργική Σύνοδος και το Τέταρτο Φόρουμ Πολιτικής για τη Διαδικασία της Μπολόνια. Στην Ανακοίνωση που εξέδωσαν στο τέλος της Συνόδου οι Υπουργοί ανανέωσαν το όραμά τους και δήλωσαν την αποφασιστικότητά τους να υλοποιήσουν τους στόχους και τις πολιτικές του Ε.Χ.Α.Ε., που σήμερα αριθμεί 48 χώρες, μετά και

την ένταξη της Λευκορωσίας το 2015. Η Κύπρος συμμετείχε σε δύο ομάδες εργασίας, αυτή της Κοινωνικής Διάστασης και Διά Βίου Μάθησης και αυτή της Κινητικότητας και Διεθνοποίησης. Συγκεκριμένα, οι βασικότεροι στόχοι της Διαδικασίας της Μπολόνια μέχρι το 2020 είναι οι ακόλουθοι:

1. Η παροχή ποιοτικής Ανώτερης Εκπαίδευσης για όλους

Ο εν λόγω στόχος θα επιτευχθεί με τη διεύρυνση της πρόσβασης στην Ανώτερη Εκπαίδευση, την ανάπτυξη της κοινωνικής διάστασης της Ανώτερης Εκπαίδευσης, την προώθηση μαθητοκεντρικών και καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας στους φοιτητές, τη διασφάλιση της ποιότητας της προσφερόμενης Ανώτερης Εκπαίδευσης και την ενίσχυση του διαλόγου για τη διακυβέρνηση και χρηματοδότηση των ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης. Επί Κυπριακής Προεδρίας αποφασίστηκε η συγκρότηση τεσσάρων ομάδων εργασίας για την προώθηση και αναβάθμιση της Ανώτερης Εκπαίδευσης. Οι ομάδες εργασίας ολοκλήρωσαν το έργο τους στο τέλος του 2014. Από το 2015 έχει υιοθετηθεί ένα νέο πρόγραμμα εργασίας, αποτελούμενο από τρεις ομάδες εργασίας και τέσσερις συμβουλευτικές ομάδες, το οποίο θα διαρκέσει μέχρι το 2018.

2. Η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των νέων

Η υλοποίηση αυτού του στόχου συνδέεται με την ενδυνάμωση της σχέσης ανάμεσα στην έρευνα, τη διδασκαλία και τη μάθηση σε όλα τα επίπεδα, τη σωστή εφαρμογή των μαθησιακών αποτελεσμάτων από τις χώρες του Ενιαίου Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης, την ανάπτυξη των πλαισίων προσόντων και, ειδικότερα, την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και τη διασύνδεση της Ανώτερης Εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.

3. Η ενδυνάμωση της κινητικότητας ως μέσου για βελτίωση της μάθησης

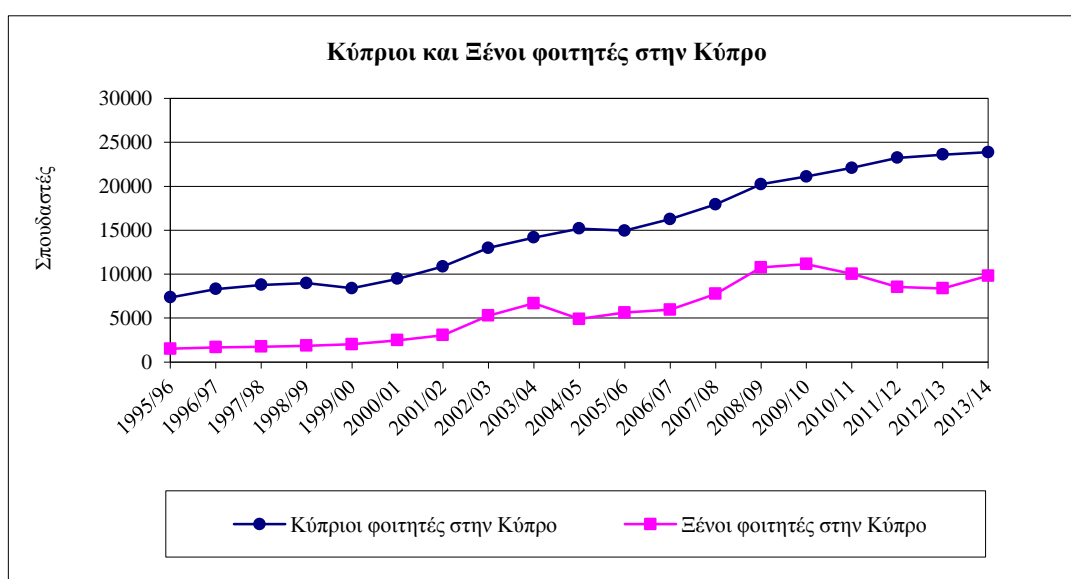
Προς επίτευξη του υπό αναφορά στόχου, υιοθετήθηκε από τις χώρες του Ε.Χ.Α.Ε. η στρατηγική «Κινητικότητα για Καλύτερη Μάθηση». Στο πλαίσιο αυτό, θα επιδιωχθεί η πλήρης μεταφορά δανείων και χορηγιών σε όλες τις χώρες του Ε.Χ.Α.Ε., θα προωθηθεί η δίκαιη ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναγνώριση των προσόντων, θα ενθαρρυνθεί μια πιο ισορροπημένη κινητικότητα ανάμεσα στις χώρες του Ε.Χ.Α.Ε., θα αναπτυχθούν κοινά προγράμματα σπουδών και, τέλος, θα ενδυναμωθεί η συνεργασία του Ε.Χ.Α.Ε. με άλλες περιοχές του κόσμου.

Σε ό,τι αφορά τη διεύρυνση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην Κύπρο, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κατά την περίοδο μεταξύ 2006 έως 2007 δύο δημόσια Πανεπιστήμια ιδρύθηκαν στο νησί. Το 2006 ιδρύθηκε το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο αποτελεί το μοναδικό Ανώτερο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στην Κύπρο που ασχολείται αποκλειστικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ένα χρόνο αργότερα, το 2007, εγκαινιάστηκε η έναρξη της λειτουργίας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, με προσανατολισμό προς την εφαρμοσμένη έρευνα, προσθέτοντας άλλη μια διάσταση στην Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου. Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, με έδρα τη Λεμεσό, αποτέλεσε και το πρώτο πανεπιστημιακό Ίδρυμα Ανώτερης Εκπαίδευσης εκτός της πρωτεύουσας, ικανοποιώντας έτσι την αρχή της αποκέντρωσης.

Σε μικρό χρονικό διάστημα ακολούθησε ο εμπλουτισμός και η επέκταση των προγραμμάτων του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Επιπρόσθετα δόθηκε αρχική άδεια λειτουργίας σε τρία Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, που μετεξελίχθηκαν από Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το Πανεπιστήμιο Frederick, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας τα οποία άρχισαν τη λειτουργία τους τον Οκτώβριο του 2007. Το 2011 τα πανεπιστήμια αυτά πήραν Άδεια Λειτουργίας (τελική).

Η παραχώρηση αρχικής άδειας λειτουργίας στο τέταρτο Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Neapolis στην Πάφο τον Σεπτέμβριο του 2010, καθώς και στο πέμπτο ιδιωτικό Πανεπιστήμιο, το University of Central Lancashire – Cyprus στη Λάρνακα το Σεπτέμβριο του 2012, ενίσχυσε περαιτέρω την αποκέντρωση της Ανώτερης Εκπαίδευσης. Τον Ιανουάριο του 2015, το Πανεπιστήμιο Neapolis – Pafos πήρε την άδεια λειτουργίας του (τελική). Επίσης, το University of Central Lancashire – Cyprus πήρε την άδεια λειτουργίας του (τελική) τον Νοέμβριο του 2015.

Η δημιουργία των πέντε Ιδιωτικών Πανεπιστημίων συνέβαλε στην ποιοτική και ποσοτική διεύρυνση της Ανώτερης Εκπαίδευσης με νέους κλάδους και προγράμματα σπουδών, με παράλληλη αύξηση του αριθμού των φοιτητών, όπως αντικατοπτρίζεται στο πιο κάτω γράφημα με στοιχεία από τη Στατιστική Υπηρεσία, το οποίο αναπαριστά την αύξηση του αριθμού των Κυπρίων φοιτητών στην Κύπρο από το 1995-96 μέχρι το 2013-14.

Ο αριθμός των φοιτητών συνεχίζει να αυξάνεται, όχι μόνο λόγω της επιθυμίας των Κυπρίων για ανώτερες σπουδές, αλλά και λόγω της αύξησης των αναγκών για αποφοίτους ανώτερης εκπαίδευσης ιδιαίτερα στις νέες τεχνολογίες. Σημαντικό, είναι, επίσης το γεγονός ότι όλο και περισσότεροι Κύπριοι φοιτητές, οι οποίοι επέλεγαν για τις σπουδές τους πανεπιστήμια του εξωτερικού, επιλέγουν τώρα κυπριακά πανεπιστήμια.

Εκτός από τα Πανεπιστήμια, στην Κύπρο λειτουργούν επίσης 5 Δημόσιες και 41 Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Όσον αφορά στις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Ι.Σ.Τ.Ε.), αυτές υπόκεινται στην εποπτεία της Δ.Α.Α.Ε. για θέματα εγγραφής τους στο Μητρώο του Υ.Π.Π., καθώς και για θέματα επιθεώρησης.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του στόχου για καθιέρωση της Κύπρου ως περιφερειακού εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου και μετά από διαβούλευση μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών και Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ανατέθηκε το 2008 στο Υ.Π.Π. και, κατ' επέκταση στη Δ.Α.Α.Ε., η διεξαγωγή των προσωπικών συνεντεύξεων σε υποψήφιους για φοίτηση στις Ι.Σ.Τ.Ε., αλλοδαπούς

φοιτητές από την Ινδία, Κίνα, Μπαγκλαντές, Πακιστάν και Σρι-Λάνκα, με σκοπό την παραχώρηση θεώρησης άδειας εισόδου.

Με Απόφασή του στις 24 Αυγούστου 2011, το Υπουργικό Συμβούλιο ανέθεσε την ευθύνη διεξαγωγής των συνεντεύξεων για τους αλλοδαπούς υποψήφιους φοιτητές των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων, των αξιολογημένων προγραμμάτων σπουδών των Ι.Σ.Τ.Ε. και των εγκεκριμένων προγραμμάτων σπουδών που προσφέρονται με τη μέθοδο της δικαιόχρησης/πιστοποίησης (franchise/validation) στα ίδια τα ιδρύματα, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές, οι οποίοι θα φοιτούσαν σε προπαρασκευαστικά προγράμματα (foundation courses) ή σε μη αξιολογημένα προγράμματα των ΙΣΤΕ θα συνέχιζαν να υπόκεινται στη διαδικασία των συνεντεύξεων από λειτουργούς της ΔΑΑΕ.

Στις 16 Ιουλίου 2014 τέθηκε σε ισχύ η νέα Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, με την οποία καταργήθηκαν οι προσωπικές συνεντεύξεις των υποψήφιων αλλοδαπών φοιτητών από τους λειτουργούς της Δ.Α.Α.Ε. και από τις Πρεσβείες/Προξενία της Κυπριακής Δημοκρατίας στις χώρες καταγωγής των υποψήφιων φοιτητών. Ως αντιστάθμισμα της κατάργησης των προσωπικών συνεντεύξεων, το Υπουργικό Συμβούλιο έθεσε αυστηρότερα κριτήρια για εγγραφή αλλοδαπών φοιτητών στα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια και στις Ι.Σ.Τ.Ε., και ανάθεσε στη Δ.Α.Α.Ε. την εφαρμογή ασφαλιστικών δικλείδων και ελέγχων των Ι.Σ.Τ.Ε. για διασφάλιση της ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση, καθώς και τον έλεγχο της κανονικής φοίτησης και προόδου των αλλοδαπών φοιτητών. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφασή του αρ. 79069 της 1^{ης} Ιουλίου 2015, αποφάσισε την αναθεώρηση των διαδικασιών παραχώρησης άδειας εισόδου/θεώρησης σε υποψήφιους φοιτητές τρίτων χωρών στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Δ.Α.Α.Ε. εξετάζει τις αιτήσεις των υποψήφιων αλλοδαπών φοιτητών των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων και των Ι.Σ.Τ.Ε., σε ό,τι αφορά στα ακαδημαϊκά τους προσόντα, κατά τις τρεις περιόδους εισδοχής των τριών εξαμήνων (εαρινό, καλοκαιρινό, φθινοπωρινό) του εκάστοτε ακαδημαϊκού έτους και προβαίνει σε έλεγχο του ποσοστού και του αριθμού των αλλοδαπών φοιτητών στις Ι.Σ.Τ.Ε. Ο αριθμός των αιτήσεων από υποψήφιους αλλοδαπούς φοιτητές για το φθινοπωρινό εξάμηνο του 2015 παρουσιάζεται σημαντικά αυξημένος σε σχέση με την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά. Συγκεκριμένα, εξετάστηκαν 1785 αιτήσεις αλλοδαπών φοιτητών.

Παράλληλα, η Δ.Α.Α.Ε. παρακολουθεί τις εξελίξεις στην Ανώτερη Εκπαίδευση, τόσο στον ευρωπαϊκό χώρο όσο και παγκόσμια, και παρέχει υποστήριξη ή συμμετέχει σε διάφορα προγράμματα όπως στη Διά Βίου Μάθηση (Lifelong Learning) και σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Μονάδες (Erasmus+, Eurydice, Euromed, Marie Curie, EU2020).

Στο πλαίσιο του στόχου για την προώθηση της Κύπρου ως περιφερειακού εκπαιδευτικού κέντρου με την προσέλκυση ποιοτικών φοιτητών από το εξωτερικό, η Δ.Α.Α.Ε. συμμετέχει σε εκπαιδευτικές εκθέσεις ή οργανώνει ημερίδες σε χώρες, με τις οποίες υπάρχει δυνατότητα συνεργασίας σε θέματα Ανώτερης Εκπαίδευσης και προσέλκυσης φοιτητών, όπως για παράδειγμα τη Ρωσία, την Κίνα, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Ιορδανία και το Ομάν. Ταυτόχρονα, συντονίζει την παρουσία του συνόλου των Πανεπιστημίων της Κύπρου σε τέτοιες δραστηριότητες με κυπριακές αποστολές. Επιπλέον, η ΔΑΑΕ οργανώνει ημερίδες ενημέρωσης σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, με στόχο την προσέλκυση Ελλαδιτών φοιτητών.

Σημαντική, επίσης, θεωρείται η συνεισφορά της ΔΑΑΕ στην υποστήριξη του έργου της Υπουργικής Επιτροπής για την επιχορήγηση Εδρών Ελληνικών και Βυζαντινών Σπουδών σε Πανεπιστήμια του Εξωτερικού.

Διασφάλιση Ποιότητας και Αναγνώριση Τίτλων Σπουδών

Μεγάλη βαρύτητα δίδεται από τη Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στη Διασφάλιση και Πιστοποίηση Ποιότητας και στην Αναγνώριση Τίτλων Σπουδών, έτσι ώστε τα προσφερόμενα προγράμματα, καθώς και οι τίτλοι σπουδών να συνάδουν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και να ανταγωνίζονται τα ευρωπαϊκά επίπεδα.

Το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (Σ.Ε.Κ.Α.Π.), η Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ε.Α.Ι.Π.) και η Συμβουλευτική Επιτροπή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Τ.Ε.) αποτελούσαν τα τρία σώματα, που χειρίζονταν μέχρι τις 2 Νοεμβρίου 2015 τα θέματα και πιστοποίησης και ποιότητας. Παράλληλα, το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (Κ.Υ.Σ.Α.Τ.Σ.) είναι το αρμόδιο σώμα για την Αναγνώριση Τίτλων Σπουδών από ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης.

Κυπριακός Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε στις 9 Ιουλίου 2015 τον «περί της Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης και της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή Θέματα Νόμο του 2015», ο οποίος δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 21 Ιουλίου 2015. Ο υπό αναφορά νόμος τέθηκε σε ισχύ στις 2 Νοεμβρίου 2015, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2015, η οποία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 30 Οκτωβρίου 2015.

Ο Φορέας αναμένεται να διασφαλίζει την ποιότητα της παρεχόμενης Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο. Επιπρόσθετα, ο Φορέας θα εντοπίζει αδυναμίες και μειονεκτήματα των Κυπριακών Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης και, κατά συνέπεια, θα τους παρέχει τη δυνατότητα να αναβαθμίζουν την ποιότητά τους. Ως εκ τούτου, η ίδρυση και λειτουργία του Φορέα αναμένεται να συμβάλει θετικά στις προσπάθειες της Κύπρου να δημιουργήσει ένα ποιοτικό και ελκυστικό σύστημα Ανώτερης Εκπαίδευσης.

Ο Φορέας αναλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες των πιο κάτω υφιστάμενων οργάνων, τα οποία πλέον καταργούνται:

- Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης – Πιστοποίησης (Σ.Ε.Κ.Α.Π.).
- Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ε.Α.Ι.Π.).
- Συμβουλευτική Επιτροπή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Τ.Ε.).

Συγκεκριμένα, ο Φορέας είναι η αρμόδια αρχή για:

- Την ενίσχυση των διαδικασιών εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης στα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης.
- Την περιοδική ιδρυματική και τμηματική αξιολόγηση των δημόσιων Πανεπιστημίων και των ιδιωτικών Πανεπιστημίων που λειτουργούν με άδεια λειτουργίας.
- Την αξιολόγηση των νέων προγραμμάτων των δημόσιων Πανεπιστημίων και των ιδιωτικών Πανεπιστημίων που λειτουργούν με άδεια λειτουργίας.
- Την περιοδική ιδρυματική και τμηματική αξιολόγηση και πιστοποίηση των ιδιωτικών Πανεπιστημίων που λειτουργούν με αρχική άδεια λειτουργίας, καθώς επίσης την αξιολόγηση και πιστοποίηση των νέων προγραμμάτων σπουδών των ιδρυμάτων αυτών.
- Την περιοδική ιδρυματική και προγραμματική αξιολόγηση και πιστοποίηση των Δημόσιων και Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

- Τη δημοσιοποίηση του καταλόγου όλων των πιστοποιημένων Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης που λειτουργούν στη Δημοκρατία, καθώς και των προγραμμάτων σπουδών που έχουν εγκριθεί να προσφέρουν.

Ο Φορέας παρέχει, επίσης, τη δυνατότητα στα ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου να προσφέρουν τίτλους σπουδών στο εξωτερικό μέσω της διασυνοριακής εκπαίδευσης. Αποτελεί, δηλαδή, ο Φορέας την αρμόδια αρχή της Δημοκρατίας για την αξιολόγηση της διασυνοριακής εκπαίδευσης που προσφέρεται σε κράτη-μέλη ή σε τρίτες χώρες από τοπικά ιδρύματα και αφορά στα εξής:

(α) Πιστοποίηση των προγραμμάτων σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης ή των τμημάτων, τα οποία προσφέρουν τέτοια προγράμματα ή των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που παρέχονται ή διατίθενται μέσω διασυνοριακής εκπαίδευσης από τοπικά ιδρύματα.

(β) Αξιολόγηση Ποιότητας παραρτημάτων τοπικών ιδρυμάτων, τα οποία λειτουργούν σε κράτη μέλη ή σε τρίτες χώρες και την ενημέρωση των αρμόδιων αρχών των χωρών, στις οποίες λειτουργούν τα παραρτήματα αυτά ως προς το περιεχόμενο των εν λόγω αξιολογήσεων.

Την ευθύνη λειτουργίας του Φορέα έχει ενδεκαμελές Συμβούλιο (συμπεριλαμβανομένου και του Προέδρου), το οποίο διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο για πενταετή θητεία, μετά από σχετική εισήγηση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού. Οκτώ από αυτά τα μέλη είναι ακαδημαϊκοί (στη βαθμίδα του Καθηγητή ή του Ομότιμου Καθηγητή πανεπιστημίου) με εμπειρία στη διοίκηση πανεπιστημίων και, κατά το δυνατόν, σε θέματα διασφάλισης της ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση, δύο μέλη προέρχονται από επαγγελματικές οργανώσεις και σώματα και ένα μέλος είναι προπτυχιακός φοιτητής.

Ο νόμος του Φορέα είναι συμβατός με τις διαδικασίες και τα κριτήρια αξιολόγησης και πιστοποίησης των Ευρωπαϊκών Προτύπων και Κατευθυντήριων Γραμμών (European Standards and Guidelines (ESGs)), που αποτελούν την πλέον βασική προϋπόθεση για ένταξη του Φορέα στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διασφάλισης Ποιότητας (European Network of Quality Assurance - ENQA). Το Συμβούλιο του Φορέα αναμένεται να προχωρήσει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για να εγγράψει τον Κυπριακό Φορέα τόσο στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διασφάλισης Ποιότητας όσο και στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Διασφάλισης Ποιότητας.

Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης – Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ)

Κατά τη διάρκεια του 2015, το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης Πιστοποίησης πραγματοποίησε έξι (6) Συνόδους. Το Συμβούλιο κατά τις συνόδους αυτές ασχολήθηκε με πλήθος θεμάτων που αφορούν τις αρμοδιότητές του και αξιολόγησε και επαναξιολόγησε εκατό δώδεκα (112) προγράμματα σπουδών που προσφέρονται από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Ο αριθμός των πιστοποιημένων – αξιολογημένων προγραμμάτων από το Σ.Ε.Κ.Α.Π., που προσφέρονται από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο μέχρι και το τέλος του 2015 ανέρχεται στα εκατόν εβδομήντα επτά (177). Από αυτά, επτά (7) προσφέρονται σε επίπεδο πιστοποιητικού, ενενήντα δύο (92) σε επίπεδο διπλώματος, είκοσι έξι (26) σε επίπεδο ανώτερου διπλώματος, τριάντα (30) σε επίπεδο πτυχίου, δεκαεπτά (17) σε επίπεδο μεταπτυχιακού και πέντε (5) σε επίπεδο διδακτορικού.

Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ε.Α.Ι.Π.)

Η Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων σκοπό έχει την εξέταση αιτήσεων που υποβάλλονται για την ίδρυση και λειτουργία Ιδιωτικών Πανεπιστημίων. Καταρτίζεται με βάση τον

«Περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ίδρυση, Λειτουργία και Έλεγχο) Νόμο 109 (1)» του 2005, ο οποίος αποτελεί το νομικό πλαίσιο για την ίδρυση και λειτουργία των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Σύμφωνα με το Άρθρο 10 του πιο πάνω Νόμου, το Υπουργικό Συμβούλιο, με εισήγηση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, καταρτίζει επταμελή Επιτροπή Αξιολόγησης με πενταετή θητεία.

Η Ε.Α.Ι.Π. καθορίζει τόσο τον τρόπο σύγκλησης των συνεδριάσεών της, όσο και τις διαδικασίες που ακολουθεί κατά τις συνεδριάσεις και γενικά κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της. Η Επιτροπή μπορεί να ορίζει ομάδες ειδικών για την εξέταση ορισμένων θεμάτων που αφορούν αίτηση, αλλά η τελική απόφαση λαμβάνεται από την Ε.Α.Ι.Π. Κατά το 2015 η Ε.Α.Ι.Π. πραγματοποίησε τέσσερις συνόδους κατά τις οποίες ασχολήθηκε με θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της. Η Ε.Α.Ι.Π. συνέχισε τη διαδικασία της αξιολόγησης των προγραμμάτων Σπουδών και ενέκρινε συνολικά 65 νέα προγράμματα.

Η Ε.Α.Ι.Π. συνέχισε και αυτή τη χρονιά το έργο της παρακολούθησης και του ελέγχου της λειτουργίας των ιδιωτικών πανεπιστημίων που λειτουργούν υπό το καθεστώς «Άδειας Λειτουργίας». Η Ε.Α.Ι.Π. συλλέγει παράλληλα σε εξαμηνιαία βάση, δεδομένα και πληροφορίες από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, που λειτουργούν με καθεστώς «Αρχικής Άδειας Λειτουργίας» ώστε να ασκεί αποτελεσματικότερο έλεγχο. Επιπρόσθετα, η Ε.Α.Ι.Π. πραγματοποιεί επισκέψεις στα ιδιωτικά πανεπιστήμια για έλεγχο των στοιχείων που αυτά υποβάλλουν. Κατά τις επί τόπου επισκέψεις της, η Ε.Α.Ι.Π. έχει προβεί στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς της διοίκησης, της διδασκαλίας, της έρευνας και της υλικοτεχνικής υποδομής.

Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (Κ.Υ.Σ.Α.Τ.Σ.)

Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Λισαβόνας του 1997, όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχουν συστήσει Εθνικά Συμβούλια, το έργο των οποίων είναι η αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η ανάγκη σύστασης αυτών των Εθνικών Συμβουλίων υπαγορεύθηκε από το πνεύμα μίας ενιαίας εκπαιδευτικής πολιτικής, με στόχο να βοηθηθούν τα κράτη μέλη να αναπτύξουν μηχανισμούς ελέγχου των κριτηρίων ποιότητας και διάρκειας της εκπαίδευσης για λόγους επαγγελματικών και επιστημονικών. Βάσει αυτού του πλαισίου ιδρύθηκε στην Κύπρο το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2015, υποβλήθηκαν στο ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. πέραν των 700 αιτήσεων για αναγνώριση τίτλων σπουδών και πέραν των 1.000 αιτήσεων για γραπτή πληροφόρηση. Κατά την ίδια περίοδο, το Συμβούλιο πραγματοποίησε επτά (7) Συνόδους. Ο αριθμός των αιτήσεων για αναγνώριση για ολόκληρο το έτος 2015 αναμένεται να ξεπεράσει τις 1.000 και των αιτήσεων για γραπτή πληροφόρηση τις 1.300.

Το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών συμμετέχει ως πλήρες μέλος των δικτύων European National Information Centres και National Academic Recognition Information Centres (ENIC – NARIC), καθώς και του δικτύου MERIC (Mediterranean Recognition Information Centres), από την έναρξη των εργασιών του το 2000.

1.5 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ (Π.Ι.)

Όραμα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου είναι η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων, καθώς και η ουσιαστική συμβολή στον καθορισμό και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής, με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία, την έρευνα και τις προτεραιότητες του Υπουργείου, με σκοπό την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος.

Αποστολή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων, ο καθορισμός πλαισίου ικανοτήτων/δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών (teacher competences) και η προώθηση οριζόντιων θεμάτων εκπαιδευτικής προτεραιότητας, αναβαθμίζοντας το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, σύμφωνα με το ευρύτερο διεθνές, ευρωπαϊκό και τοπικό συγκείμενο.

1.6 ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (Κ.Ε.Ε.)

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών ιδρύθηκε το 1964 με σκοπό τη διεξαγωγή έρευνας σε θέματα που αφορούν στην ιστορία και τον πολιτισμό της Κύπρου και την έκδοση των πορισμάτων αυτής της έρευνας πάνω σε συστηματική βάση. Στο Κ.Ε.Ε. εκπονούνται ερευνητικά προγράμματα που σχετίζονται άμεσα με τους βασικότερους τομείς Κυπριολογίας, δηλαδή την Ιστορία, Λαογραφία, Γλωσσολογία, Λογοτεχνία, Εθνογραφία και Κοινωνιολογία της Κύπρου, καθώς και με άλλα θέματα, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες του τόπου και μέσα σε ένα ευρύτερο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο.

1.7 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η πρώτη υπηρεσία στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού με αποκλειστική αρμοδιότητα τον πολιτισμό δημιουργήθηκε το 1965 με την ονομασία Μορφωτική Υπηρεσία, η οποία το 1992, μετά την αναβάθμισή της σε Τμήμα, μετονομάστηκε σε Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες είναι ο κύριος εκφραστής της πολιτιστικής πολιτικής του κράτους όσον αφορά στον σύγχρονο πολιτισμό. Έχοντας ως αρμοδιότητα την ανάπτυξη των Γραμμάτων και των Τεχνών στην Κύπρο, την ενημέρωση και τη συμμετοχή του κοινού στο πολιτιστικό γίγνεσθαι και την προβολή των επιτευγμάτων της πολιτιστικής μας δραστηριότητας στο εξωτερικό, διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτιστικής φυσιογνωμίας του τόπου.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Πολιτιστικών Υπηρεσιών (περιλαμβανομένης της Κυπριακής Βιβλιοθήκης και του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α.), ανήλθε στα €15.938.978 (Τακτικές και Αναπτυξιακές Δαπάνες).

1.8 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1.8.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών είναι η εξασφάλιση στη Δημόσια Εκπαίδευση όλης της ενδεδειγμένης υλικοτεχνικής υποδομής, μετά από διαβούλευση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους στη Δημόσια Εκπαίδευση φορείς.

Στη Δημόσια Εκπαίδευση εντάσσονται όλες οι σχολικές μονάδες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού: Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές και Ειδικά Σχολεία.

Στην υλικοτεχνική υποδομή περιλαμβάνονται τα κτήρια, τα τεχνικά έργα και ο εξοπλισμός.

1.8.2 ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Τα βασικά καθήκοντα του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών είναι:

1) *Η υλοποίηση των κατασκευαστικών έργων που περιλαμβάνονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού*

Στον ετήσιο προϋπολογισμό περιλαμβάνονται έργα ανέγερσης νέων σχολικών μονάδων, αναβάθμισης υφιστάμενων σχολικών κτηρίων και αθλητικών εγκαταστάσεων, επέκτασης υφιστάμενων σχολικών μονάδων, καθώς και έργα μικρής κλίμακας.

2) *Γενική εποπτεία για συντήρηση ή βελτίωση της υφιστάμενης υλικοτεχνικής υποδομής της Δημόσιας Εκπαίδευσης*

Περιλαμβάνει έργα για κάλυψη νέων αναγκών που προέρχονται από την αύξηση του μαθητικού πληθυσμού ή από αλλαγές στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και εργασίες συντήρησης, επισκευής και βελτίωσης της υφιστάμενης υποδομής. Η εποπτεία υλοποιείται με επανασχεδιασμό σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σχεδιασμό πρόσθετων αιθουσών διδασκαλίας, δημιουργία υποδομής για άτομα με αναπηρίες (Α.ΜΕ.Α.), κατασκευή πρόσθετων χώρων για δευτερεύουσες χρήσεις, επανασχεδιασμό και αναβάθμιση ηλεκτρολογικών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων, αντισεισμική αναβάθμιση σχολικών κτηρίων, αναβάθμιση ενεργειακής απόδοσης, εγκατάσταση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και προμήθεια νέου σχολικού εξοπλισμού.

3) *Τεχνική υποστήριξη προς τις Σχολικές Εφορείες*

Περιλαμβάνει επιθεωρήσεις των σχολικών κτηρίων μετά την υποβολή αιτημάτων από τις Σχολικές Εφορείες, ετοιμασία σχεδίων, μελετών και τεχνικών προδιαγραφών, όπου απαιτείται, καθώς και επίβλεψη της κατασκευής των έργων που υλοποιούνται από τις Σχολικές Εφορείες.

4) *Τεχνική υποστήριξη προς τη Διεύθυνση του Υπουργείου*

Παρέχεται συμβουλευτική υποστήριξη προς τη Διεύθυνση του Υπουργείου σε σχέση με δημόσιους οργανισμούς που βρίσκονται υπό την εποπτεία του Υπουργείου.

5) Διεξαγωγή έρευνας για εισαγωγή καινοτομιών και προσπάθεια βελτίωσης υφιστάμενων προτύπων

Διεξαγωγή έρευνας και δημιουργία προτύπων για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον υλικών και δημιουργία «πράσινου» περιβάλλοντος εντός των σχολείων.

Για την άσκηση των πιο πάνω καθηκόντων, το προσωπικό του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών ασχολείται επιπλέον με:

- Συντονισμό και Διαχείριση Συμβάσεων,
- Επίβλεψη κατασκευαστικών έργων,
- Ετοιμασία Αρχιτεκτονικών, Στατικών, Ηλεκτρολογικών και Μηχανολογικών μελετών,
- Ετοιμασία προϋπολογισμού,
- Ετοιμασία εγγράφων και προκηρύξεις διαγωνισμών,
- Προσφορά συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τις Αρμόδιες Αρχές άσκησης ελέγχου ανάπτυξης σε σχέση με Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια,
- Στελέχωση θεματικών Επιτροπών.

1.8.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

Οι βασικότερες επιδιώξεις του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών είναι:

1) Δημιουργία ενός ασφαλούς, δημιουργικού και ευχάριστου σχολικού περιβάλλοντος

Η πιο πάνω επιδίωξη επιτυγχάνεται με τη διασφάλιση όλων των σύγχρονων υποδομών για τις μαθησιακές ανάγκες που προκύπτουν από τους στρατηγικούς στόχους της εκπαίδευσης. Προτεραιότητες:

- Εκσυγχρονισμός των κτιριολογικών προγραμμάτων και των προτύπων μετά από διαβούλευση με τις Διευθύνσεις της Εκπαίδευσης,
- Παιδαγωγικός ανασχεδιασμός με βάση τα σύγχρονα αναλυτικά προγράμματα,
- Ολοκλήρωση της αντισεισμικής αναβάθμισης των υφιστάμενων σχολείων,
- Ανέγερση και επέκταση σχολείων σε αναπτυσσόμενες περιοχές,
- Ανέγερση περιφερειακών σχολείων,
- Δημιουργία υποδομής για άτομα με αναπηρίες (Α.ΜΕ.Α).

2) Δημιουργία σχολικών κτηρίων με δυνατότητα πρόσβασης από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο

Στόχος είναι η εκμετάλλευση των υποδομών των σχολείων για βελτίωση της ποιότητας ζωής του κοινωνικού συνόλου από άτομα πέραν του μαθητικού πληθυσμού. Προτεραιότητες:

- Δημιουργία προϋποθέσεων και επανασχεδιασμός των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών για χρήση από την Κοινότητα, εκτός των ωρών λειτουργίας των σχολείων, με στόχο τη μεγιστοποίηση του οφέλους προς την κοινωνία από τις σχολικές υποδομές,

- Δημιουργία προϋποθέσεων για χρήση των αιθουσών πολλαπλών χρήσεων και της ευρύτερης κτιριακής υποδομής για κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, καθώς και για ενίσχυση της ιδέας της «διά βίου μάθησης».

3) Δημιουργία περιβαλλοντικά και ενεργειακά αναβαθμισμένων σχολείων

Το σύγχρονο σχολείο θα πρέπει να είναι παράδειγμα αειφόρου ανάπτυξης και μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης και να συμβάλλει στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης. Προτεραιότητες:

- Μελέτη και ανάπτυξη αειφόρων κατασκευών για τα σχολικά κτήρια,
- Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των σχολικών κτιρίων με στόχο την επίτευξη μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης,
- Επέκταση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
- Δημιουργία περιβαλλοντικού μικροκλίματος στον σχολικό χώρο με εφαρμογή αντισταθμιστικών περιβαλλοντικών μέτρων.

2.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΤΑ ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2012-2013	2013-2014	2014-2015
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	264	268	268
Κοινοτικά	75	81	83
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	340	338	334
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	9	9	9
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	76	62	60
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	421	420	405

Σε ό,τι αφορά στη σχολική χρονιά 2014-2015, τα σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης ονομαστικά και κατά επαρχία, καθώς και ο μαθητικός πληθυσμός ανά σχολείο παρουσιάζονται στα Παραρτήματα Α' (Δημόσια και Κοινοτικά Νηπιαγωγεία), Β' (Δημοτικά Σχολεία) και Γ' (Ειδικά Σχολεία).

2.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Για τη στέγαση του μαθητικού πληθυσμού των γυμνασίων και λυκείων λειτούργησαν, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, οι ακόλουθες σχολικές μονάδες:

Γυμνάσια (με γυμνασιακό κύκλο μόνο)	64
Λύκεια (με λυκειακό κύκλο μόνο)	38
Σχολεία με γυμνασιακό και λυκειακό κύκλο μαζί*	7
Εσπερινά Γυμνάσια	5
Σύνολο:	114

* Τα σχολεία με γυμνασιακό και λυκειακό κύκλο είναι:

Γυμνάσιο Αγρού, Γυμνάσιο Ομόδους, Γυμνάσιο Πολεμίου, Γυμνάσιο Λευκάρων, Γυμνάσιο Κάτω Πύργου, Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου και Εμπορική Σχολή Μιτσή Λεμύθου.

Τα σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης ονομαστικά και κατά επαρχία, για τη σχολική χρονιά 2014-2015, αναγράφονται στο Παράρτημα Δ'.

2.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, λειτούργησαν 14 σχολικές μονάδες Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και 1 τμήμα Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών. Συγκεκριμένα λειτούργησαν:

Τεχνικές Σχολές	12
Εσπερινές Τεχνικές Σχολές	2
Τμήματα Τεχνικών Κλάδων σε σχολικές μονάδες Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης	1

Οι Τεχνικές Σχολές, ονομαστικά και κατά επαρχία, για τη σχολική χρονιά 2014-2015, αναγράφονται στο Παράρτημα Ε΄.

2.4 ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, τα οποία αφορούν στο ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, ο αριθμός των φοιτητών, που φοιτούσαν στα Δημόσια και Ιδιωτικά Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου, ανήλθε στις 33.674, εκ των οποίων οι 9.810 ήταν ξένοι φοιτητές που προέρχονται τόσο από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και από τρίτες χώρες.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται αναλυτικότερα οι αριθμοί των φοιτητών στα Δημόσια και Ιδιωτικά Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.

	Φοιτητές 2013-2014
Δημόσια Πανεπιστήμια – Σύνολο	13.663
Πανεπιστήμιο Κύπρου	7.144
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	3.898
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	2.621
Ιδιωτικά Πανεπιστήμια – Σύνολο	14.295
Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Μη-Πανεπιστημιακές – Σύνολο	311
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	199
Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης	68
Δασικό Κολλέγιο	14
Σχολή Ξεναγών	30
Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Μη- Πανεπιστημιακές – Σύνολο	5.405
ΣΥΝΟΛΟ	33.674

2.4.1 ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

2.4.1.1 Πανεπιστήμιο Κύπρου (Π.Κ.)

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου (Π.Κ.) ιδρύθηκε το 1989, για να ικανοποιήσει τις αυξανόμενες εκπαιδευτικές ανάγκες του κυπριακού λαού και για να εκπληρώσει τους κοινωνικούς, οικονομικούς και άλλους στόχους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δέχθηκε τους πρώτους προπτυχιακούς φοιτητές το 1992 και τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές το 1997. Το Π.Κ. έχει καταξιωθεί τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς για το επίπεδο διδασκαλίας και το πλούσιο ερευνητικό του έργο, ενώ εργάζεται απρόσκοπτα και μεθοδικά με στόχο τη δυναμική του αναρρίχηση στη διεθνή κατάταξη των καλύτερων πανεπιστημίων. Αυτό καταδεικνύεται και από το γεγονός ότι απόφοιτοί του γίνονται δεκτοί για μεταπτυχιακή φοίτηση σε διακεκριμένα πανεπιστήμια του κόσμου. Το 2014 το Π.Κ. κατείχε την 953^η θέση στον κατάλογο του Center for World University Rankings (CWUR). Στο Π.Κ. η επιστημονική έρευνα προωθείται και χρηματοδοτείται σε όλες τις Σχολές, με απώτερο σκοπό τη συνεισφορά τους στην ακαδημαϊκή ανάπτυξη και στην αντιμετώπιση τόσο των τοπικών όσο και των διεθνών αναγκών και απαιτήσεων. Ο εμπλουτισμός των ακαδημαϊκών προγραμμάτων και η εναρμόνιση με τα σύγχρονα Ευρωπαϊκά δεδομένα στην εκπαίδευση είναι μείζονος σημασίας για το Πανεπιστήμιο και την κυπριακή κοινωνία γενικότερα. Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, αρωγός σε αυτή την προσπάθεια, προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την προώθηση της νομοθεσίας, του προϋπολογισμού και άλλων θεμάτων που αφορούν στο Π.Κ., έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία και η απρόσκοπτη αναπτυξιακή του πορεία.

Η δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της Διαδικασίας της Μπολόνια, αποτελεί για το Π.Κ. έναν στόχο ύψιστης σημασίας. Το Πανεπιστήμιο είναι ήδη ευθυγραμμισμένο με τις πρόνοιες της Διαδικασίας της Μπολόνια. Έχει δηλαδή διακριτούς κύκλους σπουδών (Προπτυχιακό, Μάστερ, Διδακτορικό) και όλα τα προγράμματά του εφαρμόζουν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), ενώ εκδίδει για τους αποφοίτους του, το Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement). Τα προαναφερόμενα μέτρα, καθώς και άλλα, τα οποία έχουν προγραμματιστεί, συμβάλλουν στη δημιουργία ενός πανεπιστημιακού περιβάλλοντος, στο οποίο επιτυγχάνεται η διαφάνεια, διευκολύνεται η έρευνα, η κινητικότητα και οι διαπανεπιστημιακές συνεργασίες, ενθαρρύνεται η διά βίου μάθηση και διασφαλίζεται η ποιότητα και η κοινωνική συνοχή.

Κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος, στο Π.Κ. λειτουργούν οχτώ (8) Σχολές με 23 Τμήματα, τα οποία προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και ερευνητικών προγραμμάτων σπουδών σε περισσότερους από 7.000 φοιτητές. Την πανεπιστημιακή κοινότητα συμπληρώνουν τα μέλη διδακτικού και διοικητικού προσωπικού που ανέρχονται στα 1.327, αλλά και οι 20.000 απόφοιτοι.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Κύπρου έχει ως στόχο, μέχρι το 2020:

- Να λειτουργεί σχεδόν στο σύνολό του στην Πανεπιστημιούπολη, σε χώρο συνολικής έκτασης 1.204.500 τ.μ.
- Να προσφέρει προγράμματα σπουδών σε εννέα συνολικά Σχολές.
- Να φοιτούν σε αυτό 10.000 φοιτητές (7.500 προπτυχιακοί και 2.500 μεταπτυχιακοί, δηλαδή με αναλογία 3:1)
- Να εργοδοτεί 1.000 μέλη ακαδημαϊκού, 1.000 μέλη διοικητικού προσωπικού και μεγάλο αριθμό νέων ερευνητών που σήμερα ανέρχονται στους 550.

Άλλοι σημαντικοί μεσοπρόθεσμοι στρατηγικοί στόχοι περιλαμβάνουν την ανάπτυξη των υφιστάμενων Σχολών και Τμημάτων, την ενίσχυση της έρευνας και της διδασκαλίας, τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις, την ανάπτυξη μηχανισμών απολογισμού του έργου του Πανεπιστημίου, την ανάπτυξη νέων και την ενίσχυση υφιστάμενων δραστηριοτήτων, την ανάπτυξη της τεχνολογίας της πληροφορικής μέσω του (Ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου (e-University), την υποστήριξη των φοιτητών και τη μετατροπή της Πανεπιστημιούπολης σε ενεργειακά αυτόνομη πολιτεία.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, πέρα από τη στήριξη της Πολιτείας, το Π.Κ., από το πρώτο έτος λειτουργίας του, έχει και την έμπρακτη στήριξη δωρητών και ευεργετών, τα ονόματα των οποίων είναι πλέον άρρηκτα συνδεδεμένα με τα ορόσημα της πορείας του ακαδημαϊκού ιδρύματος.

Το Πανεπιστήμιο, στο πλαίσιο της πολιτικής του για διεθνοποίηση, επιδιώκει τη συνεχή διεύρυνση των συνεργασιών και την καλλιέργεια στενότερων σχέσεων με πανεπιστήμια της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής αλλά και διεθνώς.

Στο Π.Κ. λειτουργούν, επίσης, ερευνητικά κέντρα, οργανωμένες οντότητες και συνδεδεμένοι οργανισμοί όπως:

- Ωκεανογραφικό Κέντρο
- Ερευνητική Μονάδα Τραπεζικών και Χρηματοοικονομικών Μελετών
- Ερευνητική Μονάδα Ενεργειακής Αειφορίας
- Κέντρο Οικονομικών Ερευνών
- Ερευνητική Μονάδα Νανοτεχνολογίας ΗΦΑΙΣΤΟΣ
- Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας
- Κέντρο Εφαρμοσμένης Νευροεπιστήμης
- Διεθνές Ερευνητικό Κέντρο Νερού ΝΗΡΕΑΣ
- Ερευνητικό Κέντρο Τεχνολογίας Ευφυών Συστημάτων και Δικτύων ΚΟΙΟΣ
- Κέντρο Ερευνών Μοριακής Ιατρικής
- Ερευνητικό Κέντρο Σπουδών Φύλου
- Ερευνητική Μονάδα Νεοελληνικών Σπουδών
- Πανεπιστημιακό Κέντρο Ερευνών Πεδίου
- Εκκολαπτήριο Επιχειρήσεων ΔΙΟΓΕΝΗΣ
- Σχολείο Ελληνικής Γλώσσας
- Κέντρο Γλωσσών
- Κέντρο Επιχειρηματικότητας
- Κέντρο Επιστημονικής Επιμόρφωσης, Αξιολόγησης και Ανάπτυξης
- Πολιτιστικό Κέντρο
- Κέντρο Διδασκαλίας και Μάθησης
- Σωματείο Ευημερίας Φοιτητών
- Νηπιαγωγείο «Λητώ Παπαχριστοφόρου» και Βρεφοκομικός Σταθμός Πανεπιστημίου Κύπρου
- Ραδιοφωνικός Σταθμός Πανεπιστημίου Κύπρου
- Ευρωπαϊκό Γραφείο Κύπρου
- Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet
- Ινστιτούτο Θερβάντες
- Υπηρεσία Ονοματοδοσίας
- Γραφείο Διασύνδεσης με τον Επιχειρηματικό Κόσμο

Λεπτομερέστερη πληροφόρηση για το έργο του ΠΚ είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα www.ucy.ac.cy

2.4.1.2 Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (Α.Π.Κ.Υ.)

Γενικά

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου – Α.Π.Κ.Υ. είναι δημόσιο Πανεπιστήμιο με έδρα τη Λευκωσία, το οποίο ιδρύθηκε με την ψήφιση του Νόμου 234(Ι) του 2002. Δεύτερο κατά σειρά ίδρυσης κρατικό Πανεπιστήμιο της χώρας, το Α.Π.Κ.Υ. είναι το μόνο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα που παρέχει αναγνωρισμένες σπουδές σε όλες τις βαθμίδες (πτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο), αποκλειστικά με τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ικανοποιώντας την ανάγκη της σύγχρονης κοινωνίας για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και υλοποιώντας ουσιαστικά έναν από τους στόχους της Ευρώπης, τη Διά Βίου Μάθηση.

Το Α.Π.Κ.Υ. δέχθηκε τους πρώτους 162 φοιτητές του το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007. Η πανεπιστημιακή κοινότητα περιλαμβάνει σήμερα 5.000 περίπου φοιτητές, εγγεγραμμένους στο ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 και 410 περίπου μέλη ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού.

Το Α.Π.Κ.Υ., φιλοδοξεί να δώσει το δικό του στίγμα στον Κυπριακό και ευρύτερο Ευρωπαϊκό χώρο, προσφέροντας στους φοιτητές και φοιτήτριές του σπουδές, που βασίζονται σε σύγχρονα παιδαγωγικά συστήματα και συνεπικουρούνται από τη χρήση της τεχνολογίας. Με στόχο τη μετεξέλιξη και καθιέρωση του Α.Π.Κ.Υ. ως πρότυπο ψηφιακού Πανεπιστημίου, υλοποιείται ένα μεγάλο αναπτυξιακό έργο, το e-University, με χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκά κονδύλια, ενώ από το 2012 λειτουργεί στο Α.Π.Κ.Υ., με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γραφείο Διασύνδεσης με τον Επιχειρηματικό Κόσμο. Ακόμη, το Α.Π.Κ.Υ. δίνει έμφαση στην ανάπτυξη της έρευνας και την ενίσχυση ερευνητικών προγραμμάτων, δημοσιεύοντας καινοτόμα αποτελέσματα με αντίκτυπο στις σχετικές επιστημονικές περιοχές. Τέλος, μέσω των ακαδημαϊκών και ερευνητικών του δράσεων, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου επιδιώκει να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στη σύγχρονη κοινωνία προς όφελος της οικονομίας, της κοινωνίας των πολιτών, του πολιτισμού και της επιστημονικής δημιουργίας.

Σπουδές

Εκπαιδευτικός σκοπός του Α.Π.Κ.Υ. είναι η παραγωγή και διάχυση γνώσης σε επιστημονικούς τομείς ζωτικής σημασίας για την οικονομία, την κοινωνία και την αγορά εργασίας, χωρίς τους χωροχρονικούς και άλλους περιορισμούς των συμβατικών πανεπιστημίων. Το Α.Π.Κ.Υ. προσφέρει προγράμματα σπουδών σε όλους όσοι επιδιώκουν να αναβαθμίσουν τις γνώσεις και τα προσόντα τους και να καλύψουν τις προσωπικές και επαγγελματικές τους φιλοδοξίες και προοπτικές. Δίνει την ευκαιρία σε πολίτες που, για οποιονδήποτε λόγο, δεν κατέστη δυνατόν να σπουδάσουν ή να ολοκληρώσουν τις πανεπιστημιακές τους σπουδές, να το κατορθώσουν. Επιπλέον, με την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, οι κάτοχοι πτυχίου έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μεταπτυχιακές σπουδές ή ακόμη να επιλέξουν να φοιτήσουν σε ένα άλλο επιστημονικό πεδίο που εκτιμούν ότι θα τους είναι χρήσιμο στην προσωπική και επαγγελματική τους ανέλιξη. Με τα προγράμματα κατάρτισης σύντομης διάρκειας που οργανώνει το Α.Π.Κ.Υ. καλύπτονται περισσότερες και μεγαλύτερες ανάγκες δια βίου μάθησης και παρέχεται η δυνατότητα ενημέρωσης και εμβάθυνσης σε αντικείμενα αιχμής, χρήσιμα σε εργαζομένους και ανέργους. Κύρια γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική. Με στόχο τη διεθνοποίηση του Πανεπιστημίου και τη συμβολή του στο στρατηγικό στόχο της Πολιτείας να καταστεί η Κύπρος Περιφερειακό Κέντρο Εκπαίδευσης, Επιστημονικής Έρευνας και Καινοτομίας, το Α.Π.Κ.Υ. προσφέρει αριθμό προγραμμάτων σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο στην Αγγλική Γλώσσα.

Τα προγράμματα σπουδών του Α.Π.Κ.Υ. είναι δομημένα με το σύστημα των Ευρωπαϊκών Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), γεγονός που ενισχύει την κινητικότητα των φοιτητών και την αμφίδρομη σχέση μεταξύ των συμβατικών πανεπιστημίων και του Α.Π.Κ.Υ.. Για εισδοχή στα προγράμματα σπουδών του Α.Π.Κ.Υ., οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση, ηλεκτρονικά, μέσω του ιστοχώρου του Πανεπιστημίου, κατά την περίοδο υποβολής αιτήσεων (καθορίζεται και ανακοινώνεται από το Πανεπιστήμιο). Οι φοιτητές που θα κληθούν να παρακολουθήσουν τα προγράμματα σπουδών και που πληρούν τα ελάχιστα τυπικά προσόντα επιλέγονται με αλγόριθμο τυχαίας κατανομής θέσης.

Καινοτομία για την Κύπρο αφορά η προσφορά διαπανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών, με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σε συνεργασία του Α.Π.Κ.Υ. και των υπολοίπων δημοσίων και ιδιωτικών Πανεπιστημίων της Κύπρου. Η προσφορά των προγραμμάτων αυτών, η οποία τελεί υπό την ομπρέλα του Α.Π.Κ.Υ., χρησιμοποιεί ως μέσο την πλατφόρμα e-learning του Α.Π.Κ.Υ..

Πληροφορίες για τις τρεις (3) Σχολές και τα 24 Προγράμματα Σπουδών, τα οποία λειτουργούν το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο του Α.Π.Κ.Υ.: www.ouc.ac.cy.

Προσφορά Θεματικών Ενοτήτων προπτυχιακού επιπέδου στους Εθνοφρουρούς από το Α.Π.Κ.Υ.

Σε συνεργασία με τα Υπουργεία Άμυνας και Παιδείας και Πολιτισμού το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου προσφέρει δυνατότητα παρακολούθησης Θεματικών Ενοτήτων προπτυχιακού επιπέδου σε όσους Εθνοφρουρούς πρόκειται μετά το πέρας της στρατιωτικής τους θητείας να φοιτήσουν σε Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην Κύπρο, την Ελλάδα ή/και σε άλλες χώρες. Το Πρόγραμμα, κατά την πιλοτική του φάση το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, λειτουργήσε με επιτυχία και έχει τεθεί σε κανονική εφαρμογή το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016. Η εγγραφή σε Θεματικές Ενότητες προπτυχιακού επιπέδου που προσφέρονται για το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016 δεν προϋποθέτει οικονομική επιβάρυνση των Εθνοφρουρών. Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, το σχετικό διαχειριστικό κόστος θα καλυφθεί από τα Υπουργεία Άμυνας και Παιδείας και Πολιτισμού.

2.4.1.3 Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ)

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) είναι δημόσιο Πανεπιστήμιο, το οποίο ιδρύθηκε το 2003, και δέχθηκε τους πρώτους προπτυχιακούς φοιτητές τον Σεπτέμβριο του 2007. Έδρα του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι η Λεμεσός, όπου λειτουργούν όλες οι Σχολές του.

Το ΤΕΠΑΚ φιλοδοξεί να εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο πρωτοποριακό πανεπιστήμιο ικανό να προσφέρει εκπαίδευση και έρευνα υψηλού επιπέδου σε κλάδους αιχμής που σήμερα έχουν μεγάλη οικονομική, τεχνική και επιστημονική απόδοση. Με τον προσανατολισμό του στην εφαρμοσμένη έρευνα, το ΤΕΠΑΚ στοχεύει να καταστεί σημαντικός αρωγός της πολιτείας και της κοινωνίας μας στην αντιμετώπιση προβλημάτων που την απασχολούν, σε όλους τους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της γνώσης που υπηρετούνται σε αυτό.

Το Πανεπιστήμιο προσφέρει σημαντικό αριθμό προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών επιπέδου μάστερ και διδακτορικού σε όλα τα Τμήματά του. Ο συναγωνισμός για εξασφάλιση θέσης στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι πολύ έντονος.

Οι Σχολές και τα Τμήματα, τα οποία λειτουργούσαν στο ΤΕΠΑΚ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, είναι τα ακόλουθα:

1. Σχολή Γεωτεχνικών Επιστημών και Διαχείρισης Περιβάλλοντος

- (α) Τμήμα Γεωπονικών Επιστημών, Βιοτεχνολογίας και Επιστήμης Τροφίμων
- (β) Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Περιβάλλοντος

2. Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

- (α) Τμήμα Διοίκησης Ξενοδοχείων και Τουρισμού
- (β) Τμήμα Εμπορίου, Χρηματοοικονομικών και Ναυτιλίας

3. Σχολή Επικοινωνίας και Μέσων Ενημέρωσης

Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου

4. Σχολή Επιστημών Υγείας

- (α) Τμήμα Νοσηλευτικής
- (β) Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης

5. Σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών

- (α) Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών
- (β) Τμήμα Καλών Τεχνών

6. Σχολή Μηχανικής και Τεχνολογίας

- (α) Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής
- (β) Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών και Επιστήμης και Μηχανικής Υλικών
- (γ) Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Γεωπληροφορικής

7. Κέντρο Γλωσσών

8. Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία

Ο σχεδιασμός όλων των Σχολών και Τμημάτων κατευθύνεται από τους ακόλουθους βασικούς στόχους:

- Υψηλή επιστημονική, τεχνική και επαγγελματική επάρκεια στην εκπαίδευση των φοιτητών του.
- Υψηλής ποιότητας έρευνα, που να είναι ικανή να υπερβαίνει γόνιμα τα παραδοσιακά σύνορα ανάμεσα στη βασική και την εφαρμοσμένη εκπαίδευση.

- Διεπιστημονικό προσανατολισμό τόσο στη συγκρότηση των προγραμμάτων σπουδών, όσο και στη στελέχωση των Τμημάτων.
- Συνεργασία με την τοπική βιομηχανία και οικονομία, ώστε να συμβάλει στην προσπάθεια καινοτομίας και συνεχούς βελτίωσης των προϊόντων και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Πληροφορίες για το Πανεπιστήμιο, τις Σχολές, τα Τμήματα και τα Προγράμματα Σπουδών που προσφέρει το ΤΕΠΑΚ βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα www.cut.ac.cy.

2.4.2 ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Η ιδιωτική πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Κύπρο άρχισε από τον Σεπτέμβριο 2007 με τη χορήγηση λειτουργίας σε τρία πανεπιστήμια. Σήμερα στην Κύπρο λειτουργούν τα πιο κάτω πέντε Ιδιωτικά Πανεπιστήμια:

- (α) FREDERICK UNIVERSITY
- (β) E.U.C. EUROPEAN UNIVERSITY - CYPRUS
- (γ) Π.Λ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
- (δ) NEAPOLIS UNIVERSITY - PAFOS
- (ε) UNIVERSITY OF CENTRAL LANCASHIRE - CYPRUS

Τρία από αυτά λειτουργούν στην πρωτεύουσα, Λευκωσία, ένα στην Επαρχία Πάφου και ένα στην Επαρχία Λάρνακας. Στη Λεμεσό λειτουργεί επίσης Παράρτημα του Frederick University. Το κάθε πανεπιστήμιο έχει υποβληθεί σε μια διαδικασία αυστηρής αξιολόγησης από την Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (ΕΑΙΠ). Η λειτουργία τους εγκρίθηκε μετά από σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Όλα τα Πανεπιστήμια έχουν εξασφαλίσει τελική Άδεια Λειτουργίας.

Η μέχρι τώρα προσφορά της ιδιωτικής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι σημαντική διότι διεύρυνε την ακαδημαϊκή κοινότητα της Κύπρου, ενίσχυσε την επιστημονική έρευνα και συγκράτησε στην Κύπρο σημαντικό αριθμό Κυπρίων φοιτητών, οι οποίοι θα σπούδαζαν στο εξωτερικό. Επιπλέον, τα Ιδρύματα αυτά προσελκύουν φοιτητές από ευρωπαϊκές και άλλες χώρες. Με τη λειτουργία τους τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια έχουν συμβάλει στην αύξηση των προσφερόμενων θέσεων και στον εμπλουτισμό των προσφερόμενων προγραμμάτων στην Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου.

Μεταπτυχιακά Προγράμματα Ιδιωτικών Πανεπιστημίων

Το 2010 δόθηκε άδεια στα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια για προσφορά μεταπτυχιακών προγραμμάτων διδακτορικού επιπέδου. Σήμερα όλα τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια προσφέρουν μεταπτυχιακά προγράμματα τόσο σε επίπεδο μάστερ όσο και σε διδακτορικό επίπεδο.

Έλεγχος Διδάκτρων Ιδιωτικών Πανεπιστημίων

Στα πλαίσια της κοινοτικής δικαιοσύνης, ο Νόμος για την ίδρυση και λειτουργία Ιδιωτικών Πανεπιστημίων παρέχει στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού τη δυνατότητα να ελέγχει τα διδάκτρα των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων. Η οποιαδήποτε αύξηση των διδάκτρων των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων πρέπει να τύχει της έγκρισης του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού.

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχει το άρθρο 8 των περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ίδρυση, Λειτουργία και Έλεγχος) Νόμων του 2005 έως 2010, εξέδωσε Διάταγμα για τον καθορισμό της ανώτατης επί τοις εκατόν αύξησης στο ύψος των ήδη εγκεκριμένων διδάκτρων και άλλων οικονομικών επιβαρύνσεων των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Σύμφωνα με το εν λόγω Διάταγμα, εξαιτίας του ύψους του ετήσιου πληθωρισμού του 2015, η δυνατότητα καθορισμού ανώτατης αύξησης, με θετικό πρόσημο, για το έτος 2016 - 2017, των ήδη εγκεκριμένων διδάκτρων και άλλων οικονομικών επιβαρύνσεων ήταν μηδενική.

Πανεπιστήμιο Frederick (www.frederick.ac.cy)

Στις 12 Σεπτεμβρίου του 2007 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε με Απόφασή του τη λειτουργία του Πανεπιστημίου Frederick, το οποίο και άρχισε να λειτουργεί την 1^η Οκτωβρίου 2007. Το Πανεπιστήμιο Frederick λειτουργεί στη Λευκωσία και διαθέτει Παράρτημα στη Λεμεσό. Η αποστολή του Πανεπιστημίου Frederick είναι να παρέχει ευκαιρίες εκπαίδευσης μέσω της διδασκαλίας και της έρευνας στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, των γραμμάτων και των τεχνών, με στόχο την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου σε ακαδημαϊκό επίπεδο και τη συμβολή στη βελτίωση των κοινωνικών δομών. Στο Πανεπιστήμιο Frederick γίνεται προσπάθεια, ώστε η προσφερόμενη εκπαίδευση να είναι υψηλής ποιότητας και να οδηγεί σε ακαδημαϊκά προσόντα, που εξασφαλίζουν την επιτυχή πορεία των αποφοίτων του στην αγορά εργασίας στην Κύπρο και το εξωτερικό. Αποτελεί δέσμευση του Πανεπιστημίου Frederick η δημιουργική συνεργασία με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τη βιομηχανία, την κοινωνία και την πολιτεία με σκοπό την προαγωγή της γνώσης, την ενίσχυση της παραγωγικότητας και τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για τη βελτίωση της ζωής στον 21ο αιώνα.

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου (www.euc.ac.cy)

Στις 12 Σεπτεμβρίου του 2007 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε με Απόφασή του τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, το οποίο και άρχισε να λειτουργεί την 1η Οκτωβρίου 2007 στη Λευκωσία. Ο σκοπός του Πανεπιστημίου είναι να προσφέρει ολοκληρωμένη εκπαίδευση υψηλού επιπέδου, έτσι ώστε οι σπουδαστές του να αποκτήσουν τις απαραίτητες ακαδημαϊκές και πρακτικές γνώσεις στους τομείς των σπουδών τους. Όραμα του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου είναι η αριστεία στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, με απώτερο στόχο να δώσει στους φοιτητές του τα κατάλληλα εφόδια για να αντεπεξέλθουν στην ανταγωνιστική αγορά εργασίας και να ενισχύσουν την κοινωνία μέσα από τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους.

Πανεπιστήμιο Λευκωσίας (www.unic.ac.cy)

Στις 12 Σεπτεμβρίου του 2007, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε με απόφασή του τη λειτουργία του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, το οποίο και άρχισε να λειτουργεί στις 3 Οκτωβρίου 2007 στη Λευκωσία. Το Πανεπιστήμιο έχει ως στόχο την αριστεία στην εκπαίδευση μέσα από τα υψηλά πρότυπα διδασκαλίας, με μια συνεχή βελτίωση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος. Εκτός από τη διδασκαλία εντός των αιθουσών του Πανεπιστημίου, προσφέρεται στους φοιτητές η ευκαιρία να συμμετέχουν σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως φοιτητικούς ομίλους, αθλητικές εκδηλώσεις, δημόσιες διαλέξεις και σεμινάρια. Το Πανεπιστήμιο συμμετέχει ενεργά σε ευρωπαϊκά και τοπικά ερευνητικά προγράμματα ως εταίρος και ως συντονιστικό όργανο. Αποστολή του Πανεπιστημίου Λευκωσίας είναι να παρέχει στους φοιτητές του υψηλού επιπέδου εκπαίδευση και απαραίτητη στήριξη για την πραγμάτωση των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών τους στόχων, βοηθώντας τους να υιοθετήσουν ρόλους ευθύνης στον ραγδαία μεταβαλλόμενο σύγχρονο κόσμο της συνεργασίας και αλληλεξάρτησης.

Neapolis University - Pafos (www.nup.ac.cy)

Την 1η Σεπτεμβρίου του 2010 το Neapolis University – Pafos έλαβε την Αρχική Άδεια Λειτουργίας από το Υπουργικό Συμβούλιο και το 2015 έλαβε τελική άδεια λειτουργίας. Είναι το πρώτο Πανεπιστήμιο που λειτουργεί στην Επαρχία της Πάφου. Το Πανεπιστήμιο προσφέρει ένα ολοκληρωμένο φάσμα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών, οι οποίες αντανakλούν τη φιλοσοφία του για ανάπτυξη ενός ισορροπημένου χαρτοφυλακίου των ακαδημαϊκών του δραστηριοτήτων, έτσι ώστε να καταστεί κέντρο αριστείας σε επιλεγμένους ακαδημαϊκούς τομείς. Στόχος του είναι η δημιουργία ενός ιδρύματος, που να παρέχει εκπαίδευση υψηλής ποιότητας, να δημιουργεί και να διαδίδει τη γνώση μέσω της έρευνας, όπως επίσης και να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική και πολιτιστική ζωή της περιοχής. Όραμα του Πανεπιστημίου είναι να καταστεί ένα εξαιρετικό μέρος για τους φοιτητές, έτσι ώστε να μαθαίνουν, να εξερευνούν νέες ιδέες και να αποκτούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για την επίτευξη των προσωπικών και επαγγελματικών τους στόχων.

Το University of Central Lancashire – Cyprus (UCLan- Cyprus) ξεκίνησε τη λειτουργία του, μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Σεπτέμβριο του 2012. Το UCLan-Cyprus είναι το μόνο Πανεπιστήμιο που εδρεύει στην επαρχία της Λάρνακας. Από το πρώτο έτος λειτουργίας του προσφέρει προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων, στη Νομική, στα Μαθηματικά, στην Πληροφορική και στη Διδασκαλία της Αγγλικής. Επιπλέον, αναγνωρίζοντας τη σημασία της έρευνας και ακολουθώντας τα βήματα του UCLan του Ηνωμένου Βασιλείου, το UCLan-Cyprus σχεδιάζει να ιδρύσει αριθμό διεθνών ερευνητικών κέντρων, μέσα από τα οποία θα μπορέσει να αναπτύξει συνεργασίες τόσο με την εγχώρια αγορά εργασίας, όσο και με τον διεθνή επιχειρηματικό κόσμο. Έχοντας εξασφαλίσει διακρίσεις και αναγνώριση από φορείς τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και διεθνώς, το UCLan- Cyprus έχει ως στόχο του τη δημιουργία ενός πρωτοπόρου πανεπιστημίου, το οποίο θα αποτελέσει πόλο έλξης φοιτητών από την Κύπρο, το Ηνωμένο Βασίλειο, την περιοχή της Μεσογείου και διεθνώς. Το Πανεπιστήμιο εξασφάλισε το 2015 τελική άδεια λειτουργίας.

2.4.3 ΣΧΟΛΕΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Οι Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης λειτουργούν κάτω από τα διάφορα υπουργεία στα οποία υπάγονται διοικητικά. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 οι ακόλουθες Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δέχτηκαν φοιτητές, κυρίως από την Κύπρο, αλλά και το εξωτερικό:

Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (www.hhic.ac.cy) - Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Δασικό Κολέγιο Κύπρου (www.moa.gov.cy/fc) - Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανπατυξης και Περιβάλλοντος

Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης (MIM) (www.mlsi.gov.cy/kepa) - Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Σχολή Ξεναγών (www.visitcyprus.com) – Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Το Υπουργικό Συμβούλιο, με Απόφασή του με αρ. 79.070 και ημερομηνία 01/07/2015, αποφάσισε όπως η εισδοχή νέων σπουδαστών και η προσφορά του τριτοβάθμιου κύκλου σπουδών, και των άλλων σχετικών κύκλων σπουδών στο Δασικό Κολέγιο Κύπρου ανασταλεί μέχρι τη λήψη διαφορετικής Απόφασης από το Συμβούλιο, σε κατάλληλο χρόνο στο μέλλον, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν.

2.4.4. ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΣΤΕ)

Στην Κύπρο λειτουργούν 31 εγγεγραμμένες ΙΣΤΕ και 10 Παραρτήματα (μερικών από τις Σχολές αυτές), που προσφέρουν ακαδημαϊκά και επαγγελματικά προγράμματα σπουδών προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου, καθώς και μικρότερης διάρκειας. Τα προγράμματα σπουδών μικρής διάρκειας απολήγουν σε Πιστοποιητικά (μονοετούς φοίτησης), σε Διπλώματα (διετούς φοίτησης) και Ανώτερα Διπλώματα (τριετούς φοίτησης).

Οι Σχολές αυτές κατά αλφαβητική σειρά είναι:

1. ΑΙΓΑΙΑ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Λευκωσία) (www.aigaia.com.cy)
2. A.C. AMERICAN COLLEGE (Λευκωσία) (www.ac.ac.cy)
3. ALEXANDER COLLEGE (Λάρνακα) (www.alexander.ac.cy)

4. ATLANTIS COLLEGE (Αμμόχωστος) (www.atlantiscollege.com)
5. C.D.A COLLEGE (Λευκωσία) (www.cdacollege.ac.cy)
6. C.D.A COLLEGE (Λάρνακα) (www.cdacollege.ac.cy)
7. C.D.A COLLEGE (Λεμεσός) (www.cdacollege.ac.cy)
8. C.D.A COLLEGE (Πάφος) (www.cdacollege.ac.cy)
9. CASA COLLEGE (Λευκωσία) (www.casacollege.com)
10. CITY UNITY COLLEGE (Λευκωσία) (www.cityu.ac.cy)
11. COLLEGE OF TOURISM AND HOTEL MANAGEMENT (Λευκωσία) (www.cothm.ac.cy)
12. CYPRUS COLLEGE (Λευκωσία) (www.cycollege.ac.cy)
13. CYPRUS COLLEGE (Λεμεσός) (www.cycollege.ac.cy)
14. CYPRUS INTERNATIONAL INSTITUTE OF MANAGEMENT (Λευκωσία) (www.ciim.ac.cy)
15. CYPRUS INTERNATIONAL INSTITUTE OF MANAGEMENT (Λεμεσός) (www.ciim.ac.cy)
16. CYPRUS SCHOOL OF MOLECULAR MEDICINE (Λευκωσία) (www.cing.ac.cy/csmm)
17. ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ "ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ ΚΑΥΚΑΡΙΔΗΣ (Λευκωσία) (www.satiriko.com)
18. FREDERICK INSTITUTE OF TECHNOLOGY (Λευκωσία) (www.fit.ac.cy)
19. FREDERICK INSTITUTE OF TECHNOLOGY (Λεμεσός) (www.fit.ac.cy)
20. GLOBAL COLLEGE (Λευκωσία) (www.globalcollege.com.cy)
21. INSTITUTE OF PROFESSIONAL STUDIES (IPS), UCLAN CYPRUS (Λάρνακα) (www.uclancyprus.ac.cy)
22. INTERCOLLEGE (Λευκωσία) (www.intercollege.ac.cy)
23. INTERCOLLEGE (Λάρνακα) (www.intercollege.ac.cy)
24. INTERCOLLEGE (Λεμεσός) (www.lim.intercollege.ac.cy)
25. INTERNAPA COLLEGE (Αμμόχωστος) (www.internapa.ac.cy)
26. KES COLLEGE (Λευκωσία) (www.kes.ac.cy)
27. LARNACA COLLEGE (Λάρνακα) (www.larnacacollege.com)
28. LEDRA COLLEGE (Λευκωσία) (www.ledra.ac.cy)
29. MESOYIOS COLLEGE (Λεμεσός) (www.mesoyios.ac.cy)
30. M.K.C. CITY COLLEGE (Λάρνακα) (www.citycollege.ac.cy)
31. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ "ARTE" (Λευκωσία) (www.artemusic.org)
32. P.A COLLEGE (Λάρνακα) (www.pacollege.ac.cy)
33. SUSINI COLLEGE (Λεμεσός) (www.susini.ac.cy)
34. SUSINI COLLEGE (Λευκωσία) (www.susini.ac.cy)
35. THE C.T.L EUROCOLLEGE (Λεμεσός) (www.ctleuro.ac.cy)

36. THE CYPRUS INSTITUTE (Λευκωσία) (www.cyi.ac.cy)
37. THE CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING (Λευκωσία) (www.cima.com.cy)
38. THE CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING (Λεμεσός) (www.cima.com.cy)
39. THE LIMASSOL COLLEGE-T.L.C (Λεμεσός) (www.reacollege.ac.cy)
40. THE PHILIPS COLLEGE (Λευκωσία) (www.philips.ac.cy)
41. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ (Λευκωσία) (www.theo.ac.cy)

Προσφερόμενα Προγράμματα Σπουδών με τη μέθοδο της Δικαιόχρησης ή Πιστοποίησης (Franchise or Validation) από τις ΙΣΤΕ

Ακολουθώντας οδηγία της ΕΕ, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προώθησε στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη συνέχεια στη Βουλή των Αντιπροσώπων τροποποίηση των άρθρων 13 και 14 του «Περί Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νόμου». Η Νομοθεσία αυτή, η οποία ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, επιτρέπει στις ΙΣΤΕ να προσφέρουν προγράμματα με τη μέθοδο της δικαιόχρησης ή και της πιστοποίησης. Αριθμός ΙΣΤΕ έχει προχωρήσει σε συνεργασίες με Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ευρώπης για την προσφορά προγραμμάτων με τη μέθοδο της δικαιόχρησης ή και της πιστοποίησης, υποβάλλοντας όλα τα έγγραφα τα οποία προνοεί η Νομοθεσία. Οι φοιτητές των προγραμμάτων που πληρούν τα κριτήρια της Νομοθεσίας δικαιούνται κρατικής χορηγίας γιατί οι χορηγούμενοι τίτλοι σπουδών δύνανται να τύχουν αναγνώρισης. Τα Προγράμματα Σπουδών που προσφέρονται με τη μέθοδο της δικαιόχρησης ή πιστοποίησης κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης. Σημειώνεται ότι από τις 2 Νοεμβρίου 2015, αρμόδια αρχή για τα προγράμματα αυτά αποτελεί ο Κυπριακός Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση. Τα Άρθρα 7-11 του Νόμου του 2015 «Περί της Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης και της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή Θέματα» καλύπτουν όλες τις μορφές διασυννοριακής εκπαίδευσης. Οι μέθοδοι της πιστοποίησης και δικαιόχρησης καλύπτονται από το Άρθρο 11 του πιο πάνω Νόμου.

2.4.5 Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης – Πιστοποίησης (Σ.Ε.Κ.Α.Π.)

Κατά τη διάρκεια του 2015, το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης Πιστοποίησης πραγματοποίησε έξι (6) Συνόδους. Το Συμβούλιο κατά τις συνόδους αυτές ασχολήθηκε με πλήθος θεμάτων που αφορούν στις αρμοδιότητές του. Την ίδια περίοδο αξιολόγησε και επαναξιολόγησε εκατό δώδεκα (112) προγράμματα σπουδών που προσφέρονται από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Ο αριθμός των πιστοποιημένων – αξιολογημένων προγραμμάτων από το Σ.Ε.Κ.Α.Π., που προσφέρονται από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο, στο τέλος του 2015 ανέρχεται στα εκατόν εβδομήντα επτά (177). Από αυτά, επτά (7) προσφέρονται σε επίπεδο πιστοποιητικού, ενενήντα δυο (92) σε επίπεδο διπλώματος, είκοσι έξι (26) σε επίπεδο ανώτερου διπλώματος, τριάντα (30) σε επίπεδο πτυχίου, δεκαεπτά (17) σε επίπεδο μεταπτυχιακού και πέντε (5) σε επίπεδο διδακτορικού.

2.4.6 Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ε.Α.Ι.Π.)

Η Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων σκοπό έχει την εξέταση αιτήσεων που υποβάλλονται για την ίδρυση και λειτουργία Ιδιωτικών Πανεπιστημίων. Καταρτίζεται με βάση τον περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ίδρυση, Λειτουργία και Έλεγχος) Νόμο 109 (1) του 2005, ο οποίος αποτελεί το νομικό πλαίσιο για την ίδρυση και λειτουργία των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Σύμφωνα με το Άρθρο 10 του πιο πάνω Νόμου, το Υπουργικό Συμβούλιο, με εισήγηση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, καταρτίζει επταμελή Επιτροπή Αξιολόγησης με πενταετή θητεία.

Η Ε.Α.Ι.Π. καθορίζει τόσο τον τρόπο σύγκλησης των συνεδριάσεων της, όσο και τις διαδικασίες που ακολουθεί κατά τις συνεδριάσεις και γενικά κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της. Η Επιτροπή μπορεί να ορίζει ομάδες ειδικών για την εξέταση ορισμένων θεμάτων που αφορούν αίτηση, αλλά η τελική απόφαση λαμβάνεται από την Ε.Α.Ι.Π. Κατά το 2015 η Ε.Α.Ι.Π. πραγματοποίησε τέσσερις (4) συνόδους κατά τις οποίες ασχολήθηκε με θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της. Η Ε.Α.Ι.Π. συνέχισε τη διαδικασία της αξιολόγησης των Προγραμμάτων Σπουδών και ενέκρινε συνολικά 65 νέα Προγράμματα.

Η Ε.Α.Ι.Π. συνέχισε και αυτή τη χρονιά το έργο της παρακολούθησης και του ελέγχου της λειτουργίας των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων που λειτουργούν υπό το καθεστώς «Άδειας Λειτουργίας». Η Ε.Α.Ι.Π. συλλέγει παράλληλα σε εξαμηνιαία βάση, δεδομένα και πληροφορίες από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, που λειτουργούν με καθεστώς «Αρχικής Άδειας Λειτουργίας» ώστε να ασκεί αποτελεσματικότερο έλεγχο. Επιπρόσθετα η Ε.Α.Ι.Π. πραγματοποιεί επισκέψεις στα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια για έλεγχο των στοιχείων που αυτά υποβάλλουν. Κατά τις επί τόπου επισκέψεις της, η Ε.Α.Ι.Π. έχει προβεί στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς της διοίκησης, της διδασκαλίας, της έρευνας και της υλικοτεχνικής υποδομής.

2.4.7 Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥΣΑΤΣ)

Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Λισαβόνας του 1997, όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχουν συστήσει Εθνικά Συμβούλια, το έργο των οποίων είναι η αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η ανάγκη σύστασης αυτών των Εθνικών Συμβουλίων υπαγορεύθηκε από το πνεύμα μίας ενιαίας εκπαιδευτικής πολιτικής, με στόχο να βοηθηθούν τα κράτη μέλη να αναπτύξουν μηχανισμούς ελέγχου των κριτηρίων ποιότητας και διάρκειας της εκπαίδευσης για λόγους επαγγελματικών και επιστημονικών. Βάσει αυτού του πλαισίου ιδρύθηκε στην Κύπρο το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2015 υποβλήθηκαν στο ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. πέραν των 700 αιτήσεων για αναγνώριση τίτλων σπουδών και πέραν των 1.000 αιτήσεων για γραπτή πληροφόρηση. Κατά την ίδια περίοδο, το Συμβούλιο πραγματοποίησε επτά (7) Συνόδους. Ο αριθμός των αιτήσεων για αναγνώριση για ολόκληρο το έτος 2015 αναμένεται να ξεπεράσει τις 1.000, ενώ ο αριθμός των αιτήσεων για γραπτή πληροφόρηση τις 1.300.

Το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών συμμετέχει ως πλήρες μέλος των δικτύων European National Information Centres και National Academic Recognition Information Centres (ENIC – NARIC), καθώς και του δικτύου MERIC (Mediterranean Recognition Information Centres), από την έναρξη των εργασιών του το 2000.

3.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

3.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2012-2013	2013-2014	2014-2015
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	741	734	741
Κοινοτικά	108	115	115
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	4144	4084	4078
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (Ειδικοί Εκπαιδευτικοί)	148	154	163
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ: Μόνιμοι	36	28	28
Ωρομίσθιοι	157	169	126
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	816	691	654

3.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών που εργάζονταν στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης τη σχολική χρονιά 2014-15 ήταν 5.781 σε σύγκριση με 5.805 το 2013-2014. Κατά ειδικότητα το διδακτικό προσωπικό ήταν:

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2014-2015

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΔΙΕΥΘ.	Β.Δ. Α'	Β.Δ.	ΜΟΝΙΜΟΙ	ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΗΓ.	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔ.	ΠΛΕ/ ΕΜΕ
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	5	6	31	177	20	197	239	2
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	48	57	256	1151	51	1202	1563	11
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	9	21	102	472	29	501	633	6
ΦΥΣΙΚΟΙ	8	13	51	235	43	278	350	3
ΦΥΣΙΟΓΝ/ΒΙΟΛ	1	6	27	143	23	166	200	1
ΧΗΜΙΚΟΙ	3	8	24	126	33	159	194	1
ΓΕΩΓΡΑΦΟΙ			3	14	8	22	25	0
ΑΓΓΛΙΚΩΝ	5	17	55	266	54	320	397	2
ΓΑΛΛΙΚΩΝ	7	6	31	122	15	137	181	2
ΙΤΑΛΙΚΩΝ				23	1	24	24	0
ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ				10	10	20	20	0
ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ		1	1	3	10	13	15	0
ΡΩΣΙΚΩΝ				4	21	25	25	0

ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ				7		7	7	0
ΕΜΠΟΡΙΟΛΟΓΟΙ		5	21	117	32	149	175	1
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	7	7	48	285	52	337	399	2
ΜΟΥΣΙΚΗΣ	1	6	25	130	13	143	175	1
ΤΕΧΝΗΣ	3	8	23	122	19	141	175	1
ΦΩΤ. ΤΕΧΝΗΣ				5	6	11	11	0
ΟΙΚ. ΟΙΚΟΝΟΜ.		5	16	123	27	150	171	1
ΗΛ.ΥΠΟΛΟΓ.	6	7	35	350	12	362	410	2
ΣΧΕΔ. ΤΕΧΝΟΛ.	5	5	21	157	36	193	224	2
ΕΠΑΓΓΜ. ΠΡΟΣ.	1	2	12	98	30	128	143	1
ΘΕΑΤΡΟΥ				7	18	25	25	0
ΣΥΝΟΛΟ	109	180	782	4147	563	4710	5781	39

3.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ανά ειδικότητα κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015 ήταν ως ακολούθως:

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Δ/ΝΤΕΣ	Β.Δ. Α΄	Β.Δ.	ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	4	6	21	87	118
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ	2	7	22	104	135
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ	-	1	8	26	35
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗΣ/ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΑΣ	1	1	5	27	34
ΑΡΓΥΡΟΧΟΪΑΣ/ΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ	-	-	3	5	8
ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	1	3	3	38	45
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ	1	-	2	13	16
ΕΝΔΥΣΗΣ	1	-	1	8	10
ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ	-	-	-	9	9
ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	-	-	-	2	2
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	-	-	-	4	4
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	1	3	14	99	117
ΣΥΝΟΛΟ	11	21	79	422	533

Στα Απογευματινά – Βραδινά μαθήματα των Τεχνικών Σχολών διδάξαν 98 εκπαιδευτές (διορισμένοι και εξωσυμπληρωματικοί).

3.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Φοιτητές και Διδακτικό Προσωπικό

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ο αριθμός των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού κατά εκπαιδευτικό ίδρυμα και η αναλογία φοιτητών ανά καθηγητή, με ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης, φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα. Τα στοιχεία αφορούν στο ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.

	Φοιτητές 2013-2014	Καθηγητές 2013-2014	Φοιτητές ανά Καθηγητή
Δημόσια Πανεπιστήμια Σύνολο	13.663	698	19,6
Πανεπιστήμιο Κύπρου	7.144	358	20,0
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	3.898	113	34,5
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	2.621	227	11,5
Ιδιωτικά Πανεπιστήμια Σύνολο	14.295	583	24,5
Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης/ Μη-Πανεπιστημιακές Σύνολο	311	29	10,7
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	199	21	9,5
Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης	68	1	68,0
Δασικό Κολλέγιο	14	4	3,5
Σχολή Ξεναγών	30	3	10,0
Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης/ Μη-Πανεπιστημιακές Σύνολο	5.405	477	11,3
ΣΥΝΟΛΟ	33.674	1.787	18,8

4.

ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

4.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2012-2013	2013-2014	2014-2015
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	11769	11920	12064
Κοινοτικά	2113	2170	2190
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	49612	48645	48796
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (3 - 21 χρονών)	343	365	373
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	5300	5384	5400
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	31500	26000	24203

4.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

4.2.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τη σχολική χρονιά 2014-15 ο αριθμός των μαθητών που φοιτούσαν στα Γυμνάσια ανερχόταν στις 22.742, στα Ενιαία Λύκεια στις 19.217 και στα Εσπερινά Γυμνάσια στους 413. Σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά 2013-2014, παρατηρήθηκε στον γυμνασιακό κύκλο μείωση των μαθητών κατά 702 ή ποσοστό 2,99% και στον λυκειακό κύκλο μείωση κατά 679 μαθητών ή ποσοστό 3,41%.

4.2.2 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Αναλυτικά η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών κατά τα τελευταία έξι χρόνια ήταν η ακόλουθη:

Σχολική Χρονιά	Γυμνασιακός Κύκλος	Λυκειακός Κύκλος	Σύνολο Γυμνάσια/Λύκεια	Εσπερινά Γυμνάσια
2009-10	25.424	22.896	48.320	698
2010-11	24.566	23.049	47.615	659
2011-12	24.265	22.199	46.464	697
2012-13	23.833	21.171	45.004	651
2013-14	23.444	19.896	43.340	573
2014-15	22.742	19.217	41.959	413

Οι μαθητές των Γυμνασίων τη σχολική χρονιά 2014-15 ήταν κατανεμημένοι σε 1034 τμήματα με μέσο όρο 21,99 μαθητές σε κάθε τμήμα, ενώ οι μαθητές των Λυκείων ήταν κατανεμημένοι σε 911 τμήματα με μέσο όρο 21,09 μαθητές κατά τμήμα. Στα Λύκεια ο αριθμός των τμημάτων υπολογίστηκε με βάση τα μαθήματα κοινού κορμού. Παγκύπρια, ο αριθμός των τμημάτων και ο μέσος όρος μαθητών κατά τμήμα είναι ο ακόλουθος τα τελευταία πέντε χρόνια:

Σχολική Χρονιά	Γυμνασιακός Κύκλος		Λυκειακός Κύκλος	
	Αριθμός Τμημάτων	Μέσος Όρος Μαθητών	Αριθμός Τμημάτων	Μέσος Όρος Μαθητών
2010-11	1120	21,91	1085	21,22
2011-12	1095	22,16	1026	21,64
2012-13	1081	22,05	991	21,36
2013-14	1058	22,16	939	21,19
2014-15	1034	21,99	911	21,09

4.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, οι μαθητές/τριες και σπουδαστές/τριες που φοίτησαν στα διάφορα προγράμματα, τα οποία προσφέρει η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ήταν:

<u>Πρόγραμμα</u>	<u>Αριθμός Μαθητών</u>
Τεχνικές Σχολές	4365
Εσπερινές Τεχνικές Σχολές	223
Σύστημα Μαθητείας (Κεντρικός Κορμός)	98
Ειδικές Μονάδες	102
Απογευματινά – Βραδινά Τμήματα	1255
Μεταλυκειακά Ινστιτούτα ΕΕΚ	307
Σύνολο	6350

Από τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτει ότι, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, ο μαθητικός πληθυσμός που φοίτησε στα τακτικά προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (πρωινής και εσπερινής φοίτησης) σημείωσε αύξηση. Αύξηση παρατηρήθηκε και στον αριθμό των μαθητευομένων του Συστήματος Μαθητείας, καθώς και στον αριθμό των ατόμων που φοίτησαν στα Απογευματινά – Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών.

4.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κύπριοι και Ξένοι Φοιτητές

Η πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας όσον αφορά στην Ανώτερη Εκπαίδευση είναι το αποτέλεσμα σοβαρού στρατηγικού προγραμματισμού που εφαρμόζεται με στόχο την προσφορά ποιοτικής εκπαίδευσης που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες, ανάγκες και επιδιώξεις όλων των εμπλεκόμενων μερών. Έχουν γίνει σημαντικά βήματα στην ανάπτυξη της Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο και, ειδικότερα, της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, με στόχο την ανάπτυξη της Ανώτερης Εκπαίδευσης και τη μετατροπή της Κύπρου σε περιφερειακό εκπαιδευτικό και ερευνητικό κέντρο. Τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας αντικατοπτρίζονται στον πιο κάτω πίνακα και αφορούν Στην αύξηση του συνολικού αριθμού των φοιτητών.

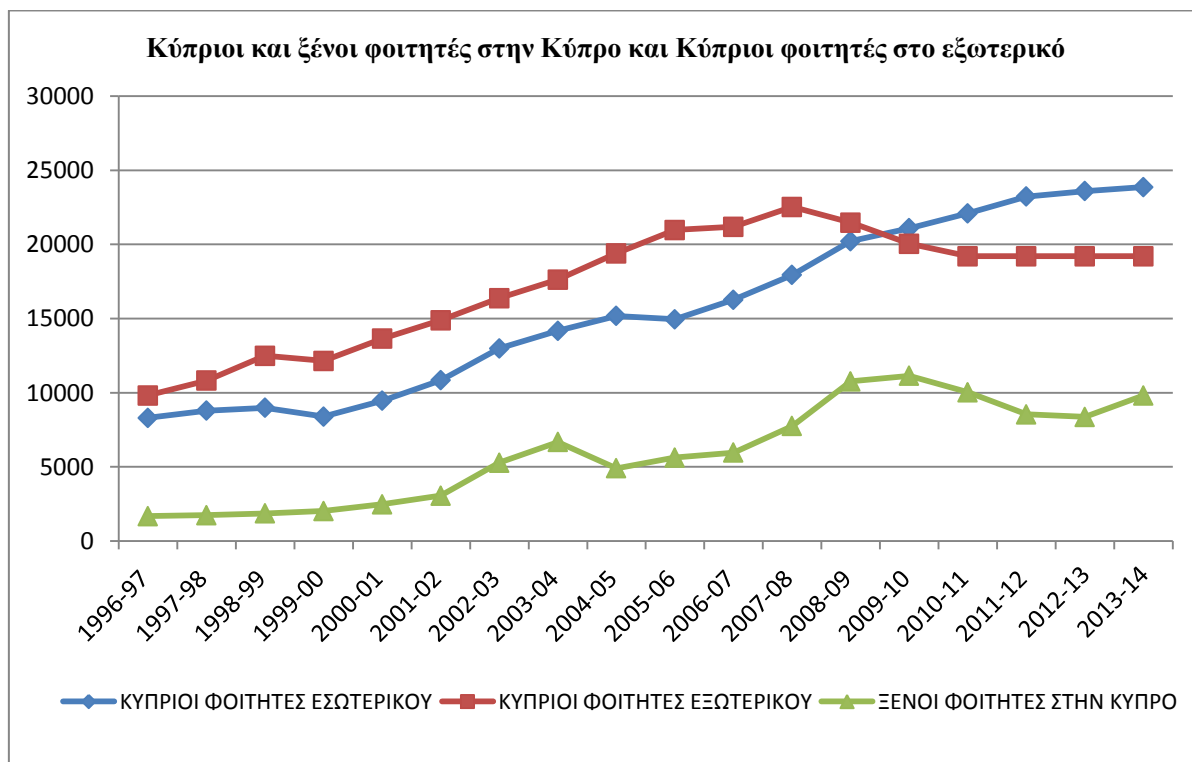
Ο αριθμός των Κύπριων φοιτητών, που φοίτησαν στην Κύπρο και στο εξωτερικό, από το ακαδημαϊκό έτος 1996-97 μέχρι το 2013-2014, φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα, παράλληλα με τον αριθμό των ξένων φοιτητών στην Κύπρο.

Ακαδημαϊκό έτος	ΚΥΠΡΙΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΚΥΠΡΙΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΠΡΙΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΞΕΝΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
1996-97	8307	9813	18120	1675
1997-98	8786	10815	19601	1741
1998-99	8982	12488	21470	1860
1999-00	8389	12147	20536	2025
2000-01	9462	13650	23112	2472
2001-02	10836	14882	25718	3058
2002-03	12990	16374	29364	5282
2003-04	14170	17631	31801	6679
2004-05	15177	19400	34577	4901
2005-06	14957	20969	35926	5630
2006-07	16266	21188	37454	5961
2007-08	17936	22530	40466	7753
2008-09	20221	21473	41694	10765
2009-10	21095	20051	41146	11138
2010-11	22092	19199	41291	10026
2011-12	23232	19199 *	42431	8540
2012-13	23597	19199 *	42796	8368
2013-14	23864	19199 *	43063	9810

* Στοιχεία για τους Κύπριους φοιτητές στο εξωτερικό αναφέρονται στο έτος 2010/2011. Δεν υπάρχουν νεότερα στοιχεία.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, από το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 ο αριθμός των Κυπρίων που επιλέγουν την Κύπρο για σπουδές ξεπερνά τον αριθμό των Κυπρίων που επιλέγουν να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Επίσης, μετά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 παρατηρήθηκε μείωση στον αριθμό των ξένων φοιτητών που επιλέγουν την Κύπρο για τις σπουδές τους. Ο αριθμός αυτός σταθεροποιήθηκε κατά τα έτη 2012-2013, ενώ μεταξύ του 2013-2014 παρουσιάζει και πάλι ανοδική πορεία. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, ο αριθμός των Κύπριων φοιτητών στην Κύπρο ανερχόταν στις 23864. Ο αριθμός των ξένων φοιτητών που σπουδάζουν στην Κύπρο παρουσίασε αύξηση κατά το 2013-2014 και ανήλθε στις 9810.

Τα στοιχεία του πίνακα παρουσιάζονται και στο πιο κάτω γράφημα, το οποίο απεικονίζει τον αριθμό των Κύπριων φοιτητών στην Κύπρο και στο εξωτερικό, καθώς και τον αριθμό των ξένων φοιτητών στην Κύπρο:

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει προβεί σε αρκετές ενέργειες για τη διεύρυνση του φάσματος και τον εκσυγχρονισμό των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών, τόσο από τα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια όσο και από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έτσι ώστε οι νέοι να έχουν τη δυνατότητα επιλογής διαφορετικών κλάδων σπουδών. Σε αυτό το πλαίσιο, τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί τόσο ο αριθμός των προσφερόμενων προγραμμάτων σε όλα τα επίπεδα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό) όσο και το φάσμα επιλογών που έχουν οι υποψήφιοι φοιτητές. Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, τα στοιχεία αυτά καταδεικνύονται από τον μεγάλο αριθμό μεταπτυχιακών (10.009) και διδακτορικών (929) φοιτητών στην Κύπρο κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα. (Σημειώνεται ότι στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών περιλαμβάνονται όλα τα προγράμματα σπουδών μονοετούς, διετούς, τριτοετούς και τετραετούς φοίτησης).

Αριθμός Κύπριων και Ξένων Φοιτητών, κατά τύπο εκπαιδευτικού ιδρύματος και επίπεδο σπουδών, 2013/2014

Επίπεδο	Τύπος Εκπαιδευτικού Ιδρύματος	Προπτυχιακό			Μεταπτυχιακό			Διδακτορικό			
		Κύπριοι	Ξένοι	Σύνολο	Κύπριοι	Ξένοι	Σύνολο	Κύπριοι	Ξένοι	Σύνολο	
Πανεπιστημιακά	Δημόσιο	7.198	1.296	8.494	2.607	1.792	4.399	685	85	770	13.663
	Ιδιωτικό	7.327	2.038	9.365	2.258	2.548	4.806	95	29	124	14.295
	Σύνολο	14.525	3.334	17.859	4.865	4.340	9.205	780	114	894	27.958
Μη Πανεπιστημιακό	Δημόσιο	215	28	243	68	0	68	0	0	0	311
	Ιδιωτικό	2.904	1.730	4.634	475	261	736	32	3	35	5.405
	Σύνολο	3.119	1.758	4.877	543	261	804	32	3	35	5.716
Γενικό Σύνολο		17.644	5.092	22.736	5.408	4.601	10.009	802	117	929	33.674

Αριθμός των Ξένων Φοιτητών, κατά χώρα προέλευσης και φύλο 2013/2014

Χώρα υπηκοότητας	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο
Σύνολο Ξένων Φοιτητών στην Κύπρο	4.516	5.291	9.807
Χώρες Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε. 28)			
Σύνολο	2.555	4.538	7.093
Αυστρία	0	2	2
Βέλγιο	1	1	2
Βουλγαρία	23	52	75
Γαλλία	6	7	13
Γερμανία	14	7	21
Ελλάδα	2.443	4.339	6.782
Εσθονία	0	4	4
Ην. Βασίλειο	26	19	45
Ιρλανδία	0	1	1
Ισπανία	1	3	4
Ιταλία	3	6	9
Λετονία	2	19	21
Λιθουανία	2	10	12
Λουξεμβούργο	1	0	1
Ολλανδία	2	1	3
Ουγγαρία	3	3	6
Πολωνία	3	14	17
Πορτογαλία	2	3	5
Ρουμανία	12	29	41
Σλοβακία	1	5	6
Σλοβενία	1	1	2
Σουηδία	2	3	5
Τσεχία	7	8	15
Φινλανδία	0	1	1
Τρίτες Χώρες			
Σύνολο	1.961	753	2.714
Ζιμπάμπουε	21	26	47
Ινδία	286	34	320
Ιράν	39	22	61
Καμερούν	25	10	35
Κίνα	49	71	120
Λευκορωσία	10	19	29
Μπανγκλαντές	401	15	416
Νεπάλ	89	33	122
Νιγηρία	148	34	182
Ουκρανία	40	85	125
Πακιστάν	368	5	373
Παλαιστίνη	14	10	24
Ρωσία	122	187	309
Σερβία	11	10	21
Σρι Λάνκα	72	13	85
Συρία	48	15	63
Άλλες Χώρες	218	164	382

5.

ΔΑΠΑΝΕΣ

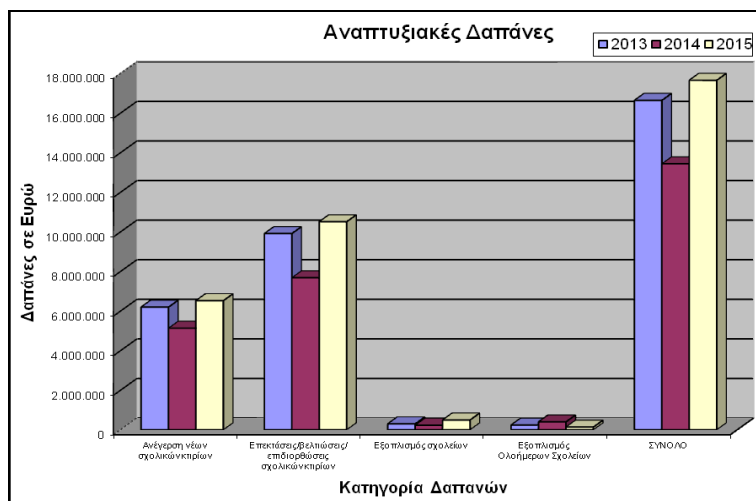
5.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το οικονομικό έτος 2015, αφορούσαν:

- στην ανέγερση νέων σχολικών κτηρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης
- στις επεκτάσεις/βελτιώσεις/επιδιορθώσεις σχολικών κτηρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης
- στην αγορά εξοπλισμού για τις μαθητικές λέσχες
- στην αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού για τα Ειδικά Σχολεία
- στον εξοπλισμό εργαστηρίων Σχεδιασμού και Τεχνολογίας
- στον εξοπλισμό εργαστηρίων Οικιακής Οικονομίας
- στην αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού, στα πλαίσια της εφαρμογής του Ολοήμερου Σχολείου.

Η κατάσταση των αναπτυξιακών δαπανών για τα οικονομικά έτη 2013, 2014 και 2015 έχει ως εξής:

Αναπτυξιακές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2013 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2014 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2015 Εγκεκριμένος προϋπολογισμός σε ΕΥΡΩ
Ανέγερση νέων σχολικών κτηρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης	6.194.000	5.131.000	6.520.000
Επεκτάσεις / βελτιώσεις/ επιδιορθώσεις σχολικών κτηρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης	9.911.000	7.679.000	10.508.000
Εξοπλισμός σχολείων (Χορηγία Μαθητικών Λεσχών, Αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού για την Ειδική Εκπαίδευση/ Σχεδιασμό και Τεχνολογία/ Οικιακή Οικονομία)	298.206	228.212	492.000
Ολοήμερο Σχολείο (Αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού)	237.323	397.706	134.500
ΣΥΝΟΛΟ	16.640.529	13.435.918	17.654.500

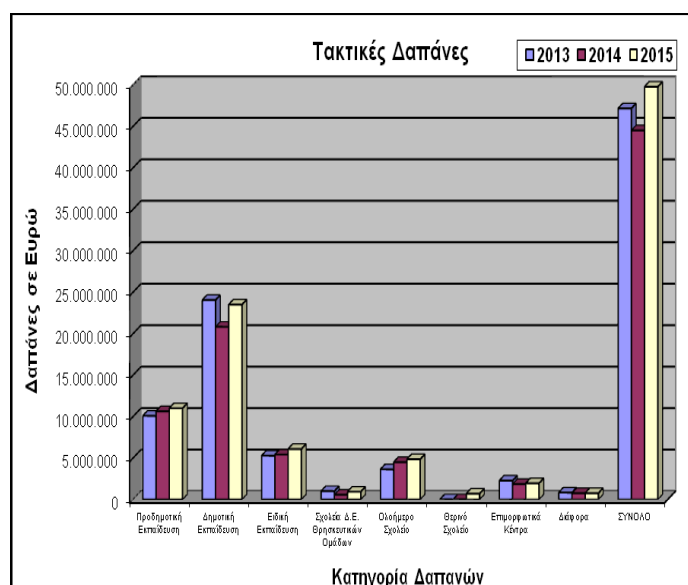

Οι τακτικές δαπάνες για το οικονομικό έτος 2015 στη Δημοτική Εκπαίδευση αφορούσαν:

- στην κάλυψη λειτουργικών εξόδων και συντηρήσεων, καθώς και στην αγορά διάφορων αναλώσιμων υλικών για την εκπαίδευση των παιδιών που φοιτούν σε Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Ειδικά Σχολεία και Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Θρησκευτικών Ομάδων
- στη λειτουργία Θερινών και Εκπαιδευτικών Κατασκηνώσεων, Ολοήμερων Σχολείων, Θερινών Σχολείων και Επιμορφωτικών Κέντρων
- στην αγορά βιβλίων για τις σχολικές βιβλιοθήκες
- στην εκπαίδευση ενηλίκων
- στην παροχή εκπαιδευτικών διευκολύνσεων σε παροικιακά σχολεία του εξωτερικού και στον απανταχού Ελληνισμό.

Η κατάσταση των τακτικών δαπανών για τα οικονομικά έτη 2013, 2014 και 2015 είναι η ακόλουθη:

Τακτικές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2013 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2014 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2015 Εγκεκριμένος προϋπολογισμός σε ΕΥΡΩ
Επιχορήγηση Προδημοτικής Εκπαίδευσης	10.091.568	10.630.914	11.000.000
Χορηγία Δημοτικής Εκπαίδευσης	24.047.170	20.811.381	23.500.000
Χορηγία Ειδικής Εκπαίδευσης	5.284.526	5.416.608	6.086.350
Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Θρησκευτικών Ομάδων	1.000.000	549.500	930.000
Ολοήμερο Σχολείο	3.638.429	4.502.158	4.850.000
Θερινό Σχολείο	0	0	700.000
Επιμορφωτικά Κέντρα	2.269.439	1.858.373	1.950.000
Διάφορα (Αγορά βιβλίων για σχολικές βιβλιοθήκες, Διευκολύνσεις Κυπριακών Παροικιών, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Φιλοξενία Μαθητών Εξωτερικού, Θερινές και Εκπαιδευτικές Κατασκηνώσεις, Αποστολή βιβλίων στον απανταχού Ελληνισμό)	831.821	743.985	763.100
ΣΥΝΟΛΟ	47.162.953	44.512.919	49.779.450

5.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι δαπάνες για τη Μέση Γενική Εκπαίδευση αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση και αποβλέπουν στην προώθηση δραστηριοτήτων, μέτρων και έργων που ενισχύουν την προσπάθεια για ποιοτική αναβάθμιση της Μέσης Εκπαίδευσης.

Οι αναπτυξιακές δαπάνες της Μέσης Εκπαίδευσης για το έτος 2015 είχαν σκοπό:

- Τις επεκτάσεις, βελτιώσεις και συντηρήσεις σχολικών κτηρίων
- Την ενίσχυση των τεχνολογικών μαθημάτων
- Τον εξοπλισμό εργαστηρίων
- Την υποδομή του Σχολικού Αθλητισμού.

Πιο συγκεκριμένα, οι αναπτυξιακές δαπάνες κατά τα έτη 2012, 2013, 2014 και 2015 έχουν ως ακολούθως:

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατηγορίες Δαπανών	2012 €	2013 €	2014 €	2015 €
Εκπαιδευτικός Εξοπλισμός	500.000	400.000	330.000	340.000
Πληροφορική				
Εκπαιδευτικός Εξοπλισμός	990.000	200.000	600.000	250.000
Μηχανογραφικός Εξοπλισμός	457.000	300.000	60.000	500.000
Λογισμικά Προγράμματα	517.000	300.000	60.000	175.000
Τεχνολογία:				
Μηχανήματα & Εξοπλισμός	300.000	100.000	85.000	64.490
Λογισμικά	30.000	20.000	20.000	20.000
Ανεγέρσεις	3.900.000	1.860.000	1.849.000	386.000
Επεκτάσεις	500.000	550.000	0.00	0.00
Βελτιώσεις	9.800.000	5.995.000	8.230.000	2.965.000
Υποδομή Σχ. Αθλητισμού	150.000	400.000	250.000	450.000
ΣΥΝΟΛΟ	17.144.000	10.125.000	11.484.000	5.150.490

Οι τακτικές δαπάνες για το έτος 2015 για τη Μέση Εκπαίδευση, εκτός από τους μισθούς των εκπαιδευτικών, είχαν σκοπό την κάλυψη εξόδων όπως για πιο κάτω:

- Λειτουργικές Δαπάνες
- Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης
- Συντηρήσεις – Επιδιορθώσεις
- Εκπαίδευση Προσωπικού
- Συμβουλευτικές Υπηρεσίες
- Εκδόσεις – Δημοσιότητα
- Εκδόσεις ΥΑΠ
- Κοινωνικές Παροχές
- Σχολικό Αθλητισμό.

Πιο συγκεκριμένα οι τακτικές δαπάνες κατά τα έτη 2012, 2013, 2014 και 2015 έχουν ως ακολούθως:

ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατηγορία Δαπανών	2012 €	2013 €	2014 €	2015 €
Λειτουργικές Δαπάνες	868.581	848.319	568.061	537.507
Τεχνολογικά	93.600	60.000	46.500	47.895
Πληροφορική	213.300	200.000	29.500	25.000
Κ. Ι. Ε.	102.222	77.910	33.257	21.474
Συντήρηση - Επιδιόρθωση	57.040	40.000	40.000	40.000
Εκπαίδευση Προσωπικού	96.610	4.620	29.770	23.270
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	9.200	0	0	25.564
Εκδόσεις Δημοσιότητα	2.525.860	2.246.810	1.735.010	1.554.810
Εκδόσεις ΥΑΠ	2.396.600	2.120.000	2.120.000	1.980.000
Κοινωνικές Παροχές	29.899.089	27.753.799	24.970.497	24.893.997
Σχολικός Αθλητισμός	291.000	661.920	206.300	185.500
ΣΥΝΟΛΟ	36.553.102	34.013.378	29.778.895	29.335.017

5.3. ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά το οικονομικό έτος 2015, το σύνολο των τακτικών δαπανών για τη Μ.Τ.Ε.Ε. ανήλθε σε **€1.294.187**, ενώ το σύνολο των αναπτυξιακών δαπανών για τη Μ.Τ.Ε.Ε. ανήλθε σε **€1.279.000**.

Οι τακτικές δαπάνες σκοπό είχαν να καλύψουν τα λειτουργικά έξοδα των Τεχνικών Σχολών και την αγορά αναλώσιμων υλικών για την εξάσκηση των μαθητών στα εργαστήρια. Στις τακτικές δαπάνες δεν περιλαμβάνονται οι μισθοί του διοικητικού, εκπαιδευτικού και άλλου προσωπικού.

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για τις Τεχνικές Σχολές σκοπό είχαν να καλύψουν την αντικατάσταση φθαρμένου εξοπλισμού, την επίπλωση των διάφορων αιθουσών και εργαστηρίων, τη συμπλήρωση ελλείψεων βασικού εξοπλισμού στα εργαστήρια τεχνολογικών μαθημάτων και Φυσικής-Χημείας, στις ειδικές αίθουσες τεχνολογίας και θεωρητικών μαθημάτων καθώς και στα σχεδιαστήρια, τις επεκτάσεις/ βελτιώσεις σχολικών κτηρίων και τη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας και υγιεινής εργασίας των μαθητών των Τεχνικών Σχολών.

Η ανάλυση των τακτικών και των αναπτυξιακών δαπανών φαίνεται στους πιο κάτω πίνακες:

Τακτικές Δαπάνες	2013 (€)	2014 (€)	2015 (€)
Αγορά Επίπλων	5.000	-	-
Τακτικές Δαπάνες Τεχνικών Σχολών	1.224.000	1.301.000	1.294.187
Σύνολο Τακτικών Δαπανών	1.229.000	1.301.000	1.294.187

Σημ.: Το κονδύλι για την Αγορά Επίπλων έχει μεταφερθεί στις αναπτυξιακές δαπάνες των Τεχνικών Σχολών.

Αναπτυξιακές Δαπάνες	2013 (€)	2014 (€)	2015 (€)
Ανέγερση Νέων Σχολικών Κτηρίων	200.000	-	-
Επεκτάσεις Σχολικών Κτηρίων	600.000	-	-
Συντηρήσεις – Βελτιώσεις Σχολικών Κτηρίων	320.000	159.654	1.034.000
Εξοπλισμός Σχολείων	400.000	220.000	235.000
Αγορά Επίπλων	-	30.000	10.000
Σύνολο Αναπτυξιακών Δαπανών	1.520.000	409.654	1.279.000
Γενικό Σύνολο Δαπανών	2.749.000	1.710.654	2.573.187

5.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στον πιο κάτω πίνακα φαίνονται οι τρέχουσες και οι κεφαλαιουχικές δημόσιες δαπάνες στην Ανώτερη Εκπαίδευση για το έτος 2013, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας:

Τρέχουσες και Κεφαλαιουχικές δημόσιες δαπάνες στην Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση, 2013

ΔΑΠΑΝΕΣ	Μη πανεπιστημιακή (€000'ς)	Πανεπιστημιακή (€000'ς)
ΟΛΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ		
ΣΥΝΟΛΟ	12.516	247.812
Τρέχουσες	12.485	234.990
Κεφαλαιουχικές	31	12.822
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ		
ΣΥΝΟΛΟ	4.920	169.491
Τρέχουσες	4.889	156.668
Κεφαλαιουχικές	31	12.823
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ		
ΣΥΝΟΛΟ	6.718	26.102
Τρέχουσες	6.718	26.102
Κεφαλαιουχικές	0	0
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		
ΣΥΝΟΛΟ	878	52.220
Τρέχουσες	878	52.220
Κεφαλαιουχικές	0	0

Από τον πίνακα διαπιστώνεται ότι, στο σύνολό τους, οι τρέχουσες και κεφαλαιουχικές δαπάνες για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση υπερβαίνουν κατά πολύ τις τρέχουσες και κεφαλαιουχικές δαπάνες για τις μη πανεπιστημιακές δημόσιες σχολές. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία της μη πανεπιστημιακής εκπαίδευσης λειτουργεί από τον ιδιωτικό τομέα, ενώ στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση υπάγονται τα τρία δημόσια πανεπιστήμια που χρηματοδοτούνται από το κράτος.

Στον πιο κάτω πίνακα αναλύεται λεπτομερώς η προσφορά του κράτους προς την Ανώτερη Εκπαίδευση για το έτος 2013, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Δημόσιες Δαπάνες στην Εκπαίδευση κατά κατηγορία δαπάνης και επίπεδο εκπαίδευσης, 2013

Κατηγορία δαπάνης	Μή πανεπιστημιακή (€000'ς)	Πανεπιστημιακή (€000'ς)
A. ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		
Αμοιβή διδακτικού και διευθυντικού προσωπικού *	1.768	72.285
Αμοιβή άλλου προσωπικού *	1.824	37.825
Λειτουργικές και ερευνητικές δαπάνες	349	21.618
Χορηγίες και επιδόματα	6.893	62.916
Φοιτητικά δάνεια	1.378	35.917
Βοηθητικές υπηρεσίες	53	1.648
Άλλες δαπάνες	219	2.781
Σύνολο τρεχουσών δαπανών	12.484	234.990
B. ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		
Γη και οικόπεδα	0	0
Κτίρια	0	8.547
Έπιπλα, μηχανήματα και άλλες δαπάνες	31	4.276
Σύνολο κεφαλαιουχικών δαπανών	31	12.823
ΣΥΝΟΛΟ	12.515	247.813

* Στην αμοιβή του προσωπικού περιλαμβάνονται και οι τεκμαρτές δαπάνες για τη χρηματοδότηση των συντάξεων που καθ' υπολογισμόν αναλογούν στους υπηρετούντες υπαλλήλους.

6.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

6.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, παρά την οικονομική κρίση, μετά από αξιολόγηση των προτεραιοτήτων, προωθήθηκε η ανέγερση, βελτίωση, επέκταση, αντικατάσταση και αντισεισμική αναβάθμιση σχολικών μονάδων δημοτικής εκπαίδευσης, με στόχο την αντιμετώπιση των σοβαρότερων στεγαστικών προβλημάτων σε παγκύπρια κλίμακα.

6.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ίδρυση Νέων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποδίδει μεγάλη σημασία στην ποιοτική αναβάθμιση της κτηριακής υποδομής των Γυμνασίων/Λυκείων και τη μείωση του αριθμού των μαθητών κατά τμήμα. Το πρόγραμμα ανέγερσης νέων σχολικών μονάδων έχει ολοκληρωθεί και τώρα προωθείται η αντικατάσταση υφιστάμενων σχολικών μονάδων, των οποίων η υποδομή κρίθηκε ακατάλληλη και ασύμφορη για αντισεισμική αναβάθμιση.

Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Γυμνασίων – Λυκείων

Στον ετήσιο προϋπολογισμό του 2015 συμπεριλήφθηκαν επεκτάσεις και βελτιώσεις σχολικών κτηρίων για την αντιμετώπιση των κτηριακών προβλημάτων. Το ύψος της προϋπολογιζόμενης δαπάνης ανέρχεται σε **€2.965.000**.

6.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στον ετήσιο προϋπολογισμό του 2015 συμπεριλήφθηκε κονδύλι για συντηρήσεις, βελτιώσεις και αντισεισμική αναβάθμιση των Τεχνικών Σχολών, το οποίο ανέρχεται σε **€1.034.000**.

7.

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΔΟΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

7.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.1.1 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΩΡΟΛΟΓΙΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τη σχολική χρονιά 2014-2015 συνεχίστηκε η εφαρμογή των Νέων Αναλυτικών και Ωρολογίων Προγραμμάτων σε όλα τα δημοτικά σχολεία. Συνεχίστηκαν, επίσης, επιμορφωτικές δράσεις, καθώς και παραγωγή έντυπου και ψηφιακού διδακτικού υλικού.

Η έμφαση της χρονιάς 2014-2015 δόθηκε σε δράσεις που απέρρεαν από την Έκθεση Αξιολόγησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2013-2014 από Ειδική Επιστημονική Επιτροπή και, κυρίως, σε προσπάθεια για αναδόμηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων, στη βάση Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας.

Δημιουργήθηκαν ομάδες εργασίας με μάχιμους εκπαιδευτικούς, λειτουργούς Αναλυτικών Προγραμμάτων, επιθεωρητές και ακαδημαϊκούς, οι οποίες εργάστηκαν κατά τη διάρκεια της χρονιάς υπό την εποπτεία πανεπιστημιακής συνεργάτιδας, για τη συγγραφή Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας. Το νέο αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα προγραμματίστηκε να τεθεί σε πιλοτική, ευέλικτη εφαρμογή κατά την επόμενη σχολική χρονιά 2015-2016.

Στη βάση της προσπάθειας για αναδόμηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων, κατά την ίδια χρονιά, ορίστηκε ειδική Επιστημονική Επιτροπή για μελέτη και αναδιαμόρφωση και των υφιστάμενων ωρολογίων προγραμμάτων, με πρόθεση η νέα μορφή τους να τύχει εφαρμογής επίσης από τη σχολική χρονιά 2015-2016.

7.1.1.1 Διδασκαλία Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης προσπάθειας του Υ.Π.Π. για εκσυγχρονισμό του γλωσσικού μαθήματος, η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας προσεγγίζεται στη βάση μίας ευρείας και επιστημονικά τεκμηριωμένης θεώρησης. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η στοχευμένη συνδυαστική διδασκαλία, μέσα από την εξισορρόπηση και τη σύνθεση στοιχείων από διάφορες γλωσσικές θεωρίες και πρακτικές.

Αναλυτικότερα, η συνδυαστική γλωσσική διδασκαλία περιλαμβάνει υπό μία συλλειτουργική και όχι σειριακή λογική, τα εξής σημεία: (α) αναγνώριση και χρήση των βασικών γλωσσικών δομών (όπως είναι το αλφάβητο, η ορθογραφία, η γραμματική, οι κειμενικές συμβάσεις), (β) επίγνωση των λειτουργιών των κειμενικών ειδών, με τις οποίες συναρτάται ο τρόπος δόμησής τους, (γ) κατανόηση και δόμηση κειμένων (γραπτών, προφορικών, ψηφιακών, οπτικών), μέσα σε ποικίλα κοινωνικο-οικονομικά και πολιτιστικά συγκείμενα, (δ) κριτική διερεύνηση και ανάλυση κειμένων.

Λαμβάνοντας υπόψη, επομένως, τις ανάγκες του κυπριακού εκπαιδευτικού συγκειμένου, των εκπαιδευτικών και, πρωτίστως, των μαθητών, επιδιώκεται η αποτελεσματική γλωσσική εκπαίδευση και, σε τελική ανάλυση, η αποτελεσματική εκπαίδευση στον Γραμματισμό.

Για τον λόγο αυτό, στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2014-2015 δρομολογήθηκε, και βρίσκεται υπό εξέλιξη, η ανάπτυξη Δεικτών γλωσσικής Επιτυχίας και Επάρκειας. Υπό συνεχή αναδιαμόρφωση, επίσης, βρίσκεται και το πλαίσιο επαγγελματικής μάθησης των εκπαιδευτικών, αναφορικά με ζητήματα που άπτονται της γλωσσικής διδακτικής και διδασκαλίας.

7.1.1.2 Μαθηματικά

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθηματικών έχει ως κύριο στόχο να προετοιμάσει τους μαθητές με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ώστε να αγαπήσουν τα Μαθηματικά και να κεντρίσει το ενδιαφέρον και την επιθυμία τους να ασχοληθούν συστηματικά με αυτά. Παράλληλα, σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι κάθε άτομο θα αποκτήσει τις απαραίτητες μαθηματικές γνώσεις και ικανότητες που θα του επιτρέψουν να διαβιώσει ως αυτόνομο και παραγωγικό μέλος μίας σύγχρονης κοινωνίας. Στο πλαίσιο της μαθηματικής επάρκειας των μαθητών, εντάσσονται: η ανάπτυξη του μαθηματικού συλλογισμού, της εννοιολογικής κατανόησης, της στρατηγικής λύσης προβλήματος, της διαδικαστικής επάρκειας και της προδιάθεσης-αυτοπεποίθησής τους.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθηματικών, ακολουθώντας έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό από την Προδημοτική Εκπαίδευση μέχρι το Λύκειο, εδράζεται σε τέσσερις αρχές:

- α) Οι μαθηματικές έννοιες διερευνώνται με τρόπο που υποκινεί το ενδιαφέρον και την περιέργεια των μαθητών.
- β) Δίνει έμφαση στη λύση προβλήματος.
- γ) Η τεχνολογία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της μαθηματικής εκπαίδευσης.
- δ) Όλοι οι μαθητές ενθαρρύνονται να αποκτήσουν εμπειρίες μέσα από ένα ποιοτικό πρόγραμμα Μαθηματικών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, στο πλαίσιο της πολιτικής του Υ.Π.Π. για αναδόμηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων όλων των γνωστικών αντικειμένων, η Ομάδα Εργασίας για το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθηματικών προχώρησε σε εμπλουτισμό του Αναλυτικού Προγράμματος από την Προδημοτική Εκπαίδευση μέχρι και την Στ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου. Συγκεκριμένα, το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθηματικών, που είχε εφαρμοστεί το 2010 και περιλάμβανε Δείκτες Επιτυχίας, εμπλουτίστηκε ώστε να συμπεριλάβει και Δείκτες Επάρκειας. Ο σκοπός της αναδόμησης είναι, κυρίως, η διευκόλυνση της εργασίας των εκπαιδευτικών για αποτελεσματική διδασκαλία σε τάξεις μικτής ικανότητας.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθηματικών περιέχει σε ό,τι αφορά στο Αναλυτικό Πρόγραμμα ανά τάξη και ανά ενότητα περιεχομένου τα ακόλουθα στοιχεία: (α) Δείκτες Επιτυχίας και (β) Δείκτες Επάρκειας, που περιλαμβάνουν επίπεδα δραστηριοτήτων (προαπαιτούμενες γνώσεις, νέες έννοιες και αντίστοιχα παραδείγματα) και παραδείγματα μαθηματικών πρακτικών. Η οργάνωση του Αναλυτικού Προγράμματος στη βάση των δύο αξόνων, δίνει στους εκπαιδευτικούς ένα εργαλείο για την επιδίωξη και διδασκαλία των απαραίτητων διδακτέων σε κάθε στάδιο ανάπτυξης του μαθητή.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015:

- Υλοποιήθηκε η συγγραφή και η πλήρης εφαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού της Δ' τάξης.
- Αναπτύχθηκαν οι Οδηγοί του Εκπαιδευτικού για την Δ' τάξη, οι οποίοι περιλαμβάνουν, εκτός από πληροφορίες και διευκρινίσεις για κάθε μάθημα, εφαρμογές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία των μαθηματικών εννοιών.

- Αναθεωρήθηκε το εκπαιδευτικό υλικό της Β΄ τάξης. Η αναθεώρηση του νέου εκπαιδευτικού υλικού γίνεται την τρίτη χρονιά της εφαρμογής του και μετά από την ανατροφοδότηση των εκπαιδευτικών που το αξιοποιούν στη διδασκαλία τους. Τα δεδομένα της ανατροφοδότησης συλλέγονται τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά.
- Προσφέρθηκε ολοήμερη επιμόρφωση σε 600, περίπου, εκπαιδευτικούς στο Διήμερο Εκπαιδευτικού.
- Προσφέρθηκε δύο φορές επιμόρφωση σε 500, περίπου, εκπαιδευτικούς που δίδασκαν Μαθηματικά στην Δ΄ τάξη.
- Δόθηκε ανατροφοδότηση από 100 περίπου εκπαιδευτικούς για το εκπαιδευτικό υλικό των τάξεων Γ΄ και Δ΄ σε συναντήσεις που έγιναν στο τέλος της σχολικής χρονιάς.
- Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις από Συμβούλους Μαθηματικών σε σχολικές μονάδες, οι οποίοι παρείχαν στήριξη και καθοδήγηση σε όλους τους εκπαιδευτικούς.

Τη σχολική χρονιά 2015-2016 αναμένεται η συγγραφή και πλήρης εφαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού της Ε΄ τάξης και η αναθεώρηση του εκπαιδευτικού υλικού της Γ΄ τάξης.

7.1.1.3 Φυσικές Επιστήμες

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, η εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος των Φυσικών Επιστημών επεκτάθηκε με την εισαγωγή επιπρόσθετων ενοτήτων στα γνωστικά αντικείμενα «Φυσικές Επιστήμες και Τεχνολογία» για τις τάξεις Α΄- Δ΄ και «Φυσικές Επιστήμες» για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄. Στο πλαίσιο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή του διδακτικού υλικού, οργανώθηκαν εκπαιδευτικά περιφερειακά συνέδρια στην Επαρχία Λεμεσού, καθώς και σεμινάρια σε σχολική βάση σε όλες τις Επαρχίες, τα οποία περιλάμβαναν παρακολουθήσεις δειγματικών μαθημάτων και βιωματικά εργαστήρια με θέμα το περιεχόμενο και τις αρχές ανάπτυξης και εφαρμογής του Αναλυτικού Προγράμματος.

Σημαντική εξέλιξη για τη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών αποτέλεσε η αναδόμηση του Προγράμματος Σπουδών με την ανάπτυξη Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας σε όλες τις τάξεις. Οι Δείκτες Επιτυχίας αναφέρονται σε μαθησιακά αποτελέσματα που αναμένεται να επιδείξει ο μαθητής σε κάθε τάξη και περιλαμβάνουν πληροφορίες, έννοιες, δεξιότητες επιστημονικής μεθοδολογίας, τρόπο και στρατηγικές σκέψης, στάσεις και αξίες της επιστημονικής νοοτροπίας και στοιχεία της φύσης των Φυσικών Επιστημών. Οι Δείκτες Επάρκειας αναφέρονται στο τι πρέπει να διδαχθεί από τον εκπαιδευτικό ο μαθητής, για να επιδείξει τα καθορισμένα μαθησιακά αποτελέσματα, αναφορικά με τις πιο πάνω ιδιότητες. Στο πλαίσιο αυτής της καινοτομίας, άρχισε και θα συνεχιστεί η αναδιαμόρφωση του διδακτικού υλικού στη βάση των Δεικτών Επιτυχίας και των Δεικτών Επάρκειας.

Παράλληλα, με την ευκαιρία της διεξαγωγής της έρευνας TIMSS 2015 (την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2015), η οποία εξετάζει τα μαθησιακά επιτεύγματα των παιδιών της Δ΄ τάξης στα Μαθηματικά και στις Φυσικές Επιστήμες, οργανώθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις για εκπαιδευτικούς σε επίπεδο περιφερειών και σχολικών μονάδων σχετικά με τη μεθοδολογία και τα αντικείμενά της.

7.1.1.4 Γνωρίζω τον Κόσμο μου (Γεωγραφία)

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, εφαρμόστηκαν τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα του μαθήματος *Γνωρίζω τον κόσμο μου (Γεωγραφία)* στις τάξεις Α΄, Β΄ και Γ΄ με τη διαθεσιμότητα εκπαιδευτικού υλικού βασισμένου σε σύγχρονες μαθησιακές προσεγγίσεις. Για την Δ΄ τάξη εφαρμόστηκε μία δοκιμαστική ενότητα και ταυτόχρονα συνεχίστηκε η ετοιμασία διδακτικών ενοτήτων για την ίδια τάξη.

Η διδακτική της σύγχρονης σχολικής γεωγραφίας οργανώνεται με βάση τη διαδικασία της γεωγραφικής διερεύνησης (geographic inquiry) και περιλαμβάνει την καλλιέργεια δεξιοτήτων χωρικής σκέψης, την κατάκτηση εννοιών και τη συσχέτισή τους με παραστάσεις για τον χώρο, μέσω ποικιλίας γεωγραφικών

εργαλείων αναπαράστασης, καθώς και διαδικασίες συλλογισμού. Επίσης, οι μαθησιακές δραστηριότητες βασίζονται στις γεωγραφικές αναλυτικές δεξιότητες, τις οποίες αξιοποιεί ο ανθρώπινος εγκέφαλος.

Η διαδικασία παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού συνεχίζεται με:

- τη συγγραφή Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας για κάθε τάξη, στα πλαίσια της αναδόμησης των υφιστάμενων Αναλυτικών Προγραμμάτων
- την ετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού για μαθητές και εκπαιδευτικούς
- τη συνεργασία με ομάδες άλλων γνωστικών αντικειμένων για δημιουργία διδακτικών ενοτήτων, δομημένων με βάση τη διαθεματικότητα
- την έμφαση στη χρήση του λεξιλογίου και της γλωσσικής έκφρασης του περιεχομένου, και
- την εφαρμογή του υποστηρικτικού εργαλείου των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών στη διαδικασία της γεωγραφικής διερεύνησης.

Η σύγχρονη Γεωγραφία στο δημοτικό σχολείο, έχοντας ως απώτερο σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων μέσα στο περιβάλλον τους (φυσικό και ανθρωπογενές), στοχεύει:

α) στην απόκτηση επαρκούς σώματος γνώσεων, το οποίο:

- Περιέχει γνωσιολογικά εφόδια κριτικής ερμηνείας του πραγματικού κόσμου, έτσι που να τίθενται οι βάσεις, ώστε οι αυριανοί πολίτες να ζουν ποιοτικά και ευτυχισμένα και να συμμετέχουν επιτυχημένα στο νέο παγκοσμιοποιημένο πολιτικο-κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον
- Αποτελεί προϋπόθεση για σχεδιασμό του τοπικού ζωτικού χώρου δημιουργικά και αποδοτικά, ώστε οι αυριανοί πολίτες να ζουν σε αρμονία μέσα σε αυτόν.

β) στην καλλιέργεια των κατάλληλων δεξιοτήτων ανάλυσης του χώρου, έτσι ώστε, σε συνδυασμό με τα γεωγραφικά εργαλεία και την επαρκή γνώση, οι σημερινοί και αυριανοί πολίτες να είναι σε θέση να σκέφτονται και να λαμβάνουν καλά πληροφορημένες και ορθολογικές αποφάσεις για τον χώρο, σε ατομικό και, μέσω ενεργού συμμετοχής, σε συλλογικό επίπεδο.

γ) στη διαμόρφωση πολιτών με τέτοιες στάσεις και συμπεριφορές, οι οποίες θα τους επιτρέπουν να παραδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα των ανθρώπων και των περιβαλλόντων και να επιδεικνύουν διάθεση ορθολογικής διαχείρισης των πόρων και του χώρου, σε τοπική και παγκόσμια κλίμακα.

Η ανάγκη καλλιέργειας της χωρικής σκέψης γίνεται πιο επιτακτική στις μέρες μας, καθώς η σύγχρονη ζωή επιβάλλει εφαρμογή της γνώσης και της κρίσης, αλλά και λήψη αποφάσεων για τον χώρο. Η εκδημοκρατικοποίηση της πρόσβασης σε πληθώρα χωρικών δεδομένων (μέσω του διαδικτύου και των ψηφιακών υδρογείων) από τη μια, και οι προκλήσεις της σύγχρονης ζωής από την άλλη, έχουν αναδείξει την αναγκαιότητα καλλιέργειας χωρικών δεξιοτήτων για οργάνωση, ανάλυση και αξιολογική κρίση σε ζητήματα χώρου, σε ιδιαίτερα σημαντικό ζητούμενο για την επιτυχία ανθρώπων και κοινωνιών.

7.1.1.5 Αγωγή Υγείας

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, συνεχίστηκε η προσπάθεια για συστηματική στήριξη των σχολικών μονάδων στην εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής Υγείας. Υλοποιήθηκαν με επιτυχία επιμορφώσεις εκπαιδευτικών εντός της κάθε σχολικής μονάδας, αλλά και σε επίπεδο κεντρικών επιμορφώσεων. Δομήθηκε, επίσης, εκπαιδευτικό υλικό και εφαρμόστηκαν δραστηριότητες για διάχυση και αξιοποίηση από τους μάχιμους εκπαιδευτικούς. Παράλληλα, διαμορφώθηκε κείμενο πολιτικής που αφορά στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και κλήθηκαν οι σχολικές μονάδες να το αξιοποιήσουν στην οργάνωση του προγράμματος

και των δράσεών τους για κάθε σχολική χρονιά. Σε σχετική εγκύκλιο αναφέρονται ενδεικτικές δραστηριότητες που αφορούν στο συγκεκριμένο θέμα και περιλαμβάνονται στο διδακτικό και υποστηρικτικό υλικό του Προγράμματος Σπουδών Αγωγής Υγείας. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς για την κατανόηση του φαινομένου της αναπηρίας από τους μαθητές και τη διαμόρφωση θετικών στάσεων και αντιλήψεων, με απώτερο στόχο την εξάλειψη του αποκλεισμού και των στερεοτύπων που πιθανόν να δημιουργούνται λόγω της ελλιπούς ενημέρωσης για το θέμα της αναπηρίας.

7.1.1.6 Περιβαλλοντική Εκπαίδευση - Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Π.Ε.-Ε.Α.Α.)

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, σημείο επικέντρωσης της Δημοτικής Εκπαίδευσης, ως προς το αντικείμενο της Π.Ε.-Ε.Α.Α., αποτέλεσε η εφαρμογή και η επέκταση του Αναλυτικού Προγράμματος της Π.Ε.-Ε.Α.Α., στη βάση και του υπό έμφαση στόχου «*Αειφόρος Ανάπτυξη: Πρασινίζουμε τα σχολεία μας, βελτιώνουμε την ποιότητα ζωής μας*». Μέσα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Π.Ε.-Ε.Α.Α. επιδιώκεται η διαμόρφωση του αειφόρου σχολείου, δηλαδή του σχολείου που θα λειτουργεί ως μοντέλο οργανισμού που προωθεί την αειφορία και την υιοθετεί στη σχολική ζωή μέσα από τη συνολική αναδιαμόρφωσή του στα τρία βασικά επίπεδα λειτουργίας του:

- α) το παιδαγωγικό (μαθησιακή και διδακτική διαδικασία),
- β) το κοινωνικό/οργανωσιακό (κουλτούρα, κοινωνικό κλίμα, εκπαιδευτική πολιτική), και
- γ) το τεχνικό/οικονομικό (υποδομές, εξοπλισμός, διαχειριστικές πρακτικές).

Επιδίωξη του Αναλυτικού Προγράμματος της Π.Ε.-Ε.Α.Α. είναι να καταστούν οι μαθητές μας οι αυριανοί πολίτες, ικανοί να διαμορφώνουν συνθήκες αειφορίας και να υιοθετούν αειφόρους τρόπους ζωής, στη βάση της συμμετοχής τους στη λήψη απόφασης, της παρέμβασης και αλλαγής, όπως και να βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής τους στη βάση του τρίπτυχου περιβάλλον-οικονομία-κοινωνία.

7.1.1.7 Αγγλικά

Από τη σχολική χρονιά 2011-2012, τα Αγγλικά διδάσκονται στα Δημοτικά Σχολεία από την Α΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου. Μέχρι και τη σχολική χρονιά 2010-2011 τα Αγγλικά διδάσκονταν μόνο στις τάξεις Δ΄- ΣΤ΄. Η μεθοδολογία που ακολουθείται για τη διδασκαλία των Αγγλικών στις μικρές τάξεις βασίζεται, κυρίως, στη χρήση τραγουδιών, παιγνιδιών και στην αφήγηση παραμυθιών, ενώ το πρόγραμμα που ακολουθείται στηρίζεται στο Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (CEFR).

Μέσα στα πλαίσια των νέων Ωρολόγιων Προγραμμάτων, η διδασκαλία των Αγγλικών στις μεγαλύτερες τάξεις συνεχίζεται, όπως και προηγουμένως, με δύο περιόδους την εβδομάδα, ενώ τα Αγγλικά εισάγονται στις μικρές τάξεις του Δημοτικού (Α΄ - Γ΄) με τον εξής τρόπο:

Α΄ τάξη - μία περίοδος την εβδομάδα

Β΄ τάξη - μία περίοδος την εβδομάδα

Γ΄ τάξη - δύο περίοδοι την εβδομάδα.

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2014-2015, ειδική Επιστημονική Επιτροπή μελέτησε τα υφιστάμενα Ωρολόγια Προγράμματα και εισηγήθηκε αύξηση στον διδακτικό χρόνο των Αγγλικών στις τάξεις Α΄ και Β΄, εισήγηση που θα εφαρμοστεί από την επόμενη σχολική χρονιά. Παράλληλα, εφαρμόστηκε το νέο πρόγραμμα Αγγλικών στην Ε΄ τάξη, το οποίο υποστηρίχθηκε σε μορφή δικτύων σχολείων με νέο εκπαιδευτικό υλικό και αποκεντρωμένη επιμόρφωση.

Επίσης, συνεχίστηκε η εφαρμογή της προσέγγισης CLIL (Content and Language Integrated Learning), η οποία αφορά στη διδασκαλία διπλής εστίασης, όπου η διδασκαλία ενός σχολικού θέματος γίνεται μέσα από μίαν ξένη γλώσσα (Αγγλικά). Η προσέγγιση CLIL εφαρμόστηκε σε 30 σχολεία και οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί έτυχαν σχετικής επιμόρφωσης.

Σημειώνεται, επίσης, ότι η εισαγωγή της ξένης γλώσσας (Αγγλικά) εφαρμόζεται μέσω της προσέγγισης CLIL και στην Προδημοτική Εκπαίδευση στα σχολεία, όπου οι νηπιαγωγοί παρακολούθησαν σχετική επιμόρφωση, με στόχο σύντομα να εφαρμοστεί σε όλα τα νηπιαγωγεία.

Για την εφαρμογή της προσέγγισης CLIL στην προδημοτική και δημοτική εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε ημερίδα τον Μάιο 2015.

Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του νέου Προγράμματος των Αγγλικών, συνεχίστηκαν, επίσης, οι δράσεις για ενημέρωση των γονέων, οι οποίες γίνονται συστηματικά από την έναρξη του Αναλυτικού Προγράμματος Αγγλικών στις μικρές τάξεις. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2014-2015 πραγματοποιήθηκαν 50 συναντήσεις με γονείς σε διάφορα σχολεία της Κύπρου.

7.1.1.8 Τέχνη (Εικαστική Αγωγή)

Η Τέχνη στην εκπαίδευση συμβάλλει στους διάφορους τομείς ανάπτυξης (κοινωνικό, γνωστικό, συναισθηματικό), προάγοντας έτσι την ολόπλευρη ανάπτυξη του ατόμου. Ταυτόχρονα, καλλιεργεί τον σεβασμό και την κατανόηση ανάμεσα στους ανθρώπους, καθώς και την κρίση για το περιβάλλον, την κοινωνία και τον πολιτισμό. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, η μάθηση και η διδασκαλία στις Εικαστικές Τέχνες αποτελούν πράξη, βασίζονται στις εμπειρίες, στα ενδιαφέροντα και στις ικανότητες των παιδιών και θέτουν στο κέντρο του σχεδιασμού και της εφαρμογής των εικαστικών δραστηριοτήτων τη θέαση - παρατήρηση και την παραγωγή - δημιουργία.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Εικαστικών Τεχνών έχει χαρακτήρα παιδοκεντρικό. Αξιοποιούνται τα ενδιαφέροντα και οι εμπειρίες των παιδιών μέσα σε αυθεντικές-πραγματικές καταστάσεις και προωθείται η σύνδεσή τους με θέματα που αφορούν στην καθημερινή ζωή και στο περιβάλλον, καλλιεργώντας ταυτόχρονα τη δημιουργική έκφραση και κριτική σκέψη.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, οι Επιθεωρητές και οι Σύμβουλοι Τέχνης, για να στηρίξουν την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Εικαστικών Τεχνών, επικεντρώθηκαν στους ακόλουθους τομείς δράσης:

- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στο πλαίσιο του Διήμερου Εκπαιδευτικού (Σεπτέμβρης 2014)
- Καθοδήγηση και στήριξη εκπαιδευτικών σε σχολική βάση και μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας
- Οργάνωση Προαιρετικών Σεμιναρίων από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε Λευκωσία και Λεμεσό
- Συγγραφή υποστηρικτικών κειμένων για ανάπτυξη πτυχών του Αναλυτικού Προγράμματος
- Εμπλουτισμός ιστοσελίδας του Υ.Π.Π. με εκπαιδευτικό και άλλο υποστηρικτικό υλικό (<http://www.moec.gov.cy> → Δημοτική Εκπαίδευση → Εκπαιδευτικό Υλικό → Εικαστική Αγωγή)
- Αναθεώρηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων Εικαστικής Αγωγής, που οργανώνονται σε μουσεία και πινακοθήκες σε Λευκωσία, Λεμεσό και Πάφο, ώστε να συνάδουν με το Αναλυτικό Πρόγραμμα
- Οργάνωση εκθέσεων παιδικής τέχνης με έργα εμπνευσμένα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα Εικαστικής Αγωγής και με έργα από το Αρχείο Τέχνης Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Επιπρόσθετα, δημιουργήθηκε ομάδα εργασίας αποτελούμενη από λειτουργούς Αναλυτικών Προγραμμάτων, ακαδημαϊκούς, συμβούλους Τέχνης και επιθεωρητές από Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση, η οποία εργάστηκε για τη συγγραφή Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας. Οι συγκεκριμένοι Δείκτες προγραμματίστηκε να τεθούν σε πιλοτική εφαρμογή κατά την επόμενη σχολική χρονιά 2015-2016.

7.1.1.9 Μουσική Αγωγή

Η Μουσική Αγωγή στο Δημοτικό Σχολείο δίνει ευκαιρίες σε όλα τα παιδιά να εμπλακούν στη διαδικασία απόλαυσης, δημιουργίας, ερμηνείας και πρόσληψης της Μουσικής. Μέσα από δραστηριότητες βιωματικού χαρακτήρα, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στα μουσικά όργανα, στη φωνή, στην ακρόαση, στον αυτοσχεδιασμό και στη σύνθεση. Δίνεται, επίσης, ιδιαίτερη έμφαση στην καλλιέργεια ορθών στάσεων σε σχέση με την αποδοχή διαφορετικών ειδών Μουσικής και στην παρακολούθηση ζωντανών μουσικών παρουσιάσεων.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, αναπτύχθηκαν πλούσιες δράσεις που αποσκοπούσαν στη συνεχή βελτίωση της παρεχόμενης Μουσικής Εκπαίδευσης των παιδιών, καθώς και της κατάρτισης των εκπαιδευτικών.

- Συνεχίστηκε η παραγωγή υλικού για τις τάξεις Β΄ και Γ΄ του Δημοτικού Σχολείου. Πρόκειται για πολύ πλούσιο υλικό που στοχεύει στην ολόπλευρη μουσική ανάπτυξη του παιδιού και το οποίο αξιοποιεί στοιχεία από ευρέως διαδεδομένα μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα. Σε αυτό περιλαμβάνονται: Οδηγός Εκπαιδευτικού, Βιβλίο μαθητή, ακουστικά μουσικά αρχεία που δημιουργούνται με επαγγελματικές προδιαγραφές και διδακτικά μέσα σε ηλεκτρονική μορφή. Οι εκπαιδευτικοί και οι μικροί μαθητές αγάλιασαν με μεγάλη ευχαρίστηση το νέο υλικό.
- Παρήχθηκε υλικό εναρμονισμένο στις απαιτήσεις του Νέου Αναλυτικού Προγράμματος για τις μεγάλες τάξεις και αναρτήθηκε αυτό στην ιστοσελίδα του μαθήματος, καθώς και υλικό προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μικρών σχολείων και των συμπλεγμάτων τάξεων (<http://www.moec.gov.cy> → Δημοτική Εκπαίδευση → Εκπαιδευτικό Υλικό → Μουσική Αγωγή).
- Συνεχίστηκε η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε παγκύπρια βάση και διεξήχθησαν σεμινάρια που αφορούσαν ομάδες εκπαιδευτικών Μουσικής, που διδάσκουν κυρίως σε μικρές τάξεις, σε εργάσιμο και μη εργάσιμο χρόνο.
- Προσφέρθηκε στήριξη στους εκπαιδευτικούς τόσο από την επιθεωρήτρια του μαθήματος όσο και από τους Συμβούλους Μουσικής.
- Συνεχίστηκε η συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων-συναυλιών.
- Η ομάδα για τα Αναλυτικά Προγράμματα (Επιθεωρήτρια και Σύμβουλοι Μουσικής) συνεργάστηκε στενά με την αντίστοιχη ομάδα Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και με τις ακαδημαϊκούς-επιστημονικές συνεργάτιδες, για αναβάθμιση του κειμένου και του περιεχομένου του Αναλυτικού Προγράμματος με τη συγγραφή Δεικτών Επάρκειας.

7.1.1.10 Φυσική Αγωγή

Η αξιολόγηση και αναδόμηση των αναλυτικών προγραμμάτων κυριάρχησε του ενδιαφέροντος της σχολικής χρονιάς 2014-2015. Το πρόγραμμα σπουδών αξιολογήθηκε και αναδομήθηκε στη βάση Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας. Δημιουργήθηκαν Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας για κάθε τάξη, οι οποίοι θα αποτελέσουν τη βάση για το τι αναμένεται να ξέρει το παιδί στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς καθώς για το και τι αναμένεται να διδάξει ο εκπαιδευτικός, για να επιτύχουν οι μαθητές στο τέλος της χρονιάς.

Οι επιμορφωτικές δράσεις άρχισαν με το Διήμερο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικού και αφορούσαν στη βελτίωση των βασικών κινητικών δεξιοτήτων μέσα από την παρατήρηση και ανατροφοδότηση, στο Τίμιο Παιχνίδι και στα Ανθρώπινα Δικαιώματα και στους τρόπους διδασκαλίας. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί των Ολοήμερων Σχολείων έτυχαν επιμόρφωσης στο θέμα Φυσική Αγωγή και συγκεκριμένα στη θεματική περιοχή του Παραδοσιακού Χορού.

Η επιμόρφωση στην αρχή της σχολικής χρονιάς αφορούσε στη γνώση των βασικών κινητικών δεξιοτήτων, η οποία είναι απαραίτητη για να μπορεί το κάθε παιδί να κινείται αποτελεσματικά σε ένα ευρύ φάσμα κινητικών δραστηριοτήτων και να απολαμβάνει τη συμμετοχή σε κινητικές αθλητικές δραστηριότητες. Εκπαιδευτικό υποστηρικτικό υλικό με τη μορφή καρτελών εργασίας δόθηκε για εφαρμογή στην κάθε σχολική μονάδα. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκαν βιωματικά εργαστήρια με θέμα το Τίμιο Παιχνίδι, τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Δημοκρατία, στο πλαίσιο του προγράμματος Pestalozzi. Οι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία μέσα από βιωματικές δραστηριότητες να αναστοχαστούν να προβληματιστούν και να ανταλλάξουν απόψεις και πρακτικές για τα θέματα αυτά.

Οι Επιθεωρητές και Σύμβουλοι του μαθήματος παρείχαν στήριξη, σε σχολική βάση, στους εκπαιδευτικούς που ανέλαβαν τη διδασκαλία του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής, τόσο στις θεματικές που αναφέρθηκαν πιο πάνω όσο και σε θεματικές που ζητούσαν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί. Παράλληλα, επιθεωρητές και σύμβουλοι έπαιρναν ανατροφοδότηση από την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος.

Η προσέγγιση CLIL στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής προωθήθηκε και εφαρμόστηκε σε αρκετά σχολεία, σε συνεργασία με τους Επιθεωρητές και Συμβούλους του CLIL. Ετοιμάστηκαν και δόθηκαν πρακτικές εισηγήσεις στους εκπαιδευτικούς που παρακολούθησαν την προαιρετική επιμόρφωση για το θέμα. Καλές πρακτικές της εφαρμογής παρουσιάστηκαν σε συνέδριο για το CLIL.

Τέλος, για πρώτη χρονιά, η κάθε σχολική μονάδα είχε την πρωτοβουλία να αποφασίζει, να επιλέγει και να πραγματοποιεί τις εκδηλώσεις Φυσικής Αγωγής ως αποτέλεσμα της διδασκαλίας του προγράμματος σπουδών στη βάση των ιδιαίτερων συνθηκών και στόχων της.

7.1.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

7.1.2.1 Προαιρετικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000, έγινε παγκύπρια πειραματική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου σε 9 δημοτικά σχολεία (4 αστικά σχολεία και 5 σχολεία της υπαίθρου).

Η δοκιμαστική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου αξιολογήθηκε από Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, της Οργάνωσης Επιθεωρητών Δημοτικής Εκπαίδευσης, της Π.Ο.Ε.Δ. και της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης. Με την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της αξιολόγησης της δοκιμαστικής εφαρμογής του Ολοήμερου Σχολείου, τον Μάιο του 2000, ετοιμάστηκε σχετική έκθεση, η οποία υποβλήθηκε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Με βάση την έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου κρίθηκε ως επιτυχής και επωφελής από κοινωνική και εκπαιδευτική άποψη.

Με τη σύμφωνη γνώμη του Υ.Π.Π. και της Π.Ο.Ε.Δ. για επέκταση του θεσμού, κατά τη σχολική χρονιά 2000-2001, εφαρμόστηκε ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου μέχρι τις 4:00 μ.μ. σε 25 σχολεία παγκύπρια.

Από τότε ο θεσμός του Προαιρετικού Ολοήμερου Δημοτικού και Ειδικού Σχολείου συνεχίστηκε και επεκτάθηκε, μετά από απαίτηση πολλών σχολείων, ως ακολούθως:

Τα Δημοτικά και Ειδικά Σχολεία λειτουργούν σε προαιρετική βάση ως ολοήμερα, από τον Οκτώβριο μέχρι τον Μάιο, με τρεις ή τέσσερις πρόσθετες απογευματινές περιόδους, τέσσερις φορές την εβδομάδα (καθημερινά εκτός Τετάρτης) σε δύο ζώνες, μέχρι τις 3:05 μ.μ. ή μέχρι τις 4:00 μ.μ.

Το πρωινό αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα παραμένουν ως έχουν και λειτουργούν με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των δημοτικών σχολείων. Στο εβδομαδιαίο απογευματινό πρόγραμμα περιλαμβάνονται, εκτός από τη σίτιση, τέσσερις περίοδοι διδασκαλίας για διεκπεραίωση της κατ' οίκον εργασίας/εμβάθυνσης και οκτώ περίοδοι για διδασκαλία επιλεγόμενων μαθημάτων ενδιαφέροντος (Αγγλικά, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Μουσική, Γυμναστική, Τέχνη, Σχεδιασμός και Τεχνολογία, Θέατρο).

Ο αριθμός των παιδιών κατά τμήμα κυμαίνεται από 8-25 παιδιά, ανάλογα με το θέμα και τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Η συγκρότηση των τμημάτων και των ομάδων εξαρτάται από τα ενδιαφέροντα των μαθητών και την αξιοποίηση του διδακτικού προσωπικού.

Το Υ.Π.Π. φροντίζει για τον κατάλληλο εξοπλισμό όλων των σχολείων που λειτουργούν ως ολοήμερα.

Οι μαθητές γευματίζουν υπό την επίβλεψη εκπαιδευτικών. Τα έξοδα για τη σίτιση των παιδιών και τις αναγκαίες διευθετήσεις για την προμήθεια/παρασκευή του γεύματος αναλαμβάνουν οι γονείς των παιδιών. Το είδος του φαγητού και το πρόγραμμα σίτισης ακολουθεί συγκεκριμένο διαιτολόγιο, που συμφωνείται από το Υ.Π.Π. και τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί μέρος του ποσού για τη σίτιση ορισμένου αριθμού άπορων μαθητών.

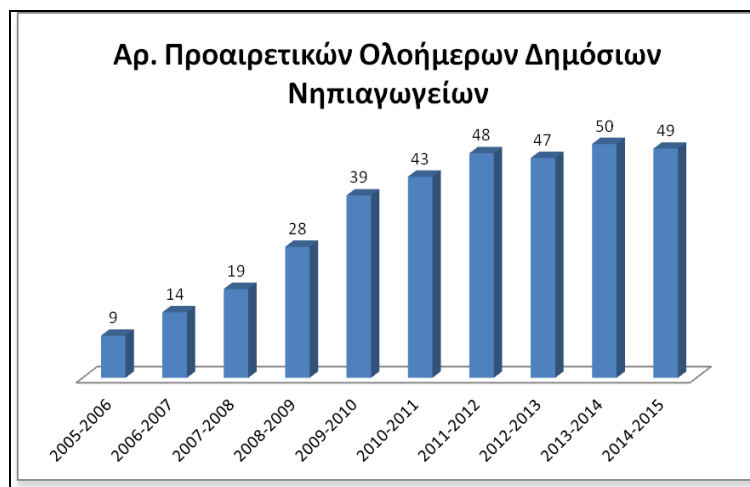
7.1.2.2 Προαιρετικό Ολοήμερο Δημόσιο Νηπιαγωγείο

Κατά τη σχολική χρονιά 2005-2006, εφαρμόστηκε, σε πειραματική βάση, ο θεσμός του Προαιρετικού Ολοήμερου Νηπιαγωγείου σε 10 τμήματα Προδημοτικής σε 9 Δημόσια Νηπιαγωγεία της υπαίθρου.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, ο θεσμός επεκτάθηκε, με αποτέλεσμα να καλύψει συνολικά 16 τμήματα Προδημοτικής σε 14 Δημόσια Νηπιαγωγεία παγκύπρια.

Από τότε ο θεσμός των Προαιρετικού Ολοήμερου Δημόσιου Νηπιαγωγείου συνεχίστηκε και επεκτάθηκε, μετά από απαίτηση πολλών σχολείων, ως ακολούθως:

Τα Δημόσια Νηπιαγωγεία λειτουργούν σε προαιρετική βάση ως ολοήμερα, από τον Οκτώβριο μέχρι τον Μάιο, με τρεις ή τέσσερις πρόσθετες απογευματινές περιόδους, τέσσερις φορές την εβδομάδα (καθημερινά εκτός Τετάρτης) σε δύο ζώνες, μέχρι τις 3:05 μ.μ. ή μέχρι τις 4:00 μ.μ.

Το πρωινό αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα παραμένουν ως έχουν και λειτουργούν με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των δημόσιων νηπιαγωγείων. Στο εβδομαδιαίο απογευματινό πρόγραμμα περιλαμβάνονται, εκτός από τη σίτιση, τέσσερις περίοδοι για ύπνο ή ξεκούραση και οκτώ περίοδοι για δημιουργικές δραστηριότητες στα παρακάτω θέματα: Γλώσσα, Μαθηματικά, εξοικείωση με την Τεχνολογία, Θέατρο, Μουσική, Χορός, Εικαστική Έκφραση, Φυσική Αγωγή, Ομαδικά παιχνίδια.

Ο αριθμός των παιδιών κατά τμήμα δεν υπερβαίνει τα 25.

Το Υ.Π.Π. φροντίζει για τον κατάλληλο εξοπλισμό όλων των σχολείων που λειτουργούν ως ολοήμερα.

Οι μαθητές γευματίζουν υπό την επίβλεψη εκπαιδευτικών. Τα έξοδα για τη σίτιση των παιδιών και όλες τις αναγκαίες διευθετήσεις για την προμήθεια/παρασκευή του γεύματος αναλαμβάνουν οι γονείς των παιδιών. Το είδος του φαγητού και το πρόγραμμα σίτισης ακολουθεί συγκεκριμένο διαιτολόγιο, που συμφωνείται από το Υ.Π.Π. και τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί μέρος του ποσού για τη σίτιση ορισμένου αριθμού άπορων μαθητών.

7.1.2.3 Ενιαίο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Μπροστά στις ραγδαίες αλλαγές της κοινωνίας, που καθιστούν αναγκαία την αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος, έτσι ώστε να περιλαμβάνει νέες συνθήκες σχολικής ζωής και διαδικασίες μάθησης, νέα γνωστικά αντικείμενα, αναβαθμισμένες υποδομές και αναπροσαρμοσμένο Αναλυτικό και Ωρολόγιο Πρόγραμμα, το Υ.Π.Π. προχώρησε, τη σχολική χρονιά 2006-2007, στην αναδόμηση του θεσμού του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου εφαρμόζοντας, σε πιλοτική βάση, τον θεσμό του Ενιαίου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου σε εννέα Δημοτικά Σχολεία σε όλες τις επαρχίες.

Κατά τη σχολική χρονιά 2007-2008, ο θεσμός επεκτάθηκε σε 15 Δημοτικά Σχολεία, αριθμός που παρέμεινε σταθερός μέχρι τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Η πρώτη φάση πιλοτικής εφαρμογής διήρκησε τρία χρόνια και ολοκληρώθηκε τη σχολική χρονιά 2008-2009. Κάθε χρόνο Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης διενεργούσε αξιολόγηση του θεσμού. Τον Ιούνιο του 2009 αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο νέο πλαίσιο λειτουργίας στη βάση των εισηγήσεων της Επιτροπής Αξιολόγησης και των επιστημόνων του Υ.Π.Π. Το νέο πλαίσιο εφαρμόστηκε κατά τη δεύτερη φάση της πιλοτικής εφαρμογής του θεσμού, τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Με τη λήξη της σχολικής χρονιάς 2009-2010, ολοκληρώθηκε η τετράχρονη πιλοτική εφαρμογή του θεσμού. Ειδική Επιτροπή μελέτησε το τελικό πλαίσιο λειτουργίας και τον τρόπο επέκτασης του θεσμού και ετοίμασε πρόταση, η οποία προωθήθηκε και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010. Στην Επιτροπή συμμετείχαν εκπρόσωποι του Υ.Π.Π., του Υπουργείου Οικονομικών, της Επιτροπής Αξιολόγησης του θεσμού, της Π.Ο.Ε.Δ., της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης και ο εξωτερικός σύμβουλος των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων.

Το τελικό πλαίσιο λειτουργίας του θεσμού τέθηκε σε εφαρμογή από τη σχολική χρονιά 2010-2011. Από τη σχολική χρονιά 2010-2011 ο θεσμός του Ενιαίου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου εφαρμόζεται σε 14 Δημοτικά Σχολεία.

Μετά την ολοκλήρωση της πιλοτικής εφαρμογής του θεσμού του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου και τη θεσμοθέτησή του, με τη σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερομηνίας 16 Φεβρουαρίου 2011, το Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο αποτελεί τύπο Δημόσιου Σχολείου.

Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο και οι λειτουργικές ρυθμίσεις του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου είναι πολύ διαφορετικές από εκείνες που ισχύουν στα υφιστάμενα Προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία. Το Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο λειτουργεί με ενιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα, με ενιαία διεύθυνση και προσωπικό, καθώς και με αναβαθμισμένο εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Τα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία λειτουργούν τέσσερις ημέρες την εβδομάδα (Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή) από τις 7:45 π.μ. μέχρι τις 3:15 μ.μ. ή μέχρι τις 4:00 μ.μ. και μία ημέρα (Τετάρτη) από τις 7:45 π.μ. μέχρι τη 1:05 μ.μ. Οι διδακτικές περίοδοι είναι συνολικά 47, δηλαδή προστίθενται 12 διδακτικές περίοδοι στις υφιστάμενες.

Οι 12 πρόσθετες διδακτικές περίοδοι αξιοποιούνται για την αναδόμηση του μαθήματος των Αγγλικών, την εισαγωγή του μαθήματος των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, την εφαρμογή δραστηριοτήτων «Αγωγής Ζωής» και την εισαγωγή της διδασκαλίας θεμάτων ενδιαφέροντος (π.χ. χορός, κολύμπι, θέατρο κ.λπ.)

Άλλες ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν στη λειτουργία των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων είναι η πρόσληψη εξειδικευμένου διδακτικού προσωπικού για τη διδασκαλία των Αγγλικών και των Θεμάτων Ενδιαφέροντος (π.χ. χοροδιδάσκαλοι, θεατρολόγοι) και η λειτουργία Συμβουλευτικών Επιτροπών σε κάθε σχολείο που εντάχθηκε στον θεσμό με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών, γονέων και εκπροσώπων της Σχολικής Εφορείας.

Στις τέσσερις ημέρες που υπάρχει και απογευματινή φοίτηση, προσφέρεται στους μαθητές γεύμα. Το διαιτολόγιο ετοιμάζεται από ειδικούς διατροφολόγους και το φαγητό παρασκευάζεται και προμηθεύεται από εστιατόρια, εκτός εκείνων των περιπτώσεων, όπου η σχολική μονάδα έχει αποφασίσει διαφορετικά. Το φαγητό προσφέρεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο, ο οποίος λειτουργεί ως τραπεζαρία. Πρόσθετο βοηθητικό προσωπικό εξυπηρετεί στο σερβίρισμα και στην καθαριότητα, ενώ οι μαθητές γευματίζουν υπό την επίβλεψη καθορισμένου αριθμού εκπαιδευτικών. Το κόστος του φαγητού

καλύπτεται από τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί μέρος του κόστους της σίτισης των μαθητών. Το ποσό της επιχορήγησης αυτής ανέρχεται στα €470 ανά μαθητή και καλύπτει το 20% του συνόλου των εγγεγραμμένων μαθητών των σχολείων, εκτός από τα σχολεία που βρίσκονται σε ορεινές περιοχές, όπου το Υ.Π.Π. επιχορηγεί με το ίδιο ποσό το σύνολο των μαθητών, στα πλαίσια της στήριξης των κατοίκων των περιοχών αυτών.

7.1.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.1.3.1 Αγωγή Υγείας

Βασικός στόχος παραμένει η ενεργοποίηση και στήριξη των σχολικών μονάδων, έτσι ώστε να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν σχέδιο δράσης Αγωγής Υγείας και πρόληψης της παραβατικότητας, το οποίο να είναι αποδεκτό από τους μαθητές και το προσωπικό του σχολείου και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του σχολείου, αλλά και να αξιοποιεί ευκαιρίες συνεργασίας με τους γονείς, την κοινότητα και άλλους φορείς. Οι δράσεις και τα προγράμματα που περιγράφονται πιο κάτω στηρίζουν έμπρακτα την εφαρμογή του σχεδίου δράσης Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας του κάθε σχολείου.

7.1.3.1.1 «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών»

Το Υ.Π.Π., ακολουθώντας εισήγηση της Αρχής κατά των Διακρίσεων, προχώρησε στη διαμόρφωση «Κώδικα Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού & Οδηγού Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών», ο οποίος ανταποκρίνεται στην οδηγία Νο 10 της Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) και συμβαδίζει, επίσης, με άλλες διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις που έχει επικυρώσει η Κύπρος.

Στο κείμενο του Κώδικα περιλαμβάνεται σαφές και αναλυτικό θεωρητικό υπόβαθρο, καθώς και διαδικασίες και μέτρα πρακτικής εφαρμογής αντιρατσιστικής πολιτικής στα σχολεία και διαχείρισης των ρατσιστικών περιστατικών, πρωτίστως, με παιδαγωγικούς όρους και με βάση τους κανονισμούς λειτουργίας των δημόσιων σχολείων.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, ο Κώδικας και ο Οδηγός εφαρμόστηκαν πιλοτικά σε επτά δημόσια σχολεία (πέντε δημοτικά και δύο γυμνάσια), σε τρεις επαρχίες. Στο πλαίσιο της πιλοτικής εφαρμογής πραγματοποιήθηκαν πολλές και ποικίλες δράσεις με σκοπό τη γνωστοποίηση της πολιτικής σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας και την εμπέδωση των στόχων και των δεσμεύσεών της. Η αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής της αντιρατσιστικής πολιτικής από τα επτά σχολεία έχει, γενικά, καταδείξει θετικά αποτελέσματα στον βαθμό ευαισθητοποίησης όλων των μελών της σχολικής κοινότητας σε θέματα ρατσισμού και διακρίσεων, στον βαθμό αναφορών ρατσιστικών περιστατικών από θύματα και θεατές και στην αποτελεσματικότητα των παιδαγωγικών μέτρων που προβλέπονται ως κυρώσεις στον Κώδικα και στον Οδηγό.

7.1.3.1.2 EU/CoE Pilot Project Scheme “Human Rights and Democracy in Action” – “Teaching controversial issues - developing effective training for teachers and school leaders”

Η Κύπρος, από τον Ιούνιο 2014, συμμετέχει ως χώρα-εταίρος στο Pilot Project Scheme “Human Rights and Democracy in Action” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το Έργο “Teaching controversial issues - developing effective training for teachers and school leaders” συντόνισε το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ χώρες-εταίροι ήταν η Κύπρος, η Ιρλανδία, το Μαυροβούνιο και η Ισπανία. Χώρες-συνέταίροι ήταν η Αλβανία, η Αυστρία και η Σουηδία. Το Έργο αξιολόγησε

παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές μεθοδολογίες, μέσα από τις οποίες γίνεται η διδασκαλία αμφιλεγόμενων θεμάτων στην τάξη, συχνά σε θέματα ρατσιστικών διακρίσεων. Επίσης, αξιολόγησε τον τρόπο με τον οποίο η διδασκαλία συγκρουσιακών θεμάτων μπορεί να υποστηρίξει την εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι χώρες που συμμετείχαν σχεδίασαν, ανέπτυξαν και εφάρμοσαν ένα Πρόγραμμα Επιμόρφωσης για την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων και της αυτοπεποίθησης των εκπαιδευτικών στη διδασκαλία συγκρουσιακών θεμάτων στην τάξη, βασισμένο σε αποτελεσματικές αρχές και διαδικασίες. Η πιλοτική εφαρμογή του Προγράμματος Επιμόρφωσης έγινε σε δύο επιμορφωτικές συναντήσεις σε κάθε χώρα, αξιολογήθηκε και τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν σε δύο πανευρωπαϊκά συνέδρια. Στην Κύπρο το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης προσφέρθηκε πέντε φορές λόγω του μεγάλου ενδιαφέροντος που επέδειξαν οι εκπαιδευτικοί.

7.1.3.1.3 Επιχορηγήσεις δράσεων των σχολικών μονάδων

Μεγάλος αριθμός προγραμμάτων, δράσεων και παρεμβάσεων Αγωγής Υγείας έχουν υλοποιηθεί, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, μετά από επιχορήγηση που εξασφάλισαν από τη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας.

Οι δράσεις που επιχορηγούνται στοχεύουν στην ενίσχυση των παραγόντων που εξυπηρετούν τους στόχους της Αγωγής Υγείας: ανάπτυξη και ενδυνάμωση εαυτού, ανάπτυξη ασφαλούς και υγιούς ζωής, δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού, δημιουργία ενεργού πολίτη, καλλιέργεια προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, αποτελεσματική διαχείριση συναισθημάτων και ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων, προαγωγή της αυτοεκτίμησης, βελτίωση του ψυχοκοινωνικού κλίματος του σχολείου, στήριξη της οικογενειακής επάρκειας.

Το αίτημα για επιχορήγηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά στη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας, με βάση συγκεκριμένους δείκτες, και αφορά όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, εγκρίθηκαν 510 δράσεις, οι οποίες αφορούσαν μεταξύ άλλων: βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος και διαμόρφωση σχολικής κουλτούρας (δράσεις για δημιουργική και συμμετοχική διαμόρφωση και αξιοποίηση χώρων στα σχολεία), δημιουργικά απογεύματα προς μαθητές (π.χ. εργαστήρια μουσικής, θεάτρου, τέχνης, καλλιτεχνικών κατασκευών), καλοκαιρινές δραστηριότητες σε μη προνομιούχες περιοχές, δράσεις και προγράμματα για ενδυνάμωση χαρακτήρα, αντιμετώπιση καταστάσεων παραβατικής συμπεριφοράς, ανάπτυξη και εξέλιξη εαυτού, δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού, προαγωγή συμπεριφορών ολόπλευρης ανάπτυξης και δράσεις για ανάδειξη πρακτικών που προάγουν την ασφάλεια και την υγεία με την παράλληλη ανάπτυξη της κριτικής σκέψης (π.χ. ενεργός καταναλωτής, συζητήσεις εφήβων), και την εφαρμογή πρακτικών εμπειριών ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου (π.χ. εκδρομές γνωριμίας και επαφής με τη φύση και με κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα, επισκέψεις, δημιουργικά διαλείμματα, αντικαπνιστικά προγράμματα και κριτική αντιμετώπιση της χρήσης και κατάχρησης ουσιών κ.λπ.). Σημειώνεται ότι η πρακτική αυτή παρουσιάστηκε σε πρόσφατη έκδοση της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (World Health Organisation 2013) "Improving the lives of children and young people: case studies from Europe", Volume 3, School (pp.9-17).

Παράλληλα, προωθήθηκε επιχορήγηση 393 δράσεων, εκτός σχολικού χρόνου, που αφορούσαν τη στήριξη μαθητών που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Η δράση αυτή στοχεύει να συμβάλει στην ουσιαστική στήριξη (μαθησιακή, συναισθηματική, ενδυνάμωση εαυτού και κοινωνικού εαυτού, ανάδειξη και καλλιέργεια ταλέντου, ανάπτυξη ασφαλούς ζωής κ.λπ.) των μαθητών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Η δράση αναπτύχθηκε στο πλαίσιο διεκπεραίωσης της Εθνικής Στρατηγικής για την αντιμετώπιση της εξάρτησης από παράνομες ουσίες και την επιβλαβή χρήση του αλκοόλ.

7.1.3.1.4 Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης

Η Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης του Υ.Π.Π. στηρίζει τις σχολικές μονάδες Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων και φαινομένων παραβατικότητας μαθητών. Η Ομάδα απαρτίζεται από εκπροσώπους διάφορων τμημάτων και υπηρεσιών του Υ.Π.Π., όπως εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς Δημοτικής και Μέσης και Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους.

Η Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης εργάζεται για την ανάπτυξη, προώθηση και παρακολούθηση σχεδίου δράσης, με σκοπό την ολιστική προσέγγιση του προβλήματος. Σε αυτή τη διαδικασία εμπλέκονται διάφοροι φορείς: οι εκπαιδευτικοί του κάθε σχολείου, η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, το Γραφείο Ευημερίας, οι γονείς, η κοινότητα. Η Ομάδα έχει, επίσης, τη δυνατότητα να στηρίζει την κάθε σχολική μονάδα που απευθύνεται σε αυτήν για βοήθεια, επισπεύδοντας τις διαδικασίες και προωθώντας οικονομική επιχορήγηση, εκεί όπου χρειάζεται, για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας και παραβατικότητας στα σχολεία. Η Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης ανταποκρίθηκε σε 219 αιτήματα σχολείων κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015: 109 αιτήματα από σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης και 110 αιτήματα από σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

7.1.3.1.5 Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο

Το Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο συστάθηκε κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010. Το Παρατηρητήριο καταγράφει, κωδικοποιεί, αναλύει και αξιολογεί τα στοιχεία σχετικά με την έκταση και τις μορφές βίας ανά σχολείο. Επίσης, συλλέγει ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα αναφορικά με καλές πρακτικές πρόληψης και αντιμετώπισης της παραβατικότητας και της βίας στο σχολείο, όπως επίσης και τις εθνικές και διεθνείς έρευνες για το σχολικό κλίμα, τη βία στο σχολείο, τη σχολική διαρροή και τη νεανική παραβατικότητα.

Το Παρατηρητήριο ανέλαβε την ετοιμασία ενημερωτικής εγκυκλίου για την πρόληψη της εκφοβιστικής συμπεριφοράς και της παραβατικότητας.

Τον Σεπτέμβριο του 2014 το Παρατηρητήριο προχώρησε στη σύσταση Συντονιστικής Επιτροπής Πρόληψης και Καταπολέμησης της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και στο σχηματισμό τριών ομάδων εργασίας: α) για ανάπτυξη διαδικασιών, β) για ανάπτυξη εκστρατείας ενημέρωσης, και γ) για διαπαιδαγώγηση και επιμόρφωση. Η επιτροπή συμμετέχει στη νεοσύστατη Ad Hoc Υπουργική Επιτροπή για τη διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση.

7.1.3.1.6 Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «MENTOR»

Το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «Μέντωρ» είναι πρόγραμμα πρόληψης κατά της χρήσης ουσιών εξάρτησης και καλύπτει θεματικά μέρος του Αναλυτικού Προγράμματος της Αγωγής Υγείας. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, το πρόγραμμα επιχορηγήθηκε από το Υ.Π.Π. και πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση εκπαιδευτών, οι οποίοι πρόσφεραν σεμινάρια/εργαστήρια σε μαθητές Δημοτικής Εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ζωής, που ανέλαβαν την εφαρμογή του Προγράμματος με δύο κινητές Μονάδες, επιχορηγήθηκαν από το Υ.Π.Π. με την προοπτική να αυξηθεί ο αριθμός τους την επόμενη σχολική χρονιά.

7.1.3.2 Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

Η παγκύπρια σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού στα δημόσια δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία της Κύπρου, για τη σχολική χρονιά 2014-2015, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

	Δημοτικά Σχολεία (%)	Νηπιαγωγεία (%)
Ελληνοκύπριοι	83,09	85,23
Τουρκοκύπριοι	0,20	0,15
Μαρωνίτες	0,23	0,14
Αρμένιοι	0,08	0,07
Λατίνοι	0,00	0,00
Αλλοδαποί	16,40	14,41
ΣΥΝΟΛΟ	100,00	100,00

Οι πέντε πρώτες χώρες από τις οποίες προέρχονται οι αλλοδαποί μαθητές στα δημοτικά σχολεία είναι: Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο και Συρία. Αντίστοιχα, οι πέντε πρώτες χώρες από τις οποίες προέρχονται οι αλλοδαποί μαθητές στα νηπιαγωγεία διαφοροποιούνται ως ακολούθως: Γεωργία, Ελλάδα, Ρουμανία, Βουλγαρία και Συρία.

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει το ποσοστό των αλλόγλωσσων μαθητών, κατά τα τελευταία πέντε χρόνια, στα δημοτικά σχολεία:

Σχολική χρονιά	Αρ. αλλόγλωσσων μαθητών	Ποσοστό (%)
2010-2011	6047	12,0
2011-2012	6670	13,3
2012-2013	6672	13,4
2013-2014	6608	13,9
2014-2015	7225	14,7

Το Υ.Π.Π. με την πολιτική του, σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση των αλλόγλωσσων μαθητών, επιδιώκει την ομαλή ενσωμάτωσή τους στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα και όχι την αφομοίωσή τους. Στόχος της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι η προσφορά ενισχυμένων και διαφοροποιημένων προγραμμάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στα παιδιά των παλιννοστούντων και αλλοδαπών, για αποτελεσματικότερη επικοινωνία και ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο. Μόνιμη επιδίωξη του Υ.Π.Π. είναι η προστασία των ελευθεριών και δικαιωμάτων όλων των μελών της κυπριακής κοινωνίας, από τις οποιοσδήποτε ρατσιστικές διακρίσεις και τάσεις κοινωνικού αποκλεισμού. Στο μέτρο που αυτό είναι δυνατόν, γίνεται προσπάθεια ομοιόμορφης και ισόρροπης κατανομής των αλλόγλωσσων μαθητών σε διάφορα σχολεία, χωρίς να επιδιώκεται η συγκέντρωσή τους σε ορισμένα μόνο σχολεία, ώστε οι εκπαιδευτικοί να είναι σε θέση να υποστηρίξουν τις γλωσσικές και πολιτισμικές τους ανάγκες με πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Το Υ.Π.Π. στην προσπάθεια για αποτελεσματική αντιμετώπιση των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών των αλλόγλωσσων μαθητών, έχει διαμορφώσει επίσημη πολιτική για θέματα Διαπολιτισμικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- Τη σχολική χρονιά 2014-2015, δόθηκε χρόνος 2150 διδακτικών περιόδων σε όλες τις τάξεις των δημοτικών σχολείων στις οποίες φοιτούσαν αλλόγλωσσοι μαθητές, οι οποίοι είχαν ανάγκη ενισχυτικής διδασκαλίας για εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας.
- Αγοράστηκαν από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (ITYE) - Διόφαντος της Ελλάδας αντίτυπα διάφορων σειρών βιβλίων που διατέθηκαν σε όλα τα δημοτικά σχολεία, για να αξιοποιηθούν από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας.

- Τα Επιμορφωτικά Κέντρα εφάρμοσαν διάφορα προγράμματα για τη στήριξη των ενηλίκων και των μαθητών, όπως για παράδειγμα: πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας από παιδιά επαναπατρισθέντων Κυπρίων, παλιννοστούντων και άλλων αλλόγλωσσων παιδιών δημοτικού σχολείου, πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας από Τουρκοκύπριους, πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κατοίκους της Κύπρου, καθώς και πρόγραμμα παροχής υποστήριξης για μετάφραση και διερμηνεία.
- Το Άρθρο 20 του Συντάγματος διασφαλίζει το δικαίωμα εκπαίδευσης όχι μόνο των πολιτών της Δημοκρατίας, αλλά και των αλλοδαπών. Στους διευθυντές των σχολείων έχουν δοθεί οδηγίες όπως εγγράφουν όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές. Όλοι οι μαθητές, τόσο Τουρκοκύπριοι όσο και αλλοδαποί, υπόκεινται στους νόμους και κανονισμούς των σχολείων της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Τα σχολεία της Δημοτικής Εκπαίδευσης, σεβόμενα την κουλτούρα, τα ήθη, τα έθιμα και τον πολιτισμό των αλλόγλωσσων παιδιών, αναπτύσσουν κάθε χρόνο διάφορες δραστηριότητες που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση στοιχείων του πολιτισμού, τον οποίο φέρνουν τα παιδιά από τη χώρα προέλευσής τους, με στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού.

Παράλληλα, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το «*Κείμενο Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*». Το Υ.Π.Π. συνέχισε την προώθηση της εισαγωγής των πιο κάτω μέτρων, με στόχο την επιτάχυνση και ομαλοποίηση της ένταξης των αλλόγλωσσων μαθητών στο σχολικό σύστημα και την κοινωνία της Κύπρου:

- Παράλληλα τμήματα ταχύρρυθμης εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας.
- Σεμινάρια επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών που οργανώθηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.
- Ετοιμασία οδηγού υποδοχής για τους νεοεισερχόμενους αλλόγλωσσους μαθητές, που έχει μεταφραστεί σε οκτώ ξένες γλώσσες (αγγλικά, τουρκικά, γεωργιανά, ρουμανικά, βουλγαρικά, ρωσικά, ουκρανικά, αραβικά), με βασικές πληροφορίες για τους μαθητές και τους γονείς τους για το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου.
- Προσθήκη διαπολιτισμικών στοιχείων στα Αναλυτικά Προγράμματα και σχολικά εγχειρίδια, που πρόκειται να δημιουργηθούν, στο πλαίσιο των αλλαγών στη δομή και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης.
- Παραγωγή και δημιουργία κατάλληλου εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού υλικού, όπως και αξιοποίηση διδακτικού υλικού που έχει παραχθεί στην Ελλάδα.

Πέρα από τις πιο πάνω ενέργειες, η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης απέστειλε, τον Σεπτέμβριο του 2013, σε όλες τις σχολικές μονάδες αναλυτική εγκύκλιο, καταγράφοντας την εφαρμοζόμενη πολιτική, αναφέροντας συγκεκριμένες εισηγήσεις για ομαλή ένταξη των αλλόγλωσσων παιδιών. Στην εγκύκλιο καταγράφεται το γενικό πλαίσιο αρχών για την ένταξη των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον, προτείνονται στρατηγικές για αποτελεσματική διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας και παρατίθεται ενδεικτικός κατάλογος καλών πρακτικών. Παράλληλα, δημιουργήθηκε ξεχωριστή ιστοσελίδα για τη Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση, στην οποία αναρτήθηκε όλο το διαθέσιμο υλικό που μπορούν να αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί.

Το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης προχώρησε σε έλεγχο της εγκυρότητας συγκεκριμένων δοκιμών, για τη μέτρηση του βαθμού ελληνομάθειας των αλλόγλωσσων μαθητών που φοιτούν στα δημόσια σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου και την κατάταξή τους σε επίπεδα (π.χ. αρχάριοι και προχωρημένοι). Πρόκειται για διαγνωστικό δοκίμιο που έχει κατασκευαστεί και εγκυροποιηθεί στην Ελλάδα, και το οποίο στηρίζεται στην κλίμακα αξιολόγησης του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες, και στη σύγχρονη βιβλιογραφία σε θέματα

ελληνομάθειας, μέτρησης και αξιολόγησης. Η προτεινόμενη έρευνα εγκυροποίησης του Κέντρου απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 7-11 χρονών, δηλαδή σε μαθητές που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο.

7.1.3.3 Σίτιση μαθητών που χρήζουν βοήθειας

Το Υ.Π.Π. συνέχισε, και κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, την υλοποίηση του προγράμματος παροχής δωρεάν προγεύματος στους μαθητές, των δημόσιων σχολείων όλων των βαθμίδων, που χρήζουν βοήθειας, το οποίο άρχισε τον Δεκέμβριο του 2012, λόγω της οικονομικής κρίσης.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Μαθητικής Πρόνοιας του Υ.Π.Π., στο οποίο υπήρξε και ιδιαίτερα σημαντική Η οικονομική συμβολή ιδιωτών χορηγών και εταιρειών. Παράλληλα, εταιρείες και οργανωμένα σύνολα συνέβαλαν έμπρακτα στην εφαρμογή του προγράμματος, ετοιμάζοντας και προσφέροντας καθημερινά πρόγευμα στα παιδιά.

Ο αριθμός των δικαιούχων μαθητών που λάμβαναν δωρεάν πρόγευμα, κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013 ανερχόταν στις 10500 περίπου και αντιπροσώπευε το 10% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού. Κατά τη σχολική χρονιά 2013-2014, οι μαθητές όλων των βαθμίδων που λάμβαναν δωρεάν πρόγευμα ήταν περίπου 13300, αντιπροσωπεύοντας το 12% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού. Από αυτούς 11085 μαθητές λάμβαναν φρέσκο, παστεριωμένο σοκολατούχο γάλα καθημερινά.

Κατά το 2014-2015, το πρόγραμμα σίτισης άρχισε από την πρώτη εργάσιμη ημέρα του σχολικού έτους, με παροχή δωρεάν προγεύματος και χυμού στα παιδιά που έχρηζαν βοήθειας. Συνολικά, περίπου 13600 μαθητές λάμβαναν δωρεάν πρόγευμα (κατά προσέγγιση το 12% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού), ενώ 11200 μαθητές λάμβαναν δωρεάν χυμό.

Για σκοπούς οργάνωσης του προγράμματος, οι Διευθυντές των Σχολείων δήλωναν σε ηλεκτρονική πλατφόρμα στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. τις ανάγκες των μαθητών για δωρεάν σίτιση, μετά από διαδικασία επιλογής τους από τη Συμβουλευτική Επιτροπή κάθε σχολείου. Στη συνέχεια, αφού λαμβανόταν υπόψη ο φορέας που ήταν υπεύθυνος για τη σίτιση των παιδιών ανά σχολείο, το Υ.Π.Π. προέβαινε στις απαραίτητες ενέργειες, ώστε τα παιδιά να παίρνουν καθημερινά και χωρίς προβλήματα το πρόγευμά τους, με όσο το δυνατόν πιο διακριτικό τρόπο και με σεβασμό στην αξιοπρέπεια τους.

Το Υ.Π.Π., με τη συνεργασία των χορηγών, διάφορων οργανωμένων συνόλων και του προσωπικού των σχολείων, τους οποίους και ευχαριστεί ιδιαίτερα, εφάρμοσε για μία ακόμα σχολική χρονιά με επιτυχία το εν λόγω πρόγραμμα και όλοι ανεξαιρέτως οι μαθητές που έχρηζαν βοήθειας, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, λάμβαναν καθημερινά δωρεάν υγιεινό πρόγευμα.

7.1.3.4 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Πέρα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης - Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Π.Ε.-Ε.Α.Α.), συνεχίζουν να υλοποιούνται διάφορα εξειδικευμένα περιβαλλοντικά προγράμματα στα οποία συμμετέχει μεγάλος αριθμός σχολείων, με στόχους που εναρμονίζονται και συνεπικουρούν την όλη προσπάθεια του Αναλυτικού Προγράμματος της Π.Ε.-Ε.Α.Α. Τέτοια προγράμματα είναι:

- το πρόγραμμα «Οικολογικά Σχολεία»
- η ελλαδοκυπριακή συνεργασία «Χρυσοπράσινο Φύλλο»
- το πρόγραμμα «Σποράκι-Πηγή Ζωής»
- το πρόγραμμα «Μαθαίνω για τα Δάση».

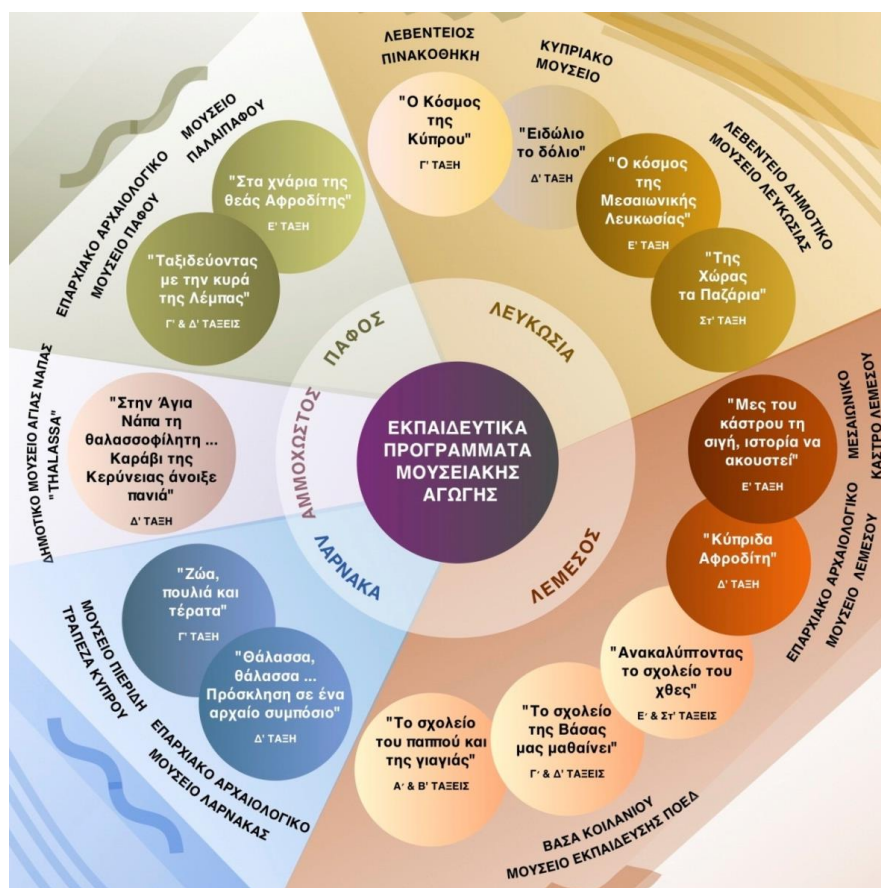

Επιπλέον, αξιοποιούνται πλήρως τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, τα οποία βρίσκονται υπό την εποπτεία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, όπου μέσα από τα διάφορα προγράμματά τους, δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά για ουσιαστική περιβαλλοντική αγωγή και ευαισθητοποίηση. Περιβαλλοντική αγωγή προσφέρεται και κατά τη διάρκεια των Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων του Υ.Π.Π.

Κάτω από τα νέα αυτά δεδομένα είμαστε πλέον πεπεισμένοι πως η μελλοντική γενιά των πολιτών θα έχει τη δυνατότητα, μέσα από τον περιβαλλοντικό γραμματισμό που θα αναπτύξει και την ουσιαστική ανάληψη δράσης στην οποία θα εμπλακεί, να συμβάλει στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και στην αειφόρο ανάπτυξη.

7.1.3.5 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής

Τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής (Ε.Π.Μ.Α) διεξάγονται από το 1996 στα μουσεία της ελεύθερης Κύπρου. Τα Ε.Π.Μ.Α. σχεδιάζονται από ειδικά καταρτισμένους εκπαιδευτικούς-συμβούλους και επιθεωρητές Δημοτικής Εκπαίδευσης και απευθύνονται στους μαθητές των δημοτικών σχολείων. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, τα Ε.Π.Μ.Α. υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υ.Π.Π., το Τμήμα Αρχαιοτήτων, το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο και τη Λεβέντειο Πινακοθήκη στη Λευκωσία, το Μουσείο Πιερίδη-Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου στη Λάρνακα, το Δημοτικό Μουσείο THALASSA στην Αγία Νάπα και την Π.Ο.Ε.Δ. Λειτουργήσαν δεκατέσσερα Ε.Π.Μ.Α και συμμετείχαν 8687 μαθητές και 517 εκπαιδευτικοί, όπως φαίνεται στο σχεδιάγραμμα που ακολουθεί.

Τη σχολική χρονιά 2014-2015 υλοποιήθηκαν οι ακόλουθοι τομείς δράσης:

- Σχεδιασμός και εφαρμογή νέων Ε.Π.Μ.Α.:
  1. Κυπριακό Μουσείο στη Λευκωσία: «Ειδώλιο το δόλιο» για παιδιά της Δ' τάξης

2. Λεβέντειος Πινακοθήκη στη Λευκωσία: «Ο Κόσμος της Κύπρου, του Αδαμάντιου Διαμαντή» για παιδιά Γ΄ τάξης
  3. Μουσείο Εκπαίδευσης Π.Ο.Ε.Δ. στη Βάσα Κοιλανίου: α) «Το σχολείο του παππού και της γιαγιάς» για παιδιά Α΄ και Β΄ τάξης, β) «Το σχολείο της Βάσας μάς μαθαίνει» για παιδιά Γ΄ και Δ΄ τάξης, γ) «Ανακαλύπτοντας το σχολείο του χθες» για παιδιά Ε΄ και Στ΄ τάξης.
- Αναθεώρηση των Ε.Π.Μ.Α., ώστε να συνάδουν με το Αναλυτικό Πρόγραμμα.
  - Εμπλουτισμός της ιστοσελίδας του ΥΠΠ με δομημένες θεματικές ενότητες και πλούσιο υποστηρικτικό υλικό (http://www.moec.gov.cy/dde/programs/mouseiaki_agogi/index.html).
  - Συνδιοργάνωση από τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, παγκύπριου συνεδρίου με θέμα «Μουσειακή Αγωγή - Δημιουργικές Δράσεις σε Μουσεία και Σχολεία». Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2015, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ στη Λευκωσία και σε μουσεία - μνημεία της περιοχής. Στο πρώτο μέρος παρουσιάστηκαν εισηγήσεις για τις σύγχρονες τάσεις αναφορικά με τη Μουσειακή Αγωγή. Στο δεύτερο μέρος οργανώθηκαν έξι παράλληλα βιωματικά εργαστήρια σε έξι αντίστοιχα μουσεία, από εκπαιδευτικούς-συμβούλους Μουσειακής και Εικαστικής Αγωγής, που στόχευαν στη δόμηση νέων Ε.Π.Μ.Α. με τους πιο κάτω τίτλους:
    1. Βυζαντινό Μουσείο Ιδρύματος Αρχ. Μακαρίου Γ΄: *Οι τοιχογραφίες του Αγίου Ευφημιανού στο χωριό Λύση-Δέση προς τον ουρανό*
    2. Πινακοθήκη Ιδρύματος Αρχ. Μακαρίου Γ΄: *Από τη ρεαλιστική στην αφαιρετική τέχνη μέσα από τα έργα τριών Κυπρίων καλλιτεχνών*
    3. Ιερός Ναός Αγίου Αντωνίου (εντός των τειχών) στη Λευκωσία: *Το ξυλόγλυπτο εικονοστάσι στον Ναό του Αγίου Αντωνίου*
    4. Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κύπρου: «Σκηνοθετώντας» ένα Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης
    5. Μουσεία Παγκύπριου Γυμνασίου: «Μια σάκα γεμάτη ιστορίες». Δημιουργία βαλίτσας με ιστορίες για το Παγκύπριο Γυμνάσιο και τα Μουσεία του
    6. Εθνολογικό Μουσείο - Οικία Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου: *Στου Χατζηγεωργάκη ή στις Μαρουθιάς; Ερευνώντας το φύλο σε ένα σπίτι-μουσείο.*
  - Κήρυξη Εβδομάδας Μουσειακής Αγωγής (18-24 Μαΐου 2015) με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Μουσείων 18 Μαΐου και οργάνωση ποικίλων δράσεων, όπως: συμμετοχή γονέων μαζί με τα παιδιά τους στα Ε.Π.Μ.Α. στοχεύοντας στη γνωστοποίηση του θεσμού της Μουσειακής Αγωγής στο ευρύ κοινό και ανάδειξη δημιουργικών εργασιών/έργων που έγιναν κατά τη διάρκεια της χρονιάς, μέσα στο πλαίσιο προώθησης της Μουσειακής Αγωγής.

7.1.3.6 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Εικαστικής Αγωγής

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, λειτούργησαν πέντε Εκπαιδευτικά Προγράμματα Εικαστικής Αγωγής σε πινακοθήκες και μουσεία της Λευκωσίας, της Λεμεσού και της Πάφου σε συνεργασία με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες, το Βυζαντινό Μουσείο και την Πινακοθήκη του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄, τον Δήμο Λεμεσού και τον Δήμο Πάφου.

Στα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Εικαστικής Αγωγής συμμετείχαν με μεγάλο ενδιαφέρον 8714 μαθητές και 436 εκπαιδευτικοί και υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- Εμπλουτισμός της ιστοσελίδας του Υ.Π.Π. (http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/Eikastiki-Agogi/ekp_programmata_pinakothikes_mouseia.html) με δομημένες θεματικές ενότητες και πλούσιο υποστηρικτικό υλικό.
- Με αφορμή τη «Διεθνή Ημέρα Μουσείων» (18 Μαΐου 2015) και τη «Διεθνή Εβδομάδα των Τεχνών στην Εκπαίδευση» (25-31 Μαΐου 2015) οργανώθηκαν οι πιο κάτω εκθέσεις Τέχνης με έργα των παιδιών που συμμετείχαν στα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Εικαστικής Αγωγής.

- «Ταξίδι στην Παιδική Τέχνη» ήταν ο τίτλος της έκθεσης που πραγματοποιήθηκε στο Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ στη Λευκωσία στις 18 Μαΐου 2015. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν έργα των παιδιών που συμμετείχαν και στα τρία Προγράμματα Λευκωσίας: «Ο παιδικός κόσμος της Πινακοθήκης», «Ταξίδι στη Βυζαντινή Τέχνη» και «Ύμνος στην Ελευθερία».
- Πραγματοποιήθηκε στις 18 Μαΐου 2015 έκθεση παιδικής τέχνης με έργα των παιδιών που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα Λεμεσού: «Ο τόπος μας με την παλέτα των ζωγράφων». Ο τίτλος της έκθεσης ήταν «Ο αγώνας της ΕΟΚΑ 1955-59» και φιλοξενήθηκε στη Δημοτική Πινακοθήκη Λεμεσού, όπου τα έργα των παιδιών συνδιαλέχθηκαν εικαστικά με τα έργα καταξιωμένων καλλιτεχνών από τη συλλογή του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα της ΕΟΚΑ.
- Στις 12 Μαΐου 2015 εγκαινιάστηκε έκθεση με θέμα «Αναζητώντας τα ζώα στην πινακοθήκη» με έργα παιδιών εμπνευσμένα από το ομώνυμο Πρόγραμμα, στους χώρους της Δημοτικής Πινακοθήκης Πάφου.

7.1.3.7 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσικής Αγωγής

Τη σχολική χρονιά 2014-2015, μουσικά σύνολα, χορωδιακά και οργανικά παρουσιάστηκαν σε επίσημες εκδηλώσεις του Υ.Π.Π., σε εκδηλώσεις Δήμων ή διάνθισαν με την παρουσία τους τελετές βραβεύσεων, εγκαινία εκθέσεων κ.λπ.

Συνεχίστηκαν με επιτυχία τα εκπαιδευτικά προγράμματα που γίνονται σε συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου (Σ.Ο.Κ.) και τα οποία παρακολούθησαν, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, 1600 μαθητές δημοτικών σχολείων παγκυπρίως. Αναλυτικά, διεξήχθησαν τα πιο κάτω προγράμματα:

- Μέσω του θεσμού της «Ανοικτής πρόβας», δόθηκε η ευκαιρία σε τμήματα από σχολεία να παρακολουθήσουν μία από τις τελικές πρόβες των συναυλιών “This is Italy” (Οκτώβριος 2014), «Με τον Ήχο του κόρνου των Άλπεων και τον ρυθμό του Βαλς» (Ιανουάριος 2015) και «Μουσικά Αρώματα του Σήμερα και του Χτες» (Μάιος 2015). Εκατόν ογδόντα, περίπου, παιδιά από σχολεία της Λευκωσίας (πόλη και ύπαιθρο) είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν από κοντά τους μουσικούς και τους μαέστρους να βάζουν τις τελικές πινελιές πριν από τη συναυλία, να δουν καινούρια και ενδιαφέροντα όργανα (το κόρνο των Άλπεων) και να ακούσουν τον μαέστρο να τους επεξηγεί τα μουσικά έργα, για τα οποία ο ίδιος και οι μουσικοί προετοιμάζονταν.
- Διακόσιοι εβδομήντα (270) μαθητές από σχολεία της Λάρνακας (πόλη και ύπαιθρο) είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα-συναυλία «Μια φορά ... η μουσική» (20 Νοεμβρίου 2014), ενώ πεντακόσιοι εξήντα (560) μαθητές από σχολεία της Λευκωσίας (πόλη και ύπαιθρο) και πεντακόσιοι σαράντα (540) μαθητές από σχολεία της Πάφου (πόλη και ύπαιθρο) παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα-συναυλία «Ο Πέτρος και ο Λύκος και το Μαγικό Τηλεκοντρόλ» (4 και 5 Φεβρουαρίου 2015). Για τα δύο αυτά εκπαιδευτικά προγράμματα ετοιμάστηκε εξειδικευμένο υλικό από την ομάδα συμβούλων Μουσικής της Δημοτικής Εκπαίδευσης για την προετοιμασία των μαθητών, ενώ για το πρόγραμμα «Ο Πέτρος και ο Λύκος και το Μαγικό Τηλεκοντρόλ» προσφέρθηκε και σεμινάριο επιμόρφωσης προς τους εκπαιδευτικούς.
- Η Σ.Ο.Κ. στο σχολείο: Ένα σχολείο της Λευκωσίας είχε την ευκαιρία να φιλοξενήσει μουσικούς της Ορχήστρας (κουαρτέτο πνευστών), οι οποίοι παρουσίασαν στον χώρο του σχολείου ένα πολύ ενδιαφέρον μουσικό πρόγραμμα (6 Φεβρουαρίου, 2015).

7.1.3.8 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Φυσικής Αγωγής

Τη σχολική χρονιά 2014-2015 διεξήχθησαν τα πιο κάτω εκπαιδευτικά Προγράμματα Φυσικής Αγωγής:

- *Ολυμπιακά προγράμματα - Αθλητικές ημέρες διάφορων αθλημάτων (π.χ. ναυαθλήματα, χιονοδρομίες, μπόουλινγκ, μπάτμιντον, ενόργανη γυμναστική, ράγκμπι, στίβος):* Τα προγράμματα πραγματοποιούνται με τη συνεργασία του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού, της Ολυμπιακής

Επιτροπής και των Αθλητικών Ομοσπονδιών. Δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να γνωρίσουν και να ασχοληθούν με κάποιο άθλημα, με έμφαση στη διά βίου άσκηση.

- *Ολυμπιακή Παιδεία:* Σε συνεργασία με την Ολυμπιακή Επιτροπή, το Πρόγραμμα προσφέρεται με σκοπό την προώθηση των ιδεών και των αξιών του Ολυμπισμού. Τα σχολεία είχαν την ευκαιρία να λάβουν μέρος σε διαγωνισμό με θέμα τις ολυμπιακές αξίες. Παρουσιάστηκαν αξιόλογα έργα και βραβεύτηκαν τα καλύτερα.
- *Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο:* Η Φυσική Αγωγή στο ενιαίο ολοήμερο σχολείο διδάσκεται τέσσερις φορές την εβδομάδα, δύο φορές περισσότερες από ό,τι στο πρόγραμμα του κανονικού σχολείου.
- *Προαιρετικό Ολοήμερο Σχολείο:* Τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν δύο ώρες Φυσικής Αγωγής (αθλήματα/χορό). Το 70% των παιδιών επιλέγει Φυσική Αγωγή μεταξύ των άλλων γνωστικών αντικειμένων.
- *Κινητικά Δραστήρια Διαλείμματα:* Τα προγράμματα έχουν στόχο τη συμμετοχή των παιδιών σε φυσικές δραστηριότητες και παιχνίδια κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων. Στόχος είναι η προαγωγή της υγιούς ενασχόλησης με την άσκηση, της συνεργασίας και της καλής κοινωνικής συμπεριφοράς. Καλές πρακτικές οργάνωσης των Κινητικά Δραστήριων Διαλειμμάτων δόθηκαν σε διευθυντές και εκπαιδευτικούς σε στοχευμένη επιμόρφωση.

7.2 ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.2.1 ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποφάσισε την εισαγωγή καινοτομιών στον Γυμνασιακό Κύκλο, για εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών του Γυμνασίου και την αναβάθμιση και βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Η κοινωνία απαιτεί από τον Κύπριο νέο:

- α. να έχει αποκτήσει ένα πλατύ γνωσιολογικό υπόβαθρο,
- β. να έχει βρει μηχανισμούς μάθησης και έρευνας με όσο το δυνατόν περισσότερη αυτενέργεια,
- γ. να έχει αποκτήσει δεξιότητες σε πολλούς τομείς, όπως χειρισμό Η.Υ., χρήση του διαδικτύου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, δεξιότητες επικοινωνίας, καθώς και διανοητικές δεξιότητες,
- δ. να μπορεί να διακινείται εύκολα στον γεωγραφικό χώρο και στον κυβερνοχώρο,
- ε. να αυτομορφώνεται σ' όλη τη ζωή του,
- στ. να έχει αναπτύξει και να συνεχίσει να αναπτύσσει τη δημιουργικότητα, τη φαντασία, την αναλυτική και συνθετική σκέψη, την εν γένει κριτική σκέψη ώστε να ασκηθεί στη λήψη αποφάσεων, και τέλος,
- ζ. να έχει αποκτήσει νέες στάσεις ως προς τον χώρο εργασίας και ως προς άλλα γενικότερα θέματα, όπως την ανοχή και τον σεβασμό απέναντι σε άλλους ανθρώπους και πολιτισμούς. Οι εκπαιδευτικές και κοινωνικές αυτές αλλαγές επέβαλαν την εισαγωγή αλλαγών στην εκπαίδευση, τόσο στο Λύκειο όσο και στο Γυμνάσιο.

Οι καινοτομίες στο Γυμνάσιο έχουν τους πιο κάτω σκοπούς:

- να εξυπηρετούν την ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης,
- να αντιμετωπίζουν προβλήματα που ενυπάρχουν στο Γυμνάσιο,
- να ικανοποιούν ανάγκες που προκύπτουν από τα δεδομένα ερευνών,
- να εκσυγχρονίζουν και να αναβαθμίζουν την εν γένει σχολική ζωή,
- να στοχεύουν στην εναρμόνιση της φιλοσοφίας του Γυμνασίου με εκείνη του Λυκείου, και
- να διασφαλίζουν τη συνέχεια της εκπαίδευσης μεταξύ Δημοτικού και Γυμνασίου και μεταξύ Γυμνασίου και Λυκείου.

Από τη σχολική χρονιά 2008-2009 προστέθηκαν στις προαναφερθείσες καινοτομίες και οι πιο κάτω:

- Επεκτάθηκε ο θεσμός του Υπεύθυνου Τμήματος στην Α' τάξη Γυμνασίου.
- Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά ο νέος θεσμός για την Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών (Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και Μεντόρων).
- Επεκτάθηκε ο θεσμός των Ζ.Ε.Π.
- Η μείωση του μέγιστου αριθμού των μαθητών της Γ' τάξης Γυμνασίου σε είκοσι πέντε μαθητές ανά τμήμα.

Τη σχολική χρονιά 2011-2012 ολοκληρώθηκε η επέκταση του θεσμού του Υπεύθυνου Τμήματος στη Β' τάξη Γυμνασίου στο σύνολο των σχολικών μονάδων και των τμημάτων.

- Άρχισε εκτεταμένη εφαρμογή πτυχών των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων στην Α' Γυμνασίου.
- Επεκτάθηκε περαιτέρω ο θεσμός των Ζ.Ε.Π. με την προσθήκη ακόμη μιας περιοχής, Λατσία, στη Λευκωσία.
- Εφαρμόστηκε σε πιλοτική βάση εργαστηριοποίηση των μαθημάτων της Νεοελληνικής Γλώσσας και των Μαθηματικών σε αριθμό σχολείων και άρχισε η επιμόρφωση αριθμού εκπαιδευτικών σε εβδομαδιαία βάση.

Με την ολοκλήρωση της μελέτης της Έκθεσης της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης από ειδικές επιτροπές, τις οποίες έχει ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, υιοθετήθηκαν πρόσθετες καινοτομίες στη Μέση Εκπαίδευση, όπως και σε όλο το φάσμα του Εκπαιδευτικού Συστήματος γενικότερα.

7.2.2 ΛΥΚΕΙΟ

Από τη σχολική χρονιά 2008-2009 προστέθηκαν στις πιο πάνω καινοτομίες και οι πιο κάτω:

- Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά ο νέος θεσμός για την Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών (Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και Μεντόρων).
- Εφαρμόστηκε πιλοτικό πρόγραμμα πλήρους εργαστηριοποίησης των μαθημάτων της Τεχνολογίας και Πληροφορικής στην Α΄ τάξη σε 10 Λύκεια παγκύπρια.
- Εφαρμόστηκε πιλοτικό πρόγραμμα πλήρους εργαστηριοποίησης του μαθήματος της Βιολογίας στην Γ΄ τάξη Λυκείου.

Από τη σχολική χρονιά 2011-12, εφαρμόστηκε πιλοτικό πρόγραμμα πλήρους εργαστηριοποίησης των μαθημάτων της Τεχνολογίας και Πληροφορικής στην Α΄ τάξη σε ακόμη 10 Λύκεια, ανεβάζοντας των αριθμό σε 30 σχολεία παγκύπρια.

Με την ολοκλήρωση της μελέτης της Έκθεσης της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης από ειδικές επιτροπές, που έχει ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, υιοθετήθηκαν πρόσθετες καινοτομίες στη Μέση Εκπαίδευση, όπως και σε όλο το φάσμα του Εκπαιδευτικού Συστήματος γενικότερα.

7.2.3 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, μέσα στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, έχει προχωρήσει στον καταρτισμό νέων Ωρολόγιων Προγραμμάτων τόσο στο Γυμνάσιο όσο και στο Λύκειο. Είναι πεπεισμένο πως η εφαρμογή της πρότασής του για τα νέα Ωρολόγια Προγράμματα της Μέσης Εκπαίδευσης θα οδηγήσει στον αναγκαίο εκσυγχρονισμό της Μέσης Εκπαίδευσης, θα βελτιώσει τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών και θα επιφέρει γενικότερα την επιδιωκόμενη αναβάθμιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος, έτσι ώστε αυτή να ανταποκρίνεται στην αποστολή της στον 21ο αιώνα.

Το Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα, γνωστό ως ΝΩΠ, εισάγει μια νέα δομή στην κατανομή των διδακτικών περιόδων των μαθημάτων που διδάσκονται στα Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια.

Η εφαρμογή του ΝΩΠ στοχεύει στο να διορθώσει αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος, να ενδυναμώσει το κύρος του Απολυτηρίου του δημόσιου σχολείου και να εξασφαλίσει ένα πιο αξιόπιστο σύστημα πρόσβασης στη Δημόσια Τριτοβάθμια Εκπαίδευση της Κύπρου και της Ελλάδας.

Βασικές αλλαγές στο ΝΩΠ του Γυμνασίου είναι η αύξηση των περιόδων διδασκαλίας από 37 σε 38, με μικρές διαφοροποιήσεις στην κατανομή των διδακτικών περιόδων ανά μάθημα. Στο Λύκειο το ΝΩΠ προσφέρει ένα νέο σύστημα επιλογής μαθημάτων με σαφείς κατευθύνσεις. Συγκεκριμένα, στην Α΄ Λυκείου οι μαθητές θα επιλέγουν μία από τις τέσσερις Ομάδες Μαθημάτων Προσανατολισμού (ΟΜΠ), ενώ στη Β΄ και Γ΄ Λυκείου θα επιλέγουν μία από τις έξι Κατευθύνσεις Σπουδών. Επιπρόσθετα, ενισχύεται ο θεσμός των σχολείων ειδικού ενδιαφέροντος – Μουσικού και Αθλητικού Γυμνασίου και Λυκείου σε όλες τις πόλεις.

Όσον αφορά στην Α΄ Λυκείου:

- Οι 31 από τις 35 περιόδους διδασκαλίας θα αφορούν σε μαθήματα Κοινού Κορμού, όπως, δηλαδή, είναι και στο Γυμνάσιο.
- Για τις υπόλοιπες 4 περιόδους, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να επιλέξουν δύο (2) μαθήματα από δύο (2) διδακτικές περιόδους το καθένα. Τα μαθήματα αυτά εντάσσονται σε τέσσερις (4) Ομάδες Μαθημάτων Προσανατολισμού. Η επιλογή ΟΜΠ θα τους δίνει τη δυνατότητα να εμβραθύνουν σε δύο μαθήματα που τους ενδιαφέρουν, για επιπλέον δύο (2) διδακτικές περιόδους το καθένα. Αφού πάρουν όλες τις σχετικές πληροφορίες, θα πρέπει να επιλέξουν τη μία από τις εξής ΟΜΠ:
  - ο 1^η ΟΜΠ: Αρχαία Ελληνικά / Αρχαιογνωσία - Ιστορία
  - ο 2^η ΟΜΠ: Μαθηματικά - Φυσική
  - ο 3^η ΟΜΠ: Μαθηματικά - Οικονομικά
  - ο 4^η ΟΜΠ: Οικονομικά - Αγγλικά

Στη Β΄ και Γ΄ Λυκείου οι μαθητές ακολουθούν την **Κατεύθυνση Σπουδών** στην οποία τους οδηγεί η ΟΜΠ που είχαν παρακολουθήσει στην Α΄ Λυκείου, όπως φαίνεται στον κατωτέρω πίνακα:

Ομάδα Μαθημάτων Προσανατολισμού	Κατευθύνσεις Β΄ και Γ΄ Λυκείου
1^η ΟΜΠ Αρχαία Ελληνικά / Αρχαιογνωσία Ιστορία 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατεύθυνση Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών • Κατεύθυνση Ξένων Γλωσσών και Ευρωπαϊκών Σπουδών • Κατεύθυνση Καλών Τεχνών
2^η ΟΜΠ Μαθηματικά Φυσική 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατεύθυνση Θετικών Επιστημών-Βιοεπιστημών-Πληροφορικής-Τεχνολογίας • Κατεύθυνση Καλών Τεχνών
3^η ΟΜΠ Μαθηματικά Οικονομικά 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατεύθυνση Οικονομικών Επιστημών • Κατεύθυνση Καλών Τεχνών
4^η ΟΜΠ Οικονομικά Αγγλικά 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατεύθυνση Εμπορίου & Υπηρεσιών • Κατεύθυνση Καλών Τεχνών

Τα εξεταζόμενα μαθήματα για όλες τις Κατευθύνσεις της Γ΄ τάξης είναι τα εξής πέντε (5):

- Νέα Ελληνικά
- Τα τέσσερα (4) μαθήματα της Κατεύθυνσης (τα 3 ή 2 υποχρεωτικά και το 1 ή 2 επιλεγόμενα, ανάλογα με την Κατεύθυνση)

Το Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα θα εφαρμοστεί από τη σχολική χρονιά 2015-2016 σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και στην Α΄ τάξη Λυκείου.

7.2.4 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ) ΣΤΑ ΛΥΚΕΙΑ

Η Οικιακή Οικονομία - Αγωγή Υγείας είναι ο τομέας της Αγωγής, ο οποίος συγκεντρώνει τις επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις και επιτεύξεις που αφορούν στο άτομο, την οικογένεια και την κοινωνία γενικότερα.

Με δεδομένο ότι ο σύγχρονος άνθρωπος δεν ζει σε απομόνωση αλλά σε ένα κοινωνικό περιβάλλον, κεντρικός στόχος του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας/Αγωγής Υγείας είναι να εμπλακούν οι μαθητές σε συλλογικές δράσεις για **αλλαγή** σε όλους τους τομείς προς το καλύτερο.

Με βάση τη φιλοσοφία των Αναλυτικών Προγραμμάτων του μαθήματος, το σχολείο ανοίγεται στην κοινωνία. Αναμένεται, λοιπόν, η αναζήτηση βοήθειας και η συνεργασία με κατάλληλα πρόσωπα, φορείς, οργανισμούς που μπορούν να συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων του σχολείου.

Πρωτοποριακό σημείο θεωρείται η ανάθεση της ευθύνης στον εκπαιδευτικό για επιλογή, ανάπτυξη και υλοποίηση δράσεων σε συνεργασία με τους/τις μαθητές/τριές του και ανάλογα με τις ανάγκες που διαπιστώνει ότι έχουν οι μαθητές/τριες, το σχολείο και η τοπική κοινότητα. Έτσι, καθορίζεται ως πολύ σημαντικό βήμα προς την επιτυχία εφαρμογής των Αναλυτικών Προγραμμάτων, η δυνατότητα του εκπαιδευτικού να σχεδιάζει και να αναπτύσσει τις δραστηριότητες στα πλαίσια που ορίζονται στους αντίστοιχους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας αξιοποιώντας τις γνώσεις και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Η τελική επιλογή οποιασδήποτε δράσης ή θέματος θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα αμοιβαίας επικοινωνίας και συνεργασίας των μαθητών με τον εκπαιδευτικό.

Στην Αγωγή Υγείας δεν συστήνεται ένα διδακτικό εγχειρίδιο, γιατί τίποτα δεν μπορεί να προκαθοριστεί. Γι' αυτόν τον λόγο, εκπαιδευτικοί και μαθητές έχουν στη διάθεσή τους πολλές πηγές, για να αξιοποιήσουν κατά τη διαχείριση των διάφορων θεματικών ενοτήτων.

Δράσεις:

- Ορισμός του κοινού θέματος για το πρόγραμμα "Αξιοποίηση Ανακυκλώσιμων Υλικών" για την κατασκευή ενδυμάτων και αξεσουάρ, μετατρέποντας έτσι τα σχολεία σε εργαστήρια ανάπτυξης κριτικής σκέψης, δημιουργικότητας, συνεργασίας και εθελοντισμού.
- Προώθηση του στόχου «Γνωριμία και αξιοποίηση τοπικών γεωργικών προϊόντων σε παρασκευάσματα με στόχο την ένταξή τους στην καθημερινή διατροφή».
- Καθιέρωση ερευνητικής μελέτης για την Κυπριακή Λαϊκή Τέχνη και Παράδοση και οργάνωση σχετικών εκδηλώσεων / ημερίδων στα σχολεία ή και στις κοινότητες.
- Προώθηση του Διεθνούς Μηνύματος για σωστή διατροφή και καλές πρακτικές υγείας: 5 φρούτα και λαχανικά, 2 ώρες την ημέρα μπροστά σε οθόνη, 1 τουλάχιστον ώρα την ημέρα φυσική δραστηριότητα, 0 κατανάλωση ροφημάτων πλούσιων σε ζάχαρη.
- Δημιουργικά εργαστήρια για θέματα που αφορούν στη διαχείριση συναισθημάτων, όπως ο θυμός και το άγχος.
- Διοργάνωση βιωματικών εργαστηρίων σε θέματα που αφορούν στη συναισθηματική αγωγή, την επίλυση συγκρούσεων, τις αξίες ζωής, την ενίσχυση για θετική εικόνα σώματος.
- Δραστηριότητες που αφορούν στον σχολικό εκφοβισμό.
- Εφαρμογή προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής, στο πλαίσιο της θεματικής ενότητας «Ανάπτυξη Ασφαλούς και Υγιούς τρόπου ζωής».
- Δραστηριότητες που καλλιεργούν την αποδοχή και τη διαχείριση της διαφορετικότητας-διαπολιτισμικότητας, π.χ. κοινωνικό και βιολογικό φύλο.
- Δημιουργία βοτανόκηπων/λαχανόκηπων στα σχολεία.
- Δραστηριότητες που ενισχύουν την καλλιέργεια της ενεργού πολιτότητας, π.χ. κοινά εργαστήρια μαθητών και ατόμων με ειδικές ικανότητες για τη δημιουργία λειτουργικών αντικειμένων.

- Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα (ΕΔΣΠΥ, ΕΥ ΖΗΝ, Erasmus+), με στόχο την προώθηση θεμάτων σχετικών με την Αγωγή Υγείας και την Οικιακή Οικονομία.
- Συνεργασία με μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, όπως το «Cardet» και το «Κυπριακό Μουσείο Τροφίμων» για εφαρμογή διάφορων δραστηριοτήτων-μαθημάτων σε σχολική βάση που εντάσσονται στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας/Αγωγής Υγείας.

7.2.5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Κυκλοφοριακή Αγωγή αποτελεί το κύριο μέρος του Προγράμματος Αγωγής Οδικής Ασφάλειας, που συνεστήθη στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού το 1997. Το όλο πρόγραμμα αποσκοπεί στην ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων και την καλλιέργεια οδικής συνείδησης και επιθυμητής συμπεριφοράς από μέρους των μαθητών, με στόχο τη μείωση των οδικών συγκρούσεων.

Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας, η Κυκλοφοριακή Αγωγή έχει ενταχθεί στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας και οι εκπαιδευτικοί έχουν παρακολουθήσει σχετικά σεμινάρια επιμόρφωσης για την κατάρτισή τους στο θέμα. Για την καλλιέργεια οδικής συνείδησης ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες υλοποιούνται διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες με στόχο την ευαισθητοποίηση, τον προβληματισμό, την καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών, έτσι ώστε να λειτουργούν ως υπεύθυνα άτομα σε θέματα κυκλοφοριακής / οδικής συμπεριφοράς. Παράλληλα, αναπτύσσονται δράσεις στα σχολεία ή και την κοινότητα από τους/τις μαθητές/τριες, έτσι ώστε να συμβάλουν στην αλλαγή προς τη θετική συμπεριφορά. Με τον τρόπο αυτό καταργείται η αποσπασματική αναφορά σε θέματα κυκλοφοριακής αγωγής, εκσυγχρονίζεται η μεθοδολογική προσέγγιση του θέματος και οι μαθητές οδηγούνται στην υιοθέτηση θετικών συμπεριφορών.

Στο πλαίσιο των πολλών δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με την Αστυνομία Κύπρου, τον Μη Κυβερνητικό Οργανισμό "Reaction" και άλλους φορείς επιχείρησε την εφαρμογή στοχευμένου Προγράμματος Κυκλοφοριακής Αγωγής σε «περιοχές υψηλού κινδύνου τροχαίας παραβατικότητας» με την εμπλοκή νέων ηλικίας μέχρι 25 ετών. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας, αναπτύχθηκαν εκπαιδευτικές δράσεις κυκλοφοριακής αγωγής διαθεματικά, με τη συνεργασία πολλών ειδικοτήτων εντός της σχολικής μονάδας αλλά και με άλλους εξωτερικούς συνεργαζόμενους φορείς. Επιπλέον, η βιωματική δραστηριότητα «Περπατώ στην περιοχή γύρω από το σχολείο μου» με τη βοήθεια της Αστυνομίας Κύπρου, βοηθά τους μαθητές στον εντοπισμό κινδύνων πρόκλησης οδικών συγκρούσεων και στη βελτίωση της συμπεριφοράς τους ως πεζών, ποδηλατών και επιβατών.

7.2.6 ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

Σκοπός των Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας είναι η προάσπιση, η βελτίωση και η προαγωγή της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας των μαθητών/τριών, αφενός, με την ανάπτυξη των κοινωνικών τους δεξιοτήτων και της κριτικής τους σκέψης και, αφετέρου, με την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντός τους. Η Αγωγή Υγείας αποτελεί την ενδεδειγμένη προληπτική προσέγγιση στον χώρο της εκπαίδευσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν στις διαπροσωπικές σχέσεις, στην αντικοινωνική συμπεριφορά, στην παραβατικότητα, στο κάπνισμα, στο αλκοόλ, στα ναρκωτικά, στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, στις διατροφικές διαταραχές, στην οδική ασφάλεια, καθώς και στον ρατσισμό.

Βασικός άξονας της στρατηγικής του Υ.Π.Π. παραμένει η ενεργοποίηση και η στήριξη των σχολικών μονάδων στην ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίου δράσης Αγωγής Υγείας και πρόληψης της παραβατικότητας. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να είναι αποδεκτό από τους μαθητές και το προσωπικό του σχολείου, να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε σχολείου, ενώ παράλληλα να αξιοποιεί ευκαιρίες συνεργασίας με τους γονείς, την κοινότητα και άλλους φορείς.

Στα πλαίσια εφαρμογής αυτής της στρατηγικής του Υ.Π.Π., έχει ζητηθεί με εγκύκλιο (αρ. 2922 για τη Δημοτική, αρ. 5486 για τη Μέση Γενική και αρ. 1297 για τη Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση) όλες οι σχολικές μονάδες να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν σχέδιο δράσης Αγωγής Υγείας και πρόληψης της παραβατικότητας. Στη σχετική εγκύκλιο υπάρχουν παραδείγματα καλής πρακτικής. Στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού λειτουργεί η Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (Σ.Ε.Α.Υ.Π.) για στήριξη των σχολείων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης μέσω εφαρμογής στοχευμένων προγραμμάτων Αγωγής Υγείας, όπως αναλύονται παρακάτω.

7.2.6.1 Πρόγραμμα Σ.Ε.Α.Υ.Π. «Επιχορηγήσεις Δράσεων Επιτροπών Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας»

Το Πρόγραμμα που λειτουργεί στο Υ.Π.Π. από το 2006 επιχορηγεί δράσεις που εκπονούνται από τις Επιτροπές Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας και στοχεύουν στην ενίσχυση των παραγόντων που εξυπηρετούν τους στόχους της Αγωγής Υγείας: ανάπτυξη και ενδυνάμωση εαυτού, ανάπτυξη ασφαλούς και υγιούς ζωής, δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού, δημιουργία ενεργού πολίτη, καλλιέργεια προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, αποτελεσματική διαχείριση συναισθημάτων και ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων, προαγωγή της αυτοεκτίμησης, βελτίωση του ψυχοκοινωνικού κλίματος του σχολείου, στήριξη της οικογενειακής επάρκειας.

Το αίτημα για επιχορήγηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά στη Σ.Ε.Α.Υ.Π., με βάση συγκεκριμένους δείκτες και αφορά όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, εγκρίθηκαν πάνω από 400 δράσεις, οι οποίες αφορούσαν μεταξύ άλλων: βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος και διαμόρφωση σχολικής κουλτούρας (δράσεις για δημιουργική και συμμετοχική διαμόρφωση και αξιοποίηση χώρων στα σχολεία), δημιουργικά απογεύματα προς μαθητές και μαθήτριες (π.χ. εργαστήρια μουσικής, θεάτρου, τέχνης, καλλιτεχνικών κατασκευών), καλοκαιρινές δραστηριότητες σε μη προνομιούχες περιοχές, δράσεις και προγράμματα για ενδυνάμωση χαρακτήρα, αντιμετώπιση καταστάσεων παραβατικής συμπεριφοράς, ανάπτυξη και εξέλιξη εαυτού, δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού, προαγωγή συμπεριφορών ολόπλευρης ανάπτυξης και δράσεις για ανάδειξη πρακτικών που προάγουν την ασφάλεια και την υγεία με την παράλληλη ανάπτυξη της κριτικής σκέψης (π.χ. ενεργός καταναλωτής, συζητήσεις εφήβων), και την εφαρμογή πρακτικών εμπειριών ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου (π.χ. εκδρομές γνωριμίας και επαφής με τη φύση και με κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα, επισκέψεις, δημιουργικά διαλείμματα, αντικαπνιστικά προγράμματα και κριτική αντιμετώπιση της χρήσης και κατάχρησης ουσιών κ.λπ.). Σημειώνεται ότι η πρακτική αυτή παρουσιάστηκε σε πρόσφατη έκδοση της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (World Health Organisation 2013) "Improving the lives of children and young people: case studies from Europe", Volume 3, School (pp.9-17).

Παράλληλα, προωθήθηκε επιχορήγηση σε περισσότερες από 150 δράσεις, εκτός σχολικού χρόνου, που αφορούσαν στη στήριξη μαθητών και μαθητριών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Η δράση αυτή στοχεύει στην ουσιαστική στήριξη (μαθησιακή, συναισθηματική, ενδυνάμωση ηθικού και κοινωνικού εαυτού, ανάδειξη και καλλιέργεια ταλέντου, ανάπτυξη ασφαλούς ζωής κ.λπ.), των μαθητών και μαθητριών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Η δράση αναπτύχθηκε στο πλαίσιο διεκπεραίωσης της Εθνικής Στρατηγικής για την αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση του Αλκοόλ.

Το Γραφείο Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας της Σ.Ε.Α.Υ.Π. συμμετείχε, επίσης, στη συγγραφή και προώθηση του Κώδικα Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού και του Οδηγού Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών. Ο Κώδικας και ο Οδηγός ολοκληρώθηκαν και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα Αγωγής Υγείας στις 13 Ιουνίου 2014. (http://www.moec.gov.cy/agogi_ygeias). Την ίδια μέρα, το Γραφείο Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας διοργάνωσε δημοσιογραφική διάσκεψη, κατά την οποία ο Υπουργός και ο επικεφαλής της Αρχής κατά των Διακρίσεων απηύθυναν χαιρετισμούς, ενώ ο Κώδικας και ο Οδηγός παρουσιάστηκαν από τους συγγραφείς τους. Κατά τη σχολική χρονιά

2014-2015 πραγματοποιήθηκε η πιλοτική εφαρμογή του Κώδικα σε Δημοτικά και Γυμνάσια με την ενεργό εμπλοκή της Συντονιστικής Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας.

Το αίτημα για επιχορήγηση, καθώς και σχετικές πληροφορίες δίνονται στις Εγκυκλίους αρ. 3451 για τη Δημοτική Εκπαίδευση, αρ. 6221 για τη Μέση Γενική και αρ. 1877 Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση.

7.2.6.2. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής της Υγείας (Ε.Δ.Σ.Π.Υ.)

Η Κύπρος είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Σχολείων Προαγωγής της Υγείας (Ε.Δ.Σ.Π.Υ.) από το 1995. Το Δίκτυο αυτό λειτουργεί υπό την αιγίδα τριών Διεθνών Οργανισμών: της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Σύμφωνα με αυτούς τους οργανισμούς, η ανάπτυξη προγραμμάτων αγωγής υγείας, όχι μόνο στον σχολικό χώρο, αλλά και γενικότερα στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο, αποτελεί τη σύγχρονη και αποτελεσματική μέθοδο για την πρόληψη και τη βελτίωση της υγείας τόσο των ανθρώπων όσο και του περιβάλλοντος.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής της Υγείας είναι καρπός συνεργασίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και του Υπουργείου Υγείας. Σκοπός του προγράμματος είναι η βελτίωση και προαγωγή της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής υγείας των μαθητών/τριών, των εκπαιδευτικών, άλλων μελών του προσωπικού του σχολείου και κατ' επέκταση της ευρύτερης κοινότητας με ενσωμάτωση προγραμμάτων προαγωγής της υγείας σε όλες τις σχολικές μονάδες. Για την πιο αποτελεσματική επίτευξη των στόχων του Προγράμματος, η συντονιστική ομάδα του προγράμματος σε κάθε σχολείο συγκροτείται από εκπαιδευτικούς, μέλη της Σχολιατρικής Υπηρεσίας, μαθητές/τριες και γονείς, καθώς και άτομα από την κοινότητα.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος, υιοθετείται μια σύγχρονη μεθοδολογία, όπου μέσα από μια ολιστική προσέγγιση όχι μόνο παρέχεται ένα ολοκληρωμένο και επαρκές σύνολο γνώσεων σε θέματα αγωγής υγείας που προβληματίζουν άμεσα το άτομο, αλλά, ταυτόχρονα, επιτυγχάνεται η καλλιέργεια αξιών, η υιοθέτηση στάσεων και συμπεριφορών, καθώς και η καλλιέργεια δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Η εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων βοηθά σε μεγάλο βαθμό, έτσι ώστε πραγματικά το σχολείο να συμβάλλει, μέσα από την ενεργητική και βιωματική μάθηση, στην υλοποίηση των πιο πάνω στόχων.

Ο κάθε κύκλος του Προγράμματος διαρκεί δύο χρόνια, γεγονός που δίνει τη δυνατότητα στη συντονιστική ομάδα κάθε σχολείου να θέσει μακροπρόθεσμους στόχους, να υλοποιήσει το πρόγραμμα με ποικίλες και δημιουργικές δραστηριότητες και, ταυτόχρονα, να αξιολογεί την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητά του. Πολιτική του Προγράμματος είναι η επιλογή ενός κοινού παγκύπριου θέματος, το οποίο κάθε σχολείο να μελετά μέσα από τη δική του σκοπιά. Το επιμέρους θέμα που θα αναπτύξει το κάθε σχολείο επιλέγεται, αφού πρώτα γίνει μια διερεύνηση των κύριων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η σχολική μονάδα, τα οποία έχουν σχέση με την υγεία (σωματική, ψυχική, συναισθηματική, κοινωνική). Αφού επιλεγεί το επιμέρους θέμα, θα πρέπει να αναγνωριστούν τα πιθανά αίτια του και να καταρτιστεί ένα πρόγραμμα δράσης για αντιμετώπισή τους. Στην αρχή κάθε σχολικού έτους, το κάθε σχολείο που λαμβάνει μέρος στο πρόγραμμα ετοιμάζει το σχέδιο δράσης, το οποίο περιλαμβάνει τους στόχους σχετικά με το επιμέρους θέμα που έχει επιλεγεί, καθώς και τις δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν.

Η μελέτη κοινού θέματος από όλα τα σχολεία αποτελεί πλεονέκτημα σε περίπτωση διεξαγωγής παγκύπριας έρευνας. Το κύριο θέμα μελέτης του Προγράμματος Ε.Δ.Σ.Π.Υ. για τη διετία 2014-2016 είναι: **«Οι διατροφικές συνήθειες των εφήβων και η διασύνδεση με τις συνήθειες του ύπνου τους»**. Στο πλαίσιο του πιο πάνω θέματος, διεξήχθη έρευνα σε παγκύπρια βάση τη σχολική χρονιά 2014-2015, σε συνεργασία με το Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, με τίτλο **«Πρόγραμμα αξιολόγησης και πρόληψης με σκοπό τη μείωση της δυσανεξίας του σώματος»**. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μετά από σχετική έγκριση που είχε εξασφαλισθεί από την Επιτροπή

Βιοηθικής Κύπρου και το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Το Πρόγραμμα αυτό γενικότερα στοχεύει στο να διερευνήσει τις συνήθειες, στάσεις και αντιλήψεις των μαθητών σε σχέση με τη διατροφή τους, συμπεριλαμβανομένης και της κατανάλωσης ενεργειακών ποτών, την εικόνα σώματός τους και τον ύπνο τους. Σκοπό έχει να αυξήσει την ενημερότητα, για αυτά τα θέματα, μεταξύ των ίδιων των παιδιών, των εκπαιδευτικών και των γονιών.

Το Πρόγραμμα στη Μέση Εκπαίδευση εποπτεύεται από τους/τις Επιθεωρητές/τριες Φυσιολογικών/Βιολογίας/ Γεωγραφίας και σ' αυτό συμμετέχουν 11 Γυμνάσια και 12 Λύκεια.

7.2.6.3. Πρόγραμμα «ΕΥ ΖΗΝ»

Το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «ΕΥ ΖΗΝ» εντάσσεται στο πλαίσιο των αντίστοιχων Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας Κύπρου-Ελλάδας βάσει Πρωτοκόλλου, που υπογράφηκε μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου και του αντίστοιχου Υπουργείου της Ελλάδας. Το Πρόγραμμα άρχισε να λειτουργεί τη σχολική χρονιά 1998 και διεξάγεται σε κύκλους. Ο κάθε κύκλος διαρκεί δύο σχολικές χρονιές και στο τέλος κάθε διετίας γίνεται ημερίδα στην οποία τα σχολεία που συμμετέχουν παρουσιάζουν τις δράσεις τους. Η σχολική χρονιά 2014-15 ήταν η πρώτη χρονιά του 8ου κύκλου του προγράμματος «ΕΥ ΖΗΝ».

Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν 13 σχολεία από την Κύπρο. Η κάθε σχολική μονάδα εντοπίζει τις ειδικές της ανάγκες μέσω της επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας στην οποία συμμετέχει και ο εκάστοτε υπεύθυνος εκπαιδευτικός για το κάθε σχολείο. Με βάση αυτές τις ανάγκες, ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός του Προγράμματος επιλέγει την ομάδα μαθητών, οι οποίοι εκδηλώνουν ενδιαφέρον για συμμετοχή στην ομάδα ΕΥ ΖΗΝ και μαζί συζητούν και συναποφασίζουν Σχέδιο Δράσης για τη διετία. Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν συγκεκριμένες ομάδες μαθητών ή και όλο το σχολείο και γίνονται με μακροπρόθεσμο προγραμματισμό και συνέχεια, ώστε να έχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Στο πλαίσιο αυτού του Προγράμματος, κάθε κυπριακό σχολείο που συμμετέχει δημιουργεί ομάδα από μαθητές και εκπονεί σχέδιο δράσης που εκπονείται μέσα σε δύο σχολικά έτη.

Οι δράσεις που σχεδιάζονται στοχεύουν σε βελτίωση της ποιότητας ζωής και της υγείας των παιδιών στη σχολική μονάδα και απαντούν στα κυρίαρχα ζητήματα – προκλήσεις που αντιμετωπίζει η σχολική μονάδα, όπως το κάπνισμα, το αλκοόλ, τα ναρκωτικά, η διατροφή, η παραβατικότητα, η συναισθηματική και κοινωνική αγωγή κ.ά.

Στόχοι του προγράμματος είναι:

- Η πρόληψη και η αντιμετώπιση προβλημάτων στη σχολική μονάδα με βάση τις ειδικές της ανάγκες, στα πλαίσια της αυτονόμησής της και της συμμετοχής των ίδιων των παιδιών στη σχετική διάγνωση των αναγκών τους και τη λήψη αποφάσεων για αντιμετώπισή τους (προώθηση της ενεργού πολιτότητας).
- Η ενδυνάμωση των κοινών εθνικών, ιστορικών και πολιτιστικών δεσμών που συνδέουν την Κύπρο με την Ελλάδα.
- Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, αυτοπεποίθησης, της υπευθυνότητας και της αυτενέργειας, των δεξιοτήτων επικοινωνίας και, γενικά, η ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών και μαθητριών με απώτερο σκοπό αυτοί να μπορούν να υιοθετούν θετικές στάσεις και συμπεριφορές μέσα από την ενεργητική και βιωματική μάθηση.
- Η ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων μέσα από τη συνεργασία, την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών των μελών της σχολικής κοινότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες σε τοπικό - εθνικό επίπεδο.

- Η διάπλαση ατόμων με κριτική σκέψη, ικανών να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ζωής στη σύγχρονη κοινωνία.
- Η αναγνώριση της αξίας της ερευνητικής εργασίας. Η αναζήτηση, η μάθηση μέσα από έρευνα και η ανάπτυξη αισθήματος ικανοποίησης από τη δημιουργική εργασία.

Το πρόγραμμα, στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου, εποπτεύεται από τους/τις Επιθεωρητές/τριες Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/ Γεωγραφίας και σ' αυτό συμμετέχουν 12 Γυμνάσια και 1 Λύκειο.

7.2.6.4. «Μαθητικά Σεμινάρια Αγωγής Υγείας» ενάντια στις ουσίες εξάρτησης

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού διοργανώνει, από το 1995, σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας (Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας), το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών), τα «Μαθητικά Σεμινάρια Αγωγής Υγείας» (Μ.Σ.Α.Υ.) ενάντια στις ουσίες εξάρτησης.

Ανά διετία συμμετέχουν περίπου:

- α. 450 μαθητές/τριες και 30 εκπαιδευτικοί, από όλα τα Γυμνάσια της Κύπρου σε 16 τριήμερα (Πέμπτη–Σάββατο) Μ.Σ.Α.Υ., και
- β. 70 Βοηθοί Διευθυντές και μέλη της επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας (Α.Υ.Π.Π.) σε δύο (2) διήμερα βιωματικά σεμινάρια.

Τα σεμινάρια για μαθητές και καθηγητές διοργανώνονται σε ξενοδοχείο που βρίσκεται στο χωριό Αγρός.

Στα Μ.Σ.Α.Υ. συμμετέχουν ανά σεμινάριο 30 (τριάντα) μαθητές/τριες Β΄ Γυμνασίου, που προέρχονται από πέντε σχολεία (έξι μαθητές/τριες ανά σχολείο), με τη συνοδεία δύο εκπαιδευτικών. Τα τέσσερα (4) από τα έξι (6) παιδιά, που επιλέγονται από κάθε σχολείο, διακρίνονται για τις ηγετικές τους ικανότητες, την κοινωνικότητα, το ήθος τους, το ενδιαφέρον τους για τα θέματα αγωγής υγείας και αντιναρκωτικής διαφώτισης και είναι γενικά αποδεκτοί από τους συμμαθητές/τριες τους. Τα δύο (2) από τα έξι (6) παιδιά που επιλέγονται από κάθε σχολείο, με την ενεργή συμβολή του Σύμβουλου Επαγγελματικής Αγωγής (Σ.Ε.Α.) του σχολείου, προέρχονται από ευάλωτες ομάδες όπως αυτές καθορίζονται από το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου (Α.Σ.Κ.).

Σκοπός των Μ.Σ.Α.Υ. είναι να εμπεδώσουν την εθνική προληπτική πολιτική για τα ναρκωτικά στο εκπαιδευτικό σύστημα, συμβάλλοντας στη μείωση του ποσοστού των μαθητών/τριών που καπνίζει ή που πρόκειται να δοκιμάσει καπνικά προϊόντα και άλλες εξαρτησιογόνες ουσίες (ΥΠΠ, 2013). Τα Μ.Σ.Α.Υ. έχουν τρεις βασικούς στόχους:

- (α) *Ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη δημιουργία αποτρεπτικού περιβάλλοντος ως προς τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών.*

Τα ΜΣΑΥ προάγουν την ανάπτυξη μηχανισμών αποτελεσματικής αντίστασης σε πιέσεις για χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών σε μαθητές Β΄ Γυμνασίου. Αυτό επιδιώκεται μέσα από την καλλιέργεια δεξιοτήτων λήψης απόφασης και επίδειξης αντίστασης στην πίεση των συνομηλίκων, την αλλαγή υπερτιμημένων αντιλήψεων σχετικά με τη χρήση ουσιών, την εκπαίδευση σε θέματα αντίληψης εαυτού και ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης και την απόκτηση γνώσεων σχετικά με το φαινόμενο της εξάρτησης και τις συνέπειες της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών. Τα Μ.Σ.Α.Υ. χρησιμοποιούν εκπαιδευτικό υλικό με στόχο τη στήριξη του νέου αναλυτικού προγράμματος Αγωγής Υγείας, με έμφαση στην πρόληψη των εξαρτησιογόνων ουσιών και διάδοση βέλτιστων πρακτικών που αφορούν στην πρόληψη.

- (β) *Στήριξη ευάλωτων ομάδων ως προς την αποτροπή της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών.*

Οι ομάδες αυτές όπως έχουν καθοριστεί από το Α.Σ.Κ., είναι, μεταξύ άλλων, παιδιά φυλακισμένων, παιδιά ψυχικά ασθενών γονιών, παιδιά εξαρτημένων ατόμων, παιδιά που έχουν δεχθεί σεξουαλική κακοποίηση και παιδιά υπό την επιμέλεια του κράτους. Ο εντοπισμός και η

στήριξη των μαθητών που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες, στο σχολικό περιβάλλον, γίνεται σε συνεργασία με την Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Υ.Σ.Ε.Α.).

- (γ) *Στήριξη της εφαρμογής της νομοθεσίας για την πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος στο σχολείο.* Τα Μ.Σ.Α.Υ. στηρίζουν τη δημιουργία ομάδας εργασίας, σε συνεργασία με την Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας για την πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος στο σχολείο. Στη δράση που αναμένεται να αναπτύξουν οι μαθητές, σε συνεργασία με την Επιτροπή ΑΥΠΠ, περιλαμβάνονται διαλέξεις, βιωματικά εργαστήρια, πόστερ και επικοινωνία με την κοινότητα, με στόχο την πληροφόρηση των μαθητών σχετικά με το φαινόμενο της εξάρτησης από το κάπνισμα και τις συνέπειες της χρήσης των εξαρτησιογόνων ουσιών, την καλλιέργεια υγιών στάσεων ανάμεσα στους μαθητές και καθηγητές και γενικά την προώθηση της αντιναρκωτικής αγωγής. Τα Μ.Σ.Α.Υ. αποτελούν, πέρα από στοχευμένη δραστηριότητα ενάντια στις ουσίες εξάρτησης, διαθεματικό μηχανισμό στήριξης και ενίσχυσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων Βιολογίας και Αγωγής Υγείας. Αποτελούν, επίσης, μέσο ενίσχυσης της λειτουργίας των Σχολικών Επιτροπών Α.Υ.Π.Π., καθώς και της ευρύτερης πολιτικής των σχολείων σε θέματα Αγωγής Υγείας.

Το πρόγραμμα εποπτεύεται από τους/τις Επιθεωρητές/τριες Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας και σ' αυτό συμμετέχουν όλα τα Γυμνάσια της Κύπρου.

7.2.6.5. Σχολείο Χωρίς Καπνό

Με σχετική Εγκύκλιο αρ. 2638 για τη Δημοτική Εκπαίδευση, αρ. 5049 για τη Μέση Γενική και αρ. 954 για τη Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση καλούνται τα σχολεία όλων των βαθμίδων να εφαρμόσουν αντικαπνιστικές δράσεις για τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς ή/και τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών. Στην Εγκύκλιο επισυνάπτονται κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη αντικαπνιστικής πολιτικής στο σχολείο και ενδεικτικές δραστηριότητες που μπορούν να εφαρμοστούν σε επίπεδο σχολείου και τάξης. Παρέχονται, ακόμη, πληροφορίες για τις αρνητικές επιπτώσεις του καπνίσματος στην υγεία και στατιστικά δεδομένα για τους νεαρούς καπνιστές στην Κύπρο. Τέλος, δίνονται στοιχεία για ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς που μπορούν να στηρίξουν αντικαπνιστικές δράσεις στα σχολεία.

7.2.6.6. «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης - ΔΡΑΣΕ»

(συνέχιση του έργου «Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας – Ζ.Ε.Π.»)

Πρόκειται για συγχρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (85%) και την Κυπριακή Δημοκρατία (15%). Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου που λήγει το 2020 ανέρχεται στα €12.000.000.

Ο θεσμός των Ζ.Ε.Π. εφαρμόστηκε πιλοτικά στο εκπαιδευτικό μας σύστημα από τη σχολική χρονιά 2003-2004 και θεσμοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφαση με αρ. 64.749 και ημερ. 12/12/2006. Από το 2007 μέχρι το 2015 ο θεσμός των Ζ.Ε.Π. επεκτάθηκε και ενισχύθηκε μέσα στα πλαίσια της υλοποίησης του έργου «Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας. Το έργο «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης» αποσκοπεί στη συνέχιση, διεύρυνση και βελτίωση των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας στην Κύπρο και περιλαμβάνεται στον ενδεικτικό κατάλογο έργων που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 23 Ιουλίου 2014, με Αρ. Απόφασης 77.299 για συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Αποτελεί πρόγραμμα επιλεκτικής ή επικεντρωμένης πρόληψης, το οποίο συνίσταται στην ενίσχυση μεμονωμένων ή και δικτύων σχολείων που επιλέγονται με βάση μετρήσιμα κριτήρια που κινούνται γύρω από τον άξονα καταπολέμησης της φτώχειας. Στις Ζ.Ε.Π. – ΔΡΑΣΕ αναπτύσσονται πάρα πολλές καινοτόμες δράσεις προληπτικού χαρακτήρα, όπως λειτουργία αίθουσας δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας, λειτουργία μαθητικών λεσχών (χορού, θεάτρου, δημοσιογραφίας, μουσικής, ζωγραφικής, ραδιοερασιτεχνισμού, ποδοσφαίρου) και πρόγραμμα εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και άλλων ποικίλων δραστηριοτήτων αγωγής υγείας.

Στόχοι του προγράμματος:

- Στήριξη του πληθυσμού της Κύπρου που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας ή βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού
- Διασφάλιση της κοινωνικής πρόνοιας και στήριξη των οικονομικά ασθενέστερων ομάδων του πληθυσμού, που πλήττονται ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση
- Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με τον περιορισμό του κινδύνου κοινωνικής περιθωριοποίησης και αποκλεισμού
- Βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων
- Μείωση της σχολικής αποτυχίας και της παραβατικότητας
- Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

Τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν από την εφαρμογή του προτεινόμενου έργου έχουν ως εξής:

- Δημιουργία περίπου 400 θέσεων απασχόλησης για άνεργους νέους αποφοίτους Πανεπιστημίων.
- Στήριξη ευάλωτων ομάδων του μαθητικού πληθυσμού, οι οποίες πλήττονται ιδιαίτερα από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης.
- Πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων παραβατικότητας, σχολικής αποτυχίας και πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- Ενίσχυση των συμβουλευτικών υπηρεσιών και του επαγγελματικού προσανατολισμού προς τους/τις μαθητές/τριες.
- Ψυχολογική υποστήριξη των μαθητών/τριών κατά τη μετάβασή τους σε διαφορετικά σχολικά περιβάλλοντα (π.χ. από το Γυμνάσιο στο Λύκειο).
- Υποστήριξη αλλόγλωσσων οικογενειών, ώστε να εντάσσονται ομαλότερα στην αγορά εργασίας.
- Υποστήριξη μαθητών/τριών με χαμηλές κοινωνικές δεξιότητες ώστε να διασφαλισθεί η ένταξή τους στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.
- Υποστήριξη μαθητών/τριών σε θέματα αυτοπροσδιορισμού, αυτονομίας, ατομικότητας, ηθικών αρχών, ηθικών διλημμάτων, κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, κοινωνική αποδοχή, κ.λπ.
- Εμπλοκή των μαθητών/τριών σε δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης και δράσεις εθελοντισμού.
- Άμεση υποστήριξη μαθητών (και κατ' επέκταση οικογενειών) που αντιμετωπίζουν προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού.
- Υποστήριξη μαθητών/τριών υψηλού ρίσκου να παραμείνουν λειτουργικά αναλφάβητοι και να αποφοιτήσουν από το σχολείο χωρίς να κατέχουν τις απαραίτητες δεξιότητες για τη σύγχρονη κοινωνία της γνώσης.
- Το έργο θα συμβάλει στην αξιοποίηση των διαθέσιμων κοινοτικών κονδυλίων λόγω του υψηλού βαθμού ωριμότητάς του.

Μέχρι τη λήξη του έργου «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης» (2020), προγραμματίζονται τα εξής:

- Δράσεις Δημοσιότητας - προβολή του έργου κατά την έναρξή του (πινακίδες, αφίσες, ενημερωτικό έντυπο)
- Προκηρύξεις διαγωνισμών για αγορά υπηρεσιών εκπαιδευτών και υπηρεσιών Διεύθυνσης Κέντρων Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης, καθώς και ειδικών για τα Κέντρα Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης
- Προκηρύξεις διαγωνισμών για τεχνικό σύμβουλο, σύμβουλο αξιολόγησης, σύμβουλο δημοσιότητας, υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού, τεχνολογικού εξοπλισμού και λεωφορείων
- Διεξαγωγή συνεδρίων και σεμιναρίων
- Προσφορά μαθημάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και δημιουργικής απασχόλησης (πρωινών, απογευματινών και καλοκαιρινών)
- Παροχή πρόσθετης ψυχοκοινωνικής στήριξης στους μαθητές και τα σχολεία (ατομικές συναντήσεις στα Κέντρα Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και βιωματικά εργαστήρια από ειδικούς σε πρωινό χρόνο στα σχολεία)
- Παροχή υποστηρικτικών εκπαιδευτικών υλικών (γραφική ύλη, υλικά τέχνης και γυμναστικής) στα σχολεία για την υλοποίηση των δράσεων του Προγράμματος μέσω προσφορών (2015-2020)
- Αναβάθμιση του τεχνολογικού εξοπλισμού των σχολείων που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα μέσω προσφορών
- Παροχή λεωφορείων για μεταφορά των μαθητών/τριών για εκπαιδευτικές δράσεις και τα καλοκαιρινά προγράμματα μέσω προσφορών.

Στην παρούσα φάση (σχολική χρονιά 2014-2015) λειτουργούν οκτώ (8) Ζ.Ε.Π., που περιλαμβάνουν συνολικά 42 σχολικές μονάδες.

Για την ομαλή μετάβαση από το προηγούμενο στο νέο πρόγραμμα, το Έργο «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης» θα συνεχίσει να λειτουργεί στις πιο πάνω 42 σχολικές μονάδες, τουλάχιστον κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του (2015-2016), καθώς και σε πρόσθετες σχολικές μονάδες (Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές), που θα επιλεγούν στη βάση συγκεκριμένων αντικειμενικών και μετρήσιμων κριτηρίων, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική περιοχή στην οποία βρίσκονται. Σταδιακά, στο Πρόγραμμα θα εντάσσονται πρόσθετες σχολικές μονάδες (Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές), με στόχο να καλυφθεί συνολικά το 15% του μαθητικού πληθυσμού και να προσφερθούν δράσεις σχολικής και κοινωνικής ένταξης σταδιακά σε μέχρι και 80 σχολεία.

7.2.6.7 Προληπτικό παρεμβατικό πρόγραμμα «Viennese Social Competence Program» (ViSC)

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου ανταποκρινόμενο στη διεθνή κινητοποίηση για τον περιορισμό του εκφοβισμού και των άμεσων συνεπειών του, που είναι η θυματοποίηση των παιδιών και των εφήβων, στα πλαίσια των γενικών στόχων της παρεχόμενης παιδείας, αλλά και για ενίσχυση του στόχου βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των σχολικών μονάδων, αποφάσισε να προσφέρει, σε πρώτη φάση κατά τη σχολική χρονιά 2015 – 2016, σε σχολεία Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης της Επαρχίας Λευκωσίας, το προληπτικό παρεμβατικό πρόγραμμα Viennese Social Competence Program.

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην ενδεδειγμένη προληπτική προσέγγιση, στον χώρο της εκπαίδευσης, για την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν στην αντικοινωνική συμπεριφορά, στην επιθετικότητα, στην παραβατικότητα και ειδικότερα στις στρατηγικές αντιμετώπισης και διαχείρισης της εκφοβιστικής συμπεριφοράς (bullying) μέσω καθορισμένων δράσεων, που αφορούν στην ανάπτυξη κοινωνικών και

διαπολιτισμικών δεξιοτήτων, στην ενδυνάμωση του εαυτού και στην αντιμετώπιση φαινομένων βίας, κοινωνικού αποκλεισμού και ρατσισμού.

Το Viennese Social Competence Program έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Αυστρίας. Το ViSC είναι ένα, θεωρητικά και εμπειρικά, κατοχυρωμένο και αξιολογημένο Πρόγραμμα πρόληψης της βίας και ενίσχυσης των κοινωνικών και διαπολιτισμικών δεξιοτήτων των μαθητών/τριών. Το Πρόγραμμα εφαρμόζει μια συστημική προσεγγίση, η οποία εμπλέκει τους/τις εκπαιδευτικούς, τους/τις μαθητές/τριες και τους γονείς. Αποτελείται από μια σειρά καθορισμένων δράσεων, οι οποίες υλοποιούνται μέσω μιας κλιμακωτής εκπαίδευσης των εκπαιδευτών/πολλαπλασιαστών, μέσω ενδοσχολικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών μιας σχολικής μονάδας, μέσω διδασκαλίας μίας προληπτικής σειράς μαθημάτων στην τάξη και μέσω της εφαρμογής του οδηγού για χειρισμό των περιστατικών εκφοβισμού.

Το Πρόγραμμα ViSC έχει αξιολογηθεί με τυχαίοποιημένο δείγμα ομάδων παρέμβασης και ελέγχου στην Αυστρία και με πιλοτικό πειραματικό σχέδιο σε 6 Γυμνάσια στην Κύπρο (3 εφαρμογής και 3 ελέγχου). Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το Πρόγραμμα μειώνει την επιθετικότητα και τη θυματοποίηση ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες και βελτιώνει τις ικανότητες χειρισμού περιστατικών βίας ανάμεσα στους/στις εκπαιδευτικούς στα σχολεία εφαρμογής. Το πρόγραμμα ViSC αποτελεί ένα από τα πλέον επιτυχημένα εφαρμοσμένα προγράμματα πρόληψης και διαχείρισης του σχολικού εκφοβισμού.

Σκοπός του Προγράμματος είναι η δημιουργία θετικού κλίματος βάσει του οποίου θα μπορεί να αναπτυχθεί το σχολείο.

Το πρόγραμμα ViSC στοχεύει μέσω της πρόληψης της επιθετικότητας και του εκφοβισμού:

- Να προσφέρει ένα θεωρητικά και ερευνητικά κατοχυρωμένο και αξιολογημένο πρόγραμμα πρόληψης και μείωσης της επιθετικότητας και του εκφοβισμού.
- Να προσφέρει επικαιροποιημένη εκπαίδευση για τον χειρισμό της επιθετικότητας και του εκφοβισμού σε εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης, με την οποία θα καταστούν ικανοί να διαχειρίζονται περιστατικά βίας, έχοντας στήριξη και επιστημονική εγκυρότητα.
- Να προσφέρει σε μαθητές/τριες τη δυνατότητα να καλλιεργήσουν και να αναπτύξουν κοινωνικές, συναισθηματικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες, οι οποίες συμβάλλουν στην προσωπική τους ευημερία, αλλά και στην ανάπτυξη της ειρηνικής συμβίωσης.
- Να παρέμβει έγκαιρα, για να καθοδηγήσει άτομα ομάδων υψηλού κινδύνου (θύτες, θύματα, θύματα-θύτες) σε θετικές συμπεριφορές.
- Να ενημερώσει τους γονείς για το φαινόμενο του εκφοβισμού και να συνεργαστεί μαζί τους για τη μείωσή του.

7.2.6.8 Λειτουργία της Ομάδας Άμεσης Παρέμβασης και του Παρατηρητηρίου για τη Βία για αντιμετώπιση σοβαρών περιστατικών παραβατικότητας.

Το αίτημα για παρέμβαση της Ομάδας καθώς και σχετικές πληροφορίες δίνονται στην Εγκύκλιο αρ. 2923 για τη Δημοτική Εκπαίδευση, αρ. 5487 για τη Μέση Γενική και αρ. 1297 για τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

7.2.6.9 Επιμορφώσεις Εκπαιδευτικού Προσωπικού

Οι σχετικές επιμορφώσεις ανακοινώνονται με εγκυκλίους στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π.

7.2.7 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στοχεύουν στην ανάπτυξη θετικών στάσεων στους/στις μαθητές/τριες για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξή του, σε πλήρη εναρμόνιση με την Ατζέντα 21 του Ρίο.

Έχουν εισαχθεί και εφαρμόζονται Ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα με συμμετοχή των μαθητών/τριών. Πέραν τούτου, έχει γίνει αναδιάρθρωση των αναλυτικών προγραμμάτων στα σχετικά μαθήματα και εφαρμόζεται νέα μεθοδολογική προσέγγιση. Τέτοια ειδικά Προγράμματα είναι:

7.2.7.1 «Χρυσοπράσινο φύλλο»

Το «Χρυσοπράσινο φύλλο» αποτελεί διακρατικό Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας. Σ' αυτό συμμετέχουν 24 Γυμνάσια και Λύκεια (12 από την Κύπρο και 12 από την Ελλάδα) τα οποία ανά δυάδες συμπράξεων σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και εκπονούν προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα στηρίζεται στην αρχές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και της Εκπαίδευσης για την Αειφορία, όπως είναι η διεπιστημονική και βιωματική προσέγγιση, η ομαδική εργασία, η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και η ευαισθητοποίηση των μαθητών.

Σκοπός του προγράμματος «Χρυσοπράσινο Φύλλο» είναι να προωθήσει τη συνεργασία μαθητών, εκπαιδευτικών, υπουργείων, συνδέσμων γονέων και κηδεμόνων, τοπικών δήμων και κοινοτήτων και περιβαλλοντικών φορέων για την παροχή στους/στις μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς των δύο χωρών ευκαιρίες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ώστε να δημιουργήσουμε περιβαλλοντικά εγγράμματους, ενεργούς και ευαισθητοποιημένους για τα θέματα του περιβάλλοντος πολίτες.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- α) Η δημιουργία γνωσιολογικών και αξιακών προϋποθέσεων στα παιδιά, ώστε να έχουν θετικές στάσεις και συμμετοχικές συμπεριφορές σε ζητήματα προστασίας της οικολογικής ισορροπίας, της ποιότητας ζωής και της βιωσιμότητας της ανάπτυξης.
- β) Η ανάπτυξη παιδαγωγικού προβληματισμού μεταξύ των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν και η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για τα εκπαιδευτικά συστήματα και τις παιδαγωγικές πρακτικές.
- γ) Η ενδυνάμωση των ιστορικών, εθνικών και πολιτιστικών δεσμών που συνδέουν την Κύπρο με την Ελλάδα και η προώθηση σχέσεων φιλίας και συνεργασίας.

Το κάθε πρόγραμμα καθώς και οι συμπράξεις ανάμεσα στα Ελλαδικά και Κυπριακά Σχολεία διαρκούν δύο χρόνια. Τον πρώτο χρόνο πραγματοποιούνται ανταλλαγές επισκέψεων των εκπαιδευτικών των συνεργαζόμενων σχολείων. Στις προπαρασκευαστικές αυτές συναντήσεις τίθενται οι στόχοι και επιλέγονται τα θέματα που θα μελετήσουν, καθώς και ο προγραμματισμός των εργασιών. Το δεύτερο χρόνο πραγματοποιούνται οι ανταλλαγές των μαθητών με τη μέθοδο της αμοιβαίας φιλοξενίας.

Το πρόγραμμα, στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου, εποπτεύεται από τους/τις Επιθεωρητές/τριες Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας.

7.2.7.2 «Οικολογικά Σχολεία»

Τα «Οικολογικά Σχολεία» είναι ένα διεθνές Πρόγραμμα που συντονίζεται από το μη κερδοσκοπικό και μη κυβερνητικό Ίδρυμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (FEE) (<http://www.fee-international.org>), που εδρεύει στην Κοπεγχάγη (Δανία).

Το Πρόγραμμα, που απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, στοχεύει να ενδυναμώσει τους μαθητές, ώστε να γίνουν οι ίδιοι η αλλαγή που έχει ανάγκη ένας αναπτυξιακά βιώσιμος κόσμος, με τη συμμετοχή τους σε χαρούμενες εκπαιδευτικές δράσεις και προσφέρει τη δυνατότητα επικοινωνίας με μαθητές από άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σχεδιάστηκε, για να κοινοποιήσει και να ενθαρρύνει τη δράση μιας ολόκληρης σχολικής μονάδας για το περιβάλλον και, επίσης, να καταστήσει την περιβαλλοντική συνείδηση και δράση ως ένα σημαντικό μέρος της ζωής και του ήθους των μαθητών ενός σχολείου. Στους εκπαιδευτικούς προσφέρει μια διαθεματική προσέγγιση για το περιβάλλον και την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων μεταξύ συναδέλφων εντός της Κύπρου, αλλά και με εκπαιδευτικούς από χώρες της Ευρώπης που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

Κάθε σχολείο ακολουθεί μια διαδικασία αλλαγής σε επτά βήματα που αναμένεται, με την πάροδο του χρόνου, να έχει θετικά αποτελέσματα τόσο στις μαθησιακές επιδόσεις, στη στάση και συμπεριφορά

των μαθητών, όσο και στην τοπική κοινότητα και το τοπικό περιβάλλον. Όλα τα περιβαλλοντικά θέματα που προσφέρονται στο Πρόγραμμα «Οικολογικά σχολεία» περιέχονται στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και εξετάζονται πάντοτε μέσα από το πρίσμα της αειφόρου ανάπτυξης. Κάθε μελέτη αγκαλιάζει και τις τρεις παραμέτρους της αειφόρου ανάπτυξης (Κοινωνία – Οικονομία – Οικολογία) και προτείνει πρακτικές λύσεις στα προβλήματα που μελετά. Τα σχολεία που λαμβάνουν μέρος στο Πρόγραμμα βραβεύονται κάθε τρία χρόνια και, αφού συμπληρώσουν με επιτυχία τρία από τα δεκαπέντε θέματα των «Οικολογικών Σχολείων». Στη Δημόσια Μέση εκπαίδευση συμμετέχουν 41 Γυμνάσια και 13 Λύκεια και 1 Τεχνική Σχολή. Συμμετέχουν, επίσης, και 13 Ιδιωτικά σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

Για την Κύπρο ο εθνικός χειριστής είναι ο μη κερδοσκοπικός και μη κυβερνητικός οργανισμός «CYMEPA – Οι φίλοι της Θάλασσας» και το Πρόγραμμα επιχορηγείται από την Ελληνική Τράπεζα.

Το Πρόγραμμα, στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου εποπτεύεται από τους/τις Επιθεωρητές/τριες Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας.

7.2.7.3 «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον»

Οι «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον» (Young Reporters for the Environment-YRE) είναι ένα διεθνές δίκτυο νέων ηλικίας 11-21 ετών, οι οποίοι ασχολούνται με την περιβαλλοντική δημοσιογραφία και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD). Το Πρόγραμμα δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 29 χώρες και συντονίζεται από το μη κερδοσκοπικό και μη κυβερνητικό Ίδρυμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (FEE) (<http://www.fee-international.org>) και το οποίο εδρεύει στην Κοπεγχάγη (Δανία).

Οι μαθητές και μαθήτριες, ως «Νέοι δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον», μετέχουν κάθε χρόνο σε διεθνείς διαγωνισμούς, διερευνώντας περιβαλλοντικά ζητήματα που επηρεάζουν την κοινότητά τους ή την Κύπρο γενικότερα, επικοινωνούν με τις τοπικές αρχές, τους καταναλωτές, τα ΜΜΕ, κ.ά., και προτείνουν αειφορικές λύσεις, υποβάλλοντας είτε διερευνητικά άρθρα είτε φωτογραφίες είτε φιλμάρια. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον» της Κύπρου επικοινωνούν με μαθητές/τριες σε άλλες χώρες μέσω ηλεκτρονικής ιστοσελίδας και μετέχουν κάθε χρόνο σε διεθνή διαγωνισμό. Στη Δημόσια Μέση Εκπαίδευση συμμετέχουν 36 Γυμνάσια και 20 Λύκεια. Συμμετέχουν, επίσης, και 2 Ιδιωτικά σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

Το 2015 η Κύπρος, στον Διεθνή Διαγωνισμό του Προγράμματος απέσπασε ένα δεύτερο Παγκόσμιο Βραβείο.

Για την Κύπρο ο εθνικός χειριστής είναι ο μη κερδοσκοπικός και μη κυβερνητικός οργανισμός «CYMEPA – Οι φίλοι της Θάλασσας» και το Πρόγραμμα επιχορηγείται από τη CYTA. Το Πρόγραμμα στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου εποπτεύεται από τους/τις Επιθεωρητές/τριες Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/ Γεωγραφίας.

7.2.7.4 South Eastern Mediterranean Environmental Project (SEMEP)

Το διεθνές Πρόγραμμα «SEMEP», που δημιουργήθηκε το 1993 με ελληνική πρωτοβουλία, συντονίζεται από την UNESCO και συνδυάζει τη διεπιστημονική διδασκαλία με την ολιστική μάθηση, αποσκοπεί δε και στη συσχέτιση του φυσικού και του κοινωνικού περιβάλλοντος με τις πολιτιστικές αξίες των λαών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, η οποία αποτελεί ένα σημαντικό σταυροδρόμι ανάπτυξης διαφορετικών πολιτισμών εδώ και χιλιετίες. Το πρόγραμμα «SEMEP», στο οποίο συμμετέχουν 15 χώρες, προωθεί την επιστημονική μελέτη και έρευνα σε περιβαλλοντικά θέματα και ενσωματώνει τεχνολογικά, οικονομικά, ιστορικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, καθώς επίσης και ζητήματα ειρήνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το Πρόγραμμα «SEMEP» στοχεύει στην προώθηση της συνεργασίας και του διαλόγου μεταξύ των κρατών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, μέσω της προαγωγής της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της ενίσχυσης της σχέσης φυσικού περιβάλλοντος και κοινωνίας.

Στόχοι του προγράμματος είναι:

- η προώθηση της επιστημονικής έρευνας, με τρόπο που να ενσωματώνει τεχνολογικά, οικονομικά και κοινωνικά θέματα σε περιβαλλοντικά ζητήματα, καθώς επίσης και ζητήματα ειρήνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- η συσχέτιση του φυσικού και του κοινωνικού περιβάλλοντος με τις πολιτιστικές αξίες των λαών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.
- η ενίσχυση της φιλοσοφίας, του περιεχομένου και των στόχων των Αναλυτικών Προγραμμάτων των Φυσικών Επιστημών.

Το Πρόγραμμα «SEMEP», που απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, επικεντρώνεται στη δημιουργία αυθεντικών περιβαλλόντων διερευνητικής μάθησης για τις Φυσικές Επιστήμες, εμπλέκοντας όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς, διαμορφωτές εκπαιδευτικής πολιτικής, ερευνητές της Μάθησης των Φυσικών Επιστημών και βιομηχανία), με στόχο να επιτευχθούν ανάλογες αλλαγές και στις σχολικές τάξεις. Οι ερευνητικές εργασίες των μαθητών/τριών για το 2015 περιστρέφονται γύρω από τον θεματικό άξονα **«Συνεργασία για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων μέσω της κουλτούρας και της επιστήμης για μια αειφόρο ανάπτυξη»**.

Το πρώτο βιβλίο Καλής Πρακτικής «SEMEP» με τίτλο: **«Bridging Cultures through Science for a Sustainable Environment - Γεφυρώνοντας πολιτισμούς μέσω της επιστήμης για ένα αειφόρο περιβάλλον»** εκδόθηκε το 2012, με πρωτοβουλία των Επιθεωρητών/τριών Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας, ως επιστέγασμα των εργασιών του 16^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου SEMEP που έγινε στην Κύπρο το 2011. Το βιβλίο αυτό, που παρουσιάζει Καλές Πρακτικές από τις διάφορες χώρες μέλη, αναρτήθηκε και στη ιστοσελίδα της UNESCO το 2013 (<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/special-themes/science-education/environment/semep/>).

Εντός του 2015 έγινε και η έκδοση του δεύτερου βιβλίου Καλής Πρακτικής SEMEP με τίτλο **«Διερευνητική Μάθηση στις Φυσικές Επιστήμες-Οικολογία / Inquiry-based Science-Ecology Education. THE CYPRUS SEMEP GOOD PRACTICES»**, που παρουσιάζει :

- την εφαρμογή της ενότητας της Οικο-Βιολογίας (<http://www.establish-fp7.eu/resources/units/ecobiology>)
- τις σχολικές ερευνητικές εργασίες του προγράμματος «SEMEP» που βραβεύτηκαν από το πρόγραμμα «Μαθητές στην Έρευνα-MEPA» του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας.

πρβλ. (http://www.unesco.org.cy/News-Ekdosi_Kalon_Praktikon_toy_Programmatos_SEMEP_2015,4126,GR και <http://www.unesco.org.cy/Downloads.aspx?Language=GR>)

Στη Δημόσια Μέση Εκπαίδευση συμμετέχουν 11 Λύκεια και 2 Γυμνάσια. Συμμετέχουν επίσης και 2 Ιδιωτικά Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

Το Πρόγραμμα στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου εποπτεύεται από τους/τις Επιθεωρητές/τριες Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας.

7.2.7.5 Global Learning and Observations to Benefit the Environment (GLOBE)

Το Πρόγραμμα «GLOBE» είναι ένα παγκόσμιο περιβαλλοντικό πρόγραμμα, στο οποίο λαμβάνουν μέρος 1,5 εκατομμύριο μαθητές, 23441 εκπαιδευτικοί και ερευνητές από 116 χώρες και 28,708 σχολεία. Το Πρόγραμμα GLOBE, το οποίο αποτελεί καρπό διακρατικής συμφωνίας μεταξύ Κύπρου και ΗΠΑ, συνδέει τους μαθητές, τους καθηγητές και την επιστημονική ερευνητική κοινότητα σε μια προσπάθεια να μάθουμε περισσότερα για το περιβάλλον μας, μέσω της παρατήρησης και της συλλογής δεδομένων από τους μαθητές. Το όραμα του «GLOBE» είναι η ανάπτυξη μιας παγκόσμιας

κοινότητας, από μαθητές, εκπαιδευτικούς και επιστήμονες, που εργάζεται από κοινού για την καλύτερη κατανόηση, αειφορία και βελτίωση του περιβάλλοντος σε τοπική, περιφερειακή και παγκόσμια κλίμακα.

Οι στόχοι του προγράμματος GLOBE είναι:

- Να ενισχύσει τη γνώση των μαθητών, με έμφαση στην επιστημονική έρευνα στις περιβαλλοντικές και φυσικές επιστήμες, σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Να συμβάλει στην επιστημονική κατανόηση του πλανήτη μας.
- Να προωθήσει την ανάληψη κοινών δράσεων προς όφελος του περιβάλλοντος, και
- Να εμπνεύσει τις μελλοντικές γενεές περιβαλλοντικών επιστημόνων.

Οι μαθητές/τριες, υπό την καθοδήγηση και επίβλεψη των καθηγητών τους, πραγματοποιούν ημερήσιες μετρήσεις περιβαλλοντικών παραμέτρων. Στη συνέχεια, αποστέλλουν τα δεδομένα τους, μέσω διαδικτύου, στη διεθνή βάση δεδομένων του Προγράμματος «GLOBE» στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και είναι διαθέσιμα σε άλλους μαθητές, καθώς και επιστήμονες από την Εθνική Υπηρεσία Αεροναυτικής και Διαστήματος (NASA) και το Εθνικό Ίδρυμα Επιστήμης (NSF) των ΗΠΑ. Τα δεδομένα, αφού τύχουν επεξεργασίας, επιστρέφουν υπό μορφή γραφικών παραστάσεων στην ιστοσελίδα των μαθητών. Έως τον Αύγουστο του 2015 καταχωρήθηκαν στη βάση δεδομένων του Προγράμματος πάνω από 131 εκατομμύρια μετρήσεις.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος εκτελούνται οι ακόλουθες περιβαλλοντικές-οικολογικές μετρήσεις:

- Ατμοσφαιρικές μετρήσεις: Μέγιστη και ελάχιστη θερμοκρασία του αέρα, σχετική υγρασία, βροχόπτωση, pH του νερού της βροχής, ατμοσφαιρική πίεση, μέτρηση του όζοντος, ρύπανση του αέρα.
- Φυτοκάλυψη: καταγραφή βλάστησης μιας περιοχής, δημιουργία ενός χάρτη βλάστησης.
- Υδρολογικές μετρήσεις: θερμοκρασία νερού μιας λίμνης ή ενός ποταμού, pH, διαύγεια, αλατότητα, διαλυμένο οξυγόνο, ηλεκτρική αγωγιμότητα, παρουσία νιτρικών αλάτων στο νερό.
- Εδαφολογικές μετρήσεις: Διενέργεια εδαφοτομών, ανάλυση εδαφικών οριζόντων, θερμοκρασία εδάφους, υγρασία εδάφους κ.λπ.
- Φαινολογικές μετρήσεις: Φαινολογία, μελέτη βιολογικών δεικτών των εποχιακών αλλαγών σε ένα οικοσύστημα.

Οι μετρήσεις γίνονται με τη βοήθεια εξειδικευμένων οργάνων, όπως GPS, ηλιακά φωτόμετρα, κλισίμετρα, πίνακες νεφών, ψηφιακά θερμόμετρα, καθώς και με εξειδικευμένες πειραματικές διατάξεις που αφορούν στον καθορισμό χημικής σύστασης εδάφους και νερού.

Στη Δημόσια Μέση Εκπαίδευση συμμετέχουν 5 Γυμνάσια και 8 Λύκεια.

Το Πρόγραμμα, στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου, εποπτεύεται από τους/τις Επιθεωρητές/τριες Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/ Γεωγραφίας.

7.2.8 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ – ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Τα αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων της Πληροφορικής έχουν αναβαθμιστεί σε ευρωπαϊκά επίπεδα τα τελευταία χρόνια. Η διδασκαλία των μαθημάτων Κατεύθυνσης και Εφαρμογών στις τάξεις Β' και Γ' των Ενιαίων Λυκείων, καθώς και του μαθήματος της Πληροφορικής στο Γυμνάσιο και στην Α' Λυκείου έχουν ως γενικό στόχο να προσφέρουν στους μαθητές όλα τα απαιτούμενα εφόδια, ώστε να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (Η/Υ) ως εργαλεία για λύση προβλημάτων στη μαθητική και φοιτητική τους ζωή, στη μελλοντική εργασία τους, καθώς και για να έχουν το αναγκαίο υπόβαθρο για περαιτέρω μελέτη του αντικειμένου σε βάθος.

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων λειτουργούν 130 εργαστήρια Πληροφορικής στα Λύκεια και 181 εργαστήρια Πληροφορικής στα Γυμνάσια (ανάλογα με τις επιλογές και τις ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού). Κάθε εργαστήριο Πληροφορικής στα Λύκεια είναι εξοπλισμένο με τουλάχιστον 18 Η/Υ, εκτυπωτές, σαρωτές και συσκευές πολυμέσων. Κάθε εργαστήριο Πληροφορικής στα Γυμνάσια είναι εξοπλισμένο με τουλάχιστον 17 Η/Υ και 1 εκτυπωτή. Στα εργαστήρια Πληροφορικής έχει επιτευχθεί η δικτύωση όλων των Η/Υ και η ταυτόχρονη πρόσβαση στο Διαδίκτυο μεγάλου αριθμού χρηστών με γραμμές ADSL. Επίσης, όλα τα εργαστήρια Πληροφορικής είναι εξοπλισμένα με έναν βιντεοπροβολέα, ο οποίος είναι συνδεδεμένος με τον υπολογιστή του καθηγητή.

Στο Γυμνάσιο το μάθημα της Πληροφορικής διδάσκεται 2 περιόδους την εβδομάδα σε κάθε τάξη, με στόχο οι μαθητές να καλύψουν ύλη ευρωπαϊκού επιπέδου (ECDL). Επίσης, διδάσκονται βασικές αρχές αλγόριθμων και προγραμματισμού. Στην Α' Λυκείου το μάθημα της Πληροφορικής διδάσκεται 2 περιόδους την εβδομάδα, με στόχο την εισαγωγή στην επιστήμη της Πληροφορικής. Στις τάξεις Β' και Γ' Λυκείου το μάθημα Κατεύθυνσης (επιστήμη) διδάσκεται 4 περιόδους την εβδομάδα και το μάθημα ειδικού ενδιαφέροντος 2 περιόδους την εβδομάδα ανά τάξη.

Το 2014-2015 συνεχίστηκε η συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της Ακαδημίας CISCO και το μάθημα Δικτύων CISCO διδάσκεται σε δεκατέσσερα Λύκεια παγκύπρια, αφού έγινε η επιμόρφωση ορισμένου αριθμού καθηγητών Πληροφορικής.

Επίσης, το 2014-2015 έχουν ετοιμαστεί και εφαρμοστεί οι Δείκτες Επιτυχίας και οι Δείκτες Επάρκειας για την Α', Β' και Γ' Γυμνασίου, όπως και για την Α' Λυκείου.

Δράσεις για τη σχολική χρονιά 2014-2015

Τη σχολική χρονιά 2014-2015, σε συνεργασία με διάφορους φορείς όπως το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το ΤΕΠΑΚ, τον Κυπριακό Σύνδεσμο Πληροφορικής, τον Σύνδεσμο Καθηγητών Πληροφορικής (ΟΕΛΜΕΚ), τη CYTA, τη Microsoft, κ.ά., διεξήχθησαν οι παρακάτω δράσεις:

- **Παγκύπρια Ολυμπιάδα Πληροφορικής:** Από τη διαδικασία αυτή προέκυψε η ομάδα που εκπροσώπησε την Κύπρο στην **Ολυμπιάδα Πληροφορικής** που έγινε στο Καζακστάν, καθώς και στη **Βαλκανιάδα Πληροφορικής** που έγινε στην Βουλγαρία. Στην Ολυμπιάδα Πληροφορικής όπως και στην Βαλκανιάδα Πληροφορικής η Κύπρος κατέκτησε **ένα χάλκινο μετάλλιο**. Επίσης η Κύπρος έλαβε μέρος και στην **Βαλκανιάδα Πληροφορικής για μαθητές μέχρι 15.5 ετών** που έγινε στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ) και κέρδισε **δύο χάλκινα μετάλλια**.
- Ημερίδα Πληροφορικής για μαθητές Λυκείου και Τεχνικών Σχολών.
- Παγκύπριος Διαγωνισμός Δημιουργίας Εκπαιδευτικών Παιγνιδιών «ΛογίΠαίγνιον» για μαθητές Μέσης Εκπαίδευσης.
- Ημερίδα για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο.

7.2.9 ΜΟΥΣΙΚΗ

7.2.9.1 ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), αναγνωρίζοντας την πολύπλευρη προσφορά των Μουσικών Λυκείων προχώρησε στην επέκταση του θεσμού στον Γυμνασιακό κύκλο το 2015 σε Λεμεσό, Λάρνακα και Αμμόχωστο. Το ΥΠΠ δημιουργεί, έτσι, ευνοϊκότερες συνθήκες μάθησης και προετοιμασίας, αφού το πρόγραμμα σπουδών αποφορτίζεται σε μεγάλο βαθμό.

Σχεδιασμός Προγράμματος: Τα Μουσικά Σχολεία έχουν σχεδιαστεί μέσα στο πλαίσιο του υφιστάμενου εκπαιδευτικού συστήματος με τη μορφή των Ολοήμερων Σχολείων. Με την επέκταση του θεσμού στον Γυμνασιακό κύκλο έχει επιτευχθεί ο στόχος να καταστούν εξατάξια Μουσικά Σχολεία. Οι

μαθητές παρακολουθούν το πρόγραμμα των πρωινών μαθημάτων, με ενισχυμένο το μάθημα της Μουσικής σε όλες τις τάξεις και το υπόλοιπο ειδικό πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου σε απογευματινό χρόνο.

- Για την εύρυθμη λειτουργία των Μουσικών Σχολείων το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού φρόντισε ώστε να δημιουργηθεί η απαραίτητη εργαστηριακή υποδομή στα Γυμνάσια και Λύκεια που φιλοξενούν τα Μουσικά Σχολεία. Πιο συγκεκριμένα, τα Μουσικά Σχολεία φιλοξενούνται στα πιο κάτω σχολεία:

Λευκωσία	Μουσικό Σχολείο Λευκωσίας (Λύκειο)	Παγκύπριο Γυμνάσιο
Λεμεσός	Μουσικό Σχολείο Λεμεσού	Λανίτειο Λύκειο και Γυμνάσιο
Λάρνακα	Μουσικό Σχολείο Λάρνακας	Λύκειο Αγ. Γεωργίου και Γυμνάσιο Δροσιάς
Αμμόχωστος	Μουσικό Σχολείο Αμμοχώστου	Λύκειο και Γυμνάσιο Κοκκινοχωρίων
Πάφος	Μουσικό Σχολείο Πάφου (Λύκειο)	Λύκειο Α' Εθνάρχη Μακαρίου Γ'

Δικαίωμα φοίτησης: Δικαίωμα φοίτησης έχουν όλοι οι μαθητές που φοιτούν στην Στ' Δημοτικού και στην Γ' Γυμνασίου κάθε σχολικής χρονιάς μέσω εισαγωγικών εξετάσεων - ακροάσεων. Επίσης, κάθε σχολική χρονιά οργανώνονται κατατακτήριες εξετάσεις για τις άλλες τάξεις του Μουσικού Σχολείου, εάν και εφόσον υπάρχει κενή θέση και ο υποψήφιος έχει το αντίστοιχο επίπεδο, ώστε να παρακολουθήσει το σύνολο των μαθημάτων. Το πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου προσφέρεται στους/στις μαθητές/τριες του υπό τη μορφή της πλήρους υποτροφίας.

Αξιολογήσεις των Μουσικών Σχολείων: Το Μουσικό Σχολείο αξιολογήθηκε το 2015 από το Κ.Ε.Ε.Α. και από τον καθηγητή Jonathan Stephens για λογαριασμό του ΥΠΠ. Οι αξιολογήσεις ήταν πολύ θετικές, αλλά κατέδειξαν και αδυναμίες τις οποίες το Υπουργείο ήδη επεξεργάζεται, προσφέροντας λύσεις.

A. Μουσικό Λύκειο Λευκωσίας:

- 3/10/2014 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου σε Εκδήλωση της Γερμανικής Πρεσβείας, με την ευκαιρία της Ημέρας Επανένωσης της Γερμανίας, που παρουσιάστηκε στο Chateau Status στη Λευκωσία.
- 6/10/2014 Παρακολούθηση εκπαιδευτικού προγράμματος με τους καλλιτέχνες Hayk Melikian και Hugo Tichiat, που διοργανώθηκε από το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος, στο Shoe Factory στη Λευκωσία.
- 28/10/2014 Συμμετοχή μαθητή του Σχολείου σε εκδήλωση με τίτλο "Unknown history: works of art by Jewish refugees at British Detention Camps in Cyprus 1946-1949", που διοργανώθηκε από το Παγκύπριο Γυμνάσιο και την Πρεσβεία του Ισραήλ, στο Μουσείο του Παγκυπρίου Γυμνασίου.
- 30/10/2014 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου σε master class με τον κιθαρίστα Ramon Carnota, που διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος, στην αίθουσα Μουσικής του Παγκυπρίου Γυμνασίου.
- 12/11/2014 Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής του Σχολείου σε γεύμα που παρέθεσε η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου σε άπορους μαθητές του Παγκυπρίου Γυμνασίου.
- 20-22/11/2014 Συμμετοχή των Συνόλων Ψαλτικού Χορού και Παραδοσιακής Μουσικής του Σχολείου στις εκπαιδευτικές συναυλίες του Ιδρύματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου με τίτλο "Μια φορά η Μουσική", που παρουσιάστηκαν στο Θέατρο του Πανεπιστημίου UCLAN στη Λάρνακα, στο Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία και στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό.
- 8/12/2014 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου στον 6^ο Παγκύπριο Μαθητικό Διαγωνισμό Σύνθεσης, όπου απέσπασαν το 1^ο και 3^ο Παγκύπριο βραβείο στον Διαγωνισμό Ενόργανης Σύνθεσης.

- 13/12/2014 Συμμετοχή του ψαλτικού χορού “Αινείτε Αυτόν” στην Παγκύπρια Συνάντηση Βυζαντινών Χορωδιών, στον Ιερό Ναό Αγία Σοφίας στον Στρόβολο.
- 21/12/2014 Χριστουγεννιάτικη Συναυλία Μουσικού Λυκείου Λευκωσίας, στον Ιερό Ναό Παναγίας Ευαγγελίστριας στην Παλουριώτισσα.
- 20/3/2015 Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής του Σχολείου στην Τελετή Βράβευσης του Η΄ Παγκύπριου Μαθητικού Διαγωνισμού, που διοργανώθηκε από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου σε συνεργασία με το ΥΠΠ, στο Μεγάλο Συνοδικό της Ιεράς Αρχιεπισκοπής.
- 20/3/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου σε Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Περσικής Μουσικής με τον «Miras Ensemble», στο Shoe Factory στη Λευκωσία.
- 21/3/2015 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου σε master class Φωνητικής με τη διεθνούς φήμης Γερμανίδα κοντράλτο Gerhild Romberger, στο Shoe Factory στη Λευκωσία.
- 23/3/2015 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο “Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες”, στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- 2/4/2015 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο “Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες”, στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία.
- 4/4/2015 Συμμετοχή μαθητών του σχολείου σε master class πιάνου με τον διεθνούς φήμης Ισπανό πιανίστα Pablo Caldo, στο Shoe Factory στη Λευκωσία.
- 24-25/4/2015 Παραστάσεις της όπερας “Cavalleria rusticana” σε συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα Νέων, στο Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία.
- 28/4/2015 Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής του Σχολείου σε εκδήλωση για τον Απολογισμό του Προγράμματος Κοινωνικής Προσφοράς της ΟΠΑΠ Κύπρου, στο Ολυμπιακό Μέγαρο στη Λευκωσία.
- 4/5/2015 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου στην Ημερίδα Χορωδιών, στο Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία.
- 17/6/2015 Συναυλία Άριστων Τελειοφοίτων, στο Shoe Factory στη Λευκωσία.

B. Μουσικό Λύκειο Λεμεσού:

- 15/9/2014 Εκπαιδευτικό Εργαστήρι με τους Αυστριακούς μουσικούς Philippe Raskin και Johannes Fleischman, το οποίο συνδιοργανώθηκε από το Μουσικό Λύκειο Λεμεσού και την Αυστριακή Πρεσβεία στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λανιτείου Λυκείου στη Λεμεσό.
- 10/11/2014 Εκπαιδευτική συναυλία με τον καθηγητή κρουστών οργάνων κ. Μάριο Νικολάου για τους μαθητές Α΄ και Β΄ τάξης, η οποία δόθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λανιτείου Λυκείου στη Λεμεσό.
- 20-22/11/2014 Συμμετοχή του Συνόλου Πνευστών του Σχολείου στις εκπαιδευτικές συναυλίες του Ιδρύματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου με τίτλο “Μια φορά η Μουσική”, που παρουσιάστηκαν στο Θέατρο του Πανεπιστημίου UCLAN στη Λάρνακα, στο Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία και στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό.
- 8/12/2014 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου στον 6^ο Παγκύπριο Μαθητικό Διαγωνισμό Σύνθεσης όπου απέσπασαν το 1^ο Παγκύπριο βραβείο στον Διαγωνισμό Σύνθεσης Τραγουδιού.
- 16/12/2014 Συναυλία με τίτλο “Δεν Ξεχνώ – 40 χρόνια Αντίσταση”, η οποία οργανώθηκε σε συνεργασία με τη χορωδία του “Άρη Λεμεσού”.
- 23/12/2014 Χριστουγεννιάτικη Συναυλία με ορχηστρικά σύνολα του Σχολείου, η οποία δόθηκε στο Λανίτειο Θέατρο Λεμεσού.
- 15-28/1/2014 Εκπαιδευτικές Συναυλίες σε Γυμνάσια της Λεμεσού που δόθηκαν από καθηγητές και μαθητές του Σχολείου στο Λανίτειο Θέατρο Λεμεσού.
- 19/1/2015 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου σε εκδήλωση που διοργανώθηκε για την Ημέρα Μνήμης Εθνάρχη Μακαρίου, σε συνεργασία με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Δημοκρατικών

Αντιστασιακών και την Παγκύπρια Οργάνωση Συγγενών Πεσόντων, στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό.

- 17-19/2/2015 Συναυλίες Αρίστων στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λανιτίου Λυκείου στη Λεμεσό.
- 23/3/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο “Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες”, η οποία δόθηκε στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- 2/4/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο “Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες”, η οποία δόθηκε στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία.
- 17-18/4/2015 Συμμετοχή Φωνητικού Συνόλου του Σχολείου στην παρουσίαση της “Χορωδιακής Φαντασίας” στη συναυλία με τίτλο “Μπετόβεν: Γνωστά και άγνωστα έργα”, σε συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου και στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- 18/4/2015 Συναυλία με θέμα τη Ρωσική μουσική από καθηγητές του Σχολείου, στην αίθουσα εκδηλώσεων.
- 28/4/2015 Εκπαιδευτική συναυλία μαθητών/τριών του Σχολείου, η οποία διοργανώθηκε σε συνεργασία με Γυμνάσια της Λεμεσού, στο Λανίτιο Θέατρο στη Λεμεσό.
- 29/4/2015 Συναυλία Μουσικού Συνόλου του Σχολείου, στο πλαίσιο της εκδήλωσης για τα εγκαίνια του πολυλειτουργικού παραθαλάσσιου πάρκου στον Μόλο Λεμεσού, που διοργανώθηκε σε συνεργασία με τον Δήμο Λεμεσού.
- 26/5/2015 Συμμετοχή του Φωνητικού Συνόλου του Σχολείου σε συναυλία-αφιέρωμα στη μνήμη του μουσικοσυνθέτη Μάριου Τόκα, στο Λανίτιο Θέατρο στη Λεμεσό.
- 3/6/2015 Συμμετοχή του Σχολείου στη συναυλία με τίτλο “Adieu” αφιερωμένη στη μνήμη της Διευθύντριας του Λανιτίου Λυκείου Ελένης Δημητρίου, που παρουσιάστηκε στην Εκκλησία Αγίας Αικατερίνης στη Λεμεσό.

Γ. Μουσικό Λύκειο Λάρνακας:

- 20-22/11/2014 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου στις εκπαιδευτικές συναυλίες του Ιδρύματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου με τίτλο “Μια φορά η Μουσική”, που παρουσιάστηκαν στο Θέατρο του Πανεπιστημίου UCLAN στη Λάρνακα, στο Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία και στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό.
- 10/12/2014 Συμμετοχή μαθητή του Σχολείου στην παρουσίαση του βιβλίου του κ. Κώστα Λυμπουρή με τίτλο “Των ημετέρων άλλων” στην Αίθουσα Καστελλιώτισσα στη Λευκωσία.
- 6/12/2014 Συμμετοχή του Παραδοσιακού Σχήματος του Σχολείου στο φιλανθρωπικό παζαράκι του Ερυθρού Σταυρού Επαρχίας Λάρνακας, στις Φοινικούδες.
- 21/12/2014 Συμμετοχή του Παραδοσιακού Σχήματος του Σχολείου στις Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις του Δήμου Λάρνακας.
- 16/1/2015 Συμμετοχή μαθητή του Σχολείου σε εκδήλωση για το Κόψιμο της Βασιλόπιττας του ΥΠΠ.
- 11/2/2015 Συμμετοχή Φωνητικού Συνόλου του Σχολείου στην παρουσίαση Ποιητικής Συλλογής της κ. Αγγέλας Καϊμακλιώτη, με τίτλο “Εκ του σύνεγγυς”.
- 28/3/2015 Συμμετοχή του Ψαλτικού Χορού του Σχολείου στα εγκαίνια έκθεσης των Επιμορφωτικών Κέντρων Λάρνακας – Αμμοχώστου, στον Πολυχώρο “Αποθήκες” στη Λάρνακα.
- 23/3/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο “Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες”, στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- 31/3/2015 Συμμετοχή του Συνόλου Κρουστών του Σχολείου στην τελετή έναρξης του Πανελλήνιου Πρωταθλήματος Καλαθοσφαίρισης Λυκείων 2015, στο Αθλητικό Κέντρο “Κίτιον” στη Λάρνακα.
- 2/4/2015 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο “Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες”, στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία.

- 17-18/4/2015 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου στην παρουσίαση της “Χορωδιακής Φαντασίας” στη συναυλία με τίτλο “Μπετόβεν: Γνωστά και άγνωστα έργα” σε συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου και στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- 2/5/2015 Συμμετοχή Φωνητικού Συνόλου του Σχολείου στα εγκαίνια της έκθεσης “Βιομηχανικού σχεδιασμού και καινοτομίας” της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στο Συνεδριακό Κέντρο στη Λευκωσία.
- 4/5/2015 Συμμετοχή της χορωδίας του Σχολείου στην “Ημερίδα Χορωδιών”, στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία.
- 14/5/2015 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου στη Μουσικοχορευτική Παράσταση με τίτλο “Ταξιδεύοντας με τον Ελληνικό Κινηματογράφο”, που διοργανώθηκε από την Παγκύπρια Συνομοσπονδία Γονέων Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες και το Επαρχιακό Γραφείο Παιδείας Λάρνακας-Αμμοχώστου, στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.

Δ. Μουσικό Λύκειο Αμμοχώστου:

- 29/9/2014 Παρουσίαση Εργαστηρίου Ιαπωνικής Παραδοσιακής Μουσικής από τον Ιάπωνα καθηγητή μουσικής και συνθέτη κ. Sakai Tauchi.
- 30/9/2014 Μαθητής του Σχολείου συμμετείχε στο καλλιτεχνικό μέρος της παρουσίασης του βιβλίου του συγγραφέα, Κώστα Λυμπουρή με τίτλο “Των ημετέρων άλλων” στην αίθουσα του ΤΕΠΑΚ, στη Λεμεσό.
- 8/11/2014 Συμμετοχή του Σχολείου σε συνεργασία με τα Λύκεια Κοκκινοχωριών και Παραλιμνίου στην “3η Διεθνή Έκθεση Βιβλίου” που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολη Κωνσταντίας και Αμμοχώστου, στο Παραλίμνι.
- 21-22/11/2014 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου στις εκπαιδευτικές συναυλίες του Ιδρύματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου με τίτλο “Μια φορά η Μουσική”, που παρουσιάστηκαν στο Θέατρο του Πανεπιστημίου UCLAN στη Λάρνακα, στο Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία και στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό.
- 19/12/2014 Συμμετοχή του Σύνολου Παραδοσιακής Μουσικής του Σχολείου στη Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση του Δήμου Παραλιμνίου με τίτλο “Christmas Wonder”.
- 28/2/2015 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου στο “Φιλολογικό μνημόσυνο”, που διοργανώθηκε προς τιμή του ήρωα Φώτη Πίπτα, στο Κοινοτικό Μέγαρο Φρενάρους.
- 4/3/2015 Συμμετοχή του Σύνολου Παραδοσιακής Μουσικής σε Καλλιτεχνική Εκδήλωση του Εσπερινού Γυμνασίου/Λυκείου Κοκκινοχωριών.
- 23/3/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο “Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες”, στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- 2/4/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο “Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες”, στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία.
- 29/3/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου στη “2η Έκθεση Προϊόντων & Υπηρεσιών Επαρχίας Αμμοχώστου”, στο Παραλίμνι.
- 17-18/4/2015 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου στην παρουσίαση της “Χορωδιακής Φαντασίας”, στη συναυλία “Μπετόβεν: Γνωστά και άγνωστα έργα”, σε συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου και στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- 4/5/2015 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου στην “Ημερίδα Χορωδιών”, στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία.
- 15/5/2015 Συμμετοχή του Σύνολου Παραδοσιακής Μουσικής του Σχολείου στην Τελετή Λήξης του “Σαλαμίνιου Ελεύθερου Πανεπιστημίου Αμμοχώστου”, που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολη Κωνσταντίας και Αμμοχώστου.

Ε. Μουσικό Λύκειο Πάφου:

- 17/9/2014 Εκπαιδευτικό Εργαστήρι με τους Αυστριακούς μουσικούς Philippe Raskin και Johannes Fleischman, το οποίο συνδιοργανώθηκε από το Μουσικό Λύκειο Πάφου, την Αυστριακή Πρεσβεία και τον Οργανισμό Πολιτιστική Πρωτεύουσα Πάφος 2017, στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Λυκείου Α' Εθν. Μακαρίου Γ' στην Πάφο.
- 17/9/2014 Συμμετοχή του Σχολείου στην εκδήλωση για τα Εγκαίνια της Αίθουσας «Ευαγόρα Παλληκαρίδη», στο Λύκειο Α' Εθν. Μακαρίου Γ' στην Πάφο.
- 23/10/2014 Συναυλία με τίτλο "Ταξιδεύοντας στον έρωτα και την ομορφιά" με τη Χορωδία και το Σχήμα Έντεχνου Τραγουδιού σε συνεργασία με τον Έλληνα ερμηνευτή Βασίλη Λέκκα που παρουσιάστηκε στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Λυκείου Α' Εθν. Μακαρίου Γ' Πάφου.
- 19/11/2014 Συμμετοχή μαθητών/τριών του σχολείου στη φιλανθρωπική εκδήλωση για το "Μέλαθρον Αγωνιστών" στην Πάφο.
- 8/12/2014 Συμμετοχή μαθητών του Σχολείου στον 6^ο Παγκύπριο Μαθητικό Διαγωνισμό Σύνθεσης, όπου απέσπασαν το 2^ο Παγκύπριο βραβείο στον Διαγωνισμό Σύνθεσης Τραγουδιού.
- 13/12/2014 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου σε εκδήλωση στο πλαίσιο του Μήνα Γερμανικής Γλώσσας, που διοργανώνεται σε συνεργασία με τις Πρεσβείες της Γερμανίας, Αυστρίας και Ελβετίας, το Ινστιτούτο Γκαίτε και τη Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών.
- 21/12/2014 Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα από Μουσικό Σύνολο του Σχολείου, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πολιτιστική Πρωτεύουσα Πάφος 2017, στη Δημοτική Αγορά της Πάφου.
- 23/12/2014 Συμμετοχή του Σχολείου σε ραδιοφωνική εκπομπή του Ράδιο Κόσμος με θέμα τα Παραδοσιακά Κάλαντα.
- 23/1/2015 Εκπαιδευτική συναυλία μαθητών/τριών του Σχολείου και ενημέρωση για τον θεσμό του Μουσικού Σχολείου σε συνεργασία με Γυμνάσια της Πάφου, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λυκείου Α' Εθν. Μακαρίου Γ' Πάφου.
- 27/2/2015 Συμμετοχή του Συνόλου Κιθάρων, Πνευστών και Εγχόρδων στην Τελετή Έναρξης του 4^{ου} Παγκύπριου Συνεδρίου Μαθητών – Καθηγητών για τις Θετικές Επιστήμες, στο Ξενοδοχείο Annabelle στην Πάφο.
- 17/3/2015 Συμμετοχή του Σχήματος Παραδοσιακής Μουσικής και Έντεχνου Τραγουδιού στην εκδήλωση με τίτλο "Εκφοβισμός των Εφήβων: Δημιουργία κουλτούρας πρόληψης και αντιμετώπισης" που διοργάνωσε το Επαρχιακό Γραφείο Παιδείας Πάφου, σε συνεργασία με το Λύκειο Α' Εθν. Μακαρίου Γ', στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Σχολείου.
- 21/3/2015 Συναυλία με τίτλο "Κύπρος – Κρήτη – Μικρά Ασία", η οποία διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Ε.Σ.Σ.Ε. Πάφου, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λυκείου Α' Εθν. Μακαρίου Γ' Πάφου.
- 23/3/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο "Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες", στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- 2/4/2015 Συμμετοχή μαθητών/τριών του Σχολείου στη Συναυλία Μουσικών Λυκείων με τίτλο "Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν Μεγάλους Συνθέτες", στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία.
- 23/4/2015 Εκπαιδευτική Συναυλία του Σχήματος Παραδοσιακής Μουσικής του Μουσικού Λυκείου Πάφου για τους μαθητές του Ι' και Α' Δημόσιου Νηπιαγωγείου Πάφου και του Δημοτικού Πεύκιοις Γεωργιάδης, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Α' Λυκείου Εθν. Μακαρίου Γ' Πάφου.
- 4/5/2015 Συμμετοχή της Χορωδίας του Σχολείου στην "Ημερίδα Χορωδιών", στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία.
- 12/5/2015 Συμμετοχή του Συνόλου Κιθάρων, Κλαρίνων και του Σχήματος Έντεχνου Τραγουδιού στα Εγκαίνια Έκθεσης Ζωγραφικής Παιδιών των Δημοτικών Σχολείων Επαρχίας Πάφου, στη Δημοτική Πινακοθήκη Πάφου.

- 17/5/2015 Συμμετοχή του Συνόλου Κιθάρων του Σχολείου σε εκδήλωση που έγινε για τη Διεθνή Μέρα Μουσείων σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πολιτιστική Πρωτεύουσα Πάφος 2017, στο Τοπικό Αρχαιολογικό Μουσείο Παλαιπάφου.
- 6/6/2015 Διοργάνωση συναυλίας με τον Siegfried Mauser, πιανίστα και Πρύτανη του Πανεπιστημίου Mozarteum του Salzburg, και τον Wolfgang Schroeder, εξάρχοντα της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πολιτιστική Πρωτεύουσα Πάφος 2017 και την Πρεσβεία της Γερμανίας, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Α΄ Λυκείου Εθν. Μακαρίου Γ΄ Πάφου.
- 24/6/2015 Συναυλία με τίτλο “Όμορφη πόλη”, αφιερωμένη στα 90 χρόνια από τη γέννηση του Έλληνα δημιουργού Μίκη Θεοδωράκη, με τον Έλληνα ερμηνευτή Δημήτρη Μπάση, σε συνεργασία με το Λύκειο Α΄ Εθνάρχης Μακαρίου Γ΄, το Μουσικό Σχήμα του Κ.Ν. της Μητρόπολης Πάφου και τον Οργανισμό Πολιτιστική Πρωτεύουσα Πάφος 2017, στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου.

7.2.9.2 ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΟΡΧΗΣΤΡΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Στόχοι της ύπαρξης των Επαρχιακών Χορωδιών και Ορχηστρών, οι οποίες δημιουργήθηκαν με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Νοέμβριο του 2003, είναι η παροχή ευκαιριών στους μαθητές για ανάπτυξη της μουσικής τους παιδείας, περαιτέρω ανάπτυξη των μουσικών τους δεξιοτήτων, δημιουργία κινήτρων στους μαθητές και καθηγητές Μουσικής για ποιοτική εργασία και γενικά η αναβάθμιση του μαθήματος της Μουσικής στα σχολεία.

Η Επαρχιακή Ορχήστρα Σχολείων Λευκωσίας συνέχισε τη δράση της κατά το έτος 2014 – 2015 υπό τη Διεύθυνση του Βοηθού Διευθυντή κ. Κυριάκου Λιμνιώτη. Κατά το 2014 – 2015 άρχισε τη δράση της η Επαρχιακή Ορχήστρα Σχολείων Πάφου υπό τη διεύθυνση του κ. Χρυσόστομου Νεοφύτου, καθηγητή βιολιού στο Μουσικό Λύκειο Πάφου.

Από την Επαρχιακή Ορχήστρα Σχολείων Λευκωσίας διοργανώθηκαν οι πιο κάτω συναυλίες:

- 19/12/2014 Χριστουγεννιάτικη Συναυλία, στο πλαίσιο εκδήλωσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, στην αίθουσα τελετών του Υ.Π.Π. στη Λευκωσία.
- 7/3/2015 Συναυλία στο πλαίσιο εκδήλωσης του Δήμου Γερίου για τη Μέρα της Γυναίκας, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δήμου Γερίου.
- 29/3/2015 Συναυλία στο Γυμνάσιο Πεδουλά, στο πλαίσιο Εκπαιδευτικού Εργαστηρίου.
- 21/6/2015 Συναυλία για τη Μέρα της Μουσικής, στο Πολιτιστικό Κέντρο της Τράπεζας Κύπρου.
- 8/7/2015 Συναυλία στο πλαίσιο εκδήλωσης της Κεντρικής Συνεργατικής Τράπεζας, στο Κέντρο Εικαστικών Τεχνών και Έρευνας.

Μέσα από τη συνεργασία των δύο Επαρχιακών Ορχηστρών, διοργανώθηκαν οι πιο κάτω δράσεις:

- 8-10/5/2015 6ο Μουσικό Εργαστήρι Νέων (τρίημερο εκπαιδευτικό εργαστήριο) στην Πάφο, σε συνεργασία με το Μουσικό Λύκειο Πάφου.
- 9/5/2015 Συναυλία στο πλαίσιο του 6ου Μουσικού Εργαστηρίου, σε συνεργασία με τον Δήμο Πάφου, στην Κάτω Πάφο.
- 10/5/2015 Συναυλία με στόχο τη συλλογή τροφίμων σε συνεργασία με το Μουσικό Λύκειο Πάφου, το Λύκειο Α΄ Εθν. Μακαρίου Γ΄ και το Κοινοτικό Παντοπωλείο Δήμου Πάφου, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λυκείου Α΄ Εθν. Μακαρίου Γ΄ Πάφου.
- 12/5/2015 Κοινή Συναυλία των δύο Επαρχιακών Ορχηστρών, με στόχο τη συλλογή τροφίμων σε συνεργασία με τον Ερυθρό Σταυρό και τον Δήμο Λευκωσίας, στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία.

7.2.9.3 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Από τον Νοέμβριο του 2002, άρχισαν να πραγματοποιούνται, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, επισκέψεις καλλιτεχνών κλασικής, ελαφράς και παραδοσιακής μουσικής, στα σχολεία της

Μέσης Εκπαίδευσης, με στόχο να προσφέρουν στους μαθητές και μαθήτριες ποιοτικές μουσικές εμπειρίες μέσα στην τάξη ή στο σχολείο.

- 15/2/2015-21/3/2015 Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα με θέμα “Μουσική και Φυσικό Περιβάλλον” διοργανώθηκε στο Γυμνάσιο Ακρόπολης στη Λευκωσία, σε συνεργασία με τον Λευτέρη Μοσχοβία, ιδρυτή του μουσικού σχήματος TAT-TNABAR. Τα παιδιά που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα παρουσιάστηκαν σε εκδήλωση του Τμήματος Υδάτων, του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, στις 21 Μαρτίου 2015.
- 30/10/2014 Εκπαιδευτική συναυλία και master class με τον ισπανό κιθαρίστα Ramon Carnota, που διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος στην αίθουσα μουσικής του Παγκυπρίου Γυμνασίου.

7.2.9.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Συνεχίστηκε, κατά τη σχολική χρονιά 2014 – 2015, η συνεργασία με το Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα, η οποία στοχεύει στην προαγωγή της διά βίου ενεργού συμμετοχής των νέων στα κοινά και τον πολιτισμό, τον εμπλουτισμό του μαθήματος της Μουσικής με εκπαιδευτικά προγράμματα εκτός σχολείου, τη γνωριμία με την “κλασική ορχήστρα” και τους μουσικούς της “κλασικής μουσικής” και την αύξηση του φιλόμουσου κοινού και ιδιαίτερα των νέων, οι οποίοι παρακολουθούν συναυλίες ορχηστρικής μουσικής.

Οργανώθηκαν τα πιο κάτω εκπαιδευτικά Προγράμματα:

I. Πρωινές εκπαιδευτικές συναυλίες σε σχολεία

4-5/2/2015 Πρόγραμμα “Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου πάει Σχολείο”

Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις μουσικών συνόλων της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου σε Γυμνάσια της Επαρχίας Λευκωσίας.

II. Πρωινές εκπαιδευτικές συναυλίες

20/11/2014 “Μια φορά... η Μουσική”

Παρακολούθηση εκπαιδευτικών συναυλιών από Γυμνάσια και Λύκεια της Επαρχίας Λάρνακας, στο Θέατρο του Πανεπιστημίου UCLAN στη Λάρνακα.

23/4/2015 “Μουσικό Ταξίδι στη Μεσόγειο”

Παρακολούθηση εκπαιδευτικών συναυλιών από Γυμνάσια και Λύκεια της Επαρχίας Λευκωσίας, στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία.

III. Ανοιχτές Δοκιμές

7/11/2014, 28/11/2014, 12/12/2014, 6/3/2015 και 20/3/2015

Παρακολούθηση ανοιχτών δοκιμών της Ορχήστρας από μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων της Επαρχίας Λευκωσίας και Λάρνακας.

7.2.9.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΩΝ ΦΑΡΟΣ

Κατά το έτος 2014 – 2015 συνεχίστηκε η συνεργασία με το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος, με στόχο την προσφορά εκπαιδευτικών προγραμμάτων στους μαθητές, καθώς και συναυλιών υψηλού επιπέδου, με καταξιωμένους Κύπριους και ξένους σολίστ και μουσικά σύνολα.

Οργανώθηκαν οι πιο κάτω εκπαιδευτικές συναυλίες, στο Shoe Factory στη Λευκωσία:

- 8/10/2014 Εκπαιδευτική συναυλία με τους Hugo Ticciati (βιολί) και Hayk Melikyan (πιάνο).
- 4/11/2014 Εκπαιδευτική συναυλία και master class με τον Paavali Jumppanen (πιάνο).
- 14/11/2014 Εκπαιδευτική συναυλία με το Trio Apache.

- 24/11/2014 Εκπαιδευτική συναυλία με τους Κύπριους μουσικούς Γιώργο Γεωργίου, Ζωή Νικολαΐδου και Αννίη Τσιούτη.
- 6/12/2014 Master class για πιάνο τέσσερα χέρια με τους πιανίστες Alesio Bax και Lucille Chang.
- 16/12/2014 Εκπαιδευτική συναυλία με το φωνητικό σύνολο La Main Harmonique.
- 29/1/2015 Εκπαιδευτική συναυλία με τον Axel Zwingenberger (πιάνο).
- 29/2/2015 Εκπαιδευτική συναυλία με τους Erika Geldsetzer (βιολί) και Ian Fountain (πιάνο).
- 5/3/2015 Εκπαιδευτική συναυλία με τους Gerhald Schulz (βιολί), Noam Greenberg (πιάνο) και Lilia Schulz-Bayrona (βιολοντσέλλο).
- 26/3/2015 Εκπαιδευτική συναυλία με το Κουαρτέτο Kreutzer.
- 27/3/2015 Εκπαιδευτική συναυλία σε συνδυασμό με εικαστική έκθεση του Peter Sheppard Skaerved (βιολί), στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης του Ιδρύματος Τεχνών Φάρος.
- 4/11/2014 Εκπαιδευτική συναυλία και master class με τον Pablo Caldo (πιάνο).

7.2.9.6 ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

I. Παγκύπριος Μαθητικός Διαγωνισμός Σύνθεσης “Μάριος Τόκας”

Ο Διαγωνισμός, ο οποίος διοργανώνεται σε συνεργασία με το Κοινωνικό και Πολιτιστικό Ίδρυμα “Φώτος Φωτιάδης”, έχει ως στόχο την εμπλοκή των μαθητών και μαθητριών της Κύπρου σε ποιοτικές μουσικές δραστηριότητες και την ανάπτυξη της δημιουργικότητάς τους. Κατά το 2014 – 15 δοκιμάστηκε για πρώτη φορά με επιτυχία η επέκταση του Διαγωνισμού και στα Γυμνάσια.

Στο πλαίσιο του 6ου Παγκύπριου Μαθητικού Διαγωνισμού “Μάριος Τόκας” διοργανώθηκαν οι πιο κάτω Διαγωνισμοί Σύνθεσης:

6ος Παγκύπριος Μαθητικός Διαγωνισμός Σύνθεσης Τραγουδιού

4ος Παγκύπριος Μαθητικός Διαγωνισμός Μελοποίησης Στίχων για τα βραβεία Κώστα Μόντη, ο οποίος εντάσσεται στο πλαίσιο του Διαγωνισμού για το Ετήσιο Βραβείο Κώστα Μόντη

2ος Παγκύπριος Μαθητικός Διαγωνισμός Σύνθεσης Ενόργανης Μουσικής, στη μνήμη του Σόλωνα Μιχαηλίδη.

- 2/12/2014 Επαρχιακός Διαγωνισμός στο Παγκύπριο Γυμνάσιο στη Λευκωσία.
- 4/12/2014 Επαρχιακός Διαγωνισμός στο Λανίτειο Θέατρο στη Λεμεσό.
- 8/12/2014 Τελικός Διαγωνισμός στο Λανίτειο Θέατρο στη Λεμεσό.

II. Ετήσια μαθητική - φοιτητική συναυλία “Musical Vibes” σε συνεργασία με Ιδιωτικά Σχολεία, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο και τον Δήμο Στροβόλου.

- 17-18/1/2015 Διήμερο εργαστήρι
- 23/1/2015 Συναυλία “Musical Vibes II”, στο Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία.

7.2.9.7 ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

A. Σεμινάρια Επιθεωρητή

Πραγματοποιήθηκαν τα καθιερωμένα Σεμινάρια Επιθεωρητή για τους καθηγητές όλων των Επαρχιών της Κύπρου. Στο πλαίσιο των Σεμιναρίων παρουσιάστηκαν οι στόχοι της Σχολικής Χρονιάς και τρόποι προώθησής τους, έγινε ενημέρωση για τις προγραμματιζόμενες δράσεις του έτους, αναλύθηκαν τα υπό έμφαση ζητήματα που αφορούν στη διδασκαλία του μαθήματος της Μουσικής, παρουσιάστηκαν καινοτόμες δράσεις εκπαιδευτικών και καλές διδακτικές πρακτικές, καθώς και ποικίλα θέματα που αφορούν στη διδασκαλία του μαθήματος της Μουσικής.

B. Κεντρικές Επιμορφώσεις Εκπαιδευτικών

- Ημερίδα Χορωδιών

Σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, στο πλαίσιο Κεντρικής Επιμόρφωσης για το Α.Π. Μουσικής, διοργανώθηκε Ημερίδα Χορωδιών τη Δευτέρα, 4 Μαΐου 2015 στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, στη Λευκωσία. Στη δράση συμμετείχαν Καθηγητές Μουσικής, καθώς και μαθητές/τριες των Γυμνασίων, Λυκείων και Μουσικών Λυκείων.

Σκοπός της Ημερίδας Χορωδιών ήταν: (α) η επιμόρφωση των Καθηγητών Μουσικής σε σημαντικά θέματα που αφορούν στο χορωδιακό τραγούδι, ως μέρος του διδακτικού και εξωδιδακτικού τους έργου στο πλαίσιο του Α.Π. Μουσικής, (β) η προσφορά ποιοτικών χορωδιακών εμπειριών στους μαθητές της Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης, και (γ) το άνοιγμα της επίσημης εκπαίδευσης προς την κοινότητα, ως έμφαση του Α.Π. Μουσικής.

Η επιμόρφωση περιλάμβανε εργαστήρια και βραδινή συναυλία. Η συναυλία, στην οποία παρουσιάστηκαν τραγούδια που είχαν προετοιμάσει τα σχολεία και τραγούδια που διδάχθηκαν στα εργαστήρια, ήταν ανοιχτή προς το κοινό. Την επιμόρφωση των καθηγητών ανέλαβαν οι μαέστροι χορωδιών Σόλων Κλαδάς, Ελένη Κυπριανού, Λοΐζος Σ. Λοΐζου, Ισαβέλλα Χριστοφίδου, Μαρία Στυλιανού-Ρούσου, Ιάκος Δημητρίου και Αγγελίνα Νικολαΐδου.

Γ. Αποκεντρωμένες Επιμορφώσεις Εκπαιδευτικών

- Επισκέψεις σε επίπεδο σχολικής μονάδας

Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε σχολικές μονάδες όλων των επαρχιών, με στόχο την εξατομικευμένη στήριξη των εκπαιδευτικών στην εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της Μουσικής. Κατά τις επισκέψεις πραγματοποιήθηκαν, σε συνεργασία με τους Λειτουργούς της Ομάδας Αναλυτικών Προγραμμάτων, δειγματικές διδασκαλίες, συνδιδασκαλίες, παρακολουθήσεις και αναστοχαστικές συζητήσεις.

- Σεμινάρια

Σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, στο πλαίσιο των Προαιρετικών Σεμιναρίων, προσφέρθηκε το Σεμινάριο για εκπαιδευτικούς της Μέσης Εκπαίδευσης με τίτλο: *Τα «καλύτερα» της Μουσικής Εκπαίδευσης: πρακτικές εφαρμογές από τα διδακτικά εγχειρίδια του μαθήματος*. Το Σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία στις 13/1/2015, 20/1/2015, 3/2/2015 και 10/2/2015.

Δ. Αναδιαμόρφωση Αναλυτικού Προγράμματος

- Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας

Στο πλαίσιο της αναδιαμόρφωσης του αναλυτικού προγράμματος της Μουσικής, σύμφωνα με τις εντολές του Υπουργού, έγινε αναθεώρηση των Δεικτών Επιτυχίας και συγγραφή, αντίστοιχων, Δεικτών Επάρκειας.

7.2.10 ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ο θεσμός του Συμβούλου Εκπαιδευτικού, ως καινοτομία στην κυπριακή εκπαίδευση, εφαρμόστηκε για πρώτη φορά τη σχολική χρονιά 2004–2005, στο πλαίσιο της πολιτικής του Υ.Π.Π. για την αναβάθμιση των φιλολογικών μαθημάτων. Τη συγκεκριμένη σχολική χρονιά ο θεσμός λειτούργησε με σκοπό τη στήριξη του μαθήματος «Έκφραση-Έκθεση», ειδικότερα για τη Γ' Λυκείου. Τη δεύτερη χρονιά ο θεσμός του Σχολικού Συμβούλου επεκτάθηκε στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών και την τρίτη χρονιά και στο μάθημα της Ιστορίας.

Από τον Ιούνιο του 2008 οι Σύμβουλοι-Φιλολόγοι συμμετέχουν στη διαμόρφωση και συγγραφή των Αναλυτικών Προγραμμάτων και από τον Σεπτέμβριο του 2010 έχουν αναλάβει ως Υποστηρικτές, σε συνεργασία με το Γραφείο Αναλυτικών Προγραμμάτων και τους Επιθεωρητές Φιλολογικών Μαθημάτων, την προώθηση της εφαρμογής των Αναλυτικών Προγραμμάτων σε όλα τα Γυμνάσια της Μέσης Εκπαίδευσης, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την ετοιμασία σχετικού εκπαιδευτικού υλικού. Από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Ιούνιο 2015 ανέλαβαν την καταγραφή Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας για τα Αναλυτικά Προγράμματα του Γυμνασίου, με σκοπό την εφαρμογή τους από τη σχολική χρονιά 2015–2016. Οι Σύμβουλοι ετοιμάζουν, επίσης, εκτός από τα Αναλυτικά Προγράμματα,

Προγραμματισμούς για τη διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων για τα Λύκεια, τα Εσπερινά Γυμνάσια και τις Τεχνικές Σχολές.

Με γνώμονα πάντα την ενιαία εκπαιδευτική πολιτική στις νέες μεθόδους και προσεγγίσεις των φιλολογικών μαθημάτων, οι Σύμβουλοι ετοιμάζουν πλούσιο και πρωτότυπο υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό, σχετικό με τις διάφορες πτυχές των φιλολογικών μαθημάτων. Το υλικό που ετοιμάζεται αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. Οι Σύμβουλοι συμμετέχουν στη συγγραφή βιβλίων για τους εκπαιδευτικούς, καθώς και στην παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού κ.ά., με βάση τα Αναλυτικά Προγράμματα και τα σχολικά διδακτικά εγχειρίδια. Αναλαμβάνουν την ετοιμασία και πραγματοποίηση επιμορφωτικών σεμιναρίων. Ετοιμάζουν, επίσης, δείγματα εξεταστικών δοκιμίων και συμμετέχουν ενίοτε στη θεματοθέτηση των Παγκύπριων Εξετάσεων. Επιπλέον, αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση διαδικαστικών θεμάτων στο Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής στους Αλλόγλωσσους μαθητές, ενώ επιλαμβάνονται θεμάτων που άπτονται και των Θρησκευτικών Μειονοτήτων της Κύπρου. Οι Σύμβουλοι συνεισφέρουν, τέλος, στη διοργάνωση εκπαιδευτικών διαγωνισμών, σεμιναρίων/ημερίδων/συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων, καθώς επίσης και σε διάφορες διεκπεραιωτικές εργασίες.

Η παρουσία των Συμβούλων στα σχολεία αποδεικνύεται ιδιαίτερα χρήσιμη και αντιμετωπίζεται πολύ θετικά από τους εκπαιδευτικούς. Οι Σύμβουλοι πραγματοποιούν συναντήσεις με τους Φιλολόγους σε όλα τα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης, δημόσια και ιδιωτικά, κατά τις οποίες πραγματοποιούνται: επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, παρουσιάσεις διδακτικού υλικού, συζητήσεις και εισηγήσεις σε θέματα διδακτικής μεθοδολογίας των φιλολογικών μαθημάτων. Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται, παράλληλα, να υιοθετούν πιο καινοτόμους και αποτελεσματικούς τρόπους διδασκαλίας. Στο πλαίσιο της επιμόρφωσης περιλαμβάνεται και η ανάληψη δειγματικών διδασκαλιών, είτε από τους Συμβούλους, είτε από Φιλολόγους των σχολείων, σε συνεργασία με τους Συμβούλους, με στόχο πάντα την παροχή πρακτικής βοήθειας στους εκπαιδευτικούς και ιδιαίτερα στους νεοεισερχόμενους στη Μέση Εκπαίδευση.

7.2.11 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΑΛΛΟΓΛΩΣΣΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, το «Πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας» λειτούργησε σε 64 σχολεία παγκύπρια και παρακολούθησαν μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας 593 αλλόγλωσσοι μαθητές. Σε τέσσερα απ' αυτά τα σχολεία (Γυμνάσιο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' Πλατύ, Γυμνάσιο Νεάπολης, Γυμνάσιο Κιτίου και Γυμνάσιο Θεοσκεπάστης) λειτούργησε εντατικό Πρόγραμμα Τάξεων Υποδοχής. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα η Ελληνική Γλώσσα διδασκόταν 15 περιόδους την εβδομάδα, διατέθηκαν 3 περίοδοι για μάθημα στη βιβλιοθήκη και 2 περίοδοι για υπευθυνότητα τμήματος.

Στα υπόλοιπα σχολεία η Ελληνική Γλώσσα διδασκόταν 5 ή 8 περιόδους την εβδομάδα στα Γυμνάσια και 4 περιόδους την εβδομάδα στα Λύκεια και στις Τεχνικές Σχολές.

Επιπλέον, λειτούργησε «Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για Ασυνόδευτους Ανήλικους / Αιτητές Διεθνούς Προστασίας». Πρόκειται για παιδιά που βρίσκονται στην Κύπρο χωρίς κηδεμόνα, τη φροντίδα των οποίων έχουν οι Κοινωνικές Υπηρεσίες του κράτους. Αυτά τα παιδιά παρακολούθησαν μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας 16 περιόδους την εβδομάδα σε τρία σχολεία, το Λύκειο Κύκκου Α', την Α' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας και την Τεχνική Σχολή Λάρνακας. Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων και την Κυπριακή Δημοκρατία.

Σημαντική καινοτομία, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, είναι και το γεγονός ότι για πρώτη φορά οι διδάσκοντες στο Πρόγραμμα ανήκαν στο προσωπικό των σχολικών μονάδων (προηγουμένως ήταν καθηγητές με έκτακτο διορισμό) και επιλέχθηκαν από τις Διευθύνσεις των σχολείων στη βάση προκαθορισμένων κριτηρίων που στάλθηκαν με Εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ημερ. 08/09/14).

Με βάση το σύστημα που εφαρμόστηκε σε πρωινή βάση, για τη λειτουργία του Προγράμματος σε κάθε σχολείο που συμμετείχε, προσαρμόστηκε το ωρολόγιο πρόγραμμα, ώστε να μπορούν οι αλλόγλωσσοι μαθητές να αποχωρούν από τα μαθήματα των Αρχαίων Ελληνικών, των Θρησκευτικών και της Ιστορίας Κοινού Κορμού (στο Λύκειο) και να συγκεντρώνονται σε ειδικά τμήματα, για να διδαχθούν την Ελληνική Γλώσσα (Εγκύκλιος ημερ. 17/09/14 - παράρτημα).

Για τη διδασκαλία χρησιμοποιήθηκε σειρά βιβλίων παραγωγής του Πανεπιστημίου Κρήτης. Τα βιβλία αυτά προορίζονται αποκλειστικά για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης / ξένης Γλώσσας. Από τον Σεπτέμβριο του 2015, λειτουργεί σε οκτώ γυμνάσια Εντατικό Πρόγραμμα για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης / ξένης Γλώσσας. Συγκεκριμένα, οι αλλόγλωσσοι μαθητές εντάσσονται σε μεταβατικές τάξεις για ένα ή δύο χρόνια, ανάλογα με το επίπεδο ελληνομάθειας στο οποίο βρίσκονται, ούτως ώστε να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης Γλώσσας, εμπλουτισμένο με στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού. Για να παρακολουθήσουν το συγκεκριμένο Πρόγραμμα, αποχωρούν από τα εξής μαθήματα: Νέα Ελληνικά, Αρχαία Ελληνικά, Ιστορία, Θρησκευτικά, Οικιακή Οικονομία, Γεωγραφία και Γαλλικά. Το ωρολόγιο πρόγραμμα των αλλόγλωσσων μαθητών διαμορφώνεται ως εξής:

ΜΑΘΗΜΑ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ
<u>Σε μεταβατικές τάξεις</u> <ul style="list-style-type: none"> Ελληνικά ως δεύτερη/ξένη Γλώσσα με στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού 	18
<u>Σε κανονικές τάξεις</u> <ul style="list-style-type: none"> Μαθηματικά Φυσικά (Φυσική, Χημεία, Βιολογία) Φυσική Αγωγή Τέχνη Μουσική Σχεδιασμός και Τεχνολογία Πληροφορική Αγγλικά 	20

7.2.12 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, μετά από πολύχρονες προσπάθειες που χρονολογούνται από το 1991, πέτυχε τη δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου που να ρυθμίζει συνολικά και σφαιρικά, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, τα θέματα της εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Η Νομοθεσία αυτή έχει τίτλο: «Ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999» (113(Ι)1999) και ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το 1999.

Μια από τις βασικότερες διατάξεις του Νόμου είναι εκείνη που διαλαμβάνει τον καθορισμό του όρου "παιδί με ειδικές ανάγκες" και τονίζει, ανάμεσα σε άλλα, την ευθύνη της πολιτείας για την ένταξη των παιδιών με ειδικές ανάγκες στον ενιαίο κορμό της εκπαίδευσης.

Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες, για τα οποία προσδιορίστηκε ειδική αγωγή και εκπαίδευση, δικαιούνται δωρεάν φοίτηση σε δημόσιο σχολείο για την παροχή της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, σε τάξη συνηθισμένου σχολείου εφοδιασμένου με τις κατάλληλες υποδομές, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Υπουργείου, προσαρμοσμένο στις ειδικές ανάγκες των παιδιών και στο εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσής τους.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014/2015, φοίτησαν 3763 μαθητές με Ειδικές Ανάγκες (με απόφαση των Επαρχιακών Επιτροπών Ειδικής Αγωγής) σε τάξεις συνηθισμένων σχολείων Μέσης Γενικής (2865) και Τεχνικής Εκπαίδευσης (898) και 967 μαθητές στα Προγράμματα Αλφαριθμητισμού (μόνο σε γυμνάσια), (βλ. πίνακα 1).

Όσο αφορά στις εκπαιδευτικές ώρες στήριξης, κατά τη σχολική χρονιά 2014/15 δόθηκαν συνολικά 5716 περίοδοι στήριξης παγκύπρια σε μαθητές της ειδικής αγωγής (4634 στη Μ.Ε. και 948 στην Τ. Ε.) και 1099 περίοδοι σε μαθητές που συμμετείχαν στα Προγράμματα Αλφαριθμητισμού, (βλ. πίνακα 2)

Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργούν τα πιο κάτω Προγράμματα Ειδικής Αγωγής:

Α. Μαθησιακών Δυσκολιών

Β. Ειδικών Μονάδων

Γ. Ακοής

Δ. Όρασης

Ε. Κατ' Οίκον Εκπαίδευσης

Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργεί, επίσης, και το Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού (μόνο στα γυμνάσια).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΑΡΙΘΜΟΙ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
(Σχολική Χρονιά 2012/13 - 2013/14 - 2014/15)

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ			ΜΑΘΗΤΕΣ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ/ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ		
	2012/13	2013/14	2014/15	2012/13	2013/14	2014/15	2012/13	2013/14	2014/15
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	1176	1207	1201	231	197	198	1760	1404	1399
ΛΕΜΕΣΟΣ	627	761	808	366	357	288	1155	1118	1096
ΛΑΡΝΑΚΑ / ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	593	565	601	357	353	353	1118	918	954
ΠΑΦΟΣ	231	216	255	136	121	128	422	337	383
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	738	840	898				738	840	898
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	3365	3589	3763	1090	1028	967	5193	4617	4730

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΡΙΘΜΟΙ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
(Σχολική Χρονιά 2011/12 - 2012/13 - 2013/14)

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ			ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ /ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ		
	2012/13	2013/14	2014/15	2012/13	2013/14	2014/15	2012/13	2013/14	2014/15
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	2022	1875	1848	333	309	347	2355	2184	2195
ΛΕΜΕΣΟΣ	1512	1329	1292	442	381	258	1954	1710	1550
ΛΑΡΝΑΚΑ / ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	1127	1102	989	381	392	383	1508	1494	1372
ΠΑΦΟΣ	560	521	505	173	174	111	733	695	616
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	942	889	948				942	889	948
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	6163	5716	5582	1329	1265	1099	7492	6972	6681

A. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Στο Πρόγραμμα αυτό εντάσσονται παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, μετά από απόφαση της Επαρχιακής Επιτροπής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Α.Ε.). Η εκπαιδευτική στήριξη των μαθητών γίνεται είτε ατομικά είτε ομαδικά ανάλογα με τις ανάγκες τους. Συνήθως η στήριξη γίνεται στα εξεταζόμενα μαθήματα (Φιλολογικά, Μαθηματικά, Φυσικά). Ώρες στήριξης δίνονται και σε άλλα μαθήματα, όπως στον Σχεδιασμό και Τεχνολογία, στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, στην Τέχνη, στη Φυσική Αγωγή κ.λπ., ανάλογα με τις ανάγκες κάθε παιδιού.

B. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ ΣΕ ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

Η φοίτηση παιδιού με ειδικές ανάγκες, για το οποίο προσδιορίζεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση από την Ε.Ε.Ε.Α.Ε., γίνεται και σε Ειδική Μονάδα που λειτουργεί σε συνηθισμένο σχολείο.

Στις ειδικές μονάδες μπορούν να ενταχθούν μαθητές, μετά από απόφαση της Επαρχιακής Επιτροπής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Οι μαθητές της Ειδικής Μονάδας φοιτούν με ειδικό καθεστώς και λαμβάνουν « Πιστοποιητικό Παρακολούθησης». Η προσέγγιση στις Μονάδες αυτές γίνεται διαθεματικά και οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται σχετικά. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών και την ασφάλεια των μαθητών των ειδικών μονάδων εργοδοτούνται σχολικοί βοηθοί.

I. Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργούν δύο τύποι μονάδων:

α) **Οι Μονάδες που λειτουργούν στα Γυμνάσια** με αυξημένες περιόδους στήριξης τη βδομάδα, σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα (Ειδική Μονάδα). Στην Ειδική Μονάδα οι μαθητές παρακολουθούν τα πιο κάτω μαθήματα: Φιλολογικά, Μαθηματικά, Οικιακή Οικονομία, Σχεδιασμός και Τεχνολογία, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Τέχνη, Μουσική, Φυσική Αγωγή. Το πρόγραμμα μαθημάτων δύναται να τροποποιηθεί αναλόγως από το Γραφείο Ειδικής Αγωγής, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες των μαθητών.

β) **Οι Μονάδες που λειτουργούν στα Λύκεια με ειδικό πρόγραμμα μεικτής φοίτησης σε Ειδική Μονάδα** ως εξής: τρεις μέρες φοίτησης στο σχολείο και δύο μέρες παρακολούθησης ειδικού εκπαιδευτικού προγράμματος σε χώρους εκτός σχολείου, στις περιπτώσεις που αυτό εξυπηρετεί τις ανάγκες των μαθητών και είναι εφικτό.

Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού των προγραμμάτων της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στη Μέση Εκπαίδευση εντάσσεται και το πιο πάνω Πρόγραμμα (Προεπαγγελματική Εκπαίδευση) των μαθητών με ειδικές ανάγκες. Μέλημα αυτής της εκπαιδευτικής και κοινωνικής πολιτικής αποτελεί η ομαλή μετάβαση των εν λόγω μαθητών από τον σχολικό στον επαγγελματικό χώρο.

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των παιδιών με Ειδικές Ανάγκες
- Η κοινωνικοποίησή τους
- Η συναισθηματική τους ασφάλεια
- Η απόκτηση δεξιοτήτων που θα τους βοηθήσουν στη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση και στη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία.

Το ημερήσιο πρόγραμμα εκτός σχολείου καταρτίζεται ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν κάθε φορά στους χώρους εκτός σχολείου, αφού καταγραφούν οι παρατηρήσεις από τους επόπτες-εκπαιδευτικούς, σχετικά με τη συμπεριφορά και τις δεξιότητες των παιδιών.

Οι Μονάδες στα Λύκεια λειτουργούν με αυξημένες περιόδους στήριξης τη βδομάδα, σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα (Ειδική Μονάδα). Στην Ειδική Μονάδα οι μαθητές παρακολουθούν τα πιο κάτω μαθήματα: Φιλολογικά, Μαθηματικά, Οικογενειακή Αγωγή, Σχεδιασμό και Τεχνολογία, Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, Τέχνη, Μουσική, Φυσική Αγωγή, Φωτογραφία/Θέατρο. Το πρόγραμμα μαθημάτων δύναται να τροποποιηθεί αναλόγως από το Γραφείο Ειδικής Αγωγής, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες των μαθητών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014 – 2015, λειτούργησαν 52 ειδικές μονάδες στα σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης.

Λειτουργία ειδικών μονάδων κατά επαρχία:

Ειδικές Μονάδες Λευκωσίας 2014-15

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ
1	Γυμν. Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ Πλατύ
2	Γυμν. Αγλαντζιάς
3	Γυμν. Αγίας Βαρβάρας
4	Περιφερειακό Γυμν. Πέρα Χωρίου και Νήσου (2 Μονάδες)
5	Γυμν. Κωνσταντινουπόλεως
6	Β΄ Περιφερειακό Γυμν. Λευκωσίας
7	Γυμν. Κοκκινοτριμιθιάς
8	Γυμν. Ακρόπολης
9	Γυμν. Έγκωμης
10	Γυμν. Αγίου Στυλιανού
11	Γυμν. Ιωνά και Κολοκάση, Γέρι
12	Γυμνάσιο Σολέας
13	Γυμν. Αγ. Βασιλείου
14	Λύκειο Ιδαλίου (2 Μονάδες)
15	Λύκειο Κύκκου Α΄
16	Λύκειο Κύκκου Β΄
17	Λύκειο Σολέας
18	Γυμνάσιο Κλήρου
19	Γυμνάσιο Γερίου
20	Γυμνάσιο Λατσιών

Ειδικές Μονάδες Λεμεσού 2014-15

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ
1	Γυμν. Αγίας Βαρβάρας
2	Γυμν. Αγίου Νεοφύτου -2 Μονάδες
3	Γυμν. Αγίας Φυλάξεως -2 Μονάδες
4	Γυμν. Καλογεροπούλου
5	Γυμν. Λινόπετρας
6	Γυμν. Αγ. Ιωάννη
7	Γυμν. Ύψωνα
8	Λανίτειο Γυμν.
9	Γυμν. Ζακακίου
10	Γυμν. Νεάπολης
11	Λύκειο Πολεμιδιών
12	Λύκειο Λινόπετρας
13	Λανίτειο Λύκειο
14	Εμπορική Σχολή Μπισή-Λεμύθου

Ειδικές Μονάδες Λάρνακας/ Αμμοχώστου 2014-15

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ
1	Γυμν. Δροσιάς
2	Γυμν. Αραδίππου
3	Λύκειο Αραδίππου
4	Γυμν. Αθηνένου
5	Γυμν. Κιτίου
6	Γυμν. Παραλιμνίου
7	Λύκειο Παραλιμνίου
8	Γυμν. Δερύνειας
9	Γυμν. Ξυλοφάγου
10	Γυμν. Λιβαδιών
11	Γυμνάσιο Βεργίνας
12	Γυμνάσιο Λευκάρων
13	Παγκύπριο Λύκειο

Ειδικές Μονάδες Πάφου 2014-15

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ
1	Γυμν. Αποστόλου Παύλου
2	Νικολαΐδειο Γυμνάσιο
3	Λύκειο και Τεχνική Πόλεως Χρυσοχούς
4	Γυμν. Πολεμίου
5	Γυμν. Πόλεως Χρυσοχούς

II Στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση λειτουργούν δύο τύποι προγραμμάτων ειδικής φοίτησης. Πρωταρχικοί στόχοι και των δυο ειδικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται στις Τεχνικές Σχολές είναι: η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των παιδιών με Ειδικές Ανάγκες, η κοινωνικοποίησή τους, η συναισθηματική τους ασφάλεια και η απόκτηση δεξιοτήτων που θα τους βοηθήσουν στην ανεξάρτητη διαβίωση, στη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση και στην ομαλή μετάβαση από τον σχολικό στον επαγγελματικό χώρο:

α) Ειδικές Μονάδες που λειτουργούν στον Κλάδο Ξενοδοχειακών

Οι Ειδικές Μονάδες στον Κλάδο Ξενοδοχειακών λειτουργούν με ένταξη στο μάθημα Τραπεζοκομίας και αυξημένες περιόδους στήριξης την εβδομάδα, οι οποίες διδάσκονται από καθηγητές κάθε ειδικότητας σε ειδικά εξοπλισμένα εργαστήρια της Σχολής, στα πιο κάτω μαθήματα: Φιλολογικά, Μαθηματικά, Επαγγελματική Αγωγή, Υγιεινή, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Τέχνη, Μουσική, Φυσική Αγωγή, Μαγειρική, Τραπεζοκομία, Πρακτική Εργασία, Κατασκευή Κοσμημάτων, Καλλιτεχνικές Δημιουργίες.

β) Ειδικό πρόγραμμα φοίτησης στον Κλάδο Κομμωτικής

Οι μαθητές εντάσσονται σε εργαστηριακά και τεχνολογικά μαθήματα σε ειδικά εξοπλισμένα εργαστήρια της Σχολής στη συνηθισμένη τάξη (αυξημένη ένταξη) και στηρίζονται ομαδικά από καθηγητές κάθε ειδικότητας, στα πιο κάτω μαθήματα: Φιλολογικά, Μαθηματικά, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Φυσική Αγωγή, Αγγλικά

Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Πρόγραμμα Ένταξης παιδιών με απώλεια ακοής λειτουργεί σήμερα παγκύπρια σε σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης με μαθητές με απώλεια ακοής στη Μ.Ε.

Συγκεκριμένα εφαρμόζονται οι πιο κάτω μορφές ένταξης:

1. Φοίτηση στη γενική τάξη χωρίς στήριξη,
2. Φοίτηση στη γενική τάξη και στήριξη σε ειδική αίθουσα, κυρίως στα εξεταζόμενα μαθήματα
3. Φοίτηση σε Ειδικό Τμήμα (Μονάδα).

Εκεί όπου χρειάζεται, δίνεται η δυνατότητα εξυπηρέτησης των παιδιών από Εκπαιδευτικούς Διερμηνείς της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας. Επιπρόσθετα, όσον αφορά στην παραγωγή υλικού για επιμόρφωση των καθηγητών, έχει παραχθεί ενημερωτικό υλικό, που είναι στη διάθεση όλων των διδασκόντων. Ειδικότερα, έχουν εκδοθεί «Προσαρμοσμένα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Καρτέλες εργασίας για παιδιά με πρόβλημα ακοής» για τις τάξεις του Γυμνασίου. Στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. είναι, επίσης, διαθέσιμος προς όλους τους εκπαιδευτικούς οδηγός (60 σελίδες), που εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Πατρών με τίτλο «Η ένταξη και η συμμετοχή των κωφών/βαρήκων μαθητών σε σχολεία με ακούοντες μαθητές». Παράλληλα, έχουν αποσταλεί οι τέσσερις βιντεοταινίες που παρήγαγε ο Σύνδεσμος Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής που ασχολούνται με θέματα της ακουστικής απώλειας των παιδιών. Τέλος, διοργανώθηκαν τον Σεπτέμβριο διήμερα επιμορφωτικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς, που διδάσκουν παιδιά με απώλεια ακοής στη Λευκωσία και Λεμεσό, για τις επαρχίες Λευκωσίας/Λάρνακας/Αμμοχώστου και Λεμεσού/Πάφου, αντίστοιχα. Ημερίδες και σεμινάρια οργανώθηκαν, επίσης, σε συνεργασία με τη σχολή Κωφών.

Οι Διευθύνσεις Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, εκτός από την ενημέρωση των διδασκόντων, εφαρμόζουν και τις υπόλοιπες σχετικές διατάξεις του Νόμου [113(1)99], ειδικότερα όσον αφορά στον καταρτισμό ατομικών προγραμμάτων (και παροχή ωρών στήριξης), τις διευκολύνσεις κατά τις εξετάσεις (επιπρόσθετος χρόνος, απλοποίηση γλωσσικής διατύπωσης εξεταστικού δοκιμίου) και ηχομόνωση αιθουσών διδασκαλίας και ειδικών αιθουσών στήριξης.

Όσον αφορά στις ώρες στήριξης, κατά τη σχολική χρονιά 2014/15 δόθηκαν 500 περίοδοι εκπαιδευτικής στήριξης παγκύπρια σε 89 παιδιά με απώλεια ακοής (βλ. Πίνακα 3 και Πίνακα 4).

Επιπρόσθετα, δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ευαισθητοποίηση των ακούοντων παιδιών σε θέματα ακουστικής απώλειας.

Δ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ

Το πρόγραμμα ένταξης παιδιών με πρόβλημα όρασης λειτούργησε με 214 περιόδους εκπαιδευτικής στήριξης παγκύπρια σε 36 παιδιά που φοιτούσαν σε σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης.

Για τον καταρτισμό του ατομικού προγράμματος των παιδιών με προβλήματα όρασης το Γραφείο Ειδικής Αγωγής Μέσης Εκπαίδευσης συνεργάζεται με τη Σχολή Τυφλών. Για την ένταξη των παιδιών αυτών ακολουθείται η ίδια διαδικασία με την ένταξη των παιδιών με Μαθησιακές Δυσκολίες. Το πρόγραμμα παρακολουθείται και από τους συνδεδετικούς λειτουργούς της Μ.Ε.

Ε. ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σύμφωνα με τον Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμο του 1999 (ΙΙ.3.2), «Στα παιδιά με ειδικές ανάγκες της Δημοτικής και της Μέσης Εκπαίδευσης που για λόγους υγείας δεν μπορούν για μακρύ χρονικό διάστημα να παρακολουθούν το κανονικό πρόγραμμα μαθημάτων στο σχολείο, δυνατόν να εξασφαλίζεται εκπαίδευση με άλλο τρόπο. Η παρακολούθηση μαθημάτων εκτός του σχολείου θεωρείται μέρος του κανονικού προγράμματος μαθημάτων στις κανονικές τάξεις που είναι εγγεγραμμένα τα παιδιά».

Η κατ' οίκον εκπαίδευση παρέχεται στις πιο κάτω περιπτώσεις:

- Περίπτωση 1: Κατ' οίκον εκπαίδευση παιδιών που νοσηλεύονται στην Ενδονοσοκομειακή Μονάδα Νοσηλείας του ΝΑΜ III. Το αίτημα γίνεται από την Ενδονοσοκομειακή Μονάδα νοσηλείας εφήβων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα.
- Περίπτωση 2: Κατ' οίκον εκπαίδευση παιδιών που παρουσιάζουν ιατρικά προβλήματα (π.χ. διάγνωση καρκίνου, καρδιοπάθειες, χειρουργικές επεμβάσεις, σωματικοί τραυματισμοί, άλλες σωματικές ασθένειες, ανορεξία κ.λπ.) ή προβλήματα ψυχικής υγείας, έντονα προβλήματα συμπεριφοράς ή συναισθηματικά προβλήματα, δυσκολία προσαρμογής στον σχολικό χώρο κ.λπ.

Ο χώρος και χρόνος διεξαγωγής των μαθημάτων καθορίζεται σε συνεργασία με τους γονείς και μπορεί να είναι είτε ο χώρος νοσηλείας του παιδιού είτε το σπίτι κατά τις απογευματινές ή και πρωινές ώρες.

Η κατ' οίκον εκπαίδευση περιλαμβάνει, συνήθως, τα εξεταζόμενα μαθήματα και σε εξαιρετικές περιπτώσεις άλλα μαθήματα για ειδικούς λόγους.

Οι τελικές εξετάσεις του παιδιού με κατ' οίκον εκπαίδευση, όπου χρειάζεται, γίνονται, εκτός των καθορισμένων εξεταστικών κέντρων, σε χώρους όπως το σπίτι του εξεταζομένου, στο νοσοκομείο ή σε οποιονδήποτε άλλο τόπο κριθεί επιβεβλημένο από τον Διευθυντή του οικείου Τμήματος του Υπουργείου, νοουμένου ότι εξασφαλίζεται η απαιτούμενη ασφάλεια και υπάρχουν εχέγγυα επιτήρησης και διαφύλαξης του αδιάβλητου των εξετάσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Σχολική Χρονιά 2014/15)

	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε. Μαθησιακές Δυσκολίες ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε. Ειδικές Μονάδες ΕΙΔΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε Ακοής ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε Όρασης ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΣΥΝΟΛΟ
Γυμνάσια	1750	204	45	20	2019
Λύκεια	740	60	34	12	846
Τεχνικές	813	71	10	4	898
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	3303	335	89	36	3763

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Σχολική Χρονιά 2014/15)

	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε. Μαθησιακές Δυσκολίες ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε. Ειδικές Μονάδες ΕΙΔΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε Ακοής ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε Όρασης ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΣΥΝΟΛΟ
Γυμνάσια	2110	1027	269	114	3520
Λύκεια	560	291	184	79	1114
Τεχνικές	536	344	47	21	948
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	3206	1662	500	214	5582

7.2.13 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού στη Μέση Εκπαίδευση ξεκίνησε σε πειραματική βάση το 1989-1990 σε δύο Γυμνάσια της Λεμεσού. Την επιστημονική ευθύνη του προγράμματος έχει η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και τη διοικητική ευθύνη έχει η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στοχεύοντας στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας και την πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα του κοινωνικού αποκλεισμού λειτουργεί, μεταξύ των άλλων μέτρων που εφαρμόζει, Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού ενσωματωμένο στο γενικό σχολικό πρόγραμμα.

Γενικοί σκοποί του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού:

- Η διασφάλιση του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος στην εκπαίδευση των λειτουργικά αναλφάβητων μαθητών.
- Η πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα κοινωνικού αποκλεισμού με όλες τις αρνητικές για το άτομο και την κοινωνία συνέπειες: περιθωριοποίηση, παραβατικότητα, αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, χρήση και κατάχρηση ουσιών, προβλήματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

Παιδαγωγικοί στόχοι:

- Η καλλιέργεια και η ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, αριθμητικής.
- Η κατανόηση κειμένου.
- Η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας για προσωπική έκφραση, κρίση, δημιουργικότητα, συζήτηση και επικοινωνία.
- Η ενίσχυση της αυτοεικόνας και η συναισθηματική στήριξη του μαθητή.
- Η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας προσαρμογής στο σχολικό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ Μ.Ε.				
ΕΠΑΡΧΙΑ	Περίοδοι Διδασκαλίας			
Σχ. χρονιά	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	371	333	309	347
ΛΕΜΕΣΟΣ	477	442	381	258
ΛΑΡΝΑΚΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	400	381	392	383
ΠΑΦΟΣ	192	173	174	111
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	1440	1329	1256	1090

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ Μ.Ε.				
Σχολική χρονιά	2011/1	2012/13	2013/14	2014/15
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	264	231	197	198
ΛΕΜΕΣΟΣ	401	366	357	288
ΛΑΡΝΑΚΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	389	357	353	353
ΠΑΦΟΣ	170	136	121	128
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	1224	1090	1028	967

7.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.3.1 ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας που καταβάλλεται για να καταστεί η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση ένα ολοκληρωμένο, ελκυστικό, ευέλικτο και υψηλής ποιότητας σύστημα, ικανό να ανταποκριθεί στις σημερινές αλλά και στις μελλοντικές ανάγκες της Κυπριακής οικονομίας και κοινωνίας, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε, με την Απόφασή του με αριθμό 78.657 και ημερομηνία 15 Απριλίου 2015, τον Στρατηγικό Σχεδιασμό που ετοιμάστηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για το Σύστημα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Στον Στρατηγικό Σχεδιασμό περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δράσεις, που αφορούν τα προγράμματα της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (πρωινή φοίτηση), των Εσπερινών Τεχνικών Σχολών, της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας, των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών και των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.):

- Σύνδεση με τη Βιομηχανία, μέσα από τη θεσμοθέτηση Συμβουλευτικού Σώματος για την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και τη σύσταση Συμβουλευτικών Επιτροπών για τα διάφορα Προγράμματα, Κλάδους και Ειδικότητες
- Βελτίωση της ποιότητας και των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών
- Εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού για τις προοπτικές που προσφέρει η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
- Ανάπτυξη νέων προγραμμάτων σπουδών Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Αναβάθμιση και ευελιξία των Προγραμμάτων που προσφέρονται από τις Εσπερινές Τεχνικές Σχολές, οι οποίες είναι σχολές δεύτερης ευκαιρίας
- Περαιτέρω ανάπτυξη των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και κατοχύρωσή τους ως σχολών τριτοβάθμιας διετούς εκπαίδευσης, με καθαρά επαγγελματική κατεύθυνση
- Ανάληψη της ευθύνης για τη λειτουργία του συνόλου του Συστήματος Μαθητείας από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού από την 1^η Σεπτεμβρίου 2015 και ετοιμασία ολοκληρωμένης πρότασης για τη λειτουργία του θεσμού
- Σύνδεση όλων των προγραμμάτων Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που προσφέρει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Πρόσβαση σε κατάλληλο σύγχρονο τεχνικό εξοπλισμό, εκπαιδευτικό υλικό και υποδομές, μέσα από την κατάρτιση στη Βιομηχανία
- Ολοκλήρωση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και ετοιμασία πρότασης για δημιουργία Φορέα Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων
- Εγκαθίδρυση Πλαισίου Διασφάλισης της Ποιότητας.

Η επιτυχία των δράσεων που έχουν τεθεί στον Στρατηγικό Σχεδιασμό καθίσταται ζωτικής σημασίας, αφού είναι άμεσα συνυφασμένες με την άμβλυνση των σοβαρών επιπτώσεων που έχει επιφέρει η οικονομική κρίση, όπως είναι η ραγδαία αύξηση της ανεργίας, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων.

7.3.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ»

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αναγνωρίζοντας τις προοπτικές που έχει ο τομέας του βιομηχανικού σχεδιασμού και της δημιουργίας καινοτόμων προϊόντων για οικονομική ανάπτυξη, προχώρησε, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2014-2015, στην υλοποίηση, για δεύτερη συνεχή χρονιά, του εκπαιδευτικού Προγράμματος «Βιομηχανικός Σχεδιασμός και Καινοτομία». Το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε συνεργασία με έναν διακεκριμένο Κύπριο Αρχιτέκτονα και Βιομηχανικό Σχεδιαστή, ο οποίος διαμένει και εργάζεται στη Δανία, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Κυπριακή Δημοκρατία.

Για την εφαρμογή του Προγράμματος συστάθηκε μία Ομάδα Εργασίας σε καθεμιά από τις έντεκα Τεχνικές Σχολές που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα. Οι Ομάδες Εργασίας αποτελούνταν από μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς των κλάδων Μηχανολογίας, Ηλεκτρολογίας, Ξυλουργικής/Επιπλοποιίας και Καλλιτεχνικών Σπουδών.

Στόχος των εκπαιδευτικών, που συμμετείχαν στις Ομάδες Εργασίας, ήταν να αποκτήσουν επιπρόσθετες εξειδικευμένες, πρακτικές και επαγγελματικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες όσον αφορά στο θέμα του βιομηχανικού σχεδιασμού και καινοτομίας, έτσι ώστε να επικαιροποιήσουν και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους πάνω σε αυτό το θέμα.

Στόχος των μαθητών και μαθητριών ήταν να γνωρίσουν το θέμα του βιομηχανικού σχεδιασμού και καινοτομίας, μέσα από την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων όσον αφορά, μεταξύ άλλων, στην αναγνώριση ανάγκης για δημιουργία ενός προϊόντος, τη διεξαγωγή έρευνας αγοράς, την ανάπτυξη και επεξεργασία ιδεών, την παρουσίαση των ιδεών σε μορφή δισδιάστατης και τρισδιάστατης απεικόνισης και τη δημιουργία τρισδιάστατων μοντέλων καινοτόμων βιομηχανικών προϊόντων, μέσω τρισδιάστατης εκτύπωσης με 3D εκτυπωτή. Οι εργασίες που αναφέρονται πιο πάνω ολοκληρώθηκαν με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στις Ομάδες Εργασίας, κάτω από τη γενική καθοδήγηση του Σχεδιαστή. Κατά τη διάρκεια του Έργου, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να εφαρμόσουν το γνωστικό τρίγωνο (εκπαίδευση – έρευνα – καινοτομία).

Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/τριες που συμμετείχαν στις Ομάδες Εργασίας συμμετείχαν στη διαδικασία σχεδιασμού και ανάπτυξης βιομηχανικών προϊόντων και δημιούργησαν τρισδιάστατα μοντέλα των ακόλουθων καινοτόμων προϊόντων:

- **Αξεσουάρ Ποδηλάτου: Σύνθεση Κουτιών με Μόνωση Θερμοκρασίας (Τεχνική Σχολή «Μακάριος Γ΄» Λευκωσίας)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Σχολής «Μακάριος Γ΄ Λευκωσίας» κατέληξε στον σχεδιασμό ενός πολυμορφικού αποθηκευτικού χώρου με δυνατότητα διατήρησης της θερμοκρασίας του περιεχομένου του, ο οποίος θα αποτελεί ένα επιπλέον εξάρτημα του ήδη αγορασμένου ποδηλάτου, με εύκολες οδηγίες χρήσης για την εφαρμογή του. Παράλληλα, θα πωλείται ως Kit και θα αποτελείται από μέρη διαφόρων μεγεθών, τα οποία θα έχουν τη δυνατότητα να συναρμολογούνται σε διάφορους συνδυασμούς, αναλόγως των αναγκών του χρήστη. Θα μπορεί, επίσης, να αποτελέσει αυτόνομη μονάδα μεταφοράς. Το προϊόν σχεδιάστηκε, για να καλύψει ανάγκες που δεν ικανοποιούνται από υφιστάμενα προϊόντα της αγοράς.

- **Έξυπνο Κρεβάτι (Α΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας της Α΄ Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας κατέληξε στον σχεδιασμό ενός έξυπνου κρεβατιού, το οποίο θα συνδυάζει τεχνολογία αιχμής με την υψηλή αισθητική και θα προσφέρει στην αγορά ένα διαφορετικό προϊόν. Το έξυπνο κρεβάτι θα διαθέτει δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο, ολοκληρωμένο ασύρματο οπτικοακουστικό σύστημα με δυνατότητα σύνδεσης τηλεόρασης, ασύρματο σύστημα ήχου με δυνατότητα ελέγχου μέσω έξυπνων συσκευών, καλωδιακή τηλεόραση, LED φωτισμό, περιστρεφόμενο φως για ανάγνωση με δυνατότητα ρύθμισης της έντασής του και ενσωματωμένο ψυγείο.

- **Έπιπλα για Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας της Α΄ Τεχνικής Σχολής Λεμεσού αποφάσισε να σχεδιάσει έπιπλα για τη Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα έπιπλα είναι πολυμορφικά και το συστατικό τους στοιχείο είναι μια τετράγωνη ψηφίδα. Μπορούν να δημιουργηθούν διαφορετικές παραλλαγές ή μορφές του ίδιου επίπλου, συναρμολογώντας τις ψηφίδες σε διαφορετικούς συνδυασμούς και σχηματισμούς. Το τελικό προϊόν θα παρουσιάζει μια σχολική καρέκλα, εξοπλισμένη με επιφάνεια εργασίας, στην οποία θα ενσωματώνεται όλη η απαραίτητη σύγχρονη τεχνολογία, όπως διαδραστική έγχρωμη οθόνη αφής και θύρες επικοινωνίας τύπου USB. Η φόρτιση και η επικοινωνία με το διαδίκτυο θα επιτυγχάνεται ασύρματα.

- **Κινητή Μονάδα Μπάνιου για Άτομα Τρίτης Ηλικίας και Αναπήρους (Β΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού «Γρηγόρης Αυξεντίου»)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας της Β΄ Τεχνικής Σχολής Λεμεσού κατέληξε στον σχεδιασμό μιας κινητής μονάδας μπάνιου για άτομα τρίτης ηλικίας και αναπήρους, η οποία θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε οποιοδήποτε χώρο φροντίδας ηλικιωμένων ατόμων και αναπήρων. Η πρόταση αφορά στην κατασκευή μπάνιου με ένα μοντέρνο και λειτουργικό σχεδιασμό, με την ενσωμάτωση πρωτότυπου μηχανισμού μεταφοράς του ηλικιωμένου ή ανάπηρου ατόμου μέσα στη μονάδα.

- **Κινητό Κρεβάτι Γηροκομείου (Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας της Γ΄ Τεχνικής Σχολής Λεμεσού αποφάσισε να σχεδιάσει ένα κινητό κρεβάτι γηροκομείου με συνδυασμένη λειτουργικότητα, που να είναι πτυσσόμενο και μεταβαλλόμενο. Το κρεβάτι χαρακτηρίζεται από επιλογή στάσεων και πλάγιας κλίσης, που το ανυψώνει και προκαλεί κλίση για μετακίνηση του ηλικιωμένου στο στρώμα 2. Το στρώμα 2 κάτω από το κρεβάτι εξέρχεται και ανυψώνεται στο ίδιο ύψος με το κυρίως κρεβάτι. Διαθέτει αυτόνομο στέγαστρο, το οποίο κινείται πάνω σε ράγες και βοηθά στη μετακίνηση του ηλικιωμένου στο στρώμα 2, όπου και γίνεται αυτόματη αλλαγή των σεντονιών. Το στρώμα 2 μετατρέπεται σε υποβοηθητική καρέκλα. Υπάρχουν κινητά χερούλια για προστασία, άνεση και στήριγμα. Το προϊόν σχεδιάστηκε, για να αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων και να διευκολύνει τη δουλειά των φροντιστών τους.

- **Πολυμορφικό Έπιπλο Γραφείου (Τεχνική Σχολή Λάρνακας)**

Σκοπός της έρευνας της Ομάδας Εργασίας της Τεχνικής Σχολής Λάρνακας ήταν η σχεδίαση καινοτόμων και λειτουργικών επίπλων γραφείου, που να παρέχουν άνεση στους εργαζομένους, ώστε να αποτελούν κίνητρο για εργασία και να αυξάνουν την παραγωγικότητά τους. Η Ομάδα Εργασίας κατέληξε στον σχεδιασμό δύο επίπλων, ενός εξάγωνου και ενός κυλινδρικού χώρου εργασίας.

- **Κατασκευές και Παιχνίδια για Παιδιά για Δημόσιους και Ιδιωτικούς Χώρους (Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου Λάρνακας)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού, η Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Σχολής Αγίου Λαζάρου Λάρνακας αποφάσισε να σχεδιάσει τα πιο κάτω πολυμορφικά παιχνίδια:

1. **Τραμπάλα/ Γύρω Γύρω Όλοι:** Το προϊόν αυτό είναι ανθρωποκεντρικό και σχεδιάστηκε, για να καλύψει τις ανάγκες παιδιών που δεν καλύπτονται από υφιστάμενα παιχνίδια της αγοράς. Ο κύριος στόχος του προϊόντος είναι η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των παιδιών με κινητικά προβλήματα. Το παιχνίδι αυτό θα μπορεί να δέχεται αναπηρικό καροτσάκι, έτσι ώστε να προσφέρεται η δυνατότητα συμμετοχής στο παιχνίδι σε όλα τα παιδιά.
2. **Τραπεζάκι/Καρέκλα/Παιγνίδι:** Το πολυμορφικό αυτό έπιπλο σχεδιάστηκε με σκοπό την ομαδικότητα στο παιχνίδι. Ως τραπεζάκι και ως σπαζοκεφαλιά, θα μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι και δέκα παιδιά. Τα παιδιά, προσπαθώντας να πετύχουν το ορθό σχήμα ή αριθμό, θα έχουν ηχητική και οπτική ανταπόκριση. Με την αφαίρεση του καπακιού, η βάση μπορεί να μετατραπεί σε καρέκλα, ενώ με την προσθήκη ειδικού ελατηρίου, το προϊόν μπορεί να μετατραπεί σε τραμπάλα.
3. **Τραμπάλα/ Τραπεζάκι-Καρέκλες/Ψηλό Καρεκλάκι:** Το πολυμορφικό αυτό προϊόν σχεδιάστηκε με στόχο τη χρήση του από παιδιά στα διάφορα στάδια της ανάπτυξής τους. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε δημόσιους ή ιδιωτικούς χώρους, σε πάρκα ή εσωτερικούς παιδότοπους. Το προϊόν είναι μια καινοτομία στον χώρο των επίπλων – παιγνιδιών, γιατί μπορεί να αλλάξει μορφή ανάλογα με τη χρήση. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τραμπάλα για δύο παιδιά, τραπεζάκι με καρέκλες και, με την αφαίρεση ενός κομματιού, το προϊόν μετατρέπεται σε ψηλό καρεκλάκι.

- **Αυτόματος Διανομέας Χαπιών (Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Σχολής Παραλιμνίου κατέληξε στον σχεδιασμό και την κατασκευή ενός αυτόματου διανομέα χαπιών, ο οποίος θα έχει τη δυνατότητα να υπενθυμίζει τον ασθενή ότι είναι ώρα να πάρει τα χάπια του και να του παρέχει καθημερινά τη σωστή δόση, όσες φορές την ημέρα χρειάζεται. Επιπρόσθετα, θα ενημερώνει, μέσω έξυπνου τηλεφώνου, το άτομο που παρακολουθεί τον ασθενή κατά πόσο ο ασθενής πήρε τα χάπια του. Η συσκευή σχεδιάστηκε, έτσι ώστε να μπορεί να προγραμματίζεται εύκολα μέσω έξυπνου τηλεφώνου.

- **Τροχήλατος Συνοδός (Περιφερειακή Τεχνική και Γεωργική Σχολή Αμμοχώστου/Αυγόρου)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας της Περιφερειακής Τεχνικής και Γεωργικής Σχολής Αμμοχώστου/Αυγόρου αποφάσισε να σχεδιάσει έναν ηλεκτροκίνητο μηχανισμό που προσθαφαιρείται εύκολα και με ασφάλεια σε αναπηρικά καροτσάκια, για να διευκολύνει τη μετακίνηση ατόμων μειωμένης κινητικότητας. Μπορεί να διατεθεί σε άτομα που έχουν στο στενό τους οικογενειακό περιβάλλον άτομο που χρειάζεται τροχοκάθισμα για τη μετακίνησή του. Μπορεί, επίσης, να χρησιμοποιηθεί σε νοσοκομεία, γηροκομεία, πολυκαταστήματα, αεροδρόμια, μουσεία και πινακοθήκες.

- **Πολυμορφικό Παιδικό Έπιπλο (Τεχνική Σχολή Πάφου)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Σχολής Πάφου κατέληξε στον σχεδιασμό ενός πολυμορφικού παιδικού επίπλου, το οποίο θα μπορεί να μετατραπεί από βρεφικό κρεβάτι σε εφηβικό, με χρήσεις, επίσης, ως γραφείο και βιβλιοθήκη. Το προϊόν αυτό σχεδιάστηκε, για να καλύψει ανάγκες που δεν ικανοποιούνται από υφιστάμενα προϊόντα της αγοράς. Κύριος στόχος του προϊόντος είναι η δυνατότητα μετατροπής του σε κρεβάτι, ανάλογα με

την ηλικία του παιδιού, έτσι ώστε να παύει η ανάγκη αγοράς δύο ή περισσότερων κρεβατιών, καθώς μεγαλώνει το παιδί.

- **Παιδικό Καροτσάκι (Λύκειο και Τεχνική Σχολή Πόλεως Χρυσοχούς)**

Κατά τη διαδικασία έρευνας και σχεδιασμού του προϊόντος, η Ομάδα Εργασίας του Λυκείου και Τεχνικής Σχολής Πόλης Χρυσοχούς σχεδίασε ένα παιδικό καροτσάκι, το οποίο θα μπορεί να μετατραπεί σε παιδικό κάθισμα, κούνια και κάθισμα αυτοκινήτου. Το τελικό προϊόν θα έχει τη δυνατότητα πολλών εφαρμογών και επιλογών σε αξεσουάρ, όπως το οπίσθιο πατίνι για ένα μεγαλύτερο παιδί, κινητό τροχήλατο καλάθι για ψώνια κ.ά. Σχεδιάστηκε έτσι ώστε να είναι εύκολο στη συναρμολόγηση, την αποσυναρμολόγηση, τη μεταφορά και την αποθήκευση.

Προς το τέλος του Προγράμματος, τον Μάιο του 2015, τα σχέδια και τα τρισδιάστατα μοντέλα των πιο πάνω καινοτόμων βιομηχανικών προϊόντων παρουσιάστηκαν σε έξι εκθέσεις που πραγματοποιήθηκαν σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου, με μεγάλη επιτυχία. Στόχος των εκθέσεων ήταν να αναδείξουν τη σημασία της καινοτομίας και δημιουργικότητας στην Κύπρο, καθώς αυτοί οι τομείς έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη. Μαθητές της Γ΄ τάξης Γυμνασίου επισκέφθηκαν τις εκθέσεις με τους καθηγητές τους, για να γνωρίσουν τη δουλειά και τα επιτεύγματα των μαθητών των Τεχνικών Σχολών.

7.3.3 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΣΠΕΡΙΝΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ

Μετά την επιτυχή λειτουργία της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 07 Δεκεμβρίου 2011, προχώρησε στην ίδρυση Εσπερινής Τεχνικής Σχολής και στη Λεμεσό, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Ιανουάριο του 2012. Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή Λεμεσού στεγάζεται στην Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού, ενώ κάποια μαθήματα πραγματοποιούνται και στη Β΄ και Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, λειτούργησαν οι κλάδοι της Μηχανολογίας και των Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών με 94 μαθητές/τριες.

Οι Εσπερινές Τεχνικές Σχολές προσφέρουν μια δεύτερη ευκαιρία σε άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει τη Μέση Εκπαίδευση, αφού τα προγράμματα σπουδών που προσφέρουν είναι ισοδύναμα με τα προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης πρωινής φοίτησης.

7.3.4 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Τον Νοέμβριο του 2012 ξεκίνησαν τη λειτουργία τους τα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.), τα οποία αποτελούν Δημόσιες Σχολές που προσφέρουν εξειδικευμένη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μεταλυκειακού επιπέδου σε απόφοιτους Μέσης Εκπαίδευσης. Οι στόχοι των Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. είναι οι ακόλουθοι:

- Η προσφορά προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που να απευθύνονται σε απόφοιτους Μέσης Εκπαίδευσης, σε τομείς οι οποίοι δεν προσφέρονται σε μεταλυκειακό επίπεδο από άλλες Δημόσιες Σχολές ή συναφείς οργανισμούς της Δημοκρατίας

- Η προσφορά προγραμμάτων για διευκόλυνση της πρόσβασης και ένταξης στην αγορά εργασίας απόφοιτων Μέσης Εκπαίδευσης και ατόμων που έχουν δυσκολίες ένταξης/επανένταξης στην απασχόληση
- Η προσφορά προγραμμάτων για περαιτέρω προώθηση της Διά Βίου Εκπαίδευσης, με έμφαση στην υποστήριξη της ικανότητας του εργατικού δυναμικού να προσαρμόζεται στη χρήση των νέων τεχνολογιών, καθώς και των σύγχρονων παραγωγικών διαδικασιών
- Η αποτελεσματικότερη προώθηση και υλοποίηση δράσεων που υποστηρίζονται από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. στεγάζονται σε υφιστάμενες Τεχνικές Σχολές, αξιοποιώντας με αυτό τον τρόπο την υλικοτεχνική υποδομή των Σχολών. Λειτουργούν στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου και Πάφου, κάτω από την ευθύνη και εποπτεία της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Για την ίδρυση και ομαλή λειτουργία των Μ.Ι.Ε.Ε.Κ., το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας, Προνοίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλους εμπλεκόμενους φορείς που σχετίζονται με την αγορά εργασίας. Για τον σκοπό αυτό έχει συσταθεί Συμβουλευτικό Σώμα για τα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ., το οποίο αποτελείται από τον Διευθυντή Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας, Προνοίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων και του Συνδέσμου Διδασκόντων στα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. Το Συμβουλευτικό Σώμα εξετάζει θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία των Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. και συμβουλεύει ανάλογα το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Έχει, επίσης, συσταθεί Συμβούλιο Προγραμμάτων Σπουδών, του οποίου αρμοδιότητα είναι να συμβουλεύει το Συμβουλευτικό Σώμα αναφορικά με τον καταρτισμό ή την αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων, σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, τις ανάγκες σε απαιτούμενο εξοπλισμό και τη δημιουργία ad hoc επιτροπών από εμπειρογνώμονες, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Τα προγράμματα που προσφέρουν τα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να είναι συναφή με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Παρέχουν επιστημονικές, τεχνικές και επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες και ταυτόχρονα χαρακτηρίζονται από ευελιξία και προσαρμοστικότητα προς τις ραγδαία επιτελούμενες αλλαγές στην απασχόληση, την οικονομία, τα επαγγέλματα και το περιεχόμενο των επαγγελμάτων.

Κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2014-2015, προσφέρθηκαν τα ακόλουθα προγράμματα:

1. Τεχνικός Διαχείρισης Φυσικού Αερίου Βιομηχανικών και Οικιακών Εγκαταστάσεων
2. Τεχνικός Συγκόλλησης Σωληνώσεων Διακίνησης Αερίων και Βιομηχανικών Κατασκευών
3. Ειδικός Αρτοποιός και Ζαχαροπλάστης
4. Τεχνικός Δικτύων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Επικοινωνιών
5. Τεχνικός Ηλεκτρομηχανολογικών Ψυκτικών Εγκαταστάσεων στη Βιομηχανία
6. Τεχνικός Εγκατάστασης και Συντήρησης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων και Ανεμογεννητριών
7. Τεχνικός Βιομηχανικών και Οικιακών Αυτοματισμών
8. Τεχνικός Βιολογικών Κηπευτικών Καλλιεργειών
9. Τεχνικός Συντήρησης και Ενεργειακής Αναβάθμισης Κτιρίων
10. Τεχνικός Διαχείρισης Αγορών και Προμηθειών Πλοίων

Η φοίτηση στα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. είναι δωρεάν και εντάσσεται στα πλαίσια της δια βίου μάθησης, αφού τα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες. Τα προγράμματα προσφέρονται σε απογευματινό χρόνο και είναι διετούς διάρκειας. Η φοίτηση περιλαμβάνει και πρακτική εξάσκηση στη βιομηχανία, σε επιχειρήσεις ή αλλού.

Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του με αρ. 78.324, ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2015, εξουσιοδότησε τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να διορίσει Ειδική Επιτροπή για τον καταρτισμό μελέτης και υποβολή εισήγησης ως προς τη θεσμοθέτηση των Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. ως Δημόσιας Σχολής Τριτοβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης διετούς διάρκειας.

7.3.5 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΕ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Η ανάγκη για παρακολούθηση της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου που βρίσκεται σε εξέλιξη στις μέρες μας και χαρακτηρίζει έντονα την εποχή μας, επιβάλλει όπως οι μαθητές των Τεχνικών Σχολών εξασκηθούν στο χειρισμό και την εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία.

Οι προσανατολισμοί της βιομηχανίας μας απαιτούν την επιμόρφωση και εξάσκηση των μαθητών των Τεχνικών Σχολών στα πιο κάτω εκπαιδευτικά μοντέλα σύγχρονης τεχνολογίας:

- Συστήματα πιεσμένου αέρα (Pneumatics)
- Συστήματα ηλεκτρο-πνευματικά (Electro-Pneumatics)
- Προγραμματιζόμενοι "Λογικοί Ελεγκτές" (Programmable Logic Controllers PLCs)
- Εργαλειομηχανές με ηλεκτρονικό (αριθμητικό) προγραμματισμό εργασίας (Computer Numerically)
- Controlled Machine Tools - CNC Machine Tools
- Συστήματα παραγωγικών διαδικασιών με την υποστήριξη Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (Computer Aided Manufacturing)-CAM
- Συστήματα με ρομποτικό έλεγχο (Robotics)

7.3.6 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στις Τεχνικές Σχολές λειτουργούν 72 εργαστήρια Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, τα οποία είναι εξοπλισμένα με 17 ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εκτυπωτές, σαρωτές και συσκευές πολυμέσων.

Το 2015 συνεχίστηκε η συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της Ακαδημίας CISCO. Το μάθημα Δικτύων CISCO διδάσκεται κατά τις πρωινές και απογευματινές ώρες σε δύο Τεχνικές Σχολές σε Λευκωσία και Λεμεσό, αφού έγινε η κατάλληλη επιμόρφωση ορισμένου αριθμού καθηγητών της ειδικότητας της Μηχανικής Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Επίσης, στις Τεχνικές Σχολές γίνεται συστηματική χρήση του Η/Υ ως μέσου ή και εργαλείου στη διδασκαλία ξένων γλωσσών, καθώς και σε Τεχνολογικά και Εργαστηριακά Μαθήματα Ειδικότητας, όπως είναι το Αρχιτεκτονικό Σχέδιο, η Σχεδίαση με Ηλεκτρονικό Υπολογιστή, η Διακόσμηση, η Τεχνολογία Σχεδιασμού και Παραγωγής Επίπλων, το Σχέδιο Μόδας κ.ά.

7.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Με απώτερο στόχο την ουσιαστική ανάπτυξη της έρευνας, την παραγωγή νέας γνώσης, τη μείωση διαρροής αξιόλογων Κύπριων επιστημόνων προς οργανισμούς και ιδρύματα του εξωτερικού, την προσέλκυση ποιοτικών φοιτητών, ερευνητών και επιστημόνων από το εξωτερικό, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των Κύπριων αποφοίτων Ανώτερης Εκπαίδευσης και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, το ΥΠΠ έχει προβεί σε σειρά μέτρων για ανάπτυξη της Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο, τα οποία αναφέρονται συνοπτικά πιο κάτω.

Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης

Για τη διασφάλιση της ποιότητας της προσφερόμενης Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο, το Υ.Π.Π. έχει προωθήσει το νομοσχέδιο με τίτλο: «Ο Περί Φορέα (Ίδρυση και λειτουργία) Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης Νόμος», το οποίο έχει ψηφιστεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση. Σκοπός του Φορέα είναι η ενίσχυση των διαδικασιών εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και η εφαρμογή των ευρωπαϊκών προτύπων και οδηγιών στην όλη διαδικασία (τόσο στα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια όσο και στις Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης). Επιπλέον, σύμφωνα με τη νομοθεσία, ο Φορέας θα είναι η αρμόδια αρχή της Δημοκρατίας για την αξιολόγηση της διασυννοριακής εκπαίδευσης που προσφέρεται εκτός Κύπρου από τοπικά ιδρύματα, σε συνεργασία με Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Κρατών Μελών της ΕΕ ή τρίτων χωρών.

Αύξηση αριθμού Κυπρίων φοιτητών που επιλέγουν να σπουδάσουν στην Κύπρο

Τόσο η ανάπτυξη της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου, με την ίδρυση νέων Πανεπιστημίων και την προσφορά σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών, όσο και η έμφαση που δίνεται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για τη διασφάλιση της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης, οδήγησαν στην αύξηση του αριθμού των Κύπριων φοιτητών, που επιλέγουν την Κύπρο για τις σπουδές τους.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, από το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, ο αριθμός των Κυπρίων που επιλέγουν την Κύπρο για σπουδές ξεπερνά τον αριθμό των Κυπρίων που επιλέγουν να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Όσον αφορά στους αριθμούς των Κύπριων φοιτητών, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-14, ο αριθμός των Κύπριων φοιτητών ανερχόταν στις 43.063. Από αυτούς, 23.864 σπούδαζαν στην Κύπρο και 19.199 στο εξωτερικό.

Εκσυγχρονισμός Προγραμμάτων Σπουδών

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει προβεί σε αρκετές ενέργειες για διεύρυνση του φάσματος και τον εκσυγχρονισμό των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών, τόσο από τα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια όσο και από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έτσι ώστε οι νέοι να έχουν τη δυνατότητα επιλογής κλάδων σπουδών, που αφενός τους ενδιαφέρουν και αφετέρου προσφέρουν μεγαλύτερες προοπτικές απασχόλησης στην αγορά εργασίας, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Σε αυτό το πλαίσιο, τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί τόσο ο αριθμός των προσφερόμενων προγραμμάτων σε όλα τα επίπεδα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό) όσο και το φάσμα επιλογών που έχουν οι υποψήφιοι φοιτητές. Επιπλέον, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει πραγματοποιήσει χαρτογράφηση των προσφερόμενων κλάδων σπουδών σε όλα τα Πανεπιστήμια και Ιδιωτικές Σχολές, έτσι ώστε να γίνουν βελτιώσεις όπου χρειάζεται.

Χαρτογράφηση του Εκπαιδευτικού Πεδίου Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων της Κύπρου για το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (Δ.Α.Α.Ε.) έχει προβεί στη Χαρτογράφηση του Εκπαιδευτικού Πεδίου Ανώτερης Εκπαίδευσης, μέσα από το οποίο παρουσιάζονται οι αριθμοί των φοιτητών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, που προσφέρονται από τα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια της Κύπρου, καθώς επίσης και οι αριθμοί των φοιτητών, που αντιστοιχούν στο κάθε πρόγραμμα σπουδών.

Μέσα από τη διαδικασία αυτή, διαφάνηκαν οι προτιμήσεις των Κύπριων φοιτητών σε συγκεκριμένα προγράμματα σπουδών, τα οποία συγκεντρώνουν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ζήτησης. Συγκεκριμένα, τα πιο δημοφιλή προγράμματα σπουδών σε Προπτυχιακό επίπεδο φαίνεται να είναι αυτά της Διοίκησης, της Νομικής, της Λογιστικής, της Νοσηλευτικής και της Πληροφορικής. Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, τα προγράμματα σπουδών που συγκεντρώνουν πολύ υψηλούς αριθμούς φοιτητών είναι εκείνα της Εκπαίδευσης, των Επιστημών της Αγωγής, της Διοίκησης Επιχειρήσεων, και της Διοίκησης Μονάδων Υγείας.

Στόχος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η παροχή ολοκληρωμένης πληροφόρησης προς όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (γονείς, μαθητές, φοιτητές, ΥΣΕΑ, κυβερνητικές υπηρεσίες, Κυπριακά Πανεπιστήμια, Φορέας Διά Βίου Καθοδήγησης, κ.λπ.) και η διεξαγωγή γόνιμου διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους, ούτως ώστε να συζητηθεί και, ει δυνατόν, να εφαρμοστεί ένα στρατηγικό πλαίσιο προσφοράς προγραμμάτων σπουδών. Για τον σκοπό αυτό, το επόμενο βήμα στη διαδικασία αυτή είναι η ποιοτική ανάλυση των δεδομένων που έχουν προκύψει, σε σχέση με την αγορά εργασίας.

Αναλυτικά τα αποτελέσματα της Χαρτογράφησης για το 2014-2015 παρουσιάζονται στους πιο κάτω πίνακες:

Χαρτογράφηση Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών Κυπριακών Πανεπιστημίων

Αριθμοί φοιτητών ανά προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών Ακαδημαϊκό έτος 2014-2015	
Προπτυχιακά προγράμματα σπουδών Κυπριακών Πανεπιστημίων	Αρ. Φοιτητών
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας / Αγγλικών Σπουδών	173
Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών/Σπουδών στον Ελληνικό Πολιτισμό	627
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	42
Σύγχρονων Γλωσσών και Ευρωπαϊκών Σπουδών	107
Δημοτική Εκπαίδευση	562
Προδημοτική Εκπαίδευση / Νηπιαγωγικά	432
Τουρκικών Σπουδών	95
Θεωρητική και Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία	25
Μεταφραστικές Σπουδές	58
Φιλολογία και Λογοτεχνία	16
Αρχιτεκτονικής / Architecture and Environmental Design	555
Πολιτικών Μηχανικών / Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος	494
Τοπογράφων Μηχανικών και Γεωπληροφορικής	82
Real Estate Valuation and Development	44
Quantity Surveying	47
Βιολογικών Επιστημών	274
Εφαρμοσμένα Μαθηματικά / Καθαρά Μαθηματικά	118
Μαθηματικών και Στατιστικής	136
Χημεία / Βιολογική Χημεία / Χημεία Τροφίμων και Περιβάλλοντος	138
Φυσική	120
Δημόσιας Διοίκησης και Διοίκησης Επιχειρήσεων / Διοίκηση	2160

Λογιστική / Accounting and Finance/Banking and Finance	1109
Μάρκετινγκ	78
Διεθνών Ευρωπαϊκών & Οικονομικών Σπουδών	140
Οικονομικών	293
Maritime Studies	108
Διοίκηση Ξενοδοχείων και Τουρισμού / Tourism Leisure and Events Management / Hospitality Management	287
Εμπορίου, Χρηματοοικονομικών και Ναυτιλίας	209
Hospitality Management	38
Διατμηματικό Πρόγραμμα Μαθηματικών και Οικονομικών	35
Management	29
International Relations and European Studies	31
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	517
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	44
Μηχανικών Υπολογιστών	364
Μηχανολόγου Μηχανικού / Μηχανολόγων Μηχανικών και Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών / Μηχανικής Μηχανολογίας και Κατασκευαστικής	566
Κατεύθυνση Υπολογιστών Συστημάτων και Δικτύων	86
Πληροφορικής	702
Automotive Engineering	120
Management Information Systems	28
Oil and Gas Energy Engineering	35
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	161
Ιστορίας και Πολιτικής	23
Κλασικών Σπουδών	78
Φιλοσοφίας	105
Κοινωνιολογίας / Social and Behavioral Studies	172
Πολιτικής Επιστήμης	153
Νομικής	1736
Social Work / Κοινωνική Εργασία	156
Αστυνομικές Σπουδές	169
Fashion Design	15
Music	118
Dance	29
Fine Art	27
Graphic and Advertising Design / Πολυμέσων και Γραφικών τεχνών	336
Interior Design	114
Public relations and Advertising	8
Applied Multimedia - (web design, animation etc)	79
Graphic Communication	66
Public Relations, Advertising and Marketing / Marketing	68

Journalism / Communication	238
Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου	166
Ψυχολογίας	593
Νοσηλευτικής	823
Φυσικοθεραπείας	279
Λογοθεραπείας	178
Nutrition and Dietetics / Διαιτολογία	125
Pharmacy	306
Ακτινοδιαγνωστικής-Ακτινοθεραπείας	184
Ιατρική	137
Γεωπονικών Επιστημών, Βιοτεχνολογίας και Επιστήμης Τροφίμων	154
Επιστήμης και Τεχνολογίας Περιβάλλοντος	168
Business Administration (Energy, Oil and Gas Management)	81
Sports Management	64
Sports Science	358
Σύνολο	18591

Χαρτογράφηση Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών Κυπριακών Πανεπιστημίων

Αριθμοί Φοιτητών ανά μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών Ακαδημαϊκό έτος 2014-2015	
Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών Κυπριακών Πανεπιστημίων	Αρ. Φοιτητών
Διαχείριση Ενεργειακών Πόρων / Διαχείριση και Προστασία Περιβάλλοντος / Oil, Gas and Offshore Engineering	311
Περιβαλλοντικές Βιοεπιστήμες και Τεχνολογία	35
Environmenal Health	9
Epidemiology and Biostatistics	6
Βιοτεχνολογία (Ζώων, Φυτών, Τροφίμων)	50
Ενεργειακές Τεχνολογίες & Αειφόρος Σχεδιασμός / Energy Systems and the Built Enviroment	79
Μάθηση στις Φυσικές Επιστήμες / Education for the Enviroment and Sustainable Development	28
Energy Auditors	0
Διαδραστικά Πολυμέσα	20
Νέες Τεχνολογίες Μάθησης και Επικοινωνίας	47
Ευρωπαϊκή Δημοσιογραφία / Επικοινωνία και Δημοσιογραφία	203
Media and Communication	16
Γραφιστική Επικοινωνία	25
Inderdisciplinary Design	22
Διεθνή Διοίκηση Τουρισμού και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας	17
Financial Economics	16
Διοίκηση Επιχειρήσεων/ Business Management	1289
Χρηματοοικονομική / Τραπεζική και Χρηματοοικονομική/Banking Investment	169
Διατμηματικό Πρόγραμμα Financial Economics	0
Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά	41
Οικονομική Ανάλυση	3
International Relations	24
Δημόσια Διοίκηση	262
Ναυτιλιακά και Χρηματοοικονομικά	65
Διοίκηση Επιχειρήσεων Αγροτροφίμων (νέα κατεύθυνση στο ελληνόφωνο MBA)	0
Marketing Management	4
Αγγλικής Λογοτεχνίας και Συγκριτικές Πολιτισμικές Σπουδές	16
Διδασκαλία της Αγγλικής ως Ξένης Γλώσσας	27
Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία / Θεωρητική και Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία	15
Νεοελληνική Φιλολογία / Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία	283
Γαλλικές Σπουδές	15
Ανάπτυξης Προγραμμάτων και Διδασκαλίας	70
Διδακτική και Μεθοδολογία των Μαθηματικών	18

Διδακτική του Γλωσσικού Μαθήματος	36
Ειδική και Ενιαία Εκπαίδευση	1875
Εκπαιδευτική Διοίκηση και Αξιολόγηση / Εκπαιδευτική Ηγεσία / Educational Leadership	263
Επιστήμες της Αγωγής / Educational Sciences: Powerful Learning Enviroments	1392
Μαθηματική Παιδεία	41
Exercise Science and Physical Education	22
Μάθηση στις Φυσικές Επιστήμες	48
Ιατρική Γενετική	6
Μοριακή Βιολογία / Πειραματική Μοριακή Βιολογία	43
Γνωστική και Εκπαιδευτική Ψυχολογία/Counselling Psychology	53
Εφαρμοσμένο Πρόγραμμα Σχολικής Ψυχολογίας	29
Γνωστική, Εξελικτική και Εκπαιδευτική Ψυχολογία	0
Κοινωνική Αναπτυξιακή Ψυχολογία	26
Διοίκηση Μονάδων Υγείας / Δημόσια Υγεία / Health Management	585
Σχολική Συμβουλευτική και Καθοδήγηση /Counselling/Συμβουλευτική	99
Κλινική Ψυχολογία	98
Εκπαιδευτική Ψυχολογία	231
Προηγμένη Επείγουσα και Καρδιολογική Νοσηλεία	0
Προηγμένη Επείγουσα και Εντατική Νοσηλεία	0
Προηγμένη Νοσηλεία και Φροντίδα Υγείας	219
Προηγμένη Νοσηλεία και Φροντίδα Υγείας στην Κοινότητα	97
Προηγμένη Νοσηλεία και Φροντίδα Ψυχικής Υγείας	0
Πολιτική Υγείας & Σχεδιασμός Υπηρεσιών Υγείας	214
Βιοϊατρικές Επιστήμες	33
Master in Clinical Dietetics	27
Ψυχολογία	63
Αθλητική Φυσικοθεραπεία/Φυσικοθεραπεία	24
Οικογενειακή Ιατρική	12
Βυζαντινές Σπουδές	22
Μεσογειακή Αρχαιολογία	25
Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	46
Κλασικών Σπουδών	23
Κοινωνική και Πολιτική Θεωρία	37
Τουρκικές Σπουδές	28
Θεατρικές Σπουδές	183
Theological Studies	91
Αρχαία Ιστορία	20
Πολιτική Επιστήμη (Διεθνείς Σχέσεις/Ευρωπαϊκή Πολιτική)	50
Σπουδές Φύλου	43
Social work and Administration	44
Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση	0

Ελληνικός Πολιτισμός	9
Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο	75
LLM – Law Program/Master in International and European Business Law	136
Fine Arts	9
Criminology	23
European Studies and International Relations	18
Music	32
Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	146
Μηχανικοί Υπολογιστών	23
Διαδικτυακός Υπολογισμός	10
Προηγμένες Τεχνολογίες Πληροφορικής / Διοίκηση Πληροφορικών Συστημάτων	13
Επιστήμη της Πληροφορικής	101
Ευφυή Συστήματα	3
Πληροφορικά και Επικοινωνιακά Συστήματα	152
Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Ηλεκτρονικών Παιγνιδιών και Διαδραστικών Τεχνολογιών	20
Εφαρμοσμένα Μαθηματικά / Καθαρά Μαθηματικά	16
Εφαρμοσμένη Στατιστική	24
Αρχές Φυσικής / Φυσική	34
Food Chemistry	0
Χημείας	44
Επιστήμη και Τεχνολογία Υλικών	4
Μηχανικής Μηχανολογίας και Κατασκευαστικής / Engineering Management	44
Επιστήμη Μηχανικών Περιβάλλοντος / Μηχανικοί Περιβάλλοντος	27
Επιστήμη Πολιτικών Μηχανικών / Πολιτική Μηχανική / Πολιτική Μηχανική και Αειφόρος Σχεδιασμός	87
Construction Management	0
Real Estate	28
MSc Μηχανολογική Μηχανική και Μηχανική Υλικών/ Structural Engineering	26
Συντήρηση και Αποκατάσταση Ιστορικών Κατασκευών & Μνημείων	28
Master in Landscape Architecture/ Αρχιτεκτονική	47
Σύνολο	10512

Χαρτογράφηση Εκπαιδευτικού Πεδίου Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για το Ακαδημαϊκό Έτος 2014 – 2015

Μέσα από τη χαρτογράφηση του πεδίου της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου για το ακαδημαϊκό έτος 2014 – 2015, παρουσιάζεται ο αριθμός των προγραμμάτων σπουδών που προσφέρονται από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Ι.Σ.Τ.Ε.) σε προπτυχιακό (ακαδημαϊκό ή επαγγελματικό), μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο σπουδών, καθώς και οι αριθμοί των φοιτητών στα προγράμματα αυτά.

Από τα στοιχεία που προέκυψαν από τη χαρτογράφηση του Εκπαιδευτικού Πεδίου Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για το ακαδημαϊκό έτος 2014 – 2015, τα πρώτα πέντε προγράμματα σπουδών τα οποία συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από το σύνολο των φοιτητών στις Ι.Σ.Τ.Ε. είναι: (1) Διοίκηση Επιχειρήσεων / Οικονομικά, (2) Αισθητική, (3) Ξενοδοχειακά / Τουριστικά (4) Γραμματειακά και (5) Ιατρικές / Παραϊατρικές Σπουδές. Συγκεκριμένα, ο τομέας της Διοίκησης Επιχειρήσεων συγκεντρώνει το 38% του συνολικού αριθμού φοιτητών των Ι.Σ.Τ.Ε., η Αισθητική το 11%, τα Ξενοδοχειακά το 10%, οι Γραμματειακές Σπουδές το 7% και οι Ιατρικές / Παραϊατρικές Σπουδές το 6%.

Σε επίπεδο πιστοποιητικού (Certificate) οι περισσότεροι φοιτητές φοιτούν σε προγράμματα Γραμματειακών Σπουδών, σε επίπεδο Διπλώματος (Diploma) ο κλάδος της Διοίκησης Επιχειρήσεων/Οικονομικών, της Αισθητικής και των Γραμματειακών Σπουδών μονοπωλούν το ενδιαφέρον, ενώ η Αισθητική, η Κομμωτική και οι Τέχνες (Ηθοποιία / Μουσική / Τέχνη / Φωτογραφία), έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό φοίτησης σε επίπεδο Ανώτερου Διπλώματος (Higher Diploma). Την πρωτιά στις προτιμήσεις των φοιτητών σε επίπεδο Πτυχίου (Bachelor) κατέχει ο κλάδος της Διοίκησης Επιχειρήσεων και ακολουθεί ο κλάδος των Ξενοδοχειακών / Τουριστικών Σπουδών και ο κλάδος των Ιατρικών / Παραϊατρικών Σπουδών.

Τέλος, σε μεταπτυχιακό επίπεδο (Master), το ενδιαφέρον των φοιτητών συγκεντρώνεται σχεδόν αποκλειστικά στους τομείς της Διοίκησης Επιχειρήσεων, της Εκπαίδευσης, των Τεχνών (Ηθοποιία/ Μουσική/Τέχνη/Φωτογραφία) και των Ιατρικών/Παραϊατρικών σπουδών, ενώ σε επίπεδο διδακτορικού (PhD) οι φοιτητές δείχνουν προτίμηση στις Ιατρικές/Παραϊατρικές σπουδές, στην Πολιτιστική Κληρονομιά και στην Πληροφορική.

Χαρτογράφηση Προγραμμάτων Σπουδών Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
για το πρώτο ακαδημαϊκό εξάμηνο 2014-2015

	Πιστο- ποιητικό		Δίπλω- μα		Ανώτε- ρο Δίπλω- μα		Πτυχίο		Μετα- πτυχια- κό		Διδακτο- ρικό		Σύνολο:		
Πρόγραμμα Σπουδών	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Όλ οι
Αθλητισμός - Sport Science	0	0	0	0	13	2	0	0	0	0	0	0	13	2	15
Αισθητική - Aesthetics	9	0	35 3	13	13 2	1	13 2	0	8	0	0	0	63 4	14	64 8
Αρχιτεκτονική και συναφή - Architectural, Interior and Landscape Design	0	0	25	1	28	4	32	1	1	0	0	0	86	6	92
Γραμματειακά - Secretarial	90	1	27 9	7	30	1	3	0	0	0	0	0	40 2	9	41 1
Γραφικές Τέχνες και Διαφήμιση - Graphic Design and Advertise	0	0	0	0	0	17	37	2	2	0	0	0	39	19	58
Δημοσιογραφία & Δημόσιες Σχέσεις - Public Relations	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	17	0	17
Διοίκηση Επιχειρήσεων / Οικονομικά - Business Administration / Financial Studies	0	0	36 4	95	7	0	61 1	59 2	46 9	19 2	0	0	14 51	87 9	23 30
Εγκληματολογία / Ψυχολογία - Criminology / Psychology	0	0	8	0	0	0	61	0	0	0	0	0	69	0	69
Εκπαίδευση - Education	0	0	67	1	0	0	0	0	74	0	0	0	14 1	1	14 2
Επικοινωνία και συναφή - Communications	0	0	30	4	0	0	15	0	0	0	0	0	45	4	49
Επισιτιστικές Τέχνες και συναφή - Culinary Arts	0	0	32	58	95	21	43	0	0	0	0	0	17 0	79	24 9
Ιατρικές / Παραϊατρικές Σπουδές - Medical / Paramedical Studies	0	0	11 1	3	9	5	14 5	4	29	1	33	0	32 7	13	34 0
Κομμωτική - Hairdressing	0	0	27	1	49	0	0	0	0	0	0	0	76	1	77
Μηχανολογία - Mechanical Engineering	0	0	82	0	11	0	0	0	0	0	0	0	93	0	93
Μόδα και συναφή - Fashion Design	0	0	0	0	0	0	32	2	0	0	0	0	32	2	34
Ναυτιλιακά - Shipping	0	0	0	0	0		10	1	0	0	0	0	10	1	11

Νομικά - Law	0	0	0	0	0	0	39	2	0	0	0	0	39	2	41
Ξενοδοχειακά / Τουριστικά - Hotel and Tourism Studies	0	0	58	14 5	4	2	26	37 9	0	0	0	0	88	52 6	61 4
Πληροφορική - Computer Science	0	0	13 8	30	0	0	15	31	0	0	4	0	15 7	61	21 8
Τέχνες (Ηθοποιία/Μουσική/Τέ χνη/Φωτογραφία) - Fine Arts	0	0	52	1	72	0	98	2	63	0	0	0	28 5	3	28 8
Περιβαλλοντικές Επιστήμες - Environmental Studies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	2	10	2	12
Τεχνικός Αέριων Καυσίμων - Oil and Gas Technician	0	0	13 7	0	26	0	0	0	0	0	0	0	16 3	0	16 3
Τεχνικός Ηλεκτρολογίας - Electrician	0	0	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	26
Υπηρεσίες Ασφάλειας - Security Services	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	76	0	76
Πολιτιστική Κληρονομιά - Cultural Heritage	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	2	5	2	7
	17 5	1	17 89	35 9	49 3	53	12 99	10 16	64 6	19 3	52	4	44 54	16 26	60 80
Σύνολο κατά επίπεδο:	176		2148		546		2315		839		56				

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Πιστο- ποιητικό		Δίπλω- μα		Ανώτε- ρο Δίπλω- μα		Πτυχίο		Μετα- πτυχια- κό		Διδακτο- ρικό		Σύνολο:		
	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Κύ π.	Αλ λ.	Όλ οι
	17 5	1	17 89	35 9	49 3	53	12 99	10 16	64 6	19 3	52	4	44 54	16 26	60 80
	176		2148		546		2315		839		56				

Διεθνοποίηση Ανώτερης Εκπαίδευσης

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, αναγνωρίζοντας ότι η διεθνής συνεργασία στον τομέα της Ανώτερης Εκπαίδευσης συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας και της καινοτομίας στη διδασκαλία, τη μάθηση και την έρευνα και βοηθά στην παραγωγή γνώσεων, ασκεί πολιτική και εφαρμόζει πρακτικές υποστηρίζοντας και προωθώντας διεθνείς συνεργασίες. Συνοπτικά, η πολιτική για διεθνοποίηση της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου προωθείται μέσω των ακόλουθων μέτρων:

- Τροποποίηση των Νομοθεσιών που διέπουν την Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου με απώτερο σκοπό τον εκσυγχρονισμό και τον διεθνή προσανατολισμό της (π.χ. προώθηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και των ευκαιριών για Διά Βίου Μάθηση, ενίσχυση της διασυνοριακής εκπαίδευσης, προσφορά προγραμμάτων σπουδών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη μέθοδο της δικαιόχρησης/πιστοποίησης, προσφορά διαπανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών, προσφορά προγραμμάτων σπουδών σε ξένες γλώσσες κ.ά.)
- Διασφάλιση της Ποιότητας της προσφερόμενης Διασυνοριακής Ανώτερης Εκπαίδευσης από τοπικά Ιδρύματα (μέσω του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης)
- Προώθηση προγραμμάτων συνεργασίας και κινητικότητας (π.χ. ERASMUS+)
- Υπογραφή και υλοποίηση Συμφωνιών Συνεργασίας και αμοιβαίας αναγνώρισης τίτλων σπουδών με ξένες χώρες
- Συμμετοχή της Κύπρου σε διεθνείς εκπαιδευτικές εκθέσεις και ημερίδες ενημέρωσης.

Πακέτο Στοχευμένων Μέτρων Κρατικής Φοιτητικής Πρόνοιας

Το Υπουργικό Συμβούλιο από την ακαδημαϊκή χρονιά 2009-2010 έχει εγκρίνει την παραχώρηση κονδυλίων, τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά Πανεπιστήμια του τόπου, ώστε να προσφερθεί μια καλύτερη ποιότητα ζωής στους Κύπριους και Ευρωπαίους φοιτητές προπτυχιακού επιπέδου, οι οποίοι βρίσκονται σε δυσμενή κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Η οικονομική αυτή στήριξη παρέχεται, νοουμένου ότι το κατά κεφαλήν ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα της οικογένειάς των φοιτητών δεν ξεπερνά τις €12.000, και δίνεται στη βάση αποκλειστικά κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων.

Το Πακέτο Στοχευμένων Μέτρων Κρατικής Φοιτητικής Πρόνοιας εφαρμόστηκε το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 για έκτη συνεχή χρονιά, με την παραχώρηση κονδυλίου ύψους €3.200.000 προς τους φοιτητές που φοιτούν σε Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια και Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου. Την ακαδημαϊκή χρονιά 2014-2015 το Υ.Π.Π. παραχώρησε τα πιο κάτω επιδόματα φοιτητικής πρόνοιας στους φοιτητές που φοιτούσαν στα δύο δημόσια Πανεπιστήμια (το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου), στα πέντε ιδιωτικά (το Πανεπιστήμιο Frederick, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, το Πανεπιστήμιο Νεάπολης και το Πανεπιστήμιο UCLAN), καθώς επίσης στις δύο Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου και το Δασικό Κολέγιο):

1. **Επίδομα στέγασης**, συνολικού ύψους μέχρι €1800 (€150 το μήνα X 12), για το οποίο δικαιούχοι είναι οι φοιτητές που συγκέντρωσαν 27 μόρια και άνω.
2. **Επίδομα σίτισης**, συνολικής αξίας €1.092 (€7 ημερησίως X 156 μέρες/έτος), για το οποίο δικαιούχοι είναι οι φοιτητές που συγκέντρωσαν 23 μόρια και άνω.
3. **Επίδομα αγοράς πανεπιστημιακών βιβλίων**, ύψους μέχρι €300, για το οποίο δικαιούχοι είναι οι φοιτητές που συγκέντρωσαν 27 μόρια και άνω.
4. **Επίδομα για αγορά ή αναβάθμιση Ηλεκτρονικού Υπολογιστή**, ύψους μέχρι €500, για το οποίο δικαιούχοι είναι οι πρωτοετείς φοιτητές που συγκέντρωσαν 21 μόρια και άνω.

Συγκεκριμένα, από σύνολο 4710 αιτητών/φοιτητών, επωφελήθηκαν **2238 φοιτητές** από την παραχώρηση των πιο πάνω επιδομάτων. Επωφελήθηκαν του επιδόματος στέγασης **515** φοιτητές, του επιδόματος σίτισης **1980** φοιτητές, του επιδόματος αγοράς πανεπιστημιακών βιβλίων **302** φοιτητές και του επιδόματος για αγορά ή αναβάθμιση ηλεκτρονικού υπολογιστή **679** φοιτητές.

Η διαδικασία μοριοδότησης και επιλογής των φοιτητών που επωφελούνται χαρακτηρίζεται από απόλυτη διαφάνεια και σε αυτήν εμπλέκονται και τα ίδια τα Πανεπιστήμια και Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ο θεσμός των Στοχευμένων Μέτρων Φοιτητικής Πρόνοιας ενισχύει την κοινωνική διάσταση της ανώτερης εκπαίδευσης, διευρύνει την πρόσβαση προς αυτήν, υποβοηθεί την προσέλκυση φοιτητών στα Πανεπιστήμια και στηρίζει τους φοιτητές και τις οικογένειές τους.

Φοιτητική Ταυτότητα-Κάρτα Νέων/Euro 26 (Euro26 Student Card)

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Νεολαίας, επιχορήγησε την έκδοση της Φοιτητικής Ταυτότητας-Κάρτας Νέων/Euro 26, σε φοιτητές που φοιτούν σε Αξιολογημένα-Πιστοποιημένα Προγράμματα Σπουδών σε Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου (Ιδιωτικά και Δημόσια) και του εξωτερικού. Κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2014-2015, είχαν εκδοθεί 3.349 Φοιτητικές Ταυτότητες. Οι κάτοχοι της φοιτητικής ταυτότητας δικαιούνται, ανάμεσα σε άλλα ωφελήματα, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και 50% έκπτωση σε θεάματα που προσφέρουν όλοι οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου, όπως ο ΚΟΑ, ο ΘΟΚ και άλλοι.

Ενίσχυση τμημάτων (Εδρών) Ελληνικών και Κυπριακών Σπουδών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης εξετάζει αιτήσεις για οικονομική στήριξη Εδρών Ελληνικών και Κυπριακών Σπουδών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού με βάση σχετικά κριτήρια. Για τον σκοπό αυτό συγκροτείται Συμβουλευτική Επιτροπή η οποία αποτελείται από έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, έναν του Υπουργείου Εξωτερικών και έναν του Υπουργείου Οικονομικών. Η Επιτροπή εξετάζει και αξιολογεί τις αιτήσεις που υποβάλλονται κάθε χρόνο και αποφασίζει το ύψος του ποσού που θα δοθεί σε κάθε έδρα που υποβάλλει αίτηση, λαμβάνοντας υπόψη το συνολικό ποσό που εγκρίνεται στον κρατικό προϋπολογισμό. Συγκεκριμένα, το 2015 το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επιχορήγησε με το ποσό των €100.000, είκοσι (20) τμήματα (έδρες) ελληνικών και κυπριακών σπουδών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, σε 12 χώρες.

Συνεργασία του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (Α.Π.ΚΥ.) με δημόσια και ιδιωτικά Πανεπιστήμια της Κύπρου και του εξωτερικού για την προώθηση της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου προχώρησε στη σύναψη συνεργασιών με άλλα δημόσια και ιδιωτικά Πανεπιστήμια, αναλαμβάνοντας τον επιτελικό ρόλο συντονιστή στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Κύπρο, έναν ρόλο που διαγράφεται πλέον ξεκάθαρα μέσα από τους σχεδιασμούς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Στο πλαίσιο αυτό, από το 2013, το Α.Π.ΚΥ. προσφέρει σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών «Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και ακόμη σε συνεργασία με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Πανεπιστήμιο Frederick προσφέρει στην αγγλική γλώσσα από τον Σεπτέμβριο του 2015 τρία νέα διαπανεπιστημιακά μεταπτυχιακά Προγράμματα «Enterprise Risk Management», «International Hospitality & Tourism Management» και «Sustainable Energy Systems» αντίστοιχα.

7.5 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

7.5.1 ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Ο Τομέας Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου εξέδωσε το 2015 τα ακόλουθα:

1. Το 17^ο τεύχος του εκπαιδευτικού περιοδικού «Δελτίο Παιδαγωγικού Ινστιτούτου». Η έκδοση αποτελεί ακόμα μια προσπάθεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου να συμβάλει σε έναν γόνιμο δημόσιο διάλογο πάνω σε θέματα της τρέχουσας επικαιρότητας, που έχει ως στόχο την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου και του εκπαιδευτικού μας συστήματος ευρύτερα.
2. Βιβλιάρια-οδηγούς και συμπληρωματικό υλικό, καθώς και σημειώσεις για τις ανάγκες που προκύπτουν από τη διεξαγωγή των υποχρεωτικών και προαιρετικών σεμιναρίων.

7.5.2. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Η διεξαγωγή των προγραμμάτων επιμόρφωσης του Π.Ι. και οι ανάγκες που δημιουργούνται, καθώς και η εφαρμογή των Αναλυτικών Προγραμμάτων αλλά και το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων για επιμόρφωση, έχουν αναβαθμίσει τον ρόλο της Βιβλιοθήκης του Π.Ι. Ως εκ τούτου, έγινε προσπάθεια εμπλουτισμού της Βιβλιοθήκης με νέους τόμους βιβλίων και με ψηφιακούς δίσκους (CD, DVD). Συνολικά, η Βιβλιοθήκη διαθέτει περισσότερους από 49.777 τόμους έντυπου υλικού και είναι συνδρομητής σε διάφορα επιστημονικά περιοδικά που αφορούν στην εκπαίδευση και εκπαιδευτικά θέματα. Κατά το 2015, η Βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε με 971 τόμους νέων βιβλίων από τους οποίους οι 264 αγοράστηκαν στο πλαίσιο του Έργου «Ενδοϋπηρεσιακή Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Η θεματολογία εστιάζει, κυρίως, στη μεθοδολογία της διδασκαλίας, στις εκπαιδευτικές καινοτομίες και πρακτικές, στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στην εκπαιδευτική διοίκηση. Το μητρώο χρηστών της Βιβλιοθήκης αριθμεί γύρω στους 919 χρήστες.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για αναβάθμιση της Βιβλιοθήκης του Π.Ι., συνεχίζεται η μηχανογράφηση του υλικού της με το Σύστημα Αυτοματοποίησης Βιβλιοθηκών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης της Ελλάδας, Α.Β.Ε.Κ.Τ. 5,6. Μέχρι στιγμής έχουν μηχανογραφηθεί 6723 τίτλοι βιβλίων. Επίσης, η Βιβλιοθήκη συμμετέχει στην Κοινοπραξία Βιβλιοθηκών Κυπριακών Πανεπιστημίων, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης», και είναι συνδεδεμένη με το Δίκτυο Κυπριακών Βιβλιοθηκών. Στο Δίκτυο αυτό περιέχονται 43 βάσεις δεδομένων από κυπριακές βιβλιοθήκες και ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει και να εντοπίσει υλικό που υπάρχει στη Βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, αλλά και σε άλλες κυπριακές βιβλιοθήκες. Ακόμη, ο χρήστης, μέσω της ιστοσελίδας του Π.Ι., μπορεί να αναζητήσει άρθρα και άλλες ηλεκτρονικές πηγές από ξένες βάσεις δεδομένων. Παράλληλα, έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία για ηλεκτρονική σύνδεση της Βιβλιοθήκης του Π.Ι. με όλα τα σχολεία της Κύπρου, με στόχο την πρόσβασή τους στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων.

8.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

8.1 ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ παρέχει πληροφορίες και αναλύσεις σχετικά με τα ευρωπαϊκά συστήματα και τις πολιτικές για την εκπαίδευση. Αποτελείται από 41 εθνικές μονάδες που εδρεύουν στις 37 χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+ της Ε.Ε. (κράτη μέλη της Ε.Ε., Βοσνία Ερζεγοβίνη, Ισλανδία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Λιχτενστάιν, Μαυροβούνιο, Σερβία, Νορβηγία, Ελβετία και Τουρκία). Ο συντονισμός και η διαχείριση του Δικτύου γίνεται από τον Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες και προσφέρει σειρά πόρων σε απευθείας σύνδεση (online).

«Ευρυδίκη», μια μοναδική πηγή για την Εκπαίδευση στην Ευρώπη

Τα συστήματα εκπαίδευσης ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό σε όλη την Ευρώπη. Η κατανόηση της οργάνωσης και λειτουργίας τους είναι απαραίτητη για την προώθηση της συνεργασίας και της κινητικότητας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ στοχεύει να ανταποκριθεί

στην ανάγκη αυτή, παρέχοντας μια ακριβή εικόνα της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης, που καλύπτει όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- **EURYPEDIA**, μια Ευρωπαϊκή Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια για τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα: Άμεσα συγκρίσιμες και επικαιροποιημένες περιγραφές για την οργάνωση 41 εκπαιδευτικών συστημάτων.
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/eurypedia_en.php
- **Συγκριτικές Μελέτες** για θέματα που βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης.
- Μια σειρά εργασιών (**Key Data Studies**) με δείκτες πάνω σε διάφορα βασικά θέματα, όπως η χρήση των νέων τεχνολογιών στο σχολείο και η εκμάθηση γλωσσών.
- **Στοιχεία και αριθμούς** σχετικά με τη δομή και τα κύρια χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών συστημάτων, όπως τα σχολικά και τα ακαδημαϊκά ημερολόγια, ο διδακτικός χρόνος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι μισθοί των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων.

Τι ακριβώς κάνει το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Η κύρια αποστολή του Δικτύου είναι να παρέχει στους υπεύθυνους για την εκπαίδευση σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο, αναλύσεις και πληροφορίες που θα τους βοηθήσουν στη λήψη των αποφάσεών τους.

Το Δίκτυο συλλέγει πληροφορίες σχετικά με τους εθνικούς νόμους, κανονισμούς και πολιτικές, καθώς και σχετικά στατιστικά στοιχεία. Αυτό καθιστά δυνατό τον εντοπισμό κοινών προτύπων και τάσεων και παρέχει μια βάση για προβληματισμό σχετικά με αποτελεσματικές στρατηγικές στον τομέα της εκπαίδευσης.

Ίδρυση και Χρηματοδότηση του Δικτύου

Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ ιδρύθηκε από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη το 1980 για την ανταλλαγή πληροφοριών για την εκπαίδευση των εθνικών συστημάτων. Χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συνεργασίες

Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ συνεργάζεται με την Eurostat, το Cedefop, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ανάπτυξη της Ειδικής Αγωγής και το CRELL (το Κέντρο Ερευνών για τη Διά Βίου Μάθηση). Στηρίζει, επίσης, το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΟΣΑ, το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Unesco.

Κυπριακή Μονάδα «Ευρυδίκη»

Στην Κύπρο, από τον Ιούνιο του 2002, η Μονάδα λειτουργεί στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με την ονομασία Κυπριακή Μονάδα «Ευρυδίκη».

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

8.2 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ - EPALE

Μέσα στο πλαίσιο προώθησης της εκπαίδευσης ενηλίκων ως προτεραιότητας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ανέλαβε τον συντονισμό για την Κύπρο της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας για την Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ευρώπη – EPALE (Electronic Platform for Adult Learning in Europe).

Η ιδέα της πλατφόρμας EPALΕ είναι να συγκεντρώσει όλους τους εκπαιδευτές ενηλίκων και όλους τους φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων από τις χώρες της Ευρώπης σε μια ψηφιακή κοινότητα εκπαιδευτών ενηλίκων, οι οποίοι να χρησιμοποιούν την πλατφόρμα, για να μοιράζονται και να ανταλλάζουν απόψεις, υλικό, εμπειρίες, να συζητούν και να μαθαίνουν από καλές πρακτικές άλλων χωρών, με απώτερο στόχο την προώθηση και βελτίωση της ποιότητας παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων.

Κατά τη διάρκεια της πρώτης χρονιάς λειτουργίας της πλατφόρμας 2014-2015, πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές ημερίδες σε Λευκωσία, Λάρνακα και Λεμεσό. Στις ημερίδες συμμετείχαν εκπαιδευτές ενηλίκων από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα και μίλησαν ακαδημαϊκοί και αντιπρόσωποι φορέων εκπαίδευσης από την Κύπρο και το εξωτερικό. Στη συνέχεια, προκηρύχθηκε Διαγωνισμός συγγραφής άρθρου με τίτλο «Ο Ρόλος της Εκπαίδευσης Ενηλίκων στη Σύγχρονη Κοινωνία». Σκοπός του Διαγωνισμού ήταν η προώθηση των δημοσιεύσεων στην πλατφόρμα EPALΕ. Μετά από αξιολόγηση των άρθρων που υποβλήθηκαν, δόθηκαν τιμητικές πλακέτες στα πρώτα πέντε άρθρα που ξεχώρισαν σε τελετή βράβευσης, που έγινε πριν τη λήξη της πρώτης χρονιάς λειτουργίας της πλατφόρμας.

Η πλατφόρμα EPALΕ θα συνεχίσει τη λειτουργία της, ενισχύοντας τις προσπάθειες για δημιουργία νέων ευκαιριών προώθησης της εκπαίδευσης ενηλίκων στην Κύπρο και στην Ευρώπη.

8.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» είναι ένα σχέδιο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάκαμψη από την οικονομική κρίση και για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη κατά την τρέχουσα δεκαετία.

Μέσα από αυτή τη στρατηγική, διατυπώνονται ιδέες της Επιτροπής για την ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας και τη δημιουργία έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Οι πολιτικές που αφορούν στην εκπαίδευση και την κατάρτιση είναι τα κυριότερα κλειδιά προκειμένου η Ευρώπη να ανταποκριθεί στις φιλοδοξίες της. Ο εκσυγχρονισμός των πανεπιστημίων και το άνοιγμα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε περισσότερους ανθρώπους είναι σημαντικές παράμετροι για την ευφυή ανάπτυξη. Η ποιότητα και οι ευκαιρίες πρόσβασης στη βασική εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση θα βοηθήσουν στην επίτευξη του στόχου για μια Ευρώπη με ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» προτείνει πέντε πρωταρχικούς στόχους:

- Τη μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε επίπεδο χαμηλότερο του 10% .
- Την αύξηση του αριθμού των νέων με πανεπιστημιακό πτυχίο ή δίπλωμα τουλάχιστον στο 40%. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η Κύπρος έχει ήδη ικανοποιήσει τον στόχο αυτό προτού ακόμη τεθεί σε εφαρμογή η Στρατηγική.
- Την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης στο 75% τουλάχιστον
- Την αύξηση των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη στο 3% του ΑΕΠ (είναι σήμερα μόνο το 2%, σημαντικά μικρότερο από ό, τι στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία).
- Την επίτευξη του περιβαλλοντικού στόχου 20/20/20 (δηλαδή 20% μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, το 20% της ενέργειας της ΕΕ να προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές και 20% μείωση της κατανάλωσης ενέργειας). Η ΕΕ στοχεύει σταδιακά στο να βγάλει 20 εκατομμύρια ανθρώπους από τη φτώχεια.

Η στρατηγική προτείνει επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Μια από αυτές, η πρωτοβουλία «Νεολαία εν κινήσει» («Youth on the move»), αποσκοπεί στη βελτίωση των επιδόσεων και της διεθνούς ελκυστικότητας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ΕΕ και στη βελτίωση της ποιότητας όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Η πρωτοβουλία «Νεολαία εν κινήσει» ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2011. Η ΕΕ μέσα από αυτή την πρωτοβουλία θα προσπαθήσει να επιτύχει:

- Τη μέγιστη δυνατή κινητικότητα των σπουδαστών και την προώθηση των προγραμμάτων κινητικότητας της ανώτερης εκπαίδευσης, όπως και την καλύτερη διασύνδεση των προγραμμάτων αυτών με τα αντίστοιχα εθνικά προγράμματα και τους αντίστοιχους πόρους.
- Την εντατικοποίηση των προσπαθειών εκσυγχρονισμού της ανώτερης εκπαίδευσης (προγράμματα σπουδών, διοίκηση και χρηματοδότηση).
- Τη διερεύνηση τρόπων προώθησης της επιχειρηματικότητας μέσω προγραμμάτων κινητικότητας για τους νέους επαγγελματίες.
- Την προώθηση της αναγνώρισης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, όπως, επίσης, και ενός Εθνικού Πλαισίου Προσόντων.
- Την προώθηση νέων πολιτικών για την απασχόληση των νέων για την ενθάρρυνση της μαθητείας, πρακτικής εξάσκησης ή άλλου είδους εργασιακής εμπειρίας, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος EURES, το οποίο προωθεί την εργατική κινητικότητα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η στρατηγική σκοπίμως βασίστηκε σε συγκεκριμένους στόχους. Η επιτυχία της εξαρτάται από τη δέσμευση ότι κάθε κράτος μέλος θα διαδραματίσει τον σοβαρό ρόλο που του αντιστοιχεί στην υποστήριξη κάθε καινούριας πρωτοβουλίας.

8.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Συνεδρία του Bologna Follow Up Group (BFUG) στη Ρίγα, 26-27 Ιανουαρίου 2015

Η Διευθύντρια της Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε στη συνάντηση του BFUG που πραγματοποιήθηκε στη Ρίγα, στις 26-27 Ιανουαρίου 2015.

Τα κυριότερα θέματα της συνάντησης ήταν: (1) οι εκθέσεις προόδου των Ομάδων Εργασίας, τα προσχέδια των οποίων είχαν συζητηθεί και σε προηγούμενες συναντήσεις, (2) το σχέδιο Ανακοίνωσης των Υπουργών για τη Διάσκεψη του Ερεβάν στις 14-15 Μαΐου 2015, (3) η Δήλωση των Υπουργών του Τέταρτου Φόρουμ Πολιτικής για τη Διαδικασία της Μπολόνια, (4) οι υποψηφιότητες του Κοσσόβου και της Λευκορωσίας για ένταξή τους στη Διαδικασία της Μπολόνια, (5) η επιλογή της χώρας που θα διοργανώσει την Υπουργική Διάσκεψη του 2018 και (6) η παρουσίαση του προσχεδίου του Προγράμματος για την Υπουργική Διάσκεψη και το Τέταρτο Φόρουμ Πολιτικής της Διαδικασίας της Μπολόνια του Ερεβάν, στις 14-15 Μαΐου 2015.

Εργαστήριο της ΕΕ με θέμα: “Promoting Employability in Higher Education”, στις Βρυξέλλες, 2-3 Φεβρουαρίου 2015

Ανώτερος Λειτουργός της Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε στο Εργαστήριο της Ε.Ε. με θέμα: «Promoting Employability in Higher Education» που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, στις 2-3 Φεβρουαρίου 2015. Στο Εργαστήριο συζητήθηκαν οι τάσεις που υπάρχουν σήμερα στην Ε.Ε. για προβλέψεις των μελλοντικών αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και όχι σε επαγγέλματα, όπως γινόταν παραδοσιακά. Ακόμη, παρουσιάστηκαν οι εμπειρίες που προέκυψαν ως αποτέλεσμα ερωτηματολογίου στο οποίο συμμετείχαν 13 χώρες της Ε.Ε.

Παράλληλα, διάφορες ευρωπαϊκές χώρες που πρωτοπόρησαν στην εφαρμογή συστημάτων πρόβλεψης των αναγκών της αγοράς εργασίας και κατεύθυναν την Ανώτερη Εκπαίδευσή τους στους τομείς που αναμενόταν ζήτηση, παρουσίασαν τις εμπειρίες τους, οι οποίες και συζητήθηκαν στο Εργαστήριο. Τέλος, η Γερμανία παρουσίασε μια πρακτική με την οποία εφαρμόζει σύνδεση της θεωρίας με την πράξη μέσω των «Dual Studies». Με την πρακτική αυτή οι φοιτητές σπουδάζουν ενώ παράλληλα εργάζονται στον τομέα των σπουδών τους. Αυτό επιφέρει πολύ έντονη σύνδεση της αγοράς εργασίας με τα πανεπιστήμια και τα προγράμματα σπουδών και ενισχύει πολύ την εργοδοσιμότητα των φοιτητών.

Συνεδρία Γενικών Διευθυντών Ανώτερης Εκπαίδευσης στη Ρίγα, 12-13 Μαρτίου 2015

Η Διευθύντρια της Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε, ως εκπρόσωπος της Κύπρου, στη Συνεδρία των Γενικών Διευθυντών Ανώτερης Εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκε στη Ρίγα, στις 12-13 Μαρτίου 2015. Το θέμα της συνάντησης ήταν: «Ανώτερη Εκπαίδευση και εργοδοσιμότητα». Τα θέματα που συζητήθηκαν έχουν ως ακολούθως:

Η Πρόεδρος της Συνεδρίας υπογράμμισε τον ρόλο που διαδραματίζει η Ανώτερη Εκπαίδευση στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και στη δημιουργία νέας γνώσης. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντική είναι η συμβολή της στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, με την καλλιέργεια δεξιοτήτων και ικανοτήτων στους φοιτητές. Οι κυβερνήσεις πρέπει να επενδύσουν περισσότερο στην Ανώτερη Εκπαίδευση και να δώσουν έμφαση στην καινοτομία και την ανάπτυξη που βασίζεται στη γνώση.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έκανε μια σύντομη αναφορά στα θέματα που περιλαμβάνονται στο έγγραφο της Ε.Ε. με τίτλο «Ατζέντα για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης της Ευρώπης», το οποίο δημοσιεύτηκε το 2011, καθώς και στην πρόοδο που σημειώθηκε στα θέματα αυτά. Τόνισε, όμως, ότι υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω πρόοδο σε τομείς, όπως η χρήση της τεχνολογίας στη διδασκαλία και μάθηση, η διεθνοποίηση της Ανώτερης Εκπαίδευσης και η κινητικότητα των φοιτητών και ακαδημαϊκών, ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην εκπαίδευση κ.ά.

Δύο κύριοι ομιλητές, επικεντρώθηκαν στον ρόλο που έχουν τα πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης στην προετοιμασία των φοιτητών για την ένταξη τους σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας. Επίσης, εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρθηκε στις εργασίες του Εργαστηρίου της Ε.Ε. με θέμα «Promoting Employability in Higher Education». Ακολούθησε η δραστηριότητα “Peer review”, την οποία η Ε.Ε. οργάνωσε για πρώτη φορά σε συνεδρία Γενικών Διευθυντών Ανώτερης Εκπαίδευσης (Α.Ε).

Διαπιστώσεις:

Παρόλο που η Κύπρος δεν περιλαμβάνεται στις χώρες στις οποίες έχουν δοθεί ειδικές συστάσεις από την ΕΕ, λόγω του γεγονότος ότι βρίσκεται κάτω από Μνημόνιο, οι πρακτικές που εφάρμοσαν διάφορα κράτη μέλη στο θέμα της εργοδοσιμότητας των αποφοίτων θα μπορούσαν να μας βοηθήσουν στη λήψη περαιτέρω μέτρων για την αύξηση των δυνατοτήτων εργοδότησης των αποφοίτων.

Επίσημη επίσκεψη Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού στο Κουβέιτ, μετά από πρόσκληση του Υπουργού Παιδείας και Ανώτερης Εκπαίδευσης του Κουβέιτ, 20-21 Απριλίου 2015

Η Διευθύντρια της Δ.Α.Α.Ε. συνόδευσε τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού σε επίσημη επίσκεψη στο Κουβέιτ, μετά από πρόσκληση του Υπουργού Παιδείας και Ανώτερης Εκπαίδευσης του Κουβέιτ. Κατά τη συνάντησή του με τον ομόλογό του Υπουργό Παιδείας και Ανώτερης Εκπαίδευσης, ο Δρ Καδής υπογράμμισε τη σημασία που αποδίδει ο ίδιος στην ενδυνάμωση των διμερών σχέσεων και στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών στον τομέα της Ανώτερης Εκπαίδευσης. Τόνισε την ανάγκη για προώθηση των απαραίτητων διαδικασιών για την αναγνώριση των κυπριακών Πανεπιστημίων από την κυβέρνηση του Κουβέιτ.

Αναφέρθηκε, επίσης, στην εκπεφρασμένη πολιτική του Υπουργείου του, όπως το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου διαδραματίζει ένα συντονιστικό ρόλο στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Κύπρο. Κατά τη συνάντηση, η κυπριακή αντιπροσωπεία ενημερώθηκε για τη διαδικασία που ακολουθείται από το Εθνικό Γραφείο για την Ακαδημαϊκή Αναγνώριση και Διασφάλιση Ποιότητας στην Εκπαίδευση του Κουβέιτ, για την αναγνώριση ξένων πανεπιστημίων. Συμφωνήθηκε όπως το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποστείλει τις απαραίτητες πληροφορίες για τα κυπριακά Πανεπιστήμια, ώστε το Γραφείο αυτό να προβεί το συντομότερο στην αναγνώριση όλων των Πανεπιστημίων της Κύπρου.

Η κυπριακή αντιπροσωπεία επισκέφθηκε το Πανεπιστήμιο του Κουβέιτ, όπου έγινε συνάντηση με την Πρύτανη του Πανεπιστημίου και άλλους ακαδημαϊκούς. Ακολούθησε συνάντηση του Υπουργού με τον Πρόεδρο του Αυστραλιανού Πανεπιστημίου του Κουβέιτ. Και στις δύο συναντήσεις συζητήθηκαν τρόποι προώθησης της συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημίων αυτών και των κυπριακών Πανεπιστημίων.

Πέμπτη Σύνοδος Υπουργών Παιδείας των χωρών ASEM (Asia Europe Meeting) στη Ρίγα, 27-28 Απριλίου 2015

Η Διευθύντρια Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης εκπροσώπησε τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού στην Πέμπτη Σύνοδο Υπουργών Παιδείας των χωρών ASEM που πραγματοποιήθηκε στη Ρίγα της Λεττονίας, στις 27-28 Απριλίου 2015. Στη σύνοδο συμμετείχαν συνολικά 196 εκπρόσωποι από 46 χώρες ASEM και από 11 οργανισμούς. Σκοπός της Συνόδου, με τίτλο: «Εκπαιδευτική Συνεργασία που οδηγεί σε Αποτελέσματα», ήταν η συνέχιση του διαλόγου, η ανταλλαγή καλών πρακτικών και η στήριξη χειροπιαστών και αποτελεσματικών δραστηριοτήτων που βασίζονται στα ενδιαφέροντα και των δύο περιοχών, της Ευρώπης και της Ασίας. Κατά τη συνάντηση συζητήθηκαν διάφορα θέματα, όπως η συμβολή της συνεργασίας των χωρών ASEM στην ανάπτυξη δεξιοτήτων των φοιτητών για καλύτερες προοπτικές εργοδότησης, καθώς και οι ραγδαίες αλλαγές στην τεχνολογία και η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση. Συζητήθηκαν, επίσης, τρόποι ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των χωρών ASEM, οι κυριότερες προκλήσεις, ευκαιρίες και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Υπουργική Διάσκεψη και Τέταρτο Φόρουμ Πολιτικής για τη Διαδικασία της Μπολόνια στο Ερεβάν, 14-15 Μαΐου 2015

Στις 14-15 Μαΐου 2015, πραγματοποιήθηκε στο Ερεβάν της Αρμενίας η Υπουργική Σύνοδος και το Τέταρτο Φόρουμ Πολιτικής για τη Διαδικασία της Μπολόνια. Τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού εκπροσώπησε η Γενική Διευθύντρια, συνοδευόμενη από τη Διευθύντρια Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Στην Ανακοίνωση, που εξέδωσαν στο τέλος της Συνόδου, οι Υπουργοί αναγνώρισαν τα επιτεύγματα του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης και επαναβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους να υλοποιήσουν τους στόχους και τις πολιτικές του EXAE με την εμπλοκή και συνεργασία της ακαδημαϊκής κοινότητας. Εξέφρασαν την πεποίθηση ότι ο EXAE έχει σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων. Οι Υπουργοί δήλωσαν την αποφασιστικότητά τους να συμβάλουν στη διαμόρφωση, μέχρι το 2020, ενός EXAE, όπου οι κοινοί στόχοι να εφαρμόζονται σε όλες τις χώρες. Απώτερος σκοπός είναι να διασφαλιστεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη στα εκπαιδευτικά συστήματα, να υπάρχει αυτόματη αναγνώριση, η Ανώτερη Εκπαίδευση να συμβάλλει αποτελεσματικά στη δημιουργία κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς, οι οποίες να βασίζονται σε δημοκρατικές αρχές και στα ανθρώπινα δικαιώματα και οι απόφοιτοι να εφοδιάζονται με τις ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούνται για την ευρωπαϊκή πολιτότητα και την εργοδότηση.

Συνεδρία του Bologna Follow Up Group (BFUG) στο Λουξεμβούργο, 8-9 Σεπτεμβρίου 2015

Η Διευθύντρια της Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε στη συνάντηση του BFUG που πραγματοποιήθηκε στη Ρίγα, 26-27 Απριλίου 2014. Τα κυριότερα θέματα της συνάντησης παρατίθενται πιο κάτω:

- (1) Ενημέρωση από τη νέα Γραμματεία του BFUG (Γαλλία)
- (2) Παρουσίαση της αξιολόγησης της Υπουργικής Συνάντησης του Ερεβάν και του Φόρουμ Πολιτικής για τη Διαδικασία της Μπολόνια, όπου Γενικά διαφάνηκε ότι οι σύνεδροι ήταν πολύ ευχαριστημένοι με την όλη διοργάνωση.
- (3) Παρουσίαση του προγράμματος εργασίας του BFUG για το 2015-2018. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, θα υπάρχουν τρεις Ομάδες Εργασίας, οι οποίες βασίζονται σε τρεις πυλώνες: α) την παρακολούθηση της εφαρμογής της Διαδικασίας της Μπολόνια, β) την εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και γ) των νέων στόχων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης.

Ομάδες Εργασίας

Η πρώτη Ομάδα Εργασίας «Παρακολούθηση» (Monitoring) έχει ως έργο την παρακολούθηση και την υποβολή έκθεσης αναφορικά με την εφαρμογή της Διαδικασίας της Μπολόνια, όπως είχε κάνει και κατά την περίοδο 2012-2015. Η δεύτερη Ομάδα Εργασίας «Εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων» θα επικεντρωθεί στην εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που είχαν συμφωνηθεί στο παρελθόν και θα βασίζεται στην ανταλλαγή καλών πρακτικών, που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέσα που διαθέτει το BFUG για την εφαρμογή της Διαδικασίας της Μπολόνια. Η τρίτη Ομάδα Εργασίας «Ανάπτυξη πολιτικής για νέους στόχους του EXAE» θα ασχοληθεί με τις νέες

προτεραιότητες για το μέλλον του EXAE. Η Ομάδα θα λειτουργεί ως πλατφόρμα για την εξεύρεση πολιτικών για την υλοποίηση των στόχων του EXAE.

Συμβουλευτικές Επιτροπές:

Δημιουργούνται τέσσερις Συμβουλευτικές Επιτροπές για τα πιο κάτω θέματα:

1. «Διεθνής συνεργασία του EXAE», περιλαμβανομένου και του Φόρουμ Πολιτικής της Μπολόνια
2. «Στήριξη της Λευκορωσίας για την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων»
3. «Ενασχόληση με τη μη εφαρμογή» (των προνοιών της Διαδικασίας της Μπολόνια)
4. «Συμπλήρωμα Διπλώματος». Σημειώνεται ότι η Επιτροπή αυτή θα στηρίζει το Συμβούλιο της Ευρώπης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΟΥΝΕΣΚΟ στην προσπάθεια τους να αναθεωρήσουν το Συμπλήρωμα Διπλώματος.

(4) Η επόμενη συνάντηση του Συμβουλίου του BFUG (Μολδαβία, Ιανουάριος 2016) και η επόμενη συνάντηση του BFUG (Ολλανδία, 7-8 Μαρτίου 2016).

Συνάντηση της Ομάδας Εργασίας για τον Εκσυγχρονισμό της Ανώτερης Εκπαίδευσης στις Βρυξέλλες, 21 Οκτωβρίου 2015

Η Διευθύντρια της Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε στη συνάντηση της Ομάδας Εργασίας για τον Εκσυγχρονισμό της Ανώτερης Εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, στις 21 Οκτωβρίου 2015. Η ομάδα δημιουργήθηκε, ανάμεσα σε άλλες, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020». Τα κυριότερα θέματα της συνάντησης ήταν:

(1) Αναθεώρηση της Ατζέντας για τον Εκσυγχρονισμό της Ανώτερης Εκπαίδευσης: η Ομάδα Εργασίας θα στηρίζει τις μεταρρυθμίσεις που λαμβάνουν χώρα στα Κράτη Μέλη, με σκοπό τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των συστημάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης για παροχή υψηλής ποιότητας Ανώτερης Εκπαίδευσης, αυξάνοντας έτσι τη δυνατότητα της Ευρώπης για καινοτομία και συμβολή στην ανάπτυξη και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Οι κύριες προτεραιότητες πολιτικής για τη νέα περίοδο είναι οι ακόλουθες: α. Σχετικότητα β. Καινοτομία γ. Συμμετοχικότητα δ. Διδασκαλία ε. Διεθνοποίηση και στ. Βιώσιμη επένδυση και διοίκηση.

(2) Κοινή Έκθεση 2015 και συζήτηση των προκαταρκτικών όρων εντολής και του προκαταρκτικού προγράμματος εργασίας της Ομάδας Εργασίας: Σε αυτήν προτείνεται η μείωση των τομέων προτεραιότητας των Κρατών Μελών από 13 σε 6, κάθε μια από τις οποίες μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη ενός ή περισσότερων στρατηγικών στόχων για την περίοδο μέχρι το 2020. Οι προτεραιότητες αυτές είναι οι ακόλουθες:

α. Σχετικές και υψηλού επιπέδου δεξιότητες και ικανότητες, που στοχεύουν σε μαθησιακά αποτελέσματα, εργοδότηση, καινοτομία και ενεργό πολιτότητα. β. Συμμετοχική εκπαίδευση, ισότητα χωρίς διακρίσεις και προώθηση των δεξιοτήτων πολιτότητας, γ. Ανοικτή και καινοτόμος εκπαίδευση και κατάρτιση, περιλαμβανομένης της ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, δ. Ισχυρή στήριξη της εκπαίδευσης, ε. Διαφάνεια και αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων για διευκόλυνση της μάθησης και της κινητικότητας στον τομέα της εργασίας και στ. Βιώσιμη επένδυση, απόδοση και αποτελεσματικότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

(3) Στήριξη των συστημάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης για την ενσωμάτωση των προσφύγων.

(4) Ευρώπη 2020 και συνάντηση με EAC country desks: Η διευθύντρια της Δ.Α.Α.Ε. συνάντησε τον υπεύθυνο για την Κύπρο κ. Krzysztof Kania, τον ενημέρωσε για τις εξελίξεις στον τομέα της Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο, δίνοντας έμφαση, ανάμεσα σε άλλα, στην ίδρυση του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση.

Συνέδριο του European University Foundation, με θέμα: «Ensuring 20% Students Mobility Benchmark» στο Λουξεμβούργο, 3 Νοεμβρίου 2015

Ανώτερος Λειτουργός της Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε στο Συνέδριο του European University Foundation στα πλαίσια της Προεδρίας του Λουξεμβούργου με θέμα: «Ensuring 20% Students Mobility Benchmark» στο Λουξεμβούργο, στις 3 Νοεμβρίου 2015.

Στο Συνέδριο συζητήθηκαν μέτρα ενίσχυσης, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της κινητικότητας του 20% των φοιτητών. Επίσης, συζητήθηκαν τρόποι ενίσχυσης της κινητικότητας εξόδου από την Ευρώπη και τη διατήρηση της αναλογίας 3 προς 1, σε σχέση με την κινητικότητα εξόδου και αντίστοιχα της εισόδου των ξένων φοιτητών στην Ευρώπη. Συζητήθηκε ακόμη το θέμα «Κινητικότητα και προσφυγική κρίση», όπου εκφράστηκαν απόψεις για τους τρόπους με τους οποίους οι πρόσφυγες μπορούν να ενταχθούν στην Ανώτερη Εκπαίδευση, μέσα στα πλαίσια της κινητικότητας φοιτητών.

Συνεδρία Γενικών Διευθυντών Ανώτερης Εκπαίδευσης στο Λουξεμβούργο, 24-25 Νοεμβρίου 2015

Η Διευθύντρια της Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε στη Συνεδρία των Γενικών Διευθυντών Ανώτερης Εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο, στις 24-25 Νοεμβρίου 2015. Πιο κάτω παρουσιάζονται με συντομία τα δύο βασικά θέματα της συνάντησης:

(1) Αναθεώρηση της Ατζέντας για τον Εκσυγχρονισμό της Ανώτερης Εκπαίδευσης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020», προγραμματίζει τη σύσταση νέων Ομάδων Εργασίας για την περίοδο Ιανουαρίου 2015 - Ιουνίου 2018. Η Ομάδα Εργασίας για τον Εκσυγχρονισμό της Ανώτερης Εκπαίδευσης έχει ως πρωταρχικό στόχο τη στήριξη των Κρατών Μελών που συμμετέχουν στην Ομάδα στις προσπάθειες που καταβάλλουν για εφαρμογή πολιτικών και μεταρρυθμίσεων στον τομέα της Ανώτερης Εκπαίδευσης. Η στήριξη αυτή θα μπορεί να γίνει μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών, καθώς και του εντοπισμού καλών πρακτικών. Το πρόγραμμα εργασίας της Ομάδας θα βοηθήσει τις χώρες να εντοπίσουν επιτυχείς μεταρρυθμίσεις, για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις, μέσω στοχευμένων δραστηριοτήτων αλληλοενημέρωσης. Απώτερος σκοπός είναι η παροχή, εκ μέρους των συστημάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης, υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης, αυξάνοντας έτσι τη δυνατότητα της Ευρώπης για καινοτομία και συμβολή στην ανάπτυξη και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει η Ανώτερη Εκπαίδευση, η ΕΕ έθεσε ως κύριες προτεραιότητες πολιτικής στον τομέα της Ανώτερης Εκπαίδευσης, για τη νέα περίοδο τις ακόλουθες: α. Σχετικότητα β. Καινοτομία γ. Συμμετοχικότητα δ. Διδασκαλία ε. Διεθνοποίηση και στ. Βιώσιμη επένδυση και διοίκηση.

(2) Σύνδεση Ανώτερης Εκπαίδευσης και Έρευνας

Ο Πρόεδρος του High Level Group of Joint Programming of EU Research, στην παρουσίαση που έκανε, αναφέρθηκε στην ανάγκη να ενισχυθεί και να γίνει πιο εμφανής η σύνδεση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης και του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι συνέργειες μεταξύ των δύο χώρων. Πρέπει να υπάρξει η σωστή ισορροπία μεταξύ έρευνας και καινοτομίας στα πανεπιστήμια, στο πλαίσιο του Προγράμματος Ορίζοντα 2020. Τόνισε, επίσης, ότι είναι πολύ σημαντικό σε εθνικό επίπεδο να υπάρχει ένα υγιές και παραγωγικό σύστημα έρευνας με έναν λογικό αριθμό ερευνητών. Ο αριθμός αυτός μπορεί να επιτευχθεί, όταν υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός αποφοίτων διδακτορικού επιπέδου.

Η Ανώτερη Εκπαίδευση και η έρευνα αντιπροσωπεύουν ένα αδιαμφισβήτητο πλαίσιο για καινοτομία. Συνεπώς, μπορούν μαζί να κτίσουν ένα ευνοϊκό οικοσύστημα για την καινοτομία και την ανάπτυξη στην Ευρώπη και πέρα από αυτήν.

9.

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

9.1 ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

9.1.1 ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ UNESCO ΚΥΠΡΟΥ

Ο θεσμός του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO (ASPnet) δημιουργήθηκε το 1953, αποσκοπώντας στην ενθάρρυνση της επικοινωνίας και στην ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στις μαθητικές κοινότητες των κρατών μελών του Οργανισμού, ώστε να προωθούνται αποτελεσματικότερα οι στόχοι της UNESCO στους νέους. Στο παγκόσμιο αυτό Δίκτυο συμμετέχουν σήμερα περισσότερα από 9000 εκπαιδευτικά ιδρύματα σε 180 χώρες. Το Δίκτυο δραστηριοποιείται στην Κύπρο από τη σχολική χρονιά 1969-70, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η Κύπρος εντάχθηκε στο Δίκτυο, κατά τη σχολική χρονιά 1969-1970, και σήμερα μετά από αναδόμηση και απόφαση της Γραμματείας των Εταιρικών Σχολείων UNESCO, περιλαμβάνει 19 σχολεία-μέλη και 3 σχολεία-παρατηρητές, που δραστηριοποιούνται με ποικίλους τρόπους, όπως διοργάνωση συνεδρίων και συμμετοχή σε εκδηλώσεις που διοργανώνουν Δίκτυα Εταιρικών Σχολείων στο εξωτερικό. Κύριος στόχος του Δικτύου η προώθηση των ιδανικών της UNESCO στους νέους και στις νέες, ιδιαίτερα στους τομείς που αφορούν στην ανάπτυξη των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών, το φυσικό περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δραστηριότητες σχολικής χρονιάς 2014-2015

α) Στις 10 Δεκεμβρίου 2014, ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Εταιρικά Σχολεία από τη Λευκωσία και τη Λεμεσό παρουσίασαν σύντομα καλλιτεχνικά προγράμματα σε συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή UNESCO στην πλατεία Φανερωμένης στη Λευκωσία και στο Mall Λεμεσού, με "flash mob", με σκοπό την πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση του κοινού για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Στη Λάρνακα τα σχολεία ASPnet της πόλης παρουσίασαν με "flash mob" τη δική τους εκδήλωση στην πλατεία Ερμού. Υπήρξε σε όλες τις περιπτώσεις ευαισθητοποίηση του κόσμου και μοιράστηκε έντυπο υλικό. Στις άλλες πόλεις έγιναν ενδοσχολικές εκδηλώσεις. Φωτογραφίες από τις εκδηλώσεις δημοσίευσε η Εθνική Επιτροπή UNESCO για την Κύπρο στο Δελτίο της.

β) Συμμετοχή στο ΙΕ΄ Συμπόσιο Σχολείων ASPnet Αττικής (Αθήνα, 26-27 Φεβρουαρίου 2015), με θέμα «Η Εκπαίδευση ως μέσον Κοινωνικής Συνοχής», που διοργάνωσαν τα εκπαιδευτήρια «Γείτονα». Τα Εταιρικά Σχολεία Κύπρου αντιπροσώπευσε το Ευρυβιάδειο Γυμνάσιο Λάρνακας με 5 μαθητές/τριες και 2 εκπαιδευτικούς. Η παρουσίασή τους ήταν ποιοτική και αποκόμισε θετικά σχόλια. Τα έξοδα της μετάβασης και παραμονής ανέλαβε εξ ολοκλήρου το σχολείο με χορηγίες, που εξασφάλισε.

Στις 5 και 6 Μαρτίου 2015 διοργανώθηκε από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας το Α΄ Μαθητικό Συμπόσιο Σχολείων ASPnet UNESCO Κεντρικής Μακεδονίας, στο οποίο αρχικά θα αντιπροσώπευε τα Εταιρικά Σχολεία Κύπρου το Λανίτειο Λύκειο. Λόγω αδυναμίας εξεύρεσης χορηγιών το σχολείο ματαίωσε την μετάβασή του και ενημερώθηκαν εγκαίρως το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας και οι διοργανωτές.

γ) Διοργάνωση 38^{ου} Παγκύπριου Συμποσίου Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου.

Το θέμα του Συμποσίου ήταν «**Στοιχεία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου. Το Λευκαρίτικο κέντημα, Μεσογειακή Διατροφή και τα Τσιατιστά**». Το Συμπόσιο διοργανώθηκε στις 12 και 13 Απριλίου 2015 από το Λύκειο Αγίου Γεωργίου Λάρνακας και το Ευρυβιάδειο Γυμνάσιο, στον χώρο του Λυκείου Αγίου Γεωργίου. Συμμετείχαν τα Εταιρικά σχολεία της Κύπρου και 4 σχολεία του Δικτύου ASPnet UNESCO από την Ελλάδα, το Πειραματικό Γυμνάσιο Αναβρύτων, το Γυμνάσιο-Λύκειο

Κολλεγίου Ψυχικού, το Λύκειο Κολλεγίου Αθηνών και τα Εκπαιδευτήρια Γείτονας. Στη διάρκεια του Συμποσίου όλα τα συμμετέχοντα σχολεία παρουσίασαν δημιουργίες τους σχετικές με το θέμα του Συμποσίου. Οι παρουσιάσεις υπήρξαν πράγματι ποιοτικές. Μεγάλη επιτυχία είχαν και τα Βιωματικά Εργαστήρια, στα οποία δίδαξαν στις ομάδες των μαθητών κεντήτριες από τα Λεύκαρα, παρασκευαστές Μεσογειακών εδεσμάτων από την κοινότητα του Αγρού και λαϊκοί ποιητάρηδες από την Αραδίππου. Όλες οι εκδηλώσεις βιντεογραφήθηκαν και στάλθηκαν στην Εθνική Επιτροπή UNESCO για την Κύπρο, που η βοήθειά της στη διοργάνωση υπήρξε πολύτιμη. Έπειτα από απόφαση της Γραμματείας των Εταιρικών Σχολείων, σχολεία τα οποία για σειρά ετών δεν δραστηριοποιούνται στο Δίκτυο θα διαγράφονται, για να δοθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε νέα σχολεία, που αιτούνται συνεχώς τη συμπερίληψή τους στο Δίκτυο.

ΔΙΚΤΥΟ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ UNESCO ΚΥΠΡΟΥ

Κατάλογος Σχολείων Δικτύου 2014-2015

1. Παγκύπριο Γυμνάσιο
2. Ενιαίο Λύκειο Κύκκου Α΄
3. Λανίτειο Λύκειο
4. Λύκειο Αγίου Γεωργίου
5. Λύκειο Α΄ Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄
6. Β Λύκειο Κύκκου Πάφου
7. Περιφερειακό Λύκειο Αποστόλου Λουκά Κολοσσίου
8. Λύκειο Αγ. Ιωάννη Λεμεσού
9. Λύκειο Αποστόλων Πέτρου και Παύλου
10. Γυμνάσιο Φανερωμένης
11. Γυμνάσιο Διανέλλου και Θεοδότου
12. Περιφ. Γυμνάσιο Πέρα Χωρίου και Νήσου
13. Γυμνάσιο Λατσιών
14. Εμπορική Σχολή Μιτσή
15. Ιδιωτικό Σχολείο The Heritage
16. Δημ. Σχολείο Αγίου Ανδρέα (ΚΒ)
17. Δημ. Σχολείο Ακρόπολης ΚΒ
18. ΙΒ΄ Λανίτειο Δημ. Σχολείο (ΚΒ)
19. Γ΄ Δημ. Σχολείο Πάφου (ΚΒ)

Παρατηρητές:

20. Ευρυβιάδαιο Γυμνάσιο Λάρνακας
21. Τεχνική Σχολή Λάρνακας

9.1.2 Πρόγραμμα «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ» στην Κ΄ ΣΥΝΟΔΟ 2014 - 2015

Πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στον χώρο του ελληνικού κοινοβουλίου το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ», όπου έλαβαν μέρος οι Έφηβοι Βουλευτές της Κύπρου. Στο Πρόγραμμα λαμβάνει μέρος η Κύπρος για εικοστή συνεχή χρονιά. Η Κ΄ Σύνοδος διεξήχθη από τις 6 μέχρι τις 9 Σεπτεμβρίου 2015.

Σκοπός αυτού του Εκπαιδευτικού Προγράμματος, που έχει αποκτήσει τον χαρακτήρα προσομοίωσης του νομοθετικού έργου, είναι να μπορέσουν οι μαθητές να εξοικειωθούν με τις πραγματικές δυνατότητες, αλλά και τους περιορισμούς, της κοινοβουλευτικής ζωής. Να αποκτήσουν σημαντικές κοινοβουλευτικές δεξιότητες και η συμμετοχή τους να αποτελέσει μία προετοιμασία για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνδέονται με την ιδιότητα του πολίτη, την οποία θα αναλάβουν σύντομα, μόλις ενηλικιωθούν.

Στην Κ' ΣΥΝΟΔΟ της ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ έλαβαν μέρος είκοσι (20) Έφηβοι Βουλευτές της Κύπρου (7 από τη Λευκωσία, 4 από τη Λεμεσό, 3 από την Αμμόχωστο, 2 από τη Λάρνακα, 2 από την Πάφο, 1 από την Κερύνεια και 1 από την Καρπασία). Το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων πραγματοποίησε δημόσια κλήρωση με παράλληλη δυνατότητα στους πιο ενεργούς και δραστήριους μαθητές να αυξήσουν τις πιθανότητές τους να αναδειχθούν έφηβοι βουλευτές.

Στον Διαγωνισμό συμμετείχαν μαθητές της Β' Λυκείου από όλα τα σχολεία του απανταχού ελληνισμού, κυρίως της Ελλάδας, της Κύπρου και του Εξωτερικού (Καναδά, ΗΠΑ, Γερμανία, Αυστραλία, Αφρική κ.ά.) απ' όπου και επιλέχθηκαν οι 300 συνολικά Έφηβοι Βουλευτές.

Στην ενημέρωση των μαθητών για τον θεσμό και την καθοδήγησή τους, σημαντικότερο ρόλο διαδραμάτισαν εθελοντικά οι Σύνδεσμοι-Καθηγητές στα σχολεία Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης, που ήταν όλοι τους Φιλολόγοι, καθώς και οι Διευθυντές των Σχολείων, με τη συμπλήρωση και την απευθείας από τα σχολεία αποστολή των ανάλογων εντύπων.

Στην τελική φάση του Προγράμματος, οι 20 Έφηβοι Βουλευτές της Κύπρου, συμμετείχαν στις εργασίες της ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ως φιλοξενούμενοι της Βουλής των Ελλήνων, που κάλυψε όλες τις δαπάνες της φιλοξενίας τους. Οι Έφηβοι Βουλευτές είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, να επισκεφθούν την Ακρόπολη, να παρακολουθήσουν παράσταση εφηβικού θεάτρου στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης και συναυλία από Μουσικά Σχολεία στο Θέατρο Αττικού.

Η φιλοξενία, της οποίας έτυχε η κυπριακή αποστολή, ήταν όπως πάντοτε εγκάρδια και πολύ θερμή. Όλοι ανεξάρτητα οι παράγοντες που εμπλέκονταν στο Πρόγραμμα δεν εφείσθησαν κόπου και χρόνου για την καλύτερη φιλοξενία και παροχή κάθε βοήθειας στην κυπριακή αποστολή, επιδεικνύοντας σε κάθε ευκαιρία την αγάπη και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους για την Κύπρο.

Η συμμετοχή των Έφηβων Βουλευτών μας στις εργασίες της Κ' ΣΥΝΟΔΟΥ της Βουλής των Εφήβων υπήρξε πραγματικά άψογη από κάθε άποψη. Οι Κύπριοι Έφηβοι Βουλευτές εξέφρασαν με παρρησία τις ιδέες και τις απόψεις τους στο θέμα που απασχόλησε τη Σύνοδο, που ήταν οι διακρίσεις στον χώρο του Σχολείου. Επεξεργάστηκαν και εξέτασαν ένα σχέδιο νόμου που εισηγήθηκε, ως Υπουργός, ο Συνήγορος του Παιδιού. Η «Βουλή των Εφήβων» ελέγχει: υπήρχε και φέτος το στοιχείο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, που είναι η άλλη βασική αρμοδιότητα της Βουλής. Ετοιμάστηκαν και απευθύνθηκαν στην Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων επίκαιρες ερωτήσεις για θέματα Παιδείας. Η Υπουργός Παιδείας απάντησε στις ερωτήσεις, όπως κάνουν οι Υπουργοί, όταν οι Βουλευτές ελέγχουν το έργο τους. Η «Βουλή των Εφήβων» εργάστηκε, κάνοντας προσομοίωση του νομοθετικού έργου της Βουλής.

Η πανηγυρική συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων έγινε στην παρουσία του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος, κ. Ιερώνυμου Β', της Προέδρου της Βουλής κυρίας Ζωής Κωνσταντοπούλου, του Πρέσβη της Κύπρου στην Αθήνα κ. Κυριάκου Κενεβέζου και άλλων επισήμων.

Γενικά, η σύγκληση της ολομέλειας της Βουλής των Εφήβων αποτέλεσε και φέτος για τους νέους μας μια ευκαιρία για εθνική αναβάπτιση με τη συνένωση νέων από τον απανταχού Ελληνισμό και την ανταλλαγή απόψεων και θέσεων για τα σύγχρονα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα τόσο ο ελληνισμός, όσο και η ανθρωπότητα. Γενική ήταν η πεποίθηση πως η συνέχιση τέτοιων θεσμών, όπως είναι η «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ», είναι απαραίτητη, γιατί έχει τόσα πολλά να προσφέρει στους νέους μας, που αποτελούν την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο.

9.1.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

«Η Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (EDC/ HRE)

Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ) περιλαμβάνεται και το πρόγραμμα «Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα», το οποίο καλύπτει όλες τις δραστηριότητες και ενέργειες που έχουν σχεδιασθεί, για να βοηθήσουν τόσο τη

νεολαία όσο και τους ενήλικες να συμμετέχουν ενεργά στη δημοκρατική ζωή, διεκδικώντας όλα τα αναφαίρετα δικαιώματά τους, αλλά και αναλαμβάνοντας όλες τις ευθύνες που τους αναλογούν.

Στόχος του προγράμματος είναι να ενισχύσει τις δημοκρατικές κοινωνίες με την υιοθέτηση μιας έντονης δημοκρατικής κουλτούρας, με τόνωση του αισθήματος της συμμετοχής, της δέσμευσης, αλλά και της αποδοχής βασικών αξιών για τη δημιουργία μιας ελεύθερης, ανεκτικής και δίκαιης κοινωνίας σε εθνικό, αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο.

I. Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στα κυπριακά σχολεία

Στα κυπριακά σχολεία η εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα προσφέρεται ως ξεχωριστό μάθημα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα (Αγωγή του Πολίτη), αλλά και μέσα από το όλο πρόγραμμα και τις δραστηριότητες ή εκδηλώσεις των σχολείων μας. Περιλαμβάνει έννοιες όπως η εκπαίδευση για την ειρήνη, η παγκόσμια εκπαίδευση, η διαπολιτισμική εκπαίδευση, η εκδημοκρατικοποίηση και η συμμετοχή στα κοινά. Οι έννοιες αυτές, που συνδέονται στενά με την εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται στους υπό έμφαση στόχους, όπως αυτοί καθορίστηκαν από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για όλα τα σχολεία κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015:

Στόχοι σχολικής Χρονιάς 2014 – 15:

- "Βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων"

Ο στόχος αυτός αφορά στη βασική αποστολή του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Αποτελεί απαραίτητη και μόνιμη προϋπόθεση για πρόοδο και ανάπτυξη των σχολείων και γενικά του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Επαυξάνει το αίσθημα αυτοπεποίθησης και ενισχύει τη θετική αυτοεικόνα των μαθητών μας. Αποτελεί το καλύτερο μέτρο πρόληψης της όποιας αντικοινωνικής συμπεριφοράς και προσδίδει κύρος και αξιοπιστία στο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Ενισχύει τη θετική στάση της κοινωνίας έναντι του σχολείου και των εκπαιδευτικών.

- "Αειφόρος Ανάπτυξη: Πρασινίζουμε τα σχολεία μας, βελτιώνουμε την ποιότητα ζωής μας"
- "Διαχρονικά διδάγματα από τους αγώνες των Κυπρίων για Ελευθερία"

Στόχοι σχολικής Χρονιάς 2015 – 16:

- "Βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων"
- "Ευαισθητοποίηση των μαθητών κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και προώθηση της ισότητας και του σεβασμού, στο πλαίσιο της εκστρατείας κατά της ρητορικής μίσους του Συμβουλίου της Ευρώπης".

Το σχολείο, ως φορέας πολιτικής του κράτους, καλείται να διαμορφώσει ένα πρότυπο εφαρμογής αντιρατσιστικής πολιτικής, το οποίο να αναγνωρίζει την ετερότητα ως το πλέον βασικό συστατικό στοιχείο της σχολικής κοινότητας, που καλείται να λειτουργήσει ως μηχανισμός κοινωνικής ενσωμάτωσης παιδιών με κάθε είδους διαφορετικότητα και να διασφαλίσει, για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας, ένα περιβάλλον ασφάλειας, ανεκτικότητας, σεβασμού και ισότητας.

- "Διαχρονικά διδάγματα από τους αγώνες των Κυπρίων για Ελευθερία".

II. Δραστηριότητες για Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στα κυπριακά σχολεία

Η εκπαίδευση για τη Δημοκρατική πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ενδιαφέρει άμεσα τις εκπαιδευτικές αρχές, τα σχολεία, τις μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τις κοινότητες και τα ΜΜΕ. Ιδιαίτερο ρόλο για την επιτυχία του Προγράμματος έχει να διαδραματίσει η ευρύτερη παιδεία με έμφαση στη σχολική και εξωσχολική ζωή και με σχεδιασμό και υλοποίηση σχετικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων. Οι δραστηριότητες αυτές καθορίζονται σε κεντρικό

επίπεδο από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ή εφαρμόζονται με πρωτοβουλία των διάφορων σχολικών μονάδων.

Δραστηριότητες που καθορίζονται σε κεντρικό επίπεδο:

- Προώθηση επιμορφωτικών σεμιναρίων για όλους τους εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το πρόγραμμα Pestalozzi του Συμβουλίου της Ευρώπης
- Ένταξη και στήριξη των παιδιών με ειδικές ικανότητες με την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων στα δημόσια σχολεία, που στοχεύουν στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση. Λειτουργούν ειδικές μονάδες σε αρκετά Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές
- Εφαρμογή των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) κατά επαρχία, με στόχο τη σχολική επιτυχία για όλους τους μαθητές και την κοινωνική ένταξη των αλλοδαπών μαθητών
- Προώθηση μέτρων για την ομαλή ένταξη των αλλόγλωσσων μαθητών στα σχολεία μας και στην κοινωνία γενικότερα.
- Οργάνωση του θεσμού της Παιδοβουλής, η οποία στοχεύει στην ενεργό συμμετοχή των παιδιών στη λήψη αποφάσεων με την επισήμανση και επίλυση προβλημάτων τους.
- Εφαρμογή δημοκρατικών διαδικασιών για την εκλογή Μαθητικών Συμβουλίων (Σε κάποια σχολεία σημειώνεται εμφατικά η εκλογή αλλοδαπών μαθητών στα μαθητικά συμβούλια).

Δραστηριότητες που υλοποιούνται με πρωτοβουλία των σχολικών μονάδων:

Μέσα στα πλαίσια της Εκπαίδευσης για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης συμμετέχουν, όπως και όλες οι χώρες - μέλη του ΣτΕ, στο project «Μαθαίνοντας και ζώντας τη Δημοκρατία για όλους (2010 - 2014)». Τα σχολεία μας ενημερώνουν τον Συντονιστή του Προγράμματος για όλες τις δραστηριότητες και εκδηλώσεις που προγραμματίζουν σχετικά με τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Κατά τη σχολική χρονιά και 2013 – 2014 και 2014 – 15, έγιναν με πρωτοβουλία των σχολικών μονάδων οι πιο κάτω δραστηριότητες:

- Οργάνωση μαθητικών συνεδρίων (π.χ. «Κοινόν Κυπρίων», «Ενεργός Πολίτης», «Θησαυροί της Λάμπουσας»), διαγωνισμών (π.χ. Γαλλοφωνία, «Stockholm Junior Prize» με θέμα «Prospects of our students using tap water in our school», AMORA), εκθέσεων, εργασιών/ μελετών, ομιλιών, θεατρικών παραστάσεων για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα με εμπλοκή των Σχολείων, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Συνδέσμων Γονέων και άλλων μη Κυβερνητικών φορέων.
- Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά Προγράμματα π.χ. «Θετικές Εικόνες», Progress "Innovation against discrimination", Euroscola, Comenius με θέμα τη διαπολιτισμική παιδεία, τις ίσες ευκαιρίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα, CATS, E.U Back to School, EARN, MEDIM. UN (Ανθρώπινα Δικαιώματα), EAPRIL (Διαπολιτισμική Εκπαίδευση), Eurodesk (Ευκαιρίες Κινητικότητας στην Ευρώπη), «Junior achievement Cyprus""Open Discovery Space»
- Δημιουργία Internet Club στον χώρο του σχολείου για την ενίσχυση της εξ αποστάσεως επικοινωνίας με άτομα από άλλες χώρες
- Μελέτη θεσμών που προάγουν την κοινωνική δικαιοσύνη σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. "Les Restos du Coeur") και εφαρμογή τους σε επίπεδο σχολείου
- Σχέδια Δράσης για προώθηση του εθελοντισμού (διαγωνισμοί, συνέδρια, επισκέψεις σε ιδρύματα, συνεργασία με ΜΚΟ, αιμοδοσία, ενίσχυση συνδέσμων Καρδιοπαθών, Νεφροπαθών, Κιβωτός)
- Δραστηριότητες για την ισότητα των φύλων, στα πλαίσια της Εβδομάδας Κοινοπολιτείας 2011, «Women as agents of change»
- Δραστηριότητες για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη (συνέδρια, οργάνωση ανακύκλωσης, δέντροφύτευση) Save Energy, Green Dot, Χρυσοπράσινο Φύλλο. Αειφόρος Ανάπτυξη: Πρασινίζουμε τα σχολεία μας, βελτιώνουμε την ποιότητα ζωής μας: Προσφορά φρούτων το διάλειμμα με σύνθημα: «Τρώμε φρούτα για υγεία και ομορφιά». Διοργάνωση σχετικών διαλέξεων (π.χ. Ανακύκλωση στερεών αποβλήτων, Ανανεώσιμες πηγές

- ενέργειας, Ζεόλιθος). Δημιουργία έργου τέχνης από ανακυκλώσιμα υλικά. Μαθητικό συνέδριο «Αγαπώ τον τόπο μου, προωθώ την αειφόρο ανάπτυξη», «Γνωρίζω και αγαπώ τον τόπο μου»
- Συμμετοχή στα Προγράμματα του δικτύου Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Green Language Rooms (πράσινο εκπαιδευτικό περιβάλλον)
  - Δημιουργία και διατήρηση βοτανόκηπου και λαχανόκηπου
  - Μουσικό Πρόγραμμα με περιβαλλοντικά όργανα «Μουσική και Φυσικό Περιβάλλον: παιχνιδίσματα με το νερό»
  - Δημιουργία ευκαιριών διαδικτυακής επικοινωνίας με παιδιά από άλλες ευρωπαϊκές χώρες
  - Συμμετοχή σε δράσεις που οργανώθηκαν από την τοπική αυτοδιοίκηση με θέματα, όπως η παιδική φτώχεια (συλλογή τροφίμων, παροχή προγεύματος) ο κοινωνικός αποκλεισμός, η πρόληψη και η αντιμετώπιση της βίας στην κοινότητα
  - Διεξαγωγή μικρών μελετών - ερευνών (π.χ. συμμετοχή στη Βραδιά Ερευνητή) για θέματα που αφορούν σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα και την ενεργό πολιτότητα. Βιωματικά εργαστήρια Αντιναρκωτικού Συνδέσμου ΑΣΠΙΣ, «Μικρή Άρκτος»
  - Συνεργασία με το Γραφείο της Επιτρόπου για την προστασία των Δικαιωμάτων των Παιδιών
  - Προβολή ταινιών και παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων σχετικών με κοινωνικά προβλήματα και συζήτηση για τον ρόλο της πολιτότητας στην επίλυσή τους π.χ. φιλμάκι «Μαθήματα ζωής»
  - Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα π.χ. Comenius, Leonardo Da Vinci, «Νέοι Δημοσιογράφοι», 'BIRDS', "CAM-media", ΕΔΣΠΥ (ασφάλεια στο διαδίκτυο), THIMUN
  - Δημιουργία και δραστηριοποίηση Ομάδων Εθελοντών στο σχολείο
  - Επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε παιδαγωγικές συνεδρίες και σε ευρωπαϊκά σεμινάρια με έμφαση στην αγωγή για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ευαισθητοποίηση σε θέμα σχολικού εκφοβισμού, «ΔΕΠΥ» κ.λπ.
  - Συνεργασία των σχολείων μας με αντίστοιχα σχολεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ένταξη σχολείων στον παγκόσμιο όμιλο σχολείων Pasch. Διαδικτυακή επικοινωνία και ανταλλαγή εμπειριών. Φιλοξενία μαθητών από ευρωπαϊκές χώρες
  - Αδελφοποιήσεις με άλλα σχολεία
  - Εφαρμογή του θεσμού της κοινωνικής εργασίας.
  - Ένταξη παραβατικών μαθητών στα ειδικά προγράμματα καλλιτεχνικής δημιουργίας και του οικολογικού σχολείου
  - Μέσα από τα διάφορα μαθήματα γίνεται προσπάθεια καλλιέργειας αισθημάτων αποδοχής των άλλων. Βιωματικά εργαστήρια με θέμα «Σέβομαι τους μετανάστες συμμαθητές μου», «Διαφορετικότητα – ενσυναίσθηση» με συμμετοχή μαθητών με οπτική αναπηρία. Δημιουργία ψηφιδωτού «Καράβι της ελπίδας» με τη συμμετοχή αλλόγλωσσων μαθητών.
  - Συζήτηση στα μαθήματα των Αγγλικών για την ύπαρξη καταστημάτων που πωλούν χρησιμοποιημένα αντικείμενα και ρούχα για φιλανθρωπικούς σκοπούς
  - Υιοθέτηση παιδιών από την Κένυα για τρία χρόνια και αποστολή ξενόγλωσσων βιβλίων
  - Διανομή του βιβλίου 'Νέοι της Ευρώπης'
  - Διαλέξεις με θέμα «Ο ρόλος της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση»
  - Διαλέξεις με θέμα το Ολοκαύτωμα
  - Συνεργασία Σχολείων με το Κέντρο Ειρήνης της UNESCO στην Κορέα
  - Δράσεις για το Ευρωπαϊκό Έτος ενεργού γήρανσης για το 2012
  - Συνέδριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Κύπρο
  - Διαγωνισμός παραγωγής βίντεο με θέμα το «Bullying», δικαιώματα και υποχρεώσεις στο διαδίκτυο «Online Rights and Possibilities».

- Συμμετοχή στην Πανευρωπαϊκή εκστρατεία διακοπής του καπνίσματος «EX-SMOKERS ARE UNSTOPPABLE»
- Εργαστήρια με τίτλο “Fred goes to school” για διακοπή του καπνίσματος
- Συμμετοχή ομάδας μαθητριών σε τηλεοπτικές εκπομπές π.χ. με θέμα «Οικονομική κρίση μέσα από τα μάτια των νέων», «Διατροφικές συνήθειες των εφήβων»
- Τα σχολεία της Κύπρου και η κοινωνία μας γενικότερα είναι ευαίσθητη σε θέματα δημοκρατικής πολιτότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα πιο πάνω αποτελούν ενδεικτικά βήματα που εφαρμόζονται, με στόχο τον συνεχή εμπλουτισμό και τη βελτίωσή τους.
- Συμμετοχή στο «1^ο Διεθνές Προσκήνιο Σπουδαστών και Νέων» στην Αρχαία Ολυμπία
- Συμμετοχή και Διάκριση στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό «Κύπρος 1974 – 2014, 40 χρόνια δεν ξεχνώ, διεκδικώ, δημιουργώ»
- Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα που προωθούν τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την ειρήνη: Comenius “A Rainbow of cultures”, “National Wonders in Europe”, “Water europe’s treasure” «Regio 2013» με θέμα «Εκφοβισμός των Εφήβων: τρόποι πρόληψης και αντιμετώπισης των περιστατικών βίας στο σχολικό περιβάλλον Ελλάδας και Κύπρου» «Tasting food», «Green European Eco Project», “Be smart, be safe” “school 4.0 the future”. Comenius RISK. «οικονομική κρίση απλώνεται, τι κάνουμε εμείς», PROFILES, Νέοι δημοσιογράφοι. GRUDVIG Meeting – Points of our European cultural heritage. European Parliament Road Show. Euroscola Programme (Βουλή των Εφήβων). Stockholm Junior Water Prize. Marlisko (καθαρές θάλασσες) ΕΔΣΠΥ, Ευρωπαϊκό Δίκτυο Υγείας
- Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Euroquiz, Διαγωνισμός Μετεωρολογίας, Math Europe 2014
- Ημερίδες: «Δεν Ξεχνώ – Αγώνίζομαι – Διεκδικώ», «Νέοι πρεσβευτές για το άσυλο». Μαθητικά Συνέδρια π.χ. «Το σχολείο φορέας καλλιέργειας και ανάπτυξης της κοινωνικής αλληλεγγύης και της ενεργού πολιτότητας», «Προκλήσεις και Διέξοδοι. Η διαμόρφωση της ταυτότητας του πολίτη στον 21^ο αιώνα», «Διαφυλικές Σχέσεις». «Προκλήσεις και Διέξοδοι. Η διαμόρφωση της ταυτότητας του πολίτη στον 21^ο αιώνα», «Πνευματική αντίσταση για ποιοτική ζωή», «Βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων», «Οι διαχρονικοί αγώνες των Κυπρίων για ελευθερία με τον φακό των νέων του 21^{ου} αιώνα», «Ματιές στο αλαλούμ της ζωής»
- Τοπικοί Διαγωνισμοί π.χ. σύνθεσης ποιήματος ή συγγραφής διηγήματος «Κοινωνική αλληλεγγύη βάλαμο κατά της οικονομικής και ηθικής κρίσης», Δοκιμίου για τον ποιητή Κώστα Μόντη. Εικαστικών τεχνών μέσα από τα θέματα “όρια και ακτιβισμός”
- Διεθνές Πρόγραμμα ME.DI.MUN. (προσομοίωσης της λειτουργίας του ΟΗΕ) που οργανώνει η Αγγλική Σχολή Λευκωσίας
- Πρώτοι Ευρωπαϊκοί Δελφικοί Αγώνες (για Τέχνη)
- Eufolio – Eu Classroom
- Παγκόσμιο Πρόγραμμα για καιρικές συνθήκες στον τόπο μας Globe
- Πρόγραμμα Erasmus+
- Συμμετοχή ως partner school σε πρόγραμμα που εξετάζει τον ρόλο της διαμορφωτικής αξιολόγησης στη διδασκαλία και μάθηση των Μαθηματικών
- Πρόγραμμα ΕΔΣΠΥ (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής Υγείας)
- Πρόγραμμα SEMEP (δίκτυο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης), εργασία «Ρύπανση των νερών και η καταλληλότητά τους για ανθρώπινη κατανάλωση»
- Παγκόσμιος Διαγωνισμός ταινίας μικρού μήκους με θέμα «ένας πλανήτης για όλους», «Οικολογικού σου, δρόσε αειφορικά»
- 43^{ος} διεθνής ταχυδρομικός διαγωνισμός σύνταξης επιστολών από νεαρά πρόσωπα μέχρι 15 ετών
- Συμμετοχή στην 9^η διεθνή εικαστική έκθεση «Stories of today»
- Εκδηλώσεις εταιρικών σχολείων UNESCO

- “LOG IN” για έμφυλη βία στα ηλεκτρονικά μέσα, Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ΔΑΦΝΗ III. Έρευνα σε συνεργασία με Πανεπιστήμιο Κύπρου, Συμβούλιο της Ευρώπης και Ίδρυμα Λεβέντη «Προστασία παιδιών από Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση»
- «Η Κύπρος γνωρίζει: οι πρόσφυγες μας αφορούν» Αντιπροσωπία Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (για Δικαιούχους Διεθνούς Προστασίας)
- Μαθητές ξενοδοχειακού κλάδου εργάστηκαν σε ξενοδοχεία στη Λετονία. Συνύπαρξη με Ευρωπαίους συναδέλφους, μια πρώτη γεύση από ευρωπαϊκή αγορά εργασίας
- Βιωματικό εργαστήριο «Σχολικός Εκφοβισμός» από Οργανισμό «Hope for Children»
- ΚΕΝΘΕΑ «Ταξίδι ζωής»
- Συμμετοχή σε προγράμματα κατά του σχολικού εκφοβισμού (Bullying) π.χ. ViSC, European Antibullying Campaign (εφαρμογή Διαδραστικού Εκπαιδευτικού Εργαλείου). Συμμετοχή σε σχετική έρευνα του Πανεπιστημίου Νεάπολης
- Πρόγραμμα Μικρή Άρκτος Οργανισμού Νεολαίας: βιωματικά εργαστήρια με θέμα «Επικοινωνία, συνεργασία, αυτοεκτίμηση, εξαρτήσεις, βία και πρόληψη»
- Φιλανθρωπικές Δραστηριότητες: Έρανοι (π.χ. καρδιοπαθών, νεφροπαθών, αναπήρων, πορεία Χριστοδούλας, ΠΑΣΥΚΑΦ, ραδιομαραθώνιος, πορεία Μακαρίου, ειδικό σχολείο Άγιος Γεώργιος, ΖΩΗ), Οργάνωση Αιμοδοσίας, Αποστολή τροφίμων σε Κοινωνικά Παντοπωλεία. Βοήθεια στην αποθήκη αλληλεγγύης «Αλκυονίδες». Πώληση φρουτοχυμών για ενίσχυση άπορων μαθητών. Μάζεμα ελιών από ελαιώνα σχολείου και παροχή ενός λίτρου λάδι σε άπορους μαθητές. Βοήθεια στα μαθήματα σε αλλόγλωσση συμμαθήτρια. Παζαράκι με πασχαλινές λαμπάδες από τους μαθητές της Ειδικής Μονάδας
- Προσφορά Εθελοντικής Εργασίας π.χ. σε κοινωφελή ιδρύματα της κοινότητας, σε Μουσείο Ιστορίας και Πολιτισμικής Κληρονομιάς, στο σχολείο π.χ. δημιουργία Αίθουσας Ψυχαγωγίας, βοτανόκηπος. «Τα παιδιά της Κυριακής» (συνοδεία ηλικιωμένων στον Ιερό Ναό της ενορίας τους και παροχή συντροφιάς). Στελέχωση περιπτέρων Μ.Κ.Ο.
- Διαγωνισμός «Συμβολή του εθελοντισμού στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης»
- Εθνικός διαγωνισμός γνώσεων για ευρωπαϊκές υποθέσεις LCEducational 2014
- Συλλογή πλαστικών πωμάτων για προμήθεια αναπηρικών καροτσιών
- Εθελοντικός καθαρισμός ακτών. Καταγραφή βιοποικιλότητας
- Ανάλυση των εξόδων βάπτισης και φροντίδας ενός παιδιού από την Ουγκάντα για έναν χρόνο
- Πρόγραμμα Τηγανοκίνηση
- Μαθητές από 10 διαφορετικά σχολεία συμμετείχαν σε εκδήλωση για δικαίωμα Πολιτικού Ασύλου σε παιδιά. Υπό την αιγίδα του ΟΗΕ
- Εκπαιδευτική Ημερίδα για κορίτσια 16-18 ετών digi Girlz της Microsoft (αλληλογνωριμία νέων)
- Σεμινάριο Γραφείου Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνεργασία με Μεσογειακό Ινστιτούτο Ισότητας των δύο φύλων «πρόταση Νομοσχεδίου για βελτίωση του ποσοστού συμμετοχής στις Δημόσιες Εταιρείες»
- Συνεργασία με μη κυβερνητική οργάνωση «Γυναίκες για ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες». Πρόγραμμα Embracing (για καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων, με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση)
- Πρόγραμμα «ΕΝ ΠΟΛΕΙ ΕΥ ΖΩ». Έκδοση εφημερίδας, διαγωνισμός σύνθεσης τραγουδιού, ταινία με θέμα «η προσφορά είναι μεταδοτική», Διαγωνισμός για τη δημιουργία καλύτερου σποτ με στόχο την προώθηση της αιμοδοσίας
- Πρόγραμμα Αποδοχή II (αντιμετώπιση της παραβατικότητας, συνεργασία με ειδικό σχολείο)
- Συνεργασία με Κέντρο Ημέρας Ενηλίκων «Πρόσβαση». Εκπαιδευόμενοι παρακολούθησαν μαθήματα σε τάξεις σχολείου
- Ένταξη μαθητών Ειδικού Σχολείου σε εργαστήριο κλάδου Ξυλουργικής

- Φιλοξενία παιδιών με ειδικές ανάγκες, γεύμα και ξενάγηση στα μουσεία κοινότητας
- Θεσμός «Μαθητικά Συμβούλια Δήμου Λεμεσού», μελέτη φωτισμού γραμμικού πάρκου, παρουσίαση σε δημόσια εκδήλωση
- Συμμετοχή Τουρκοκυπρίων και αλλόγλωσσων μαθητών σε Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα που διοργάνωσε το Κέντρο Παρασιτικών Τεχνών «ΜΙΤΟΣ» στο Παραμάλι
- Λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού κάθε Παρασκευή για καλλιέργεια της ενεργού πολιτότητας και της κοινωνικής αλληλεγγύης
- Πρόγραμμα εναλλακτικών δραστηριοτήτων για ομαλή ένταξη παιδιών με προβλήματα προσαρμογής
- Πρόγραμμα Διαμεσολάβησης και Διαχείρισης των Συγκρούσεων στο σχολείο
- Πρόγραμμα Υ.Π.Π. «Αγωγή Υγείας και Πρόληψης της Βίας και παραβατικότητας» E- twinning Συνεργασία με σχολεία Ευρώπης, «Ευ Ζην»
- Φιλοξενία μαθητών από το Ριζοκάρπασο στα πλαίσια του 2^{ου} στόχου
- Συμμετοχή σε Πανευρωπαϊκούς (Ε.Μ.Σ.) και Παγκόσμιους αγώνες (W.W.F.)
- Μνήμη Κατεχομένων: Έκθεση μαθητικών αντικειμένων 1960-1980, θέματα περιόδου 1974, Έρευνα «Θυμάσαι ό,τι δεν ξεχνάς». Ερωτηματολόγιο «Πόσο γνωρίζω, πόσο δεν ξεχνώ, πόσο αγωνίζομαι»
- Δημιουργία αντιπολεμικού μουσείου στο διαδίκτυο
- Συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Λεμεσού για οικονομική και άλλη στήριξη άπορων μαθητών και εξασφάλιση των απαραίτητων μέσων επιβίωσης (π.χ. πρωινό, είδη ένδυσης και υπόδησης, φάρμακα, ψυχολογική στήριξη).
- Διάκριση σε Παγκύπριο Διαγωνισμό Εικονογράφησης «Κόκκινου Τετραδίου του Ευαγόρα Παλληκαρίδη»
- Ημερολόγιο με ήρωες από το 1955-59
- Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Νέα Γενιά σε Δράση, Climate changes as fast as fashion» του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου (56 νέοι από 7 χώρες)
- Συνεργασία με ίδρυμα Συνδέσμου Γονέων Ενήλικων Παιδιών με Πνευματική Αναπηρία
- Πρόγραμμα "Polish Robert Schuman Foundation from Warsaw Poland" Δημιουργία ταινίας «Το αειφόρο σχολείο», στο πλαίσιο του διαγωνισμού «Ευρωπαϊκό Έτος Ανάπτυξης 2015»
- Εκδήλωση «Ανακυκλώνοντας την κληρονομιά – Σμιλεύοντας την πέτρα»
- Ενδοσχολικός διαγωνισμός αφίσας, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ημέρας Γλωσσών
- Παγκύπριοι Διαγωνισμοί Πληροφορικής, Επιστημών
- Δημιουργία Τοιχογραφιών σε ακαλαίσθητους σχολικούς τοίχους
- «Τοίχος της Αγάπης», πλαστικοποιημένες καρδιές με μηνύματα για τις αξίες της αγάπης και της ειρήνης
- Πρόγραμμα ΦΑΕΘΩΝ για οδική ασφάλεια, διαλέξεις από τον οργανισμό REACTION. Μαθητικό Debate για την Οδική Ασφάλεια
- Διάλεξη «Μουσικοθεραπεία – μια νέα μορφή θεραπευτικής παρέμβασης»
- Διάλεξη με θέμα την οικονομική κρίση και τον επαγγελματικό προσανατολισμό
- Θεατρική παράσταση «Άλικα νήματα»
- Παραγωγή ιστορικού ντοκιμαντέρ «Το Κυπριακό Ενωτικό Ζήτημα. Πεδίο Αντιφάσεων»
- Συνεργασία με τον ιδιωτικό φορέα Cyprus Lyons Quest Foundation. Τριετές Πρόγραμμα «Η Δύναμή μας ΕΜΕΙΣ!»
- Τηλεδιάσκεψη με ερευνητικό κέντρο CERN
- Cyprus Friendship Programme (Δικοινωνικό Πρόγραμμα)
- Διάλεξη «Δυναμική των Ομάδων και Κοινωνικές Δεξιότητες στη Σχολική Τάξη»
- Ενημέρωση για τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.

9.1.4 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΠΑΓΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Τα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης συμμετείχαν σε μεγάλο αριθμό διαγωνισμών παγκύπριων και διεθνών.

Αντιπροσωπευτικότεροι διαγωνισμοί σε παγκύπριο ή διεθνές επίπεδο ήσαν:

- Διεθνής Ολυμπιάδα Φυσικής
- Βαλκανιάδα Φυσικής
- Βαλκανική Μαθηματική Ολυμπιάδα για μαθητές Λυκείου
- Βαλκανική Μαθηματική Ολυμπιάδα Νέων
- Διεθνής Μαθηματική Ολυμπιάδα Λυκείου
- Διεθνής Μαθηματική Ολυμπιάδα κάτω των 14 ετών
- Μαθητική Βαλκανιάδα Πληροφορικής
- Διεθνής Μαθητική Ολυμπιάδα Πληροφορικής
- Junior Μαθητική Βαλκανιάδα Πληροφορικής
- 47η Διεθνής Ολυμπιάδα Χημείας
- Παγκόσμια Ολυμπιάδα Βιολογίας
- Παγκύπριος Διαγωνισμός Σύνθεσης Μάριος Τόκας
- Ευρωπαϊκή Ολυμπ. Φυσ. Επιστημών (EUSO)
- Διεθνής Εφηβική Ολυμπ. Φυσ. Επιστημών (IJSO)
- Πανελλήνιοι Μαθητικοί Μουσικοί Αγώνες
- Πανελλήνιοι Μαθητικοί Αγώνες Χορού
- Πανελλήνιοι μαθητικοί Αγώνες Θεάτρου
- Πανελλήνιοι μαθητικοί Αγώνες Ζωγραφικής
- Παγκύπριοι Διαγωνισμοί Φωτογραφίας
- Διαλογικές Συζητήσεις στην Ελληνική Γλώσσα
- Διαγωνισμός Πληροφορικής "Λογοπαίχνιο"

9.1.5 26^{οι} ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΘΕΑΤΡΟΥ

Ο θεσμός των Παγκύπριων Αγώνων Σχολικού Θεάτρου αποτελεί κορυφαίο εκπαιδευτικό γεγονός. Συνδιοργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου κάθε χρόνο. Αθλοθέτης των Αγώνων είναι το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου.

Το ενδιαφέρον και η αγάπη μαθητών και εκπαιδευτικών για την πολυδιάστατη Τέχνη του θεάτρου, που ολοένα και αυξάνεται κάθε χρόνο οδηγεί στο συμπέρασμα πως οι νέοι μας με τη σωστή καθοδήγηση μπορούν να εκφράζονται δημιουργικά, να ακονίζουν την κριτική τους σκέψη και να γίνονται κοινωνοί του πολιτισμού με τρόπους δημιουργικούς και πρωτότυπους.

Οι εμπλεκόμενοι καταθέτουν κάθε χρόνο ένα κομμάτι της ψυχής τους, παρά το ιδιαίτερα βεβαρημένο τους πρόγραμμα. Η μαγευτική διαδρομή ως τη θεατρική παράσταση τούς μαθαίνει να συνεργάζονται, να αποδέχονται τους άλλους, να ανακαλύπτουν χαρακτήρες, να γνωρίζουν θεατρικούς συγγραφείς, να βιώνουν τα πάθη των ηρώων, να γνωρίζουν τον εαυτό τους και τους άλλους. Παράλληλα, μαθαίνουν να οργανώνονται, να πειθαρχούν και να χαίρονται το κοινό δημιούργημα, τη θεατρική παράσταση. Ρατσιστικές αντιλήψεις αποβάλλονται ευκολότερα, η φαντασία και η δημιουργικότητα ασκούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, το ενδιαφέρον για το Θέατρο, γενικά, τονώνεται και οι μαθητές διοχετεύουν την ενεργητικότητά τους με τον πλέον δημιουργικό τρόπο. Σε καιρούς που η ύλη επισκιάζει το πνεύμα, που το χιμαιρικό κυνήγι του άκρατου ευδαιμονισμού προβάλλει ως απειλή για την πνευματική καλλιέργεια των μαθητών μας, το Θέατρο έρχεται ως παρηγορητικό βάλαμο στις ψυχές τους. Κοντά τους είναι πάντα οι καθηγητές τους, που αναζητούν εναγώνια τρόπους να μυήσουν τους μαθητές τους στις μεγάλες αξίες της ζωής που εκφράζονται μέσα από το Θέατρο, που αποτελεί ένα από τα

κορυφαία κληροδοτήματα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Το Θέατρο, ως γνήσιος καρπός της γνώσης και του έντεχνου λόγου μορφώνει συνειδήσεις και συντείνει στην πολυδιάστατη καλλιέργεια της προσωπικότητας των νέων.

Οι 26^{οι} Παγκύπριοι Σχολικοί Αγώνες Θεάτρου πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα 26 Φεβρουαρίου - 31 Μαρτίου 2015 και συμμετείχαν 45 σχολεία.

9.1.6 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΦΥΣΙΚΗΣ 2014-2015

Διαγωνισμός Συγγραφής Ερευνητικής Εργασίας για την Επιστήμη της Μετεωρολογίας

Την Πέμπτη, 2 Απριλίου 2015, πραγματοποιήθηκε η τελετή βράβευσης του διαγωνισμού για την επιστήμη της Μετεωρολογίας, στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με τον Μετεωρολογικό Σύνδεσμο Κύπρου, προκήρυξε διαγωνισμό συγγραφής ερευνητικής εργασίας πάνω σε προαιρετική βάση, για ένατη συνεχόμενη χρονιά, στη μνήμη Μαρίας Πογιατζή (κόρης του κ. Αντρέα Πογιατζή, μέλους του Μετεωρολογικού Συνδέσμου και της εκπαιδευτικού κυρίας Ανθής Πογιατζή), που έχασε τη ζωή της στο τραγικό αεροπορικό δυστύχημα, τον Αύγουστο του 2005.

Το ειδικό θέμα του Διαγωνισμού για τη σχολική χρονιά 2014-2015 ήταν: “Φωτογραφίες από εντυπωσιακά καιρικά φαινόμενα του φετινού χειμώνα. Ανάλυση και επεξήγησή τους.”

Ο Διαγωνισμός είχε σκοπό να φέρει σε επαφή και να εξοικειώσει τους μαθητές που φοιτούν σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με τις επιστημονικές/ερευνητικές διαδικασίες και ταυτόχρονα να προωθήσει την εδραίωση περιβαλλοντικής συνείδησης και την ανάπτυξη περιβαλλοντικής κουλτούρας, σε συνεργασία με φορείς από την κοινότητα. Στόχος του ήταν η ευαισθητοποίηση των μαθητών, καθώς και των εκπαιδευτικών τους, σε θέματα που σχετίζονται με επίκαιρα περιβαλλοντικά προβλήματα. Απώτερη επιδίωξη του διαγωνισμού ήταν η ενεργός συμμετοχή των μαθητών σε ζητήματα που αφορούν στην προστασία και τη διασφάλιση της ποιότητας της ζωής τους. Μέσα από την κριτική διερεύνηση του προβλήματος και με πνεύμα συνεργασίας και αλληλοβοήθειας, οι μαθητές κατανόησαν σε βάθος τις μετεωρολογικές παραμέτρους και τα μετεωρολογικά φαινόμενα.

Παράλληλα, οι μαθητές ενεπλάκησαν σε όλα τα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας, σχεδιασμό μεθοδολογίας, διατύπωση υποθέσεων, συλλογή και ανάλυση δεδομένων, αξιοποιώντας μεθόδους αναζήτησης επιστημονικής πληροφορίας, επεξεργασία δεδομένων, ερμηνεία αποτελεσμάτων, εξαγωγή συμπερασμάτων, έλεγχο υποθέσεων, πρακτικές και θεωρητικές εφαρμογές, αναζήτηση λύσεων και εισηγήση προτάσεων.

Στον Διαγωνισμό συμμετείχαν ομάδες εργασίας αποτελούμενες από μαθητές και εκπαιδευτικούς. Οι ερευνητικές εργασίες πέρασαν από αξιολόγηση και οι τρεις καλύτερες βραβεύτηκαν με τιμητικά διπλώματα και χρηματικά έπαθλα. Δόθηκαν τιμητικά διπλώματα σε όλες τις ομάδες που διακρίθηκαν, στους εποπτευόμενους καθηγητές και στα σχολεία των οποίων οι μαθητές βραβεύτηκαν ή διακρίθηκαν. Στον Διαγωνισμό, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, έλαβαν μέρος δεκαέξι (16) Λύκεια και Τεχνικές Σχολές του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Στην τελετή βραβεύτηκαν με:

Πρώτο Βραβείο το Ενιαίο Λύκειο Κύκκου Β΄

Δεύτερο Βραβείο το Λύκειο Αποστόλων Πέτρου και Παύλου

Τρίτο Βραβείο το Λύκειο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ Δασούπολης

Ο Διαγωνισμός ήταν υπό την αιγίδα του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Κώστα Καδή.

9.1.7 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ως αποτέλεσμα ορθής πολιτικής και ορθού προγραμματισμού σε ένα πολυσχιδές και απαιτητικό πρόγραμμα, η φετινή χρονιά θεωρείται άκρως επιτυχημένη για τον κλάδο της Φυσικής Αγωγής. Οι αγωνιστικές διακρίσεις στον σχολικό αθλητισμό, η επαναφορά Πανελλήνιων Αγώνων σε κυπριακό έδαφος, η πολύ πετυχημένη πορεία των Αναλυτικών Προγραμμάτων, καθώς και τα πλούσια

προγράμματα ευρωπαϊκά και εθνικά, χαρακτηρίζουν το 2015 ως επιτυχημένη και καρποφόρα χρονιά. Σταθμός στη φετινή χρονιά αποτελεί η απόφαση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για επέκταση του Αθλητικού Σχολείου. Αθλητικά Λύκεια λειτούργησαν τον Σεπτέμβριο του 2015 στη Λάρνακα, στην Πάφο και στο Παραλίμνι και Αθλητικά Γυμνάσια στη Λευκωσία και στη Λεμεσό.

9.1.7.1 ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η σχολική χρονιά 2014-2015 χαρακτηρίζεται ως μία πολύ επιτυχημένη χρονιά από άποψη αγωνιστικών επιτυχιών σε διεθνές επίπεδο. Οι πιο σημαντικές διακρίσεις του σχολικού αθλητισμού της Κύπρου είναι οι εξής:

- Πανελλήνιοι Αγώνες Στίβου Λυκείων,
6 χρυσά μετάλλια, 2 αργυρά και 8 χάλκινα.
- Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Χειροσφαίρισης Λυκείων,
Δεύτερη θέση, ομάδα κοριτσιών Λυκείου Αγίου Νεοφύτου Πάφου.
- Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Πετοσφαίρισης Λυκείων
Τρίτη θέση, ομάδα αγοριών, Λανιτείου Λυκείου (Αθλητικό Σχολείο Λεμεσού),
Τρίτη θέση, ομάδα κοριτσιών, Λυκείου Αποστόλων Πέτρου και Παύλου.

Η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης/Επιθεώρηση Φυσικής Αγωγής, υλοποιώντας τον απαιτητικό ετήσιο προγραμματισμό της, διοργανώνει πληθώρα αθλητικών δραστηριοτήτων. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2014-2015, έλαβαν μέρος στις σχολικές αγωνιστικές δράσεις 10,985 (δέκα χιλιάδες εννιακόσιοι ογδόντα πέντε) μαθητές/τριες Γυμνασίων και 8,456 (οκτώ χιλιάδες τετρακόσιοι πενήντα έξι) μαθητές/τριες Λυκείων. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι, μόνο στις αθλοπαιδιές, διοργανώθηκαν πέραν των χιλίων αγώνων. Οι σχολικοί αγώνες Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης συνοψίζονται στα εξής:

Παγκύπριοι και Περιφερειακοί Αγώνες/Πρωταθλήματα (Λυκείων Αρρένων/Θηλέων, Γυμνασίων Αρρένων/Θηλέων)

(Η αγωνιστική δραστηριότητα αρχίζει τον Οκτώβριο και ολοκληρώνεται τον Μάιο κάθε σχολικής χρονιάς.)

Καλαθοσφαίρισης, Πετοσφαίρισης, Χειροσφαίρισης, Στίβου, Δρόμου σε Ανώμαλο Έδαφος, Κολύμβησης, Χιονοδρομιών, Ενόργανης Γυμναστικής, Ρυθμικής Γυμναστικής, Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης, Αντιπτερίσης.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2014-2015

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΠΟΛΗ
13/01/2015	Δρόμος σε Ανώμαλο Έδαφος Γυμνασίων/Λυκείων	ΛΕΜΕΣΟΣ
26,27,29/01/2015	Καλαθοσφαίριση Λυκείων	ΛΑΡΝΑΚΑ
03, 04/02/2015	Κολύμβηση Γυμνασίων/Λυκείων	ΛΕΜΕΣΟΣ
10,11, 13/02/2015	Χειροσφαίριση Λυκείων	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
16,17,19/02/2015	Πετοσφαίριση Λυκείων	ΛΕΜΕΣΟΣ
17/03/2015	Χιονοδρομίες	ΤΡΟΟΔΟΣ
26,27/03/2015	Σύνθετα Στίβου (ΔΕΚΑΘΛΟ/ΕΠΤΑΘΛΟ)	ΛΑΡΝΑΚΑ
21/04/2015	Στίβος Λυκείων	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
28/04/2015	Στίβος Γυμνασίων	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
05,06,08/05/2015	Πετοσφαίριση Γυμνασίων	ΛΕΜΕΣΟΣ

Πανελλήνιοι Αγώνες Λυκείων

Δρόμου σε Ανώμαλο Έδαφος, 5/2/2015, Αρχαία Ολυμπία
Καλαθοσφαίρισης, 29/3-1/4/2015, Λάρνακα
Πετοσφαίρισης, 22-24/4/2015, Αλεξανδρούπολη
Χειροσφαίρισης, 28-30/4/2015, Βέροια
Στίβου, 6-7/5/2015, Πάτρα

Παγκόσμιοι Σχολικοί Αγώνες

Παγκόσμιο Σχολικό Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης, 16-25/4/2015, Γαλλία

9.1.7.2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Μάιο η προώθηση του προγράμματος και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών διοργανώθηκαν μέσα από δίκτυα σχολείων ανά το Παγκύπριο. Πραγματοποιήθηκαν δειγματικές διδασκαλίες σε 80 επισκέψεις σε Γυμνάσια και συμμετείχαν όλοι οι καθηγητές/τριες Φυσικής Αγωγής των σχολικών μονάδων. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων, προκλήθηκαν εκτεταμένες, σε πολλές περιπτώσεις, συζητήσεις και δόθηκαν λύσεις. Η υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς ήταν πολύπλευρη, καθώς και με τη χρήση σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων.

Ολοκληρώθηκε η συγγραφή των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας για το Γυμνάσιο και την Α΄ Λυκείου. Επίσης, έχει ολοκληρωθεί ο Ετήσιος Προγραμματισμός ανά τάξη και ανά σκοπό στη βάση των ΔΔΕ, καθώς και του νέου ωρολογίου προγράμματος.

9.1.7.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ ΔΡΑΣΕΙΣ/ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Στο πλαίσιο του γενικότερου Προγράμματος «Φυσική Αγωγή», διοργανώνονται δράσεις οι οποίες διαμορφώνουν και καλλιεργούν, επιπρόσθετα από το μάθημα, θετικές στάσεις και συμπεριφορές σύμφωνα με τις Αρχές και Αξίες του Αθλητισμού, ιδιαίτερα του «Ευ Αγωνίζεσθαι».

Μερικές από αυτές τις δράσεις είναι οι εξής:

- Δίκτυο σχολείων «Πιερ Ντε Κουμπερτέν» σε συνεργασία με την Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή
- Διαγωνισμός Τέχνης-Ζωγραφικής με θέμα «Το άθλημα του Μαραθωνίου», σε συνεργασία με την Επιθεώρηση Εικαστικών Τεχνών.
- Τελετή Βράβευσης Αρίστων Μαθητών-Αθλητών
- Ειδικό Βραβείο «Ήθους και Αθλητοπρέπειας».

9.1.7.4 ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ 2015 – Ευρωπαϊκή Αθλητική Εκστρατεία στην οποία συμμετείχαν όλα τα Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές
- MOVE WEEK 2015 – Ευρωπαϊκή Αθλητική Εκστρατεία - Δραστηριοποίηση 48,000 ατόμων σε όλα τα Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές
- Δράση «Άσκηση στον εργασιακό χώρο», στο πλαίσιο της εβδομάδας Move Week 2015. Διοργάνωση φυσικής άσκησης στο Προεδρικό Μέγαρο, Υπουργεία, τη Βουλή των Αντιπροσώπων, το Κτίριο Προεδρίας και μεγάλους ιδιωτικούς οργανισμούς
- Δράση «Ημέρα χωρίς Ασανσέρ» σε ολόκληρο το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.
- Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «HEPA – Health-Enhancing Physical Activity» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Συμμετοχή στο πρόγραμμα επιμόρφωσης του Συμβουλίου της Ευρώπης Pestalozzi με θέμα «Ανθρώπινα Δικαιώματα στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό».

9.1.7.5 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

- Επαρχιακά Φεστιβάλ Χορού (Παραδοσιακοί Κυπριακοί και Ελληνικοί Χοροί, Χορογραφία Σύγχρονου Χορού, Hip-Hop/Street Dance/Break Dance)
- Σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών για καθηγητές Φυσικής Αγωγής/εκπαιδευτές
- Σεμινάρια εκπαίδευσης καθηγητών Φυσικής Αγωγής στη χρήση Απινιδωτών.

9.1.7.6 ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η πολύ πετυχημένη πορεία του Αθλητικού Λυκείου, με παγκόσμιες διακρίσεις στον σχολικό αθλητισμό και εξαιρετικές ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών/αθλητών, οδήγησε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στην απόφαση επέκτασης των Αθλητικών Λυκείων σε όλες τις πόλεις, καθώς και τη δημιουργία Αθλητικών Γυμνασίων στη Λευκωσία και στη Λεμεσό.

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

Αποστολή των Αθλητικών Λυκείων για μια επιτυχημένη επαγγελματική και αθλητική σταδιοδρομία είναι:

- Η στήριξη της αγωνιστικής δραστηριότητας των μαθητών-αθλητών
- Η ακαδημαϊκή στήριξη
- Η υιοθέτηση ορθής αθλητικής συμπεριφοράς (Ευ Αγωνίζεσθαι)
- Κριτήρια εισδοχής στο Αθλητικό Λύκειο είναι:
- Γενική βαθμολογία 15/20 και άνω
- Διαγωγή κοσμιότητα
- Αθλητικές διακρίσεις:
  - 1η-3η θέση σε παγκύπρια πρωταθλήματα, με συμμετοχή σε τουλάχιστον 50% του συνόλου των αγώνων ή
  - Τουλάχιστον 2 συμμετοχές στην Εθνική Ομάδα
  - (τα κριτήρια πρέπει να έχουν επιτευχθεί κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη χρονιά)

Τρόπος λειτουργίας:

- Κανονισμοί Λειτουργίας Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης
- Πρόγραμμα Σπουδών ίδιο με το Λύκειο, με ελαφρώς διαφοροποιημένο ωράριο
- Προπόνηση τρεις φορές/εβδομάδα (Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή 2 πρώτες περίοδοι) σε συγκεκριμένους αθλητικούς χώρους
- Εργομετρικές εξετάσεις/ εξειδικευμένες αναλύσεις (ΚΑΕΚ)
- Ψυχολογική στήριξη
- Ακαδημαϊκή στήριξη δωρεάν (ΚΙΕ)
- Ενισχυμένο πρόγευμα δωρεάν δύο φορές την εβδομάδα
- Βεβαίωση φοίτησης πέραν του απολυτηρίου

Αθλητικά Λύκεια λειτουργούν:

- Λευκωσία – Ενιαίο Λύκειο Κύκκου Β΄
- Λεμεσός – Λανίτειο Λύκειο
- Λάρνακα – Λύκειο Βεργίνας
- Πάφος – Λύκειο Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄
- Αμμόχωστος – Λύκειο Παραλιμνίου

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Αποστολή των Αθλητικών Γυμνασίων είναι:

- Η ενίσχυση της προπονητικής δραστηριότητας των μαθητών-αθλητών
- Η συνεχής αξιολόγηση και προώθηση των ταλέντων στον αθλητισμό

- Η συνεχής παρακολούθηση της ακαδημαϊκής προόδου των μαθητών/αθλητών.
- Η υιοθέτηση ορθής αθλητικής συμπεριφοράς (Ευ Αγωνίζεσθαι)

Κριτήρια εισδοχής στο Αθλητικό Γυμνάσιο είναι:

- Αγωνιστική δραστηριότητα σε άθλημα-αγώνισμα που καλλιεργείται από τις αναγνωρισμένες Ομοσπονδίες Ολυμπιακών Αθλημάτων (Πιστοποίηση από επίσημο σωματείο-Ομοσπονδία).
- «Άριστη» ή «Πολύ Καλή» ακαδημαϊκή επίδοση (χαρακτηρισμός από τον Διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου φοίτησης του μαθητή)
- Άριστο ήθος.

Σε ορισμένα αθλήματα, πιθανώς, να απαιτείται εξειδικευμένη δοκιμασία τεχνικής κατάρτισης των μαθητών.

Τρόπος λειτουργίας:

- Κανονισμοί Λειτουργίας Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης
- Πρόγραμμα Σπουδών ίδιο με του Γυμνασίου
- Προπόνηση τρεις φορές/ εβδομάδα (Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή 2 πρώτες περίοδοι) σε συγκεκριμένους προπονητικούς χώρους
- Εργομετρικές εξετάσεις (ΚΑΕΚ)
- Βεβαίωση φοίτησης πέραν του απολυτηρίου

Κατά τη σχολική χρονιά 2015-2016, Αθλητικά Τμήματα λειτουργούν:

- Λευκωσία – Γυμνάσιο Έγκωμης
- Λεμεσός - Λανίτειο Γυμνάσιο

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2014-2015, προσφέρθηκε προπονητική ενίσχυση σε μεγάλο αριθμό αθλημάτων, ενώ παράλληλα πολύ μεγάλος αριθμός μαθητών παρακολούθησε τα ενισχυτικά μαθήματα.

9.2 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

9.2.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΤΕΕ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (Μ.Τ.Ε.Ε.), για να μπορεί να αναπροσαρμόζεται στις ανάγκες της οικονομίας και της βιομηχανίας του τόπου και στις νέες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, κατά το σχολικό έτος 2014-2015, ενίσχυσε/ανέπτυξε συνεργασία με τους πιο κάτω φορείς:

- Επιτροπή για την Αναβάθμιση της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Οργανωμένους Εργοδότες και Βιομήχανους
- Συμβουλευτικό Σώμα Μεταλλουργικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.).

Οι τομείς στους οποίους αναπτύχθηκε συνεργασία είναι:

- Η αναδιαμόρφωση του Ωρολογίου Προγράμματος Σπουδών της Μ.Τ.Ε.Ε.
- Ο επανακαθορισμός των κλάδων/ειδικοτήτων που προσφέρει η Μ.Τ.Ε.Ε., σύμφωνα με τις τάσεις της Βιομηχανίας και της αγοράς εργασίας
- Η διαμόρφωση νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων Μ.Τ.Ε.Ε.
- Η αναθεώρηση των Μαθημάτων Πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
- Η συστηματική ενημέρωση των εκπαιδευτών πάνω στις εξελίξεις της τεχνολογίας και η επιμόρφωσή τους πάνω σε νέες βιομηχανικές μεθόδους και διαδικασίες, που θα βοηθήσει στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης

- Η ανάπτυξη στενότερων δεσμών μεταξύ του συστήματος σχολικής εκπαίδευσης και της Βιομηχανίας
- Η κατάρτιση των μαθητών Μ.Τ.Ε.Ε. και των μαθητευομένων του Συστήματος Μαθητείας στη Βιομηχανία, έτσι ώστε να γίνεται εμπέδωση και εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που τους παρέχονται στο σχολείο
- Η λειτουργία των Μεταλκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.), τα οποία αποτελούν Δημόσιες Σχολές που προσφέρουν εξειδικευμένη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση μεταλκειακού επιπέδου σε απόφοιτους Μέσης Εκπαίδευσης.

Επίσης, η Διεύθυνση Μ.Τ.Ε.Ε. έχει αναπτύξει πλαίσιο συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό CEDEFOP, καθώς και άλλους Οργανισμούς και δίκτυα, σε θέματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

9.2.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Για την ενημέρωση και διαφώτιση του κοινού, όσον αφορά τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, έγιναν οι πιο κάτω ενέργειες:

- Δόθηκε στους μαθητές της Γ΄ τάξης όλων των Γυμνασίων ενημερωτικό υλικό. Επίσης, οι Τεχνικές Σχολές έχουν εκδώσει τα δικά τους ενημερωτικά φυλλάδια, τα οποία έχουν δοθεί στους μαθητές, τους γονείς και άλλους ενδιαφερομένους.
- Λειτουργοί της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρευρέθηκαν σε συγκεντρώσεις γονέων και κηδεμόνων μαθητών της Γ΄ τάξης Γυμνασίου και ενημέρωσαν για τους κλάδους και τις ειδικότητες που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές, για το έργο που επιτελείται και τις προοπτικές και διεξόδους των αποφοίτων των Τεχνικών Σχολών για περαιτέρω σπουδές και εργοδότηση.
- Διοργανώθηκαν διάφορες εκθέσεις με εφευρέσεις και κατασκευές των μαθητών των Τεχνικών Σχολών
- Στα πλαίσια της προσπάθειας της Διεύθυνσης Μ.Τ.Ε.Ε. για άνοιγμα προς την κοινωνία και ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων και μαθητών για τους στόχους, τις προοπτικές και ευκαιρίες που προσφέρονται μέσα από τα προγράμματα σπουδών των Τεχνικών Σχολών, έχει καθιερωθεί «Ημέρα Ανοικτού Σχολείου». Κατά την ημέρα αυτή, το κοινό έχει τη δυνατότητα να επισκεφθεί την Τεχνική Σχολή που επιθυμεί και να ξεναγηθεί από μαθητές και εκπαιδευτικούς στις σύγχρονες αίθουσες τεχνολογίας, ηλεκτρονικά σχεδιαστήρια και εργαστήρια των διάφορων ειδικοτήτων που λειτουργούν στη Σχολή. Κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013, αποφασίστηκε όπως αυτός ο θεσμός επεκταθεί, έτσι ώστε να καλύψει όχι μόνο μία ημέρα αλλά ολόκληρη την περίοδο Ιανουαρίου – Μαρτίου κάθε σχολικής χρονιάς, κάτι που ίσχυσε και για τη σχολική χρονιά 2014-2015. Ως εκ τούτου, οι μαθητές Γυμνασίου με τους γονείς τους είχαν την ευκαιρία, μετά από συνεννόηση με τον/τη Διευθυντή/ντρια της Σχολής της επιλογής τους, να την επισκεφθούν καθόλη τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου.

9.3 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

9.3.1 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Αποστολή της Υπηρεσίας Εξετάσεων, της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι η διοργάνωση και διεξαγωγή έγκυρων και αξιόπιστων εξετάσεων με στόχο την αντικειμενική αξιολόγηση των συμμετεχόντων υποψηφίων. Οι εξετάσεις που διοργανώνει η Υπηρεσία Εξετάσεων εμπίπτουν στις εξής δύο κατηγορίες:

A) Εξετάσεις που διοργανώνονται και διεξάγονται αποκλειστικά από την Υπηρεσία Εξετάσεων, οι οποίες εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς σκοπούς.

B) Εξετάσεις που διοργανώνονται και διεξάγονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων σε συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες και Οργανισμούς, που υποβάλλουν αίτημα για σκοπούς προσλήψεων, προαγωγών, πιστοποιήσεων επαγγελματικών προσόντων, διαπιστώσεων επάρκειας διάφορων επιπέδων γλωσσών κ.λπ.

A. Εξετάσεις που διοργανώνονται και διεξάγονται αποκλειστικά από την Υπηρεσία Εξετάσεων για εκπαιδευτικούς σκοπούς

- i. **Παγκύπριες Εξετάσεις:** Η Υπηρεσία Εξετάσεων έχει την ευθύνη, σύμφωνα με τον Νόμο [22(1)2006] περί διεξαγωγής των Παγκύπριων Εξετάσεων, της οργάνωσης, διεξαγωγής και εξαγωγής των αποτελεσμάτων των Παγκύπριων Εξετάσεων. Οι Εξετάσεις αυτές είναι οι μεγαλύτερες εξετάσεις που διοργανώνονται στην Κύπρο, τόσο όσον αφορά στον αριθμό των συμμετεχόντων, όσο και όσον αφορά στον χρόνο διάρκειάς τους. Στόχος των Παγκύπριων Εξετάσεων, βάσει της ισχύουσας Νομοθεσίας, είναι η απόλυση των τελειοφοίτων από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση της Κύπρου και η χορήγηση στους ενδιαφερομένους του «Γενικού Βαθμού Κατάταξης-Πρόσβασης» για σκοπούς εισδοχής στα Δημόσια Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΑΕΙ) της Κύπρου και της Ελλάδας. Στις Παγκύπριες Εξετάσεις του 2015, υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής **8619** υποψήφιοι. Από το σύνολο των υποψηφίων, οι **5902** υπέβαλαν αίτηση για σκοπούς πρόσβασης στη Δημόσια Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση της Κύπρου και της Ελλάδας. Βάσει των προτιμήσεων των υποψηφίων, έχουν διατεθεί **2307** θέσεις, από τις οποίες **1362** στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, **754** στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, **95** στο Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο, **95** στις Στρατιωτικές Σχολές Ελλάδας και **1** θέση στις Δραματικές Σχολές της Ελλάδας. Ο συνολικός αριθμός τετραδίων, τα οποία επεξεργάστηκε η Υπηρεσία Εξετάσεων για τις ανάγκες των Παγκύπριων Εξετάσεων 2015, ανήλθε στα **31998** για **86** εξεταζόμενα μαθήματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι, κατά τη φετινή χρονιά, η ορισθείσα από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού Ειδική Επιτροπή Παροχής Διευκολύνσεων, ενέκρινε την παροχή διευκολύνσεων σε **738** υποψηφίους με ειδικές ανάγκες. Περαιτέρω, τον Σεπτέμβριο του 2015, η Υπηρεσία Εξετάσεων διοργάνωσε και διεξήγαγε τις εξετάσεις εισδοχής στις Ανώτατες Σχολές Καλών Τεχνών της Ελλάδας. Εισαγωγή στις πιο πάνω Σχολές εξασφάλισαν **17** υποψήφιοι.

Η Υποβολή αιτήσεων συμμετοχής στις Παγκύπριες Εξετάσεις 2015 έγινε ηλεκτρονικά σε όλα τα Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης που λειτουργήσαν ως Κέντρα Συλλογής Αιτήσεων (Κ.Σ.Α.) υπό την καθοδήγηση της Υπηρεσίας Εξετάσεων. Η Υπηρεσία Εξετάσεων δέχθηκε και φέτος, ταχυδρομικώς, αιτήσεις από αποφοίτους παλαιότερων χρόνων, τελειοφοίτους Εσπερινών Σχολείων και Τεχνικών Σχολών και τελειοφοίτους Ιδιωτικών Σχολείων, διεκπεραιώνοντας με αυτόν τον τρόπο μεγάλο όγκο εργασιών, που αφορούσε στην επεξεργασία των αιτήσεων αυτών των κατηγοριών.

Τον Ιούλιο 2015, κατόπιν διαβούλευσης με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας, λειτούργησαν υπό την ευθύνη της Υπηρεσίας Εξετάσεων, τα Κέντρα Συγκέντρωσης Αιτήσεων (Κ.Σ.Α.) σε κάθε επαρχία για την υποβολή των αιτήσεων των υποψηφίων των Παγκύπριων Εξετάσεων 2015 στα Ελληνικά ΑΑΕΙ. Από τους **3208** υποψηφίους που υπέβαλαν αίτηση εισαγωγής στα Ελληνικά ΑΑΕΙ, εξασφάλισαν θέση οι **3068** υποψήφιοι.

- ii. **Εξετάσεις Ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας:** Οι Εξετάσεις Ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας διοργανώνονται και διεξάγονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων τρεις φορές τον χρόνο. Το 2015 οι Εξετάσεις Ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας έχουν πραγματοποιηθεί κατά τους μήνες Απρίλιο και Ιούνιο. Σκοπός των πιο πάνω εξετάσεων είναι η εξακρίβωση της ικανότητας των υποψηφίων, σύμφωνα με τους κανονισμούς Ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας, στη δακτυλογράφηση κειμένων με την απαραίτητη ταχύτητα και στη λήψη στενογραφημένων σημειώσεων και την αποστενογράφησή τους. Κατά το 2015 έλαβαν μέρος στις εν λόγω εξετάσεις **422** υποψήφιοι.
- iii. **Εξετάσεις Πιστοποίησης Βασικής Γνώσης Ελληνικής Γλώσσας για Μετανάστες/Αλλοδαπούς (Επίπεδο Α2):** Οι Εξετάσεις αυτές πραγματοποιούνται σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (Επίπεδο Α2), δύο φορές τον χρόνο σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων. Σκοπός των συγκεκριμένων εξετάσεων είναι η χορήγηση Πιστοποιητικού Επιτυχίας στη Βασική Γνώση της Ελληνικής Γλώσσας για τους μετανάστες και αλλοδαπούς που διαμένουν στην Κύπρο, σύμφωνα με τον Νόμο που τροποποιεί τον περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμο 143(Ι) του 2009. Κατά το 2015, έλαβαν μέρος στις εν λόγω εξετάσεις **55** υποψήφιοι.
- iv. **Εξετάσεις Πιστοποίησης Πολύ Καλής Γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας:** Η Υπηρεσία Εξετάσεων οργανώνει και επιβλέπει τη διεξαγωγή των Εξετάσεων Πιστοποίησης Πολύ Καλής Γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας. Οι εξετάσεις αυτές πραγματοποιούνται δύο φορές τον χρόνο σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων. Κατά τη φετινή χρονιά, διεξήχθησαν τον Μάρτιο και τον Σεπτέμβριο. Σκοπός των συγκεκριμένων Εξετάσεων είναι η εξακρίβωση της ικανότητας των υποψηφίων να χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα, σε γραπτό ή προφορικό λόγο, σε επίπεδο Απολυτηρίου αναγνωρισμένου Λυκείου ή Εξατάξιας Σχολής Μέσης Εκπαίδευσης της Κύπρου ή της Ελλάδας, που έχει ως βασική γλώσσα διδασκαλίας την Ελληνική. Η εξέταση είναι είτε γραπτή για σκοπούς απόδειξης της επάρκειας στην Ελληνική Γλώσσα είτε γραπτή και προφορική για υποψήφιους εκπαιδευτικούς που δεν κατέχουν Απολυτήριο Ελληνικού Δημόσιου Σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης ή για άλλους ενδιαφερομένους.

Κατά την εξεταστική περίοδο του έτους 2015, ο αριθμός των υποψηφίων που έλαβαν μέρος στη Γραπτή Εξέταση ανήλθε στους **639**, ενώ οι υποψήφιοι της Προφορικής Εξέτασης ανήλθαν στους **153**.

B. Εξετάσεις που διοργανώνονται σε συνεργασία με άλλες Κυβερνητικές Υπηρεσίες, Τμήματα, Οργανισμούς, Δήμους και Ιδιωτικούς Φορείς

Η Υπηρεσία Εξετάσεων αναλαμβάνει την οργάνωση και διεξαγωγή των πιο πάνω εξετάσεων, μετά από σχετικό αίτημα των ενδιαφερόμενων Φορέων. Συγκεκριμένα, αναλαμβάνει την

ευθύνη διεξαγωγής τους, την ετοιμασία υλικού για τα Εξεταστικά Κέντρα που θα λειτουργήσουν, τον διορισμό και την ενημέρωση των θεματοθετών, τη δακτυλογράφηση και τον πολλαπλασιασμό των εξεταστικών δοκιμίων, τη γενική εποπτεία κατά την ημέρα διεξαγωγής των Εξετάσεων, τον συντονισμό των βαθμολογητών, τη βαθμολόγηση των γραπτών και τη μηχανογράφηση και εξαγωγή των αποτελεσμάτων. Τέτοιες εξετάσεις είναι οι ακόλουθες:

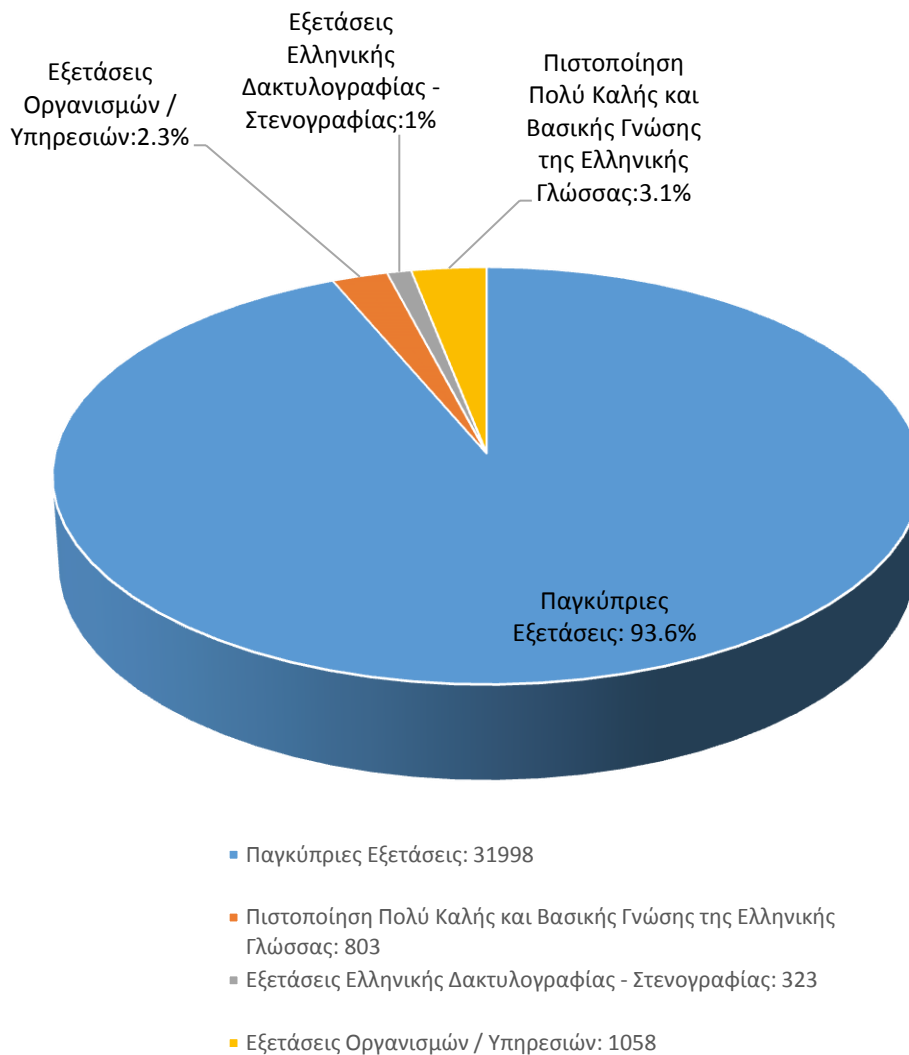
- i. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων στη Δημόσια Υπηρεσία για τις κλίμακες Α2-5-7
- ii. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων στη Δημόσια Υπηρεσία για τις κλίμακες Α8-10- 11
- iii. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων ή προαγωγή στην Αστυνομία
- iv. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων ή προαγωγή σε Κυβερνητικούς Οργανισμούς
- v. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων ή προαγωγή σε Ημικρατικούς Οργανισμούς
- vi. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων ή προαγωγή σε Δήμους και Κοινότητες
- vii. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων σε Ιδιωτικούς Οργανισμούς και Τράπεζες
- viii. Εξετάσεις Καλής, Πολύ Καλής και Άριστης Γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας και Εξετάσεις Καλής, Πολύ Καλής και Άριστης Γνώσης της Αγγλικής Γλώσσας, οι οποίες πραγματοποιούνται σε συνεργασία με την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας και την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας και έχουν ως στόχο τη διαπίστωση της επάρκειας των υποψήφιων /δημόσιων λειτουργών/ στις εν λόγω Γλώσσες και στα αντίστοιχα επίπεδα για σκοπούς υποβολής αίτησης για διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία και για σκοπούς προαγωγής σε θέσεις για τις οποίες απαιτείται το συγκεκριμένο προσόν.

Κατά το έτος 2015, διοργανώθηκαν εξετάσεις για την Αστυνομία, τη Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας, τη Μονάδα Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Ταμείων (Ε.Κ.Τ.), το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Εσωτερικών, την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, το Υπουργείο Εξωτερικών και την Ελεγκτική Υπηρεσία, ενώ τον Νοέμβριο του 2015 διεξήχθη και εξέταση που αφορά στην Εξεταστική Επιτροπή για Συμβούλους Αφερεγγυότητας, που υπάγεται στο Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Συνολικά, διοργανώθηκαν εξετάσεις για 9 Οργανισμούς και ο συνολικός αριθμός των τετραδίων, που επεξεργάστηκε η Υπηρεσία Εξετάσεων και αφορά στους πιο πάνω Οργανισμούς, ανήλθε στα **2184**.

Για την περίοδο Ιανουαρίου 2015 – Οκτωβρίου 2015 η Υπηρεσία Εξετάσεων διεκπεραίωσε όλες τις απαραίτητες εργασίες για τη διοργάνωση και διεξαγωγή Εξετάσεων, καθώς και εξαγωγή αποτελεσμάτων και επεξεργάστηκε συνολικά **34182** τετράδια, όπως παρουσιάζονται στο πιο κάτω γράφημα:

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΡΑΠΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΤΗΚΕ Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2015*

*Σημειώνεται ότι οι αριθμοί και τα ποσοστά που παρουσιάζονται στο πιο πάνω γράφημα αναφέρονται στον συνολικό αριθμό τετραδίων απαντήσεων που επεξεργάστηκε η Υπηρεσία Εξετάσεων για την περίοδο Ιανουαρίου 2015 – Οκτωβρίου 2015. Δεν περιλαμβάνονται οι εξετάσεις που θα διεξαχθούν κατά τη χειμερινή περίοδο Νοεμβρίου – Δεκεμβρίου 2015.

Παράλληλα με τη διενέργεια των προαναφερόμενων εξετάσεων, ανατέθηκε στην Υπηρεσία Εξετάσεων η ευθύνη του συντονισμού όλων των εργασιών, εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, για τη διοργάνωση και διεξαγωγή της Διεθνούς Εκπαιδευτικής Έκθεσης Κύπρου: «Εκπαίδευση και Καριέρα 2015». Η Υπηρεσία Εξετάσεων ανέλαβε τον συντονισμό όλων των

Διευθύνσεων, Τμημάτων και Υπηρεσιών του Υ.Π.Π. που συμμετέχουν στη Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση και είχε την ευθύνη της γενικής οργάνωσης του Περιπτέρου του Υ.Π.Π., όπως και άλλων διαδικασιών που αφορούν στην οργάνωση της Διεθνούς Εκπαιδευτικής Έκθεσης: «Εκπαίδευση και Καριέρα 2015», που συνδιοργανώνεται από το Υ.Π.Π., το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων και το Ευρωπαϊκό Γραφείο Κύπρου. Στο Περίπτερο του Υ.Π.Π. υπήρχαν λειτουργοί της Υπηρεσίας Εξετάσεων, οι οποίοι παρείχαν πληροφορίες στο κοινό, τόσο όσον αφορά στις Παγκύπριες Εξετάσεις, όσο και στις άλλες εξετάσεις που διενεργεί η Υπηρεσία Εξετάσεων.

Μεγάλο εύρος των εργασιών της Υπηρεσίας Εξετάσεων αποτελεί η πληροφόρηση και άμεση εξυπηρέτηση του κοινού. Πολλές χιλιάδες πολιτών απευθύνονται στην Υπηρεσία Εξετάσεων είτε για πληροφόρηση είτε για επίλυση προβλημάτων είτε για εξασφάλιση πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων. Για την εξυπηρέτηση όλου αυτού του κόσμου, η Υπηρεσία Εξετάσεων διαθέτει τη δική της ιστοσελίδα: www.moec.gov.cy/ypexams, από την οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αντλήσουν άμεσα πληροφορίες για τις εξετάσεις που διεξάγονται από αυτήν. Είναι αξιοσημείωτο ότι, κατά την περίοδο από 1^η Σεπτεμβρίου 2014 – 31^η Αυγούστου 2015, η ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Εξετάσεων είχε **3.861.888** προβολές από **30** διαφορετικές χώρες. Ο αριθμός αυτός αναδεικνύει αφενός το ενδιαφέρον του κοινού για τα θέματα που διαχειρίζεται η Υπηρεσία Εξετάσεων και αφετέρου την ευχρηστία της ιστοσελίδας, αφού ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί πολύ εύκολα να πλοηγηθεί και να βρει γρήγορα τις πληροφορίες που επιθυμεί για τα θέματα ενασχόλησης της Υπηρεσίας Εξετάσεων.

Επίσης, για καλύτερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση του κοινού η Υπηρεσία Εξετάσεων έχει εισαγάγει αυτόνομο τηλεφωνικό σύστημα που κατευθύνει τον κάθε ενδιαφερόμενο στον αρμόδιο λειτουργό, αλλά, ταυτόχρονα, δίνει και βασικές πληροφορίες που ανανεώνονται τακτικά για άμεση ενημέρωση των ενδιαφερομένων.

9.3.2 Προβολή της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου στο Εξωτερικό

Για την προβολή της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου στο εξωτερικό, η Δ.Α.Α.Ε., παράλληλα με την επίσημη ιστοσελίδα της, διαθέτει ιστοσελίδα με τον σύνδεσμο www.highereducation.ac.cy/en/ στην Αγγλική Γλώσσα, στην οποία υπάρχουν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες, νομοθεσίες, διαδικασίες και λοιπά στοιχεία που ενδιαφέρουν τους υποψήφιους φοιτητές από το εξωτερικό. Επιπρόσθετα, διαθέτει τόσο στην ελληνική, όσο και στην αγγλική ιστοσελίδα πληροφοριακό δελτίο στην Τουρκική, στην Αραβική και στην Κινέζικη γλώσσα.

Εκδόσεις

Στο πλαίσιο των επίσημων συναντήσεων και επαφών, καθώς επίσης και των δραστηριοτήτων για την προβολή της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου στο εξωτερικό, η Δ.Α.Α.Ε. αξιοποιεί την έντυπη έκδοσή της με τίτλο «Ανώτερη Εκπαίδευση στην Κύπρο» στην Αγγλική Γλώσσα με στόχο την προβολή της Ανώτερης Εκπαίδευσης της χώρας μας στο εξωτερικό.

Βασικές θεματικές ενότητες που περιλαμβάνονται στην έκδοση είναι οι πιο κάτω:

1. Σύντομη αναφορά στην Κύπρο
2. Η Ανώτερη Εκπαίδευση στην Κύπρο
3. Η εξέλιξη της Α.Ε. στην Κύπρο
  - Όραμα
  - Στόχοι και προκλήσεις
  - Εφαρμογή της Διαδικασίας της Μπολόνια

4. Η δομή της Α.Ε.
  - Πανεπιστήμια
  - Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
5. Διά βίου μάθηση
6. Έρευνα και Καινοτομία
  - Πολιτική της Ε.Ε.
  - Εφαρμογή της στην Κύπρο
7. Διεθνοποίηση της Α.Ε.

Η έκδοση αυτή ενισχύει τις προσπάθειες που καταβάλλει το Υ.Π.Π. για την προβολή της Ανώτερης Εκπαίδευσης και την προσέλκυση ακόμη μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών από το εξωτερικό. Το βιβλίο είναι διαθέσιμο και αξιοποιείται και σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Ανώτερης Εκπαίδευσης στη διεύθυνση www.highereducation.ac.cy.

Τρίπτυχο Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (Δ.Α.Α.Ε.)

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης των προσπαθειών προβολής της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου, η Δ.Α.Α.Ε. προχώρησε στην έκδοση ενημερωτικού τρίπτυχου με θέμα “Study in Cyprus”, στην Αγγλική, στην Αραβική και Ρωσική Γλώσσα για αξιοποίηση σε δραστηριότητες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, τα τρίπτυχα χρησιμοποιήθηκαν σε εκπαιδευτικές αποστολές και διεθνείς εκπαιδευτικές εκθέσεις που συντόνισε η Δ.Α.Α.Ε., σε συνεργασία με τα κυπριακά πανεπιστήμια, με στόχο την προβολή της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου στο εξωτερικό και τη προσέλκυση ξένων φοιτητών για σπουδές στην Κύπρο. Επιπλέον, το τρίπτυχο στάλθηκε σε Πρεσβείες και Προξενία της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό για αξιοποίηση. Το τρίπτυχο περιέχει πληροφορίες για την Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου, τα υπεύθυνα σώματα που χειρίζονται θέματα για τη Διασφάλιση Ποιότητας και την Αναγνώριση Τίτλων Σπουδών, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που υπάρχουν στην Κύπρο και τα στοιχεία τους για επικοινωνία/ενημέρωση, τα είδη πτυχίων και διπλωμάτων που παρέχονται από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Κύπρο, καθώς, επίσης, στοιχεία και χρήσιμες πληροφορίες που αφορούν στη διαμονή των φοιτητών στην Κύπρο.

Μονάδες μνήμης (USB) και διαφημιστικά στυλό

Στο πλαίσιο της καλύτερης παρουσίας των κυπριακών αποστολών σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο εξωτερικό και κατά τις επίσημες επαφές με στόχο την προβολή της Δ.Α.Α.Ε., προέκυψε ανάγκη ενίσχυση του υλικού προβολής. Για τον σκοπό αυτό η Δ.Α.Α.Ε. προμηθεύτηκε με μονάδες μνήμης (USB) και διαφημιστικά στυλό στα οποία αναγράφεται η ιστοσελίδα και το λογότυπο της Δ.Α.Α.Ε., για την αξιοποίησή τους ως δώρα.

Συμμετοχή στη 17^η Εκπαιδευτική Έκθεση και παρουσίαση των κυπριακών Πανεπιστημίων στην Αθήνα, 6-9 Μαρτίου 2015

Ανώτερος Λειτουργός της Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε στην 17^η Εκπαιδευτική Έκθεση και παρουσίαση των κυπριακών Πανεπιστημίων στην Αθήνα που διοργάνωσε το ΚΕΒΕ, στα πλαίσια της προβολής της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου στο εξωτερικό. Η πρώτη δραστηριότητα έλαβε χώρα στις εγκαταστάσεις του πολυχώρου «Γκάζι» από τις 6 μέχρι τις 8 Μαρτίου 2015 και η δεύτερη σε κεντρικό ξενοδοχείο της Αθήνας, στις 9 Μαρτίου 2015. Την ίδια μέρα έγινε, επίσης, παρουσίαση της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου σε τελειόφοιτους μαθητές γνωστού ιδιωτικού σχολείου της Αθήνας.

Συμμετοχή της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στη Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση «GHEDEX2015» στο Ομάν, 20-22 Απριλίου 2015

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης συμμετείχε στην Εκπαιδευτική Έκθεση «GHEDEX 2015», η οποία πραγματοποιήθηκε στο Μουσκάτ, στις 20-22 Απριλίου 2015. Στην Κυπριακή αποστολή στο Ομάν συμμετείχαν, επίσης, εκπρόσωποι του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πανεπιστημίου Frederick, του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, του Πανεπιστημίου Νεάπολης και του Πανεπιστημίου UCLan-Cyprus. Το Ομάν ανήκει στις χώρες προτεραιότητας των κυπριακών πανεπιστημίων. Η συμμετοχή στην Έκθεση ήταν στο πλαίσιο των προσπαθειών της κυπριακής προς την ομανική πλευρά για την αναγνώριση του συνόλου των κυπριακών πανεπιστημίων. Σημαντικός αριθμός επισκεπτών απευθυνόταν στο περίπτερο της κυπριακής αποστολής, ζητώντας πληροφορίες για το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου και για τις σπουδές τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Οργάνωση και συμμετοχή της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης σε Ημερίδα Ενημέρωσης με θέμα «Σπουδές στην Κύπρο» στη Θεσσαλονίκη, 20 Ιουνίου 2015

Η Ελλάδα αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους προορισμούς προσέλκυσης φοιτητών στην Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου. Για τον λόγο αυτό, η Δ.Α.Α.Ε. οργανώνει κάθε χρόνο ημερίδες ενημέρωσης. Η Ημερίδα για φέτος διοργανώθηκε από τη Δ.Α.Α.Ε. στη Θεσσαλονίκη στις 20 Ιουνίου 2015 με τη συμμετοχή του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πανεπιστημίου Frederick, του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και του Πανεπιστημίου Νεάπολης. Η Ημερίδα προβλήθηκε στα τοπικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ήταν ανοικτή για το κοινό. Απευθυνόταν σε μαθητές, φοιτητές, γονείς, εκπαιδευτικούς και συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού. Σημαντικός αριθμός επισκεπτών είχε την ευκαιρία να ενημερωθεί άμεσα από τους εκπροσώπους του Υ.Π.Π. και των κυπριακών πανεπιστημίων για τους κλάδους σπουδών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, τις διαδικασίες εισδοχής, τις υποτροφίες και γενικότερα για τη φοιτητική ζωή στην Κύπρο.

Συμμετοχή σε Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση και οργάνωση από τη Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης Ημερίδας Ενημέρωσης με θέμα «Σπουδές στην Κύπρο» στην Αγία Πετρούπολη, 4-5 Οκτωβρίου 2015

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης συμμετείχε στην 28^η Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση της Αγίας Πετρούπολης, στις 4 Οκτωβρίου 2015. Στην κυπριακή αποστολή συμμετείχαν, επίσης, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Frederick, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, το Πανεπιστήμιο Νεάπολης και το Πανεπιστήμιο UCLAN. Κατά τη διάρκεια της Έκθεσης, τα μέλη της κυπριακής αποστολής είχαν την ευκαιρία να συνομιλήσουν με ενδιαφερόμενους Ρώσους φοιτητές, καθώς επίσης να έρθουν σε επαφή με ρωσικά πανεπιστήμια για την προώθηση διμερών σχέσεων. Επιπλέον, στις 5 Οκτωβρίου 2015, η Δ.Α.Α.Ε., σε συνεργασία με το Κυπριακό Προξενείο, πραγματοποίησαν «Ημερίδα Ενημέρωσης για την Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου» σε ξενοδοχείο της πόλης. Στην Ημερίδα παρευρέθηκαν Ρώσοι σύμβουλοι, εκπαιδευτικοί αντιπρόσωποι/πράκτορες, εκπρόσωποι ρωσικών πανεπιστημίων και εκπαιδευτικών φορέων της Αγίας Πετρούπολης, κατά τη διάρκεια της οποίας διαφάνηκε ότι οι προοπτικές περαιτέρω συνεργασίας στους τομείς της Ανώτερης Εκπαίδευσης είναι μεγάλες.

Συμμετοχή της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στη Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση «EduTraC Oman 2015» στο Ομάν, 12-14 Οκτωβρίου 2015

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης συμμετείχε στην Εκπαιδευτική Έκθεση «EduTraC 2015», η οποία πραγματοποιήθηκε στο Μουσκάτ, στις 12-14 Οκτωβρίου 2015. Στην κυπριακή αποστολή στο Ομάν συμμετείχαν, επίσης, εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, του

Πανεπιστημίου Λευκωσίας και του Πανεπιστημίου Νεάπολης. Στην εν λόγω Έκθεση συμμετείχαν περίπου 160 πανεπιστήμια από το Ομάν, την Αυστραλία, τον Καναδά, την Κύπρο, την Ουγγαρία, την Ινδία, τον Λίβανο, τη Μαλαισία, τη Νέα Ζηλανδία, την Πολωνία, την Ελβετία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Έκθεση ήταν πολύ καλά οργανωμένη και χωροταξικά δομημένη. Δέχθηκε μεγάλο αριθμό επισκεπτών, οι οποίοι έδειξαν ζωηρό ενδιαφέρον για σπουδές στο εξωτερικό. Υπήρχαν μάλιστα οργανωμένες εκδρομές από σχολεία, όπου οι μαθητές σε συνεργασία με τους καθηγητές τους συνέλλεγαν πολύτιμες πληροφορίες για σπουδές στο εξωτερικό. Η κυπριακή αποστολή δέχθηκε και αυτή σημαντικό αριθμό επισκέψεων. Διαφάνηκε ένα γνήσιο ενδιαφέρον από τους επισκέπτες, ειδικότερα μάλιστα υπό το πρίσμα της πρόσφατης αναγνώρισης των κυπριακών πανεπιστημίων από τις αρμόδιες αρχές του Ομάν. Επιβεβαιώθηκε, επίσης, ότι σωστά κρίθηκε το Ομάν ως χώρα-στόχος των κυπριακών πανεπιστημίων μας.

Συμμετοχή της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ετήσια Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση «China Education Expo» στο Πεκίνο, 24-25 Οκτωβρίου 2015

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης συμμετείχε στην Ετήσια Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση «China Education Expo» του China Education Association for International Exchange, στις 24-25 Οκτωβρίου 2015. Στην κυπριακή αποστολή συμμετείχαν μαζί με το Υπουργείο, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Frederick, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και το Πανεπιστήμιο Νεάπολης. Στην Έκθεση συμμετείχε σημαντικός αριθμός πανεπιστημίων και διεθνών φορέων σε θέματα ανώτερης εκπαίδευσης από όλο τον κόσμο, ενώ μεγάλος αριθμός επισκεπτών γονέων, μαθητών, φοιτητών και πρακτόρων, είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν άμεσα για την ανώτερη εκπαίδευση της Κύπρου.

Η συμμετοχή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην Εκπαιδευτική Έκθεση στο Πεκίνο εντάσσεται στο πλαίσιο της ευρύτερης πολιτικής και των προσπάθειών του Υπουργείου για την προβολή της Κύπρου σε χώρες στόχους στο εξωτερικό, έτσι ώστε η Κύπρος να αποτελεί ελκυστικό εκπαιδευτικό προορισμό για διεθνείς φοιτητές και ταυτόχρονα να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο η συνεργασία και οι αμοιβαίες ανταλλαγές ανάμεσα στα πανεπιστήμια της Κύπρου και των ξένων χωρών.

Υποτροφίες του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου (European University Institute - EUI) στη Φλωρεντία

Για την ενίσχυση των αρίστων φοιτητών που θέλουν να ακολουθήσουν διδακτορικές σπουδές, προσφέρονται υποτροφίες από το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (EUI). Η επιλογή των υποτρόφων, ανάμεσα στους υποψηφίους κάθε κράτους – μέλους, γίνεται από το ίδιο το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο. Οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση για σπουδές σε διδακτορικό και μεταδιδακτορικό επίπεδο στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο, μπορούν να το πράξουν μέσω της ιστοσελίδας του ιδρύματος (www.eui.eu). Όσον αφορά στο ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 φοιτά σε διδακτορικό πρόγραμμα του EUI ο κυπριακής καταγωγής φοιτητής, Αδάμος Παπαδόπουλος (Τμήμα Οικονομικών), ως υπότροφος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επίσης, ο υπότροφος της Κύπρου, Βαλεντίνος Βαλανός, συνεχίζει τις σπουδές του στο 2^ο έτος, στο Τμήμα Ιστορίας και Πολιτισμού.

Συνεισφορά της Δ.Α.Α.Ε. στο Δίκτυο Ευρυδίκη

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού αποτελεί την κύρια πηγή πληροφοριών που αφορούν στην Ανώτερη Εκπαίδευση στην Κύπρο στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Εκπαίδευση ΕΥΡΥΔΙΚΗ. Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ υποστηρίζει και διευκολύνει την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της διά βίου μάθησης με την παροχή πληροφοριών για τα εκπαιδευτικά συστήματα και τις πολιτικές και με τη σύνταξη μελετών για κοινά ζητήματα που αφορούν στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα.

Αποτελείται από:

- 41 εθνικές μονάδες με έδρα 37 χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+ της ΕΕ (χώρες μέλη της ΕΕ, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Μαυροβούνιο, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Νορβηγία, Σερβία, Ελβετία και Τουρκία)
- μια συντονιστική μονάδα με έδρα το Εκπαιδευτικό, Οπτικοακουστικό και Πολιτιστικό Εκτελεστικό Γραφείο της Επιτροπής στις Βρυξέλλες.

Για το έτος 2015 κυκλοφόρησαν αξιόλογες εκδόσεις ανάμεσα στις οποίες είναι:

- National Student Fee and Support Systems in European Higher Education – 2015/16 (Οκτώβριος 2015): Πρόκειται για μια συγκριτική πανευρωπαϊκή επισκόπηση σχετικά με τα διδάκτρα και την οικονομική στήριξη των φοιτητών για το 2015/16. Περιλαμβάνει, επίσης, σαφείς και ακριβείς πληροφορίες από κάθε χώρα για περαιτέρω κατανόηση των διδάκτρων και υποστηρικτικών συστημάτων (συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων και δανείων) που κατανέμονται στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.
- The Organisation of the Academic Year in Higher Education, 2015/16 (Σεπτέμβριος 2015): Το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο περιλαμβάνει εθνικά στοιχεία σχετικά με τη δομή του ακαδημαϊκού έτους (έναρξη, εξάμηνα, διακοπές και εξετάσεις). Υπογραμμίζονται, επίσης, οι διαφορές μεταξύ προγραμμάτων σπουδών των πανεπιστημίων και μη πανεπιστημίων. Οι πληροφορίες καλύπτουν 37 χώρες.
- The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report (Μάιος 2015): Η εν λόγω έκδοση παρέχει μια εικόνα της κατάστασης της εφαρμογής της διαδικασίας της Μπολόνια στις 47 χώρες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ). Περιέχει ολοκληρωμένες ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με όλες τις κύριες πτυχές των μεταρρυθμίσεων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με στόχο την εύρυθμη λειτουργία της ΕΧΑΕ.
- Eurydice Brief - Modernisation of Higher Education in Europe: Access, Retention and Employability (Μάρτιος 2015): Η έκδοση εξετάζει τα κυριότερα σημεία των πολιτικών και των πρακτικών που σχετίζονται με την εμπειρία των φοιτητών για την Ανώτερη Εκπαίδευση σε τρία στάδια: (α) πρόσβαση, που απαιτεί επίγνωση της προσφοράς Ανώτερης Εκπαίδευσης, τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις εγγραφής, (β) εξέλιξη μέσα από τα προγράμματα σπουδών, περιλαμβάνοντα και τη στήριξη όταν υπάρχουν προβλήματα, και (γ) μετάβαση από την Ανώτερη Εκπαίδευση στην αγορά εργασίας.

Όλες οι εκδόσεις του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα:

<https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Publications>

10.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

10.1 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

10.1.1 ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (19/8/2015) για το Πλαίσιο Ενιαίας Πολιτικής για την Επαγγελματική Μάθηση των εκπαιδευτικών, αποτελεί τον επίσημο φορέα επιμόρφωσης των Κύπριων εκπαιδευτικών. Προσφέρει ποικίλα προγράμματα επιμόρφωσης που είτε είναι επαναλαμβανόμενα και υποχρεωτικά για τους εκπαιδευτικούς, γιατί προνοούνται από την εκπαιδευτική νομοθεσία ή τα σχέδια υπηρεσίας, είτε αναπτύσσονται με αναφορά στις τρέχουσες ανάγκες και το συγκείμενο των σχολικών μονάδων, επιδιώκοντας πάντοτε τα προγράμματα αυτά να διέπονται από συνοχή, συνέπεια και καθολικότητα.

10.1.1.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΜΕΣΩ ΕΡΕΥΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, στο πλαίσιο του θεσμού των Σεμιναρίων σε Σχολική Βάση, διεξήχθη το πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης μέσω Έρευνας-Δράσης (Υ.Ε.Μ.). Το Πρόγραμμα αυτό διήρκεσε καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και στηρίχθηκε στη μεθοδολογία της έρευνας-δράσης. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε 13 συνολικά σχολεία ως μία εναλλακτική επιλογή επιμόρφωσης. Η έρευνα-δράση έχει σκοπό να εκπληρώσει τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών για εποικοδομητική έρευνα, η οποία θα έχει άμεσα αποτελέσματα στην καθημερινότητά τους. Από τον Σεπτέμβριο του 2015, στο Πρόγραμμα Υ.Ε.Μ. συμμετέχουν 16 σχολεία.

Το Υπουργικό Συμβούλιο, με απόφασή του, ημερομηνίας 19 Αυγούστου 2015, έχει, όπως ήδη αναφέρθηκε πιο πάνω, εγκρίνει την Πρόταση για την Ενιαία Πολιτική για την Επαγγελματική Μάθηση των Εκπαιδευτικών. Από τον Σεπτέμβριο του 2015, συμμετέχουν 21 σχολικές μονάδες στην πιλοτική εφαρμογή της πρότασης. Η κάθε σχολική μονάδα καλείται να δημιουργήσει με συστηματικό και στοχευμένο τρόπο ευκαιρίες ανάπτυξης του διδακτικού της προσωπικού, με βάση τις εκπαιδευτικές ανάγκες της σχολικής μονάδας και των ίδιων των εκπαιδευτικών λειτουργών και τις προτεραιότητες που θέτει. Ακολουθώντας την πορεία της έρευνας-δράσης, το σχολείο ξεκινά από την καταγραφή ενός ζητήματος που απασχολεί τους εκπαιδευτικούς και προχωρεί στη διερεύνησή του στο επίπεδο των μαθητών, ή/και των γονέων. Στη συνέχεια, διενεργείται σχετική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και το σχολείο προχωρεί στον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων σχετικά με το ζήτημα, καθώς και στην αξιολόγησή τους. Σε κάθε βήμα της πορείας αυτής, η κάθε σχολική μονάδα συνεργάζεται με υποστηρικτή/τρια λειτουργό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Ο/Η λειτουργός ενισχύει τον αναστοχασμό των εκπαιδευτικών για τις επιλογές που κάνουν στην εκπαιδευτική τους πράξη και βοηθά στην εξοικείωσή τους με τη μεθοδολογία της έρευνας-δράσης, με στόχο αυτή να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο και παρακαταθήκη μεθοδολογίας για επαγγελματική μάθηση.

10.1.1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τα Προγράμματα Επιμόρφωσης Στελεχών της Εκπαίδευσης έχουν ως στόχο να καταστήσουν τους ηγέτες των σχολείων ικανούς να στηρίζουν και να ενισχύσουν την αναπτυξιακή πορεία των σχολείων, ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας, αφού τα σχολεία ως ανοικτά κοινωνικά συστήματα επηρεάζονται από τις αλλαγές και τις αυξημένες απαιτήσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος, στην προσπάθεια παροχής ποιοτικής εκπαίδευσης. Τα Προγράμματα εντάσσονται σε ένα συνολικό πλαίσιο σχολικής ηγεσίας για εκσυγχρονισμό του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος και συνδέονται με την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εκπαιδευτική ηγεσία και τις σύγχρονες επιστημονικές τάσεις για το θέμα. Το περιεχόμενο των Προγραμμάτων αναπτύχθηκε στο πλαίσιο των ακόλουθων ενοτήτων:

- Εφαρμογή εκπαιδευτικής νομοθεσίας και πολιτικής Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
- Ανάπτυξη σχολικής μονάδας
- Προγραμματισμός οργάνωσης/διοίκησης/λειτουργίας του σχολείου
- Ανάπτυξη της Κουλτούρας και του Κλίματος
- Διαχείριση και Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
- Προαγωγή της Διδασκαλίας και της Μάθησης

Στα Προγράμματα Επιμόρφωσης Στελεχών διδάσκουν λειτουργοί του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, καθώς και εξωτερικοί συνεργάτες, οι οποίοι εκδηλώνουν ενδιαφέρον για διδασκαλία μέσω σχετικής πρόσκλησης που γίνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για συμμετοχή στο Μητρώο Εκπαιδευτών. Επίσης, έχει αναπτυχθεί ηλεκτρονική πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης για τους συμμετέχοντες, ώστε να ενισχυθεί η όλη προσπάθεια ανάπτυξης δικτύωσης στελεχών και σχολικών μονάδων.

Τον Οκτώβριο 2015 λειτούργησαν νέες σειρές προγραμμάτων για νεοπροαχθέντες Διευθυντές/ντριες Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, νεοπροαχθέντες Διευθυντές/ντριες Δημοτικής Εκπαίδευσης και Πρόγραμμα επιμόρφωσης για νεοπροαχθέντες Βοηθούς Διευθυντές Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Νεοπροαχθέντων Διευθυντών Σχολείων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Τον Μάιο του 2015 συμπλήρωσαν με επιτυχία το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Διευθυντών Σχολείων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης δεκατέσσερις (14) Διευθυντές/τριες Σχολείων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Οι 24 συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία και στο Παράρτημα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στη Λεμεσό.

Στο Πρόγραμμα έχει, επίσης, ενταχθεί από τη σχολική χρονιά 2013 -14 η καινοτομία του θεσμού του Μέντορα - Διευθυντή για τους/τις Νεοπροαχθέντες/θείσες Διευθυντές/τριες. Ο θεσμός του μέντορα σε συνδυασμό με τις συναντήσεις του Προγράμματος για παρουσίαση καλών πρακτικών από μάχιμους Διευθυντές/ντριες, προωθούν τη σύζευξη της θεωρίας με την πράξη.

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Βοηθών Διευθυντών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Τον Μάιο του 2015 συμπλήρωσαν με επιτυχία το Πρόγραμμα εκατόν είκοσι έξι (126) Βοηθοί Διευθυντές/τριες Σχολείων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Οι 22 συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία και στο Παράρτημα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στη Λεμεσό.

Στο πλαίσιο σύζευξης της θεωρίας με την πράξη, στο Πρόγραμμα περιλαμβάνονται παρουσιάσεις καλών πρακτικών από μάχιμους Βοηθούς Διευθυντές ή Διευθυντές Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και στοχευμένες επισκέψεις σε σχολεία.

10.1.1.3 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΑΣΗ ΚΑΙ ΓΟΝΕΙΣ

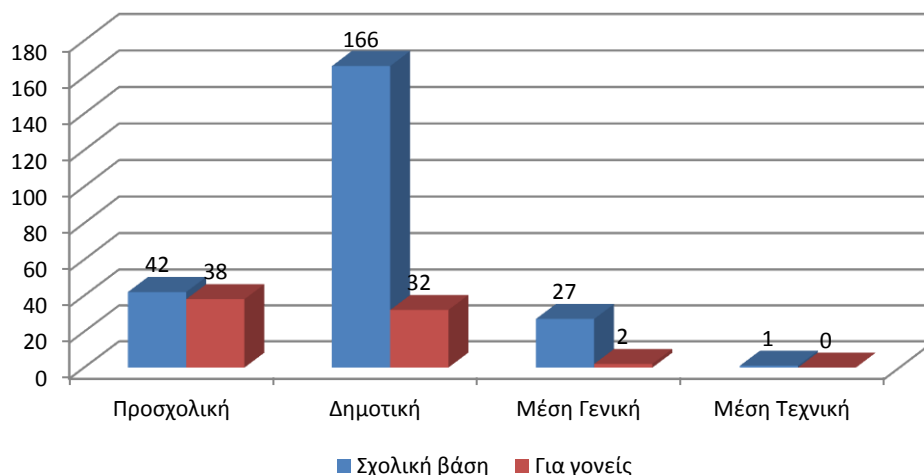
Παράλληλα με τη δράση υποστήριξης επαγγελματικής μάθησης κατά τη σχολική χρονιά 2014 -2015, συνεχίστηκε ο θεσμός των Σεμιναρίων σε Σχολική Βάση για εκπαιδευτικούς και μαθητές, όπως και των Σεμιναρίων για Γονείς. Οι αιτήσεις των σχολικών μονάδων και συνδέσμων γονέων γίνονται με ηλεκτρονική υποβολή, μέσω της πλατφόρμας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου www.pi-egggrafes.ac.cy. Η διεξαγωγή των Σεμιναρίων σε Σχολική Βάση πραγματοποιείται κατά τον χρόνο λειτουργίας των σχολείων, με ομάδες ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών μιας σχολικής μονάδας ή κατά τις συνεδρίες προσωπικού. Στόχος των σεμιναρίων, πέρα από την ενημέρωση, είναι η στήριξη και η εφαρμογή συγκεκριμένων πρακτικών και σχεδίων δράσης στη θεματική περιοχή που επέλεξε η σχολική μονάδα. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε διδακτικές πρακτικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις, καλύπτοντας όλο το εύρος των Αναλυτικών Προγραμμάτων.

Τα Σεμινάρια για Γονείς πραγματοποιούνται, συνήθως, σε απογευματινό ή βραδινό χρόνο. Σε κάποιες περιπτώσεις, όμως, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, διεξήχθησαν σε πρωινό χρόνο μέσα στον χώρο του σχολείου, όπου οι γονείς μαζί με τα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς είχαν την ευκαιρία συμμετοχής σε κοινές δραστηριότητες ανταλλαγής εμπειριών και ενδυνάμωσης των σχέσεων γονέα – παιδιού.

Ενδεικτικές θεματικές περιοχές που προσφέρθηκαν στα Σεμινάρια σε σχολική βάση και στα Σεμινάρια για γονείς, κατά τη σχολική χρονιά 2014-15:

- Αποτελεσματικός εκπαιδευτικός και αξιολόγηση της διδασκαλίας
- Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας στην πράξη
- Αξιολόγηση των μαθητών
- Διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης Γλώσσας
- Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία
- Διαφορετικότητα και διαπολιτισμικότητα στη σχολική τάξη
- Δημιουργική σκέψη
- Κριτική και αναστοχαστική σκέψη
- Εκπαίδευση και ενεργός πολιτότητα
- Η φιλία στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία
- Σχολική διαμεσολάβηση
- Εκφοβιστική συμπεριφορά
- Ενσυναίσθηση και δεξιότητες διαπροσωπικής επικοινωνίας
- Πρόληψη και αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς
- Θετική γονεϊκότητα
- Επίπεδα σωματικής και ψυχικής υγείας των μαθητών στην Κύπρο.

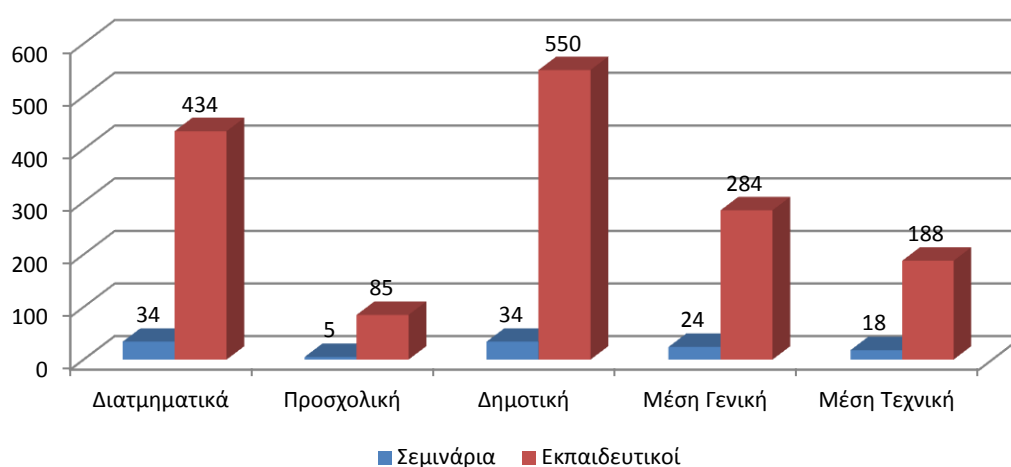
Πραγματοποιήθηκαν 260 σεμινάρια σε σχολική βάση και 71 σεμινάρια για γονείς.

10.1.1.4 ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΣΕΙΡΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-15, προσφέρθηκαν με επιτυχία σειρές προαιρετικών σεμιναρίων επιμόρφωσης που στόχο είχαν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών σε θέματα που αφορούν στην παιδαγωγική, στην ψυχολογία, στη μεθοδολογία, στη διδακτική εξειδικευμένων γνωστικών αντικειμένων του Αναλυτικού Προγράμματος και στην εκπαιδευτική τεχνολογία. Τα σεμινάρια προσφέρθηκαν σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα συμμετοχής όλων των εκπαιδευτικών από όλες τις βαθμίδες. Οι θεματικές των σεμιναρίων καθορίστηκαν στη βάση εγνωσμένων επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών.

Συγκεκριμένα, καταγράφηκαν συνολικά 1541 συμμετοχές εκπαιδευτικών της δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης σε 115 σεμινάρια. Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά ο αριθμός των σεμιναρίων που προσφέρθηκαν και οι αριθμός των εκπαιδευτικών που τα παρακολούθησαν κατά βαθμίδα.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι κατά τη σχολική χρονιά 2014 - 2015 αυξήθηκε το πλήθος των σεμιναρίων γενικότερα και ειδικότερα αυτά που αφορούσαν στους εκπαιδευτικούς Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και κατ' επέκταση το πλήθος των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν σε αυτά.

Οι εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για την προσφορά Προαιρετικών Σεμιναρίων σε δυο διαφορετικές χρονικές περιόδους, στις αρχές Σεπτεμβρίου του 2014 και στις αρχές Ιανουαρίου του 2015, με σχετικές εγκυκλίους και ενημερωτικό τρίπτυχο, που είχαν αποσταλεί ηλεκτρονικά στα σχολεία και επιπρόσθετα είχαν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Οι εκπαιδευτικοί είχαν πρόσβαση για ενημέρωση και εγγραφή στα προαιρετικά σεμινάρια, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας εγγραφών www.pi-eggrafes.ac.cy.

10.1.1.5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

- **Από χώρες του Εύξεινου Πόντου**

Το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών Εκπαιδευτικών από τις χώρες του Εύξεινου Πόντου στοχεύει να επιμορφώσει τους ομογενείς εκπαιδευτικούς σε σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης Γλώσσας, έτσι ώστε να είναι ικανοί να τη διδάξουν στις χώρες προέλευσής τους, καθώς και να τους δώσει την ευκαιρία να βελτιώσουν τις γνώσεις τους στην Ελληνική Γλώσσα, λογοτεχνία, ιστορία και πολιτισμό. Το Πρόγραμμα, πέραν των μαθημάτων σε καθημερινή βάση, περιλαμβάνει και αριθμό επισκέψεων σε μουσεία, ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους της Κύπρου, στο πλαίσιο της ενότητας της Μουσειακής Αγωγής και σε χώρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Επίσης, συμπεριλαμβάνεται σχολική εμπειρία, κατά την οποία οι Ομογενείς Εκπαιδευτικοί παρακολουθούν, με τη συνοδεία των εκπαιδευτών τους, μαθήματα σε σχολεία.

Το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών Εκπαιδευτικών από χώρες του Εύξεινου Πόντου για τη χρονιά 2015 προσφέρθηκε από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Ιούνιο σε 11 Ομογενείς Εκπαιδευτικούς.

Σημειώνεται πως, πέρα από την πρωινή φοίτηση, οι Ομογενείς Εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν τουλάχιστον μιαν απογευματινή σειρά επιμορφωτικών σεμιναρίων (προαιρετικά σεμινάρια). Οι Ομογενείς Εκπαιδευτικοί για σκοπούς αξιολόγησης, στο πλαίσιο του Προγράμματος, εκπόνησαν δυο εργασίες τύπου project σε καθεμία από τις θεματικές περιοχές «Ελληνική Ιστορία και Πολιτισμός» και «Ελληνική Λογοτεχνία-Διδακτική της Λογοτεχνίας» και παρακάθισαν σε τελική εξέταση στο μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας-Διδακτικής της Γλώσσας.

- **Από τα ελληνικά κοινοτικά σχολεία της Αρχιεπισκοπής Αμερικής**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ανέλαβε, και τη σχολική χρονιά 2014-15, την οργάνωση του εν λόγω Προγράμματος Επιμόρφωσης, που απευθύνεται σε Ομογενείς Εκπαιδευτικούς της Αμερικής που διδάσκουν σε παιδιά της Ομογένειας την Ελληνική Γλώσσα και τον Πολιτισμό. Στο πλαίσιο αυτό, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην Ελληνική Γλώσσα και τη διδακτική της και εστιάζει στις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης Γλώσσας. Αποσκοπεί στη στήριξη των ελληνικών σχολείων της Αρχιεπισκοπής Αμερικής μέσω της επιμόρφωσης που παρέχει στο εκπαιδευτικό της δυναμικό. Ο σχεδιασμός του προγράμματος έγινε με βάση τις ανάγκες των εκπαιδευομένων, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο καλούνται να διδάξουν. Η επιλογή των απόρων και η οργάνωση της αποστολής γίνεται από την Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Το Πρόγραμμα παρακολούθησαν 12 Ομογενείς Εκπαιδευτικοί και διήρκεσε από τις 13 μέχρι τις 29 Ιουλίου 2015. Τα σεμινάρια, συνδυάζοντας τη θεωρητική και την πρακτική πτυχή της γνώσης, καλύπτουν βασικές θεματικές περιοχές, όπως Μεθοδολογία Διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης Γλώσσας στην Προδημοτική, Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση καθώς και Ιστορία και Πολιτισμό. Επίσης, παρουσιάζονται από συμμετέχοντες/ουσες στο Πρόγραμμα δειγματικές διδασκαλίες που αφορούν στα Κοινοτικά Σχολεία της Αρχιεπισκοπής Αμερικής. Το πρόγραμμα των σεμιναρίων συμπληρώνεται με επισκέψεις σε αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, μουσεία και μοναστήρια της Κύπρου, σε μια προσπάθεια να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες μια βιωματική γνώση και εμπειρία από το νησί.

10.1.1.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ανέλαβε για έβδομη συνεχή χρονιά την επιμόρφωση και στήριξη των διδασκόντων, στο πλαίσιο του Προγράμματος Εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης Γλώσσας, σε δημόσια σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Σε κεντρικό επίπεδο επιμόρφωσης, το Π.Ι. διοργάνωσε ενημερωτικό - επιμορφωτικό σεμινάριο με αποδέκτες όλους τους διδασκόντες στο Πρόγραμμα (75 συνολικά Φιλολόγους σε 65 σχολεία παγκυπρίως, στα οποία παρακολουθούσαν μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας 593 αλλόγλωσσοι μαθητές). Στις συναντήσεις αυτές, πέρα από την ομάδα επιμορφωτών-υποστηρικτών του Προγράμματος, έλαβαν μέρος και οι εκπρόσωποι της Διεύθυνσης Μ.Ε. που εμπλέκονται στο Πρόγραμμα. Βασικός σκοπός των συναντήσεων ήταν: α) η ενημέρωση των εκπαιδευτικών για οργανωτικά - διαδικαστικά θέματα του Προγράμματος, και β) η επιμόρφωσή τους σε θέματα αποτελεσματικής διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης Γλώσσας. Στο επιμορφωτικό-εργαστηριακό μέρος του σεμιναρίου δόθηκε έμφαση στον σχεδιασμό και τη διδακτική οργάνωση μιας θεματικής ενότητας. Στο πλαίσιο αυτό συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας, την οργάνωση επικοινωνιακών δραστηριοτήτων παραγωγής λόγου, την επεξεργασία λεξιλογίου, την προσέγγιση γλωσσικών φαινομένων κ.ά.

Σε επίπεδο σχολικής μονάδας -στο οποίο δόθηκε περισσότερη έμφαση- η ομάδα υποστηρικτών του Π.Ι. παρείχε εξατομικευμένη στήριξη προς τους εκπαιδευτικούς του Προγράμματος. Η στήριξη αυτή - που ξεκίνησε από τα μέσα Οκτωβρίου του 2014 και συνεχίστηκε μέχρι και τον Μάιο του 2015- έλαβε ποικίλες μορφές όπως συζήτηση με τους εκπαιδευτικούς για διάγνωση των αναγκών τους, ανταλλαγή απόψεων για θέματα διδασκαλίας και αξιολόγησης, καθοδήγηση για πηγές άντλησης εκπαιδευτικού υλικού. Πέρα από τη φυσική παρουσία των υποστηρικτών του Π.Ι. στις σχολικές μονάδες, λειτουργούσε και η εξ αποστάσεως επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς. Στο πλαίσιο αυτό, λειτουργούσε υποστηρικτικά για τους εκπαιδευτικούς και η ιστοσελίδα του Προγράμματος, που φιλοξενείται στον ιστοχώρο του Π.Ι., και περιλαμβάνει -μεταξύ άλλων- πλούσιο επιμορφωτικό - υποστηρικτικό υλικό, το οποίο έτυχε περαιτέρω εμπλουτισμού.

Παράλληλα προς τις πιο πάνω δράσεις που αφορούσαν άμεσα στο εν λόγω Πρόγραμμα, υλοποιήθηκαν και άλλες συναφείς δράσεις σχετικά με τη διαχείριση της ετερότητας και τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης, στις οποίες είχαν εμπλοκή τα μέλη της ομάδας υποστηρικτών του Π.Ι. και συμμετείχαν αρκετοί εκπαιδευτικοί του Προγράμματος. Αναφέρονται εδώ οι ακόλουθες:

- Τελική συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου SIRIUS, με θέμα τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης Γλώσσας (31 Οκτωβρίου 2014),
- Υποστήριξη επαγγελματικής μάθησης μέσω έρευνας δράσης, με θέμα «Ομαλή ένταξη των αλλόγλωσσων μαθητών στο σχολικό περιβάλλον» (Λανίτειο Γυμνάσιο Λεμεσού, Οκτώβριος 2014 – Μάιος 2015),
- Συνέδριο με τίτλο «Διδάσκοντας την Ελληνική ως δεύτερη/ξένη Γλώσσα σε ενήλικες: ζητήματα και ζητούμενα στο κυπριακό συγκείμενο» (29 Νοεμβρίου 2014) και Ημερίδα με τίτλο «Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κατοίκους της Κύπρου: εμπειρίες και καλές πρακτικές» (20 Ιουνίου 2015) τα οποία συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο,
- Σεμινάριο με θέμα «Η πρόκληση της ένταξης των αλλόγλωσσων μαθητών στη σχολική τάξη και στη σχολική μονάδα», στο πλαίσιο του θεσμού «Μέρες Εκπαιδευτικού» (Διήμερο Εκπαιδευτικού Μ.Ε. - Ιανουάριος 2015)

10.1.1.7 ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΗΜΕΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

- **Μέση Γενική και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης και η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης διοργάνωσαν σεμινάρια επιμόρφωσης κατά τη διάρκεια του διημέρου «Μέρες του Εκπαιδευτικού», στις 21 και 22 Ιανουαρίου 2015. Συγκεκριμένα, δόθηκε η δυνατότητα στις σχολικές μονάδες να επιλέξουν συμμετοχή των εκπαιδευτικών τους σε κεντρικές επιμορφώσεις ή/και στη διοργάνωση επιμορφωτικών δράσεων στη σχολική μονάδα. Για τις κεντρικές επιμορφώσεις, περίπου 1590 εκπαιδευτικοί δήλωσαν συμμετοχή σε σεμινάρια, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας που ανέπτυξε το Π.Ι., και στα οποία δίδαξαν λειτουργοί του Π.Ι., του Υ.Π.Π. και εξωτερικοί συνεργάτες. Οι σχολικές μονάδες διοργάνωσαν εντός του σχολείου δράσεις για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών του σχολείου. Για τον σκοπό αυτόν, λειτουργοί του Π.Ι. και εξωτερικοί συνεργάτες παρουσίασαν σεμινάρια εντός των σχολικών μονάδων.

- **Εκπαιδευτικοί Προδημοτικής, Δημοτικής και Ειδικής Εκπαίδευσης**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης διοργάνωσαν το διήμερο Επιμόρφωσης στις 8 Σεπτεμβρίου 2015 για την επαρχία Λευκωσίας, στις 9 Σεπτεμβρίου 2015 για τις επαρχίες Πάφου και Λεμεσού και στις 10 Σεπτεμβρίου 2015 για τις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου. Το διήμερο περιλάμβανε κεντρική και ενδοσχολική επιμόρφωση. Η κεντρική επιμόρφωση ήταν ολοήμερη (8:30 – 13:00) και πραγματοποιήθηκε σε διάφορους χώρους, ανά επαρχία. Στην επιμόρφωση έλαβαν μέρος όλοι οι εκπαιδευτικοί Προδημοτικής, Δημοτικής και Ειδικής Εκπαίδευσης. Οι δηλώσεις συμμετοχής υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά και περίπου 4661 εκπαιδευτικοί (Δημοτικής: 3551, Προδημοτικής: 727 και Ειδικής: 383) έλαβαν μέρος στις κεντρικές επιμορφώσεις. Οι κεντρικές επιμορφώσεις κατανεμήθηκαν με τέτοιο τρόπο ανά επαρχία, ώστε να προηγούνται των ενδοσχολικών επιμορφώσεων και οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν σε αυτές να έχουν τη δυνατότητα ενημέρωσης και διάχυσης της γνώσης στους συναδέλφους τους κατά τη διάρκεια της ενδοσχολικής επιμόρφωσης.

10.1.1.8 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΣΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

Κατά τη σχολική χρονιά 2014 – 2015, υλοποιήθηκε σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών που διδάσκουν στην Γ' Λυκείου τα μαθήματα των Νέων Ελληνικών (Γλώσσας – Λογοτεχνίας), Μαθηματικών και Οικονομικών (Πολιτική Οικονομία), με στόχο την ενδυνάμωση των συμμετεχόντων σε επίπεδο μεθοδολογικό και παιδαγωγικό σε θέματα διδασκαλίας και αξιολόγησης, με απώτερο στόχο τη μεγιστοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η έμφαση των συναντήσεων ήταν σε πρακτικές, κυρίως, εφαρμογές και οργανώθηκαν ποικίλες δραστηριότητες βιωματικού και εργαστηριακού τύπου για ανάδειξη αποτελεσματικών πρακτικών/στρατηγικών στη διδασκαλία. Τα θέματα περιεχομένου προσεγγίστηκαν μέσα από παραδείγματα που αντλήθηκαν από τη διδακτέα ύλη των τριών γνωστικών αντικειμένων της συγκεκριμένης τάξης, και επαγωγικά μέσα από τα παραδείγματα αναδείχθηκε κάθε φορά το

επιστημονικό – παιδαγωγικό πλαίσιο των καλών πρακτικών. Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν 40 εκπαιδευτικοί της Ειδικότητας Φιλολόγων, 90 εκπαιδευτικοί της Ειδικότητας των Μαθηματικών και 20 εκπαιδευτικοί της Ειδικότητας των Οικονομολόγων.

Από τον Σεπτέμβριο 2015 το Πρόγραμμα προσφέρεται για τις ειδικότητες Αγγλικής Φιλολογίας και Οικονομολόγων. Συμμετέχουν 32 εκπαιδευτικοί του κλάδου των Οικονομικών και 27 εκπαιδευτικοί της ειδικότητας των Αγγλικών. Το Πρόγραμμα προσφέρεται τόσο στη Λευκωσία όσο και στη Λεμεσό.

10.1.1.9 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στο πλαίσιο της λειτουργίας της Συντονιστικής Επιτροπής Αναλυτικών Προγραμμάτων (Σ.Ε.Α.Π.), το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (το οποίο προεδρεύει της Σ.Ε.Α.Π), σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, συνέχισε και κατά την σχολική χρονιά 2014-2015 το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης εκπαιδευτικών για τα Αναλυτικά Προγράμματα (Α.Π.) στα δημόσια σχολεία.

Συγκεκριμένα, προωθήθηκε:

- η δημιουργία, για κάθε μάθημα, τράπεζας εκπαιδευτικού υλικού, από την οποία οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αντλήσουν τις απαραίτητες πληροφορίες, ώστε να εφαρμόσουν στην τάξη τους τα Α.Π.
- η στήριξη των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων, μέσα από την προσφορά κεντρικών δράσεων επιμορφώσεων, τη λειτουργία δικτύων σχολείων, καθώς και με την πραγματοποίηση επιμορφώσεων εντός των σχολικών μονάδων από τις ομάδες εργασίας όλων των μαθημάτων.

10.1.1.10 ΆΛΛΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, κατά το 2015, συνέχισε την υλοποίηση του έργου της Ενδοϋπηρεσιακής Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ε.Ε., στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκαν διάφορες επιμορφωτικές δράσεις (επαναλαμβανόμενα προγράμματα, σεμινάρια), καθώς και συνέδρια που έδωσαν την ευκαιρία για επιμόρφωση, ανταλλαγή απόψεων, αλλά και πρακτική εφαρμογή σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων. Συγκεκριμένα διοργανώθηκαν τα ακόλουθα συνέδρια:

- Συνέδριο με θέμα «Η διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας και της Ιστορίας στη Μέση Εκπαίδευση: Από τη θεωρία στην πράξη», το οποίο διεξήχθη την Παρασκευή, 6 Φεβρουαρίου 2015, στο ξενοδοχείο Hilton Park στη Λευκωσία, από τις 8:30 μέχρι τις 14:00. Στο Συνέδριο περιλαμβάνονταν εισηγήσεις στην ολομέλεια και Εργαστήρια σε ομάδες. Οι συμμετέχοντες/χουσες στο Συνέδριο είχαν την ευκαιρία, κατά τη διάρκεια των παράλληλων Εργαστηρίων, να ενημερωθούν για τις σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας και της Ιστορίας και να μελετήσουν διάφορες πτυχές των διδακτικών αυτών αντικειμένων σε βάθος.
- Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, τη Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), το Εργαστήριο Κυπριακών Μελετών (ΕΡ.ΚΥ.ΜΕ.) του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α., το Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, τον Σύνδεσμο Ελλήνων Κυπρίων Φιλολόγων (Σ.Ε.Κ.Φ. - ΟΕΛΜΕΚ) και τον Σύνδεσμο Ελλήνων Φιλολόγων Κύπρου «Στασίνο», διοργάνωσε Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Η Αρχαία Κυπριακή Γραμματεία ανά τους αιώνες». Το Συνέδριο πραγματοποιήθηκε στις 20 και 21 Μαρτίου 2015 (Παρασκευή 20/3/15 από τις 8:30 –17:00 μ.μ. και Σάββατο 21/3/15 από τις 9:00 - 14:00) στο Ξενοδοχείο HILTON, στη Λευκωσία. Στο πλαίσιο του Συνεδρίου, παρουσιάστηκαν και εργασίες από τα σχολεία, οι οποίες βραβεύτηκαν στο πλαίσιο του Παγκύπριου Διαγωνισμού Αρχαίας Κυπριακής Γραμματείας με θέμα: «Αίνοι και Μύθοι από την Αρχαία Κυπριακή Γραμματεία που επιβιώνουν μέχρι σήμερα».
- Συνέδριο με θέμα «Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη: Συνεργασία Σχολείου-Κοινότητας» το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 28 Μαρτίου 2015, στο ξενοδοχείο Hilton Park στη Λευκωσία.
- Η Ημερίδα με τίτλο «Υποστηρίζοντας Εκπαιδευτικούς και Σχολεία στο καθημερινό εκπαιδευτικό τους έργο: Εφαρμογές και Παραδείγματα από σχολεία της Κύπρου», αποτέλεσε το επιστέγασμα

της δράσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για την Υποστήριξη της Επαγγελματικής Μάθησης των Εκπαιδευτικών μέσω Έρευνας - Δράσης, στο πλαίσιο των Σεμιναρίων σε Σχολική Βάση. Η Ημερίδα πραγματοποιήθηκε το Σάββατο, 23 Μαΐου 2015, από τις 8.30 μέχρι τις 13.45, στο ξενοδοχείο Hilton Park στη Λευκωσία και συνδύασε τη θεωρητική και πρακτική προσέγγιση, επιδιώκοντας να αναδείξει τη δυνατότητα υποστήριξης ενός σχολείου ή μιας ομάδας εκπαιδευτικών με τη μεθοδολογία της Έρευνας - Δράσης για διερεύνηση ενός ζητήματος που απασχολεί τους εκπαιδευτικούς.

- Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο διοργάνωσε τρία Συνέδρια Διευθυντών Σχολείων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με θέμα « Ηγεσία και Σύγχρονες Προκλήσεις», τα διεξήχθησαν στις 15 -17 Ιουνίου στη Λευκωσία, Λάρνακα και Λεμεσό. Σκοπός των Συνεδρίων ήταν η αξιοποίηση θεωρητικών στοιχείων και πρακτικών εφαρμογών για ζητήματα που απασχολούν τις διευθύνσεις των σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, ώστε μέσα από συζήτηση, διάλογο και ανταλλαγή πρακτικών να διατυπωθούν συγκεκριμένες εισηγήσεις προς υλοποίηση εντός των σχολικών μονάδων.
- Συνέδριο με θέμα «Μαθησιακά αποτελέσματα και Νέα Αναλυτικά Προγράμματα στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση», το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 16 Ιουνίου 2015 στο Ξενοδοχείο Hilton Park στη Λευκωσία. Το συνέδριο διεξάγεται στο πλαίσιο του στόχου που έθεσε η Διεύθυνση Μ.Τ.Ε.Ε. για την ανάπτυξη Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων, βασισμένων στα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Συνέδριο με θέμα «Ψυχολογία και Εκπαίδευση: Προκλήσεις, προοπτικές και εισηγήσεις», το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου 2015 στο Ξενοδοχείο Hilton Park στη Λευκωσία.

Επίσης, πέρα από τα συνέδρια που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, άλλες παρόμοιου τύπου διοργανώσεις προσφέρθηκαν προς τους εκπαιδευτικούς. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Στις 14 Φεβρουαρίου 2015 σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, διοργανώθηκε Εκπαιδευτικό Συνέδριο με θέμα «Μουσειακή Αγωγή - Δημιουργικές Δράσεις σε Μουσεία και Σχολεία» στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' στη Λευκωσία και σε μουσεία - μνημεία της περιοχής.
- Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οργάνωσε Σεμινάριο Επιμόρφωσης με θέμα: «Η Ευρωπαϊκή Ένωση στον σύγχρονο κόσμο: Ίδρυση – Εξέλιξη – Προοπτική» στις 25 και 26 Ιουνίου στη Λευκωσία και στη Λεμεσό αντίστοιχα. Το Σεμινάριο αφορούσε τρόπους αξιοποίησης ομότιπλης έκδοσης, η οποία βρίσκεται αναρτημένη στη διαδικτυακή πύλη της Ε.Ε. (<http://bookshop.europa.eu/el/--pbJE0514044/>).
- **Αντιρατσιστική πολιτική ΥΠΠ: «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών»**
Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, στο πλαίσιο της διεξαγωγής επιμορφωτικών δράσεων για θέματα διαφορετικότητας, διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και αντιρατσιστικής πολιτικής, διοργανώνει επιμορφωτικές δράσεις, περιλαμβανομένων σεμιναρίων σχολικής βάσης, ημερίδων/συνεδρίων και προαιρετικών σεμιναρίων. Ειδικότερα, διοργανώθηκαν δύο Ημερίδες στις 16 Νοεμβρίου και 7 Δεκεμβρίου 2015.
- **Σεμινάριο εκπαίδευσης εκπαιδευτών στο πλαίσιο του Προγράμματος Pestalozzi του Συμβουλίου της Ευρώπης**
Διοργανώθηκε, από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, Σεμινάριο με θέμα: “Physical Education for Democracy and Human Rights” (Module B). Το Σεμινάριο διεξήχθη από τις 27 μέχρι και τις 28 Μαΐου 2015 στη Λάρνακα, και σε αυτό έλαβαν μέρος 24 συνολικά εκπαιδευτές από 17 διαφορετικές χώρες
- **EU/CoE Pilot Project Scheme Εκπαίδευση για Δημοκρατική Πολιτότητα και Ανθρώπινα Δικαιώματα «Διδάσκοντας Αμφιλεγόμενα Θέματα – Αναπτύσσοντας αποτελεσματική εκπαίδευση για εκπαιδευτικούς και ηγέτες σχολείων»**
Η Κύπρος, κατά τη σχολική χρονιά 2014-15, συμμετείχε ως χώρα - εταίρος στο 2014 Pilot Project Scheme “Human Rights and Democracy in Action”¹ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του

¹ <http://pjp-eu.coe.int/en/web/charter-edc-hre-pilot-projects/teaching-controversial-issues-developing-effective-training-for-teachers-and-school-leaders>

Συμβουλίου της Ευρώπης, με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το Γραφείο Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας. Το Έργο «Διδάσκοντας Αμφιλεγόμενα Θέματα – Αναπτύσσοντας αποτελεσματική εκπαίδευση για εκπαιδευτικούς και ηγέτες σχολείων» συντόνισε το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ χώρες-εταίροι ήταν η Κύπρος, η Ιρλανδία, το Μαυροβούνιο και η Ισπανία. Χώρες-συνέταιροι ήταν η Αλβανία, η Αυστρία και η Σουηδία.

Το Έργο αξιολόγησε παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές μεθοδολογίες μέσα από τις οποίες γίνεται η διδασκαλία των αμφιλεγόμενων θεμάτων στις τάξεις, συχνά σε σχέση με θέματα ρατσιστικών διακρίσεων (πχ. εκπαίδευση Ρομά, αιτητές ασύλου, μετανάστευση κ.λπ.). Εξέτασε, επίσης, τους τρόπους με τους οποίους η διδασκαλία αμφιλεγόμενων θεμάτων μπορεί να στηρίξει την εκπαίδευση για δημοκρατική πολιτότητα και ανθρώπινα δικαιώματα. Οι χώρες που συμμετείχαν σχεδίασαν, ανέπτυξαν και εφάρμοσαν ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών. Στόχος του Προγράμματος ήταν να ενισχύσει την αυτοπεποίθηση των εκπαιδευτικών στον ενεργό τρόπο διδασκαλίας αμφιλεγόμενων θεμάτων στην τάξη. Σχεδιάστηκε στη βάση αποτελεσματικών αρχών, διαδικασιών και καλών πρακτικών. Το πιλοτικό Πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε κάθε χώρα σε δύο συναντήσεις, αξιολογήθηκε και τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν σε δύο πανευρωπαϊκά συνέδρια. Στην Κύπρο, λόγω της μεγάλης ζήτησης από την εκπαιδευτική κοινότητα, τα σεμινάρια προσφέρθηκαν πέντε φορές. Λόγω της ζήτησης αυτής, το Π.Ι. περιέλαβε, επίσης, το Πρόγραμμα επιμόρφωσης στα προαιρετικά σεμινάρια 2015 και εξασφάλισε με επιτυχία επιχορήγηση από το Συμβούλιο της Ευρώπης για το Pilot Project scheme 2015, με το Έργο “Managing Controversy: A Whole-School Training Tool”.

- **Πρόγραμμα Επαγγελματικής Μάθησης «Ενδυναμώνοντας τις μελλοντικές γενιές στην Κύπρο»**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, κατά τη σχολική χρονιά 2015-16, προσφέρει το Πρόγραμμα Επαγγελματικής Μάθησης με τίτλο «Ενδυναμώνοντας τις μελλοντικές γενιές στην Κύπρο», με την επιχορήγηση του THE STEFANOU FOUNDATION CYPRUS για εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε Γυμνάσια.

Το Πρόγραμμα προσφέρουν εκπαιδευτές του παγκόσμιου Μη Κυβερνητικού Οργανισμού «Partners for Youth Empowerment»², που διοργανώνει επιμορφωτικά σεμινάρια σε εκπαιδευτές νέων ατόμων ανά το παγκόσμιο. Στόχος του οργανισμού είναι η διάχυση πρακτικών που αυξάνουν την αυτοπεποίθηση, τα κίνητρα και τις ικανότητες ηγεσίας των νέων. Το Πρόγραμμα έχει εφαρμοστεί και αξιολογηθεί με επιτυχία σε οκτώ χώρες, ενώ αξιοποιείται από χιλιάδες επαγγελματίες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα της Κύπρου, το Πρόγραμμα Επαγγελματικής Μάθησης δίνει έμφαση στην κοινωνική καινοτομία, παρέχοντας εργασία στους εκπαιδευτικούς, ώστε να προσφέρουν δημιουργικές, ελκυστικές μαθησιακές εμπειρίες στα νέα άτομα, βοηθώντας τα να επιτύχουν σε έναν ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο.

Το Πρόγραμμα Επαγγελματικής Μάθησης θα διεκπεραιωθεί σε τρία στάδια, που περιλαμβάνουν δύο διήμερα σεμινάρια (Οκτώβριος 2015 και Μάιος 2016) και εφαρμογή μέρους του υλικού που θα δοθεί στους/στις εκπαιδευτικούς.

- **Επιμορφωτική δράση για την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση**

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για την Ευρωπαϊκή συνεργασία στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΤ 2020), για «ενίσχυση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας, καθώς και του επιχειρηματικού πνεύματος, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης», το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, συμμετέχει στη διαμόρφωση της εθνικής δήλωσης πολιτικής για ενίσχυση του επιχειρηματικού οικοσυστήματος στην Κύπρο, με προτεινόμενες δράσεις για την καλλιέργεια επιχειρηματικής κουλτούρας και ενσωμάτωσης της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση.

Κατά τη σχολική χρονιά 2015 -2016, προσφέρεται για πρώτη φορά, Πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση. Κύριο στόχο έχει την προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος, τη δημιουργία επιχειρηματικής κουλτούρας και επιχειρηματικής δράσης στο σχολικό περιβάλλον, την ενδυνάμωση των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών,

---

² <http://pyeglobal.org/>

προκειμένου να αναπτύξουν στους μαθητές/τριες, το αίσθημα πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας ως βασικής ικανότητας για τη διά βίου μάθηση.

Το Πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών περιλαμβάνει κεντρική επιμόρφωση (σε τρεις (3) συναντήσεις) και σεμινάρια/βιωματικά εργαστήρια σε σχολική βάση και προσφέρεται σε εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, που αναπτύσσουν επιχειρηματική δράση στα σχολεία τους, κατά το σχολικό έτος 2015 -2016. Η πρώτη συνάντηση, στο πλαίσιο της κεντρικής επιμόρφωσης, πραγματοποιήθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 2015 (9:00-14:00), σε συνεργασία με τον Μη Κερδοσκοπικό Οργανισμό «Junior Achievement Cyprus» και το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Μαθητική Επιχείρηση», το οποίο το Υ.Π.Π. εισήγαγε σε εθελοντική βάση για Λύκεια και Τεχνικές Σχολές. Τα σεμινάρια/βιωματικά εργαστήρια σε σχολική βάση έχουν ενημερωτικό χαρακτήρα και απευθύνονται σε ολόκληρη τη σχολική μονάδα, ή έχουν βιωματικό χαρακτήρα και απευθύνονται σε ομάδες καθηγητών που συνεργάζονται σε προγράμματα επιχειρηματικότητας για τη σχολική χρονιά 2015 -16. Τα Προγράμματα αυτά σκοπό έχουν να συμβάλουν στη στήριξη της σχολικής μονάδας και στη συνεχή και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

10.1.2 ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (Τ.Ε.Τ.) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου προωθεί καινοτομίες που αφορούν στην αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην εκπαίδευση, υλοποιεί προγράμματα συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης και διερευνά και εισηγείται νέες εφαρμογές μέσα από ευρωπαϊκά, ερευνητικά και παρεμβατικά προγράμματα. Παράλληλα, προσφέρει τεχνική υποστήριξη στα μέλη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.) και διατηρεί διαδικτυακά περιβάλλοντα διαχείρισης μάθησης και άλλων προγραμμάτων (<http://www.pi.ac.cy/T.E.T.>).

Οι διάφορες δράσεις του Τ.Ε.Τ. επικεντρώνονται στις προτεραιότητες της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2020 και στην ψηφιακή στρατηγική για την Κύπρο. Στο πλαίσιο αυτό υλοποιούνται οι πιο κάτω δράσεις για το άνοιγμα της εκπαίδευσης μέσω των νέων τεχνολογιών και ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων.

10.1.2.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (Τ.Π.Ε.) ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- Πρόγραμμα «Ασφαλές σχολείο για το διαδίκτυο» (<http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/eSafeSchool.html>)

Το Πρόγραμμα προσδοκεί να βοηθήσει τα σχολεία να υλοποιούν δράσεις για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, ώστε να ενισχύσουν τόσο τις ψηφιακές δεξιότητες των μαθητών όσο και των εκπαιδευτικών, και να τους ευαισθητοποιήσει για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Στόχος, επίσης, του Προγράμματος είναι να βοηθήσει τα σχολεία να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του διαδικτύου, αλλά και να προλάβουν ή και να αντιμετωπίσουν προβλήματα που μπορούν να προκύψουν και αφορούν στη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών. Μέσα από το Πρόγραμμα, σχολεία, τα οποία το επιθυμούν, έχουν τη δυνατότητα να πιστοποιούνται ως ασφαλή σχολεία για το διαδίκτυο για μια σχολική χρονιά. Τα σχολεία υποστηρίζουν λειτουργοί του Τ.Ε.Τ. Για τη σχολική χρονιά 2014-2015 συμμετείχαν 35 σχολεία (20 δημοτικά, 10 γυμνάσια, 4 λύκεια, 1 τεχνική σχολή) και έχουν πιστοποιηθεί 31 σχολεία. Για τη σχολική χρονιά 2015-2016 επιλέγηκαν, μετά από ανοικτή πρόσκληση, να συμμετέχουν 20 σχολεία τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει το σχέδιο δράσης τους.

- Πρόγραμμα «Καινοτόμων Σχολείων και Εκπαιδευτικών Πυρήνων για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στη Μαθησιακή Διαδικασία εντός της Σχολικής Μονάδας» (www.pi.ac.cy/KainotomaSxoleia)

Το Πρόγραμμα προκηρύχθηκε σε συνέχεια του πιλοτικού Προγράμματος Εκπαιδευτικών Πυρήνων για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στη Μαθησιακή Διαδικασία εντός της Σχολικής Μονάδας (2008-2012). Το πρόγραμμα στοχεύει στην αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα και την ενσωμάτωσή τους στη μαθησιακή διαδικασία. Στο πλαίσιο του Προγράμματος αυτού, αριθμός επιλεγμένων εκπαιδευτικών (οι οποίοι ορίζονται από τη διεύθυνση της σχολικής μονάδας κάθε σχολική χρονιά) τυγχάνουν συνεχούς επιμόρφωσης μέσα από προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης, ούτως ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές και υποστηρικτές της προσπάθειας της σχολικής μονάδας για την αξιοποίηση των

Τ.Π.Ε. και την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων όλων των εκπαιδευτικών. Στο επίκεντρο της προσπάθειας αυτής είναι η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία και η δημιουργία κοινοτήτων εκπαιδευτικών για ανάπτυξη κουλτούρας ανταλλαγής και διαμοιρασμού πρακτικών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, συμμετείχαν στο Πρόγραμμα 27 Σχολεία, δημόσια και ιδιωτικά από όλη την Κύπρο και όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Παράλληλα, αριθμός 40 εκπαιδευτικών συμμετείχαν ως Εκπαιδευτικοί Πυρήνες στις σχολικές τους μονάδες. Για τη σχολική χρονιά 2015-2016 επιλέγησαν, μετά από ανοικτή πρόσκληση, να συμμετέχουν 20 σχολεία τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει το σχέδιο δράσης τους.

Τα σχολεία που ολοκληρώνουν επιτυχώς το Πρόγραμμα πιστοποιούνται ως «Καινοτόμο Σχολείο για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας» για τη σχολική χρονιά, ενώ οι εκπαιδευτικοί πυρήνες πιστοποιούνται για την προσφορά τους στο Πρόγραμμα ως «Εκπαιδευτικός πυρήνας για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη σχολική μονάδα».

- **Πρόγραμμα «Μικροί Εκπαιδευτές για το Διαδίκτυο»**
(<http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/YoungCoaches.html>)

Οι Μικροί Εκπαιδευτές για το Διαδίκτυο είναι ένα Πρόγραμμα που προσβλέπει στην εμπλοκή των μαθητών στην εκπαίδευση των συμμαθητών τους για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου (<http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/YoungCoaches.html>). Με την καθοδήγηση εκπαιδευτικών του σχολείου τους και την υποστήριξη από ειδικούς στο θέμα, οι μικροί εκπαιδευτές καλούνται να αναπτύξουν σχέδιο δράσης για τη σχολική τους μονάδα και να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν δράσεις, για να ενημερώσουν σε θέματα που αφορούν στο διαδίκτυο. Καλούνται, επίσης, να εκπαιδεύσουν στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων του διαδικτύου, με άριστο, συνετό, δόκιμο αλλά και ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο, και να δώσουν εισηγήσεις για προστασία από πιθανές προκλήσεις και κινδύνους. Τέλος, καλούνται να ευαισθητοποιήσουν και να εκπαιδεύσουν άλλα παιδιά, συμμαθητές και φίλους τους, καθώς επίσης τους γονείς και εκπαιδευτικούς στο σχολείο τους. Η δράση τους μπορεί να διευρυνθεί στην κοινότητα στην οποία ανήκει το σχολείο τους αλλά και σε άλλες οργανωμένες δράσεις για το θέμα. Το Πρόγραμμα υλοποιείται σε συνεργασία με την Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Προστασίας και Ευημερίας Παιδιού, το Ινστιτούτο Νευροεπιστήμης και Τεχνολογίας Κύπρου, τη Microsoft και τους Μικρούς Εθελοντές. Για τη σχολική χρονιά 2014-2015 έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς και πιστοποιούνται 436 *Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο* από 19 σχολεία με την υποστήριξη 19 εκπαιδευτικών. Για τη σχολική χρονιά 2015-2016 έχουν επιλεγεί, μετά από ανοικτή πρόσκληση, 20 σχολεία, των οποίων οι μαθητές, με την υποστήριξη λειτουργιών του Τ.Ε.Τ. και των συνεργατών του, θα υλοποιήσουν το σχέδιο δράσης για ασφαλή χρήση του διαδικτύου στη σχολική τους μονάδα.

Στις 9 Μαΐου 2015, οι Μικροί Εκπαιδευτές για το Διαδίκτυο παρουσίασαν τις δράσεις τους σε Ημερίδα που διεξήχθη στο Π.Ι. (http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/ekdilosi_youngcoaches.html)

- **Διαγωνισμοί**

- **Μαθησιακές εισηγήσεις με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε.**

Παρουσιάστηκαν στην ετήσια Ημερίδα επιμόρφωσης σε θέματα Τ.Π.Ε., στις 16 Μαΐου 2015 (<http://www.pi.ac.cy/imeridaTPE2015>), οι συμμετοχές του ετήσιου Διαγωνισμού καλών πρακτικών ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία. Ανακοινώθηκαν οι τρεις πρώτες προτάσεις, των οποίων οι δημιουργοί πήραν βραβεία.

- **Παραγωγή σύντομου βίντεο από μαθητές για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου με θέμα «Ανακαλύψτε τον ψηφιακό κόσμο μαζί... με ασφάλεια!»**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου προκήρυξε για πέμπτη συνεχή χρονιά Διαγωνισμό για μαθητές Δημοτικών, Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών για την ανάπτυξη σύντομου βίντεο για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου με θέμα «Ο δικός σου ρόλος για ένα καλύτερο διαδίκτυο (Play your part for a better internet)» (http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/drastiriotites_diagonismoi.html). Το θέμα αυτό έχει καθοριστεί από την Κεντρική Ευρωπαϊκή Επιτροπή InSafe ως το θέμα της Διεθνούς Ημέρας για την Ασφαλή χρήση του διαδικτύου για το 2016 (9 Φεβρουαρίου 2016).

Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του τέταρτου Διαγωνισμού έγινε στην Ημερίδα για την Ασφαλή Χρήση του Διαδικτύου στις 10 Φεβρουαρίου 2015, όπου παρουσιάστηκαν οι 15 καλύτερες συμμετοχές και βραβεύτηκαν 6 συμμετοχές. Όλα τα βίντεο του διαγωνισμού φιλοξενούνται στην ιστοσελίδα του Π.Ι. <http://www.pi.ac.cy/InternetSafety>.

- **Ενημέρωση και βιωματικά εργαστήρια για εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές σε θέματα αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στη μάθηση, σε θέματα Ασφαλούς Χρήσης του Διαδικτύου και για την Παιδεία για τα Μέσα (Media Literacy).**
- **Συνέδρια – Ημερίδες**
  - ο Ημερίδα για τις Τ.Π.Ε. (<http://www.pi.ac.cy/imeridaTPE2015>)
  - ο Ημερίδα και ενημερωτικές εκδηλώσεις για τη Διεθνή Μέρα για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (<http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/SID.html>)
  - ο Ημερίδα «Μικροί Εκπαιδευτές για το Διαδίκτυο» (http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/ekdilosi_youngcoaches.html)
- **Παρουσιάσεις σε συνέδρια**
- **Υποστήριξη διαδικτυακών μαθησιακών περιβαλλόντων**
  - ο <http://www.e-epimorfosi.ac.cy>

Διαδικτυακή πύλη με επιμορφωτικό υποστηρικτικό υλικό για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία με δυνατότητες διερεύνησης, υποβολής νέων μαθησιακών εισηγήσεων και επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών.
  - ο <http://elearn.pi.ac.cy>

Διαδικτυακό περιβάλλον μάθησης (σε moodle) για την υποστήριξη επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης με σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία και τηλεδιασκέψεις.
  - ο <http://www.pi-elearning.ac.cy>

Σύγχρονη και ασύγχρονη πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης για την εξ αποστάσεως εκμάθηση ηλεκτρονικών εργαλείων και ανοικτή πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.

10.1.2.2. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Κατά το έτος 2015, έχει συνεχιστεί η παραχώρηση των εκπαιδευτικών παραγωγών του Π.Ι. και της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης της Ελλάδας σε σχολεία και άλλους οργανισμούς. Παράλληλα, εμπλουτίζεται η διαδικτυακή πύλη <http://paragoges.pi.ac.cy>, όπου φιλοξενούνται ψηφιοποιημένες οι εκπαιδευτικές παραγωγές, δίνοντας άμεση πρόσβαση σε όλα τα σχολεία.

Παράλληλα, ολοκληρώθηκε η εκπαιδευτική ταινία «Κώστας Μόντης» και «Κυπριακή Δημοτική Μουσική» παραγωγές του Τ.Ε.Τ.

10.1.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η συμμετοχή του Π.Ι. σε ευρωπαϊκά και ερευνητικά προγράμματα δίνει την ευκαιρία τόσο στους λειτουργούς του όσο και στους μάχιμους εκπαιδευτικούς, που συμμετέχουν σε παρεμβατικές δράσεις μέσω των προγραμμάτων αυτών στις σχολικές μονάδες, να:

- τυγχάνουν συνεχούς ενημέρωσης για νέες τάσεις σε εκπαιδευτικά θέματα
- γνωρίζουν και να εισαγάγουν καινοτομίες στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα
- αναπτύσσουν συνεργασία με άλλες χώρες και να ανταλλάζουν εμπειρογνωμοσύνη
- ενισχύονται στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη

Το 2014-2015 συστάθηκε η Συντονιστική Ομάδα Ευρωπαϊκών και Ερευνητικών Θεμάτων του Π.Ι. (Σ.Ο.Ε.Ε.Θ.), η οποία συντονίζει και υποστηρίζει τη συμμετοχή των λειτουργών του Π.Ι. σε ευρωπαϊκά και ερευνητικά έργα.

Κατά τη διάρκεια του 2015, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου συνέχισε τη συμμετοχή του στα υφιστάμενα ευρωπαϊκά Προγράμματα και ξεκίνησε νέα (Πίνακας 1).

Περίοδος εφαρμογής	Τίτλος Σχεδίου	Συγχρηματοδότηση
Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας		
1/3/2015-28/2/2018	ATS2020: Assessment of Transversal Skills	Erasmus + Key Action 3
1/3/2015-28/2/2018	MENTEP: Mentoring Technology Enhanced Pedagogy	Erasmus + Key Action 3
1/9/2015-1/9/2017	CREARTE - Creative Primary School Partnerships with Visual Artists	Erasmus+ Key Action 2
1/01/2015-30/6/2016	CyberEthics GV - Cyprus Safer Internet Center (SIC CY II)	Safer Internet Programme
1/5/2013 - 30/4/2015	EUFolio: a European Network of ePortfolio Experts and Practitioners	"Implementation of the European strategic objectives in Education and Training (ET 2020)"- creative classrooms call
2013 – 2015	Open Discovery Space: A socially – powered and multilingual open learning infrastructure to boost the adoption of eLearning resources (ODS)	KA1 – Implementation of the European strategic objectives in Education and Training
Κοινωνικοπολιτισμική Ετερότητα		
1/9/2015-1/9/2017	Culture, body, gender, sexuality in early school education	Erasmus+ Key Action 2
01/09/2014-1/9/2017	NAOS (SIRIUS CONTINUATION ERASMUS+ Professional Capacity dealing with diversity)	Erasmus + KA2
2015 - 2016	Pilot Projects on the Council of Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education	Erasmus + Key Action 2

Περίοδος εφαρμογής	Τίτλος Σχεδίου	Συγχρηματοδότηση
Περιβαλλοντική Εκπαίδευση		
2014 – 2017	Πρόγραμμα Life “Rethink (Reduce, Reuse, Recycle)”	LIFE+ Environment Policy and Governance,
2011 – 2015	Collaboration of Schools and Communities through Sustainable Development. «Codes»	Life Long Learning Project-Multilateral Network
5/4/2013 - 5/4/2016	Πρόγραμμα Μη Συμβατικών Υδάτινων Πόρων στην Κύπρο	Πλαίσιο Συνεργασίας: Coca-Cola Foundation Atlanta, GWP, MIO και CPI, στα πλαίσια της διεθνούς κοινωνικής εταιρικής συνεργασίας για το Νερό.
Διδακτική μεθοδολογία		
1/9/2015-1/9/2017	DiDeSu: Differentiation of instruction for teacher professional Development and students' Success	Erasmus+ Key Action 2
1/1/2014-1/1/2017	ELINET: Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εθνικών Οργανισμών Προαγωγής του Εγγραμτισμού	Life Long LearningProject

10.1.4 ΜΟΝΑΔΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

10.1.4.1 ΔΙΚΤΥΟ ΚΕΝΤΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στα πλαίσια της ενίσχυσης της παρεχόμενης Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη στους/στις μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, και στη βάση της εισαγωγής του Αναλυτικού Προγράμματος για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση/Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, στο πλαίσιο της εν εξελίξει εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού δημιούργησε το Δίκτυο Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.). Το δίκτυο των Κ.Π.Ε. βρίσκεται στον ένατο χρόνο λειτουργίας του και στην παρούσα φάση λειτουργεί με τέσσερα Κέντρα: το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πεδουλά, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αθαλάσσης, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Κοινότητας Ακρωτηρίου και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Σαλαμιούς. Ειδικότερα, σημειώνεται ότι, κατά τη σχολική χρονιά 2014, το Κ.Π.Ε. της Κοινότητας Ακρωτηρίου μεταστεγάσθηκε σε ένα πλήρως εξοπλισμένο βιοκλιματικό κτήριο, τα εγκαίνια του οποίου τελέστηκαν από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Επιπρόσθετα, και με γνώμονα τους σχεδιασμούς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την ολοκλήρωση του Δικτύου Κ.Π.Ε., προχώρησαν οι διαδικασίες για τη μετεξέλιξη του Γυμνασίου Παναγιάς σε Κ.Π.Ε., το οποίο θα αποτελέσει και το πέμπτο Κέντρο του Δικτύου. Το Δίκτυο προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα στα επόμενα χρόνια με τη δημιουργία των Κ.Π.Ε. στο Κάβο-Γκρέκο και στην Κοινότητα Κοιλανίου.

Τα Κέντρα βρίσκονται υπό την εποπτεία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που είναι και ο Συντονιστικός Φορέας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για τα θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αειφόρου Ανάπτυξης. Η δημιουργία των Κ.Π.Ε. είναι το αποτέλεσμα της στενής συνεργασίας του

Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού με τις τοπικές κοινότητες (Κοινότητα Πεδουλά, Ακρωτηρίου και Σαλαμιούς), αλλά και με το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος-Τμήμα Δασών, με τη συμβολή και τη συνεργασία των οποίων δημιουργήθηκε το Κ.Π.Ε. Αθαλάσσας. Το Κ.Π.Ε. Αθαλάσσας προσφέρει μονοήμερα προγράμματα (από τις 9:00πμ-13:30μ.μ. και από τις 9:00π.μ.-16:30μ.μ.), ενώ το Κ.Π.Ε. Πεδουλά, πέρα από την προσφορά των μονοήμερων και ολοήμερων προγραμμάτων, προσφέρει διήμερα και τριήμερα προγράμματα με διαμονή στους ξενώνες του μέχρι και σαράντα μαθητών/τριών. Το Κ.Π.Ε. της Κοινότητας Ακρωτηρίου, πέρα από την προσφορά μονοήμερων εκπαιδευτικών προγραμμάτων (από τις 9:00πμ-13:30μ.μ. και από τις 9:00π.μ.-16:30μ.μ.), προσφέρει και αριθμό διήμερων προγραμμάτων κατά την εαρινή περίοδο. Το Κ.Π.Ε. Σαλαμιούς εφαρμόζει στην παρούσα φάση μονοήμερα περιβαλλοντικά εκπαιδευτικά προγράμματα, όμως προβλέπεται σε σύντομο χρονικό διάστημα να μετεξελιχθεί σε Κέντρο Περιφερειακού Τύπου, προσφέροντας τριήμερα και πολυήμερα περιβαλλοντικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Τα Προγράμματα όλων των Κ.Π.Ε έχουν σχεδιαστεί από την ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στα ειδικά περιβαλλοντικά πεδία των περιοχών, στις οποίες έχουν δημιουργηθεί και να συνάδουν με τα σύγχρονα θέματα του Περιβάλλοντος και της Αειφόρου Ανάπτυξης, όπως έχουν καθοριστεί από τους διεθνείς οργανισμούς και την επιστημονική κοινότητα. Τα Προγράμματα είναι οργανωμένα στη βάση κεντρικών θεματικών ενοτήτων που αφορούν το «Δάσος-Βιοποικιλότητα», το «Νερό», το «Περιβάλλον και Πολιτισμός», το «Έδαφος», το «Περιβάλλον και Τοπική Κοινότητα», την «Ενέργεια», την «Ερημοποίηση και κλιματικές αλλαγές», «Τοπικές καλλιέργειες και τοπικά προϊόντα» κ.λπ. και είναι άμεσα συνδεδεμένα με το σχολείο. Καινοτομία των Προγραμμάτων αποτελεί η σύνδεσή τους με το Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη και η ενσωμάτωσή τους στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ως τμήμα της επίσημης εκπαίδευσης των μαθητών/τριών, αλλά και των εκπαιδευτικών του τόπου μας.

Στόχος των Κέντρων είναι να λειτουργήσουν ως υποστηρικτικές δομές για την προώθηση της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη στα σχολεία και να καταστούν χώροι ανάπτυξης και εφαρμογής πολύπλευρων περιβαλλοντικών δράσεων. Μέσα από τις δράσεις αυτές μαθητές/τριες, εκπαιδευτικοί, φοιτητές, αλλά και άλλες ομάδες πληθυσμού έχουν την ευκαιρία να διερευνήσουν διάφορα περιβαλλοντικά ζητήματα μέσα από τη βιωματική και εμπειρική ενασχόλησή τους σε διάφορα μαθησιακά περιβάλλοντα, πέρα από το σχολείο και στη βάση της συνεξέτασης των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών παραμέτρων. Σημαντική καινοτομία των Κ.Π.Ε. αποτελεί η διασύνδεση και η συνεργασία τους με άλλους οργανισμούς και φορείς μη-τυπικής εκπαίδευσης, όπως είναι τα τοπικά εργαστήρια, τα μουσεία κ.λπ. Στα πλαίσια αυτών των συνεργασιών, εντάσσεται και η συνεργασία με τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας και Λεμεσού και η προσφορά ειδικών περιβαλλοντικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το νερό, τόσο στο Μουσείο Νερού στη Λεμεσό, όσο και στο Υπαίθριο Μουσείο Νερού στη Λευκωσία. Λεπτομέρειες για όλες τις δράσεις του Δικτύου Κ.Π.Ε. και των προσφερομένων προγραμμάτων του μπορείτε να βρείτε στην αναθεωρημένη ιστοσελίδα του Δικτύου Κ.Π.Ε. <http://www.moec.gov.cy/dkpe/>

Σημειώνεται ότι για τη χρονιά 2014 - 2015 συμμετείχαν στα Προγράμματα του Δ.Κ.Π.Ε. περίπου 18.500 μαθητές/τριες, 500 εκπαιδευτικοί και εκατόν πενήντα (150) φοιτητές/τριες από την Κύπρο και το εξωτερικό. Επιπλέον, στα πλαίσια των δράσεων του Δ.Κ.Π.Ε. διεξήχθησαν σειρά διατμηματικών σεμιναρίων επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτικούς όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, για επαγγελματικές ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος, αλλά και για τους τοπικούς πληθυσμούς. Σημειώνεται, επίσης, ότι μέσα στα πλαίσια των δραστηριοτήτων των Κ.Π.Ε. για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών, διοργάνωσε για πρώτη φορά ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα για γονείς, με στόχο την προώθηση της αλληλεπίδρασης των γονέων με τα παιδιά στα περιβαλλοντικά θέματα και την από κοινού ενίσχυση της περιβαλλοντικής τους συνείδησης. Παράλληλα, σε κάθε Κέντρο διοργάνωσε ημερίδες και συνέδρια σε διάφορα περιβαλλοντικά θέματα και θέματα αειφόρου ανάπτυξης, με γνώμονα τα ιδιαίτερα περιβαλλοντικά ζητήματα και πεδία στα οποία βρίσκεται το κάθε Κέντρο.

Τέλος, σημειώνεται ότι καθοριστικός ήταν ο ρόλος του Δικτύου Κ.Π.Ε. για την ένταξη του Δάσους Τροόδους στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων της UNESCO. Συγκεκριμένα, μέσω του Κ.Π.Ε. Πεδουλά παρουσιάστηκε και αναλύθηκε εκτενώς στην Επιτροπή Αξιολόγησης η διασύνδεση του Κέντρου με τις τοπικές κοινότητες, η δράση και πρωτοβουλίες που αναπτύσσει με γνώμονα την ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των κοινοτήτων της περιοχής, ως καθοριστικού παράγοντα για τη διασφάλιση της τοπικής τους αειφορίας.

10.1.4.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μερικές από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες της Ομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε./Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Ε.Α.Α.) για τη σχολική χρονιά 2014-2015 αποτέλεσαν:

- **Η παροχή προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στο αντικείμενο της Π.Ε./Ε.Α.Α.**
  - ο Προσφορά επιμορφωτικών σεμιναρίων στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων σε θέματα σχετικά με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Στα πλαίσια της δράσης αυτής, οργανώθηκαν τα πιο κάτω Σεμινάρια: «Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη: Αρχές Οργάνωσης και Σχεδιασμού του Αειφόρου Σχολείου», «Ο Ρόλος και η Συμβολή των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Προώθηση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Σχολείο», «Αειφόρος Ανάπτυξη: Μοντέλα Παραγωγής και Κατανάλωσης», «Μη-Συμβατικοί Υδάτινοι Πόροι: Αξιοποίηση του παραγόμενου εκπαιδευτικού υλικού».
  - ο Συμμετοχή της Ομάδας Π.Ε./Ε.Α.Α. στο Διήμερο του Εκπαιδευτικού για τη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, για τη Δημοτική Εκπαίδευση οργανώθηκαν βιωματικά εργαστήρια για την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της Π.Ε./Ε.Α.Α., ενώ στη Μέση Εκπαίδευση η επιμόρφωση επικεντρώθηκε σε διαδικασίες ενσωμάτωσης του αντικειμένου στο πλαίσιο των διαφόρων μαθημάτων.
  - ο Συμμετοχή της Ομάδας Π.Ε. στα προγράμματα επιμόρφωσης των στελεχών εκπαίδευσης (Διευθυντές/τριες Δημοτικής, Μέσης και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Βοηθοί Διευθυντές/τριες Μέσης και Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης).
  - ο Συμμετοχή της Ομάδας Π.Ε. στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης των Εκπαιδευτικών του Εύξεινου Πόντου και των Ομογενών Εκπαιδευτικών της Αμερικής, στη βάση της προσφοράς και διδασκαλίας ολοκληρωμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε θέματα διδακτικής και μεθοδολογίας του αντικειμένου, στο πλαίσιο της τυπικής και μη-τυπικής εκπαίδευσης.
- **Η συγγραφή υλικού για την ενίσχυση του Αναλυτικού Προγράμματος της Π.Ε./Ε.Α.Α.**
  - ο Συγγραφή δεικτών επιτυχίας και των δεικτών επάρκειας του Αναλυτικού Προγράμματος της Π.Ε./Ε.Α.Α. για τη Δημοτική Εκπαίδευση
  - ο Συγγραφή του συμπληρωματικού υλικού για την εφαρμογή του υπό έμφαση στόχου «Αειφόρος Ανάπτυξη: Πρασινίζουμε τα σχολεία μας, βελτιώνουμε την ποιότητα ζωής μας», σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.
  - ο Συγγραφή Οδηγού «Ιδέες και προτάσεις για καθορισμό και διερεύνηση ζητημάτων της Αειφόρου Περιβαλλοντικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής της σχολικής μονάδας».
  - ο Συγγραφή Οδηγού «Ιδέες και παραδείγματα για παρεμβάσεις και αλλαγές στη σχολική μονάδα με βάση την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη».
  - ο Συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού «Η λίμνη της Ορόκλινης: Εκπαιδευτικές προτάσεις για τη Δημοτική Εκπαίδευση», στα πλαίσια του έργου LIFE OROKLINI (LIFE10 NAT/CY/000716).

- **Διοργάνωση Συνεδρίων και Ημερίδων για την Π.Ε./Ε.Α.Α. (ενδεικτικά αναφέρονται τα πιο κάτω):**
  - ο Συνάντηση εργασίας και Ημερίδα ενημέρωσης του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Life με τίτλο "Rethink (Reduce, Reuse, Recycle) - Εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τη Μείωση, Επαναχρησιμοποίηση και Ανακύκλωση των απορριμμάτων στην Κύπρο (2- 4 Ιουλίου 2014)
  - ο Εκπαιδευτική Ημερίδα "Ο υδροβιότοπος της Λίμνης της Ορόκλινης". Παρουσίαση εκπαιδευτικής βαλίτσας "Η λίμνη της Ορόκλινης" (11 Απριλίου 2014)
  - ο Εκπαιδευτική Ημερίδα για παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού "Αποστολή Νερό - Μη Συμβατικοί Υδάτινοι Πόροι" (28-29 Ιανουαρίου 2014)
  - ο Συνδιοργάνωση με το τμήμα εκδηλώσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων Ημερίδας στη Βουλή για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (4 Ιουνίου 2014)
  - ο Συνδιοργάνωση με το τμήμα εκδηλώσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων συζήτησης στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος με θέμα τις κλιματικές αλλαγές (28 Μαρτίου 2014)
  - ο Συνέδριο για την «Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη: Συνεργασία Σχολείου-Κοινότητας», το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 28 Μαρτίου 2015, στο ξενοδοχείο Hilton Park στη Λευκωσία, το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.
- **Συμμετοχή σε επιτροπές εμπειρογνομόνων και ετοιμασία εθνικών εκθέσεων για την Π.Ε./Ε.Α.Α.:**
  - ο Επιτροπή της UNECE (United Nations Economic Commission for Europe) για τη στρατηγική για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη
  - ο Επιτροπή UNESCO για την ολοκλήρωση της δεκαετίας για την Ε.Α.Α. (2005-2014) και τον καθορισμό των βασικών πυλώνων για την Ε.Α.Α., μετά το 2015 (GAP [Global Action Plan on Education for Sustainable Development])
  - ο Διεθνής Επιτροπή του Μεσογειακού Γραφείου Περιβάλλοντος για τη Μεσογειακή Στρατηγική για την Ε.Α.Α.
  - ο Διεθνές Δίκτυο ENSI "Environment and School Initiatives".
- **Άλλες δραστηριότητες και δράσεις:**
  - ο Συμμετοχή της ομάδας Π.Ε. σε άλλες εκδηλώσεις εθελοντικού χαρακτήρα, όπως: α) το περιβαλλοντικό φεστιβάλ Αστρά, β) η περιβαλλοντική εκδήλωση του Δήμου Ιδαίου, γ) η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος
  - ο Συνεργασία της ομάδας Π.Ε. με το Γραφείο της Επιτροπής Περιβάλλοντος και παροχή διαλέξεων στα σχολεία, αλλά και σε άλλες ομάδες πληθυσμού σε θέματα σχετικά με το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
  - ο Επέκταση σε παγκύπρια βάση του Προγράμματος Τηγανοκίνηση, το οποίο εφαρμόζεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με τον Μη-Κυβερνητικό Οργανισμό «Ακτή» με τη συμμετοχή πέραν των 200 σχολείων από τη Δημοτική, Μέση Γενική και Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση
  - ο Συμβουλευτική στήριξη των σχολείων και διεξαγωγή σεμιναρίων για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη σε σχολική βάση
  - ο Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε εθνικό πλαίσιο, όπως το πρόγραμμα «Τηγανοκίνηση», το οποίο έχει σχεδιασθεί από κοινού και υλοποιείται από τον Μη-Κυβερνητικό Οργανισμό «ΑΚΤΗ», με τη συμμετοχή πέραν των 200 σχολείων από όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Λεπτομέρειες για όλες τις δράσεις της Ομάδας Π.Ε. του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου μπορείτε να βρείτε στην αναθεωρημένη ιστοσελίδα του Δικτύου Κ.Π.Ε. <http://www.moec.gov.cy/dkpe/>

11.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

11.1 ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Έργο της Υ.Α.Π. είναι:

- ο συντονισμός των διαδικασιών έκδοσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων,
- οι διαδικασίες συγγραφής, έκδοσης και εκσυγχρονισμού των διδακτικών βιβλίων, καθώς και η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές όλων των βαθμίδων της Εκπαίδευσης,
- η αγορά των διδακτικών βιβλίων που εκδίδονται από το Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» στην Ελλάδα και οι διαδικασίες μεταφοράς τους από την Ελλάδα στην Κύπρο,
- η έκδοση υλικού (βιβλιαρίων, εξωφύλλων, αφισών, εντύπων κ.ά.) για τις ανάγκες:
  - ο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού,
  - ο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,
  - ο του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης,
  - ο άλλων υπηρεσιών που υπάγονται στο Υ.Π.Π.,
- η ευθύνη για την ετοιμασία των εγγράφων των προσφορών για την προκήρυξη των εκδόσεων της, η αξιολόγηση και κατακύρωση των προσφορών, καθώς και η επίβλεψη των εκδόσεων στα τυπογραφεία,
- σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Δημοτικής, Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης και την Αποθήκη του Υ.Π.Π., προχώρησε στη δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για την ηλεκτρονική παραγγελία των διδακτικών βιβλίων.

Για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των εργασιών της, η Υ.Α.Π. συνεργάζεται στενά με τους πιο κάτω φορείς:

- το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της Ελλάδας
- το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»
- τις Διευθύνσεις της Εκπαίδευσης
- το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
- το Κυβερνητικό Τυπογραφείο
- τα ιδιωτικά τυπογραφεία
- την Αποθήκη του Υ.Π.Π.
- το Λογιστήριο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
- τα Πανεπιστήμια Κύπρου
- τις Συνδικαλιστικές Οργανώσεις των Εκπαιδευτικών.

11.2 ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων έχει εμπλακεί ενεργά στην έκδοση νέων διδακτικών εγχειριδίων και στην παραγωγή επιπρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού, στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης. Το 2015 ετοιμάστηκαν 110 νέες/αναθεωρημένες εκδόσεις για τις ανάγκες των σχολείων για τη σχολική χρονιά 2015-2016.

Στην Κυπριακή Εκπαίδευση χρησιμοποιούνται διδακτικά βιβλία εκδόσεις Υ.Α.Π., Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», «Άλλων Πηγών» και νέο υλικό που ετοιμάστηκε για εφαρμογή των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων. Στους πιο κάτω πίνακες παρουσιάζονται αναλυτικά οι αριθμοί των βιβλίων που χρησιμοποιούνται ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

Πίνακας 1: Εκδόσεις Υ.Α.Π. (Επανεκδόσεις/Νέες Εκδόσεις Βιβλίων Υ.Α.Π.)

ΒΑΘΜΙΔΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΙΤΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Δημοτική Εκπαίδευση (Δημοτικό, Προδημοτική)	125
Μέση Εκπαίδευση (Γυμνάσιο, Λύκειο)	144
Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	193
ΣΥΝΟΛΟ	462

Πίνακας 2: Εκδόσεις Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» (Αγορά βιβλίων Ι.Τ.Υ.Ε.)

ΒΑΘΜΙΔΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΙΤΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Δημοτική Εκπαίδευση	67
Μέση Εκπαίδευση	73
Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	47
ΣΥΝΟΛΟ	187

Πίνακας 3: Εκδόσεις ΑΛΛΩΝ ΠΗΓΩΝ (Αγορά βιβλίων ΑΛΛΩΝ ΠΗΓΩΝ)

ΒΑΘΜΙΔΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΙΤΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Δημοτική Εκπαίδευση	-
Μέση Εκπαίδευση	51
Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	29
ΣΥΝΟΛΟ	80

Πίνακας 4: Σύνολο Διδακτικών Βιβλίων Μαθητή Σχολικής Χρονιάς 2015-2016

ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΙΤΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ			
	Υ.Α.Π.	Ι.Τ.Υ.Ε.	ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ / ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ	125	67	-	192
ΜΕΣΗ	144	73	51	268
ΤΕΧΝΙΚΗ	193	47	29	269
ΣΥΝΟΛΟ	462 (63%)	187 (26%)	80 (11%)	729 (100%)

11.3.4. Προϋπολογισμός Υ.Α.Π.

Πιο κάτω δίνονται στοιχεία που αφορούν στις δαπάνες της Υ.Α.Π. για το 2015.

Πίνακας 5: Στοιχεία Δαπανών Υ.Α.Π. κατά το 2015

	ΔΑΠΑΝΗ
Επανεκδοση/ Αναθεώρηση/ Νέες εκδόσεις βιβλίων και διδακτικών πακέτων Υ.Α.Π.	€1.021.653,00
Αγορά βιβλίων Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», παραλαβή ή/και αποστολή βιβλίων και εγγράφων από και προς το εξωτερικό	€1.344.430,00
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ	€2.366.083,00

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι οι δαπάνες για βιβλία σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης το 2015 ανήλθε στο ποσό των €2.366.083,00.

12.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (Κ.Ε.Ε.Α.)

Το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (Κ.Ε.Ε.Α.) δημιουργήθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Αύγουστο του 2008. Οι δράσεις του Κέντρου συνοψίζονται σε τρεις άξονες:

- Είναι υπεύθυνο για τη διεξαγωγή διεθνών και τοπικών ερευνών σε παιδαγωγικά και εκπαιδευτικά θέματα (π.χ. εκπαιδευτική πολιτική, αναλυτικά προγράμματα, επιμόρφωση εκπαιδευτικών).
- Διεξάγει αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών καινοτομιών, παρεμβάσεων και προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) στις σχολικές μονάδες της Κύπρου.
- Ενθαρρύνει τη δημιουργία και ανάπτυξη ερευνητικής κουλτούρας σε σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Κατά το έτος 2015, στη βάση του ετήσιου προγραμματισμού του, το Κ.Ε.Ε.Α. δραστηριοποιήθηκε σε σημαντικά ερευνητικά προγράμματα, ως προς τους τρεις αυτούς άξονες, ως ακολούθως:

12.1 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

12.1.1 Διεθνείς Έρευνες

Το Κ.Ε.Ε.Α. εμπλέκεται σε ερευνητικά προγράμματα, αρκετά από τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και διοργανώνονται από διεθνείς οργανισμούς (π.χ. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης). Συγκεκριμένα, το Κ.Ε.Ε.Α. εκπροσωπεί το Υ.Π.Π. στις εξής διεθνείς έρευνες:

- **Programme for International Student Assessment (PISA)** – Η έρευνα εστιάζει στον καθορισμό αξιόπιστων δεικτών σε θέματα που σχετίζονται με τα μαθησιακά αποτελέσματα των εκπαιδευτικών συστημάτων (γνώσεις και δεξιότητες στους τομείς της Κατανόησης Κειμένου, των Μαθηματικών, των Φυσικών Επιστημών και της Επίλυσης Προβλήματος), κατά την περίοδο στην οποία η υποχρεωτική εκπαίδευση βαίνει προς την ολοκλήρωσή της ή έχει μόλις ολοκληρωθεί.
  - PISA 2012: Εντός του 2015, το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε σε δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων της Έρευνας. Επίσης, υλοποιήθηκαν περαιτέρω αναλύσεις των δεδομένων.
  - PISA 2015: Το 2015 πραγματοποιήθηκε η κύρια φάση της Έρευνας, κατά την περίοδο Μαρτίου-Απριλίου, με τη συμμετοχή 6309 μαθητών από 127 δημόσια και ιδιωτικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το Κ.Ε.Ε.Α. οργάνωσε, συντόνισε και επέβλεψε τόσο τη συλλογή όσο και την κωδικοποίηση των δεδομένων και πραγματοποίησε διεξοδικούς ελέγχους ποιότητας. Η υποβολή των δεδομένων της Κύπρου στους διοργανωτές έγινε σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα της Έρευνας. Τα δεδομένα υποβλήθηκαν στον οργανισμό Educational Testing Service (ETS), για να τύχουν επεξεργασίας, μαζί με τα αντίστοιχα δεδομένα από τις υπόλοιπες συμμετέχουσες χώρες.
- **Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS)** – Η έρευνα εξετάζει τις επιδόσεις μαθητών Δ΄ Δημοτικού και Β΄ Γυμνασίου στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες,

σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, η έρευνα αντλεί πληροφορίες για την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος, τις διδακτικές πρακτικές και τους σχολικούς πόρους.

- ο TIMSS 2015: Τον Ιανουάριο του 2015 έγιναν ενημερωτικές συναντήσεις/εργαστήρια για προετοιμασία της ομαλής διεξαγωγής της Έρευνας στα σχολεία. Κατά την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2015 υλοποιήθηκε η συλλογή των δεδομένων, στο πλαίσιο της κύριας φάσης της Έρευνας. Σε αυτή συμμετείχαν 4343 μαθητές Δ΄ τάξης από 146 δημόσια και 2 ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι διαδικασίες της Έρευνας ολοκληρώθηκαν με την κωδικοποίηση και καταχώρηση των δεδομένων και τη διεξαγωγή ελέγχων ποιότητας. Τα δεδομένα υποβλήθηκαν στον οργανισμό International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), για να τύχουν επεξεργασίας, μαζί με τα αντίστοιχα δεδομένα από τις υπόλοιπες συμμετέχουσες χώρες
- **Teaching and Learning International Study (TALIS)** – Βασικός σκοπός της έρευνας είναι η συλλογή πληροφοριών από τους διευθυντές και τους εκπαιδευτικούς γυμνασιακού επιπέδου σε διεθνές επίπεδο, ως προς την επαγγελματική τους ανάπτυξη, τη διδασκαλία και την επίδρασή τους στη μάθηση των μαθητών.
  - ο TALIS 2013: Το 2013 πραγματοποιήθηκε η κύρια φάση της Έρευνας και σε αυτήν συμμετείχαν 2000 εκπαιδευτικοί. Εντός του 2015, το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε σε ανάρτηση της βάσης δεδομένων για την Έρευνα, ούτως ώστε τα δεδομένα να είναι προσβάσιμα για κάθε ενδιαφερόμενο. Εμπλέκκε, επίσης, σε δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων της Έρευνας.
- **Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC)** – Η Έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση των επιπέδων γλωσσικού, μαθηματικού και τεχνολογικού αλφαριθμητισμού ενηλίκων ηλικίας 16 με 65.
  - ο PIAAC 2012: Το 2012 πραγματοποιήθηκε η κύρια φάση της Έρευνας με τη συμμετοχή 4500 ενηλίκων. Εντός του 2015, το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε σε δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων της Έρευνας.

12.1.2. Ευρωπαϊκές Έρευνες

Το Κ.Ε.Ε.Α., πέρα από τη συμμετοχή του, ως εκπροσώπου του Υ.Π.Π., στις διεθνείς έρευνες που αναφέρθηκαν πιο πάνω, συμμετέχει επίσης στα πιο κάτω Ευρωπαϊκά ερευνητικά Προγράμματα:

- **Professional Learning through Feedback and Reflection-PROFLEC (2012-2014)** – Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα είχε στόχο να αναπτύξει σε ευρωπαϊκό επίπεδο διαγνωστικά εργαλεία μέτρησης δεξιοτήτων εκπαιδευτικής ηγεσίας και διοίκησης, τα αποτελέσματα των οποίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς επαγγελματικής ανάπτυξης ηγετικών στελεχών. Εντός του 2015, το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε σε δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων του Προγράμματος.
- **Assessment of Transversal Skills 2020-ATS 2020 (2015-2018)** – Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα έχει χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του ERASMUS +, Key Action 3 (Support for policy reform). Στόχο έχει την ανάπτυξη και ερευνητική επικύρωση ενός μοντέλου για την καλλιέργεια και την αξιολόγηση συγκεκριμένων οριζόντιων δεξιοτήτων (transversal skills). Σε αυτή την πρώτη χρονιά, η δράση του Κ.Ε.Ε.Α. επικεντρώθηκε στη διαμόρφωση του ερευνητικού μεθοδολογικού πλαισίου για αξιολόγηση του μοντέλου ATS2020.

12.1.3. Τοπικές Έρευνες

- **Πρόγραμμα Λειτουργικού Αναλφαριθμητισμού Γ΄ και Στ΄ τάξης Δημοτικού** – Σε τοπικό επίπεδο, το Κ.Ε.Ε.Α. διεξάγει τη διαχρονική έρευνα «Πρόγραμμα Λειτουργικού Αναλφαριθμητισμού» (Π.Λ.Α.), σε παγκύπρια κλίμακα, για όλους τους μαθητές Γ΄ και Στ΄ Δημοτικού. Η έρευνα στοχεύει στον εντοπισμό μαθητών 'με ρίσκο' για λειτουργικό αναλφαριθμητισμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας προωθούνται στα σχολεία και στις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης του Υ.Π.Π., ώστε αυτοί οι μαθητές να λάβουν έγκαιρα στήριξη κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο σχολείο. Στην έρευνα, το 2015

έλαβαν μέρος 8000 μαθητές Γ΄ τάξης και 7500 μαθητές Στ΄ τάξης. Επιπρόσθετα, το 2015 ορίστηκαν για πρώτη φορά κοινές μέρες χορήγησης των δοκιμών σε όλες τις σχολικές μονάδες. Ως προς την ερευνητική διαδικασία, για πρώτη φορά επιχειρήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες:

- ο συμπεριλήφθηκαν στο ερωτηματολόγιο του μαθητή μεταβλητές, οι οποίες εξέταζαν τον παράγοντα γονεϊκή εμπλοκή για διερεύνηση πιθανών συσχετίσεων με το ρίσκο για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαριθμητισμό,
  - ο υιοθετήθηκε η μέθοδος της βηματικής λογιστικής παλινδρόμησης, με σκοπό τον εντοπισμό των καλύτερων προβλεπτικών μεταβλητών για την ύπαρξη 'ρίσκου' για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαριθμητισμό,
  - ο εφαρμόστηκαν μοντέλα πολυεπίπεδης ανάλυσης, με σκοπό να διερευνηθεί η επίδραση παραγόντων του «σχολείου» στο 'ρίσκο' για λειτουργικό αλφαριθμητισμό,
  - ο επιχειρήθηκε σύγκριση των αποτελεσμάτων των δύο κύκλων του Π.Λ.Α. (Γ΄ και Στ΄ τάξης) και
  - ο διερευνήθηκε η προβλεπτική εγκυρότητα των δοκιμών του Π.Λ.Α., αλλά και του κριτηρίου διαχωρισμού.
- **Εγκυροποίηση Δοκιμών Ελληνομάθειας** – Το Κ.Ε.Ε.Α., σε συνεννόηση με τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, προχώρησε στην εγκυροποίηση των εργαλείων Ελληνομάθειας «Μιλώ Ελληνικά». Συγκεκριμένα, εγκυροποίησε τα διαγνωστικά δοκίμια «Μιλώ Ελληνικά Ι» σε μαθητές δημοτικού σχολείου στο κυπριακό συγκείμενο. Παράλληλα, έγιναν ενέργειες προσαρμογής του εν λόγω εργαλείου, στη βάση των αποτελεσμάτων της έρευνας εγκυροποίησης.
  - **Ανατροφοδότηση για Στήριξη των Παιδιών με Αυξημένες Πιθανότητες για Λειτουργικό Αναλφαριθμητισμό** – Το Κ.Ε.Ε.Α. διεξήγαγε εντός του 2015 έρευνα με στόχο την ανατροφοδότηση από τα δημοτικά σχολεία, από διευθυντές και εκπαιδευτικούς, για τις πρακτικές στήριξης των παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαριθμητισμό, με βάση τα αποτελέσματα τους στα δοκίμια του Προγράμματος Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού (Π.Λ.Α.).
  - **Έκθεση Προόδου Υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία 2013-2015** – Το Κ.Ε.Ε.Α. ανέλαβε την ετοιμασία σχετικής έκθεσης, μετά από συλλογή δεδομένων από όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παγκύπρια.

12.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Υ.Π.Π.

Κατά τη χρονιά 2015, το Κ.Ε.Ε.Α. ολοκλήρωσε τις ακόλουθες αξιολογήσεις, οι οποίες αναμένεται να διευκολύνουν το Υ.Π.Π. στη λήψη αποφάσεων που να στηρίζονται σε έγκυρα επιστημονικά αποτελέσματα:

- **Αξιολόγηση του Νέου Ωρολογίου Προγράμματος Μέσης Εκπαίδευσης σε Τέσσερα Πιλοτικά Σχολεία** – Η παρούσα αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε κατά την τρίτη χρονιά υλοποίησης της πιλοτικής εφαρμογής του θεσμού, έτσι ώστε να εντοπιστούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά της.
- **Αξιολόγηση του Προγράμματος Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών της Γ΄ Λυκείου** – Το Κ.Ε.Ε.Α. ανέλαβε τη διεξαγωγή αξιολόγησης του προγράμματος επιμόρφωσης για εκπαιδευτικούς Γ΄ Λυκείου, που διοργανώθηκε από το Υ.Π.Π. σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, στο πλαίσιο των ευρύτερων επιμορφωτικών δράσεων για τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
- **Επαναξιολόγηση της Ειδικότητας της Κομμωτικής στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση** – Το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της αξιολόγησης της Ειδικότητας της Κομμωτικής, η οποία λειτούργησε για δεύτερη σχολική χρονιά σε τέσσερις Τεχνικές Σχολές. Υλοποιήθηκε η αξιολόγηση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας της ειδικότητας μέσα από τις απόψεις των εμπλεκόμενων (μαθητών, εκπαιδευτών, εποπτικού προσωπικού).
- **Αξιολόγηση του θεσμού του Ανοικτού Σχολείου** – Το Κ.Ε.Ε.Α. διενήργησε, εντός του 2015, έρευνα αξιολόγησης του Ανοικτού Σχολείου. Η αξιολόγηση κρίθηκε απαραίτητη, εφόσον ο θεσμός λειτουργεί ακόμη σε πιλοτική βάση.

- **Αξιολόγηση του Μουσικού Λυκείου** – Η συγκεκριμένη αξιολόγηση κρίθηκε απαραίτητη για τη θεσμοθέτηση του Μουσικού Σχολείου. Το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε σε συλλογή δεδομένων από τους εμπλεκόμενους (μαθητές, αποφοίτους, εκπαιδευτικούς) και ετοίμασε σχετική έκθεση αποτελεσμάτων.
- **Αξιολόγηση των Προεπαγγελματικών Προγραμμάτων στις Ειδικές Μονάδες Μέσης και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης και στα Ειδικά Σχολεία** – Σύμφωνα με την επικύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η Κυπριακή Δημοκρατία οφείλει να διεξαγάγει έρευνα αξιολόγησης των προεπαγγελματικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται στα Ειδικά Σχολεία και στις Ειδικές Μονάδες Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε σε σχετικό μεθοδολογικό σχεδιασμό και πραγματοποίησε τη σχετική έρευνα.

12.3 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Το Κ.Ε.Ε.Α. ανέλαβε την ενίσχυση αριθμού σχολείων για διεξαγωγή έρευνας δράσης σε επίπεδο σχολικής μονάδας, σε θέματα που συνάδουν με τα ενδιαφέροντα και τις εκπαιδευτικές ανάγκες της ίδιας της σχολικής μονάδας.

Επίσης, συμμετείχε στα ακόλουθα Ευρωπαϊκά ερευνητικά Προγράμματα:

- **Out of the Box' Empowering School Leaders through Action Research** (Comenius-Regio Partnerships) (2013-2015) – Το ερευνητικό Πρόγραμμα αναφέρθηκε στους τρόπους βελτίωσης των σχολικών μονάδων, ως αποτέλεσμα έρευνας δράσης από τα διευθυντικά στελέχη τους (Κύπρου - Ηνωμένου Βασιλείου). Το Πρόγραμμα, το οποίο ήταν διετές, ολοκληρώθηκε το 2015.
- **Τεχνολογία και Οικογένεια στην Ανάπτυξη του Μαθηματικού Συλλογισμού** (Comenius-Regio Partnerships) (2013-2015) – Εντός του 2015 ολοκληρώθηκε το ερευνητικό Πρόγραμμα, το οποίο αποσκοπούσε στην ανάπτυξη του μαθηματικού συλλογισμού μαθητών Δημοτικού Σχολείου, μέσα από τη συμμετοχική ανάπτυξη και εφαρμογή εκπαιδευτικού υλικού (Κύπρου - Ελλάδας).

Επιπλέον, το ΚΕΕΑ συνεργάστηκε με το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας για τη διεξαγωγή των Διαγωνισμών «Μαθητές στην Έρευνα» (Μ.Ε.Ρ.Α.) και «Τεχνολογία και Καινοτομία στην Εκπαίδευση» (Τ.Ε.Κ.Ε.).

13.

ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Η Μονάδα Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού αποτελεί μετεξέλιξη της αποτελούμενης από Διοικητικούς Λειτουργούς Γενικής Διοίκησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και έχει συσταθεί στη βάση των εισηγήσεων της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η Μονάδα είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή των στρατηγικών σχεδιασμών του Υπουργείου και την υλοποίηση του οράματός του για τα θέματα που εμπίπτουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.

Η Μονάδα Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού στελεχώνεται κυρίως από Διοικητικούς Λειτουργούς, οι οποίοι πλαισιώνουν τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου για τον χειρισμό θεμάτων πολιτικής, στρατηγικής και συντονισμού και επιτελούν συμβουλευτικό ρόλο σε σχέση με τη Νομοθεσία και τις ισχύουσες διαδικασίες. Πρόσθετα, οι Λειτουργοί αυτοί είναι αρμόδιοι για τη διαχείριση θεμάτων τόσο του δημοσιοϋπαλληλικού προσωπικού του Υπουργείου όσο και των εκπαιδευτικών λειτουργών.

Η Μονάδα Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού υποδιαιρείται στους ακόλουθους Τομείς:

Τομέας (1): Γενική Διοίκηση

Τομέας (2): Ανθρώπινο Δυναμικό

Κλάδος Α: Δημοσιοϋπαλληλικό Προσωπικό

Κλάδος Β: Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Επιπρόσθετα με τους πιο πάνω Τομείς, η Μονάδα Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού περιλαμβάνει το Αρχείο, την Αποθήκη, την Περιουσία και τα Κληροδοτήματα και το Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών.

13.1 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ο Τομέας της Γενικής Διοίκησης περιλαμβάνει τον προγραμματισμό, την οργάνωση, την εποπτεία, τον συντονισμό και τον έλεγχο των ακόλουθων θεμάτων: Σχολικά Κτήρια, Κληροδοτήματα, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Προγράμματα Κατάρτισης Συμβουλίου της Ευρώπης, Διμερείς Συμφωνίες, Κρατικές Χορηγίες/Επιχορηγήσεις, Σχολικές Εφορείες, Θέματα Γενικού Ελεγκτή, Εκθέσεις Επιτρόπου Διοικήσεως και Επιτρόπου Νομοθεσίας, Σωματεία και Ιδρύματα, Απαλλοτριώσεις, Μονάδα Ευρυδίκη και άλλα συναφή θέματα.

Όσον αφορά στον χειρισμό των πιο πάνω, ο Τομέας Γενικής Διοίκησης μεριμνά για την εφαρμογή της σχετικής Νομοθεσίας και την δρομολόγηση των σχετικών διαδικασιών μέσω της σύνταξης σημειωμάτων, επιστολών, εκθέσεων και πρακτικών, ενώ ταυτόχρονα συντονίζει τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, και διεκπεραιώνει τη διαδικασία υποβολής προτάσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο και υποβολής απαντήσεων στα Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων που θέτουν Ερωτήσεις στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για τα θέματα αυτά, στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης και των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου.

Όσον αφορά στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, που εμπίπτουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Γενικής Διοίκησης, αυτά είναι ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού (Κ.Ο.Α.), ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου (Θ.Ο.Κ.) και ο Οργανισμός Νεολαίας (Ο.ΝΕ.Κ.). Ο Τομέας της Διοίκησης είναι υπεύθυνος για τη διαδικασία διαμόρφωσης και οριστικοποίησης των ετήσιων Προϋπολογισμών τους σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, για την εφαρμογή της διαδικασίας για πιθανές

τροποποιήσεις στις αντίστοιχες Νομοθεσίες τους σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, για την υποβολή Προτάσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο και τη διαμόρφωση των απαντήσεων σε ερωτήσεις των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Ταυτόχρονα, η Διοίκηση επιβλέπει την υλοποίηση των προϋπολογισμών τους και αποτελεί τον συνδετικό κρίκο ανάμεσα στους εν λόγω Οργανισμούς και το Υπουργείο. Ο Τομέας της Διοίκησης είναι, επίσης, υπεύθυνος για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, οι οποίοι λαμβάνουν κρατική χορηγία, όπως είναι η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή (Κ.Ο.Ε.) και η Κυπριακή Αρχή Αντι-Ντόμπινγκ (Κ.Α.ΑΝ).

13.2 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

13.2.1 Κλάδος Α: Δημοσιοϋπαλληλικό Προσωπικό

Ο Κλάδος Α του Τομέα Ανθρώπινου Δυναμικού περιλαμβάνει τα θέματα του δημοσιοϋπαλληλικού προσωπικού, όπως για παράδειγμα τους όρους υπηρεσίας του μόνιμου, έκτακτου και ωρομίσθιου προσωπικού του Υ.Π.Π. και των Σχολικών Μονάδων, στη βάση της σχετικής Νομοθεσίας, των Κανονισμών και των σχετικών εγκυκλίων. Ταυτόχρονα, χειρίζεται θέματα διαδικασιών πρόσληψης, προαγωγής, μετακίνησης, μετάθεσης, αφυπηρέτησης, καθώς και πειθαρχικών διαδικασιών.

13.2.2 Κλάδος Β: Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Ο Κλάδος Β του Τομέα Ανθρώπινου Δυναμικού περιλαμβάνει τα θέματα οργάνωσης και διοίκησης του εκπαιδευτικού προσωπικού. Οι Λειτουργοί του Κλάδου τηρούν στοιχεία για όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό του Υπουργείου, παρακολουθούν και μεριμνούν για την εφαρμογή της σχετικής εκπαιδευτικής Νομοθεσίας και των Κανονισμών και υποβάλλουν εισηγήσεις για νομοθετικά ζητήματα. Μέσω του Κλάδου, και σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις εκπαίδευσης του Υ.Π.Π., παρακολουθούνται και ελέγχονται οι οργανικές θέσεις, υλοποιείται η διαδικασία για την πλήρωση των κενών θέσεων και την εξασφάλιση νέων θέσεων για τις ανάγκες της εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, παρακολουθεί τους όρους απασχόλησης, τις άδειες, τις απουσίες και αφυπηρετήσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού. Αναλαμβάνει τη διαδικασία διεξαγωγής πειθαρχικών ερευνών και συμβουλεύει τους ερευνώντες λειτουργούς για πειθαρχικά ζητήματα. Περαιτέρω, χειρίζεται τα θέματα της Μικτής Επιτροπής Προσωπικού Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Μ.Ε.Π.Ε.Υ.), που είναι το επίσημο όργανο μεταξύ κυβερνητικής πλευράς και συνδικαλιστικών εκπαιδευτικών οργανώσεων

13.3. ΑΠΟΘΗΚΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Βασικός σκοπός της Αποθήκης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η αποστολή σχολικών χρειωδών και η ολόχρονη εξυπηρέτησή τους.

Σε συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς (Υ.Α.Π., Δ/ντές Δ.Μ.Τ.Ε., Επιθεωρητές) προβαίνει σε προκήρυξη προσφορών για όλα τα είδη που αποστέλλονται στα σχολεία: Βιβλία, Γραφική Ύλη, Υλικά Τέχνης, Διδακτικά Μέσα, Υλικά Χημείας, Υλικά Φυσικής, Βιολογίας, Οικιακής Οικονομίας, Σχεδιασμού και Τεχνολογίας, Μουσικά Όργανα και Είδη Γυμναστικής.

Στη συνέχεια, με τη συνεργασία των επιτυχόντων προσφοροδοτών, φροντίζει για την παραλαβή και αποθήκευση των ειδών αυτών μέχρι την αποστολή τους στα σχολεία. Η Αποθήκη αναλαμβάνει την παρακολούθηση τήρησης των συμβολαίων και την ετοιμασία ενταλμάτων πληρωμής για κάθε παραλαβή και σε συνεργασία με το Λογιστήριο του Υπουργείου Παιδείας προωθεί τις πληρωμές.

Ο προγραμματισμός ετοιμασίας των αποστολών γίνεται από την αποθήκη σε στενή συνεργασία με τα σχολεία, τις σχολικές εφορείες και τις κοινοτικές αρχές.

Με την ετοιμασία χρονοδιαγράμματος η Αποθήκη αναλαμβάνει να εξυπηρετήσει όλα τα δημόσια σχολεία Δ.Μ.Τ.Ε., δημόσια νηπιαγωγεία, ιδιωτικές σχολές δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, καθώς και σχολεία του εξωτερικού (Παροικίες), κατόπιν παραγγελιών τους.

Γίνεται σε κάθε επαρχία παράδοση από συμβασιούχο μεταφορέα και προσωπικό της Αποθήκης.

Επίσης, γίνονται και αρκετές ταχυδρομικές αποστολές εγκεκριμένων βιβλίων ή και βιβλίων που παραχωρούνται δωρεάν από συγγραφείς για τις βιβλιοθήκες των σχολείων.

Εκτός αυτών, η Αποθήκη παραχωρεί γραφική ύλη, υλικά τέχνης και διδακτικά μέσα σε όλα τα δημόσια σχολεία. Επίσης, πωλούνται και βιβλία εκδόσεως Υ.Α.Π. σε ιδιώτες.

Για τη φετινή χρονιά η Αποθήκη έχει εξυπηρετήσει περίπου 1000 εκπαιδευτικές μονάδες.

13.4. ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ

Το Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών, με Προϊστάμενο τον Πρώτο Επιμελητή, υπάγεται στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και αποτελεί μέρος της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Είναι ένας χώρος εφαρμοσμένης διοικητικής παρουσίας, απόλυτα αναγκαίος και απόλυτα συμβατός με τους στόχους της πολιτείας για τη συνεχή ανάπτυξη του κεφαλαίου που λέγεται «Παιδεία».

Είναι αρμόδιο για θέματα διοίκησης, οργάνωσης και στελέχωσης του προσωπικού 107 Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, 5 Εσπερινών Γυμνασίων-Λυκείων, 13 Τεχνικών Σχολών, 2 Εσπερινών Τεχνικών Σχολών, 8 Απογευματινών/Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών, 44 Σχολικών Εφορειών, 42 Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης (Κ.Ι.Ε.) και της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Τηρεί στοιχεία για όλους τους Επιμελητές – 423 περίπου – (Προσωπικούς Φακέλους, Φακέλους Αδειών). Παρακολουθεί και ελέγχει τις οργανικές θέσεις και φροντίζει για την πλήρωση των κενών θέσεων. Φροντίζει, επίσης, για τις άδειες ανάπαυσης, ασθένειας, μητρότητας, ιατροσυμβούλια, εμπιστευτικές εκθέσεις και τις αφυπηρετήσεις.

Υποβάλλει εισηγήσεις προς το Γενικό Διευθυντή για την καλύτερη στελέχωση των Σχολείων, των Γραφείων των Σχολικών Εφορειών, των Κ.Ι.Ε., των Απογευματινών/Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών και της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Έχει την ευθύνη για τον συντονισμό και την εποπτεία της εργασίας των Επιμελητών.

Ετοιμάζει τις προτάσεις προς το Υπουργικό Συμβούλιο και Αιτιολογικό Σημείωμα προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων για πρόσληψη έκτακτων Επιμελητών για τις ανάγκες της Υπηρεσίας και τον ετήσιο προϋπολογισμό για την απασχόληση έκτακτου προσωπικού για κάθε σχολικό έτος.

Από τον Ιούνιο του 2005 ανατέθηκε στο Γραφείο η Διαδικασία Πρόσληψης Έκτακτων Επιμελητών. Καθορίζει κριτήρια, αξιολογεί αιτήσεις υποψηφίων, ετοιμάζει και δημοσιεύει προκαταρκτικούς και τελικούς καταλόγους και προβαίνει σε προσλήψεις Έκτακτων Επιμελητών (σε Σχολεία Μέσης

Εκπαίδευσης, Σχολικές Εφορείες, Κ.Ι.Ε. και Απογευματινά/Βραδινά Τμήματα Τεχνικών Σχολών) ανάλογα με τις ανάγκες που υποβλήθηκαν.

Το Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών στην προσπάθειά του για αναβάθμιση της υπηρεσίας γενικά, προγραμματίζει Σεμινάρια, όπου και όταν είναι εφικτό, για επιμόρφωση των Επιμελητών.

Το Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών διαθέτει τη δική του ιστοσελίδα, στην οποία καταχωρούνται χρήσιμες πληροφορίες, έντυπα, βοηθήματα, κ.λπ. για τους Επιμελητές των Σχολείων, Σχολικών Εφορειών, Κ.Ι.Ε. και των Απογευματινών/Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι: http://www.moec.gov.cy/monada_dioikisis_epimeliton/

14.

ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ Υ.Π.Π.

14.1 ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (Μονάδα Δ.Ε.Τ.)

Η Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων (Μονάδα Δ.Ε.Τ.) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) είναι αρμόδια για τη διαχείριση και την εποπτεία των συγχρηματοδοτούμενων έργων, την υλοποίηση των οποίων, ως δικαιούχος, έχει αναλάβει το Υ.Π.Π.

Ο ρόλος της Μονάδας Δ.Ε.Τ. είναι σημαντικός, τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη ότι δρα καταλυτικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Ε.Ε., όσο και σε εθνικό επίπεδο, αφού με την υλοποίηση των έργων που αναλαμβάνει, εισρέουν στη Δημοκρατία σημαντικά κονδύλια, τα οποία αξιοποιούνται για:

- Την Προώθηση της διά βίου μάθησης,
- Την Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και
- Την Ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής συνοχής.

ΔΟΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ

Προϊστάμενος

Ως Προϊστάμενος της Μονάδας Δ.Ε.Τ. έχει οριστεί από τον Οκτώβριο του 2015, με Υπουργική Απόφαση, ο Δρ Κώστας Χαμπιαούρης, Πρώτος Λειτουργός Δημοτικής Εκπαίδευσης. Ο Προϊστάμενος της Μονάδας έχει την ευθύνη ετοιμασίας των προτάσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για συγχρηματοδότηση, καθώς, επίσης, και την ευθύνη διαχείρισης και ολοκλήρωσης των έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Λειτουργοί της Μονάδας

Η Μονάδα Δ.Ε.Τ. απαρτίζεται από έξι λειτουργούς, μια γραμματειακό λειτουργό και μία βοηθό λογιστικό λειτουργό. Οι εν λόγω λειτουργοί, συνεργάζονται στενά με τους φορείς που υλοποιούν τα συγχρηματοδοτούμενα έργα, το λογιστήριο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, άλλους εμπλεκόμενους στη συγχρηματοδότηση. Φορείς, τη Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συντονισμού και Ανάπτυξης, την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας, την Ελεγκτική Υπηρεσία και το Γενικό Λογιστήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, η οποία έχει ολοκληρωθεί στις 31 Δεκεμβρίου 2015, η Μονάδα Δ.Ε.Τ. ολοκλήρωσε με επιτυχία έξι (6) συγχρηματοδοτούμενα έργα με συνολικό προϋπολογισμό **€32.483.941**. Για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 η Μονάδα Δ.Ε.Τ. αναμένεται να διαχειριστεί άλλα 6 νέα συγχρηματοδοτούμενα έργα με συνολικό προϋπολογισμό **€37.050.000**. Τονίζεται ότι, για πρώτη φορά, έργο του Υ.Π.Π. έχει επιλεγεί για συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Τ.Π.Α.), ενώ τα υπόλοιπα έργα θα συγχρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.).

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο:

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) είναι ένα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχει ως πρώτιστο στόχο την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Το Ε.Κ.Τ. είναι το κύριο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τη βελτίωση της αγοράς εργασίας. Συνδράμει ουσιαστικά στην κάλυψη των αναγκών που αφορούν στην κατάρτιση και απασχόληση των Ευρωπαίων πολιτών σε όλη την Ευρωπαϊκή επικράτεια. Ειδικότερα, το Ε.Κ.Τ. προωθεί τις δράσεις που υλοποιούνται κατ' εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής και ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση (www.structuralfunds.org.cy).

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) επιδιώκει την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διορθώνοντας ανισορροπίες μεταξύ περιφερειών. Το Ε.Τ.Π.Α. επικεντρώνει τις επενδύσεις του σε αρκετούς βασικούς τομείς προτεραιότητας. Αυτή η πρακτική του είναι κυρίως γνωστή ως «θεματική επικέντρωση» και αφορά:

- Στην έρευνα και την καινοτομία,
- Στο ψηφιακό θεματολόγιο,
- Στη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων,
- Στην οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα.

Οι πόροι του Ε.Τ.Π.Α. κατανέμονται σε αυτές τις προτεραιότητες, ανάλογα με την κατηγορία της κάθε περιφέρειας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2007 – 2013:

Έργα συγχρηματοδοτούμενα από το Ε.Κ.Τ.:

Για την Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013 η Μονάδα Δ.Ε.Τ. διαχειρίστηκε με απόλυτη επιτυχία και βαθμό υλοποίησης πέραν του 90% τα ακόλουθα έργα:

1. Πρόγραμμα Ενδοϋπηρεσιακής Κατάρτισης για Υποψήφιους Εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης

Το έργο «Ενδοϋπηρεσιακή Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης» αφορούσε στην επιμόρφωση που έλαβαν οι εκπαιδευτικοί της Μέσης Εκπαίδευσης και υλοποιήθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου.

Μέσω του έργου, επιδιώχθηκε η περαιτέρω ανάπτυξη, διεύρυνση και αναδιάρθρωση του πλαισίου, των δομών και των μηχανισμών συνεχιζόμενης επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών της Μέσης Εκπαίδευσης, με τρόπο που να συνδέεται άρρηκτα, να στηρίζουν και να υποστηρίζουν από την ευρύτερη εκπαιδευτική πολιτική, την πολιτική της διά βίου εκπαίδευσης, τις εκπαιδευτικές αλλαγές και την πολιτική ανάπτυξης του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας.

Ιδιαίτερη έμφαση είχε δοθεί και στην κάλυψη των αναγκών της υλοποιούμενης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, τόσο σε θέματα επιμόρφωσης, όσο και σε αυτά του αναγκαίου εκπαιδευτικού υλικού (π.χ. για την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και την επιμόρφωση στα Αναλυτικά Προγράμματα).

Ειδικότερα, το έργο συνέβαλε στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης που βρίσκονται σε διάφορα στάδια της καριέρας τους (στάδιο επιβίωσης, στάδιο προσαρμογής και στάδιο ωριμότητας), μέσω:

- της προσφοράς συστηματικών προγραμμάτων επιμόρφωσης σε διάφορες θεματικές ενότητες, με βάση τις προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, τις πάγιες ανάγκες των εκπαιδευτικών και των υφιστάμενων θέσεων εργασίας, τις απαιτήσεις των Νέων Αναλυτικών

Προγραμμάτων, καθώς επίσης και τις ανάγκες που είχαν προκύψει από τις εισηγήσεις του Π.Ι.Κ. μέσα από τη διαδικασία διερεύνησης εκπαιδευτικών αναγκών του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης ή άλλων παραγόντων (π.χ. επιπτώσεις οικονομικής κρίσης που αμβλύνουν την παραβατικότητα),

- της ανάπτυξης επιμορφωτικού υλικού (κυρίως για τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα) για σκοπούς ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και προώθησής του σε αυτούς, καθώς και της προμήθειας εκπαιδευτικού υλικού (σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή),
- της πραγματοποίησης συνεδρίων -σε ετήσια βάση-, τα οποία συνεισέφεραν στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, καθώς αφορούσαν τόσο γενικά, όσο και εξειδικευμένα εκπαιδευτικά αντικείμενα,
- της βελτίωσης των δεξιοτήτων των εκπαιδευτών τους (Λειτουργοί Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού), με την υλοποίηση δράσεων επιμόρφωσης,
- της καθοδήγησης και στήριξης των εκπαιδευτικών κάθε ειδικότητας (Σύμβουλοι).

Με την ολοκλήρωση του έργου, οι εκπαιδευτικοί Μέσης Εκπαίδευσης έχουν αναπτύξει τις δεξιότητές τους σε μεγάλο βαθμό, ως αποτέλεσμα της επιμόρφωσης που είχαν λάβει, τόσο σε επίπεδο κεντρικής επιμόρφωσης, όσο και σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Οι δεξιότητες που αποκτήθηκαν θα επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να συνεχίσουν να λειτουργούν αποτελεσματικά στο χώρο εργασίας τους.

Επιπρόσθετα, με τις διάφορες εκθέσεις που υποβλήθηκαν από τις Επιστημονικές Ομάδες, οι οποίες εργάστηκαν για τον σκοπό αυτό (όπως ο Σύμβουλος Αξιολόγησης Έργου), αναπτύχθηκε η απαραίτητη δυναμική για τη συνέχιση λειτουργίας του έργου, αλλά και τη λειτουργία σχετικού μηχανισμού (πλαίσιο αξιολόγησης έργου, κ.λπ.).

Το έργο με νέο αυξημένο συνολικό προϋπολογισμό **€15,078,478.00**, συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο κατά 85%. Η συνολική απορρόφηση του έργου ανέρχεται στο 97.62%.

2. Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.)

Το έργο αφορούσε στην υλοποίηση δράσεων υποστήριξης και ενίσχυσης Σχολικών Μονάδων που εντάσσονταν σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.). Οι Ζ.Ε.Π. αποτελούνται από συμπλέγματα σχολείων (νηπιαγωγείων, δημοτικών και γυμνασίων), που βρίσκονται σε υποβαθμισμένες περιοχές με μαθητικό πληθυσμό που προέρχεται από οικογένειες με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό και μορφωτικό επίπεδο.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, λειτουργούσαν οκτώ (8) Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας και κάλυπταν τις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου, καθώς και της ελεύθερης Αμμοχώστου.

Η στρατηγική επιδίωξη των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας αντανακλάται στις πιο κάτω συνιστώσες:

- Τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου
- Τον περιορισμό της σχολικής αποτυχίας
- Τη μείωση φαινομένων παραβατικότητας και
- Την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με τον περιορισμό του κινδύνου κοινωνικής περιθωριοποίησης και αποκλεισμού.

Η επίτευξη των πιο πάνω στόχων έγινε εφικτή μέσω στοχευμένων δράσεων/ ενεργειών, όπως:

- Τη δημιουργία/διατήρηση πρόσθετων θέσεων διδακτικού προσωπικού στις Σχολικές Μονάδες, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα μείωσης του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα
- Την προσφορά προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας προς τους μαθητές
- Την προσφορά προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης για τους μαθητές
- Την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στις ανάγκες των σχολείων

- Την προσφορά πρόσθετων υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης προς τους μαθητές και τους γονείς, μέσω της δημιουργίας και λειτουργίας Κέντρων Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών. Τα Κέντρα διαχειρίζονταν ειδικοί επιστήμονες και σε αυτά προσέφεραν τις υπηρεσίες τους ψυχίατροι, κλινικοί ψυχολόγοι, συμβουλευτικοί ψυχολόγοι και άλλοι ειδικοί
- Την πραγματοποίηση συνεδρίων και ενημερωτικών ημερίδων αναφορικά με το θεσμό των Ζ.Ε.Π.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, επωφελήθηκαν περίπου 7.000 μαθητές Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης σε 42 σχολικές μονάδες, ενώ στα πλαίσια της υλοποίησης του έργου, απασχολήθηκαν 280 άτομα ως ακολούθως:

- 10 Εκπαιδευτικοί Ζ.Ε.Π. κατά τον πρωινό χρόνο, οι θέσεις των οποίων προέκυψαν από τον διαχωρισμό των σχολικών τμημάτων, ο πληθυσμός των οποίων δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει τους 24 μαθητές
- 9 Κεντρικοί Συντονιστές Ζ.Ε.Π., οι οποίοι ασχολούνταν με το συντονισμό του Έργου σε κεντρικό επίπεδο
- 19 Τοπικοί Συντονιστές Ζ.Ε.Π., οι οποίοι ασχολούνταν με το συντονισμό του Έργου σε τοπικό επίπεδο
- 242 Εκπαιδευτές κατά τον απογευματινό χρόνο για τις δράσεις δημιουργικής απασχόλησης και ενισχυτικής διδασκαλίας

Στο πλαίσιο των δράσεων δημιουργικής απασχόλησης και ενισχυτικής διδασκαλίας, διδάσκονταν σε απογευματινό χρόνο τα ακόλουθα θέματα: Θέατρο, Σχεδιασμός και Τεχνολογία, Τέχνη, Φωτογραφία, Φυσική Αγωγή / Ομαδικά Αθλήματα, Φυσική Αγωγή / Χορός, Οικιακή Οικονομία, Μουσική / Γενικά, Μουσική / Κιθάρα, Μουσική / Μπουζούκι, Μουσική / Αρμόνιο, Μουσική / Κρουστά, Πληροφορική, Ελληνικά – Φιλολογικά, Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Βιολογία, Ξένες Γλώσσες.

Επιπρόσθετα των όσων αναφέρονται πιο πάνω, την ίδια περίοδο ξεκίνησαν τη λειτουργία τους τα Κέντρα Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης, η οποία αποτελεί βασική καινοτομία του Προγράμματος. Στα εν λόγω Κέντρα παρέχονταν υπηρεσίες και διοργανώνονταν δράσεις βιωματικού χαρακτήρα από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό για την ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικού προσωπικού, σε Σχολικές Μονάδες, οι οποίες εντάσσονταν στις Ζ.Ε.Π. Οι υπηρεσίες παρέχονταν στα Κέντρα Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης των Ζ.Ε.Π. Λευκωσίας (Δημοτικό Σχολείο Αγίου Κασσιανού), Λάρνακας (Περιφερειακό Γυμνάσιο Ξυλοφάγου), Λεμεσού (Γυμνάσιο Νεάπολης) και Πάφου (Γυμνάσιο Παναγίας Θεοσκεπάστης). Κατά τη διάρκεια λειτουργίας των Κέντρων, ο αριθμός των επωφελουμένων από τις προσφερόμενες υπηρεσίες σε αυτά ανέρχονταν περίπου στα 2500 άτομα (συμπεριλαμβανομένων των μαθητών, των γονέων και των εκπαιδευτικών των σχολείων Ζ.Ε.Π.).

Σημειώνεται ότι το Πρόγραμμα αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί μια από τις σημαντικότερες πολιτικές που εφαρμόζεται στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου για την επίτευξη του στόχου που έχει τεθεί στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» για μείωση του ποσοστού των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε λιγότερο από 10% έως το 2020.

Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια λειτουργίας του προγράμματος των Ζ.Ε.Π., το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην Κύπρο μειώθηκε από το 20,6% το έτος 2004 στο 9,1% το 2013.

Κατά τη λειτουργία του έργου, πραγματοποιήθηκαν οι πιο κάτω δράσεις:

α/α	Τίτλος Νομικής Δέσμευσης (ΝοΔε), με βάση το εγκεκριμένο Τ.Δ.Ε.
1	Μελέτη συντρέχουσας και τελικής αξιολόγησης του Έργου
2	Τεχνικός Σύμβουλος Υποστήριξης
3	Δράσεις Δημοσιότητας – Πινακίδες, Δωράκια, Ημερολόγια
4	Σύμβουλος Δημοσιότητας
5	Μισθοί εκπαιδευτικών που εργάζονται στις Ζ.Ε.Π.
6	Αγορά υπηρεσιών εκπαιδευτικών για την υλοποίηση προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης και ενισχυτικής διδασκαλίας
7	Ενοικίαση χώρων για τη στέγαση των Κέντρων Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης μαθητών και γονέων
8	Αγορά υπηρεσιών λειτουργίας και διαχείρισης για τα Κέντρα Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης μαθητών και γονέων
9	Αγορά υπηρεσιών από ειδικούς (κλινικούς ψυχολόγους, ψυχιάτρους, συμβουλευτικούς ψυχολόγους) για τα Κέντρα Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης μαθητών και γονέων
ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΤΕΘΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	
10	Εκπαιδευτικές Δράσεις βιωματικού χαρακτήρα
11	Παροχή υπηρεσιών φύλαξης και καθαριότητας κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και δημιουργικής απασχόλησης

Αναφορικά με τις πιο πάνω δράσεις, μέχρι και τη λήξη του έργου (ήτοι, τις 31/12/2015) οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες αναγράφονται στον αναθεωρημένο προϋπολογισμό του έργου, ο οποίος ανήλθε στα €10.533.794,00 ευρώ. Το εν λόγω ποσό αντιστοιχεί σε ποσοστό απορρόφησης 100,18% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.

3. Εσπερινή Τεχνική Σχολή Λεμεσού

Μετά την επιτυχή λειτουργία της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 07 Δεκεμβρίου 2011, προχώρησε στην ίδρυση Εσπερινής Τεχνικής Σχολής και στη Λεμεσό. Το έργο «Εσπερινή Τεχνική Σχολή Λεμεσού» συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Κυπριακή Δημοκρατία. Ο προϋπολογισμός του έργου ανήλθε στα €1.885.101,00. Σκοπός του έργου ήταν η παροχή δεύτερης ευκαιρίας σε άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει τη φοίτησή τους στη Μέση Γενική ή Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Στην εν λόγω Σχολή, η οποία άρχισε τη λειτουργία της κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011 – 2012, λειτούργησαν με επιτυχία οι κλάδοι Μηχανολογίας / Μηχανικής Αυτοκινήτων, Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών. Σε κατοπινό στάδιο αναμένεται να λειτουργήσουν και οι κλάδοι Ηλεκτρολογίας, Πολιτικής Μηχανικής και Αρχιτεκτονικής. Μέχρι την τρέχουσα σχολική χρονιά, έχουν εγγραφεί συνολικά 185 μαθητές. Στη Σχολή, που στεγάζεται στην Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού αλλά προσφέρει και μαθήματα στη Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού, έχουν εργοδοτηθεί 22 καθηγητές.

Η Σχολή συνεχίζει να δέχεται άτομα όλων των ηλικιών. Απόφοιτοι του Συστήματος Μαθητείας, καθώς και άτομα που έχουν φοιτήσει σε ιδιωτικές σχολές ή σε ξενόγλωσσα σχολεία, μπορούν επίσης να γίνουν δεκτά, νοουμένου ότι θα επιτύχουν σε κατατακτήριες γραπτές εξετάσεις. Απόφοιτοι Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης μπορούν, επίσης, να γίνουν δεκτοί.

Η φοίτηση είναι δωρεάν, έχει κανονική διάρκεια τεσσάρων ετών και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου, το οποίο είναι ισότιμο και αντίστοιχο με αυτό που απονέμουν οι πρωινές Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές. Οι απόφοιτοι της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής μπορούν να διεκδικήσουν θέση στα Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, αξιοποιώντας τις θέσεις που παραχωρούνται αποκλειστικά σ' αυτούς.

Οι απόφοιτοι των Εσπερινών Τεχνικών Σχολών αποκτούν προσόντα, για να εργαστούν σε παραγωγικούς κλάδους της οικονομίας, συμβάλλοντας, έτσι, στην άμεση αύξηση της απασχολησιμότητας.

4. Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.)

Το συγχρηματοδοτούμενο έργο «Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης» (ΜΙΕΕΚ), με αρχικό συνολικό προϋπολογισμό **4.411.696 Ευρώ**, δημιουργήθηκε με στόχο την προσφορά εξειδικευμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. βρίσκονται κάτω από την ευθύνη της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στα πλαίσια των μηχανισμών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Η θεματική προτεραιότητα του έργου εμπίπτει στην κατηγοριοποίηση «73 – Μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων με τη λήψη μέτρων για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία και του διαχωρισμού, βάσει του φύλου και αύξηση της πρόσβασης στη βασική επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και της ποιότητάς τους» με ποσοστό 100%.

Πρόκειται για Δημόσιες Σχολές, οι οποίες, μέσω των Προγραμμάτων τους, παρέχουν τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μεταλυκειακού επιπέδου και εξασφαλίζουν στους σπουδαστές τα ανάλογα προσόντα, με την παροχή επιστημονικών τεχνικών και επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Τα Προγράμματα αυτά χαρακτηρίζονται από ευελιξία και προσαρμοστικότητα απέναντι στις ραγδαία επιτελούμενες αλλαγές στην απασχόληση, στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, στα επαγγέλματα και το περιεχόμενο των επαγγελμάτων.

Οι εκπαιδευόμενοι, που ολοκληρώνουν επιτυχώς τη φοίτησή τους σε μονοετή ή διετή Προγράμματα, λαμβάνουν Δίπλωμα Μεταλυκειακής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και μπορούν στη συνέχεια να φοιτήσουν σε Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, νοουμένου ότι θα ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις εισδοχής των εν λόγω ιδρυμάτων.

Για τη διαχείριση των διαφόρων υποθέσεων των Μ.Ι.Ε.Ε.Κ, έχουν δημιουργηθεί τα ακόλουθα όργανα:

- Συμβουλευτικό Σώμα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.
- Συμβούλιο Προγραμμάτων Σπουδών Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.
- Γενικός Συντονιστής Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.
- Επαρχιακός Συντονιστής Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.
- Σύνδεσμος Συλλόγων Διδασκόντων στα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.

Στα πλαίσια του έργου για τη Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013, υλοποιήθηκαν και συγχρηματοδοτήθηκαν οι πιο κάτω Δράσεις/Νομικές Δεσμεύσεις:

	Τίτλος Νομικής Δέσμευσης
1	Μισθοί Εκπαιδευτών 2012-2013
2	Μισθοί Εκπαιδευτών 2013-2014
3	Μισθοί Εκπαιδευτών 2014-2015
4	Μισθοί Συντονιστών 2012-2013
5	Μισθοί Συντονιστών 2013-2014
6	Μισθοί Συντονιστών 2014-2015
7	Επιθεωρήσεις Σπουδαστών
8	Αγορά Υπηρεσιών Διαχειρίστριας – ΕΚΤ05/14
9	Αγορά Υπηρεσιών από ειδικούς στη βιομηχανία για διδασκαλία των μαθημάτων “Υπολογιστικές Εφαρμογές και Αρτοποιία-Ζαχαροπλαστική” – Ε.Κ.Τ.09/12
10	Αγορά Υπηρεσιών από ειδικούς στη βιομηχανία για διδασκαλία των μαθημάτων “Ασφάλεια & Υγεία, Υγιεινή Τροφίμων” – Ε.Κ.Τ.01/13
11	Αγορά Υπηρεσιών από ειδικούς στη βιομηχανία για διδασκαλία στα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. για το Ακαδημαϊκό Έτος 2013-2014 – Μητρώο Ε.Κ.Τ.05/13
12	Αγορά Υπηρεσιών από ειδικούς στη βιομηχανία (Πιστοποιημένοι Συγκολλητές) για διδασκαλία στα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.
13	Αγορά Υπηρεσιών από ειδικούς στη βιομηχανία (κλάδος Ναυτιλιακών) για διδασκαλία στα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.
14	Αγορά Υπηρεσιών από ειδικούς στη βιομηχανία για διδασκαλία στα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. για το Ακαδημαϊκό Έτος 2014-2015 – Μητρώο Ε.Κ.Τ.05/13
15	Αγορά Υπηρεσιών από ειδικούς στη βιομηχανία για διδασκαλία στα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. για το Ακαδημαϊκό Έτος 2014-2015 – Μητρώο Ε.Κ.Τ.07/14
16	Αγορά Υπηρεσιών Πιστοποίησης – Ε.Κ.Τ.13/14
17	Αγορά Υπηρεσιών Ασφάλισης – Ε.Κ.Τ.06/14
18	Αγορά Υπηρεσιών Αξιολόγησης
19	Δράσεις Δημοσιότητας – Ε.Κ.Τ.10/14
20	Δράσεις Δημοσιότητας (Έκδοση Ημερολογίων 2013 Υ.Π.Π.)
21	Δράσεις Δημοσιότητας (Έκδοση Ημερολογίων 2014 Υ.Π.Π.)
22	Δράσεις Δημοσιότητας (Έκδοση Ημερολογίων 2015 Υ.Π.Π.)
23	Δράσεις Δημοσιότητας (Δεξίωση Εργασίας 18/04/2013)
24	Δράσεις Δημοσιότητας (Μεταλλικές Μόνιμες Πινακίδες, Αφίσες, Banners και Διαφημιστικά Φυλλάδα)
25	Δράσεις Δημοσιότητας (Συμμετοχή Σπουδαστών Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. του κλάδου “Αρτοποιία - Ζαχαροπλαστική” στην έκθεση GASTRONOMIA 2014)
26	Δράσεις Δημοσιότητας (Συμμετοχή Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. στην Εκπαιδευτική Έκθεση – Ιανουάριος 2015)
27	Αναλυτικά Προγράμματα και Εκπαιδευτικό Υλικό – Ε.Κ.Τ.06/12
28	Βιβλιοθήκη – Ε.Κ.Τ.12/14
29	Αναλώσιμα – Γραφική Ύλη
30	Αγορά Αναλωσίμων (Ομάδα Αγαθών Αρτοποιίας-Ζαχαροπλαστικής) 2014-2015 – Ε.Κ.Τ.

	09/14
31	Αγορά Αναλωσίμων 2014-2015 – Κρατικές Αποθήκες και eProcurement
32	Αγορά Αναλωσίμων 2014-2015 (Υποκατηγορίες Αγαθών)

Οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος έφτασαν τον αναμενόμενο στόχο, ως εξής:

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ			
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 15/11/2015
176/Δημιουργία Επαγγελματικών Σχολών Δια Βίου Εκπαίδευσης	Αριθμός	4	4
177/Ανάπτυξη αναλυτικών προγραμμάτων στην επαγγελματική εκπαίδευση	Αριθμός	10	10
182/Ενήλικες που συμμετέχουν σε δραστηριότητες και προγράμματα Δια Βίου Μάθησης	Αριθμός	500	588

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΥ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 15/11/2015
515/Ενήλικες που ολοκληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα	Ποσοστό (%)	80,00	72

*Διευκρινίζεται ότι ο συγκεκριμένος δείκτης αναφέρεται σε αριθμό ειδικοτήτων.

Κατά τα έτη λειτουργίας των Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. προσφέρθηκαν τα πιο κάτω Προγράμματα Σπουδών:

- Τεχνικός Δικτύων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Επικοινωνιών,
- Τεχνικός Εγκατάστασης και Συντήρησης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων και Ανεμογεννητριών,
- Τεχνικός Διαχείρισης Φυσικού Αερίου Βιομηχανικών και Οικιακών Εγκαταστάσεων,
- Τεχνικός Βιομηχανικών και Οικιακών Αυτοματισμών,
- Ειδικός Αρτοποιός και Ζαχαροπλάστης,
- Τεχνικός Συντήρησης και Ενεργειακής Αναβάθμισης Κτηρίων,
- Τεχνικός Διαχείρισης Αγορών και Προμηθειών Πλοίων,
- Τεχνικός Συγκόλλησης Σωληνώσεων Διακίνησης Αερίων και Βιομηχανικών Κατασκευών,
- Τεχνικός Ηλεκτρομηχανολογικών Ψυκτικών Εγκαταστάσεων στη Βιομηχανία,

- Τεχνικός Βιολογικών Κηπευτικών Καλλιεργειών

Με το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου και την αναθεώρηση του Τεχνικού Δελτίου του Έργου και κατ' επέκταση την αναθεώρηση του συνολικού προϋπολογισμού, η απορρόφηση έφτασε στο 99%.

5. Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε Μετανάστες και Ξενόγλωσσους Κατοίκους της Κύπρου

Το εν λόγω έργο αφορούσε στην υλοποίηση δωρεάν προγραμμάτων επιμόρφωσης για την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κατοίκους της Κυπριακής Δημοκρατίας, ηλικίας 15 ετών και άνω.

Βασικός στόχος του έργου ήταν η ενίσχυση της προσπάθειας για αύξηση των οικονομικά ενεργών και απασχολούμενων ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση της αγοράς εργασίας. Παράλληλα, η υλοποίηση του Προγράμματος Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας στόχευσε στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής.

Το έργο υλοποιήθηκε από τα Επιμορφωτικά Κέντρα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και κάλυψε πέντε (5) σχολικές περιόδους, από το 2010 μέχρι το 2015. Τα Προγράμματα Επιμόρφωσης πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο Νοέμβριος - Μάιος της εκάστοτε σχολικής χρονιάς, με 50 συναντήσεις ανά σχολικό έτος, διάρκειας 90 λεπτών η καθεμιά. Κατά τα χρόνια υλοποίησης του έργου, οι συμμετοχές εκπαιδευομένων στο Πρόγραμμα ανήλθαν στις 10,800. Επίσης, για την ικανοποίηση των αναγκών του έργου, αγοράστηκαν υπηρεσίες από 427 εκπαιδευτές, ενώ, τα μαθήματα πραγματοποιήθηκαν σε 93 εκπαιδευτικά κέντρα, τόσο στην ύπαιθρο, όσο και σε αστικές περιοχές, σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα και ιδιωτικές εταιρείες.

Παράλληλα, οι εκπαιδευτές που έλαβαν μέρος στο έργο, έτυχαν επιμόρφωσης κατά τη διάρκεια τριήμερου σεμιναρίου, που πραγματοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Στο πλαίσιο του έργου, πραγματοποιήθηκε, επίσης και μονοήμερο εκπαιδευτικό σεμινάριο για τους εκπαιδευτές του Προγράμματος, με τίτλο «Καλές Πρακτικές στη Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας σε Ενήλικες», σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Στο Συνέδριο «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση Προκλήσεις και Προοπτικές», το οποίο επίσης πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου, έλαβαν μέρος πάνω από 300 άτομα (εκπαιδευτές του προγράμματος, εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης).

Ο συνολικός προϋπολογισμός για το έργο ανήλθε στα **2.459.973 Ευρώ**, ενώ η απορρόφηση έφτασε στα 100%.

Οι Νομικές Δεσμεύσεις που έχουν ενεργοποιηθεί από την έναρξη του Έργου, είναι οι παρακάτω:

A/A	Τίτλος Νομικής Δέσμευσης (ΝοΔε)
1	Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την υποστήριξη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στις διαδικασίες αξιοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2007-2013
2	Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης
3	Εκπαίδευση Εκπαιδευτών
4	Σύμβουλος Δημοσιότητας
5	Δράσεις Δημοσιότητας
6	Αγορά Υπηρεσιών από Εκπαιδευτές/τριες για διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας
7	Αγορά Εκπαιδευτικού Υλικού
8	Διαχείριση
9	Μισθοί για την υλοποίηση του Έργου
10	Αξιολόγηση Εκπαιδευομένων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014-2020:

Έργα συγχρηματοδοτούμενα από το Ε.Κ.Τ.:

Κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, το ΥΠΠ επιδιώκει τη συγχρηματοδότηση έργων που συνάδουν και υποβοηθούν στην υλοποίηση του Στρατηγικού του Σχεδιασμού. Η αξιοποίηση των πόρων που θα διατεθούν στην Κυπριακή Δημοκρατία από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (Ε.Δ.Ε.Τ.) για την περίοδο 2014-2020 θα γίνεται πλέον στη βάση της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης με κεντρικούς άξονες τα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα. Συγκεκριμένα, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή 2014-2020» το Υ.Π.Π. κατάφερε να εντάξει για χρηματοδότηση πέντε (5) Έργα τα οποία σχετίζονται άμεσα με τους σχεδιασμούς του για πρακτική εφαρμογή αλλαγών και μετουσίωση σε πράξη των εξαγγελιών για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Τα έργα αφορούν στα ακόλουθα Προγράμματα:

6. Τίτλος Έργου: Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης **Προϋπολογισμός Έργου: €12.200.000**

Η εφαρμογή του Προγράμματος «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης» αποσκοπεί στη συνέχιση, διεύρυνση και βελτίωση της λειτουργίας του θεσμού των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) και συγκεκριμένα, του έργου «Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας», που συνεχίζει να υλοποιείται, μέχρι τις 30 Δεκεμβρίου 2015, με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.).

Κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά 2015-2016, το νέο Έργο «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης», θα λειτουργεί παράλληλα και συμπληρωματικά ως προς το προηγούμενο Πρόγραμμα, σε 42 σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Σταδιακά, στο πρόγραμμα θα εντάσσονται πρόσθετες σχολικές μονάδες, όπως Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές. Στόχος του έργου είναι να καλύψει συνολικά το 15% του μαθητικού πληθυσμού και να προσφέρει σταδιακά δράσεις σχολικής και κοινωνικής ένταξης σε τουλάχιστον 80 σχολεία. Σημειώνεται ότι τα νέα σχολεία θα επιλέγονται στη βάση συγκεκριμένων αντικειμενικών και μετρήσιμων κριτηρίων, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική περιοχή στην οποία βρίσκονται. Συνεπώς, στο νέο έργο δεν θα εντάσσονται μόνο Ζώνες, όπως συνέβαινε μέχρι τώρα, αλλά και μεμονωμένα σχολεία, με γνώμονα τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους, καθώς και τη βούλησή τους να συμμετάσχουν στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα. Καινοτομία του νέου Προγράμματος αποτελεί η ένταξη για πρώτη φορά και των Τεχνικών Σχολών.

Οι στόχοι του Προγράμματος θα επιτευχθούν μέσα από την εφαρμογή ποικίλων δράσεων, στις οποίες συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η προσφορά προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και δημιουργικής απασχόλησης στους μαθητές (σε πρωινό και απογευματινό χρόνο και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες), η προσφορά πρόσθετης ψυχοκοινωνικής στήριξης στους μαθητές από ειδικούς επιστήμονες και η προσφορά σχετικών, με τους στόχους του Προγράμματος, σεμιναρίων εκπαίδευσης και κατάρτισης στους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς.

Τα κύρια οφέλη που αναμένεται να προκύψουν από την εφαρμογή του προτεινόμενου έργου είναι η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης για άνεργους νέους απόφοιτους Πανεπιστημίων, η στήριξη ευάλωτων ομάδων του μαθητικού πληθυσμού, που πλήττονται ιδιαίτερα από τις συνέπειες της

οικονομικής κρίσης και η πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων παραβατικότητας, σχολικής αποτυχίας και πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Το έργο θα συμβάλει στην άμεση αξιοποίηση και απορρόφηση των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων λόγω του υψηλού βαθμού ωριμότητάς του.

7. Τίτλος Έργου: Θέσπιση Μηχανισμών για την Επικύρωση της Μη-Τυπικής και Άτυπης Μάθησης

Προϋπολογισμός Έργου: €1.400.000

Το έργο έχει ως επιδίωξή του τη χαρτογράφηση της τρέχουσας κατάστασης στη χώρα μας σε σχέση με την επικύρωση της μη τυπικής (=εκπαίδευση, η οποία παρέχεται σε οργανωμένο πλαίσιο εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση πιστοποιητικών αναγνωρισμένων σε εθνικό επίπεδο) και της άτυπης μάθησης (=μαθησιακές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εκτός οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου, σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, στο πλαίσιο του ελεύθερου χρόνου ή επαγγελματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων και συμπεριλαμβάνει κάθε είδους δραστηριότητες αυτομόρφωσης). Το Πρόγραμμα προνοεί την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη δημιουργία μηχανισμών επικύρωσης της γνώσης που αποκτάται μέσω αυτών των μορφών μάθησης, καθώς επίσης και την πολιτική εφαρμογή των μηχανισμών αυτών, οι οποίοι θα επικεντρώνονται σε πρώτο στάδιο στην εκπαίδευση ενηλίκων, στη νεολαία και στον εθελοντισμό.

8. Τίτλος Έργου:

Βελτίωση της Ποιότητας, της ελκυστικότητας και της αποτελεσματικότητας

της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης της Κύπρου- Προϋπολογισμός Έργου:

€7.250.000 και

Νέα Σύγχρονη Μαθητεία - Προϋπολογισμός Έργου: €6.000.000

Με την υλοποίηση των δυο πιο πάνω έργων από τη Διεύθυνση της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης θα εφαρμοστούν οι συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν στην Αναβάθμιση και στον Εκσυγχρονισμό της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο, καθώς επίσης και στη βελτίωση τόσο του περιεχομένου όσο και του επιπέδου εκπαίδευσης που παρέχεται στα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων και των Σχολών του Νέου Συστήματος Μαθητείας. Οι συστάσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται και στον προγραμματισμό του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Πλαισίου, που έχει καταθέσει στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η Κυπριακή Δημοκρατία.

Τα έργα έχουν κοινές δράσεις, συνεπώς θέματα όπως δημόσιες συμβάσεις, εφαρμογή κανονισμών που διέπουν τη συγχρηματοδότηση από το Ε.Κ.Τ. κ.ά., και θα εφαρμοστούν οριζόντια στις δράσεις αυτές.

9. Τίτλος Έργου: Ενίσχυση του συστήματος Εκπαιδευτικής Συμβουλευτικής Υπηρεσίας

Προϋπολογισμός Έργου: €1.200.000

Στόχος του έργου είναι η αναβάθμιση των Υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού που προσφέρονται σε άτομα ηλικίας 15-24, τα οποία δεν εργάζονται, ούτε συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης «Not in Employment, Education, or Training» (άτομα Ν.Ε.Ε.Τ.). Το Πρόγραμμα θα συμπεριλαμβάνει ειδικά μέτρα στήριξης για τους νέους, διευκολύνοντας την είσοδό τους στην αγορά εργασίας και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους. Το Πρόγραμμα συμπεριλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση των Νέων (ηλικίας 15-29 ετών), όπως αυτό έχει κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2013.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 το Υ.Π.Π. θα λάβει για πρώτη φορά συγχρηματοδότηση και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.). Το έργο με τίτλο Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχει συμπεριληφθεί για χρηματοδότηση κάτω από τον Άξονα Προτεραιότητας ΑΠ2.

10. Τίτλος Έργου: Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ)

Προϋπολογισμός Έργου: €9.000.000

Με την υλοποίηση τού υπό αναφορά έργου το Υ.Π.Π. αναμένει να αποκτήσει ένα ολοκληρωμένο eGovernment ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης πληροφοριών και αυτοματισμού διαδικασιών (Turnkey eGovernment Solution). Το Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (Σ.Υ.Υ.) έχει ως σκοπό την παροχή προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (Σχολικές Μονάδες, Διευθύνσεις Σχολικών Μονάδων, Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, Διευθύνσεις και Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Συνδικαλιστικές Οργανώσεις, Εκπαιδευτικούς, Γονείς και Μαθητές) βελτιωμένων ποιοτικά υπηρεσιών όσον αφορά στην διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων τους ή/και στην επίσπευση των διαδικασιών και του χρόνου ανταπόκρισης του Υ.Π.Π. σε οποιαδήποτε αιτήματα των πιο πάνω φορέων.

Σημαντικό στοιχείο της υλοποίησης είναι και η προσβασιμότητα του συστήματος – δηλαδή η πρόσβαση στις υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το πού βρίσκονται και του εξοπλισμού που θα χρησιμοποιούν οι χρήστες (Η/Υ, ηλεκτρονικές ταμπλέτες και “έξυπνα” τηλέφωνα). Το σύστημα θα αναγνωρίζει τον κάθε χρήστη – διοικητικό προσωπικό, καθηγητές, μαθητές, γονείς, Υ.Π.Π. – και θα του δίνει την κατάλληλη πρόσβαση, ανάλογα με τις επιτρεπόμενες γι’ αυτόν ενέργειες στο σύστημα μέσα από εξειδικευμένες διαδικτυακές πύλες (Portals) για κάθε κατηγορία χρηστών.

Το Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (Σ.Υ.Υ.) αποτελείται από τρία (3) επιμέρους τμήματα:

- Το Τμήμα Υποστήριξης Εκπαιδευτικής Διοίκησης (Σ.Υ.Υ.-Ε.Δ.)
- Το Τμήμα Υποστήριξης Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Σ.Υ.Υ.-Υ.Π.Π.)
- Το Τμήμα Υποστήριξης Εξειδικευμένων Διαδικασιών (Σ.Υ.Υ.-Τ.Υ.Ε.Δ.)

Σε γενικές γραμμές, οι κύριοι στόχοι του Σ.Υ.Υ. είναι η ενίσχυση των διοικητικών δομών, η ενίσχυση των τμημάτων όπου λαμβάνονται αποφάσεις, η μείωση του διοικητικού κόστους, η μείωση του χρόνου διεκπεραίωσης εργασιών και τον καλύτερο συντονισμό μεταξύ των τμημάτων του Υ.Π.Π., αλλά και τον καλύτερο συντονισμό με άλλα τμήματα της κυβέρνησης.

14.2 ΜΟΝΑΔΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ΜΟΝΑΔΑ Τ.Π.Ε.)

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) θέτει σε προτεραιότητα την ενσωμάτωση και αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην ανάπτυξη τεχνολογιών που συμβάλλουν στη αυτοματοποίηση των διοικητικών διαδικασιών στις σχολικές μονάδες και στη βελτίωση της επικοινωνίας τους με το Υ.Π.Π.. Από την 1η Σεπτεμβρίου 2015, τα Έργα Πληροφορικής αντικαθίστανται από τη Μονάδα Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας, στο εξής Μονάδα Τ.Π.Ε., που σκοπό έχει την καλύτερη οργάνωση και συντονισμό των προγραμμάτων Τ.Π.Ε., που ήδη λειτουργούν αλλά και τον εκσυγχρονισμό των διοικητικών δομών, των διαδικασιών και των υπηρεσιών του Υ.Π.Π.. Η Μονάδα Τ.Π.Ε. παρέχει εξοπλισμό και αναπτύσσει τεχνολογίες, για να υποστηρίξει τις διοικητικές διεργασίες των σχολικών μονάδων και να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη διδασκαλία και μάθηση.

Η δομή της Μονάδας Τ.Π.Ε. συντονίζεται από έναν Προϊστάμενο και αποτελείται από τέσσερις επιμέρους τομείς:

- Τομέας Διαχείρισης Διοικητικών Διαδικασιών και Υπηρεσιών
- Τομέας Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη Μαθησιακή Διαδικασία
- Τομέας Υλικοτεχνικής Υποδομής
- Τομέας Συμβάσεων και Προσφορών

Το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (Τ.Υ.Π.) στο Υ.Π.Π., θα εντάσσεται στον Τομέα Διαχείρισης Διοικητικών Διαδικασιών και Υπηρεσιών.

14.2.1 Τομέας Διαχείρισης Διοικητικών Διαδικασιών και Υπηρεσιών

14.2.1.1. Υπηρεσία Διαδικτύου και Επικοινωνίας

Η Υπηρεσία Διαδικτύου και Επικοινωνίας της Μονάδας Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) είναι υπεύθυνη για την οργάνωση και παρουσίαση στο Διαδίκτυο όλων των πληροφοριών που αφορούν στο έργο των διευθύνσεων, κλιμακίων, υπηρεσιών, τμημάτων και προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.), καθώς και του συνόλου του Εκπαιδευτικού Υλικού για τη Δημοτική και τη Μέση Γενική Εκπαίδευση.

Επίσης, η Υπηρεσία είναι υπεύθυνη για την προβολή και διάδοση του έργου του Υ.Π.Π. στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook: <https://www.facebook.com/ypourgeiopaideias>, YouTube: <https://www.youtube.com/user/cymoec>, Twitter: <https://www.youtube.com/user/cymoec>) και υποστηρίζει τις κύριες ιστοσελίδες του Υ.Π.Π. (www.moec.gov.cy, www.schools.ac.cy, www.highereducation.ac.cy, www.paideia.org.cy, www.kypria.org.cy, <http://nop.moec.gov.cy>), καθώς και τις ιστοσελίδες ανεξάρτητων υπηρεσιών (π.χ. Σ.Ε.Κ.Α.Π., Ε.Α.Ι.Π., Κ.Υ.Σ.Α.Τ.Σ., Μ.Κ.Ε.Τ.Γ.Ο., Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας).

Επιπρόσθετα, η Υπηρεσία προσφέρει εκπαίδευση και τεχνική στήριξη στους εκπαιδευτικούς που δημιουργούν και ανανεώνουν τις ιστοσελίδες των σχολείων τους.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, ολοκληρώθηκαν τα πιο κάτω έργα:

- Μεταφορά των ιστοτόπων του Υπουργείου σε νέους εξυπηρετητές στο CYTANET.
- Δημιουργία αγγλικών ιστοτόπων για όλες τις διευθύνσεις, υπηρεσίες και τμήματα του Υ.Π.Π..
- Επανασχεδιασμός και αναδόμηση του ιστοτόπου που φιλοξενεί το Εκπαιδευτικό Υλικό (www.schools.ac.cy), σε συνεργασία με τους συμβούλους και τους επιθεωρητές των μαθημάτων για την αναθεώρηση του υλικού.
- Υποστήριξη Content Management System - CMS (Joomla, GetSimple) για τις ιστοσελίδες των σχολείων.
- Σχεδιασμός, ανάπτυξη και υποστήριξη νέων ιστοσελίδων για υπηρεσίες και προγράμματα του Υ.Π.Π. (π.χ. Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας, 50χρονα Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Νέα Ωρολόγια Προγράμματα).

- Ενημέρωση του καναλιού του Υ.Π.Π. στο YouTube με ανάρτηση και προβολή βίντεο διαφόρων υπηρεσιών, προγραμμάτων και μαθημάτων και διαχείριση λογαριασμών του Υ.Π.Π. στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- Σχεδιασμός, δημιουργία και αναβάθμιση διαδικτυακών εφαρμογών για συμπλήρωση εντύπων, υποβολή αιτήσεων, ενημέρωση εγκυκλίων.
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης για τα Επιμορφωτικά Κέντρα και δυνατότητα πληρωμής μέσω JCC Smart
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης για θέσεις απόσπασης, ειδικών συμβούλων και συνδετικών λειτουργιών
  - ο Διαδικτυακή πλατφόρμα διαχείρισης ανακοινώσεων και εγκυκλίων Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Δημοτική, Μέση Γενική, Μέση Τεχνική και Επαγγελματική, Ιδιωτική Εκπαίδευση)
  - ο Σύστημα Διαχείρισης Εσωτερικής Αλληλογραφίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Σ.Δ.Ε.Α.)
  - ο Διαδικτυακές φόρμες αίτησης για εργασία ως θεματοθέτες και βαθμολογητές (Υπηρεσία Εξετάσεων)
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης φοιτητών/τριών, δασκάλων και νηπιαγωγών για στελέχωση των Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης για μερική απασχόληση στα Απογευματινά και Βραδινά Μαθήματα Τεχνικών Σχολών
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης για φοίτηση στα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.)
  - ο Διαδικτυακή φόρμα για στελέχωση των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων (Ε.Ο.Σ.) των Προαιρετικών Ολοήμερων Σχολείων (Π.Ο.Σ.)
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης για εκπαιδευτές στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης (Κ.Ι.Ε.)
  - ο Διαδικτυακή πλατφόρμα Διαχείρισης Μουσικών Αρχείων Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης για δήλωση συμμετοχής στον Διαγωνισμό Euroquiz 2015-2016 (α' φάση: δήλωση συμμετοχής, β' φάση: καταχώριση νικητών)
  - ο Σχεδιασμός, δημιουργία και αναβάθμιση λογισμικών για υποστήριξη Λογιστηρίου και Επιμορφωτικών Κέντρων
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης για εργασία στα σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «ΔΡΑ.Σ.Ε» (Πρώην Ζ.Ε.Π.)
  - ο Διαδικτυακή φόρμα αίτησης για δήλωση συμμετοχής στην ημερίδα με θέμα Ασφάλεια στο Διαδίκτυο

14.2.1.2. Σύστημα Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού (Σ.Ε.Π.)

Το σύστημα Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού (Σ.Ε.Π.) έχει δημιουργηθεί με στόχο:

1. Τη μηχανογράφηση των στοιχείων των εκπαιδευτικών, των σχολείων και των μαθητών όλων των Διευθύνσεων της Δημόσιας Εκπαίδευσης της Κύπρου (Δημοτική, Μέση Γενική και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση) σε μια ενιαία κεντρική βάση δεδομένων.
2. Τη μηχανογράφηση διαδικασιών που εκτελούνται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και που αφορούν στις προκαταρκτικές ανάγκες και στελέχωση των σχολείων και γενικότερα τη βελτίωση των διαδικασιών που εφαρμόζονται μεταξύ του Υπουργείου και των σχολικών μονάδων.
3. Την άμεση ανταπόκριση σε ερωτήματα του τύπου πόσοι είναι οι εκπαιδευτικοί ανά βαθμίδα, ανά ειδικότητα, ανά σχολείο, πόσοι είναι οι μαθητές ανά φύλο παγκύπρια, ανά σχολείο, κ.λπ.

Η ομάδα ανάπτυξης του Σ.Ε.Π. της Μονάδας Τ.Π.Ε., είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη νέων λειτουργιών στο Σ.Ε.Π. με βάση τις ανάγκες του Υπουργείου, την αναβάθμιση υφιστάμενων λειτουργιών, ώστε να ικανοποιούν τις τρέχουσες απαιτήσεις των χρηστών και του Υπουργείου και την τεχνική υποστήριξη και εύρυθμη λειτουργία του Σ.Ε.Π.

Μέχρι στιγμής, στο σύστημα Σ.Ε.Π., έχουν μηχανογραφηθεί τα πιο κάτω:

- α. Τα στοιχεία των εκπαιδευτικών και των σχολείων όλων των Διευθύνσεων της Δημόσιας Εκπαίδευσης σε μία ενιαία βάση δεδομένων
- β. Η διαδικασία εγγραφής χρηστών στο σύστημα
- γ. Η διαδικασία επικαιροποίησης των προσωπικών στοιχείων των εκπαιδευτικών (στοιχεία επικοινωνίας και ταχυδρομική διεύθυνση) από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς
- δ. Η διαδικασία υποβολής της αίτησης μετακίνησης / τοποθέτησης από τους εκπαιδευτικούς Προδημοτικής, Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης
- ε. Η διαδικασία καταχώρησης και διαχείρισης στοιχείων σίτισης μαθητών
- στ. Εργαλείο το οποίο θα χρησιμοποιείται από τα επαρχιακά γραφεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης για τις τοποθετήσεις / μετακινήσεις των εκπαιδευτικών, μετά και από την υποβολή των αιτήσεών τους, καθώς επίσης και ανάπτυξη όλων των συναφή οθονών που σχετίζονται με τη λειτουργικότητα αυτή.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, το σύστημα επεκτάθηκε με τις πιο κάτω λειτουργίες:

- α. Λειτουργία για την υποβολή ενστάσεων στις τοποθετήσεις/μετακινήσεις των εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης
- β. Λειτουργία για την υποβολή και διαχείριση των αδειών των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων (άδειες ασθενείας και άδειες απουσίας για οικογενειακούς ή προσωπικούς λόγους)
- γ. Τροποποιήσεις στις οθόνες καταγραφής αριθμών μαθητών που χρήζουν σίτισης που ζητήθηκαν από τις Διευθύνσεις Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και δημιουργία σχετικών αναφορών
- δ. Δημιουργία νέας οθόνης που επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να αποδεχτούν τους όρους χρήσης του Microsoft Office 365 και την εγγραφή τους στο αντίστοιχο group του Active Directory
- ε. Μηχανογράφηση των δράσεων του τμήματος Άμεσης Παρέμβασης και Παραβατικότητας (Καταγραφή Περιστατικών Βίας στα σχολεία)
- στ. Βελτίωση διάφορων άλλων λειτουργιών/οθονών του συστήματος έπειτα από εισηγήσεις λειτουργιών του Υ.Π.Π. που χρησιμοποιούν το σύστημα.

Το σύστημα Σ.Ε.Π. χρησιμοποιείται ως εξής:

- 1. Από τους Βοηθούς Διευθυντές και τους εκπαιδευτικούς της Δημοτικής και της Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, για την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης μετακίνησης/τοποθέτησης, καταργώντας έτσι τη διαδικασία συμπλήρωσης έντυπων αιτήσεων και επιτυγχάνοντας σημαντική εξοικονόμηση διοικητικού χρόνου και αποφυγή λαθών.
- 2. Από τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων για τη διόρθωση των προσωπικών τους στοιχείων και κυρίως της ταχυδρομικής τους διεύθυνσης για την αποστολή της έκθεσης αξιολόγησης.
- 3. Από τις σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων για την καταχώρηση στοιχείων σίτισης μαθητών.
- 4. Από τους λειτουργούς των επαρχιακών γραφείων όλων των διευθύνσεων που ασχολούνται με τη στελέχωση για επεξεργασία των αιτήσεων μετακίνησης / τοποθέτησης των εκπαιδευτικών, αλλά και για παροχή πληροφοριών που αφορούν στους εκπαιδευτικούς των διευθύνσεών τους.

5. Από τη διεύθυνση του Υπουργείου για άντληση στατιστικών για τον εκπαιδευτικό πληθυσμό (όπως π.χ. πόσοι είναι οι εκπαιδευτικοί ανά βαθμίδα, ανά ειδικότητα, ανά φύλο, κ.λπ.) και για άντληση στοιχείων σίτισης μαθητών.

14.2.1.3. Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (Σ.Υ.Υ.)

Το Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (Σ.Υ.Υ.) είναι ένα ολοκληρωμένο eGovernment ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης πληροφοριών και αυτοματισμού διαδικασιών (Turnkey eGovernment Solution), το οποίο βρίσκεται στα πρώτα στάδια σχεδιασμού και μελέτης για ανάπτυξή του. Το Σ.Υ.Υ. έχει ως σκοπό την παροχή προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (Σχολικές Μονάδες, Διευθύνσεις Σχολικών Μονάδων, Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, Διευθύνσεις και Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ΟΕΛΜΕΚ, ΟΛΤΕΚ, ΠΟΕΔ, Εκπαιδευτικούς, Γονείς και Μαθητές), βελτιωμένων ποιοτικά υπηρεσιών όσον αφορά στη διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων τους ή/και την επίσπευση των διαδικασιών και του χρόνου ανταπόκρισης του Υ.Π.Π. σε οποιαδήποτε αιτήματα των πιο πάνω φορέων.

Το Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (Σ.Υ.Υ.) αποτελείται από τρεις (3) επιμέρους τμήματα:

1. Το Τμήμα Υποστήριξης Εκπαιδευτικής Διοίκησης (Σ.Υ.Υ.-Ε.Δ.).

Θα αποτελεί το κομμάτι του Σ.Υ.Υ. που θα χρησιμοποιείται από τις σχολικές μονάδες για τη διεκπεραίωση των διοικητικών τους διεργασιών. Οι βασικές λειτουργίες του Συστήματος θα περιλαμβάνουν δημογραφικά στοιχεία μαθητών, σχολικό πρόγραμμα, παρουσίες μαθητών – τήρηση απουσιολογίου, πειθαρχικά μέτρα, καταχώρηση βαθμών μαθητών – τήρηση βαθμολογίου από εκπαιδευτικούς, διάφορα επίπεδα, τα οποία πρέπει να κατέχουν οι μαθητές, ιατρικά αρχεία μαθητών, αποτελέσματα εξετάσεων, ασκήσεων, διαγωνισμάτων, οικονομικές συναλλαγές μεταξύ μαθητών-σχολείου, στατιστικά στοιχεία για σκοπούς σχολείου (βελτίωση επίδοσης, απουσίες, παραβατικότητα), στατιστικά στοιχεία για σκοπούς ΥΠΠ (προσδιορισμού/ανάλυσης τάσεων, γενικά στατιστικά και δημογραφικά στοιχεία, σχολική αποτυχία), εγγραφές μαθητών, διαχείριση εξετάσεων (τελικές και πρόσβασης), δημογραφικά και άλλα στοιχεία των εκπαιδευτικών.

2. Το Τμήμα Υποστήριξης Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Σ.Υ.Υ.-Υ.Π.Π.)

Βασικές λειτουργίες του θα αποτελούν τα ακόλουθα: διαχείριση προϋπολογισμών με τις ιδιομορφίες της κυβερνητικής υπηρεσίας και του Υ.Π.Π., αγορές/προμήθειες, παρακολούθηση έργων και κοστολογήσεων, παρακολούθηση πληρωμών έργων (όπως για παράδειγμα τα συγχρηματοδοτούμενα), παρακολούθηση προσφορών από την διοίκηση του Υ.Π.Π., καταχώρηση/παρακολούθηση περιουσιακών στοιχείων του Υ.Π.Π., υλικών αποθηκών, αιτήσεων προσωπικού, διαχείριση οργανικών θέσεων, κατανομή εκπαιδευτικού προσωπικού σε σχολικές μονάδες, προϋπολογισμούς προσωπικού (αποσπάσεις), υπολογισμού μελλοντικών αναγκών (χρηματοοικονομικά – για σκοπούς μισθών), απουσιολόγιο προσωπικού, ελέγχους πληρωμών/μισθών προσωπικού που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες που διαχειρίζεται το Γενικό Λογιστήριο, ανάλυση αποτελεσμάτων και παρουσίαση εκθέσεων αποτελεσμάτων, αυτοματοποίηση διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένου και της διαχείρισης εγγράφων.

3. Το Τμήμα Υποστήριξης Εξειδικευμένων Διαδικασιών (Σ.Υ.Υ.-Τ.Υ.Ε.Δ.)

Με τα δύο πιο πάνω Τμήματα, το Υ.Π.Π. μπορεί να καλύψει τις ανάγκες των Εκπαιδευτικών Λειτουργών και των Λειτουργών του Υ.Π.Π. όσον αφορά στα διοικητικά θέματα, όμως δεν μπορεί να καλύψει άλλα εξειδικευμένα θέματα (όπως αίτηση μαθητή για εκπαιδευτικό ψυχολόγο, διάφορες αιτήσεις από γονείς για επιχορηγήσεις ή πληροφορίες, αιτήσεις για το Φοιτητικό Πακέτο κ.λπ.), τα οποία θα καλυφθούν από το Σ.Υ.Υ.-Τ.Υ.Ε.Δ. Η αυτοματοποίηση τέτοιων εξειδικευμένων διαδικασιών που καλύπτονται από το Σ.Υ.Υ.-Τ.Υ.Ε.Δ.

θα πρέπει να υλοποιηθούν παράλληλα με τα άλλα δύο τμήματα, γιατί είναι αναγκαίο να ανταλλάζουν δεδομένα μεταξύ τους. Ο προσδιορισμός των αναγκών για το Σ.Υ.Υ.-Τ.Υ.Ε.Δ. θα γίνει σε συνεργασία με τον Ανάδοχο του Έργου και με παράλληλη ανάλυση κατά την υλοποίηση της ανάλυσης αναγκών του Έργου.

Το περιβάλλον εφαρμογής του συστήματος θα είναι ενοποιημένο και ολοκληρωμένο (Unified Systems Infrastructure). Θα παρέχει υπηρεσίες Help Desk Service Desk, Asset Management, Operations, System and Network Management). Το Σ.Υ.Υ., επίσης, θα προσφέρει εκπαίδευση χρηστών με σύγχρονες μεθόδους. Γίνεται μελέτη των υφιστάμενων συστημάτων εκπαιδευτικής διοίκησης στα δημόσια σχολεία και των νέων αναγκών που πρέπει να ενσωματωθούν στο νέο σύστημα. Γίνονται όλες οι ενέργειες που απαιτούνται, για να εξασφαλιστεί η συγχρηματοδότηση του Έργου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

14.2.2 Τομέας Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη Μαθησιακή Διαδικασία

Ο Τομέας Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία, στο πλαίσιο της νεοοργανωθείσας Μονάδας Τ.Π.Ε. του Υ.Π.Π., έχει ως στόχο την προώθηση των ψηφιακών τεχνολογιών για την υποστήριξη της μάθησης. Για την επίτευξη του στόχου αυτού θα συνεχίσει να προωθεί προγράμματα συνεχούς επαγγελματικής μάθησης, διατηρεί διαδικτυακές πύλες με ανοικτό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, παρέχει ευκαιρίες για εξ αποστάσεως μάθηση μέσα από διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης και διαδικτυακές κοινότητες εκπαιδευτικών, προσφέρει προγράμματα και διαγωνισμούς, συμμετέχει σε ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, προωθεί την ασφαλή χρήση του διαδικτύου και γενικότερα προωθεί καινοτομίες που αφορούν στην αξιοποίηση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην εκπαίδευση.

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς 2015, ο στόχος του Τομέα Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία της Μονάδας Τ.Π.Ε. ενισχύεται από τις δράσεις του Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ενώ έχουν ήδη ξεκινήσει και νέες δράσεις για το 2016, όπως η υποβολή νέας πρότασης για χρηματοδότηση των δράσεων για ασφαλή χρήση του διαδικτύου υπό τον συντονισμό του Τομέα και η εφαρμογή πιλοτικού Προγράμματος με τη χρήση tablets σε συνεργασία με τη Microsoft.

Οι δράσεις του Τομέα επικεντρώνονται στις προτεραιότητες της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2020 και στην Ψηφιακή Στρατηγική για την Κύπρο. Στο πλαίσιο αυτό υλοποιούνται οι πιο κάτω δράσεις για το άνοιγμα της εκπαίδευσης μέσω των νέων τεχνολογιών και ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων:

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ, ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

- Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και μάθηση
- Εξειδικευμένα σεμινάρια για θέματα Πληροφορικής
- Εργαστήρια ρομποτικής και προγραμματισμού
- Ασφαλής χρήση του διαδικτύου
- Παιδεία για τα Μέσα

2. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΩΝ

- <http://www.e-epimorfosi.ac.cy>

Διαδικτυακή πύλη με επιμορφωτικό υποστηρικτικό υλικό για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία με δυνατότητες διερεύνησης, υποβολής νέων μαθησιακών εισηγήσεων και επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών.

- <http://elearn.pi.ac.cy>

Διαδικτυακό περιβάλλον μάθησης (σε moodle) για την υποστήριξη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης με σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία και τηλεδιασκέψεις.

- <http://www.pi-elearning.ac.cy>

Σύγχρονη και ασύγχρονη πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης για την εξ αποστάσεως εκμάθηση ηλεκτρονικών εργαλείων και ανοικτή πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.

3. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

• Διαγωνισμός για μαθησιακές εισηγήσεις με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε.

Παρουσιάστηκαν στην ετήσια Ημερίδα Επιμόρφωσης σε θέματα Τ.Π.Ε., στις 16 Μαΐου 2015 (<http://www.pi.ac.cy/imeridaTPE2015>), οι συμμετοχές του ετήσιου Διαγωνισμού καλών πρακτικών ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία. Ανακοινώθηκαν οι τρεις πρώτες προτάσεις των οποίων οι δημιουργοί πήραν βραβεία.

• Διαγωνισμός για την παραγωγή σύντομου βίντεο από μαθητές για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου με θέμα «Ανακαλύψτε τον ψηφιακό κόσμο μαζί... με ασφάλεια!»

Προκηρύχθηκε για πέμπτη συνεχή χρονιά Διαγωνισμός για μαθητές Δημοτικών, Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών για την ανάπτυξη σύντομου βίντεο για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου με θέμα «Ο δικός σου ρόλος για ένα καλύτερο διαδίκτυο (Play your part for a better internet)»

(http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/drastiriotes_diagonismo.html). Το θέμα αυτό έχει καθοριστεί από την Κεντρική Ευρωπαϊκή Επιτροπή InSafe ως το θέμα της Διεθνούς Ημέρας για την Ασφαλή χρήση του Διαδικτύου για το 2016 (9 Φεβρουαρίου 2016).

Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του τέταρτου Διαγωνισμού έγινε στην Ημερίδα για την Ασφαλή Χρήση του Διαδικτύου στις 10 Φεβρουαρίου 2015, όπου παρουσιάστηκαν οι 15 καλύτερες συμμετοχές και βραβεύτηκαν 6 συμμετοχές. Όλα τα βίντεο του διαγωνισμού φιλοξενούνται στην ιστοσελίδα του Π.Ι. http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/drastiriotes_diagonismo.html

4. ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Ημερίδα για τις Τ.Π.Ε. (<http://www.pi.ac.cy/imeridaTPE2015>)
- Ημερίδα και ενημερωτικές εκδηλώσεις για τη Διεθνή Μέρα για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (<http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/SID.html>)
- Ημερίδα «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο» (http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/ekdilosi_youngcoaches.html)

5. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ

Το Υ.Π.Π. έχει δημιουργήσει διάφορες συνεργασίες για την προώθηση των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και μάθηση με διάφορους φορείς. Το 2015, ανάμεσα σε άλλες, σημειώνονται οι ακόλουθες:

- Συνεργασία με την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης για την Παιδεία για τα Μέσα
- Συνεργασία με το ΓΕΡΗΕΤ
  - Το Υ.Π.Π. προεδρεύει της Υποομάδα Εργασίας 1 για την εθνική πολιτική / στρατηγική για την ασφάλεια στο διαδίκτυο για μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς (η οποία συστάθηκε κάτω από τον Συντονισμό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και το Γενικό Συντονισμό του ΓΕΡΗΕΤ, στο πλαίσιο της Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας της Κυπριακής Δημοκρατίας- Δράση 14
- Συνεργασία με τη CYTA για κεντρικό φίλτρο στα σχολεία για ασφαλή πρόσβαση στο διαδίκτυο (Safe Internet filter)

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Τ.Π.Ε. ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- Πρόγραμμα «Καινοτόμων Σχολείων και Εκπαιδευτικών Πυρήνων για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στη Μαθησιακή Διαδικασία εντός της Σχολικής Μονάδας» (<http://ksep.e-epimorfosi.ac.cy>)

Το Πρόγραμμα προκηρύχθηκε σε συνέχεια του πιλοτικού Προγράμματος Εκπαιδευτικών Πυρήνων για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στη Μαθησιακή Διαδικασία εντός της Σχολικής Μονάδας (2008-2012). Το Πρόγραμμα στοχεύει στην αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα και την ενσωμάτωση τους στη μαθησιακή διαδικασία. Στο πλαίσιο του

Προγράμματος αυτού, αριθμός επιλεγμένων εκπαιδευτικών (οι οποίοι ορίζονται από τη διεύθυνση της σχολικής μονάδας κάθε σχολική χρονιά) τυγχάνουν συνεχούς επιμόρφωσης μέσα από προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης, ούτως ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές και υποστηρικτές της προσπάθειας της σχολικής μονάδας για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. και την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων όλων των εκπαιδευτικών. Στο επίκεντρο της προσπάθειας αυτής είναι η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία και η δημιουργία κοινοτήτων εκπαιδευτικών για ανάπτυξη κουλτούρας ανταλλαγής και διαμοιρασμού πρακτικών.

Σε κάθε σχολική μονάδα αναπτύσσεται σχέδιο δράσης για την αποτελεσματική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας, με τη στήριξη λειτουργιών του Τ.Ε.Τ. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς, υλοποιούνται δράσεις για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου δράσης. Θεωρείται σημαντική η ενεργός συμμετοχή των εκπαιδευτικών του σχολείου για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου δράσης. Για τον σκοπό αυτό έχει αναπτυχθεί Οδηγός, Εργαλείο αυτό-αξιολόγησης και άλλα εργαλεία για να ενισχύσουν το έργο.

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, συμμετείχαν στο Πρόγραμμα 27 Σχολεία, δημόσια και ιδιωτικά από όλη την Κύπρο και όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Παράλληλα, αριθμός 40 εκπαιδευτικών συμμετείχαν ως Εκπαιδευτικοί Πυρήνες στις σχολικές τους μονάδες. Για τη σχολική χρονιά 2015-2016 επιλέγηκαν μετά από ανοικτή πρόσκληση να συμμετέχουν 20 σχολεία, τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει το σχέδιο δράσης τους.

Τα σχολεία που ολοκληρώνουν επιτυχώς το Πρόγραμμα πιστοποιούνται ως «Καινοτόμο Σχολείο για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας» για τη σχολική χρονιά, ενώ οι εκπαιδευτικοί πυρήνες πιστοποιούνται για την προσφορά τους στο Πρόγραμμα ως «Εκπαιδευτικός πυρήνας για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη σχολική μονάδα».

- **Πρόγραμμα «Ασφαλές σχολείο για το διαδίκτυο»**

(<http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/eSafeSchool.html>)

Το Πρόγραμμα προσδοκεί να βοηθήσει τα σχολεία να υλοποιούν δράσεις για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, ώστε να ενισχύσουν τις ψηφιακές δεξιότητες των μαθητών, αλλά και των εκπαιδευτικών, και να τους ευαισθητοποιήσει για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Στόχος, επίσης, του Προγράμματος είναι να βοηθήσει τα σχολεία να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του διαδικτύου, αλλά και να προλάβουν ή και να αντιμετωπίσουν προβλήματα που μπορούν να προκύψουν και αφορούν στη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών. Μέσα από το Πρόγραμμα, σχολεία τα οποία το επιθυμούν, έχουν τη δυνατότητα να πιστοποιούνται ως Ασφαλή Σχολεία για το διαδίκτυο για μια σχολική χρονιά. Τα σχολεία υποστηρίζουν λειτουργοί του Τ.Ε.Τ. Για τη σχολική χρονιά 2014-2015 συμμετείχαν 35 σχολεία (20 δημοτικά, 10 γυμνάσια, 4 λύκεια, 1 τεχνική σχολή) και έχουν πιστοποιηθεί 31 σχολεία. Για τη σχολική χρονιά 2015-2016 επιλέγηκαν, μετά από ανοικτή πρόσκληση, να συμμετέχουν 20 σχολεία, τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει το σχέδιο δράσης τους.

Για τον σκοπό αυτό, ετοιμάστηκε και δόθηκε στα σχολεία τον Σεπτέμβριο 2014 εκπαιδευτικό πακέτο με ανανεωμένο υλικό για αξιοποίηση από εκπαιδευτικούς για τα θέματα ασφαλούς αξιοποίησης του διαδικτύου. Το εκπαιδευτικό υλικό στοχεύει στην ενίσχυση του έργου του σχολείου με μαθησιακές εισηγήσεις, συνοδευόμενες από υποστηρικτικό υλικό, με διάχυση καλών πρακτικών και με συμμετοχή σε δράσεις που δίνουν ευκαιρίες εκπαίδευσης και διαπαιδαγώγησης των παιδιών με ενεργητική και δημιουργική συμμετοχή.

- **Πρόγραμμα «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο»**

(<http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/YoungCoaches.html>)

Οι Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο είναι ένα Πρόγραμμα που προσβλέπει στην εμπλοκή των μαθητών στην εκπαίδευση των συμμαθητών τους για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου

(<http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/YoungCoaches.html>). Με την καθοδήγηση εκπαιδευτικών του σχολείου τους και την υποστήριξη από ειδικούς στο θέμα, οι μικροί εκπαιδευτές καλούνται να αναπτύξουν σχέδιο δράσης για τη σχολική τους μονάδα και να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν δράσεις, για να ενημερώσουν σε θέματα που αφορούν στο διαδίκτυο. Καλούνται, επίσης, να εκπαιδεύσουν στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων του διαδικτύου, με άριστο, συνετό, δόκιμο αλλά και ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο, και να δώσουν εισηγήσεις για προστασία από πιθανές προκλήσεις και κινδύνους. Τέλος, καλούνται να ευαισθητοποιήσουν και να εκπαιδεύσουν άλλα παιδιά, συμμαθητές και φίλους τους, καθώς επίσης τους γονείς και εκπαιδευτικούς στο σχολείο τους. Η δράση τους μπορεί να διευρυνθεί στην κοινότητα στην οποία ανήκει το σχολείο τους, αλλά και σε άλλες οργανωμένες δράσεις για το θέμα. Το Πρόγραμμα υλοποιείται σε συνεργασία με την Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Προστασίας και Ευημερίας Παιδιού, το Ινστιτούτο Νευροεπιστήμης και Τεχνολογίας Κύπρου, τη Microsoft και τους Μικρούς Εθελοντές, υπό το συντονισμό του Π.Ι. Για τη σχολική χρονιά 2014-2015 έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς και πιστοποιούνται 436 *Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο* από 19 σχολεία με την υποστήριξη 19 εκπαιδευτικών. Για τη σχολική χρονιά 2015-2016 έχουν επιλεγεί, μετά από ανοικτή πρόσκληση, 20 σχολεία, των οποίων οι μαθητές, με την υποστήριξη λειτουργών του Τ.Ε.Τ. και των συνεργατών του, θα υλοποιήσουν το σχέδιο δράσης για ασφαλή χρήση του διαδικτύου στη σχολική τους μονάδα. Στις 9 Μαΐου 2015, οι Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο παρουσίασαν τις δράσεις τους σε Ημερίδα που διεξήχθη στο Π.Ι. (http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/ekdilosi_youngcoaches.html)

- **Ευρωπαϊκό έργο Eufolio – EU Classroom ePortfolios project** (<http://eufolio.eu>)

Το έργο ολοκληρώθηκε τον Μάιο 2015, με την πραγματοποίηση τελικού συνεδρίου στο Δουβλίνο της Ιρλανδίας στις 22 Απριλίου 2015, όπου συζητήθηκαν τα αποτελέσματα του Έργου και οι εκπαιδευτικοί παρουσίασαν τις εργασίες τους. Το Έργο είχε ως κύριο στόχο τη διερεύνηση καινοτόμων προσεγγίσεων ανάπτυξης και αξιολόγησης οριζόντιων δεξιοτήτων αναγκαίων για τον 21^ο αιώνα με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. και ηλεκτρονικών φακέλων επιτευγμάτων (ePortfolios). Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Υ.Π.Π. ως ένας από τους κυρίους εταίρους του έργου, εφαρμόσε σε αριθμό σχολείων στην Κύπρο πιλοτικά την εισαγωγή ηλεκτρονικών φακέλων επιτευγμάτων για τους μαθητές, αξιοποιώντας το διαδικτυακό περιβάλλον Mahara (<http://mahara.eufolio.eu>). Τα αποτελέσματα του Έργου περιλαμβάνουν εισηγήσεις πολιτικής για την εφαρμογή ηλεκτρονικών φακέλων επιτευγμάτων μαθητών σε ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα και για την ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων. Το Έργο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Life Long Learning της Ε.Ε. (KA1 - Implementation of the European strategic objectives in Education and Training).

- **Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα “Open Discovery Space: A socially-powered and multilingual open learning infrastructure to boost the adoption of eLearning resources (ODS)”** (<http://opendiscoveryspace.eu>, <http://portal.opendiscoveryspace.eu>)

Το ευρωπαϊκό Έργο “Open Discovery Space: A socially-powered and multilingual open learning infrastructure to boost the adoption of eLearning resources (ODS)” (<http://www.opendiscoveryspace.eu>) ολοκλήρωσε τις εργασίες του με το τελικό συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στις 10-21 Σεπτεμβρίου 2015 στην Αθήνα. Το Έργο είχε ως κύριο στόχο την ενθάρρυνση και υποστήριξη των σχολικών μονάδων για την αξιοποίηση ανοικτού ψηφιακού περιεχομένου στη διαδικασία της μάθησης. Στο πλαίσιο του Έργου “Open Discovery Space”, υποστηρίχθηκε η δημιουργία θεματικών, εθνικών και ευρωπαϊκών κοινοτήτων εκπαιδευτικών σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, το οποίο αποτελεί ενιαίο σημείο πρόσβασης για εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς σε ψηφιακούς εκπαιδευτικούς πόρους πολλών ευρωπαϊκών αποθετηρίων εκπαιδευτικού υλικού.

- **Ευρωπαϊκό Έργο CyberEthics GV**

Το Υ.Π.Π. με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι ένας από τους εταίρους του έργου CyberEthics, του Κυπριακού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου (<http://www.cyberethics.info>). Στο πλαίσιο αυτό, το Π.Ι. προσφέρει διάφορα επιμορφωτικά και ενημερωτικά προγράμματα, βιωματικά εργαστήρια, αναπτύσσει υλικό το οποίο φιλοξενείται στην πύλη <http://www.pi.ac.cy/InternetSafety> και υποστηρίζει καινοτόμες δράσεις, όπως την αξιοποίηση μικρών εκπαιδευτών για το διαδίκτυο, πιστοποίηση ασφαλούς σχολείου για το διαδίκτυο, παραγωγή σύντομου βίντεο από μαθητές, κ.ά.

- **ATS2020-Assessment of Transversal Skills 2020:**

Το Υ.Π.Π. με το Π.Ι. ως συντονιστή και τη Δ.Μ..Ε και Κ.Ε.Ε.Α. ως εταίρους έχει υποβάλει και έχει κερδίσει χρηματοδότηση για το ερευνητικό έργο ATS2020: Assessment of Transversal Skills (ats2020.eu), στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+, Key Action 3: Support for policy reform Prospective Initiatives- European policy experimentations. Το Έργο ξεκίνησε 1/3/15 και θα διαρκέσει μέχρι 28/2/18 με προϋπολογισμό 2,6 εκ. ευρώ και με 17 εταίρους από 11 ευρωπαϊκές χώρες. Συντονιστής του Έργου είναι το Π.Ι.

Κύριος στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη και αξιολόγηση κομβικών δεξιοτήτων για μαθητές μέσα από ένα μοντέλο μάθησης, το οποίο αξιοποιεί ηλεκτρονικούς φακέλους επιτευγμάτων και διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης. Το Έργο είναι η συνέχεια του Έργου EUfolio με έμφαση στην αξιολόγηση των οριζόντιων δεξιοτήτων.

Στις 12-13 Νοεμβρίου 2015 στο Κρεμς στην Αυστρία το Π.Ι. πρόσφερε διήμερο εργαστήριο για τους εκπαιδευτές των χωρών των εταίρων, οι οποίοι στη συνέχεια θα εκπαιδεύσουν εκπαιδευτικούς στη χώρα τους για την υλοποίηση του έργου.

- **MENTEP-MENToring Technology Enhanced Pedagogy:**

Το ευρωπαϊκό Έργο MENTEP: Mentoring Technology Enhanced Pedagogy (mentep.eun.org) έχει ως στόχο την Ανάπτυξη Ψηφιακών Δεξιοτήτων για εκπαιδευτικούς μέσα από διαδικτυακά μαθήματα MOOCs και την αξιοποίηση εργαλείου αυτό-αξιολόγησης.

Το έργο ξεκίνησε 1/3/15 και θα διαρκέσει μέχρι 28/2/18. Συντονιστής του Έργου είναι το European School Net, ενώ συμμετέχουν 16 εταίροι από 13 ευρωπαϊκές χώρες. Το Έργο συγχρηματοδοτείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+, Key Action 3: Support for policy reform Prospective Initiatives - European policy experimentations.

14.2.3 Τομέας Υλικοτεχνικής Υποδομής

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2014 – 2015, συνεχίστηκε η προσπάθεια αξιοποίησης στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό του εξοπλισμού που υπάρχει ήδη στα σχολεία. Στα πλαίσια της προσπάθειας αυτής, επισκευάζονται και αναβαθμίζονται όσο το δυνατόν περισσότεροι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, γίνεται αξιοποίηση του εξοπλισμού από σχολεία που έκλεισαν, καθώς και αναβάθμιση του λειτουργικού συστήματος και εγκατάσταση εφαρμογών γραφείου.

Έγινε προετοιμασία και προεργασία για την επόμενη σχολική χρονιά και, χρησιμοποιώντας τη Συμφωνία Πλαίσιο για τη δημιουργία Ηλεκτρονικών Καταλόγων Προϊόντων Πληροφορικής του Γενικού Λογιστηρίου, παραγγέλθηκαν για τα σχολεία σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης 6090 προσωπικοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές, 153 φορητοί υπολογιστές, 705 βιντεοπροβολείς και μικρός αριθμός εκτυπωτών. Εκτός των πιο πάνω, μετά από προκήρυξη ευρωπαϊκού Διαγωνισμού, εξασφαλίστηκαν άδειες χρήσης λογισμικών Microsoft (αναβάθμιση λειτουργικού συστήματος, εφαρμογές γραφείου και CALs) για όλους τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές της Δημόσιας Εκπαίδευσης (υφιστάμενους και οποιουδήποτε μελλοντικούς) για περίοδο τριών χρόνων, καθώς και άλλα ωφελήματα, όπως Software Assurance και άδειες χρήσης teachers and Students advantage για όλους τους

εκπαιδευτικούς και μαθητές. Με ανοικτό Διαγωνισμό εξασφαλίστηκε, για ικανοποίηση αναγκών σε εξυπηρετητές, μηχανή που υποστηρίζει εικονικές μηχανές (Virtualization). Επίσης, με Ανοικτό διαγωνισμό εξασφαλίστηκε συμβόλαιο συντήρησης για τρία χρόνια του δικτυακού εξοπλισμού που βρίσκεται στο Κέντρο Δεδομένων και του Δημοτικού Σχολείου «Πεύκιος Γεωργιάδης». Ανοικτός Διαγωνισμός έχει διεξαχθεί για την Παροχή Υπηρεσιών συμβούλου σε θέματα Wi-Fi, με σκοπό τη μελέτη για την εγκατάσταση ασύρματων σημείων πρόσβασης σε σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης. Ο Διαγωνισμός ακυρώθηκε λόγω της μη υποβολής έγκυρης προσφοράς από Οικονομικούς Φορείς.

Έχει συνεχιστεί, επίσης, η δημιουργία Ειδώλων Αποκατάστασης (Recovery Images) για όλες τις μεγάλες παραλαβές Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, έτσι ώστε οι υπεύθυνοι συντήρησης των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών να είναι σε θέση να εγκαταστήσουν τα νέα λογισμικά. Όλα τα Είδωλα Αποκατάστασης είναι διπλής εκκίνησης λειτουργικού συστήματος (dual boot) με Windows και Linux διανομή (κυρίως Edubuntu). Πέραν του ιδιόκτητου λογισμικού, στα Είδωλα Αποκατάστασης συμπεριλήφθηκαν και εναλλακτικές εφαρμογές γραφείου ανοικτού κώδικα (Libre Office), καθώς και άλλα εκπαιδευτικά λογισμικά ανοικτού κώδικα. Συνεχίζεται, επίσης, η λειτουργία της υποδομής στο Κέντρο Δεδομένων, με υπάρχον εξοπλισμό και χωρίς επιπλέον κόστος, για τη δημιουργία, διαχείριση και προώθηση των Ειδώλων Αποκατάστασης.

Παράλληλα, έχει συνεχιστεί η διαδικασία για απόσυρση και περιβαλλοντική διαχείριση του πεπαλαιωμένου μηχανογραφικού εξοπλισμού των σχολείων.

Δομημένη Καλωδίωση

Συνολικά μέχρι αυτή τη στιγμή υπάρχουν 69 σχολεία Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με οπτικές ίνες και δυνατότητα σύνδεσης με το διαδίκτυο από κάθε αίθουσα του σχολείου (διοικητικές αίθουσες, αίθουσες διδασκαλίας και εργαστήρια). Οι οπτικές ίνες που έχουν εγκατασταθεί προσφέρουν υψηλής ταχύτητας τοπικό δίκτυο για γρήγορη μεταφορά μεγάλου όγκου δεδομένων. Νέος ανοικτός Διαγωνισμός προκηρύχθηκε και κατακυρώθηκε για υπηρεσίες μελετητή δικτύωσης για την τέταρτη φάση δικτύωσης για είκοσι σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης. Επίσης, η ομάδα ξεκίνησε τη συγγραφή των όρων και προδιαγραφών για τη διεξαγωγή διαγωνισμού για την παροχή υπηρεσιών μελετητή δικτύωσης για είκοσι σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης.

14.2.4 Τομέας Συμβάσεων και Προσφορών

Τρέχουσες Συμβάσεις

- ΔΙΑΣ 2012-2017: Προμήθεια, Εγκατάσταση και Διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης λύσης για ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας για τη Μέση Εκπαίδευση
- Συντήρηση Κέντρου Δεδομένων
  - Παροχή Υπηρεσιών Συντήρησης, Εγγύησης και Λειτουργικής Υποστήριξης, Εξοπλισμού CISCO στο δίκτυο του Κέντρου Δεδομένων του Υ.Π.Π. και στο Δημοτικό Σχολείο «Πεύκιος Γεωργιάδης»
  - Σύμβαση για τη Συντήρηση του Κέντρου Δεδομένων (Ηλεκτρολογική και Μηχανολογική), την οποία διαχειρίζεται η ΗΜΥ σε συνεργασία με τη μονάδα Τ.Π.Ε. και καλύπτεται από τα κονδύλια της μονάδας Τ.Π.Ε.
- Πρόσβαση στο Διαδίκτυο: Αγορά Υπηρεσιών Παροχής Πρόσβασης στο Διαδίκτυο για σκοπούς κάλυψης των αναγκών του Υ.Π.Π. και των κτηρίων του στα Λατσία (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και Κέντρο Δεδομένων)
- Τοπικά Δίκτυα Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης: Παροχή Υπηρεσιών Σχεδιασμού και Επίσκεψης Εγκαταστάσεων Δομημένης Δικτύωσης σε 20 σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης (Φάση Δ')
- Λογισμικά Microsoft: Προμήθεια Αδειών Χρήσης Λογισμικών Microsoft για τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές της Δημόσιας Εκπαίδευσης για περίοδο τριών ετών

- Προμήθεια Μηχανογραφικού Εξοπλισμού: Διάφορες συμβάσεις που σύναψε το Υ.Π.Π. και παραγγελίες που έγιναν μέσω της Συμφωνίας Πλαίσιο του Γενικού Λογιστηρίου
- Παραγγελίες Μηχανογραφικού Εξοπλισμού από τη Συμφωνία Πλαίσιο για το 2015: 6090 ΗΥ, 705 βιντεοπροβολείς, 153 φορητοί υπολογιστές

14.3 ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας έχει ως αποστολή του τη δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες που φοιτούν στα δημόσια σχολεία, τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς επίσης και για τους εργαζόμενους στα κεντρικά και σε άλλα κτήρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, που στεγάζουν εκπαιδευτικά τμήματα και υπηρεσίες. Παράλληλα, μεριμνά για την έγκαιρη και αποτελεσματική αντίδραση των σχολείων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Κύριο μέλημα του Γραφείου είναι η διασφάλιση ασφαλών συνθηκών εργασίας που να ανταποκρίνονται στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, καθώς και στην αντίστοιχη νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και στις υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και υπάγεται απευθείας στη Γενική Διευθύντρια.

Έχει οριζόντια δομή, εφόσον το προσωπικό της εκπροσωπεί όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης, δηλαδή τη Δημοτική, Μέση και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση. Το Γραφείο στελεχώνουν τρεις Λειτουργοί, ένας από κάθε βαθμίδα Εκπαίδευσης.

ΔΡΑΣΕΙΣ

- Επιμορφωτικά Σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών σε λειτουργούς Δημοτικής Εκπαίδευσης παγκύπρια
- Επιμόρφωση Διευθυντών Μέσης και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στο Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων
- Επιμόρφωση Πρώτων Βοηθών και Εκκενωτών στα Κεντρικά Κτήρια του Υπουργείου
- Άσκηση Εκκένωσης Κεντρικών Κτηρίων
- Πρόγραμμα προμήθειας απινιδωτών στα σχολεία Μέσης και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.
- Επισκέψεις σε δημόσια σχολεία και σε κτήρια που στεγάζουν Υπηρεσίες του Υπουργείου στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις για:
  - Ετοιμασία Έκθεσης για θέματα Ασφάλειας και Υγείας.
  - Παρακολούθηση Ασκήσεων Έκτακτης Ανάγκης, με στόχο την αξιολόγηση και τη βελτίωση του υφιστάμενου Σχεδίου Δράσης.
  - Παροχή συμβουλών σε θέματα Πολιτικής Άμυνας ή Ασφάλειας και Υγείας.
  - Εξέταση παραπόνων.
  - Διερεύνηση ατυχημάτων.
  - Παροχή υλικών πολιτικής άμυνας.
  - Διενέργεια Σεμιναρίων προς το προσωπικό, τους μαθητές και τους γονείς.

14.4 ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (2015)

Γενικά

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προσπαθεί να διατηρήσει και να αναπτύξει δημιουργικές σχέσεις με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Με την εξωστρεφή αυτή προσέγγιση αποσκοπεί να μεγιστοποιήσει τα οφέλη σε όλους τους τομείς αρμοδιοτήτων του, δηλαδή την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό, τη Νεολαία και τον Αθλητισμό. Το 2015, το Γραφείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων (Γ.Ε.Δ.Υ.) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού συνέβαλε σημαντικά στον συντονισμό πολιτικών, στην ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων του Υπουργείου και στην εφαρμογή επωφελών πρωτοβουλιών με ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση.

Δραστηριότητα 1: . Ευρωπαϊκός και διεθνής συντονισμός πολιτικών

Το Γ.Ε.Δ.Υ. προώθησε την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών και Διεθνών πολιτικών στην Κύπρο, σύμφωνα με τις εθνικές προτεραιότητες, μέσω του συντονισμού των Ομάδων Εργασίας, των Τεχνικών Ομάδων Εργασίας και άλλων ομάδων εμπειρογνομόνων. Εργάστηκε, επίσης, προς την ενίσχυση της συνεργασίας με άλλους κυβερνητικούς φορείς, καθώς και με μη κυβερνητικές οργανώσεις στην Κύπρο και στο εξωτερικό, οι οποίοι σχετίζονται με ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα. Συνεργάστηκε στενά με όλες τις Διευθύνσεις/Τμήματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (Κ.Ο.Α.), τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου (Ο.ΝΕ.Κ.) και άλλα Κυβερνητικά Τμήματα, τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στις Βρυξέλλες, στο Στρασβούργο, στη Γενεύη και αλλού, καθώς και με τις πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κ.Δ.) στο εξωτερικό. Συντόνισε τη σύνθεση εκθέσεων/αναφορών για θέματα που απορρέουν από τις συμβατικές υποχρεώσεις της Κ.Δ. ως Κράτους Μέλους της Ε.Ε. και άλλων διεθνών οργανισμών. Επιπρόσθετα, προετοίμασε τη συμμετοχή του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού και άλλων αξιωματούχων του Υπουργείου σε συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο εξωτερικό και προώθησε τις πολιτικές αποφάσεις, συστάσεις και συμπεράσματα που λαμβάνονται σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, στις αρμόδιες εθνικές αρχές με στόχο την ενίσχυση των εθνικών πολιτικών. Τέλος, συντόνισε τη σύναψη και την ανανέωση των διεθνών συμφωνιών μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και των αντίστοιχων φορέων.

1.1 Συμμετοχή στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.)

Μια από τις σημαντικότερες διεθνείς δράσεις ανώτατου επιπέδου είναι η συμμετοχή του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού στο Συμβούλιο Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Νεολαίας και Αθλητισμού της Ε.Ε. Τα έγγραφα πολιτικής που υιοθετούνται από τους αρμόδιους υπουργούς προετοιμάζονται από τεχνοκράτες, οι οποίοι συμμετέχουν στα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου (Επιτροπή Παιδείας, Ομάδα Εργασίας για τον Αθλητισμό, Επιτροπή Πολιτιστικών Υποθέσεων, Ομάδα Εργασίας για τα Οπτικοακουστικά, Ομάδα Εργασίας για τον Αθλητισμό). Το Γ.Ε.Δ.Υ. συντόνισε τη συμμετοχή των εκπροσώπων του Υπουργείου σε συνεργασία με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στις Βρυξέλλες και προετοίμασε τη συμμετοχή του Υπουργού στα Συμβούλια, επίσημα και άτυπα, που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Λετονικής Προεδρίας (Α' εξάμηνο 2015) και της Λουξεμβουργιανής (Β' εξάμηνο 2015).

1.2 Επίσημες αποστολές στο εξωτερικό

Η συμμετοχή του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού και άλλων αξιωματούχων του Υπουργείου σε συναντήσεις στο εξωτερικό, καθώς και η οργάνωση επίσημων επισκέψεων διεθνούς χαρακτήρα έχει κομβική σημασία, για την εδραίωση διεθνών σχέσεων, τη συνομολόγηση συμφωνιών και την ανταλλαγή καλών πρακτικών. Κατά το 2015, αντιπροσωπείες του Υ.Π.Π., υπό τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, πραγματοποίησαν τις πιο κάτω επίσημες επισκέψεις/αποστολές:

- (α) Συμμετοχή στην Άτυπη Σύνοδο Υπουργών, Παρίσι, 20 Φεβρουαρίου 2015
  - (β) Επίσκεψη στα παρκοδικακά σχολεία του Λονδίνου, 26-28 Μαρτίου 2015
  - (γ) Επίσημη Επίσκεψη στο Κουβέιτ 20-21 Απριλίου 2015
  - (δ) Επίσημες Επισκέψεις στην Ελλάδα την 1^η Ιουλίου και την 20^η Οκτωβρίου 2015
  - (ε) Συμμετοχή στην 38^η Γενική Συνέλευση της UNESCO. Παρίσι, 5-7 Νοεμβρίου 2015
- Επίσης, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου συμμετείχε στις πιο κάτω διασκέψεις / συνέδρια:
- (α) Συμμετοχή στην Ευρω-ασιατική Συνάντηση (ASEM), Ερεβάν, 14-15 Απριλίου 2015
  - (β) Συμμετοχή στο Παγκόσμιο Φόρουμ Διαπολιτισμικού Διαλόγου 20-21 Μαΐου 2015

1.3 Διεθνείς συμφωνίες

Η υπογραφή ή η ανανέωση Διεθνών Συμφωνιών, Εκτελεστικών Προγραμμάτων και Μνημονίων μεταξύ του Υ.Π.Π. και αντίστοιχων κυβερνητικών φορέων είναι μια συνήθης πρακτική ενίσχυσης και εδραίωσης των σχέσεων με άλλες χώρες στον τομέα της Εκπαίδευσης και του Πολιτισμού. Το Γ.Ε.Δ.Υ., σε συνεργασία με αρμόδιους λειτουργούς εντός και εκτός του Υ.Π.Π., προβαίνει σε κατάλληλες ενέργειες, για την προώθηση του θέματος αυτού.

Στο πλαίσιο αυτό, υπογράφηκαν τα ακόλουθα:

- (α) Πρόγραμμα Πολιτιστικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ουκρανίας 2014-18, στις 27 Ιανουαρίου 2015
- (β) Πρόγραμμα Πολιτιστικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Παιδείας, Ανώτερης Εκπαίδευσης και Έρευνας της Ιταλίας, στις 26 Νοεμβρίου 2015

1.4 Συντονισμός των Τεχνικών Ομάδων Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ε.Ε.)

Το Γ.Ε.Δ.Υ. πραγματοποίησε συναντήσεις με τους εκπροσώπους των Ομάδων Εργασίας που συστάθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για την υλοποίηση του Στρατηγικού Πλαισίου για την Ευρωπαϊκή Συνεργασία στους τομείς της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΚ2020). Στόχος των συναντήσεων ήταν η αλληλοενημέρωση των εκπροσώπων των Τεχνικών Ομάδων Εργασίας για την πορεία εργασιών και η διάδοση των αποτελεσμάτων των Ομάδων Εργασίας στους λειτουργούς Διευθύνσεων/Τμημάτων/Υπηρεσιών του ΥΠΠ, με στόχο τη μεγιστοποίηση των οφελών από τη συμμετοχή στις Τεχνικές Ομάδες Εργασίας και την ενίσχυση του διαλόγου για τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να γίνει η διάχυση των αποτελεσμάτων αυτών στις εθνικές πολιτικές. Το 2015 έκλεισε ο κύκλος εργασιών των υφιστάμενων Ομάδων Εργασίας και δρομολογήθηκαν οι διαδικασίες για την επιλογή των εμπειρογνομόνων που θα εκπροσωπήσουν το Υ.Π.Π., κατά τη νέα περίοδο (2016-2018).

1.5 Σύνταξη εκθέσεων/εγγράφων

Από τη συμμετοχή της Κύπρου σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τα Ηνωμένα Έθνη, η Κοινοπολιτεία, ο Διεθνής Οργανισμός της Γαλλοφωνίας κ.λπ. προκύπτουν υποχρεώσεις για υποβολή περιοδικών ή έκτακτων εκθέσεων από την πλευρά της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι πιο σημαντικές εκθέσεις που εκπονήθηκαν, κατά το 2015 ήταν:

- (α) Εκπαίδευση για Όλους (Education for All EFA) ΟΥΝΕΣΚΟ
- (β) Συμβολή στην έκθεση επισκόπησης της εφαρμογής της Στρατηγικής Ευρώπη 2020, την οποία συντόνισε η Γ.Δ. ΕΠΣΑ
- (γ) Global Report on Adult Learning and Education (GRALE III)

1.6 Θέματα Νεολαίας

Το Γ.Ε.Δ.Υ. εκπροσώπησε το Υ.Π.Π. στην Εθνική Ομάδα Εργασίας (Ε.Ο.Ε.) για τον Διαρθρωμένο Διάλογο (ΔΔ) με τους νέους και τις οργανώσεις νεολαίας. Στην επιτροπή συμμετέχει επίσης ο Οργανισμός Νεολαίας (ΟΝΕΚ) και το Συμβούλιο Νεολαίας, το οποίο και προεδρεύει. Η Εθνική Ομάδα Εργασίας (ΕΟΕ) για το ΔΔ συντόνισε, κατά το 2015, την πραγματοποίηση διαβουλεύσεων με νέους στην Κύπρο, για τα θέματα που τέθηκαν κατά τις περιόδους της Λετονικής και Λουξεμβουργιανής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. Η Ε.Ο.Ε. για το Διαρθρωμένο Διάλογο (Δ.Δ.) υπέβαλε Σχέδιο Δράσης προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τη διεξαγωγή του Διαλόγου, επιτυγχάνοντας να εξασφαλίσει επαρκή χρηματοδότηση για υλοποίηση του Σχεδίου. Επίσης, σε συνεργασία με τους αρμόδιους λειτουργούς του Ο.ΝΕ.Κ. έγιναν οι κατάλληλες ενέργειες για εκπροσώπηση του τομέα Νεολαίας στην Ε.Ε., στην Κοινοπολιτεία, στα Ηνωμένα Έθνη κ.τλ.

Δραστηριότητα 2: Αύξηση της ικανότητας των λειτουργών για αξιοποίηση ευκαιριών χρηματοδότησης/δράσεων από ευρωπαϊκά προγράμματα

Το Γ.Ε.Δ.Υ. ενισχύει την ικανότητα των αξιωματούχων του Υ.Π.Π. να επωφελούνται από τις ευκαιρίες χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα, μεταξύ άλλων, με τη διοργάνωση δραστηριοτήτων επαγγελματικής ανάπτυξης για τους λειτουργούς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Επίσης, εργάζεται για τη δημιουργία των δομών που θα ενθαρρύνουν τη στοχευμένη υποβολή προτάσεων, σύμφωνα με τον Στρατηγικό Σχεδιασμό και τις προτεραιότητες του Υ.Π.Π. και θα αυξήσουν τις πιθανότητες εκπόνησης επιτυχημένων προτάσεων. Παράλληλα, παρέχει πληροφορίες και διοικητική υποστήριξη, που συνδέεται με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης, χαρτογραφεί την υφιστάμενη κατάσταση για σκοπούς ανατροφοδότησης, παρακολουθεί την υλοποίηση έργων, έτσι ώστε να διασφαλίσει την εφαρμογή των δραστηριοτήτων των Σχεδίων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ενώ διατηρεί ένα ισχυρό δίκτυο δυνητικών εταίρων.

Δραστηριότητα 3 :Υλοποίηση Σχεδίων/Εργων/Προγραμμάτων

Η εφαρμογή καλών πρακτικών και η μάθηση μεταξύ ομοτίμων είναι μια σημαντική πρακτική που αξιοποιείται από αρκετά Κράτη Μέλη της Ε.Ε. και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το Γ.Ε.Δ.Υ. υλοποιεί Προγράμματα που προκύπτουν από Διεθνείς και Ευρωπαϊκές συνεργασίες και συντονίζει ή συμμετέχει σε διατμηματικές επιτροπές.

3.1 Θέσπιση μηχανισμών για την Επικύρωση μη Τυπικής και Άτυπης Μάθησης

Με βάση το ψήφισμά του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 20ης Δεκεμβρίου 2012, καλούνται τα Κράτη Μέλη να θεσπίσουν μηχανισμούς, για την επικύρωση αυτών των τύπων μάθησης το αργότερο έως το 2018, στη βάση εθνικών συνθηκών και ιδιαιτεροτήτων/προτεραιοτήτων. Το Γ.Ε.Δ.Υ. έχει καταθέσει Σχέδιο Έργου, για την υλοποίηση της Σύστασης στην Κύπρο, το οποίο έχει συμπεριληφθεί στις δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν κατά την περίοδο 2014-2020 από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το έργο έχει εγκριθεί και η υλοποίησή του θα ξεκινήσει από το 2016. Η εφαρμογή καλών πρακτικών και η μάθηση μεταξύ ομοτίμων είναι μια σημαντική πρακτική, η οποία αξιοποιείται μεταξύ των Κρατών Μελών της ΕΕ αλλά και ευρύτερα. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το Γ.Ε.Δ.Υ. υλοποίησε τα πιο κάτω προγράμματα κατά το 2015:

3.2 Ανανεωμένο Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Εκπαίδευση Ενηλίκων 2014-15:

Κατά το 2015, το Γ.Ε.Δ.Υ. συντόνισε Σχέδιο Δράσης για την προώθηση του Ευρωπαϊκού Θεματολογίου για την Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης πραγματοποιήθηκαν τα πιο κάτω:

- Σύσταση Διυπηρεσιακής Επιτροπής για την παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης. Στην επιτροπή αυτή συμμετείχαν εκπρόσωποι από όλες τις Διευθύνσεις του Υ.Π.Π., του ΥΕΠΚΑ, της ΑνΑΔ, του ΙΔΕΠ Διά Βίου Μάθησης, της Γ.Δ. ΕΠΣΑ και της Στατιστικής Υπηρεσίας.
- Επιμόρφωση Εκπαιδευτών Ενηλίκων που διδάσκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (Εσπερινά Γυμνάσια-Λύκεια, Εσπερινές Τεχνικές Σχολές, Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα Εσπερινών Σχολών και Τμήμα Φυλακών). Η επιμόρφωση περιλάμβανε σειρά μαθημάτων διά ζωής, καθώς και εξ' αποστάσεως.
- Ημερίδα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (26 Ιουνίου 2015, Λάρνακα), με στόχο την ενίσχυση του διαλόγου για τις πολιτικές που προωθούν τις βασικές δεξιότητες των ενηλίκων της Κύπρου.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα για εκπαιδευτές ενηλίκων που διδάσκουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες σε ενήλικες.

Οι παρουσιάσεις, οι αρχικές και τελικές εκθέσεις του Σχεδίου και άλλο σχετικό ενημερωτικό υλικό (εκδόσεις της Ε.Ε. δελτία τύπου, ενημερωτικό έντυπο), υπάρχουν αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Σχεδίου στον σύνδεσμο <http://www.moec.gov.cy/aetheel/>.

3.3 Λειτουργία Διατμηματικής Επιτροπής για την Παγκόσμια Εκπαίδευση

Η Διατμηματική Επιτροπή για την Παγκόσμια Εκπαίδευση δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Γ.Ε.Δ.Υ. το 2009 και έκτοτε αναπτύσσει δράση, ούτως ώστε οι στόχοι της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης να προωθούνται με αποτελεσματικό τρόπο. Κατά το έτος 2015, που ήταν το Ευρωπαϊκό Έτος Ανάπτυξης 2015, εκπονήθηκε και εφαρμόστηκε εθνικό σχέδιο δράσης σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και τη CYINDEP. Στο πλαίσιο του σχεδίου πραγματοποιήθηκαν οι πιο κάτω δραστηριότητες:

- (α) Έκθεση φωτογραφίας και σχετικό Λεύκωμα, έκδοσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- (β) Προβολές ταινιών/ντοκιμαντέρ
- (γ) Δημόσιες διαλέξεις
- (δ) Διαγωνισμός συγγραφής άρθρου
- (ε) Διαγωνισμός παραγωγής ταινίας σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- (στ) Διαγωνισμός ζωγραφικής σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

3.4 Λειτουργία Διατμηματικής Επιτροπής Γαλλοφωνίας

Η Επιτροπή Γαλλοφωνίας, που συντονίζεται από το Γ.Ε.Δ.Υ., χειρίζεται όλα τα θέματα αρμοδιότητας του Υ.Π.Π. σε σχέση με τον Διεθνή Οργανισμό της Γαλλοφωνίας, του οποίου η Κύπρος είναι συνδεδεμένο μέλος από το 2006. Επιπρόσθετα, συντονίζει τη συμμετοχή του Υ.Π.Π. στον Διεθνή Μήνα Γαλλοφωνίας ο οποίος περιλαμβάνει διάσκεψη τύπου, ενδοσχολικό διαγωνισμό, συμμετοχή σε φεστιβάλ κινηματογράφου, μουσική, διαλέξεις, έκθεση φωτογραφίας και λογοτεχνία.

3.5 Συνεργασία με το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

1. Διαγωνισμός Euro-quiz: Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διοργανώνει από το 1992, τις Ημερίδες «EUROSCOLA» στο Στρασβούργο της Γαλλίας. Μετά από διαγωνισμό συμμετείχαν 50 σχολεία λυκειακού κύκλου, δημόσια και ιδιωτικά.
2. Δραστηριότητες Ευρωγνωσίας από την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το Γραφείο του Ευρωκοινοβουλίου στην Κύπρο που περιέλαμβαναν ενημέρωση των Σχολείων αναφορικά με εκδόσεις της Ε.Ε., επισκέψεις στο Σπίτι της Ε.Ε., ενημερωτικές ημερίδες κ.λπ.
3. Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία EU Back to School 2015: Υπουργοί, Γενικοί Διευθυντές των Υπουργείων, καθώς και Κύπριοι λειτουργοί που εργάζονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισκέφθηκαν τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, όπου φοίτησαν. Κύριος στόχος των επισκέψεων ήταν να τους δοθεί

η ευκαιρία να συζητήσουν με τους/τις μαθητές/τριες για τη δουλειά τους και τις εμπειρίες τους, για ευρωπαϊκά θέματα του ενδιαφέροντός τους, καθώς και για τις προκλήσεις και δυνατότητες που προσφέρονται από τα κράτη - μέλη, φέρνοντας έτσι την Ευρωπαϊκή Ένωση πιο κοντά στους πολίτες.

4. Πρόγραμμα «European Parliament, a different perspective». Το Πρόγραμμα, έχει ως στόχο την προώθηση της Ευρωπαϊκής Ταυτότητας και συγκεκριμένα, την επεξεργασία θεμάτων που σχετίζονται με τις βασικές αξίες και αρχές, στις οποίες εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ενεργό πολιτότητα, τον πολιτισμό, την ποικιλομορφία, την πολυπολιτισμικότητα και την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

14.5 ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ:

A. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: Μέχρι το επίπεδο B1 ή B2 του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες.

- Αγγλικά (από τη Β΄ Δημοτικού)
- Γαλλικά (από την Ε΄ Δημοτικού)
- Γερμανικά
- Ισπανικά
- Ιταλικά
- Ρωσικά
- Τουρκικά
- Ελληνικά για ξενόγλωσσους
- Ελληνικά για Τουρκοκύπριους (χωρίς δίδατρα)
- Τουρκικά για Ελληνοκύπριους (χωρίς δίδατρα)

B. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ:

Βασικό Επίπεδο

- Α΄ έτος: Επεξεργασία κειμένου (Word Processing), Βασικές Έννοιες Διαδικτύου (Online Essentials), Αλγοριθμική σκέψη.
- Β΄ έτος: Βασικές Έννοιες Η.Υ. (Computer Essentials), Παρουσιάσεις (Presentation), Φύλλα Εργασίας (Spreadsheets), Κύκλος ανάπτυξης αλγοριθμικής εφαρμογής (Δημιουργία Προγράμματος).
- Γ΄ έτος: Βάσεις Δεδομένων (Using Databases), Αλγόριθμοι, Σχεδιασμός έργου (project planning), Εφαρμογές διαδραστικής επικοινωνίας και κοινωνικά δίκτυα (Online Collaboration), Δημιουργία ιστοσελίδας (Web editing), Επεξεργαστής εικόνας (Image editing).

Ανώτερο Επίπεδο

Επιστήμη Η/Υ (ένα έτος):

Αρχές Προγραμματισμού ή IGCSE Computer Studies ή IGCSE ICT.

Προγράμματα εφαρμογών (δύο έτη):

Επεξεργασία Κειμένου, Υπολογιστικά Φύλλα, Βάσεις δεδομένων, Παρουσιάσεις.

Γ. ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ για μαθητές Γυμνασίου και Α΄, Β΄ Λυκείου.

Δ. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ για εισαγωγή στα Πανεπιστήμια Κύπρου και Ελλάδας.

Ε. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ: Elementary, Intermediate, Higher.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ – ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΤΩΝ Κ.Ι.Ε.

1. Τα άτομα που φοιτούν στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης παρακάθονται στο τέλος της σχολικής χρονιάς σε Ενιαίες Γραπτές Εξετάσεις που ετοιμάζονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για εξασφάλιση Πιστοποιητικού Επιτυχίας, το οποίο αναγνωρίζεται από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας και την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας ως τεκμήριο:

- «ΚΑΛΗΣ ΓΝΩΣΗΣ» για τα Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά (επίπεδο E4 και E5)
- «ΠΟΛΥ ΚΑΛΗΣ ΓΝΩΣΗΣ» για τα Αγγλικά (επίπεδο E6 και E7), Γαλλικά και Γερμανικά (επίπεδο E6)

2. Οι μαθητές, αν το επιθυμούν, μπορούν να παρακαθίσουν και στις πιο κάτω εξωτερικές εξετάσεις:

- Για τα Αγγλικά: Young Learners (Starters, Movers, Flyers), KET, PET, F.C.E., I.G.C.S.E., I.E.L.T.S.
- Για τα Γαλλικά: D.E.L.F.
- Για τη Λογιστική: L.C.C.I.
- Για την Πληροφορική: E.C.D.L. κ.τ.λ.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ – ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

α) Στις ξένες γλώσσες προσφέρονται υποτροφίες, ολικές ή μερικές, σε μαθητές που διακρίνονται για την επίδοση, το ήθος, την τακτική φοίτηση και με βάση το ακαθάριστο εισόδημα του πατέρα και της μητέρας.

β) Τα παιδιά των πολύτεκνων και πενταμελών οικογενειών απαλλάσσονται από την καταβολή του 50% των διδάκτρων, αφού προσκομίσουν σχετικό αποδεικτικό.

γ) Το τρίτο, τέταρτο κ.τ.λ. παιδί της ίδιας οικογένειας, που φοιτά στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, απαλλάσσεται από την καταβολή των διδάκτρων.

δ) Παιδιά δυσπραγούντων, που παίρνουν Δημόσιο Βοήθημα από το Γραφείο Ευημερίας, απαλλάσσονται πλήρως από την καταβολή διδάκτρων σε όλα τα μαθήματα, με την προσκόμιση βεβαίωσης λήψης δημόσιου χορηγήματος.

ε) Οι Εκπαιδευτικοί Λειτουργοί Δημόσιας Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων στις Ξένες Γλώσσες.

στ) Τα μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας σε Τουρκοκυπρίους και Τουρκικής Γλώσσας σε Ελληνοκυπρίους προσφέρονται δωρεάν.

ΆΛΛΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

α) Οι εγγραφές στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης διεξάγονται κατά τη διάρκεια του Ιουνίου. Συμπληρωματικές εγγραφές γίνονται τις πρώτες μέρες του Σεπτεμβρίου.

β) Τα μαθήματα αρχίζουν περί τα μέσα Σεπτεμβρίου και ολοκληρώνονται περί τα μέσα Μαΐου.

γ) Διεξάγεται καθημερινός έλεγχος των απουσιών των μαθητών και έγκαιρη ενημέρωση των γονέων. Μαθητές που σημειώνουν πέραν των 20 απουσιών τον χρόνο δεν δικαιούνται να παρακαθίσουν στις Τελικές Ενιαίες Γραπτές Εξετάσεις των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης.

δ) Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης λειτουργούν Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή. Τμήματα ενηλίκων λειτουργούν, σε αριθμό Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης, τις βραδινές ώρες. Σε ειδικές περιπτώσεις, μπορεί να γίνουν μαθήματα το απόγευμα της Τετάρτης ή το πρωινό του Σαββάτου. Το κάθε μάθημα, διάρκειας 90 λεπτών, διδάσκεται 2 φορές την εβδομάδα.

ε) Τα δίδακτρα των Κ.Ι.Ε. κυμαίνονται από € 225 - € 410 το χρόνο.

στ) Οι διδάσκοντες είναι πτυχιούχοι, οι οποίοι ελέγχονται και αξιολογούνται επί συστηματικής βάσεως.

14.6 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (Υ.Ε.Ψ.) είναι η διασφάλιση, προαγωγή και προώθηση της ψυχικής υγείας, με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη, λειτουργικότητα και μάθηση όλων των παιδιών στον χώρο του σχολείου, μεταφέροντας με αντικειμενικότητα, αμεροληψία και συνέπεια τις αρχές της Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

Στο πλαίσιο της αποστολής της, η Υ.Ε.Ψ. συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της πολιτείας για την παιδεία που αφορούν στη δημιουργία ενός δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου, ενός σχολείου που να ικανοποιεί τις ανάγκες όλων των παιδιών με σεβασμό στην διαφορετικότητα του καθενός.

Η Υ.Ε.Ψ. στοχεύει όχι μόνο στην προσαρμογή του παιδιού στο σχολείο αλλά κυρίως στην προσαρμογή του σχολείου στο παιδί.

2. ΣΤΟΧΟΙ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Ενώ η Υ.Ε.Ψ. ασχολείται παραδοσιακά με την αντιμετώπιση ατομικών περιπτώσεων παιδιών με προβλήματα μάθησης και προσαρμογής, τα τελευταία κυρίως χρόνια, επενδύει περισσότερο σε δράσεις, παρεμβάσεις και προγράμματα που στοχεύουν στην πρόληψη κυρίως των μαθησιακών προβλημάτων και των προβλημάτων ψυχικής υγείας. Οι δράσεις της Υ.Ε.Ψ. απευθύνονται στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις παρεμβάσεις πρόληψης της σχολικής αποτυχίας, στην αγωγή της υγείας και της πολιτότητας και στην ένταξη των παιδιών με αναπηρίες στα συνηθισμένα σχολεία.

Πιο αναλυτικά, οι δραστηριότητες της Υ.Ε.Ψ. στοχεύουν, κατά προτεραιότητα, στα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων αλφαριθμητισμού σε όλα τα παιδιά,
- Συναισθηματική ανάπτυξη, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, πρόληψη της βίας και της νεανικής παραβατικότητας, καθώς και της χρήσης και κατάχρησης ουσιών,
- Πρόληψη της σχολικής διαρροής, η οποία συναρτάται με την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας, του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού, της βίας και της χρήσης/κατάχρησης ουσιών,
- Πρώιμη ανίχνευση και αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών,
- Αντιμετώπιση παιδιών με δυσκολίες μάθησης ή/και προσαρμογής μέσα στο σχολείο,
- Στήριξη παιδιών με αναπηρίες και ένταξή τους στα συνηθισμένα σχολεία.

Από το 2014, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και κατ' επέκταση η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας έχουν συμπεριληφθεί στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Ως αποτέλεσμα του πιο πάνω, όπως όλες οι υπηρεσίες του Υ.Π.Π. έτσι και η Υ.Ε.Ψ. συγκεκριμένα από τη περσινή σχολική χρονιά με τη βοήθεια καθοδηγητών που έχει καθορίσει το CIIM, σε συνεργασία με τον Υπουργό και τη Γενική Διευθύντρια, άρχισε και συνεχίζει ακόμα τη μελέτη που αφορά στον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Υ.Π.Π.

Ως εκ τούτου η Υ.Ε.Ψ. έχει καθορίσει ως Στρατηγικό Στόχο την Ενίσχυση της Θετικής Συμπεριφοράς και την Αντιμετώπιση της Αντικοινωνικής Συμπεριφοράς. Οι τρεις δραστηριότητες που συνδέονται με τον Στρατηγικό Στόχο είναι :

- 1) Τα Προληπτικά Προγράμματα και οι Παρεμβάσεις
- 2) Οι Αξιολογήσεις και Επαναξιολογήσεις μαθητών/τριών
- 3) Συμβουλευτική

3. ΔΟΜΗ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και υπάγεται απευθείας στη Γενική Διευθύντρια. Είναι διατμηματική και οι υπηρεσίες των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων (Ε.Ψ.) απευθύνονται σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, δηλαδή την Προδημοτική, Δημοτική, Μέση και Τεχνική.

Κατά την υπό ανασκόπηση σχολική χρονιά, στην Υ.Ε.Ψ. υπηρετούσαν 48 συνολικά Λειτουργοί.

Η σημερινή δομή της Υπηρεσίας είναι η ακόλουθη:

Ένας Ανώτερος Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος ο οποίος εκτελεί χρέη Αναπληρωτή Προϊσταμένου Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

Ένας Ανώτερος Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος που εκτελεί χρέη Επαρχιακού Λευκωσίας.

Τρεις Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι Α΄.

Πέρα από τους πέντε πιο πάνω Λειτουργούς, σαράντα τέσσερεις (44) Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι βάσης στελέχωναν τα τρία Επαρχιακά Γραφεία της Υπηρεσίας, στη Λευκωσία, Λεμεσό – Πάφο και Λάρνακα –Αμμόχωστο. Από αυτούς οι είκοσι δύο (22) είναι μόνιμοι, δέκα εννέα (19) αορίστου χρόνου και τρεις (3) έκτακτοι καθορισμένης διάρκειας .

Εδώ και μερικά χρόνια, μετά από διευθετήσεις στις οποίες προέβη η Διεύθυνση της Υπηρεσίας, λειτουργούν παραρτήματα τόσο στην επαρχία Πάφου όσο και στην επαρχία Αμμοχώστου.

Όλοι οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι της Υ.Ε.Ψ. κατέχουν πρώτο πτυχίο στην Ψυχολογία και μεταπτυχιακή επαγγελματική εξειδίκευση σε μια από τις ειδικότητες της Κλινικής, της Εκπαιδευτικής ή της Σχολικής Ψυχολογίας. Μερικοί διαθέτουν και διδακτορικό δίπλωμα.

Στον κάθε Εκπαιδευτικό Ψυχολόγο ανατίθεται η ευθύνη για αριθμό σχολείων και μαθητών. Σήμερα, ο κάθε Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος που υπηρετεί στην Υ.Ε.Ψ. έχει την ευθύνη για 3140 περίπου μαθητές. Παρά τη σημαντική μείωση που παρατηρείται σε σχέση με το παρελθόν, σε σύγκριση με άλλες χώρες, ο φόρτος αυτός εξακολουθεί να είναι αρκετά υψηλός. Ο αριθμός των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων που απασχολούνται στην Υπηρεσία θεωρείται ακόμη μικρός σε σχέση με τις υπάρχουσες ανάγκες και με τον μέσο όρο διεθνώς (1/1000). Οι εμπειρίες που υπάρχουν από την καθημερινή πρακτική υποβάλλουν ότι υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός περιπτώσεων που χρειάζεται συστηματική και συνεχή παρακολούθηση, ενώ τα αιτήματα από τα σχολεία για ανάπτυξη περισσότερων προληπτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων συνεχώς αυξάνονται. Ταυτόχρονα, η ποιότητα των προβλημάτων στη σύγχρονη πολυπολιτισμική Κυπριακή κοινωνία διαφοροποιείται, οι περιπτώσεις παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες και χρήζουν συστηματικότερης παρακολούθησης και στήριξης.

Για τους σκοπούς των προληπτικών και άλλων προγραμμάτων ή δραστηριοτήτων που αναπτύσσει η Υ.Ε.Ψ., διατέθηκε, κατά την υπό ανασκόπηση χρονιά, χρόνος ως ακολούθως:

- Χρόνος δύο Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων για την εκτέλεση καθηκόντων στην Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης (Ο.Α.Π.), η οποία στηρίζει τις σχολικές μονάδες για την άμεση αντιμετώπιση σοβαρών περιστατικών ή/και φαινομένων παραβατικότητας
- Χρόνος ενός Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου και ενάμιση πέμπτου για τις ανάγκες των Ζωνών Εκπαιδευτικής προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.)
- Χρόνος τριών Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων για τις ανάγκες του Προγράμματος Κλινικής Άσκησης των φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σχολικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

4. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η εργασία των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων και τα καθήκοντα τα οποία καλούνται να διεκπεραιώσουν μπορούν να ενταχθούν σε πέντε βασικούς τομείς: 1) τον τομέα των Ατομικών Περιπτώσεων, 2) τον τομέα των Ειδικών Προγραμμάτων και Προληπτικών Παρεμβάσεων, 3) τη συμμετοχή Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων σε διάφορες μόνιμες ad-hoc επιτροπές με σκοπό τον σχεδιασμό, συντονισμό και εφαρμογή προγραμμάτων, αλλά και πολιτικής, 4) την εκπαίδευση διαφορετικών ομάδων, όπως μαθητών, δασκάλων και γονιών και 5) την εποπτεία της πρακτικής άσκησης μεταπτυχιακών φοιτητών Σχολικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, Λειτουργοί της Υ.Ε.Ψ. συνεργάστηκαν με εκπροσώπους άλλων υπηρεσιών και τμημάτων του Υπουργείου, όπως και με εκπροσώπους των εκπαιδευτικών οργανώσεων, αλλά και οργανωμένων γονιών για τη δημιουργία της Νέας Διαδικασίας Παρέμβασης στο Σχολείο για Χειρισμό Παιδιού με Πιθανές Μαθησιακές, Συναισθηματικές ή άλλες Δυσκολίες (Μηχανισμός Εντοπισμού και Στήριξης).

Με απόφαση της Γενικής Διευθύντριας, από τον Σεπτέμβριο 2014, τέθηκε σε εφαρμογή η πιο πάνω διαδικασία σε όλα τα σχολεία παγκύπρια.

Στο τέλος της προηγούμενης σχολικής χρονιάς, η Ομάδα Παρακολούθησης της Εφαρμογής της Νέας Διαδικασίας πραγματοποίησε μια μικρής κλίμακας αξιολόγηση της εφαρμογής σε 14 σχολεία της Επαρχίας Λευκωσίας.

4. 1 ΤΟΜΕΑΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Ο Τομέας των Ατομικών Περιπτώσεων Μαθητών είναι ο τομέας που παραδοσιακά απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων. Στους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους μπορούν να αποταθούν εκπαιδευτικοί, γονείς/κηδεμόνες και ασφαλώς μεγαλύτερα παιδιά για παροχή εξειδικευμένης βοήθειας για αντιμετώπιση μεγάλου φάσματος δυσκολιών, όπως π.χ. μαθησιακές, συναισθηματικές δυσκολίες, δυσκολίες συμπεριφοράς και προσαρμογής, σωματικές και άλλες αναπηρίες. Για παροχή της βοήθειας αυτής οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι εργάζονται στο επίπεδο ολόκληρου του σχολείου, σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο, με το ίδιο το παιδί, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και, όπου θεωρείται αναγκαίο, με άλλους ειδικούς επαγγελματίες ή φορείς.

Στους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους παραπέμπονται, επίσης, από τις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τον περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμο 113(Ι)/1999, περιπτώσεις μαθητών με σκοπό την αξιολόγηση και υποβολή ισηγήσεων για ικανοποίηση των αναγκών τους.

Κάθε χρονιά η Υ.Ε.Ψ. παρουσιάζει το έργο της στον τομέα αυτό μέσα από περιγραφικά στατιστικά στοιχεία. Η συλλογή των δεδομένων γίνεται με βάση το Έντυπο Συλλογής Στατιστικών Στοιχείων της Υ.Ε.Ψ. που συμπληρώνουν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι και τυγχάνουν επεξεργασίας στο Πρόγραμμα SPSS.

Όπως και κατά τη περσινή σχολική, έτσι και φέτος την επεξεργασία και ανάλυση των στατιστικών δεδομένων ανέλαβε το Κ.Ε.Ε.Α. στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όλα τα ποσοστά που αναφέρονται στους πίνακες, αφορούν στις περιπτώσεις που έχουν παραπεμφθεί στην Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και ΟΧΙ ποσοστά επί του συνολικού μαθητικού πληθυσμού!

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, συνεχίστηκε το φαινόμενο που παρατηρείται τις τελευταίες σχολικές χρονιές. Σημειώθηκε αύξηση του συνολικού ποσοστού που χειρίστηκαν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι. Συγκεκριμένα, υπήρξε μια αύξηση (1,8%) από το συνολικό αριθμό των περιπτώσεων που είχαν τύχει χειρισμού, κατά τη προηγούμενη σχολική χρονιά (2013-2014).

Διαπιστώθηκε μικρότερο ποσοστό αύξησης από άλλες χρονιές, ίσως λόγω του ότι κατά την υπό επισκόπηση χρονιά εφαρμόστηκε η Νέα Διαδικασία Παρέμβασης στα σχολεία που σκοπό είχε να προσφέρει συμβουλευτική καθοδήγηση στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς, προτού παραπέμψουν ατομικές περιπτώσεις παιδιών.

Πίνακας 1. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Περίοδος Παραπομπής (Σχολική Χρονιά)	Αριθμός Παραπομπών
2004 -2005	3381
2005 -2006	3175
2006 -2007	2970
2007 -2008	3470
2008 -2009	3828
2009 -2010	4690
2010 -2011	4746
2011 -2012	4996
2012 -2013	5489
2013-2014	6036
2014-2015	6149

Στον επόμενο Πίνακα φαίνεται ο αριθμός περιπτώσεων κατά την περίοδο παραπομπής και οι νέες περιπτώσεις σε σχέση με τις παλιές. Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, σημειώθηκε σχετικά μικρή μείωση, αλλά πιο μεγάλη από την περσινή σχολική χρονιά (1.8%) του ποσοστού των νέων περιπτώσεων παγκύπρια και ανάλογα μικρή αύξηση (1.8%), αλλά και πάλι μεγαλύτερη από την περσινή σχολική χρονιά του ποσοστού των παλαιών περιπτώσεων από αυτές που χειρίστηκαν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι, κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά (2013-2014).

**Πίνακας 2. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ
(ΠΑΛΙΕΣ – ΝΕΕΣ)**

Περίοδος Παραπομπής	Αριθμός περιπτώσεων	% Του Συνόλου Των Περιπτώσεων
Νέες παραπομπές 2014 -2015	2305	37.5%
Παραπομπές από προηγούμενες χρονιές	3844	62.5%
ΣΥΝΟΛΟ	6149	100%

Στο Πίνακα 3, που ακολουθεί, φαίνεται η κατανομή των παραπομπών κατά Επαρχία. Η εικόνα που κυριαρχούσε και τα προηγούμενα χρόνια, ότι δηλαδή το πιο μεγάλο ποσοστό περιπτώσεων που έτυχαν χειρισμού είναι στη Λευκωσία **δεν** ισχύει φέτος.

Το Επαρχιακό Γραφείο της Λεμεσού-Πάφου δείχνει να έχει αυξημένο αριθμό περιπτώσεων (0.5%) σε σχέση με τον αριθμό περιπτώσεων που χειρίστηκε κατά τη σχολική χρονιά 2013-2014.

Το Επαρχιακό Γραφείο της Λευκωσίας δείχνει να έχει μείωση (3.9%) των περιπτώσεων που χειρίστηκε, σε σχέση με τον αριθμό περιπτώσεων που χειρίστηκε κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά 2013-2014.

Το Επαρχιακό Γραφείο Λάρνακας-Αμμοχώστου δείχνει να έχει αύξηση κατά 3.4%.

Πίνακας 3 . ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Επαρχία	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων*
Λευκωσίας	2119	34.5
Λεμεσού-Πάφου	2180	35.4
Λάρνακας- Αμμοχώστου	1850	30.1
ΣΥΝΟΛΟ	6149	100

*Στρογγυλοποιημένα ποσοστά

Στον επόμενο Πίνακα (Αρ.4), παρουσιάζεται ο αριθμός των παραπομπών κατά Επαρχία.

Η Επαρχία Λευκωσίας, όπως φαίνεται και από τον Πίνακα 3, σημειώνει μείωση στον αριθμό των περιπτώσεων (3.9%) που παρακολούθησε κατά το υπό επισκόπηση έτος σε σχέση πάντοτε με το 2013-2014.

Όπως αναλύθηκε και πιο πάνω, φαίνεται ότι η Επαρχία Λεμεσού/Πάφου, κατά το υπό επισκόπηση έτος, έχει αύξηση (0.5%) σε σχέση με το ποσοστό των περιπτώσεων που χειρίστηκε το 2013-2014.

Η Επαρχία Λεμεσού έχει αυξήσει τα ποσοστά της κατά 1.4% σε σχέση με την περσινή σχολική χρονιά, ενώ η Επαρχία Πάφου έχει ελάχιστη μείωση (0.9%).

Η Επαρχία Λάρνακας έχει αύξηση (2.3%) και η Επαρχία Αμμοχώστου έχει αύξηση στον αριθμό περιπτώσεων που εξέτασε και χειρίστηκε με (1.1%).

Συνολικά υπήρχε ποσοστό αύξησης (3.4%) στις περιπτώσεις που χειρίστηκε το Επαρχιακό Γραφείο Λάρνακας-Αμμοχώστου από ό,τι για τη χρονιά 2013-2014 και αυτό οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην Επαρχία Λάρνακας.

Πίνακας 4. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

Επαρχία	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Λευκωσία	2119	34.5
Λεμεσός	1669	27.1
Πάφος	511	8.3
Λάρνακα	1301	21.2
Αμμόχωστος	549	8.9
ΣΥΝΟΛΟ	6149	100

Στον επόμενο Πίνακα (Αρ.5) παρουσιάζεται ο αριθμός παραπομπών κατά εκπαιδευτική βαθμίδα.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των περιπτώσεων (59.6%) προέρχεται από τα Νηπιαγωγεία και Δημοτικά .

Σε σχέση με την χρονιά 2013-2014, υπάρχει μείωση του ύψους 3.2% από τις δυο πιο πάνω βαθμίδες, στις περιπτώσεις που χειρίστηκε κατά την υπό επισκόπηση χρονιά η Υ.Ε.Ψ.

Ακολουθούν τα Γυμνάσια (24.2%), τα Λύκεια (9.4%) και οι Τεχνικές (4%). Συνολικά το ποσοστό των περιπτώσεων που προέρχεται από τη Μέση Εκπαίδευση ανέρχεται στο 37.6%.

Σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά 2013-2014, υπήρξε πολύ μικρή αύξηση περίπου 0.6 % των περιπτώσεων που προήλθαν από τα Νηπιαγωγεία και μείωση κατά 3.8% των περιπτώσεων που προήλθαν από τη Δημοτική.

Αξίζει να αναφερθεί ότι, κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, το ποσοστό περιπτώσεων που χειρίστηκε η Υ.Ε.Ψ από τις Τεχνικές Σχολές ήταν αρκετά αυξημένο κατά 1.8% σε σχέση με τη σχολική χρονιά 2013-2014.

Ο απόλυτος αριθμός των περιπτώσεων των Τεχνικών Σχολών που παρακολουθεί η Υ.Ε.Ψ είναι σχετικά μικρός ,έτσι και το ποσοστό αύξησης 1.8% αξίζει να αναφερθεί.

Κατά τα τελευταία χρόνια, η εικόνα που αφορά στον παράγοντα «Εκπαιδευτική Βαθμίδα» είναι περίπου η ίδια. Οι περισσότερες περιπτώσεις, τις οποίες οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι καλούνται να χειριστούν, προέρχονται από τα Νηπιαγωγεία και τα Δημοτικά. Αυτό είναι φυσιολογικό, διότι σε αυτές τις βαθμίδες εντοπίζονται περισσότερες δυσκολίες, οπότε και Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι καλούνται να προσφέρουν στήριξη και βοήθεια στα παιδιά και στις οικογένειές τους, αλλά και παρεμβάσεις στο επίπεδο του σχολείου.

Πίνακας 5 .ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Εκπαιδευτική Βαθμίδα	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Νηπιαγωγείο	741	12.0
Δημοτικό	2933	47.6
Γυμνάσιο	1485	24.2
Λύκειο	578	9.4
Τεχνική Σχολή	246	4.0
Ειδικό Σχολείο	116	1.9
Δεν φοιτά	36	0.6
Άλλο	4	0.1
Κατ' οίκον Εκπαίδευση	10	0.2
ΣΥΝΟΛΟ	6149	100

Όπως και τις προηγούμενες σχολικές χρονιές, **οι κυριότερες πηγές παραπομπών στην Υ.Ε.Ψ παραμένουν τα σχολεία και η Επαρχιακή Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Α.Ε.).**

Συγκριτικά, οι περισσότερες παραπομπές γίνονται απευθείας από τα σχολεία. Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι περισσότερες παραπομπές που προέρχονται από την Ε.Ε.Ε.Α.Ε., αφορούν κυρίως επαναξιολογήσεις που διά νόμου γίνονται τουλάχιστον με την αλλαγή εκπαιδευτικής βαθμίδας των παιδιών.

Στην υπό επισκόπηση σχολική χρονιά παρατηρήθηκε αύξηση ποσοστού 3.6 % από τη σχολική χρονιά 2013-2014 στον αριθμό των περιπτώσεων που προέρχονται από την Ε.Ε.Ε.Α.Ε.

Μειώθηκε το ποσοστό των παραπομπών που προέρχονται από Άλλους (π.χ. ειδικούς) σε 1.8% σε σχέση με τη σχολική χρονιά 2013-2014.

Το ποσοστό των παραπομπών που προέρχονται από τα σχολεία έχει μειωθεί κατά 2.1%

Πίνακας 6. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ

Πηγές Παραπομπής	Αριθμός Περιπτώσεων	% Του Συνόλου Των Περιπτώσεων
Απευθείας στην Υ.Ε.Ψ. από το σχολείο	2792	45.5
Απευθείας στην Υ.Ε.Ψ. από γονείς	146	2
Απευθείας στην Υ.Ε.Ψ. από άλλους	13	0.5
Από Ε.Ε.Ε.Α.Ε.	2346	38
Άλλο	779	12.5
ΣΥΝΟΛΟ*	7035	100
Ταυτόχρονα σε Υ.Ε.Ψ. και Ε.Ε.Ε.Α.Ε"	73	1.5

*Οι περιπτώσεις θα μπορούσαν να παραπεμφθούν από πολλαπλές πηγές.

Ο επόμενος Πίνακας (Αρ.7) παρουσιάζει **τους κυριότερους λόγους εξ αιτίας των οποίων γίνονται οι παραπομπές στην Υ.Ε.Ψ. και που μπορεί να είναι διαφορετικοί από την τελική διάγνωση.**

Είναι φανερό πως ο κυριότερος λόγος για τον οποίο γίνονται οι παραπομπές προς την Υ.Ε.Ψ. είναι εκείνος της Σχολικής Αποτυχίας/ Δυσκολιών Μάθησης (22.4%) με πιο μεγάλο αριθμό περιπτώσεων στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο.

Ακολουθούν με αρκετά μικρότερη συχνότητα εμφάνισης, οι Συναισθηματικές Δυσκολίες (11%) και τα Προβλήματα Συμπεριφοράς –Επιθετικότητα-Βία (7.5%). Η κύρια εκπαιδευτική βαθμίδα, η οποία φαίνεται να παραπέμπει σε λόγους Συναισθηματικών Δυσκολιών και Προβλημάτων Συμπεριφοράς είναι και πάλι το Δημοτικό και ακολουθεί το Γυμνάσιο .

Οι κατηγορίες «Επαναξιολόγηση» και «Άλλο» καταλαμβάνουν το συνολικό ποσοστό των 34.2% των λόγων για τους οποίους γίνονται οι παραπομπές στην Υ.Ε.Ψ. και αναφέρονται στο μεγαλύτερο τους μέρος στην παρακολούθηση και επαναξιολόγηση περιπτώσεων παιδιών που είχαν παραπεμφθεί για πρώτη φορά κατά τα προηγούμενα χρόνια.

Ο πιο μεγάλος αριθμός παραπομπών για επαναξιολογήσεις προέρχεται από τα Γυμνάσια και ακολούθως από τα Δημοτικά.

Μέχρι τη περσινή σχολική χρονιά τα δημοτικά είχαν πιο πολλά αιτήματα επαναξιολόγησης και ακολουθούσαν τα Γυμνάσια. Η αλλαγή που παρατηρείται, κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, επήλθε λόγω των πιο πολλών αιτημάτων, ίσως, από τη Μέση εκπαίδευση για επαναπροσδιορισμό του χώρου φοίτησης των μαθητών/τριών μετά το Γυμνάσιο.

Με λόγο παραπομπής «Άλλο», που είναι συνήθως η σύσταση πολυθεματικών ομάδων για παρακολούθηση των ατομικών περιπτώσεων ή η πραγματοποίηση συναντήσεων για κατάρτιση και παρακολούθηση του Ατομικού Προγράμματος Εκπαίδευσης ενός παιδιού, φάνηκε ότι κυρίως ο αριθμός των παιδιών των δημοτικών που παραπέμπονται για αυτούς τους λόγους είναι πέρα από το τριπλάσιο του αριθμού των παιδιών των Γυμνασίων.

**Πίνακας 7: ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ ΟΠΩΣ ΠΑΡΑΠΕΜΠΟΥΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ)**

Κατηγορίες	Αριθμός παιδιών* (Σύνολο)	Εκπαιδευτική Βαθμίδα**						Ποσοστό (%)
		Νηπιαγωγείο	Δημοτικό	Γυμνάσιο	Λύκειο	Τεχνικές σχολές	Ειδικό Σχολείο	
Μαθησιακές δυσκολίες/Μαθησιακά προβλήματα	1766	186	1108	302	142	26	2	22.4
Δυσλεξία	39	0	18	10	11	0	0	0.5
Γλωσσικές δυσκολίες/Γλωσσικά προβλήματα	275	159	103	5	2	1	5	3.5
Υπερκινητικότητα – Δυσκολίες συγκέντρωσης	477	97	296	60	20	3	1	6
Αξιολόγηση νοητικών ικανοτήτων	74	18	37	14	5	0	0	0.9
Προβλήματα συμπεριφοράς - Επιθετικότητα – Βία	588	66	297	154	32	33	6	7.5
Δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο	416	88	169	93	44	19	3	5.3
Συναισθηματικές/κ.ά. δυσκολίες/προβλήματα	864	59	404	212	125	57	7	11
Χαμηλή αυτοεκτίμηση – χαμηλή αυτοεικόνα – χαμηλή αυτοπεποίθηση	76	2	37	24	11	2	0	1
Σοβαρό οικογενειακό πρόβλημα	82	4	30	27	12	2	7	1
Σοβαρό προσωπικό πρόβλημα	31	1	6	4	15	3	2	0.4
Απόπειρα αυτοκτονίας	37	0	5	18	13	1	0	0.5
Αποχή από το σχολείο	99	2	15	37	35	8	2	1.3
Παιδί που δεν φοιτά και ζητείται να γίνουν διευθετήσεις για χώρο φοίτησης	20	15	3	0	0	0	2	0.2
Αναστολή φοίτησης	16	14	2	0	0	0	0	0.2
Επανάληψη τάξης	13	1	3	5	3	1	0	0.2
Προβλήματα υγείας συμπεριλαμβανομένων συνδρόμων, ασθενειών κ.λπ.	193	71	40	17	14	0	51	2.4
Αισθητηριακά προβλήματα (ακοή και όραση)	31	4	12	7	3	0	5	0.4
Τραυματικό γεγονός στην οικογένεια	36	4	21	7	1	0	3	0.5
Τραυματικό γεγονός στο σχολείο	17	1	7	3	3	1	2	0.2
Κακοποίηση/κακομεταχείριση του παιδιού	32	2	12	9	3	0	6	0.4
Επαναξιολόγηση	1727	119	610	660	160	113	65	21.9
Άλλο (π.χ. Διερεύνηση, ΑΠΕ, Παρακολούθηση κ.ο.κ)	966	131	550	165	51	29	40	12.3
Ολικό	7875	1044	3785	1833	705	299	209	100

*Ένα παιδί μπορεί να παραπεμφθεί για περισσότερους από έναν λόγους.

** Δεν αναφέρονται οι περιπτώσεις « κατ' οίκον εκπαίδευση», «Δεν φοιτά» και «Άλλο»

Ο Πίνακας 8 που ακολουθεί δείχνει **τον αριθμό παραπομπών κατά φύλο**. Τα ποσοστά είναι περίπου τα ίδια με αυτά της προηγούμενης σχολικής χρονιάς (2013-2014), 67.2 % των παραπομπών αφορούν αγόρια και 32.8% κορίτσια.

Επιβεβαιώνεται, δηλαδή μια διαπίστωση που γίνεται διαχρονικά, ότι παραπέμπεται διπλάσιος αριθμός αγοριών παρά κοριτσιών. Είναι πιθανόν να παραπέμπονται περισσότερα αγόρια λόγω της μεγαλύτερης ανησυχίας, σε γονείς και εκπαιδευτικούς, για την εξέλιξη του αγοριού σε σχέση με αυτήν του κοριτσιού, καθώς και των μεγαλύτερων προσδοκιών των γονιών για την εκπαιδευτική σταδιοδρομία και επαγγελματική αποκατάσταση των αγοριών σε σχέση με τα κορίτσια.

Ένας άλλος λόγος για την πιο πάνω διαπίστωση μπορεί να είναι το ότι τα αγόρια, σε σχέση με τα κορίτσια, παρουσιάζουν πιο συχνά συμπεριφορές που ενοχλούν, όπως π.χ. η προκλητική ή /και επιθετική συμπεριφορά, η απειθαρχία και η παραβατικότητα. Ένα αγόρι, ένεκα των κοινωνικών στερεοτύπων, είναι πιο πιθανό να εκφράσει το άγχος του και να εξωτερικεύσει τον θυμό του μέσω εκδηλώσεων επιθετικότητας ή και βίας, ενώ το κορίτσι είναι πιο πιθανό να υιοθετήσει πιο παθητικούς τρόπους αντίδρασης.

Ο τρόπος που εκφράζεται ένα αγόρι τις πιο πολλές φορές είναι δυνατόν να δημιουργεί πρόβλημα λειτουργίας στη σχολική μονάδα, αλλά και πιο ειδικά στη τάξη που φοιτά, ο τρόπος, όμως, που εκφράζεται ένα κορίτσι, συνήθως, δεν δημιουργεί οποιαδήποτε προβλήματα στο σχολείο και δεν εμπνέει ανησυχία στους γύρω του, γι αυτό αυτή η συμπεριφορά δεν γίνεται αντιληπτή από τους εκπαιδευτικούς ή τους γονείς και συνεπώς δεν ζητείται η παρέμβαση του Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου.

Πίνακας 8 . ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

Φύλο	Αριθμός Περιπτώσεων	% Του Συνόλου Των Περιπτώσεων
Αγόρια	4133	67.2
Κορίτσια	2016	32.8
ΣΥΝΟΛΟ	6149	100

Ο Πίνακας (Αρ. 9) που ακολουθεί δείχνει **το νοητικό επίπεδο των παιδιών** που χειρίστηκε η Υ.Ε.Ψ. κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015. Από τα δεδομένα εύκολα εξάγεται το συμπέρασμα ότι περίπου τα μισά παιδιά (52.1%) είχαν νοητικό επίπεδο **από χαμηλό φυσιολογικό μέχρι και ανώτατο**. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρόμοιο ποσοστό, ελαφρώς μειωμένο (50%) είχε παρουσιαστεί και στην προηγούμενη σχολική χρονιά 2013-2014.

Κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, φαίνεται να έχει μειωθεί κατά (1%) το ποσοστό των παιδιών που το νοητικό τους επίπεδο βρισκόταν υπό διερεύνηση σε σχέση με αυτό της περασμένης σχολικής χρονιάς. Αυτό οφείλεται, κυρίως, στην ανάγκη παροχής μιας ολοκληρωμένης αξιολόγησης των παιδιών στα σχολεία.

Ενώ, όμως, τα πιο πολλά παιδιά δεν παρουσιάζουν νοητική υστέρηση, εντούτοις ο κυριότερος λόγος για τον οποίο παραπέμπονται στην Υ.Ε.Ψ. είναι οι μαθησιακές δυσκολίες ή τα μαθησιακά προβλήματα. Αυτή είναι μία διαπίστωση που γίνεται διαχρονικά και είναι κάτι που πρέπει να απασχολήσει όχι μόνο την Υ.Ε.Ψ., αλλά και ολόκληρο το εκπαιδευτικό σύστημα. Το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό, διότι ακολουθεί την κανονική κατανομή.

Πίνακας 9. ΝΟΗΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Νοητικό επίπεδο	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Ανώτατο	23	0.4
Ανώτερο φυσιολογικό	216	3.5
Φυσιολογικό	2137	34.8
Χαμηλό φυσιολογικό	828	13.4
Οριακό	742	12
Ελαφριά νοητική υστέρηση	569	9.3
Μέτρια νοητική υστέρηση	141	2.3
Σοβαρή νοητική υστέρηση	15	0.2
Μη καθοριζόμενη νοητική υστέρηση	167	2.7
Υπό διερεύνηση	145	2.4
Άγνωστο	1166	19
ΣΥΝΟΛΟ	6149	100

Ακολούθως παρατίθεται ενδεικτικός πίνακας που αναφέρεται, κυρίως, στους **Παράγοντες και στις Συνθήκες του Περιβάλλοντος** των παιδιών που έτυχαν χειρισμού, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015. Γίνεται αναφορά στις κυριότερες διαπιστώσεις που γίνονται διαχρονικά από την Υ.Ε.Ψ., με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται .

Από τον πίνακα αυτό γίνεται φανερό πως πολλά από τα παιδιά προέρχονται από ένα ευρύ φάσμα ψυχο-κοινωνικών καταστάσεων, τις επιδράσεις των οποίων ασφαλώς και βιώνουν. Τα κυριότερα προβλήματα είναι συνυφασμένα με τη λειτουργία της οικογένειας.

Η κατηγορία «Ιδιαιτερότητες του κοινωνικο-οικογενειακού πλαισίου» συγκεντρώνει την πιο μεγάλη συχνότητα (38.7%) και τα ποσοστά είναι παρόμοια με αυτά της περσινής σχολικής χρονιάς. Αυτή η κατηγορία συμπεριλαμβάνει τις υποκατηγορίες «Τρέχουσα τοποθέτηση παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα, υιοθετημένο παιδί, παιδί που μεγαλώνει με τους παππούδες, οικογένεια σε μετανάστευση ή μετεγκατάσταση, παιδί από μεικτό γάμο, παιδί με γονείς σε διάσταση, παιδί με διαζευγμένους γονείς, τραυματικό γεγονός στην οικογένεια, σοβαρή σωματική νόσος ενός γονιού, παιδί με τον ένα ή και τους δύο γονείς εκτοπισθέντες, παιδί με εγκλωβισμένους γονείς και κοινωνικο-οικογενειακό περιβάλλον πολύ υποβαθμισμένο». Αυτή η διαπίστωση συνδέεται με το ότι οι οικογενειακές συνθήκες, μέσα στις οποίες μεγαλώνει ένα παιδί, παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην υγιή του ανάπτυξη.

Η υποκατηγορία με την πιο μεγάλη συχνότητα είναι αυτή του παιδιού με Διαζευγμένους γονείς (10.7% στο σύνολο της υποκατηγορίας αυτής) και αμέσως μετά η υποκατηγορία του παιδιού με Κοινωνικο-οικογενειακό περιβάλλον πολύ υποβαθμισμένο (10.1%)

Είναι άξιο σημασίας το ότι το ποσοστό των παιδιών που παρακολούθησε η Υ.Ε.Ψ. με διαζευγμένους γονείς, κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, παρουσιάζεται μειωμένο κατά 16.5% σε σχέση με την περσινή σχολική χρονιά.

Ακολουθεί σε συχνότητα εμφάνισης η κατηγορία «Συναισθηματικές, εκπαιδευτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αποστερήσεις» με ποσοστό συχνότητας εμφάνισης το (27.6 %). Αυτή η διαπίστωση συνδέεται με τους λόγους παραπομπής ενός παιδιού που, όπως φάνηκε προηγουμένως, η δεύτερη πιο μεγάλη κατηγορία παραπομπής είναι οι Συναισθηματικές Δυσκολίες. Επιπλέον, πολλές από τις δυσκολίες που αρκετοί μαθητές παρουσιάζουν στο σχολείο, είτε είναι δυσκολίες στη μάθηση, είτε είναι

αποκλίνουσες συμπεριφορές, πιθανόν να αντικατοπτρίζουν αυτές τις ελλείψεις του κοινωνικού και οικογενειακού περιβάλλοντος.

Ακολουθεί σε συχνότητα εμφάνισης η κατηγορία «Ψυχικές διαταραχές ή έκδηλα διαταραγμένο κλίμα στην οικογένεια» με ποσοστό εμφάνισης (16.3%) επί του συνόλου. Είναι αξιοσημείωτο ότι διαχρονικά η υποκατηγορία με τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης ανάμεσα στις περιπτώσεις που έτυχαν χειρισμού είναι αυτή της «Διακεκομμένης πατρικής φροντίδας». Η εν λόγω διαπίστωση που αφορά αυτή την υπό ομάδα παραγόντων γίνεται κάθε χρόνο στις περιπτώσεις που παρακολουθούνται.

Η τέταρτη κατηγορία σε συχνότητα εμφάνισης είναι η «Σοβαρή κακομεταχείριση και παραμέληση» με ποσοστό 7.6%. Σε αυτή την ευρεία κατηγορία που αφορά στην κακοποίηση και παραμέληση παιδιού, η πιο συχνή υποκατηγορία που εμφανίζεται είναι αυτή του Συνδρόμου του Αμέτοχου Θεατή και δεύτερη στη σειρά αυτή της Κακοποίησης/Παραμέλησης.

Αυτή η διαπίστωση ότι δηλαδή η υποκατηγορία του Συνδρόμου του Αμέτοχου Θεατή παρουσιάζεται να είναι η πιο συχνή σε εμφάνιση είναι ανησυχητικό, διότι από τη βιβλιογραφία είναι γνωστό ότι τα παιδιά που παραμένουν σιωπηροί θεατές σε περιστατικά βίας μπορεί στο μέλλον να τείνουν να αναπτύξουν συμπτώματα, είτε θύτη, είτε μετά-τραυματικού άγχους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ποσοστά εμφάνισης των πέντε κατηγοριών των Παραγόντων και Συνθηκών Περιβάλλοντος είναι παρόμοια με αυτά που εμφανίζονται στον ανάλογο πίνακα για τη χρονιά 2013-2014. Η σειρά εμφάνισης των πέντε κατηγοριών, κατά την επισκόπηση χρονιά είναι η ίδια με τη σειρά εμφάνισης για τη χρονιά 2013-2014.

Με βάση αυτά τα δεδομένα μπορεί κάποιος να εξαγάγει το συμπέρασμα ότι η συχνότητα εμφάνισης των παθολογικών, περιβαλλοντικών συνθηκών, μέσα στις οποίες ζουν και μεγαλώνουν τα παιδιά που παραπέμπονται, συνεχίζει να είναι η ίδια τα τελευταία χρόνια με προεξέχοντα τον άξονα που αφορά στις ιδιαιτερότητες του κοινωνικο-οικογενειακού πλαισίου.

Πίνακας 10: ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Παθολογικές Ψυχο-κοινωνικές Καταστάσεις*		Συχνότητα εμφάνισης	%
<i>Συναισθηματικές, εκπαιδευτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αποστερήσεις</i>	Πρώιμες συναισθηματικές αποστερήσεις	1160	12.5
	Κοινωνικές αποστερήσεις	794	8.5
	Εκπαιδευτικές Αποστερήσεις	609	6.6
	Υποσύνολο	2563	27.6%
<i>Σοβαρή κακομεταχείριση και παραμέληση</i>	Σωματική κακοποίηση	67	0.7
	Ψυχολογική κακοποίηση	136	1.5
	Σεξουαλική κακοποίηση	38	0.4
	Κακομεταχείριση/ Παραμέληση	171	1.8
	Ενδείξεις ή υποψίες σοβαρής κακομεταχείρισης ή παραμέλησης χωρίς αποδεικτικά στοιχεία	120	1.3
	Σύνδρομο αμέτοχου θεατή	179	1.9
	Υποσύνολο	711	7.6%
<i>Ιδιαιτερότητες του κοινωνικού – οικογενειακού πλαισίου</i>	Τρέχουσα τοποθέτηση παιδιού σε ίδρυμα/ανάδοχη οικογένεια	32	0.3
	Υιοθετημένο παιδί	49	0.5
	Παιδί που μεγάλωσε ή μεγαλώνει τους παππούδες	95	1
	Οικογένεια σε μετανάστευση ή μετεγκατάσταση	475	5.1
	Παιδί από μεικτό γάμο	535	5.8
	Παιδί με γονείς σε διάσταση	138	1.5
	Παιδί με διαζευγμένους γονείς	996	10.7
	Ξαφνικό τραυματικό γεγονός στην οικογένεια	221	2.4
	Σοβαρή σωματική νόσος ενός γονιού	114	1.2
	Παιδί με τον ένα ή και τους δύο γονείς εκτοπισθέντες	117	1.3
	Κοινωνικό-οικογενειακό περιβάλλον πολύ υποβαθμισμένο	936	10.1
	Υποσύνολο	3708	39.9%
<i>Γεγονότα που επιφέρουν ρήξη συναισθηματικών δεσμών</i>	Παρατεταμένη ή κατ' επανάληψη νοσηλεία του παιδιού σε ίδρυμα	147	1.6
	Παρατεταμένη ή κατ' επανάληψη νοσηλεία του γονιού σε ίδρυμα	76	0.8
	Παρατεταμένη ή κατ' επανάληψη νοσηλεία άλλου μέλους της οικογένειας σε ίδρυμα	48	0.5
	Παραμονή του γονιού σε σωφρονιστικό σε ίδρυμα	69	0.7
	Θάνατος ενός ή και των δύο γονέων	144	1.6
	Θάνατος αδελφού(ής)	30	0.3
	Γονική εγκατάλειψη	284	3.1
<i>Ψυχικές διαταραχές ή έκδηλα διαταραγμένο κλίμα στην οικογένεια</i>	Υποσύνολο	798	8.6%
	Επιλόχεια ψύχωση/ κατάθλιψη μητέρας	97	1
	Διακεκομμένη μητρική φροντίδα	216	2.3
	Διακεκομμένη πατρική φροντίδα	490	5.3
	Ψυχικές διαταραχές στον ένα ή και στους δύο γονείς	360	3.9
	Αλκοολισμός ή τοξικομανία στον ένα ή κ στους δύο γονείς	120	1.3
	Υπερπροστασία, υπεραπασχόληση με το παιδί	237	2.5
	Υποσύνολο	1520	16.3%

*Εννοείται ότι σε μια δεδομένη περίπτωση είναι δυνατό να συνυπάρχαν πέρα από ένας παράγοντας.

Στον επόμενο Πίνακα (Αρ.11) φαίνονται τα **Προβλήματα στη σχέση του παιδιού με το σχολείο, τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές του.**

Από την ανάλυση φαίνεται ότι τα πιο πολλά παιδιά από εκείνα που παρατέμφθηκαν δεν συναντούν προβλήματα σε σχέση με το σχολείο τους, τους εκπαιδευτικούς ή τους συμμαθητές τους. Εκεί που παρατηρούνται προβλήματα σε σχέση με τη συμπεριφορά τους, τότε ακολουθούν οι δυσκολίες του παιδιού σε σχέση και με τους συμμαθητές του.

Σ' αυτόν τον Πίνακα οι σχέσεις μεταξύ των συχνοτήτων εμφάνισης των διαφόρων προβλημάτων δείχνουν ότι οι Δυσκολίες του παιδιού σε σχέση με τους συμμαθητές του έχουν την πιο μεγάλη συχνότητα και ακολουθεί η κατηγορία με τα Προβλήματα Συμπεριφοράς στο Σχολείο, ενώ η τρίτη κατηγορία προβλημάτων είναι αυτή των Προβλημάτων Προσαρμογής στο σχολείο.

Κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά 2013-2014, η κατάταξη ήταν κάπως διαφορετική. Η πρώτη σε συχνότητα κατηγορία ήταν αυτή με τα Προβλήματα Συμπεριφοράς στο Σχολείο.

Οι δυσκολίες του παιδιού σε σχέση με τους συμμαθητές του σχετίζονται με τα γενικότερα θέματα που αφορούν δυσκολίες στη δόμηση των σχέσεων και της επίλυσης διαφορών με έναν επικοινωνιακό τρόπο στα πλαίσια μιας σχολικής κοινότητας.

Η δεύτερη κατηγορία των προβλημάτων που μας παρατέμφεται από τα σχολεία, και όπως φαίνεται σχολιάστηκε και σε προηγούμενο Πίνακα, είναι τα προβλήματα συμπεριφοράς που αποτελεί και τον τρίτο λόγο παραπομπής από τα σχολεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ

Προβλήματα στη σχέση του παιδιού με το σχολείο, τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές του	Συχνότητα εμφάνισης*	Ποσοστό %
Σχολική Αποτυχία	407	11.4
Προβλήματα Συμπεριφοράς στο Σχολείο	700	19.5
Μη κανονική φοίτηση /σκασιαρχείο	252	7
Συναισθηματική απόσυρση από το σχολείο	351	9.8
Δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο	545	15.2
Δυσκολίες του παιδιού σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς	331	9.2
Δυσκολίες του παιδιού σε σχέση με τους συμμαθητές	748	20.8
Εκφοβισμός/Θυματοποίηση (παιδί δράστης)	90	2.5
Εκφοβισμός/Θυματοποίηση (παιδί στόχος)	129	3.6
Εκφοβισμός/Θυματοποίηση (παιδί δράστης και στόχος μαζί)	36	1
ΣΥΝΟΛΟ	3589	100

Δεν λογίζονται οι κατηγορίες «Υπό διερεύνηση» «Άγνωστο» και «Δεν ισχύει».

Στον επόμενο Πίνακα (Αρ12) φαίνεται το είδος της εργασίας που έγινε με τις περιπτώσεις που παραπέμφθηκαν στην Υ.Ε.Ψ., κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015. Τα κυριότερα συμπεράσματα παρατίθενται πιο κάτω :

1. Ο πιο μεγάλος όγκος των εργασιών, με τις οποίες ασχολήθηκαν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι ήταν η Συμβουλευτική Γονέων με συνολικό ποσοστό 19.8 %. Η πιο μεγάλη συχνότητα παροχής Συμβουλευτικής ήταν ανάμεσα στους γονείς των παιδιών του δημοτικού σχολείου με ποσοστό 50.4% και ακολούθως με τους γονείς των παιδιών του Γυμνασίου με ποσοστό 21.9 %.
2. Ο δεύτερος πιο μεγάλος όγκος των εργασιών, με τις οποίες ασχολήθηκαν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι, κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, ήταν ο τομέας της Συμβουλευτικής εκπαιδευτικών/σχολείου με συνολικό ποσοστό 14.8%. Η ομάδα των εκπαιδευτικών των δημοτικών σχολείων ζήτησαν βοήθεια/συμβουλευτική από Ε.Ψ. περισσότερο από τις άλλες ομάδες των υπολοίπων εκπαιδευτικών με ποσοστό 51.7% επί του συνόλου. Οι καθηγητές/καθηγήτριες Γυμνασίων ζήτησαν βοήθεια από Ε.Ψ. με ποσοστό 16.7%.
3. Ο τρίτος πιο μεγάλος όγκος των εργασιών, με τις οποίες ασχολήθηκαν οι Ε.Ψ., είναι ο τομέας των αξιολογήσεων με συνολικό ποσοστό 12.7%. Όπως κάθε χρονιά, οι πιο πολλές αξιολογήσεις αφορούν στα παιδιά του δημοτικού σχολείου με ποσοστό 53.8% του συνολικού. Η δεύτερη υποκατηγορία σε συχνότητα είναι οι αξιολογήσεις παιδιών του Νηπιαγωγείου που ανέρχεται στο 20.2% του συνολικού. Αυτή η διαπίστωση είναι ένα νέο δεδομένο που εμφανίζεται στην κατά επισκόπηση χρονιά. Οι αξιολογήσεις παιδιών Γυμνασίου είναι η τρίτη σε συχνότητα εμφάνισης υποκατηγορία και ανέρχεται στο 17.7% του συνολικού.
4. Η συμμετοχή σε πολυθεματικές συναντήσεις (για επαναξιολογήσεις ή με άλλους ειδικούς) κατέχει το 11.6% και κατατάσσεται ως ο τέταρτος τομέας στον οποίο αφιέρωσαν τον περισσότερο χρόνο τους οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι. Οι συναντήσεις με παιδιά Δημοτικού σχολείου κατέχουν το 45.6% και με παιδιά Γυμνασίου το 30% του συνολικού χρόνου.
5. Ως γενικό σχόλιο οι τάσεις που υπήρχαν κατά τα προηγούμενα χρόνια σε ό,τι αφορά στη συχνότητα εμφάνισης των κατηγοριών των εργασιών των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων ισχύει και φέτος.

Πίνακας 12: Είδος Εργασιών που έγιναν με τις περιπτώσεις/ Υπηρεσίες Υ.Ε.Ψ*.

Υπηρεσία	Συχνότητα εμφάνισης	Εκπαιδευτική Βαθμίδα								%
		Νηπ .	Δημ.	Γυμν .	Λύκει ο	Τεχν. Σχολ.	Ειδικό Σχολ.	Δε Φοιτά	Άλλο	
Αξιολογήσεις	1824	370	982	274	145	16	8	28	1	12.7
Επαναξιολογήσεις	1714	91	650	609	173	98	87	4	2	11.9
Παρεμβάσεις (π.χ. Ατομικές, ή πολύ-επίπεδες στα πλαίσια σχολείου – οικογένειας)	535	54	229	127	63	23	39	0	0	3.7
Συμβουλευτική παιδιών/εφήβων	1174	46	444	394	189	88	13	0	0	8.1
Συμβουλευτική Γονέων	2854	405	1440	626	233	78	52	19	1	19.8
Συμβουλευτική εκπαιδευτικών/ Σχολείου	2141	331	1107	358	193	53	98	0	1	14.8
Συμμετοχή σε Ατομικά Προγράμματα Εκπαίδευσης (ΑΠΕ - π.χ. μετά τη διάγνωση και παροχή στο παιδί υπηρεσιών Ειδικής	786	108	502	91	27	1	57	0	0	5.4

Εκπαίδευσης, Λογοθεραπείας κ.λπ.)										
Συμμετοχή σε Πολυθεματικές Συναντήσεις (π.χ. για κάποιες επαναξιολογήσεις, ή με άλλους Ειδικούς – Παιδονευρολόγους, Παιδοψυχιάτρους, Ιατρούς, Ειδικούς Δασκάλους, Λογοθεραπευτές, Εργοθεραπευτές, κ.ά)	1672	208	763	503	111	23	60	2	2	11.6
Συγγραφές Σημειωμάτων (π.χ.για Ραδιομαραθώνιο, γραφείο Ευημερίας κ.ο.κ.)	1236	106	492	354	134	55	85	8	2	8.6
Άλλο (π.χ. αρχική Διερεύνηση Περιστατικού, Παρακολούθηση Πορείας ενός Παιδιού κ.ο.κ.)	494	50	216	149	63	9	1	6	0	3.4

*Ο Ψυχολόγος μπορεί να εργάστηκε σε διάφορα επίπεδα σε κάθε περίπτωση.

*Εννοείται ότι οι πιο πάνω αναφορές αφορούν ΜΟΝΟ στον τομέα των ατομικών περιπτώσεων. Οι ψυχολόγοι της Υ.Ε.Ψ. προσφέρουν υπηρεσίες και σε άλλα επίπεδα, όπως στην ανάπτυξη προληπτικών προγραμμάτων (π.χ. Bullying, Νέα Αναλυτικά Προγράμματα), οι Διαλέξεις/ επιμορφώσεις γονιών και εκπαιδευτικών σε διάφορα θέματα κ.ο.κ.

Ποιοτική Ανάλυση Δεδομένων

Ακολουθώς, στον πίνακα (Αρ.13) με τίτλο «Διαγνώσεις» παρουσιάζονται πληροφορίες σχετικά με τα ατομικά χαρακτηριστικά και δυσκολίες, τα σχολικά προβλήματα και τις συνθήκες του περιβάλλοντος των παιδιών που έτυχαν χειρισμού κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015. Γίνεται αναφορά στις κυριότερες διαπιστώσεις που παρουσιάζονται διαχρονικά στην Υ.Ε.Ψ., με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται, χωρίς να δίδονται λεπτομερή στατιστικά στοιχεία για τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Τα ποσοστά αναφοράς είναι ενδεικτικά. Ποσοστά δεν μπορούν με ακρίβεια να εξαχθούν, διότι σε κάποια παιδιά μπορεί να συνυπάρχουν πέραν της μίας διάγνωσης.

1. Από την ανάλυση των διαγνώσεων διαπιστώνεται ότι μια μεγάλη μερίδα παιδιών που παραπέμπονται αντιμετωπίζουν δυσκολίες μάθησης. Οι δυσκολίες αυτές οφείλονται σε ειδική μαθησιακή δυσκολία ή σε γενικευμένες μαθησιακές δυσκολίες εξ αιτίας άλλων παραγόντων. Αυτή η μεγάλη ομάδα προβλημάτων μάθησης συναθροίζεται στο 35.3 %.
2. Σε Ειδική Μαθησιακή δυσκολία (υπό-ομάδα των διαγνώσεων που αφορά όλα τα προβλήματα μάθησης) οφείλεται ένα 8% από τα προβλήματα μάθησης .
3. Η δεύτερη πιο μεγάλη διαγνωστική κατηγορία είναι η διαγνωστική κατηγορία των Συναισθηματικών Δυσκολιών (19.6%).
4. Η τρίτη πιο μεγάλη διαγνωστική κατηγορία είναι οι Γενικευμένες Μαθησιακές Δυσκολίες λόγω Διανοητικής Έκπτωσης (14.3%). Ο τομέας αυτός αφορά στα ακραία μαθησιακά προβλήματα, στα οποία οφείλεται η σχολική αποτυχία. Ο όρος σχολική αποτυχία αναφέρεται στην αποτυχία του σχολείου να ανταποκριθεί στις ανάγκες του παιδιού και να προσαρμοστεί στις εξατομικευμένες δυνατότητες και ικανότητες του.

5. Η κατηγορία Διαταραχή Ελαττωματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητα είναι η τέταρτη διαγνωστική κατηγορία με ποσοστό 11.4%.
6. Συμπερασματικά, εάν συνδέσει κάποιος τους λόγους παραπομπής μαζί με τις τελικές διαγνώσεις, φαίνεται να παραλληλίζονται, διότι τα σχολεία παραπέμπουν κυρίως για μαθησιακές δυσκολίες.
7. Εάν συνδεθούν τα δεδομένα που αφορούν: 1) στους λόγους Παραπομπής 2) στο είδος δουλειάς που έγινε με τις περιπτώσεις/Υπηρεσίες της Υ.Ε.Ψ. και 3) στις διαγνώσεις, φαίνεται ότι, ο Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος στα πλαίσια της εργασίας του για αντιμετώπιση των Μαθησιακών, Συναισθηματικών Δυσκολιών αλλά και προβλημάτων συμπεριφοράς που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και εξαιτίας αυτών παραπέμπονται από τα σχολεία, χρησιμοποιεί σε μεγάλο βαθμό το εργαλείο της Συμβουλευτικής Γονέων και Εκπαιδευτικών στο σχολείο, αλλά και το εργαλείο των αξιολογήσεων των παιδιών.
8. Οι συναντήσεις με όλους τους άλλους ειδικούς, αλλά και τους εκπαιδευτικούς στα πλαίσια των πολυθεματικών συναντήσεων είναι μια τεχνική που χρησιμοποιεί ο Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος σε μεγάλο βαθμό για καλύτερο συντονισμό και συνεργασία προς όφελος του παιδιού.

Πίνακας 13 : Διαγνώσεις

Διαγνώσεις		Εκπαιδευτική Βαθμίδα							%
		Συχνότητα εμφάνισης	Νηπιαγωγείο	Δημοτικό	Γυμνάσιο	Λύκειο	Τεχνικές Σχολές	Ειδικό Σχολείο	
Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία (Δυσλεξία)		538	3	315	135	66	19	0	8
Διαταραχή της Ανάγνωσης		72	0	44	21	6	1	0	1
Διαταραχή της Γραπτής Έκφρασης		151	0	88	46	13	4	0	2.2
Ειδική Δυσκολία στα Μαθηματικά		49	0	25	15	7	2	0	0.7
Γενικευμένες Μαθησιακές Δυσκολίες λόγω Διανοητικής Έκπτωσης		965	103	440	293	62	59	8	14.3
Γενικές Μαθησιακές Δυσκολίες λόγω άλλων παραγόντων		1573	116	787	479	129	59	3	23.4
Διαταραχή των Κινητικών Δεξιοτήτων		90	22	20	16	7	0	25	1.3
Διαταραχές της επικοινωνίας	Διαταραχή της Γλωσσικής Έκφρασης	108	57	38	10	0	0	3	1.6
	Μικτή Διαταραχή της Αντίληψης και Έκφρασης	34	16	11	2	2	2	1	0.5
	Φωνολογική Διαταραχή/ Ομιλίας	103	41	53	4	3	2	0	1.5
	Ειδική Γλωσσική Διαταραχή*	46	11	21	7	4	3	0	0.7
Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές	Αυτισμός	292	145	90	15	5	3	34	4.3
	Ασπεργκερς	86	17	52	12	4	0	1	1.3
Διαταραχή Ελαττωματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητα	Συνδυασμένος Τύπος	465	55	239	118	33	15	5	6.9
	Απρόσεκτος Τύπος	203	11	126	38	20	4	4	3
	Υπερκινητικός/ παρορμητικός	100	13	61	18	5	3	0	1.5
Διαταραχές Διασπαστικής Συμπεριφοράς	Εναντιωματική / Προκλητική Συμπεριφορά	67	3	35	15	7	6	1	1.0
	Διαταραχή της Διαγωγής	65	0	8	40	3	14	0	1.0
Επιλεκτική Αλαλία/ βωβότητα		34	12	16	4	2	0	0	0.5
Αγχος Αποχωρισμού		16	3	12	0	0	0	1	0.3
Διαταραχές της διάθεσης	Κατάθλιψη	58	1	10	16	22	9	0	0.9
	Άλλες	159	0	18	32	23	81	5	2.4
Σύνδρομο Ντάουν		32	10	11	2	3	0	6	0.5
Επιληψία		58	6	15	11	3	5	18	0.9
Συναισθηματικές δυσκολίες		1320	80	628	384	159	52	17	19.6
<p>* * Δεν υπολογίζονται οι περιπτώσεις για τις οποίες υπάρχουν στοιχεία Διαταραχών, αλλά ο Ψυχολόγος δεν έχει καταλήξει ακόμη σε διάγνωση, ή η περίπτωση είναι ακόμη υπό διερεύνηση.</p> <p>* Στις Γενικευμένες Μαθησιακές Δυσκολίες, λόγω Διανοητικής Έκπτωσης, περιλαμβάνονται η οριακή, ήπια, μέτρια και βαριά νοητική καθυστέρηση (<70-75 σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία), η οποία μπορεί να (συν)υπάρχει με άλλα ιατρικά προβλήματα ή γενετικά σύνδρομα.</p> <p>* Υπάρχουν Διαταραχές που έχουν διαγνωστεί, αλλά δεν αναφέρονται, γιατί το ποσοστό τους είναι αμελητέο.</p> <p>* Υπάρχουν Διαγνώσεις που υπολογίζονται στον συνολικό αριθμό, αλλά δεν αναφέρονται σε κάποια βαθμίδα, γιατί αφορούν σε περιπτώσεις μικρών παιδιών που δεν φοιτούσαν και ζητήθηκε αξιολόγηση, για να προσδιοριστεί το καθεστώς και οι βοήθειες με τις οποίες θα ξεκινούσαν το Νηπιαγωγείο.</p> <p>* Η διαγνώσεις δεν έχουν απαραίτητα τεθεί εξ' ολοκλήρου από τον Εκπαιδευτικό Ψυχολόγο. Μπορεί να προϋπήρχε από άλλο ειδικό (π.χ. Κλινικό Ψυχολόγο, Παιδοψυχίατρο, Παιδίατρο, Παιδονευρολόγο Γενετιστή κ.ο.κ.), ή υπήρξε συνεργασία του Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου με άλλους Ειδικούς.</p> <p>* Διαφορετικές διαγνώσεις, μπορεί να αναφέρονται σε παρόμοια πράγματα, ανάλογα με το θεωρητικό υπόβαθρο του εκάστοτε Ψυχολόγου.</p> <p>* Δύναται σε μια περίπτωση να συνυπάρχουν δύο ή περισσότερες διαταραχές.</p>									

4.2 ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Όπως και κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά έτσι και κατά το 2014-2015, η Υ.Ε.Ψ. συνέχισε να δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη πολιτικής και υλοποίηση πρακτικών, με στόχο την πρόληψη των μαθησιακών και ψυχοκοινωνικών προβλημάτων των παιδιών. Κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι ανέπτυξαν μια σειρά από προληπτικά προγράμματα και προληπτικές παρεμβάσεις.

4.2.1 Προληπτικά Προγράμματα

4.2.1.1. Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.)

Το Πρόγραμμα Ζ.Ε.Π. άρχισε να υλοποιείται αποσπασματικά, κατά τη σχολική χρονιά 2001-2002, και ολοκληρωμένα από τη σχολική χρονιά 2003-2004.

Το Πρόγραμμα των Ζ.Ε.Π. εκπορεύεται από την αρχή της θετικής διάκρισης, η οποία συνίσταται στην άνιση μεταχείριση των ανισοτήτων με βάση τις ανάγκες προτεραιότητας των παιδιών. Οι Ζ.Ε.Π. υλοποιούν τον ποιοτικό εκδημοκρατισμό των εκπαιδευτικών ευκαιριών και των παιδαγωγικών προϋποθέσεων για την επιτυχία όλων των παιδιών, αφού με την εφαρμογή τους ενισχύονται οι μαθητικοί πληθυσμοί που προέρχονται από ευπαθή κοινωνικο-πολιτισμικά στρώματα.

Κατά το 2014-2015, Ζ.Ε.Π. λειτουργούσαν στα ακόλουθα σχολεία:

Επαρχία Λευκωσίας: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο Φανερωμένης και Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Σχολείο Αγίου Κασσιανού.

Από τον Σεπτέμβριο του 2012 άρχισε να λειτουργεί Ζ.Ε.Π. στα ακόλουθα Δημοτικά και στο Γυμνάσιο της περιοχής Λασιών για πρώτη φορά: Α΄ Δημοτικό Λασιών, Β΄ Δημοτικό Λασιών, Γ΄ Δημοτικό Λασιών, Δ΄ Δημοτικό Λασιών και Γυμνάσιο Λασιών.

Επαρχία Λεμεσού: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο Αγίου Αντωνίου, 4^ο Νηπιαγωγείο και 4^ο Δημοτικό Σχολείο, 18^ο Νηπιαγωγείο και 18^ο Δημοτικό Σχολείο

Επαρχία Πάφου: Β΄ Νηπιαγωγείο, Δ΄ Νηπιαγωγείο και Στ΄ Νηπιαγωγείο και Δ΄ Δημοτικό, Ε΄ Δημοτικό και Στ΄ Δημοτικό Σχολείο, καθώς και Γυμνάσιο Θεοσκεπάστης

Επαρχία Λάρνακας: Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Σχολείο Άγιος Λάζαρος Β΄, Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Σχολείο Καλού Χωριού Λάρνακας και Γυμνάσιο Φανερωμένης και Γυμνάσιο Ξυλοφάγου

Επαρχία Αμμοχώστου : Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Ξυλοφάγου (Α΄ και Β΄) και Λιοπετρίου (Α΄ και Β΄), καθώς και το Γυμνάσιο Ξυλοφάγου.

Στην Ομάδα Καθοδήγησης των Ζ.Ε.Π., εκτός από τους εκπαιδευτικούς, συμμετέχουν έξι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι με χρόνο ισοδύναμο ενός Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου και ενάμιση πέμπτου απασχόλησης. Η Υ.Ε.Ψ. επενδύει κατά προτεραιότητα στο μέτρο των Ζ.Ε.Π., γιατί το θεωρεί ως υψίστης σημασίας προληπτικό πρόγραμμα, το οποίο εμπλέκει τις τρεις βαθμίδες της βασικής εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο) και προάγει τη σύνδεση με την κοινότητα και τις συνεταιριστικές δράσεις με τους τοπικούς και άλλους φορείς.

4.2.1.2 Τοποθέτηση Λειτουργιών Ευημερίας στα Σχολεία

Το Πρόγραμμα εφαρμόστηκε για πρώτη φορά τη χρονιά 2009-2010, σε αριθμό Γυμνασίων και Τεχνικών Σχολών παγκυπρίως. Τη διοικητική ευθύνη ανέλαβε η Διεύθυνση της Υ.Ε.Ψ. με εμπλεκόμενες άλλες Υπηρεσίες την Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Στόχος της συνεργασίας αυτής είναι η πρόληψη και η αντιμετώπιση αντικοινωνικών συμπεριφορών και η παροχή στήριξης προς τους μαθητές, ώστε να ενδυναμωθούν και να αναπτυχθούν ως κοινωνικά ενταγμένοι και χρήσιμοι πολίτες.

Διαπιστώθηκε πως η εμπλοκή του Λειτουργού Ευημερίας (σύνδεσμος ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια του μαθητή) ήταν πολύ αποτελεσματική.

Λόγω υποστελέχωσης των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, από τη σχολική χρονιά 2013-2014, μετά από απόφαση της Διευθύντριας Κοινωνικών Υπηρεσιών, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας όρισαν συντονιστές του Γραφείου στα 11 σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όπου λειτουργεί ο θεσμός, σε κάθε γεωγραφική περιοχή στην οποία εμπίπτει το σχολείο, έτσι ώστε να βρίσκεται στο σχολείο μια φορά ανά δεκαπενθήμερο.

4.2.1.3 Ένταξη του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ΔΑΦΝΗ III

«Αύξηση της ενημερότητας και πρόληψη της εκφοβιστικής συμπεριφοράς μεταξύ μαθητών: ανάπτυξη και εφαρμογή ενός σχολικού προγράμματος κατάρτισης για εκπαιδευτικούς» (Awareness raising and prevention on bullying among students: development and implementation of a school based training program for teachers) στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα Αγωγής Υγείας.

Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα εφαρμόστηκε με επιτυχία σε δέκα έξι (16) δημοτικά σχολεία παγκυπρίως κατά την σχολική χρονιά 2014-2015. Τα σχολεία που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα υπέβαλαν το σχετικό αίτημα τους προς την Υ.Ε.Ψ.

Το Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών μέσα από ένα δομημένο και συγκεκριμένο εγχειρίδιο. Οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν τους μαθητές τους με βάση το εγχειρίδιο και ακολουθώντας μια σειρά από δομημένες και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες για τους μαθητές δραστηριότητες. Η όλη προσπάθεια συμπεριλαμβάνει και τους οικείους εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, οι οποίοι παρακολουθούν την εξέλιξη του Προγράμματος, στηρίζουν και εποπτεύουν τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του.

Οι στόχοι των προτεινόμενων δραστηριοτήτων, που πραγματοποιούνται υπό μορφή εργαστηρίων, είναι η κατανόηση, ευαισθητοποίηση και πρόληψη του φαινομένου του εκφοβισμού στο σχολείο, αλλά και η ψυχοεκπαίδευση και οι ψυχοπαιδαγωγικές παρεμβάσεις διαχείρισης περιστατικών εκφοβισμού στο σχολείο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Πρόγραμμα έχει ερευνητικό χαρακτήρα, διότι πριν την έναρξή του και μετά τη λήξη του, το Πανεπιστήμιο Κύπρου αναλαμβάνει τη χορήγηση ερωτηματολογίων στους μαθητές που θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα στα εμπλεκόμενα δημοτικά σχολεία, με στόχο τη διερεύνηση της πιθανής αλλαγής της στάσης των μαθητών στα θέματα του εκφοβισμού, μετά την εφαρμογή του Προγράμματος.

Μετά την επιτυχή κατάληξη του πιλοτικού Προγράμματος Δάφνη III, έγινε εισήγηση και εγκρίθηκε αρμοδίως η εξάπλωσή του σε περισσότερα σχολεία, με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση του σοβαρού φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που θα το εφαρμόζουν.

Κατά την επισκόπηση χρονιά, εφαρμόστηκε το ΔΑΦΝΗ III σε δέκα έξι σχολεία χωρίς, όμως, να υπάρξει Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση ή εμπλοκή άλλων Ευρωπαϊκών χωρών.

4.2.1.4 Πρόγραμμα Συναισθηματικής και Κοινωνικής Αγωγής και Διευκόλυνσης της Μετάβασης από το Δημοτικό Σχολείο στο Γυμνάσιο

Το Πρόγραμμα στόχο έχει να ενημερώσει τα παιδιά για τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των δυο βαθμίδων και να τα βοηθήσει να ανακαλύψουν όλα, όσα τους απασχολούν με την επικείμενη φοίτησή τους στο Γυμνάσιο. Η προσωπική ενδυνάμωση των παιδιών, ως αποτέλεσμα της παροχής σωστής πληροφόρησης και άλλων πρακτικών, θα τα βοηθήσει να αναπτύξουν αυτογνωσία και δεξιότητες που θα τους είναι χρήσιμες, όταν θα φοιτήσουν στο Γυμνάσιο.

Ταυτόχρονα, το Πρόγραμμα στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των γονιών για τις ανάγκες και τις δυσκολίες των παιδιών τους, που δυνητικά παρουσιάζονται με τη φοίτησή τους στο Γυμνάσιο και με την είσοδό τους στην εφηβεία. Οι γονείς καθοδηγούνται να δείξουν την απαιτούμενη κατανόηση και να στηρίξουν συναισθηματικά τα παιδιά τους.

Το Πρόγραμμα στηρίζεται στην αρχή της δραστηριοποίησης, της εμπλοκής και της συνεργασίας των εκπαιδευτικών, των γονιών και των παιδιών. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου είναι συμβουλευτικός και βοηθητικός.

4.2.1.5 Πρόγραμμα «Ανάπτυξης Συναισθηματικών και Κοινωνικών Δεξιοτήτων σε Παιδιά του Νηπιαγωγείου»

Στόχος είναι η συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη παιδιών προσχολικής ηλικίας. Η μεθοδολογία του Προγράμματος στηρίζεται στη διαθεματική προσέγγιση. Η υλοποίηση των στόχων πραγματοποιείται μέσω συναντήσεων με τους γονείς, της ανάπτυξης δραστηριοτήτων από τις Νηπιαγωγούς που απευθύνονται στα παιδιά, αλλά και με γονείς στο σπίτι, με ατομική συμβουλευτική προς τους γονείς που το επιθυμούν από τους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους και τακτικές συναντήσεις των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων με τις Νηπιαγωγούς. Το πρόγραμμα διαρκεί ολόκληρη τη σχολική χρονιά.

4.2.2 Συνέδρια / Ημερίδες / Βιωματικά εργαστήρια

Κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά, η Υ.Ε.Ψ. ανέλαβε και διοργάνωσε σε συνεργασία με σχολεία μεγάλο αριθμό συνεδρίων/ημερίδων/βιωματικών εργαστηρίων.

Τα θέματα ήταν:

- Λόγω του ότι, κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, εφαρμόστηκε παγκύπρια η *Νέα Διαδικασία Παρέμβασης στα Σχολεία για Χειρισμό Παιδιών με Πιθανές Μαθησιακές, Συναισθηματικές ή άλλες Δυσκολίες (Μ.Ε.Σ.)*, εκπρόσωπος της Υ.Ε.Ψ., που ανήκει στην Ομάδα Παρακολούθησης μαζί με άλλα μέλη της Ομάδας που είναι εκπρόσωποι της Δημοτικής, Μέσης, Μέσης και Τεχνικής, όπως και της Υ.Σ.Ε.Α., παρέιχαν 14 στο σύνολο Επιμορφωτικά Σεμινάρια σε παγκύπρια κλίμακα κατά επαρχία στους πιο κάτω :
- Καθηγητές/τριες Σ.Ε.Α.
- Διευθυντές/ντριες Νηπιαγωγείων
- Διευθυντές/ντριες Δημοτικών
- Διευθυντές/ντριες Γυμνασίων
- Διευθυντές/ντριες Λυκείων
- «Ο Κύκλος των φίλων», Πρόγραμμα για παιδιά Δημοτικών Σχολείων με προβλήματα συμπεριφοράς
- Προληπτικό Πρόγραμμα «Χαρούμενες τάξεις» σε μαθητές Δημοτικών Σχολείων .

- Παρέμβαση σε μαθητές Δημοτικού Σχολείου με προβλήματα συμπεριφοράς σε εβδομαδιαία βάση για περίοδο κάποιων εβδομάδων.
- Βιωματικά εργαστήρια στο Mindfulness σε όλους τους μαθητές της Β΄ τάξης συγκεκριμένου Γυμνασίου
- Συμμετοχή σε Ημερίδα Δημοτικού και παροχή συμβουλευτικής σε όσους από τους γονείς του σχολείου το επιθυμούσαν.
- Παρουσίαση σε ομάδα Καθηγητών/τριών Γυμνασίου με θέμα «Θετική Ψυχολογία»
- Παρουσίαση σε όλους τους καθηγητές συγκεκριμένου Γυμνασίου για τον «Σχολικό Εκφοβισμό»
- Στα πλαίσια της συμμετοχής των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων στην Ο.Α.Π. πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις, παρουσιάσεις και δράσεις στα σχολεία παγκύπρια
- Επιμόρφωση στο Συνέδριο Διευθυντών Μέσης Εκπαίδευσης παγκύπρια για το θέμα «Διαχείριση Κρίσεων στον χώρο του σχολείου» .
- Εκπαιδευτικό Σεμινάριο προς τους εκπαιδευτικούς Δημοτικής Εκπαίδευσης για το θέμα «Διαχείριση Κρίσεων στο χώρο του σχολείου»
- Παρέμβαση σε Δημοτικό με θέμα « Ανάπτυξη Συμπεριφορικής Παρέμβασης για αποκλίνουσα συμπεριφορά»
- Παρουσίαση του θέματος «Σχολικός Εκφοβισμός» σε γονείς και εκπαιδευτικούς συγκεκριμένων Δημοτικών σχολείων και Γυμνασίων σε διάφορες Επαρχίες
- Πραγματοποίηση δράσεων με θέμα «Ομάδες Εφήβων –Υποστήριξη Συνομηλίκων, «Ομάδες για βελτίωση δεξιοτήτων διαβάσματος», Προληπτική Επιμορφωτική Διάλεξη για τις ουσίες με τη συνεργασία της Ι.Κ.Α.Ν., στο Εσπερινό Γυμνάσιο Λεμεσού
- Ενημέρωση μαθητών για το Επάγγελμα του Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου
- Πρόληψη εκφοβιστικής συμπεριφοράς μεταξύ των μαθητών στο σχολείο
- Πρόληψη συγκρούσεων ανάμεσα σε μαθητές στο σχολείο
- Συζήτηση με μαθητές και καθηγητές και παροχή συμβουλευτικής για θέματα διαχείρισης πένθους /απώλειας με αφορμή τον θάνατο του Διευθυντή του σχολείου
- Ημερίδα σε μαθητές Λυκείου για διαχείριση άγχους και στήριξη των μαθητών/τριών
- Παρουσίαση σε μαθητές Δημοτικού Σχολείου με θέμα «Ασφάλεια στο Διαδίκτυο»
- Βιωματικά Εργαστήρια σε Καθηγητές σε Λύκειο με θέμα « Εφηβεία και επικοινωνία»
- Επιμόρφωση ειδικευόμενων Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων σε διάφορα θέματα, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης που οργανώνει η Υ.Ε.Ψ. .
- Βιωματικά εργαστήρια με γονείς και εκπαιδευτικούς στα Ειδικά Σχολεία
- Προληπτικές παρεμβάσεις σε γονείς στην «Ενδυνάμωση γονικών δεξιοτήτων»
- Ψυχοεκπαίδευση εκπαιδευτικών στην «Ανάπτυξη δεξιοτήτων σε θέματα πειθαρχίας»
- Παρουσίαση του θέματος «Η ψυχολογική διάσταση της Κώφωσης». Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης παγκύπρια
- Εκπαίδευση εκπαιδευτικών για την εφαρμογή του ΔΑΦΝΗ στα σχολεία
- Διευθυντές/ντριες Τεχνικών Σχολών
- Επιθεωρητές/τριες, Π.Λ.Ε. όλων των βαθμίδων

5. ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ / ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Συνεισφορά στα επιμορφωτικά προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Η Υ.Ε.Ψ. συμμετείχε και κατά το 2014-2015 στα επιμορφωτικά προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με διαλέξεις προς τους Διευθυντές Μέσης, Δημοτικής και Συντονιστές - Βοηθούς Διευθυντές Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης για τη διαχείριση κρίσεων στο σχολείο.

Επίσης, στο πλαίσιο του Προγράμματος των Προαιρετικών Σεμιναρίων Επιμόρφωσης η Υ.Ε.Ψ. διεξήγαγε πέντε σεμινάρια για την πρόληψη εκφοβιστικής συμπεριφοράς μεταξύ των μαθητών στο σχολείο.

5.1 Διαλέξεις, επιμορφωτικές παρεμβάσεις σε καθηγητικούς και διδασκαλικούς συλλόγους

Οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι κλήθηκαν από πολλά σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης και έκαναν διαλέξεις ή επιμορφωτικές παρεμβάσεις σε συλλόγους εκπαιδευτικών στις προκαθορισμένες παιδαγωγικές συνεδρίες ή και σε έκτακτες συνεδρίες. Πολλές από αυτές τις παρεμβάσεις αφορούσαν στην ενημέρωση/επιμόρφωση σε ειδικά προβλήματα ή και στα διάφορα προγράμματα που λειτουργούν.

5.2 Σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε θέματα στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής

Η Υ.Ε.Ψ. συμμετείχε στα επιμορφωτικά σεμινάρια που οργανώνονται για τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στα Προγράμματα στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής.

5.3 Επιμόρφωση γονέων

Οι λειτουργοί της Υ.Ε.Ψ. έδωσαν διαλέξεις και συμμετείχαν σε πολλές εκδηλώσεις σε σχολεία διαφόρων βαθμίδων της εκπαίδευσης, ανά την Κύπρο, που είχαν ως αντικείμενο την επιμόρφωση των γονιών.

5.4 Πρόγραμμα Κλινικής Άσκησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, συνεχίστηκε το Πρόγραμμα Κλινικής Άσκησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου στην Υ.Ε.Ψ.

Το Πρόγραμμα κλινικής άσκησης έχει συνολική διάρκεια 1500 ωρών και αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος, το οποίο εκτείνεται από τον Ιανουάριο μέχρι τον Ιούνιο, έχει ως στόχο την ενημέρωση των δευτεροετών φοιτητών σχετικά με το εκπαιδευτικό μας σύστημα, τη λειτουργία των Διευθύνσεων και Υπηρεσιών του Υπουργείου και ειδικότερα της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, καθώς και την εξοικείωση των φοιτητών με την εργασία που επιτελεί ο Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος.

Σε πρώτο στάδιο (Practicum I: Σχολική Εμπειρία) η ενημέρωση γίνεται μέσα από διαλέξεις-παραουσιάσεις-συζητήσεις με εκπροσώπους των διαφόρων Διευθύνσεων και Υπηρεσιών του Υπουργείου σε συνδυασμό με ολοήμερες επισκέψεις σε σχολεία όλων των βαθμίδων, όπου οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν από τους διευθυντές και τους εκπαιδευτικούς και να παρατηρήσουν τη λειτουργία των σχολείων και την εργασία που γίνεται στις τάξεις. Ταυτόχρονα, διενεργούνται εβδομαδιαίες συναντήσεις ομαδικής εποπτείας υπό την καθοδήγηση Ανώτερης Εκπαιδευτικής Ψυχολόγου, ώστε να δίνεται ευκαιρία για ανασκόπηση της σχολικής εμπειρίας.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος, διευθετούνται, επίσης, εβδομαδιαίες ενημερωτικές διαλέξεις, παρουσιάσεις και επισκέψεις στα διάφορα Τμήματα, Υπηρεσίες και Φορείς εντός και εκτός Υπουργείου, όπως οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού, Σύνδεσμος Πρόληψης και Αντιμετώπισης

της Βίας στην Οικογένεια και άλλους, με τους οποίους συνεργάζεται η Υ.Ε.Ψ. και οι οποίοι πρόθυμα διαθέτουν τον χρόνο τους για την ενημέρωση των φοιτητών.

Σε δεύτερο στάδιο (Practicum II: Εξοικείωση και Ψυχολογική Αξιολόγηση) κάθε φοιτητής έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει την εργασία ενός συγκεκριμένου Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου και εποπτεύεται από αυτόν στην άσκηση επί μέρους έργων που αφορούν στην ψυχολογική αξιολόγηση μαθητών.

Το δεύτερο μέρος του Προγράμματος Κλινικής Άσκησης εκτείνεται από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Ιούνιο του επόμενου χρόνου και σ' αυτό το διάστημα οι τριτοετείς πλέον Εκπαιδευόμενοι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι απασχολούνται πλήρως στην Υ.Ε.Ψ. υπό την εποπτεία Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων της Υπηρεσίας, με στόχο σταδιακά να αναλαμβάνουν, όλο και πιο ανεξάρτητα, την ευθύνη της προσφοράς ολοκληρωμένων ψυχολογικών υπηρεσιών στα σχολεία.

Η μέχρι σήμερα συνεργασία της Υ.Ε.Ψ. με το Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου κρίνεται ως πολύ επωφελής και για τις δυο πλευρές.

Δέκα μεταπτυχιακοί φοιτητές περάτωσαν την πρακτική τους άσκηση τον Ιούνιο 2015.

Δέκα νέοι μεταπτυχιακοί φοιτητές άρχισαν την πρακτική τους άσκηση τον Ιανουάριο 2015.

Στο Πρόγραμμα Κλινικής Άσκησης συμμετείχαν έξι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι.

Το πιο πάνω πρόγραμμα πέρασε όλα τα κριτήρια της επιτροπής αξιολόγησης (ISPA/ International School Psychology Association Accreditation Team). Το Πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Κύπρου πέρασε με επιτυχία όλα τα κριτήρια για την πιστοποίηση και αριθμός Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων που συμμετείχαν στην πρακτική άσκηση των φοιτητών βραβεύτηκαν από το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

5.6 ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

5.6.1 Συμμετοχή σε σεμινάρια/συνέδρια στην Κύπρο και στο εξωτερικό

Αριθμός λειτουργών της Υ.Ε.Ψ. συμμετείχε σε σεμινάρια στην Κύπρο σε εξειδικευμένα θέματα πάνω στο επαγγελματικό αντικείμενο όπως :

- Το 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας με θέμα «Η Ψυχολογία στην Ελλάδα και τη Μεσόγειο από τις 27 μέχρι τις 31 Μαΐου 2015, που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.
- Το Εργαστήριο του ΣΠΑΒΟ με θέμα «Δημιουργώντας υγιείς σχέσεις», το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 2015 σε ξενοδοχείο στη Λευκωσία.
- Σεμινάριο Αυτισμού 23 και 24 Μαΐου 2015

Σε ένα από τα Επαρχιακά Γραφεία ο Υπεύθυνος της Επαρχίας συντονίζει τη διεξαγωγή ενδο-υπηρεσιακού σεμιναρίου που αφορά στη Ψυχαναλυτική Θεωρία και την Πρακτική στην Εκπαίδευση. Αυτό ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2013 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα με συχνότητα κάθε τρίτη βδομάδα του μήνα στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λεμεσό.

Στο Σεμινάριο συμμετέχουν Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι της Επαρχίας Λεμεσού.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταρρύθμισης της Δημόσιας Υπηρεσίας, οι δύο Ανώτεροι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι, η μία εκ των οποίων εκτελεί και χρέη Αναπλ. Προϊσταμένης της Υ.Ε.Ψ. και οι τρεις Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι Α' παρακολούθησαν σε διαφορετικές φάσεις και χρονικές στιγμές το

«Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας» στο CIIM.

Το πιο πάνω Πρόγραμμα εντάσσεται στις γενικότερες προσπάθειες για Στρατηγικό Σχεδιασμό της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδιασμού, η Υ.Ε.Ψ., όπως και οι άλλες Υπηρεσίες του Υ.Π.Π., έτυχαν καθοδήγησης με συναντήσεις σε διάφορες φάσεις της χρονιάς από μέλη της Ομάδας Στρατηγικού Σχεδιασμού, όπως και από τον ξένο ειδικό εμπειρογνώμονα που μετακαλεί το Υπουργείο Οικονομικών για αυτόν τον σκοπό.

Επιπρόσθετα με τον πιο πάνω στόχο, σε σχέση με τον καταρτισμό πιλοτικού προϋπολογισμού στη βάση δραστηριοτήτων, η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη με μέλος της Διευθυντικής ομάδας, παρακολούθησαν Σεμινάρια/Εργαστήρια με θέμα τη Διαχείριση Δημόσιων Πόρων στο Υπουργείο Οικονομικών.

6. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

6.1 Συνεισφορά σε Προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

6.1.1 Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες

Με στόχο την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας, της δυσπροσαρμοστίας και της εγκατάλειψης του σχολείου, η Υ.Ε.Ψ. συμμετείχε, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης, στη λειτουργία Προγραμμάτων στήριξης μαθητών με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες που σε μερικές περιπτώσεις συνοδεύονταν και με προβλήματα συμπεριφοράς.

6.1.2 Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με αισθητηριακές αναπηρίες

Η Υ.Ε.Ψ. συνεργάστηκε με τις Σχολές Κωφών, Τυφλών και άλλες Υπηρεσίες και Τμήματα του Υπουργείου, σε ό,τι αφορά στη λειτουργία των Προγραμμάτων στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής, όρασης ή κίνησης.

6.1.3 Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με νοητική υστέρηση

Στόχος του Προγράμματος αυτού είναι η παροχή στα παιδιά με ελαφριά ή μέτρια νοητική υστέρηση, που φοιτούν στα συνηθισμένα γυμνάσια, κατάλληλης αγωγής και εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις ανάγκες τους σε όλους τους τομείς ανάπτυξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συναισθηματική και κοινωνική στήριξη και ανάπτυξη των παιδιών αυτών. Σε ορισμένα Γυμνάσια λειτουργήσαν Μονάδες με στόχο την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση στις ειδικές ανάγκες αγωγής και εκπαίδευσής τους.

6.3 Εκδόσεις

Κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, η Υ.Ε.Ψ., σε συνεργασία με εκπροσώπους της Δημοτικής Εκπαίδευσης, έχει συγγράψει και εκδώσει τον Οδηγό Νηπιαγωγού για την Ολόπλευρη Ανάπτυξη και Αγωγή των Παιδιών.

Σκοπός του Οδηγού είναι να αποτελέσει ένα Εγχειρίδιο προς τις νηπιαγωγούς για άμεση ενημέρωση σχετικά με την αναμενόμενη ανάπτυξη των παιδιών ηλικίας 3-6 χρόνων, σύμφωνα πάντοτε με τα διάφορα στάδια ανάπτυξης, αλλά και τους διαφορετικούς τομείς (ψυχολογικό, συναισθηματικό, κοινωνικό, γλωσσικό, γνωστικό).

Ο Οδηγός έχει ήδη διανεμηθεί σε όλα τα δημόσια Νηπιαγωγεία σε παγκύπρια κλίμακα.

7. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Η Υ.Ε.Ψ. έχει διευρύνει τη συμμετοχή της με Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους σε αρκετές σημαντικές μόνιμες και Ad Hoc Επιτροπές, με κύριο στόχο την ενδυνάμωση του σχεδιασμού, της εφαρμογής αλλά και του συντονισμού της πολιτικής και των προγραμμάτων .

Συγκεκριμένα, η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη συμμετέχει στο Συμβούλιο Εγκληματικότητας, στη Διατμηματική Επιτροπή για τη Σχολική Επιτυχία και Αλφαριθμητισμού, στην Κεντρική Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και στη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (Σ.Ε.Α.Υ.Π.).

Αριθμός Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων συμμετέχουν στις πιο κάτω Επιτροπές και Συμβούλια:

- 1) Συμβουλευτική Πολυθεματική Ομάδα του Τμήματος Κοινωνικής Ευημερίας για Δημόσια Βοηθήματα,
- 2) Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη της Βίας στην Οικογένεια και στο Σχολείο,
- 3) Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο
- 4) Συμβούλιο Εγγραφής Ψυχολόγων
- 5) Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Τέλος, συμμετέχουν σε διάφορες ενδοϋπουργικές και διατμηματικές επιτροπές.

7.1 ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, ένας αριθμός Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων προσκλήθηκε και παρέστη στα Μ.Μ.Ε. σε εκπομπές σχετικές με τα προβλήματα που συναντούν τα παιδιά στα σχολεία και συμμετείχαν σε συζητήσεις για διάφορα θέματα, εκπροσωπώντας το Υπουργείο.

7.2 ΝΕΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ Η ΑΛΛΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ (ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΞΗΣ)

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, εφαρμόστηκε για πρώτη χρονιά η Νέα Διαδικασία σε όλα τα σχολεία παγκύπρια . Η Ομάδα Παρακολούθησης της εφαρμογής της νέας διαδικασίας αποφάσισε την αξιολόγηση του πιο πάνω θεσμού σε πρώτο στάδιο σε ένα μικρό δείγμα σχολείων όλων των βαθμίδων, στην πόλη και επαρχία Λευκωσίας, σε σύνολο 14 σχολείων.

Η αξιολόγηση ήταν ποιοτικής μορφής και έγινε κατά τους μήνες Μάιο και Ιούνιο με επί τόπου επισκέψεις κλιμακίου από την Ομάδα Παρακολούθησης στα σχολεία και το εργαλείο ήταν οι δομημένες συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς, Διευθυντές/ντριες, Βοηθούς Διευθυντές/ντριες και Καθηγητές/τριες Σ.Ε.Α.

Τα κύρια συμπεράσματα της αξιολόγησης είναι ότι η νέα διαδικασία είναι ένα εξαιρετικό και χρήσιμο εργαλείο για προετοιμασία των εκπαιδευτικών και των γονέων στην διαδικασία της αξιολόγησης και ταυτόχρονα την εμπλοκή τους στη μαθησιακή και συναισθηματική/κοινωνική στήριξη του παιδιού στο σχολικό πλαίσιο.

Με τη νέα διαδικασία έχει αναπτυχθεί μια διαλεκτική με τις Διευθύνσεις, κυρίως, όσον αφορά στα Δημοτικά/Νηπιαγωγεία, καθώς και μιας συμβουλευτικής καθοδήγησης.

Ανάμεσα στα σημεία που χρειάζονται βελτίωση είναι να διευκρινιστεί η σύγχυση που υπάρχει στα σχολεία και στους εκπαιδευτικούς μεταξύ των περιπτώσεων της Ε.Ε.Ε.Α.Ε. και της νέας διαδικασίας, σε σχέση με το ποια παιδιά εμπίπτουν στην κάθε κατηγορία.

Με τη νέα σχολική χρονιά αποφασίστηκε να συνεχιστεί η αξιολόγηση και στις άλλες επαρχίες.

8. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στη φετινή Ετήσια Έκθεση γίνονται ακόμη πιο εμφανείς οι προσπάθειες που καταβάλλει η Υ.Ε.Ψ., ώστε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά, τόσο σε επίπεδο αντιμετώπισης, όσο και σε επίπεδο πρόληψης, στα αιτήματα που υποβάλλονται προς αυτή είτε από τα σχολεία, είτε από γονείς.

Κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, είναι σημαντικό να τονιστεί το έργο που έχει επιτελεστεί από την Υ.Ε.Ψ. σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες.

Πραγματοποιήθηκε σημαντική θεμελιώδης εργασία σε συνεργασία με τις άλλες υπηρεσίες Δημοτικής, Μέσης και Μέσης Τεχνικής για την πρώτη χρονιά εφαρμογής της Νέας Διαδικασίας Παρέμβασης στο Σχολείο για Χειρισμό Παιδιών με Πιθανές Μαθησιακές, Συναισθηματικές ή άλλες Δυσκολίες (Μηχανισμός Εντοπισμού και Στήριξης), αλλά και για την επιμόρφωση και ενημέρωση όλων που εμπλέκονται σε παγκύπρια κλίμακα.

Ο στόχος της νέας αυτής διαδικασίας είναι ο έγκαιρος εντοπισμός των παιδιών που πιθανόν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες και η κατάλληλη παρέμβαση, με στόχο την αντιμετώπιση αυτών των δυσκολιών.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς 2014-2015, πραγματοποιήθηκε μικρής κλίμακας αξιολόγηση της Νέας Διαδικασίας σε ορισμένο αριθμό σχολείων όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης στην πόλη και επαρχία Λευκωσίας.

Κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, η Υ.Ε.Ψ., σε συνεργασία με εκπροσώπους της Δημοτικής Εκπαίδευσης, έχει συγγράψει και εκδώσει τον Οδηγό Νηπιαγωγού για την Ολόπλευρη Ανάπτυξη και Αγωγή των παιδιών.

Συνεχίστηκε και φέτος η έμφαση στην πρόληψη, χωρίς τούτο να σημαίνει ταυτόχρονα την εγκατάλειψη των περιπτώσεων εκείνων των παιδιών που χρειάζονται ψυχολογική στήριξη. Αντίθετα, η Υ.Ε.Ψ. καταβάλλει προσπάθεια, ώστε η ανάπτυξη προληπτικών προγραμμάτων να υποβοηθεί στον καλύτερο χειρισμό των ατομικών περιπτώσεων και από την άλλη, η εμπειρία που αποκτάται από τον χειρισμό των ατομικών περιπτώσεων, να αξιοποιείται για την ανάπτυξη προληπτικών προγραμμάτων.

Τόσο σε ό,τι αφορά στις ατομικές περιπτώσεις, όσο και σε ό,τι αφορά στα προληπτικά προγράμματα και παρεμβάσεις, βασική φιλοσοφία της Υ.Ε.Ψ. είναι πως πέρα από τους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους θα πρέπει να εμπλέκονται και οι Διευθύνσεις των σχολείων, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς. Η φιλοσοφία αυτή συνάδει με την αντίληψη για τον σύγχρονο ρόλο τόσο του Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου, όσο και του ίδιου του σχολείου σε ό,τι αφορά στη διαφύλαξη και προαγωγή της ψυχο-κοινωνικής υγείας των μαθητών. Ιδιαίτερα, στα πλαίσια της ανάπτυξης προληπτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων, ο Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος βρίσκεται στο σχολείο για περισσότερο χρόνο, συνεργάζεται με το σύνολο των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονιών. Με τον τρόπο αυτό συνεισφέρει στο να προληφθεί η δημιουργία προβλημάτων στο μέλλον.

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας συμμετέχει στον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό που πραγματοποιείται για το Υ.Π.Π. και για σκοπούς επιμόρφωσης και καθοδήγησης, μέλη της Διευθυντικής Ομάδας έχουν παρακολουθήσει Προγράμματα Επιμόρφωσης με θέμα «Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας» στο CIIM.

Η πολιτική αυτή της Υ.Ε.Ψ. προγραμματίζεται να συνεχιστεί με ακόμη πιο συστηματικό τρόπο και κατά την επόμενη σχολική χρονιά.

14.7 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ως κύριο στόχο έχει την προσωπική, κοινωνική, εκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη των μαθητών και άλλων ατόμων. Η Υ.Σ.Ε.Α. λειτουργεί Γραφεία Συμβουλευτικής σε όλα τα σχολεία της Δημόσιας Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στα Κεντρικά Γραφεία σε επιτελικό επίπεδο στο Υ.Π.Π., καθώς και στα Επαρχιακά Γραφεία στη Λεμεσό, Λάρνακα/Αμμόχωστο και Πάφο, τα οποία λειτούργησαν για πρώτη φορά τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Με βασική αρχή την ιδιαιτερότητα του κάθε ατόμου, τις δυνατότητες και την ελευθερία της βούλησής του, η Υ.Σ.Ε.Α. προσπαθεί να βοηθήσει τους μαθητές και άλλους νέους:

α) Να γνωρίσουν εξελικτικά και να αποδεχθούν τον εαυτό τους και να διαμορφώσουν υγιείς στάσεις ζωής.

β) Να αναπτύξουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους και να αποκτήσουν τα κατάλληλα εφόδια, για να αντιμετωπίζουν τα προσωπικά, οικογενειακά ή/και κοινωνικά προβλήματα της ζωής.

γ) Να προσαρμοστούν στο σχολικό περιβάλλον, με στόχο την εκπαιδευτική και κοινωνική τους πρόοδο και εξέλιξη.

δ) Να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν τη λήψη ορθολογιστικών αποφάσεων είτε αυτές αφορούν εκπαιδευτικά/επαγγελματικά, είτε προσωπικά θέματα.

ε) Να αναγνωρίσουν τις ατομικές τους δυνατότητες, ενδιαφέροντα, δεξιότητες και κλίσεις, να γνωρίσουν τη φύση και τις απαιτήσεις διάφορων επαγγελμάτων, καθώς και τις σύγχρονες κοινωνικο-οικονομικές και πολιτισμικές εξελίξεις, ώστε να οδηγηθούν σε ορθές εκπαιδευτικές επιλογές.

Για την επίτευξη των στόχων της, η Υ.Σ.Ε.Α. πραγματοποίησε κατά το σχολικό έτος 2014-2015 τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Συμβουλευτική στα Σχολεία, τα Κεντρικά και Επαρχιακά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α.
- Χορήγηση ψυχομετρικών εργαλείων
- Εκδόσεις
- Διδασκαλία του μαθήματος της Επαγγελματικής Αγωγής
- Διοργάνωση ενημερωτικών σεμιναρίων, επισκέψεων, επιμορφωτικών προγραμμάτων και συνεδρίων της Υ.Σ.Ε.Α.
- Συναντήσεις για ενημέρωση γονέων
- Εφαρμογή του Προγράμματος “Fred Goes to School”
- Εφαρμογή του Προγράμματος “Διαμεσολάβηση στα σχολεία”

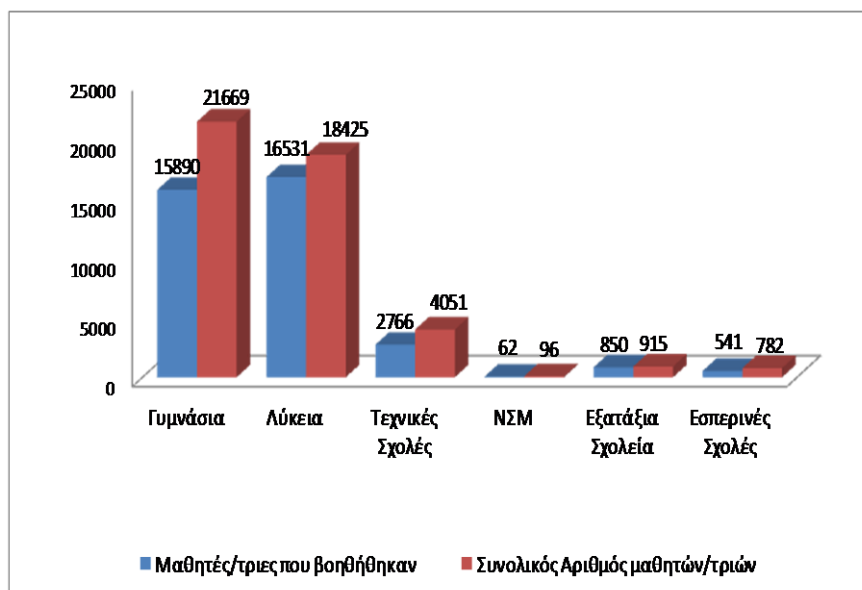
Ακολουθεί αναλυτική περιγραφή των πιο πάνω δραστηριοτήτων.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Οι μαθητές που βοηθήθηκαν από τους Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Σ.Ε.Α.) με Ατομική Συμβουλευτική ήταν 36640, 80% του συνόλου (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΝΣΜ, ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ* ΣΕΑ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2014-2015.

Σχολείο	*Μαθητές/τριες που βοηθήθηκαν	Συνολικός Αριθμός μαθητών/τριών του σχολείου	Ποσοστό (%) που βοηθήθηκαν
Γυμνάσια	15890	21669	73%
Λύκεια	16531	18425	90%
Τεχνικές Σχολές	2766	4051	68%
ΝΣΜ**	62	96	65%
Εξατάξια Σχολεία	850	915	93%
Εσπερινές Σχολές	541	782	69%
Σύνολο	36640	45938	80%

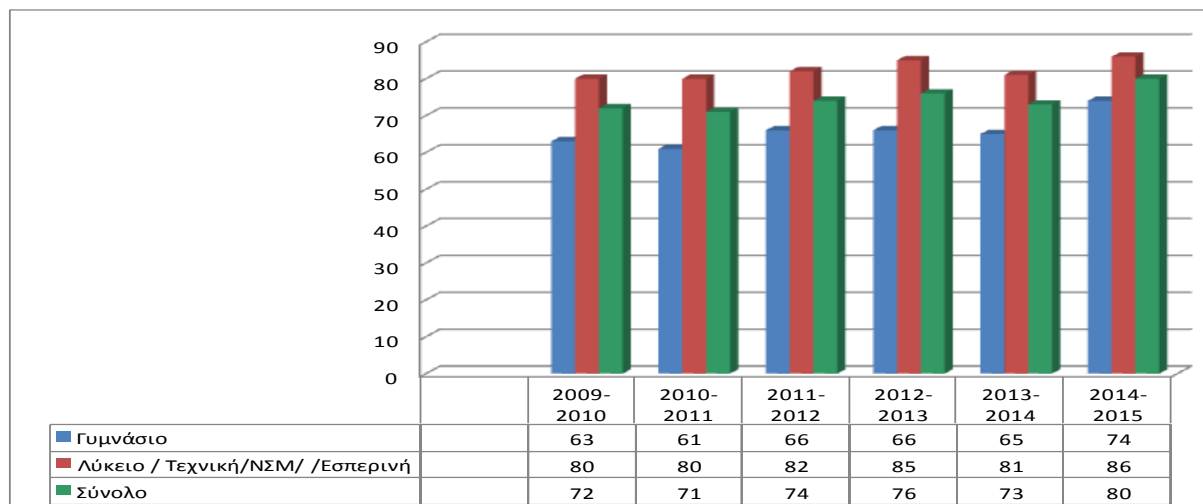
* Που είχαν μια τουλάχιστον ατομική συνέντευξη μαζί τους.

** Οι μαθητές της Ν.Σ.Μ. φοιτούν στη Α' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας και στη Α' Τεχνική Σχολή Λεμεσού
Σημ: Βλέπετε Πίνακα 1

Αναλυτικά ο αριθμός και το ποσοστό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν κατά φύλο και τύπο σχολείου φαίνεται στον Πίνακα 1, στην παράγραφο ΠΙΝΑΚΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται συγκριτικά το ποσοστό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν με Ατομική Συμβουλευτική, κατά τις σχολικές χρονιές 2009-2010, 2010-2011 2012-2013, 2013-2014, και 2014-2015.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΝΣΜ, ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ ΣΕΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΧΡΟΝΙΕΣ 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015.

Σχολική Χρονιά	Γυμνάσιο	Λύκειο / Τεχνική /Εσπερινές Σχολές	Σύνολο
2009-2010	63	80	72
2010-2011	61	80	71
2011-2012	66	82	74
2012-2013	66	85	76
2013-2014	65	81	73
2014-2015	74	86	80

*Σημ: Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούσαν τους μαθητές, οι Καθηγητές Σ.Ε.Α. συνεργάστηκαν, όπου κρίθηκε αναγκαίο, με γονείς ή άλλους συγγενείς, εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, κλινικούς ψυχολόγους, ψυχιάτρους, κοινωνικούς λειτουργούς, επισκέπτριες υγείας κ.ά. (Πίνακας 4α)

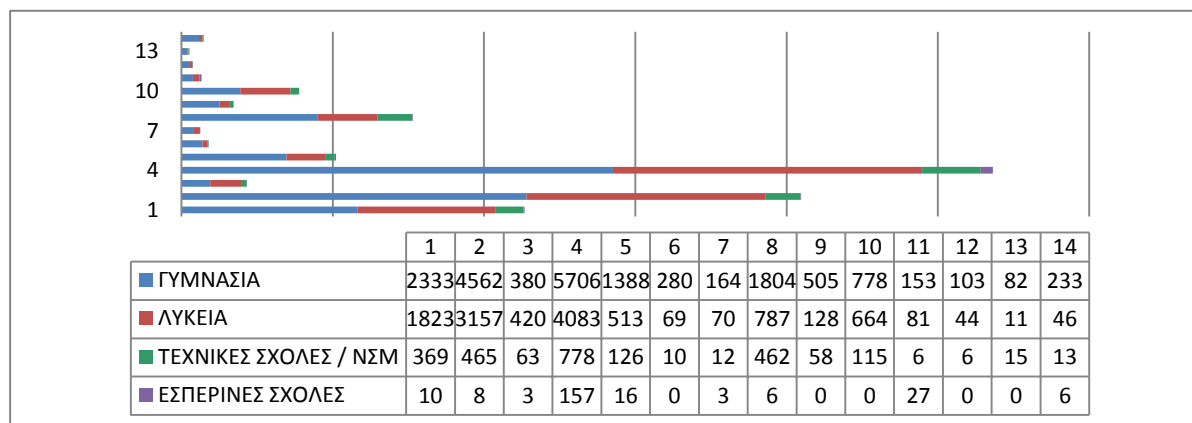
Τα προβλήματα των μαθητών αντιμετωπίστηκαν από τους Καθηγητές Σ.Ε.Α. στα πλαίσια Ατομικής και Ομαδικής Συμβουλευτικής. Τα προβλήματα ήταν εκπαιδευτικής/επαγγελματικής φύσεως, όπως επιλογή τύπου σχολείου μετά την Γ' Γυμνασίου, επιλογή μεταλυκειακού κλάδου/επαγγέλματος και χώρας σπουδών ή προσωπικής / οικογενειακής φύσεως, όπως διαπροσωπικές σχέσεις, σχολική συμπεριφορά, ψυχοσυναισθηματικές καταστάσεις, βία στην οικογένεια, χρήση ουσιών εξάρτησης κ.λπ. (αναλυτικά τα στοιχεία στον πίνακα 3).

13.2.3.1 ΠΙΝΑΚΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ).

Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχόλησαν τους μαθητές, οι Καθηγητές Σ.Ε.Α. συνεργάστηκαν, όπου κρίθηκε αναγκαίο, με γονείς ή άλλα άτομα του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή, εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, κλινικούς ψυχολόγους, ψυχιάτρους, κοινωνικούς λειτουργούς, επισκέπτριες υγείας κ.ά.

Αναλυτικά, ο αριθμός και η ιδιότητα των ατόμων που συνεργάστηκαν με τον Καθηγητή Σύμβουλο στο Διάγραμμα 3.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑ Σ.Ε.Α. ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΤΟ 2014-2015.

1 = Πατέρας

2 = Μητέρα

3 = Άλλος συγγενής

4 = Καθηγητής, Β.Δ., Διευθυντής, Διευθυντής

5 = Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος

6 = Κλινικός Ψυχολόγος

7 = Ψυχίατρος

8 = Συνδεδειγμένος Λειτουργός

9 = Κοινωνικός Λειτουργός

10 = Επισκέπτρια Υγείας

11 = Λειτουργός Υ.Σ.Ε.Α. (Κεντρικά Γραφεία)

12 = Ο.Α.Π.

13 = Αστυνομικός

* Άλλο Άτομο περιλαμβάνει: Επαρχιακό Επιθεωρητή, ιατρό, μεταφράστρια Αραβικών, Υπεύθυνη εφηβικού ξενώνα

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, λειτούργησαν για πρώτη φορά σε πιλοτική βάση Επαρχιακά Γραφεία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής σε τρεις Επαρχίες: Λεμεσό, Λάρνακα/Αμμόχωστο, Πάφο. Τα Γραφεία λειτουργούσαν κάθε Τετάρτη (10.00 π.μ. -3.00 μ.μ.) και στελεχώνονταν από Καθηγητές Σ.Ε.Α., οι οποίοι ήταν τοποθετημένοι στα Κεντρικά Γραφεία στη Λευκωσία. Μετά από την πολύ θετική ανταπόκριση που υπήρξε, αποφασίστηκε η επέκταση της λειτουργίας των Επαρχιακών Γραφείων σε τακτική βάση για δύο μέρες την εβδομάδα.

Κατά το έτος 2014-2015, τα Επαρχιακά και Κεντρικά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. πρόσφεραν βοήθεια μέσω τηλεφώνου και ατομικών συνεντεύξεων για παρόμοια θέματα με αυτά που απασχόλησαν τους μαθητές των σχολείων, σε 3172 άτομα (εργαζόμενους, γονείς, στρατιώτες, φοιτητές κολεγίων ή πανεπιστημίων καθώς και μαθητές).

Στα πλαίσια της εφαρμογής του Ν.Ω.Π. η Υ.Σ.Ε.Α. είχε ενεργό εμπλοκή στη διαρκή πληροφόρηση και στήριξη γονέων και μαθητών, μέσω της τηλεφωνικής γραμμής ενημέρωσης, 8002121 από τις 8:00-7:00 μ.μ., τη χρονική περίοδο 11 Μαΐου – 3 Ιουνίου. Τη γραμμή στελέχωναν οι Καθηγητές Σ.Ε.Α. που είναι τοποθετημένοι στα Κεντρικά Γραφεία Σ.Ε.Α. Στη συγκεκριμένη γραμμή εξυπηρετήθηκαν 892 άτομα, αριθμός ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στον συνολικό αριθμό των ατόμων που εξυπηρετήθηκαν.

Στο Διαγράμματα 4 φαίνεται παραστατικά το ποσοστό των ατόμων που βοηθήθηκαν από τα Επαρχιακά και Κεντρικά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015.

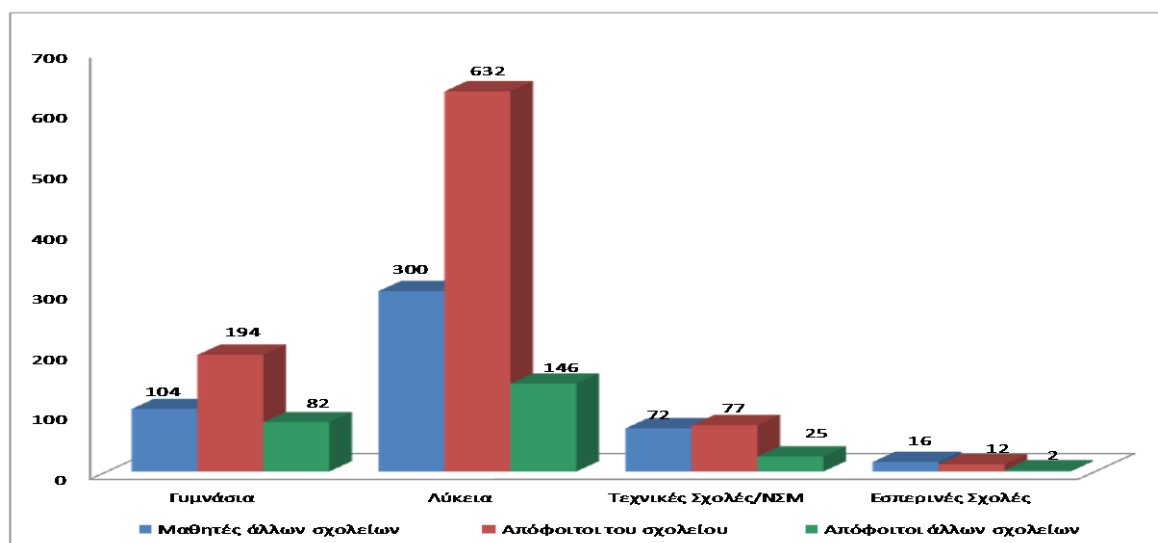
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΣΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟ 2014-2015.

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Αριθμός	Ποσοστό %
Μαθητές Μέσης Εκπαίδευσης	1338	42
Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	363	12
Σπουδαστές/Φοιτητές	171	5
Γονείς	1300	41
Σύνολο	3172	

Σημείωση: Από τον συνολικό αριθμό, τα 870 ήταν προσωπικά ραντεβού. Δεν συμπεριλαμβάνονται τα τηλεφωνήματα (835) που αφορούσαν άλλα θέματα. Επίσης, δεν συμπεριλαμβάνονται τα 892 άτομα που εξυπηρετήθηκαν από τη γραμμή 8002121, για τα θέματα των Ν.Ω.Π.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ Η/ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ* Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2014-2015.

Σημείωση:

Οι Καθηγητές/τριες Σ.Ε.Α. μπορούν να εξυπηρετήσουν απόφοιτους του σχολείου τους, όπως επίσης και απόφοιτους άλλων σχολείων ή/και μαθητές/τριες που φοιτούν σε άλλα σχολεία. (Βλέπε πίνακα 9)

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ

Μέσα στα πλαίσια της παροχής Εκπαιδευτικής / Επαγγελματικής Συμβουλευτικής, χορηγήθηκαν τόσο στα Σχολεία Μ.Ε., όσο και στα Κεντρικά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. στο Υ.Π.Π. τα ακόλουθα αυτοματοποιημένα τεστ: το Career Gate Test K17, το ΑΡΙΣΤΟΝ τεστ και το ΑΡΙΑΔΝΗ.

Ο πίνακας που ακολουθεί αντιπροσωπεύει τον αριθμό των μαθητών/τριών του σχολείου, στους οποίους χορηγήθηκαν τα ψυχομετρικά τεστ κατά τάξη.

Τεστ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ / ΝΣΜ			Σύνολο
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ	
CGT-17	0	274	1804	90	30	65	0	0	0	2263
Άριστον	0	0	2	9	4	99	1	1	0	116
Αριάδνη	0	0	135	16 29	34	78	2	4	10	1892
Άλλα	0	0	569	24 7	0	0	0	0	0	816
Γενικό Σύνολο	0	274	2510	19 75	68	242	3	5	10	5087

*Το Άριστον τεστ χορηγείται μονό σε τελειόφοιτους μαθητές Λυκείων, Τεχνικών και Εσπερινών σχολών.

** Το τεστ ΑΡΙΑΔΝΗ χορηγήθηκε σε μαθητές/τριες σε ορισμένα σχολεία.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Για την επίτευξη των στόχων της, η Υ.Σ.Ε.Α. εκδίδει πληροφοριακού και διδακτικού περιεχομένου βιβλία, μερικά από τα οποία αναθεωρούνται για λόγους εναρμόνισης του περιεχομένου τους με τις αλλαγές, καινοτομίες, μεταρρυθμίσεις, κ.λπ. που, κατά καιρούς, επιχειρούνται στη δημόσια εκπαίδευση. Τα βιβλία που εξέδωσε η Υ.Σ.Ε.Α., κατά τη περσινή σχολικά χρονιά, είναι τα ακόλουθα:

- Επαγγελματική Αγωγή
- Παγκύπριες Εξετάσεις: Επιστημονικά Πεδία και Πλαίσια Πρόσβασης
- Επιλογή και Περιγραφή Μαθημάτων στο Ενιαίο Λύκειο
- Μεταγυμνασιακή Εκπαίδευση στην Κύπρο
- Υποτροφίες για Μεταλυκειακές Σπουδές

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Το μάθημα της Επαγγελματικής Αγωγής διδάχθηκε από τους Καθηγητές Σ.Ε.Α., όπως κάθε χρόνο, στην Γ' τάξη του Γυμνασίου για 14 συνολικά περιόδους ανά τμήμα στη διάρκεια του Α' τετραμήνου, με βάση το βιβλίο της Υ.Σ.Ε.Α. «Επαγγελματική Αγωγή». Το μάθημα προσφέρεται σε βιωματική μορφή και εστιάζει στην απόκτηση αυτογνωσίας, στην εξοικείωση με τον κόσμο της εργασίας, στη γνωριμία με το εκπαιδευτικό μας σύστημα και καταλήγει στην εκμάθηση της διαδικασίας λήψης απόφασης για τις εκπαιδευτικές επιλογές που καλούνται να κάνουν οι μαθητές μετά το Γυμνάσιο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια του πρώτου τετραμήνου, προσφέρθηκε για συνολικά τρεις (3) περιόδους σε κάθε τμήμα της Γ' τάξης το μάθημα της Κοινωνικής Αγωγής. Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι να εφοδιάσει τους μαθητές έτσι ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν πιθανόν δυσκολίες και προβλήματα ζωής και να τους βοηθήσει να αναπτύξουν μηχανισμούς αντίστασης κατά της χρήσης ουσιών εξάρτησης. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε το βιβλίο της Υ.Σ.Ε.Α. «Κοινωνική Αγωγή».

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ, ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Μέσα στα πλαίσια της συνεχούς επιμόρφωσης των Καθηγητών Σ.Ε.Α., στην οποία στοχεύει η Υ.Σ.Ε.Α., διοργανώθηκαν και φέτος κατά επαρχία σεμινάρια πάνω σε θέματα που απασχολούν τον κλάδο.

Η Υ.Σ.Ε.Α. συμμετείχε στη Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση Κύπρου-Εκπαίδευση και Καριέρα 2015, που συνδιοργάνωσε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (Κ.Ε.Β.Ε.), την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (Ο.Ε.Β.), και το Ευρωπαϊκό Γραφείο Κύπρου (Ε.Γ.Κ.).

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

Πραγματοποιήθηκαν από τους Καθηγητές Σ.Ε.Α. οι καθιερωμένες συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών Γ' τάξης όλων των Γυμνασίων για ενημέρωσή τους σχετικά με τη Μεταγυμνασιακή Εκπαίδευση στην Κύπρο (Ενιαίο Λύκειο, Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, Σύστημα Μαθητείας). Επίσης, διοργανώθηκαν ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών Α' τάξης όλων των Ενιαίων Λυκείων για ενημέρωσή τους σχετικά με τα επιλεγόμενα μαθήματα στο Ενιαίο Λύκειο και τον ρόλο τους όσον αφορά στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων και σε άλλα ειδικά θέματα σχετικά με την εκπαίδευση, τις προοπτικές επαγγελματικής απασχόλησης, τις σχέσεις γονέων-μαθητών, τις ουσίες εξάρτησης, κ.ά.

ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Προσωπικό: Ο συνολικός αριθμός των διορισμένων καθηγητών Σ.Ε.Α. είναι **143**.

Σχολεία:	130 Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής στα σχολεία
Κεντρικά Γραφεία:	6 Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής
Επαρχιακά γραφεία:	Λειτουργούν 3 επαρχιακά γραφεία Σ.Ε.Α. στις Επαρχίες Λάρνακας, Λεμεσού και Πάφου, τα οποία στελεχώνονται δύο ημέρες την εβδομάδα από καθηγητές Σ.Ε.Α.
Άλλες Υπηρεσίες:	7 Καθηγητές Σ.Ε.Α. εργάζονται με απόσπαση σε άλλες υπηρεσίες 3 ΟΑΠ, 1 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 3 ΚΕΠΑ)

Κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015 παρατηρήθηκαν τα εξής:

- Οι Καθηγητές/τριες ΣΕΑ των σχολείων βοήθησαν με ατομικές συνεντεύξεις 37066 μαθητές/τριες που αντιστοιχούν στο 80% του συνόλου των μαθητών/τριών.
- Στα γραφεία ΣΕΑ των σχολείων βοηθήθηκαν 1662 μαθητές που δεν ήταν μαθητές των συγκεκριμένων σχολείων.
- Στα Κεντρικά και Επαρχιακά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. εξυπηρετήθηκαν 3172 άτομα, από τα οποία 1338 ήταν μαθητές/τριες Μέσης Εκπαίδευσης, 363 απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης, 171 ήταν

φοιτητές, και 1300 ήταν γονείς ή άλλοι. Από τον συνολικό αριθμό, τα 870 ήταν προσωπικές συναντήσεις. Επίσης, δεν συμπεριλαμβάνονται τα 892 άτομα που εξυπηρετήθηκαν από τη γραμμή 8002121, για τα θέματα των ΝΩΠ.

- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των σχολείων Μέσης Γενικής, Τεχνικής Εκπαίδευσης και Εσπερινών Σχολών προς τον γενικό αριθμό των μαθητών/τριών αυτών των σχολείων είναι $1:353$ ($45938/130=353$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. προς τον αριθμό των μαθητών/τριών των πιο πάνω σχολείων που βοηθήθηκαν από τους/τις Καθηγητές/τριες Σ.Ε.Α. των σχολείων τους είναι $1: 285$ ($37066/130=285$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Γυμνασίων (συμπεριλαμβανομένων και των εξατάξιων σχολείων) προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών είναι $1: 326$ ($22155/ 68 =326$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Γυμνασίων (συμπεριλαμβανομένων και των εξατάξιων σχολείων) προς τον αριθμό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι $1: 240$ ($16314/ 68 =240$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Γυμνασίων (συμπεριλαμβανομένων και των εξατάξιων σχολείων) προς τον αριθμό των μαθητών/τριών της Γ΄ Γυμνασίου που βοηθήθηκαν είναι $1: 106$ ($7193/ 68=106$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Λυκείων (συμπεριλαμβανομένων και των εξατάξιων σχολείων) προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών είναι $1:483$ ($18854/ 39 = 483$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Λυκείων (συμπεριλαμβανομένων και των εξατάξιων σχολείων) προς τον αριθμό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι $1:435$ ($16957/61 =435$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Λυκείων (συμπεριλαμβανομένων και των εξατάξιων σχολείων) προς τον αριθμό των μαθητών/τριών της Γ΄ Λυκείου που βοηθήθηκαν είναι $1: 162$ ($6322/61= 162$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Τεχνικών Σχολών προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών είναι $1: 319$ ($4147/13 =319$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Τεχνικών Σχολών προς τον αριθμό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι $1:218$ ($2828/13=218$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Τεχνικών Σχολών προς τον αριθμό των μαθητών/τριών της Γ΄ Τεχνικής Σχολής που βοηθήθηκαν είναι $1:73$ ($953/13=73$).
- *Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Εσπερινών Σχολών προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών είναι $1:196$ ($782 / 4= 196$).
- *Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριων Σ.Ε.Α. των Εσπερινών Σχολών προς τον αριθμό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι $1:135$ ($541/4= 135$).

ΣΗΜ: Ο/Η Καθηγητής/τρια Σ.Ε.Α. στις Εσπερινές Σχολές πάει μόνο μια μέρα.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ Σ.Ε.Α.* ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2014-2015.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ										
ΦΥΛΟ	A	B	Γ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ					
ΑΓΟΡΙΑ	2889	1865	3764	8518	11394					
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	2542	1825	3429	7796	10761					
Γενικό Σύνολο	5431	3690	7193	16314	22155					
ΛΥΚΕΙΟ										
ΦΥΛΟ	A	B	Γ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΛΥΚΕΙΟ					
ΑΓΟΡΙΑ	2713	2163	2761	7405	8289					
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	3417	2759	3623	9552	10565					
Γενικό Σύνολο	6130	4922	6384	16957	18854					
ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ										
ΦΥΛΟ	A	B	Γ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΧ.ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ					
ΑΓΟΡΙΑ	879	514	744	2137	3261					
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	310	172	209	691	88					
Γενικό Σύνολο	1141	676	949	2766	4051					
ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ										
ΦΥΛΟ	A	B	Προπ.Εσπ.	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΠΕΡΙΝΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΑΓΟΡΙΑ	26	25	31	40	56	38	64	95	375	530
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	4	2	12	14	22	26	32	54	166	252
Γενικό Σύνολο	30	27	43	54	78	64	96	149	541	782

*Που είχαν μια τουλάχιστον ατομική συνέντευξη μαζί τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ* ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΣ** ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ Σ.Ε.Α. ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ Υ.Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2014-2015.

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Αριθμός	Ποσοστό %
Μαθητές Μέσης Εκπαίδευσης	1338	42
Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	363	12
Σπουδαστές/Φοιτητές	171	5
Γονείς	1300	41
Σύνολο	3172	

Σημείωση: * Από τον συνολικό αριθμό, τα 870 ήταν προσωπικά ραντεβού. ** Δεν συμπεριλαμβάνονται τα τηλεφωνήματα (815), που αφορούσαν άλλα θέματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ (ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ) ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ* ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΚΛΟ ΓΙΑ ΤΟ 2014-2015.

<div> <div>ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ</div> <div>ΘΕΜΑΤΑ</div> </div>	ΓΥΜΝΑΣΙΟ N= 16314		ΛΥΚΕΙΟ N=16957		ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ N=2766		ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ N=541	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
Οικονομικά	3574	21,9	2614	15,4	994	36	175	32,4
Υγεία του μαθητή/τριας	2201	13,5	2088	12,3	439	16	52	9,6
Οικογενειακά (εκτός από οικονομικά και θέματα άσκησης σωματικής/σεξουαλικής βίας εναντίον του/της μαθητή/τριας)	3972	24,4	3700	21,8	637	23	166	31
Απειθαρχία του/της μαθητή/τριας στο σχολείο	2260	14	1019	6,0	404	14,6	30	5,6
Συστηματικές απουσίες	829	5,1	976	5,8	334	12	106	19,6
Διαπροσωπικές σχέσεις του /της μαθητή/τριας	2723	16,7	1613	9,5	286	10,3	57	10,5
Επίδοση/μαθησιακά προβλήματα	3884	23,8	2058	12,1	416	15	93	17,2
Σταδιοδρομία (εκπαιδευτικών/ επαγγελματικών επιλογών)	7753	47,5	16612	98,0	1900	69	207	38,3
Παραβάσεις του Νόμου εκτός του σχολείου	51	0,3	15	1,0	16	0,6	0	0
Εκφοβισμός (Bullying):	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
Σωματικός: σπρωξίματα, αγκωνιές, γροθιές και κλοτσιές, χτυπήματα με αντικείμενα	661	4,1	85	0,5	92	3,3	0	0
Λεκτικός: συστηματική χρήση υβριστικών εκφράσεων, απειλών, ειρωνείας, χρήση παρατσουκλιών.	1187	7,3	134	0,8	98	3,5	14	2,3
Εκφοβισμός με εκβιασμό: εκούσια απόσπαση χρημάτων ή προσωπικών αντικειμένων	123	1	1	0,006	13	0,5	0	0
Έμμεσος ή κοινωνικός: προσπάθεια για κοινωνική απομόνωση ή αγνόηση ατόμου	349	2,1	0	0	0	0	3	0,5
Ηλεκτρονικός: αποστολή απειλητικού ή υβριστικού υλικού μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	209	1,3	42	0,3	9	0,33	0	0
Ρατσιστικός: διάδοση αρνητικών σχολίων εξαιτίας της καταγωγής, της κοινωνικής τάξης, της οικονομικής κατάστασης, της διαφορετικότητας.	212	1,3	15	0,09	8	0,3	4	0,7
Σεξουαλικός: υβριστικά σχόλια, σκίτσα και γκράφιτι με σεξουαλικό περιεχόμενο, ανήθικες χειρονομίες, ανεπιθύμητο άγγιγμα, μέχρι και σοβαρές σεξουαλικές επιθέσεις.	134	1	13	0,08	5	0,2	9	1,7

Σημείωση: * Ένας μαθητής μπορεί να καταγραφεί σε περισσότερα από ένα θέματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3α: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ /ΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΗΛΘΑΝ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ' ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2014-2015

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΜΑΤΑ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ N= 16314		ΛΥΚΕΙΟ N=16957		ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ N=2766		ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ N=541	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ								
Κάπνισμα	594	4	520	3.1	306	11.1	95	18
Αλκοόλ	64	0.4	48	0.3	72	3	9	2
Άλλες μη νόμιμες ψυχοδραστικές ουσίες	115	0.7	32	0.2	6	0.2	25	5
*Άλλα Θέματα:	745	5	759	4.5	14	0.5	34	6.3

*Άλλα Θέματα όπως: Εργαστήρι μελέτης και Οργανωτικής Σκέψης, Συναισθηματικές Δυσκολίες, Κουπόνια, Διήμερο εργασίας, Διατροφικές Διαταραχές, Διαχείριση θυμού / άγχους κ.ά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3β: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ /ΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΗΛΘΑΝ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ Σ.Ε.Α. ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2014-2015.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ N=16314		ΛΥΚΕΙΟ N=16957		ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ N=2766		ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ N=541	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ								
Άσκηση ψυχολογικής βίας εναντίον του μαθητή	866	5,3	162	1	61	2,2	9	2
Άσκηση σωματικής βίας εναντίον του μαθητή	416	3	61	0,4	48	2	0	0
Άσκηση σεξουαλικής βίας εναντίον του μαθητή	54	0,3	6	0,04	3	0,1	0	0
ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ								
Άσκηση ψυχολογικής βίας εναντίον του μαθητή	202	1,2	65	0,4	23	1	14	3
Άσκηση σωματικής βίας εναντίον του μαθητή	77	0,5	10	0,06	6	0,2	1	0,2
Άσκηση σεξουαλικής βίας εναντίον του μαθητή	22	0,1	9	0,05	3	0,1	0	0

Σημείωση: 1. Ένας μαθητής μπορεί να καταγραφεί σε περισσότερα από ένα θέματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4α: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΥΠΗΡΞΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ Σ.Ε.Α. ΜΕ ΑΛΛΑ ΑΤΟΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2014-2015.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ /ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ									ΣΥΝΟΛΟ
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ Εσπ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ		
Πατέρας	693	577	1063	890	534	768	0	0	0	2	1	0	2	5	4535	
Μητέρα	1403	1052	2107	1526	896	1200	0	0	0	1	3	0	1	3	8192	
Άλλος συγγενής	144	113	123	175	148	160	0	0	1	0	0	0	1	1	866	
Καθηγητής, Βοηθός Διευθυντής, Διευθυντής	2049	1667	1990	1823	1464	1574	5	3	12	17	32	25	40	23	10724	
Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος	469	346	573	270	165	204	4	5	0	0	0	0	3	4	2043	
Κλινικός Ψυχολόγος	77	111	92	35	24	20	0	0	0	0	0	0	0	0	359	
Ψυχίατρος	54	57	53	30	28	24	1	0	0	1	1	0	0	0	249	
Συνδετικός Λειτουργός	570	536	698	454	386	409	0	0	0	0	3	0	3	0	3059	
Κοινωνικός Λειτουργός	151	176	178	88	54	44	0	0	0	0	0	0	0	0	691	
Σχολιατρική Επισκέπτρια	329	235	214	414	200	165	0	0	0	0	0	0	0	0	1557	
Λειτουργός Υ.Σ.Ε.Α. (στα Κεντρικά Γραφεία)	28	18	107	13	5	69	0	0	3	2	3	3	6	10	267	
ΟΑΠ	33	35	35	22	17	11	0	0	0	0	0	0	0	0	153	
Αστυνομικός	26	35	21	11	7	8	0	0	0	0	0	0	0	0	108	
Άλλο άτομο*	91	76	66	134	12	23	0	0	0	0	2	0	2	2	408	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	6117	5034	7320	5885	3940	4679	108	16	23	45	28	58	48	33211		

*Άλλο άτομο όπως: Προϊστάμενη Γρ. Ευημερίας, Γραμματέας Σχολείου, Οδοντίατρος, Νέα Δομή, ΝΣΜ, Λειτουργός Οργανισμού Freedom Dolls, κ.ά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4β: ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΡΑΠΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΣΕ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ 2014-2015

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ /ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ									ΣΥΝΟΛΟ
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ.Εσπ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ		
Εκπαιδευτική Ψυχολογία	164	72	78	119	44	50	0	0	0		0	0	0	0	527	
Γραφείο Ευημερίας	45	44	44	21	11	13	0	0	0		0	0	0	0	178	
Σχολιατρικές Υπηρεσίες	16	11	13	4	3	4	0	0	1		1	0	0	0	53	
Ο.Α.Π.	29	27	24	19	17	10	0	0	0		0	0	0	0	126	
Ε.Ε.Ε.Α.Ε.	34	15	30	41	20	22	0	0	0		0	0	0	0	162	
Άλλες Υπηρεσίες *	33	34	20	12	15	30	0	0	0		0	0	0	0	144	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	321	203	209	216	110	129	0	0	1		1	0	0	0	1190	

*Άλλες Υπηρεσίες εννοούμε: ιδιωτική εκπαίδευση, Μητρόπολη, Συμβ. Σταθμός ΙΘΑΚΗ, ΟΝΕΚ, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, κ.ά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4β.1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ/ΕΠΑΝΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε.Ε.Α.Ε. 2014-2015

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ Ε.Ε.Ε.Α.Ε.	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΛΥΚΕΙΟ /ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ	ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ Ε.Ε.Ε.Α.Ε.	300	156	1	457
ΕΠΑΝΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ Ε.Ε.Ε.Α.Ε.	496	247	2	745
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	796	403	3	1202

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΛΥΚΕΙΟΥ / ΤΕΧΝ.ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ 2014-2015.

ΑΓΓΛΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ 2019.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΜΑΤΑ	ΛΥΚΕΙΟ/ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ									ΣΥΝΟΛΟ
	A	B	Γ	A	B	Πρ.Εσ.	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ		
Συμμετοχή στις Παγκύπριες Εξετάσεις για σκοπούς πρόσβασης	0	0	6525	0	0	0	0	0	0	0	22	6547	
Εισαγωγή σε Μεταλυκειακές Σχολές Κύπρου και Ελλάδας	14	26	821	0	0	0	0	0	0	0	0	861	
Συμμετοχή σε εξετάσεις ξένων εξεταστικών ιδρυμάτων (GCE, LCC, SAT, TOEFL)	21	12	25	0	0	0	0	0	0	0	1	59	
Εισαγωγή σε Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές της Αγγλίας (UCAS κ. ά.)	0	0	345	0	0	0	0	0	0	0	0	345	
Εισαγωγή σε Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές των Η.Π.Α.	0	2	32	0	0	0	0	0	0	0	0	34	
Εισαγωγή σε Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές άλλων χωρών	0	0	85	0	0	0	0	0	0	0	0	85	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 (συνέχεια): ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΛΥΚΕΙΟΥ / ΤΕΧΝ.ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ 2014-2015.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΜΑΤΑ	ΛΥΚΕΙΟ/ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ									ΣΥΝΟΛΟ
	A	B	Γ	A	B	Πρ.Εσ.	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ		
Εξασφάλιση υποτροφίας από αρμόδιους φορείς	2	1	621	0	0	0	0	0	0	0	8	632	
Σύσταση για εισαγωγή σε Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	77	99	1342	0	0	0	0	0	0	0	0	1518	
Δήλωση Επιλογής Μαθημάτων/Κλάδου Τεχνικής/ Εσπερινής Σχολής	6284	4349	268	0	0	0	0	0	0	0	0	10901	
Αλλαγή Δήλωσης Επιλογής Μαθημάτων	2670	2141	16	0	0	0	11	0	0	0	0	4838	
Δήλωση Εξεταζόντων Μαθημάτων	518	2412	1646	0	0	0	0	0	0	0	0	4576	
Αλλαγή Ειδίκευσης Συστήματος Μαθητείας ή αίτηση μετεγγραφής από το Σύστημα Μαθητείας στην Επαγγελματική Κατεύθυνση	10	191	170	0	0	0	0	0	0	0	0	371	
Άλλο θέμα*	40	83	73	0	0	0	0	0	0	0	0	196	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	9636	9316	11969	0	0	0	11	0	0	0	31	30963	

*Άλλο Θέμα: Μετεγγραφές, αιτήσεις για κατατακτήριες, Επιλογές μετά το Ν.Σ.Μ., αλλαγή κατεύθυνσης κ.ά.

Σημείωση: Ένας μαθητής μπορεί να καταγραφεί σε περισσότερα από ένα θέματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6α: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΗΘΗΚΕ Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Σ.Ε.Α. 2014-2015.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6α: ΑΓΓΛΙΚΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΤΕΣ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΗΘΗΚΕ ΟΥΚΑΝΗ ΤΗΤΗ Ζ.Σ.Ε.Α. 2014-2015.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ/ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ										ΣΥΝΟΛΟ
	Α	Β	Γ	Α	Β	Γ	Α	Β	Πρ.Εσ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ			
Στήριξη	562	563	602	600	449	552	4	5	0	0	2	0	4	4	3347		
Αλφαριθμητισμός	179	314	386	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	879		
Αλλόγλωσσων	174	143	73	73	19	13	0	0	0	0	0	0	0	0	495		
Ειδική Μονάδα	64	57	74	28	33	34	0	0	0	0	0	0	0	0	290		
Ακροατές	57	44	39	59	23	12	0	1	0	0	0	0	0	0	235		
Κατ' οίκον Εκπαίδευση	14	16	16	14	17	12	0	0	0	0	1	0	0	0	90		
Άλλο*	32	1	6	38	15	33	0	0	0	0	0	0	2	0	127		
Γενικό Σύνολο	1082	1138	1196	812	556	656	4	6	0	0	3	0	6	4	5463		

*Άλλο: Εξωτερικός συνεργάτης, ενισχυτικά μαθήματα: Ελληνικά & Μαθηματικά (πρωινή δράση Ζ.Ε.Π.),κ.ά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6β: ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΠΑΡΕΒΡΕΘΗΚΕ Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Σ.Ε.Α., 2014-2015.

ΘΕΜΑ	ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ															ΣΥΝΟΛΟ
	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ/ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ									
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ.Εσ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ		
Παιδαγωγικές Ομάδες	654	639	641	533	555	572	0	0	3		4	5	5	4	6	3621
Πολυθεματικές Ομάδες	348	311	552	201	120	142	0	0	1		2	1	0	0	0	1678
Γενικό Σύνολο	1002	950	1193	734	675	714	0	0	4		6	6	5	4	6	5299

Σημείωση: Ένας μαθητής μπορεί να καταγραφεί σε περισσότερα από ένα θέματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Σ.Ε.Α. ΣΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ, 2014-2015.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ, 2014-2015.

ΘΕΜΑ	ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ															ΣΥΝΟΛΟ
	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ/ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ									
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ.Εσ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ		
Κατατόπιση για το σχολείο ή και ξενάγηση σ' αυτό	233	34	69	96	15	12	0	1	0		0	3	3	2	2	470
Συμπλήρωση ερωτηματολογίων Σ.Ε.Α.	302	36	48	317	105	46	45	26	3		3	7	5	4	7	954
Εισαγωγικές εξετάσεις για τα Α.Α.Ε.Ι. της Κύπρου και της Ελλάδας	68	54	454	71	82	538	0	0	0		0	0	0	3	18	1288
Εισαγωγή σε εκπαιδευτικά ιδρύματα διαφόρων χωρών εκτός Κύπρου και Ελλάδας	13	10	177	82	96	204	0	0	0		0	0	0	2	5	589
Μαθήματα Ενιαίου Λυκείου / Κατευθύνσεων Τεχνικής Σχολής	3	0	64	595	261	63	0	0	0		1	0	0	0	0	987
Υποτροφίες Βοηθήματα	0	1	216	47	42	246	0	0	0		0	0	0	0	9	561
Προβλήματα πειθαρχίας	131	119	33	34	30	29	0	0	0		0	0	0	0	0	376
Θέματα κοινωνικής αγωγής	28	27	5	4	3	2	0	0	0		0	0	0	0	0	69
Θέματα Εκφοβισμού	119	60	5	5	4	1	0	0	0		0	0	0	0	0	194
Επιλογή Τύπου Σχολείου	1	3	9	8	7	9	0	0	0		0	0	0	0	0	37

Ενημερωτικά Φυλλάδια	84	100	405	187	188	405	0	0	0	0	0	0	0	0	1369
Άλλα θέματα	48	39	74	79	47	84	0	0	0	0	0	0	2	3	376
Γενικό Σύνολο	1030	483	1559	1525	880	1639	45	27	3	4	10	8	13	44	7270

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ* ΓΙΑ ΟΜΑΔΕΣ ΓΟΝΕΩΝ ή/και ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΣΕ Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ, 2014-2015.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ/ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ										ΣΥΝΟΛ Ο
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ.Εσ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ			
Επισκέψεις σε τόπους εργασίας	0	0	70	39	5	7	0	0	0		0	0	0	0	0	121	
Επισκέψεις σε Εκπαιδευτικά ιδρύματα	0	0	91	38	8	13	0	0	0		0	0	0	0	0	150	
Άλλες επισκέψεις	5	4	28	7	4	14	0	0	0		0	0	0	0	0	62	
Διαλέξεις για σπουδές	0	0	102	51	19	38	0	0	0		0	0	0	1	3	214	
Διαλέξεις για επαγγέλματα	1	0	218	119	19	26	0	0	0		0	0	0	2	2	387	
Διαλέξεις για τους συνδυασμούς ή τις ειδικεύσεις ή τα μαθήματα Ε.Λ.	0	0	249	99	28	8	0	0	0		0	0	0	0	0	384	
Διαλέξεις για κοινωνικά θέματα, θέματα αγωγής υγείας, κ.λπ.	33	16	46	13	6	9	0	0	1		3	3	3	3	1	137	
Διαλέξεις για τον Εκφοβισμό	33	24	29	4	1	1	0	0	0		0	0	0	0	0	92	
Άλλες διαλέξεις	23	25	79	12	3	16	0	0	0		1	0	0	0	0	159	
Άλλες εκδηλώσεις σε συνεργασία με άλλους φορείς	18	16	55	48	18	24	0	0	0		0	0	0	0	0	179	
Γενικό Σύνολο	113	85	967	430	111	156	0	0	1		4	3	3	6	6	1885	

* Υπολογίζονται όλες οι εκδηλώσεις, ακόμη κι αν έχουν το ίδιο περιεχόμενο, εφόσον πραγματοποιήθηκαν σε διαφορετικό χρόνο για διαφορετικά τμήματα της ίδιας τάξης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ 2014-2015

Ιδιότητα Φύλο	Μαθητές άλλων Σχολείων	Απόφοιτοι του Σχολείου	Απόφοιτοι άλλων Σχολείων	Σύνολο
Αγόρια	235	571	140	946
Κορίτσια	257	344	115	716
Γενικό Σύνολο	492	915	255	1662

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΟΥ ΔΙΕΚΟΨΑΝ ΤΗ ΦΟΙΤΗΣΗ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΦΥΛΟ, 2014-2015.

ΦΥΛΟ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ / ΝΣΜ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ								ΣΥΝΟΛΟ
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ.Εσ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ	
Αγόρια	22	23	166	43	12	9	62	18	5	9	3	5	7	5	3	2	1	395
Κορίτσια	5	11	19	20	8	8	16	5	0	5	1	3	0	3	2	0	1	107
Γενικό Σύνολο	27	34	185	63	20	17	78	23	5	14	4	8	7	8	5	2	2	502

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΧΟΡΗΓΗΘΗΚΑΝ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΑ ΤΕΣΤ* ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ, 2014-2015.

ΤΕΣΤ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ / ΝΣΜ			ΣΥΝΟΛΟ
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ	
CGT-17	0	274	1804	90	30	65	0	0	0	2263
Αριστον	0	0	2	9	4	99	1	1	0	116
Αριάδνη	0	0	135	1629	34	78	2	4	10	1892
Άλλα	0	0	569	247	0	0	0	0	0	816
Γενικό Σύνολο	0	274	2510	1975	68	242	3	5	10	5087

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ, 2014-2015

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ / ΝΣΜ			ΣΥΝΟΛΟ
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ	
VOICES	0	0	115	0	0	0	0	0	8	123
FreD goes to school	16	12	8	0	0	0	0	0	0	36
Σχολική Διαμεσολάβηση	57	55	63	61	62	65	6	0	0	369
*Άλλα	181	152	153	14	28	75	15	189	15	822
Γενικό Σύνολο	254	219	339	75	90	140	21	189	23	1350

***Άλλα:** Συζητήσεις Εφήβων, Σκέψου Πρώτα

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΑΡΙΘΜΟΣ* ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΓΥΜΝΑΣΙΑΚΗΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΦΥΛΟ, 2014-2015.

	Λύκειο	Τεχνική Σχολή	Αθλητικό Σχολείο	Μουσικό Σχολείο	Μη Δηλώσαντες	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΓΟΡΙΑ	2550	1122	84	30	129	3915
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	3017	325	42	50	111	3545
Γενικό Σύνολο	5567	1447	126	80	240	7460

* Προκαταρκτικός αριθμός για επιλογή του τύπου σχολείου από μαθητές/τριες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.

Αριθμός	Ειδικότητα
1	Επιθεωρήτρια Σ.Ε.Α.
6	Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής

14.8 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

14.8.1 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ / ΔΟΜΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Η Υπηρεσία διαθέτει το ακόλουθο προσωπικό:

	Εγκεκριμένη Στελέχωση			Υφιστάμενη Στελέχωση	
	Μόνιμες θέσεις	Έκτακτες		Μόνιμοι	Έκτακτοι
		Έναντι κενών	Πρόσθετες		
Προϊστάμενος	1	-	-	-	-
Ανώτεροι Μηχανικοί	2	-	-	2	-
Μηχανικοί	21	-	11	20 ^α	10 ^β
Ανώτεροι Τεχνικοί Επιθεωρητές	1	-	-	1	-
Τεχνικοί Επιθεωρητές	2	-	-	1	-
Ανώτεροι Τεχνικοί	4	-	-	2	-
Τεχνικοί	13	-	-	11	-
Ανώτεροι Γραμματειακοί Λειτουργοί	1	-	-	-	-
Γραμματειακοί Λειτουργοί	1	-	-	-	-
Βοηθοί Γραμματειακοί Λειτουργοί	3	-	3	2	2
Βοηθοί Γραφείου	1	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	50	-	14	39	12

α. Από τους είκοσι (20) μόνιμους Μηχανικούς των Τεχνικών Υπηρεσιών, επτά (7) είναι Αρχιτέκτονες, οκτώ (8) Πολιτικοί Μηχανικοί, δύο (2) Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί, δύο (2) Μηχανολόγοι Μηχανικοί και ένας (1) Επιμετρητής Ποσοτήτων.

β. Από τους δέκα (10) έκτακτους Μηχανικούς των Τεχνικών Υπηρεσιών, πέντε (5) είναι Αρχιτέκτονες, τέσσερις (4) Πολιτικοί Μηχανικοί και ένας (1) Ηλεκτρολόγος Μηχανικός.

Η οργάνωση του Τμήματος γίνεται με βάση τις δραστηριότητες και το αντικείμενο. Ο γεωγραφικός παράγοντας λαμβάνεται υπόψη μόνο για τη δημιουργία των επαρχιακών κλιμακίων, τα οποία όμως διοικητικά δεν αποτελούν αυτόνομους τομείς.

Οργανωτική Υποδομή

α) Πρότυπα σχεδιασμού

Με την ολοκλήρωση των προτύπων μελέτης για σχολικά κτήρια όλων των βαθμίδων με πρότυπα σχέδια για τους επιμέρους χώρους, ένας μεγάλος στόχος έχει επιτευχθεί. Επίσης, έχει ετοιμαστεί πρότυπο μελέτης αναβάθμισης σχολικών κτηρίων που μαζί με τα πρότυπα αντισεισμικής αναβάθμισης αποτελούν το πλαίσιο σχεδιασμού αναβάθμισης των σχολικών κτηρίων. Έχει, επίσης, ετοιμαστεί τεύχος προτύπων κατασκευαστικών προδιαγραφών για όλους τους τύπους οικοδομικών και τεχνικών έργων, καθώς και τυπικά κατασκευαστικά σχέδια για τις επί μέρους εργασίες.

β) Μηχανογράφηση

Έχει γίνει εγκατάσταση και έναρξη χρήσης ενός περιεκτικού και ευέλικτου μηχανογραφικού συστήματος διαχείρισης. Το σύστημα παρέχει δυνατότητα ελέγχου όλων των δράσεων του Τμήματος. Βασικές λειτουργίες του συστήματος περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, καταχώρηση και διαχείριση αιτημάτων από τις Σχολικές Εφορείες και μετατροπή τους σε Έργα και Εντολές Εργασίας. Παρέχεται πλήρης έλεγχος της διαδικασίας Έργου και Εντολής Εργασίας από το στάδιο της δημιουργίας μέχρι και την ολοκλήρωσή της. Μέσω της ανάθεσης κόστους και δαπάνης, γίνεται έλεγχος και κατανομή του προϋπολογισμού. Εκτελούνται, επίσης, λειτουργίες καταχώρησης και διαχείρισης παγίων και εξοπλισμού, καθώς και δημιουργία μητρώου συντηρήσεων.

γ) Συνεργασία με άλλους φορείς

Τα τελευταία χρόνια έχει καταβληθεί προσπάθεια αποκέντρωσης του τομέα συντήρησης των σχολικών κτηρίων με την ανάληψη αυτής της δράσης από τις Σχολικές Εφορείες και απευθείας χρηματοδότηση από το Υπουργείο. Ήδη, εφαρμόζεται στην πράξη η αποκέντρωση του μηχανισμού προμήθειας σχολικών επίπλων με την ετοιμασία προτύπων εγγράφων προσφορών για τις Σχολικές Εφορείες και την προκήρυξη διαγωνισμών από αυτές. Επίσης, έχει καθιερωθεί η παρουσίαση των προσχεδίων σε τοπικές συσκέψεις, τις οποίες οργανώνουν οι οικείες Σχολικές Εφορείες και στις οποίες συμμετέχουν οι οργανωμένοι τοπικοί φορείς.

14.8.2 ΚΤΗΡΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Προγράμματα ανάπτυξης υλικοτεχνικής υποδομής

Ο προγραμματισμός αφορά στη μακροχρόνια εκτίμηση των αναγκών, στην ετοιμασία προγράμματος ικανοποίησής τους και στην ετοιμασία προτάσεων για τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό. Ο μακροχρόνιος προγραμματισμός αφορά στην ανέγερση νέων σχολικών μονάδων και στην επέκταση και αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας υφιστάμενων σχολικών μονάδων.

Η συμπερίληψη της δαπάνης εκτέλεσης ενός έργου στον Κρατικό Προϋπολογισμό προϋποθέτει την ετοιμασία σχεδίων. Για τον σκοπό αυτό, τα έργα προτείνονται αρχικά στον Προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους για εξασφάλιση του χώρου και ετοιμασία σχεδίων και η ανέγερσή τους συμπεριλαμβάνεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό του επόμενου έτους, ανάλογα με την εξέλιξη των μελετών.

Οι επεκτάσεις μικρής κλίμακας και οι βελτιώσεις επείγουσας φύσης προτείνονται αμέσως για συμπερίληψη στον Προϋπολογισμό του επόμενου έτους. Επειδή ο Προϋπολογισμός του επόμενου έτους οριστικοποιείται τον Ιούλιο, οι μελέτες των έργων, για τα οποία απαιτείται η αποπεράτωσή τους, πριν την επόμενη σχολική χρονιά, αρχίζουν από τον Σεπτέμβριο.

Οι προτάσεις για νέες σχολικές μονάδες και επεκτάσεις των διδακτικών χώρων προέρχονται από τις οικείες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης. Οι προτάσεις για βελτιώσεις προτείνονται από το Τμήμα, μετά από αξιολόγηση αιτημάτων των διαφόρων εκπαιδευτικών φορέων και εκθέσεων του προσωπικού του Τμήματος.

Οι Σχολικές Εφορείες συλλέγουν από τις διευθύνσεις των σχολείων τις ανάγκες τους σε υλικοτεχνική υποδομή, και αφού τις αξιολογήσουν, τις υποβάλλουν στο Υπουργείο Παιδείας στις αρχές κάθε χρόνου. Τα διάφορα αιτήματα και προτάσεις καταχωρούνται στο αρχείο αναγκών και οι προτάσεις ετοιμάζονται και υποβάλλονται τον Μάιο κάθε χρόνου. Για τον καλύτερο προγραμματισμό των έργων, καταβάλλεται προσπάθεια ετοιμασίας βάσης δεδομένων για όλα τα σχολεία. Ειδικά για εργασίες συντήρησης, θα ετοιμαστεί ειδικό πρόγραμμα περιοδικής συντήρησης σχολικών κτηρίων.

Έχει ετοιμαστεί ένα συνολικό μακροχρόνιο πρόγραμμα των αναγκών σε υλικοτεχνική υποδομή της Δημόσιας Εκπαίδευσης σε νέες σχολικές μονάδες, σε επεκτάσεις και βελτιώσεις των υφιστάμενων σχολείων. Στο πρόγραμμα αυτό εντάχθηκαν όλα τα προϋπάρχοντα προγράμματα ανάπτυξης που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη. Τα επί μέρους προγράμματα ανάπτυξης της υλικοτεχνικής υποδομής της Δημόσιας Εκπαίδευσης ανά βαθμίδα, τα οποία περιλαμβάνονται στον ετήσιο προϋπολογισμό, είναι τα ακόλουθα:

- α) Ανέγερση κτηρίων των νέων σχολικών μονάδων,
- β) Γενική βελτίωση κτηρίων υφιστάμενων σχολικών μονάδων,
- γ) Επέκταση των κτηρίων υφιστάμενων σχολικών μονάδων,
- δ) Βελτίωση αθλητικής υποδομής υφιστάμενων σχολικών μονάδων.

Για τη βελτίωση των υφιστάμενων σχολικών υποδομών, υλοποιούνται τα ακόλουθα επί μέρους έργα:

- Αντισεισμική ενίσχυση φέροντος οργανισμού,
- Λειτουργικός ανασχεδιασμός, σύμφωνα με εγκεκριμένα κτηριολογικά προγράμματα,
- Προσθήκη αιθουσών γενικής διδασκαλίας και εργαστηρίων,
- Ανέγερση Αιθουσών Πολλαπλών Χρήσεων,
- Ανέγερση υποδομής για την Ειδική Εκπαίδευση,
- Προσθήκη βοηθητικής υποδομής (κυλικείων, ιατρείων και χώρων υγιεινής),
- Δημιουργία υποδομής για διακίνηση αναπήρων (ράμπες, ανελκυστήρες, κ.λπ.),
- Ανακατασκευή και εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων.

Στεγαστικές ανάγκες

Παρά τη μείωση του μαθητικού πληθυσμού, παρατηρείται αύξηση των στεγαστικών αναγκών, λόγω διακίνησης, ιδιαίτερα στη Δημοτική Εκπαίδευση. Επιπρόσθετα, υπάρχει η ανάγκη για αντικατάσταση σχολείων, καθώς και η δημιουργία περιφερειακών σχολείων.

Στα έργα αναβάθμισης περιλαμβάνεται γενικός ανασχεδιασμός και συνολική αναβάθμιση. Στα σχολεία των οποίων η αναβάθμιση σχεδιάστηκε, πριν το 2007, αφορούσε μόνο αναβάθμιση του φέροντος οργανισμού. Σε αυτά τα σχολεία θα πρέπει να επανέλθουμε σταδιακά, ώστε η αναβάθμιση να περιλαμβάνει και παιδαγωγικό ανασχεδιασμό. Στο μέλλον, θα υπάρξουν αυξημένες ανάγκες αντικατάστασης των παλαιών σχολικών κτηρίων.

Η αναβάθμιση των παλαιών σχολικών κτηρίων, σύμφωνα με τον κώδικα που εγκρίθηκε, επιτυγχάνει επέκταση της ζωής τους κατά 10 έως 20 χρόνια ανάλογα με την κατάστασή τους. Αν ληφθεί υπόψη, ότι το μεγαλύτερο κτηριακό δυναμικό των σχολείων έχει ανεγερθεί μεταξύ 1960-1985, τότε στο προσεχές μέλλον θα πρέπει να αρχίσει η αντικατάσταση των παλαιότερων κτηρίων.

α. Προδημοτική Εκπαίδευση – Νηπιαγωγεία

Η πολιτική για την ανάπτυξη της κτηριακής υποδομής της Προδημοτικής Εκπαίδευσης προβλέπει δημιουργία Νηπιαγωγείου σε κάθε σχολική μονάδα της Δημοτικής Εκπαίδευσης, είτε με ανέγερση νέου κτηρίου, είτε με διαμόρφωση πλεονάζουσας υποδομής του υφιστάμενου σχολείου.

Στόχος είναι η δημιουργία υποδομής για όλα τα παιδιά προδημοτικής ηλικίας. Για τον σκοπό αυτό ετοιμάστηκε μακροχρόνιο πρόγραμμα ανάπτυξης, το οποίο έχει υλοποιηθεί σε σημαντικό βαθμό.

Με την οικονομική κρίση παρατηρείται αύξηση της ζήτησης στα δημόσια Νηπιαγωγεία, καθώς και η ανάγκη μεγάλου αριθμού επεκτάσεων των υφιστάμενων Νηπιαγωγείων.

β. Δημοτική Εκπαίδευση

Με βάση τον μακροχρόνιο προγραμματισμό φαίνεται, ότι στα επόμενα πέντε χρόνια θα υπάρχει ανάγκη ανέγερσης νέων Δημοτικών Σχολείων.

γ. Μέση Εκπαίδευση

Στη Μέση Εκπαίδευση δεν υπάρχουν, στο παρόν στάδιο, σημαντικές στεγαστικές ανάγκες. Έχει ετοιμαστεί ένα συνολικό μακροχρόνιο πρόγραμμα των αναγκών σε υλικοτεχνική υποδομή της Δημόσιας Εκπαίδευσης σε νέες σχολικές μονάδες και σε επεκτάσεις και βελτιώσεις των υφιστάμενων σχολείων.

Χώροι ανέγερσης νέων σχολείων – επιλογή – απόκτηση

Η χωροθέτηση των σχολείων έχει τεθεί πάνω σε ορθολογιστική και προγραμματισμένη βάση, μέσα στα πλαίσια της Πολεοδομικής Νομοθεσίας και κυρίως κατά την ετοιμασία των τοπικών σχεδίων.

Η επιλογή του χώρου ανέγερσης μιας νέας σχολικής μονάδας γίνεται σε συνεργασία και συνεννόηση με την οικεία Σχολική Εφορεία, το οικείο Τμήμα Εκπαίδευσης και το Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών.

Η κύρια ευθύνη για τη διεκπεραίωση των διαδικασιών απαλλοτρίωσης ανήκει στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και στο Υπουργείο Οικονομικών.

Περιφερειακά Δημοτικά σχολεία

Προτεραιότητα στο κτηριακό πρόγραμμα αποτελεί η δημιουργία περιφερειακών Δημοτικών Σχολείων. Διεργασίες για τη δημιουργία περιφερειακών Δημοτικών Σχολείων βρίσκονται σε εξέλιξη στην περιοχή Αρεδιού, για τις Κοινότητες Αρεδιού, Μαλούντας, Αγ. Ιωάννη, Αγροκητιάς, περιοχή Πάνω Σολέας, για τις Κοινότητες Γαλάτας, Κακοπετριάς, Σπήλιων, Σινά Όρους, Καλιάνων, περιοχή Βασιλικού για τις Κοινότητες Καλαβασού, Τόχνης, Μαρί και Ζυγίου, περιοχή Παλώδιας, για τις Κοινότητες Παλώδιας, Σπιταλίου, Παραμύθα, Άλασσας, περιοχή Ακάμα, για τις Κοινότητες Κάθηκα, Δρούσιας, Ίνιας, Αρόδων, Κρήτου Τέρας, Θελέτρας, περιοχή Κάτω Μονής, για τις Κοινότητες Αγ. Μαρίνας Ξυλιάτου, Ορούντας, Κάτω Μονής, Λαγουδερών, Σαραντίου και περιοχή Κουκλιών, για τις Κοινότητες Κουκλιών, Μανδριών και Χολετριών.

Πρότυπα Σχεδιασμού - Καινοτομίες

Η αναβάθμιση των προτύπων σχεδιασμού αποτελεί τον βασικότερο λόγο της αύξησης των δαπανών ανέγερσης νέων σχολικών μονάδων. Τόσο επειδή διαπιστώνεται μία μη παραγωγική αξιοποίηση των χώρων των σχολείων, όσο και για περιορισμό των δαπανών, έγιναν οι πιο κάτω αναθεωρήσεις στα κτηριολογικά προγράμματα των σχολείων:

α. Λύκεια

Αύξηση των ειδικών αιθουσών και εργαστηρίων και περιορισμός των αιθουσών γενικής διδασκαλίας, με την προϋπόθεση κατάργησης της μίας αίθουσας διδασκαλίας ανά τμήμα.

β. Γυμνάσια

Αύξηση των ειδικών αιθουσών και εργαστηρίων με παράλληλο περιορισμό των αιθουσών γενικής διδασκαλίας, με την προϋπόθεση τα τμήματα των ανώτερων τάξεων να είναι διακινούμενα.

γ. Δημοτικά Σχολεία

Περιορισμός των εργαστηρίων στα απολύτως απαραίτητα δηλαδή, Οικιακής Οικονομίας, Επιστήμης και Σχεδιασμού, Τεχνολογίας, Τέχνης, Μουσικής και Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, καθώς και αναβάθμιση των αιθουσών διδασκαλίας σε πολυδύναμες. Με τα νέα πρότυπα σχεδιασμού έχουν εισαχθεί καινοτομίες στον σχεδιασμό των νέων σχολικών κτηρίων, τόσο λειτουργικές, όσο και κατασκευαστικές.

1) Λειτουργικές καινοτομίες

- Στα νέα σχολικά κτήρια των Λυκείων, Γυμνασίων και Δημοτικών έχει προστεθεί χώρος μαθητικής λέσχης.

- Στα Λύκεια και Γυμνάσια έχει προστεθεί χώρος Υπεύθυνων Τμημάτων.
- Στις αίθουσες διδασκαλίας των τριών πρώτων τάξεων των Δημοτικών Σχολείων έχει προστεθεί καθιστικός χώρος.

2) Κατασκευαστικές καινοτομίες

- Σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας εγκαθίστανται σύστημα δομημένης καλωδίωσης, καθώς και υποδομές για ηλεκτρονικό προβολέα και διαδραστικό πίνακα.
- Τα νέα σχολικά κτίρια που ανεγείρονται, καθώς και τα υφιστάμενα, τα οποία αναβαθμίζονται, αναβαθμίζονται και ενεργειακά.

3) Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Στα νέα σχολικά κτήρια, καθώς και στα υφιστάμενα κτήρια, στα οποία εκτελούνται εργασίες γενικής βελτίωσης ή επεκτάσεις, λαμβάνεται πρόνοια για μελλοντική εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων για παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Συστήματα συνολικής ισχύος 966KW έχουν εγκατασταθεί σε 111 σχολεία.

4) Πράσινο

Στα νέα σχολικά κτήρια, καθώς και στα υφιστάμενα κτήρια, στα οποία εκτελούνται εργασίες γενικής βελτίωσης ή επεκτάσεις ή σε αυτά που υλοποιούνται έργα αθλητικής υποδομής, ενισχύεται η φύτευση δέντρων και η εγκατάσταση συστημάτων άρδευσης, με στόχο τη δημιουργία «πράσινου» περιβάλλοντος εντός των σχολείων.

5) Ασφάλεια και υγεία στον σχολικό χώρο

Για την ασφάλεια και υγεία στον χώρο των σχολείων, κατά τον σχεδιασμό, λαμβάνονται υπόψη τα αναγκαία μέτρα για δυνατότητα ασφαλούς διαφυγής, μέτρα αντιπυρικής προστασίας, συστήματα εντοπισμού διαρροής υγραερίου κ.λπ.

6) Διακίνηση αναπήρων

Στα σχολικά κτήρια κατασκευάζεται υποδομή για άτομα με αναπηρίες (Α.ΜΕ.Α.).

7) Συστήματα ασφάλειας σχολικών κτηρίων

Στα κατασκευαστικά σχέδια των νέων σχολείων και στα σχέδια αναβάθμισης υφιστάμενων, περιλαμβάνονται εγκατάσταση συστήματος ασφαλείας έναντι διάρρηξης (συναγερμός) και εξωτερικός φωτισμός.

Συντήρηση υλικοτεχνικής υποδομής σχολείων

Οι Σχολικές Εφορείες αναλαμβάνουν τη συντήρηση της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων (λειτουργικές επισκευές και συντήρηση). Η χρηματοδότηση των δράσεων αυτών γίνεται κυρίως

από το Κτηριακό Πρόγραμμα των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου και μερικώς από τους Προϋπολογισμούς των Σχολικών Εφορειών. Από την αρχή του 2015 έχουν εξεταστεί και εγκριθεί για υλοποίηση από τις Σχολικές Εφορείες πάνω από 750 έργα μικρής κλίμακας με χρηματοδότηση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού συνολικής δαπάνης πέραν των €3.900.000,00.

Υλοποίηση κτηριακού προγράμματος

1. Μελέτες

Η πλειοψηφία των έργων ανατίθεται για μελέτη και επίβλεψη σε ιδιώτες Συμβούλους Αρχιτέκτονες, Πολιτικούς Μηχανικούς, Τοπογράφους, Γεωτεχνικούς, Μηχανολόγους, Ηλεκτρολόγους και Επιμετρητές Ποσοτήτων.

Το επίπεδο προσφοράς υπηρεσιών στον τομέα των μελετών, παρά το ότι παρουσιάζει αδυναμίες, κρίνεται ικανοποιητικό. Αυτό οφείλεται στη δυνατότητα ελέγχου και στην υποστήριξη που δίδεται από την Υπηρεσία.

2. Εργοληπτικοί διαγωνισμοί

α) Ανοικτή διαδικασία

Το 2015 προκηρύχθηκαν 73 εργοληπτικοί διαγωνισμοί με ανοικτή διαδικασία. Εκδήλωσαν ενδιαφέρον συνολικά 1357 οικονομικοί φορείς, οι οποίοι προμηθεύτηκαν τα έγγραφα ηλεκτρονικά μέσω του Συστήματος Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας στο www.eprocurement.gov.cy. Για τους διαγωνισμούς με ανοικτή διαδικασία που έχουν ανοιχθεί, υποβλήθηκαν συνολικά 481 προσφορές.

Η διαχείριση της φάσης υλοποίησης κρίνεται ικανοποιητική.

β) Συνοπτικές διαδικασίες

Το 2015 προκηρύχθηκαν 135 εργοληπτικοί διαγωνισμοί με συνοπτικές διαδικασίες. Οι συνοπτικές διαδικασίες αφορούν σε έργα με εκτίμηση δαπάνης μέχρι €50.000,00 + Φ.Π.Α. Στην κατηγορία αυτή κλήθηκαν για να προσφοροδοτήσουν 833 οικονομικοί φορείς και υποβλήθηκαν συνολικά 561 προσφορές.

Η διαχείριση της φάσης υλοποίησης κρίνεται ικανοποιητική.

3. Αποτελέσματα υλοποίησης κτηριακού προγράμματος 2015

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες, μέσα στα πλαίσια υλοποίησης του κτηριακού προγράμματος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, από την αρχή του 2015 μέχρι σήμερα, υπέγραψαν 55 Συμβόλαια που προέκυψαν από διαγωνισμούς με ανοικτή διαδικασία συνολικής δαπάνης €12.597.953,99 + Φ.Π.Α. Οι σημαντικότερες Συμβάσεις κτηριακής υποδομής που υπογράφηκαν είναι: ανέγερση του Νέου Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου Τρούλλων (€1.696.508,46 + Φ.Π.Α.), επεκτάσεις και μετατροπές στο Δημοτικό Σχολείο Λινόπετρας (€1.144.792,43 + Φ.Π.Α.), επεκτάσεις και βελτιώσεις Απεήτειου Γυμνασίου Αγρού (€943.295,00 + Φ.Π.Α.), επέκταση και γενική συντήρηση Δημοτικού Σχολείου Επισκοπής (€863.000,00 + Φ.Π.Α.), επέκταση Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου Μάμμαρι (€730.400,00 + Φ.Π.Α.) και γενική βελτίωση και επέκταση Δημοτικού Σχολείου Καλογερά (€624.500,00 + Φ.Π.Α.) Επίσης, από την αρχή του 2015 μέχρι σήμερα, έχουν ανατεθεί 135 Συμβάσεις με Συνοπτικές Διαδικασίες συνολικής δαπάνης €2.278.911,00 + Φ.Π.Α.

Στον πιο κάτω Πίνακα φαίνεται ο αριθμός των Συμβάσεων που έχουν ανατεθεί ανά κατηγορία (με βάση την κωδικοποίηση στον ετήσιο προϋπολογισμό):

Προδημοτική Εκπαίδευση:	
Ανεγέρσεις	3
Βελτιώσεις	2
Δημοτική Εκπαίδευση:	
Ανεγέρσεις	1
Επεκτάσεις	18
Βελτιώσεις	5
Έργα Υποδομής Σχολικού Αθλητισμού	2
Μέση Εκπαίδευση:	
Βελτιώσεις	11
Έργα Υποδομής Σχολικού Αθλητισμού	3
Μέση Τεχνική Εκπαίδευση:	
Βελτιώσεις	7
Ειδικά Σχολεία	
Επεκτάσεις	2
Βελτιώσεις	1
Έργα με Συνοπτικές Διαδικασίες	135

4) Εργολαβικές Συμβάσεις 2015

A) Διαγωνισμοί με ανοικτή διαδικασία

ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ανεγέρσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Στ' Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αγ. Στυλιανού Λακατάμιας	257.900,00
Λάρνακα	
1. Νηπιαγωγείο Μενεού	287.500,00
Πάφος	
1. Δημόσιο και Κοινοτικό Νηπιαγωγείο Αργάκας	229.999,00
Σύνολο: 3 έργα	775.399,00
Βελτιώσεις	
Λευκωσία	
1. Α' Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αγλαντζιάς	309.900,00
Λεμεσός	
1. Α' Δημόσιο Νηπιαγωγείο Κολοσσίου	36.500,00
Σύνολο: 2 έργα	346.400,00

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ανεγέρσεις	Δαπάνη (€)
Λάρνακα	
1. Νέο Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Τρούλλων	1.696.508,46
Σύνολο: 1 έργο	1.696.508,46
Επεκτάσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Μάμμαρι	730.400,00
2. Δημοτικό Σχολείο «Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος»	120.000,00
3. Δ΄ Δημοτικό Σχολείο Λατσιών	140.965,00
4. Ζ΄ Δημοτικό Σχολείο Λακατάμειας	74.439,00
5. Δημοτικό Σχολείο Ανάγκυρας	109.570,00
6. Δημοτικό Σχολείο Κοράκου	214.880,00
7. Γ΄ Δημοτικό Σχολείο Παλουριώτισσας	121.000,00
Λάρνακα	
1. Δημοτικό Σχολείο Λειβαδιών	113.679,60
2. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Ξυλοφάγου	137.700,00
3. Δημοτικό Σχολείο Αλεθρικού	99.000,00
Λεμεσός	
1. ΚΑ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού	171.900,00
2. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Ύψωνα	251.900,00
3. Δημοτικό Σχολείο Λινόπετρας	1.144.792,43
4. Δημοτικό Σχολείο Επισκοπής	863.000,00
5. Δημοτικό Σχολείο Απαισιάς	131.300,00
6. ΚΓ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού	101.500,00
Πάφος	
1. ΣΤ΄ Δημοτικό Σχολείο Πάφου	82.769,00
2. Δημοτικό Σχολείο Μεσόγης	138.860,00
Σύνολο: 18 έργα	4.747.655,03
Βελτιώσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Δημοτικό Σχολείο Δένειας	54.850,00
2. Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ανδρέα	45.400,00
Λάρνακα	
1. Δημοτικό Σχολείο Καλογερά	624.500,00
2. Δημοτικό Σχολείο Κιτίου	41.000,00
3. Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Ζυγίου	49.790,00
Σύνολο: 5 έργα	815.540,00
Έργα Υποδομής Σχολικού Αθλητισμού	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Ιδαλίου	58.900,00
Λάρνακα	
1. Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων	173.800,00
Σύνολο: 2 έργα	232.700,00

ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Βελτιώσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Γυμνάσιο Κωνσταντινουπόλεως	254.990,00
2. Περιφερειακό Γυμνάσιο Πέρα Χωρίο Νήσου	88.876,50
3. Προμήθεια και Εγκατάσταση Προκατασκευασμένων Αιθουσών στο Παγκύπριο Γυμνάσιο Λευκωσίας και στο Λανίτειο Γυμνάσιο Λεμεσού	457.400,00
Λάρνακα	
1. Γυμνάσιο Φανερωμένης	49.500,00
2. Λύκειο Βεργίνας	69.977,00
Λεμεσός	
1. Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας	36.400,00
2. Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού	943.295,00
3. Λύκειο Αγίου Σπυρίδωνα	37.953,00
4. Γυμνάσιο Τραχωνίου	33.070,00
5. Γυμνάσιο Παραλιμνίου	63.880,00
6. Γυμνάσιο Λατσιών	49.000,00
Σύνολο: 11 έργα	2.084.341,50
Έργα Υποδομής Σχολικού Αθλητισμού	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Γυμνάσιο και Λύκειο Παλουριώτισσας	189.940,00
Λεμεσός	
1. Λύκειο Λινόπετρας	22.700,00
Πάφος	
1. Λύκειο Κύκκου	164.000,00
Σύνολο: 3 έργα	376.640,00

ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Βελτιώσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Α΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας – Ξενοδοχειακή Σχολή	414.900,00
2. Α΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας – Ηλεκτρολογικές Εργασίες Ξενοδοχειακής Σχολής	39.990,00
3. Α΄ εχνική Σχολή Λευκωσίας – Μηχανολογικές Εργασίες Ξενοδοχειακής Σχολής	29.500,00
Λάρνακα	
1. Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου	88.600,00
Λεμεσός	
1. Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού	114.490,00
2. Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού	145.000,00
Πάφος	
1. Τεχνική Σχολή Πόλης Χρυσοχούς	145.000,00
Σύνολο: 7 έργα	977.480,00

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Επεκτάσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Ειδικό Σχολείο «Ευαγγελισμός»	216.850,00
Λάρνακα	
1. Ειδικό Σχολείο «Άγιος Σπυρίδωνας»	247.000,00
Σύνολο: 2 έργα	463.850,00
Βελτιώσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Ειδικό Σχολείο «Ευαγγελισμός»	81.440,00
Σύνολο: 1 έργο	81.440,00

Β) Διαγωνισμοί με συνοπτικές διαδικασίες (έργα με εκτίμηση δαπάνης μέχρι €50.000,00)

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
1. Δ΄ Δημοτικό Σχολείο Λακατάμιας, Λευκωσία Διαμόρφωση Υφιστάμενου Χώρου σε Κυλικείο	13.900,00
2. Λύκειο Πολεμιδιών, Λεμεσός Αναβάθμιση Συστήματος Φωτισμού στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων	16.188,00
3. Ζ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού Διαμόρφωση Αίθουσας Διδασκαλίας σε αίθουσα Ειδικής Εκπαίδευσης	3.850,00
4. Γυμνάσιο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ Αγλαντζιάς, Λευκωσία Επισκευή, Συντήρηση Κτηριακής Υποδομής	31.990,00
5. Λύκειο Μακαρίου Γ΄, Λάρνακα Βελτίωση Ακουστικής στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων	20.400,00
6. Δημοτικό Σχολείο Παλώδιας, Λεμεσός Ηλεκτρική Εγκατάσταση	3.795,00
7. Τεχνική Σχολή Μακάριος Γ΄, Λευκωσία Αναβάθμιση Συστήματος Φωτισμού στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων	14.592,00
8. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Παλαιομετόχου, Λευκωσία Μετατροπές σε Αποχωρητήρια	9.350,00
9. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Ακρόπολης, Λευκωσία Μετατροπή Υφιστάμενης Αποθήκης σε Αποχωρητήρια	9.400,00
10. Δημοτικό Σχολείο Αγίου Θεοδώρου, Λάρνακα Εξωτερικές Εργασίες	7.440,00
11. Ειδικό Σχολείο «Ευαγγελισμός» στο Γέρι, Λευκωσία Συντήρηση Ξύλινων Δοκών Κολυμβητηρίου	1.500,00
12. Ειδικό Σχολείο «Απόστολος Βαρνάβας» στο Λιοπέτρι, Αμμόχωστος Συντήρηση Ξύλινων Δοκών Κολυμβητηρίου	1.500,00
13. Λύκειο Ακρόπολης, Λευκωσία Προμήθεια και Τοποθέτηση Ερμαριών	14.740,00
14. Δημοτικό Σχολείο Καμάρων, Λάρνακα Εργασίες Συντήρησης	5.398,00
15. Περιφερειακό Νηπιαγωγείο Ταμασσού, Λευκωσία Βελτίωση Υφιστάμενου Κτιρίου	9.450,00
16. Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Λυθροδόντα, Λευκωσία Αντικατάσταση Μηχανημάτων Κεντρικής Θέρμανσης στο Δημοτικό Σχολείο και Νέα Μηχανήματα Κεντρικής Θέρμανσης στο Νηπιαγωγείο	12.554,00
17. Δημοτικό Σχολείο Άγιοι Ανάργυροι, Λάρνακα Κατασκευή Τοίχου Αντιστήριξης - Αντηρίδες	4.275,00
18. Δημοτικό Σχολείο Αγ. Μαρίας Στροβόλου, Λευκωσία Επιδιόρθωση Γηπέδου Καλαθόσφαιρας	10.450,00

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
19. Γ΄ Δημοτικό Σχολείο Αγίου Δομετίου, Λευκωσία Επιδιορθώσεις	10.190,00
20. Νηπιαγωγείο Αγίου Ιωάννη, Λάρνακα Διαμόρφωση Μέρους της Πρόσοψης	9.500,00
21. Γ΄ Δημοτικό Σχολείο Ιδαλίου, Λευκωσία Αντικατάσταση Επικάλυψης Οροφής της Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	11.250,00
22. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Γερίου, Λευκωσία Μονώσεις	12.950,00
23. Γυμνάσιο Ξυλοφάγου, Λάρνακα Υγρομόνωση Δωμάτων	14.900,00
24. Δημοτικό Σχολείο Κλήρου, Λευκωσία Κερκίδες, Γήπεδο Καλαθόσφαιρας	19.450,00
25. Δημοτικό Σχολείο Μενοίκου, Λευκωσία Περίφραξη	4.200,00
26. Δημοτικό Σχολείο Ερήμης, Λεμεσός Αντικατάσταση Περίφραξης	10.570,00
27. Δημοτικό Σχολείο Αγγλισίδων, Λάρνακα Εργασίες Συντήρησης	10.849,00
28. Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού, Λεμεσός Βελτίωση Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	27.750,00
29. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Ιδαλίου, Λευκωσία Επιδιόρθωση Περίφραξης	4.950,00
30. Γυμνάσιο Κάτω Πύργου, Λευκωσία Κατασκευή Περίφραξης	5.950,00
31. Δημοτικό Σχολείο Αγίου Γεωργίου, Λάρνακα Αντικατάσταση Πολυκαρπονικών Φύλλων Επικάλυψης	5.760,00
32. Δημοτικό Σχολείο Καμπιών, Λευκωσία Βελτίωση Περίφραξης	7.300,00
33. Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού Κατεδάφιση Γηπέδων από Ασφαλτοσκυρόδεμα, Μεταλλική Κατασκευή, Ηλεκτρική Εγκατάσταση	49.400,00
34. Λύκειο και Τεχνική Σχολή Πόλεως Χρυσοχούς, Πάφος Προπαρασκευαστικές Εργασίες για Κατασκευή Θερμοκηπίων	28.290,00
35. Δημοτικό Σχολείο Κωνσταντινουπόλεως, Λευκωσία Επιδιόρθωση Εξωτερικής Αυλής	2.750,00
36. Δ΄ Δημοτικό Σχολείο Λατσιών, Λευκωσία Ηχομόνωση	9.100,00
37. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Ορμήδειας, Λάρνακα Εξωτερικές Εργασίες	4.948,00
38. Γυμνάσιο Λειβαδιών, Λάρνακα Βαφές, Εργασίες Συντήρησης	11.500,00
39. Γυμνάσιο Δροσιάς, Λάρνακα Κατασκευή Νέας Περίφραξης Γηπέδου	19.950,00

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
40. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Πέρα Χωρίου και Νήσου, Λευκωσία Επεκτάσεις	25.400,00
41. Γυμνάσιο Κοκκινотριμιθιάς, Λευκωσία Αντικατάσταση Μονώσεων	16.400,00
42. Λύκειο Αγίας Φυλάξεως, Λεμεσός Συντήρηση Στίβου, Γηπέδου Ποδοσφαίρου και Αυλής	28.875,00
43. Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Παλαιχωρίου, Λευκωσία Τοίχοι Αντιστήριξης	15.889,00
44. Κατασκευές Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στον Πρόδρομο Βελτιώσεις	14.500,00
45. Δημοτικό Σχολείο Αγίου Μάρωνα, Λευκωσία Αντικατάσταση Μέρους Περίφραξης	6.000,00
46. Θ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού Κατασκευή Ράμπας για Άτομα με Κινητική Αναπηρία (Α.ΜΕ.Α.)	7.500,00
47. ΙΔ΄ Δημοτικό Σχολείο Μέσα Γειτονιάς, Λεμεσός Υγρομόνωση, Θερμομόνωση	8.000,00
48. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Ποταμού Γερμασόγειας, Λεμεσός Υγρομόνωση, Θερμομόνωση	12.700,00
49. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Ποταμού Γερμασόγειας, Λεμεσός Υγρομόνωση, Θερμομόνωση	7.200,00
50. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Αγίου Αθανασίου, Λεμεσός Συντήρηση	25.450,00
51. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Τσερίου, Λευκωσία Μετατροπές στα Αποχωρητήρια Μαθητών και Μαθητριών	6.800,00
52. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Τσερίου, Λευκωσία Προμήθεια και Τοποθέτηση Πλαστικού Δαπέδου στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων	5.334,00
53. Νηπιαγωγείο Μέριμνας Αγίων Ομολογητών, Λευκωσία Ανέγερση Αποχωρητηρίων	13.800,00
54. Δημοτικό Σχολείο «Περνέρα», Λευκωσία Κατασκευή Ραμπών και Αποχωρητηρίων Α.ΜΕ.Α.	7.580,00
55. ΚΑ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού Ανάπλαση Δυτικής Εισόδου	18.680,00
56. Γυμνάσιο Πολεμιδιών, Λεμεσός Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων Προσωπικού, Γραφείο Βοηθού Διευθυντή, Αποθήκη	25.400,00
57. Γυμνάσιο Αραδίππου, Λάρνακα Εργασίες Βελτίωσης Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	16.400,00
58. Γυμνάσιο Παραλιμνίου, Αμμόχωστος Εργασίες Συντήρησης της Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	33.300,00
59. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Αυγόρου, Αμμόχωστος Ανακαίνιση Εργαστηρίου Μουσικής - Τέχνης	3.900,00

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
60. Β΄ Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Πέρα Χωρίου Νήσου, Λευκωσία Βαφές, Εργασίες Συντήρησης	21.620,00
61. Δημοτικό Σχολείο Μουτταγιάκας, Λεμεσός Συντήρηση Γηπέδων (Ποδοσφαίρου, Καλαθόσφαιρας) και Αυλής	11.879,00
62. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Γερίου, Λευκωσία Αποπεράτωση Ημιτελούς Έργου, Ηλεκτρολογικές Εργασίες	26.400,00
63. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Γερίου, Λευκωσία Αποπεράτωση Ημιτελούς Έργου, Μηχανολογικές Εργασίες	7.445,00
64. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Γερίου, Λευκωσία Αποπεράτωση Ημιτελούς Έργου	47.400,00
65. Α΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Ποταμού Γερμασόγειας, Λεμεσός Κατασκευή Υπόστεγου με Σιδερένιο Στέγαστρο	4.893,00
66. ΙΕ΄ Δημοτικό Σχολείο Κάτω Πολεμιδιών, Λεμεσός Υγρομόνωση, Θερμομόνωση και Αντικατάσταση Κουφωμάτων	12.950,00
67. Περιφερειακό Δημοτικό Σχολείο Ασίνου, Λευκωσία Εγκατάσταση Συστήματος Κλιματισμού	14.500,00
68. Ε΄ Δημοτικό Σχολείο Πάφου (Μούτταλος) Προμήθεια και Εγκατάσταση Ανελκυστήρα	25.300,00
69. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Λατσιών, Λευκωσία Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων και Βελτιώσεις	29.800,00
70. Λανίτειο Λύκειο Λεμεσού Αντικατάσταση Στέγης Βιβλιοθήκης	39.950,00
71. Περιφερειακό Νηπιαγωγείο Ταμασσού, Λευκωσία Αντικατάσταση Κουφωμάτων	10.275,00
72. Δ΄ Δημοτικό Σχολείο Στροβόλου, Λευκωσία Βελτιώσεις	9.160,00
73. Α΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων Μαθητών, Μαθητριών	18.100,00
74. Δημοτικό Σχολείο Αγροκηπιάς, Λευκωσία Βελτιώσεις Υφιστάμενων Αποχωρητηρίων	11.350,00
75. Α΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Λακατάμειας, Λευκωσία Εργασίες Επισκευής, Συντήρησης, Κτιριακής Υποδομής	36.950,00
76. Δημόσιο Νηπιαγωγείο Πύλας, Λάρνακα Διαμορφώσεις	34.840,00
77. Β΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Ποταμού Γερμασόγειας, Λεμεσός Μετατροπές Υφιστάμενης Οικοδομής	15.800,00
78. Δημοτικό Σχολείο Καμάρων, Λάρνακα Υγρομόνωση Δωμάτων	15.600,00
79. Σχολή Τυφλών, Λευκωσία Αντικατάσταση Μεταλλικών Κουφωμάτων με νέα από Αλουμίνιο	14.700,00

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
80. Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου Διαμόρφωση Εργαστηρίου Εφαρμοσμένων Τεχνών	10.800,00
81. Δημοτικό Σχολείο Κοφίνου, Λάρνακα Χρωματισμοί, Εργασίες Συντήρησης	28.000,00
82. Δ΄ Δημοτικό Σχολείο Παραλιμνίου, Αμμόχωστος Αντικατάσταση Μέρους Υφιστάμενης Περίφραξης	8.400,00
83. Α΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Ορμήδειας, Λάρνακα Μετατροπές Υφιστάμενης Οικοδομής	11.800,00
84. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Μακεδονίτισσας, Λευκωσία Εξωτερικές Εργασίες	10.800,00
85. ΚΖ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού Τροποποίηση Υφιστάμενου Δρόμου	16.600,00
86. Δημοτικό Σχολείο Αγίας Βαρβάρας, Λευκωσία Βαφές, Συντήρηση	10.500,00
87. Λύκειο Ακρόπολης, Λευκωσία Προμήθεια και Εγκατάσταση Καθισμάτων στο Αμφιθέατρο	23.189,00
88. Δημόσιο Νηπιαγωγείο Λυθροδόντα, Λευκωσία Εξωτερικές Εργασίες, Χρωματισμοί	8.300,00
89. Γυμνάσιο Αγλαντζιάς, Λευκωσία Βαφές	3.800,00
90. Γυμνάσιο Ξυλοφάγου, Λάρνακα Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων Μαθητών, Μαθητριών και Εγκατάσταση Υδατοστατών	31.000,00
91. Δημοτικό Σχολείο «Απόστολος Λουκάς» Στροβόλου, Λευκωσία Μετατροπές, Αποχωρητήριο και Ράμπα Α.ΜΕ.Α.	14.650,00
92. Δημοτικό Σχολείο «ΝΑΡΕΚ», Λευκωσία Βελτιώσεις	15.300,00
93. Λύκειο Λειβαδιών, Λάρνακα Εργασίες Συντήρησης στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων	16.600,00
94. Τεχνική Σχολή Πάφου Αντικατάσταση Στέγης Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	24.950,00
95. Γυμνάσιο και Λύκειο Λευκάρων, Λάρνακα Εργασίες Συντήρησης και Μεταλλικό Στέγαστρο	27.380,00
96. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Ιδαλίου, Λευκωσία Αντικατάσταση Στέγης Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	45.900,00
97. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Τραχωνίου, Λεμεσός Συντήρηση, Μονώσεις	15.850,00
98. Δημοτικό Σχολείο και Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αυδήμου, Λεμεσός Συντήρηση, Υγρομόνωση, Θερμομόνωση	28.200,00
99. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Ποταμού Γερμασόγειας, Λεμεσός Συντήρηση Γηπέδου Ποδοσφαίρου και Αυλής, Κατασκευή Τοίχου Αντιστήριξης και Ραμπών	31.740,00

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
100. Δημοτικό Σχολείο Μοσφιλωτής, Λάρνακα Εξωτερικές Εργασίες	5.800,00
101. Διάφορα Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης Παγκύπρια Ασφαλτόστρωση Γηπέδων Καλαθόσφαιρας, Πετόσφαιρας	49.465,00
102. Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού Αντικατάσταση Χολέτρων	11.300,00
103. Στ΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Λακατάμειας, Λευκωσία Σύνδεση Προκατασκευασμένων Αιθουσών - Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	4.564,00
104. Στ΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Λακατάμειας, Λευκωσία Σύνδεση Προκατασκευασμένων Αιθουσών – Εξωτερικές Εργασίες	6.878,00
105. Λύκειο Αγίου Γεωργίου, Λάρνακα Κατασκευή Κόλπου	35.400,00
106. Γ΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αγίου Δομετίου, Λευκωσία Βελτιώσεις	6.490,00
107. Δημοτικό Σχολείο και Δημόσιο Νηπιαγωγείο Δευτεράς, Λευκωσία Συντήρηση Συστήματος Κεντρικής Θέρμανσης	11.890,00
108. Δημοτικό Σχολείο και Δημόσιο Νηπιαγωγείο Ακρωτηρίου, Λεμεσός Βελτιωτικές Εργασίες	18.960,00
109. Β΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού Συντήρηση, Μονώσεις	37.400,00
110. Δημοτικό Σχολείο και Δημόσιο Νηπιαγωγείο «Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος», Λευκωσία Βαφές, Εργασίες Συντήρησης	22.000,00
111. Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αναφωτίας, Λάρνακα Διαμόρφωση Αυλής	14.380,00
112. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Κοκκινοτριμιθιάς, Λευκωσία Ανέγερση Στεγάστρου στο Διάδρομο Ορόφου	8.200,00
113. Νηπιαγωγείο Τσερίου, Λευκωσία Κατασκευή Δρόμου	10.000,00
114. Δημοτικό Σχολείο Αγίας Άννας, Λάρνακα Μόνωση Στέγης	8.900,00
115. Δημοτικό Σχολείο Δάσος Άχνας «Φώτη Πίττα», Αμμόχωστος Χρωματισμοί, Εργασίες Συντήρησης	17.180,00
116. Γ΄ Δημοτικό Σχολείο Αραδίππου, Λάρνακα Υγρομόνωση Δωματίων	3.933,00
117. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Ακρόπολης, Λευκωσία Χρωματισμοί, Συντήρηση Υφιστάμενου Κτιρίου	28.950,00
118. Λύκειο Μακαρίου Γ΄, Λάρνακα Επιδιόρθωση Πλαστικού Τάπητα στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων	3.780,00

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
119. ΚΕ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού Επιμήκυνση Υφιστάμενου Κόλπου Στάθμευσης Οχημάτων	12.789,00
120. Νηπιαγωγείο Λυθροδόντα, Λευκωσία Ανέγερση Στεγαστρου	13.800,00
121. Λύκειο Ακρόπολης, Λευκωσία Επισκευή, Συντήρηση Κτιριακής Υποδομής	36.911,00
122. Τεχνική Σχολή Αυγόρου, Αμμόχωστος Αντικατάσταση Θυρών	9.800,00
123. Λύκειο Αγίου Γεωργίου, Λάρνακα Εργασίες Συντήρησης στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων	24.440,00
124. Δημοτικό Σχολείο Τερσεφάνου, Λάρνακα Χρωματισμοί, Εργασίες Συντήρησης	29.800,00
125. Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου, Λάρνακα Χρωματισμοί, Εργασίες Συντήρησης	38.800,00
126. Δημοτικό Σχολείο Κελιών, Λάρνακα Κατασκευή Γηπέδου Καλαθόσφαιρας	14.800,00
127. Δημοτικό Σχολείο Κόρνου, Λάρνακα Χρωματισμοί, Εργασίες Συντήρησης	27.900,00
128. Τεχνική Σχολή Αυγόρου, Αμμόχωστος Στεγάνωση Δωμάτων	28.500,00
129. Δημοτικό Σχολείο Μουτταγιάκας, Λεμεσός Κατασκευή Τοίχου Αντιστήριξης, Επιδιόρθωση Γηπέδου Ποδοσφαίρου και Αυλής	16.383,00
130. Λύκειο Αγίου Σπυρίδωνα Κάτω Πολεμίδα, Λεμεσός Κατασκευή Τοίχου Αντιστήριξης, Περίφραξη	43.690,00
131. Δημοτικό Σχολείο Αγίου Θεοδώρου, Λάρνακα Ανέγερση Μεταλλικού Στεγαστρου	17.800,00
132. Δημοτικό Σχολείο Φρενάρους, Αμμόχωστος Αντικατάσταση Κουφωμάτων	38.520,00
133. Δημοτικό Σχολείο Δροσιάς, Λάρνακα Ανακαίνιση Εργαστηρίων Μουσικής και Αποθήκης	14.850,00
134. Σχολή Κωφών, Λευκωσία Μετατροπή Χώρων Υγιεινής σε Α.ΜΕ.Α.	7.600,00
135. Β' Δημόσιο Νηπιαγωγείο Ορμήδειας, Λάρνακα Διαμόρφωση Αυλής, Εξωτερικές Εργασίες	33.000,00

Σύνολο: 135 Έργα

€2.278.911,00

14.9 ΜΟΝΙΜΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Η Μόνιμη Κυπριακή Επιτροπή Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων λειτουργεί ως θεσμός του κράτους από το 1977. Στα πρώτα της χρόνια λειτουργούσε κατ' εντολή του Υπουργικού Συμβουλίου. Σήμερα λειτουργεί με πλαίσιο νόμου, ψηφισμένο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Διορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για πενταετή θητεία. Αποτελεί το εθνικό όργανο, το οποίο είναι και το μόνο διεθνώς αναγνωρισμένο Όργανο της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για την Τυποποίηση Γεωγραφικών Ονομάτων.

Η ίδρυση της Επιτροπής εντάσσεται στο πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών παγκόσμιας τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων. Σύμφωνα με τον σκοπό ίδρυσής της αντιπροσωπεύει την Κυπριακή Δημοκρατία σε Διασκέψεις (ανά πενταετία), Συνόδους (ανά διετία) και Συναντήσεις (περιοδικώς) των Ηνωμένων Εθνών προς υλοποίηση του Προγράμματος αυτού. Η Επιτροπή τυποποιεί τα γεωγραφικά ονόματα της Κύπρου, αλλά έχει και λόγο στο πλαίσιο του παγκόσμιου προγράμματος της τυποποίησης.

Αποστολή της Επιτροπής είναι η αντιπροσώπευση της Κυπριακής Δημοκρατίας στα Ηνωμένα Έθνη, η τυποποίηση των ονομάτων της Κύπρου, η σύνταξη βιβλίων, που εντάσσονται σε προγράμματα των Ηνωμένων Εθνών και η έρευνα. Η Επιτροπή παράγει έργο, το οποίο αντιπροσωπεύει την Κυπριακή Δημοκρατία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, προγραμματίζει στόχους και ερευνά προοπτικές.

Η τυποποίηση των ονομάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας συμπεριλαμβάνει δύο άξονες: την εθνική και τη διεθνή τυποποίηση.

Εθνική Τυποποίηση είναι η ανακήρυξη του τύπου του γεωγραφικού ονόματος, ο οποίος θα χρησιμοποιείται επισήμως. Οι τύποι που δεν ανακηρύσσονται επίσημοι, ανήκουν σε άλλα επίπεδα ενασχολήσεων.

Διεθνής τυποποίηση για την Ελληνική Γλώσσα, η οποία δεν χρησιμοποιεί ρομανικό αλφάβητο, είναι η κατασκευή ενός συστήματος μεταγραφής του ελληνικού αλφαβήτου σε ρομανικό από την Εθνική Επιτροπή και η έγκρισή του από την Ολομέλεια της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών. Το ρομανικό σύστημα μεταγραφής κατασκευάζεται για τους ξένους, οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση στο ελληνικό αλφάβητο, και πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις: πρέπει να αποδίδει κατά γράμμα την ορθογραφία της ελληνικής γραφής και να είναι αντιστρέψιμο (από τη μια γραφή στην άλλη) στον υπολογιστή. Η διεθνής τυποποίηση των γεωγραφικών ονομάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας προϋποθέτει την εθνική τυποποίηση, της οποίας αποτελεί ακριβές πανομοιότυπο. Η μη ύπαρξη σταθερών τοπωνυμίων και σταθερού συστήματος μεταγραφής (και αγγλοποίηση και λατινοποίηση τους κατά το δοκούν) καταργεί αυτή την τυποποίηση.

Στο πλαίσιο της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων, εντάσσεται και η προστασία τους από επεμβάσεις και αλλοιώσεις οιωνδήποτε άλλων, μη εξουσιοδοτημένων. Τα Ηνωμένα Έθνη, με ψήφισμά τους κατ' αίτηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, διακήρυξαν ότι δεν αναγνωρίζουν τοπωνύμια, που δίνονται από όργανα, μη αναγνωρισμένα από την κυβέρνηση κράτους, αναγνωρισμένου από τα Ηνωμένα Έθνη.

Το έργο της Επιτροπής συμπεριλαμβάνει έργα, τα οποία προνοούνται από τα Ηνωμένα Έθνη.

Έτσι η Επιτροπή:

1. Κατήρτισε το σύστημα μεταγραφής ελληνικού αλφαβήτου σε ρομανικό, το οποίο εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της Διασκέψεως των Ηνωμένων Εθνών. Πάνω στο σύστημα αυτό κλειδώθηκαν τα επίσημα τοπωνύμια της Κυπριακής Δημοκρατίας, τα οποία, ως διαβατήριο, μπορούν να ταξιδεύουν και να αναγνωρίζονται σε όλο τον κόσμο.
2. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη το Συνοπτικό Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου, το οποίο υπήρξε η προϋπόθεση έγκρισης της μεταγραφής του ελληνικού αλφαβήτου σε ρομανικό.
3. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη το Πλήρες Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου, το οποίο κατεγράφη στα Πρακτικά τους, ως «The National Gazetteer of Cyprus», «splendid, excellent, perfect».
4. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη χάρτες της Κύπρου, διοικητικούς και τουριστικούς, και οδωνυμικούς χάρτες πόλεων και κωμών, οι οποίοι έχουν συνταχθεί από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, κατά την τυποποίηση των ονομάτων.
5. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη Κατάλογο Ονομάτων Χωρών και Πρωτευουσών (2012).
6. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη Αρχές Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία σε προσχέδιο «Toponymic Guidelines for Map Editors and Other Editors».
7. Υποβάλλει ανελλιπώς στα Ηνωμένα Έθνη Εκθέσεις για την πρόοδο της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.
8. Κυκλοφόρησε στην Ελληνική Γλώσσα, όπως προνοείται από τα Ηνωμένα Έθνη, μπροσούρα της Ομάδας Εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για τα Γεωγραφικά Ονόματα για την καθολική σημασία της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων.
9. Κυκλοφόρησε Οδηγό Τυποποίησης Ονομάτων προς εγχώρια χρήση των δημόσιων υπηρεσιών και των δημόσιων ιδρυμάτων κ.ά.
10. Τυποποίησε τα οδωνύμια πόλεων, κωμών και χωριών της Κύπρου, τα οποία παραδόθηκαν προς αυτήν.

Στους εν εξελίξει στόχους της Επιτροπής συμπεριλαμβάνονται:

1. Ψηφιοποίηση του Πλήρους Τοπωνυμικού Λεξικού και επανέκδοσή του.
2. Επανέκδοση του Συνοπτικού Τοπωνυμικού Λεξικού της Κύπρου προς ευχερή διεθνή χρήση.
3. Πρόσβαση στο Συνοπτικό Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου χάρτη της Κύπρου προς αναπαραγωγή από διεθνείς χαρτογραφικούς οργανισμούς και εκδοτικούς οίκους.
4. Πρόσβαση στο Συνοπτικό Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου ψηφιακού πολυμορφικού δίσκου (DVD) μετά της προφοράς των τοπωνυμίων, όπως προνοείται από το Τμήμα Προφοράς της Ομάδας Εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για τα Γεωγραφικά Ονόματα.
5. Έκδοση σε τελική μορφή των Αρχών Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία «Toponymic Guidelines for Map Editors and Other Editors».
6. Δημιουργία ιστοσελίδας της Επιτροπής και τοποθέτηση σ' αυτή του Συνοπτικού Λεξικού της Κύπρου και άλλων πληροφοριών περί των τοπωνυμίων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στις προοπτικές της η Επιτροπή έχει και την καταγραφή των τοπωνυμίων της Κύπρου όλων των περιόδων, από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα, στη μορφή και στη γλώσσα που παραδίνονται, και τη δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου. Το αρχείο αυτό θα συμβάλει στην έρευνα περί της προέλευσης, της ιστορίας και της ετυμολογίας των τοπωνυμίων και θα βοηθήσει σε παντός είδους ακαδημαϊκές μελέτες.

Μέρος Β΄

Πολιτισμός

1.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η πρώτη υπηρεσία στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.), με αποκλειστική αρμοδιότητα τον πολιτισμό, δημιουργήθηκε το 1965 με την ονομασία Μορφωτική Υπηρεσία, η οποία το 1992, μετά την αναβάθμισή της σε Τμήμα, μετονομάστηκε σε Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες είναι ο κύριος εκφραστής της πολιτιστικής πολιτικής του κράτους όσον αφορά στον σύγχρονο πολιτισμό. Έχοντας ως αρμοδιότητα την ανάπτυξη των Γραμμάτων και των Τεχνών στην Κύπρο, την ενημέρωση και τη συμμετοχή του κοινού στο πολιτιστικό γίγνεσθαι και την προβολή των επιτευγμάτων της πολιτιστικής μας δραστηριότητας στο εξωτερικό, διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτιστικής φυσιογνωμίας του τόπου.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Πολιτιστικών Υπηρεσιών (περιλαμβανομένης της Κυπριακής Βιβλιοθήκης και του Σ.Ι.Μ.Α.Ε.), ανήλθε στα €15.938.978 (τακτικές και αναπτυξιακές δαπάνες).

1.1 ΓΡΑΜΜΑΤΑ

1.1.1 Εκδόσεις έργων λογοτεχνικού, ιστορικού, φιλολογικού και καλλιτεχνικού περιεχομένου

Στο πλαίσιο του προγράμματος εκδόσεων των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, εκδόθηκαν τα ακόλουθα τέσσερα τεύχη του περιοδικού “Cyprus Today”:

- Vol LIII, No. 1, Ιανουάριος – Μάρτιος
- Vol LIII, No. 2, Απρίλιος – Ιούνιος
- Vol. LIII, No. 3, Ιούλιος – Σεπτέμβριος
- Vol. LIII, No. 4, Οκτώβριος – Δεκέμβριος

1.1.2 Αποστολές Κυπριακών Λογοτεχνικών και Κυπρολογικών Βιβλίων στο εξωτερικό

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες απέστειλαν σε πολιτιστικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα, σε βιβλιοθήκες, καθώς και σε πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, σημαντικό αριθμό λογοτεχνικών και άλλων εκδόσεων γενικού ενδιαφέροντος, με στόχο την προβολή της Κύπρου μέσα από έργα Κύπριων συγγραφέων.

1.1.3 Περιοδικές Εκδόσεις Πολιτιστικού Περιεχομένου

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, μέσω του μέτρου με τίτλο «Ενίσχυση Περιοδικών Εκδόσεων Πολιτιστικού Περιεχομένου» αποσκοπούν στην ενίσχυση της έκδοσης αξιόλογων περιοδικών εκδόσεων που δημοσιεύουν άρθρα και μελέτες, τα οποία προβάλλουν θέματα, μορφές και γεγονότα από τον χώρο της Κυπριακής λογοτεχνικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας, της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στις περιοδικές εκδόσεις/εφημερίδες που ενισχύονται οικονομικά, περιλαμβάνονται περιοδικές εκδόσεις (περιλαμβανομένων και των επετηριδών από μη κερδοσκοπικούς πολιτιστικούς φορείς), οι οποίες εκδίδονται στην Κύπρο ή στο εξωτερικό από Κύπριους ή ξένους εκδότες και έχουν ήδη συμπληρώσει τουλάχιστον ένα χρόνο κυκλοφορίας.

Η αξιολόγηση των περιοδικών εκδόσεων γίνεται με βάση τα πιο κάτω κριτήρια:

- α) αρτιότητα της έκδοσης (καλλιτεχνική επιμέλεια και εκτύπωση),
- β) ποιότητα του περιεχομένου τους,

- γ) συμβολή τους στην ανάπτυξη και την προώθηση της μελέτης της λογοτεχνίας, των τεχνών, της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου,
- δ) εμβέλεια κυκλοφορίας της έκδοσης,
- ε) αρχαιότητα του εντύπου,
- στ) τακτικότητα της έκδοσης.

Κατά το 2015 επιχορηγήθηκαν δώδεκα περιοδικές εκδόσεις με συνολικό ποσό €38.911, οι εξής:

1. Νέα Εποχή
2. Ακτή
3. Μικροφιλολογικά
4. Κυπριακή Βιβλιοφιλία και Φιλοτεχνία
5. Κυπριακά Σπουδαί ΟΖ
6. In Focus
7. Κυπριακή Μαρτυρία
8. Ανέμη
9. Άνευ
10. Πνευματική Κύπρος
11. Φιλολογική Κύπρος
12. ΘΕΜΑΤΑ

1.1.4 Σχέδιο Επιχορήγησης Μεταφράσεων έργων Κύπριων Λογοτεχνών από την Ελληνική σε ξένες γλώσσες

Με στόχο την παροχή κινήτρων για την προβολή και διάδοση της Κυπριακής Λογοτεχνίας στο εξωτερικό και την ενίσχυση της κινητικότητας του κυπριακού λογοτεχνικού βιβλίου και των Κύπριων λογοτεχνών στον διεθνή χώρο, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες θεσμοθέτησαν το «Σχέδιο Επιχορήγησης Μεταφράσεων Έργων Κύπριων Λογοτεχνών από την Ελληνική σε Ξένες Γλώσσες». Δικαιούχοι του Σχεδίου είναι: εκδοτικοί οίκοι του εξωτερικού, μεταφραστές, οι οποίοι έχουν συμβόλαια με εκδοτικούς οίκους για την έκδοση που θα μεταφραστεί και κυπριακοί εκδοτικοί οίκοι, οι οποίοι έχουν εξεύρει εταίρους στο εξωτερικό. Τα κριτήρια της αξιολόγησης των αιτήσεων είναι: η ποιότητα του έργου, η εγκυρότητα του μεταφραστή και το προφίλ του εκδοτικού οίκου.

Το Σχέδιο καλύπτει έξοδα μετάφρασης μόνο, με ανώτατο όριο €30 ανά σελίδα και €9.000 ανά έργο. Οι αιτήσεις εξετάζονται από ειδική Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία διορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Οι εισηγήσεις της Επιτροπής υποβάλλονται στην αρμόδια Αρχή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για έγκριση.

Στα πλαίσια του «Σχεδίου Επιχορήγησης Μεταφράσεων Έργων Κύπριων Λογοτεχνών από την Ελληνική σε Ξένες Γλώσσες», εγκρίθηκαν για επιχορήγηση το 2015, πέντε (5) μεταφράσεις έργων.

1.1.4.1 Πρόγραμμα Επιχορήγησης για τη μετάφραση και έκδοση έργων της Τουρκοκυπριακής Γραμματείας στην Ελληνική Γλώσσα και Έργων της Ελληνικής Γραμματείας της Κύπρου στην Τουρκική Γλώσσα

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, έχοντας ως στόχο μια βαθύτερη αλληλογνωριμία των δύο κοινοτήτων της Κύπρου μέσω της λογοτεχνίας και γενικότερα της γραμματείας τους, συνέχισαν το 2015, για πέμπτη χρονιά, τη λειτουργία του προγράμματος επιχορήγησης μετάφρασης και έκδοσης έργων καταξιωμένων Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων λογοτεχνών από την Ελληνική στην Τουρκική και από την Τουρκική στην Ελληνική Γλώσσα. Το 2015 εγκρίθηκε η επιχορήγηση της μετάφρασης από την Ελληνική στην Τουρκική Γλώσσα και της έκδοσης στην Τουρκική ενός έργου.

Το Πρόγραμμα εξετάζει αιτήσεις για την επιχορήγηση μετάφρασης και έκδοσης έργων, τα οποία έχουν ήδη εκδοθεί στην πρωτότυπη γλώσσα (ελληνικά ή τουρκικά αντίστοιχα). Δικαιούχοι είναι εκδοτικοί οίκοι της Κύπρου ή του εξωτερικού, οι οποίοι έχουν εξεύρει καταξιωμένους μεταφραστές, ή μεταφραστές οι οποίοι έχουν συμφωνία με εκδοτικούς οίκους. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας των έργων είναι: (α) Η ποιότητα του έργου, (β) η συμβολή του έργου στην προβολή της πολιτιστικής παράδοσης της Κύπρου και στην ανάπτυξη των στοιχείων της διαχρονικής συνύπαρξης των δύο κοινοτήτων, (γ) η συμβολή του έργου στην αλληλοκατανόηση των δύο κοινοτήτων, αλλά ταυτόχρονα η δυνατότητα του έργου να απηχεί τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες των δύο κοινοτήτων, (δ) η οικουμενικότητα των μηνυμάτων και (ε) η γενικότερη συμβολή του έργου στην ανάπτυξη της λογοτεχνίας.

Το ανώτατο όριο επιχορήγησης του προγράμματος είναι οι €8500, ενώ καλύπτονται έως 100% του κόστους μετάφρασης, έως 50% για έξοδα εκτύπωσης και έξοδα γλωσσικής επιμέλειας €5 τη σελίδα. Οι αιτήσεις εξετάζονται από ειδική Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία διορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Οι εισηγήσεις της Επιτροπής υποβάλλονται στον Διευθυντή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών για έγκριση.

1.1.5 Εκδόσεις Πολιτιστικών Υπηρεσιών

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, συνεχίζοντας το εκδοτικό τους πρόγραμμα, εξέδωσαν το 2015 τον επιστημονικό τόμο:

Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου «Δια ανθύμνησιν καιρού και τόπου»: Λογοτεχνικές αποτυπώσεις του κόσμου της Κύπρου

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου, προχώρησαν στην έκδοση των Πρακτικών του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου με τίτλο «Διά ανθύμνησιν καιρού και τόπου»: *Λογοτεχνικές αποτυπώσεις του κόσμου της Κύπρου*, που πραγματοποιήθηκε στις 6-9 Οκτωβρίου 2012, στο πλαίσιο της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο Συνέδριο έλαβαν μέρος σαράντα (40) νεοελληνιστές από έντεκα (11) ευρωπαϊκές χώρες και είκοσι τρία (23) πανεπιστήμια.

Οι εισηγήσεις που παρουσιάζονται στην έκδοση φωτίζουν νέες πτυχές σε θέματα που αφορούν στην Κύπρο από την περίοδο του Λεόντιου Μαχαιρά ως τις μέρες μας, στους τομείς της λογοτεχνίας, ιστορίας και λαογραφίας. Επιμελητής της έκδοσης είναι ο Καθηγητής Μιχάλης Πιερής.

1.1.6 Αγορά Εκδόσεων για τον Εμπλουτισμό Κυπριακών και Ξένων βιβλιοθηκών

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες εφάρμοσαν το Μέτρο με τίτλο «Αγορά Εκδόσεων για τον Εμπλουτισμό Κυπριακών και Ξένων Βιβλιοθηκών», το οποίο αποσκοπεί στην καθιέρωση διαφανούς μεθοδολογίας επιλογής και διαδικασίας αγοράς των εκδόσεων που θα αγοράζονται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες. Βάσει του μέτρου αυτού, το 2015 αγοράστηκε αριθμός εκδόσεων που κρίθηκαν κατάλληλες για τις ανάγκες των Πολιτιστικών Υπηρεσιών.

1.1.7 Διοργάνωση λογοτεχνικών εκδηλώσεων στην Κύπρο

1.1.7.1 Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Ιστορία και Λογοτεχνία του Αγώνα 1955-1959» με αφορμή 60 χρόνια από τον Αγώνα

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και το Πανεπιστήμιο Κύπρου-Ερευνητικό Κέντρο Νεοελληνικών Σπουδών-«Σπουδαστήριο Πετρώνδα», Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, διοργάνωσαν στις 20 και 21/11/2015 Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Ο Αγώνας του 1955-1959 μέσα από τη Λογοτεχνία και την Ιστορία», με αφορμή 60 χρόνια από τον Αγώνα.

Κατά την έναρξη του Συνεδρίου, την Παρασκευή 20/11, απηύθυναν χαιρετισμό ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Κωνσταντίνος Χριστοφίδης και ο Πρέσβης της Ελλάδος στην Κύπρο, κ. Ηλίας Φωτόπουλος. Εναρκτήρια ομιλία έκανε ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας, κ. Νίκος Ξυδάκης και ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου του Λονδίνου Robert Holland. Πρόσθετα, η εκδήλωση εμπλουτίστηκε με καλλιτεχνικό πρόγραμμα από το μουσικό σύνολο του Ευαγόρα Καραγιώργη.

Το Συνέδριο συνεχίστηκε το Σάββατο 21/11 με συνεδρίες από τους Ευάνθη Χατζηβασιλείου, Χαράλαμπο Αλεξάνδρου, Άννα Σταφιδά, Σάββα Παύλου, Στέφανο Κωνσταντινίδη, Κυριάκο Ιακωβίδη, Ines Di Salvo, Παντελή Βουτουρή, Ελένη Θεοχάρους, Ανδρέα Κάριο, Μαρίνο Πουργούρη, Κώστα Χατζηαντωνίου, Μιχάλη Σταυρή, Γιώργο Γεωργή, Αλέξανδρο Μπαζούκη και Άγγελο Συρίγο.

Την Κυριακή 22/11 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη και λογοτεχνικό πρωινό στον «Αχυρώνα» Λιοπετρίου με τη συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών.

1.1.7.2 Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Έλεγχος Ιδεών και Λογοκρισία από τις απαρχές της ελληνικής τυπογραφίας μέχρι το Σύνταγμα του 1844»

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου και με το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Αθήνα), διοργάνωσαν από τις 18 μέχρι τις 20/11/2015 Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Έλεγχος Ιδεών και Λογοκρισία από τις απαρχές της ελληνικής τυπογραφίας μέχρι το Σύνταγμα του 1844».

Στην εκδήλωση απηύθυναν χαιρετισμό η Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου, κ. Βασιλική Κασσιανίδου, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Κώστας Καδής, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου, κ. Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, ο Διευθυντής του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών, κ. Ταξιάρχης Κόλιας, ο Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου, Καθηγητής Μιχάλης Πιερής, καθώς και ο Πρέσβης της Ελλάδας στην Κύπρο, κ. Ηλίας Φωτόπουλος.

Στο συνέδριο που συνεχίστηκε την Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Νοεμβρίου μίλησαν οι ακόλουθοι: Δημήτρης Γ. Αποστολόπουλος, Ρένα Παπαδάκη, Ίλια Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister, Δημήτρης Τσουγκαράκης, Γιάννης Μαυρομμάτης, Μαριάννα Κολύβα-Καραλέκα, Νίκος Καραπιδάκης, Κώστας Σαρρής, Μίλτος Πεχλιβάνος, Χαρίτων Κάρανασιος, Μάχη Παιζή-Αποστολοπούλου, Δημήτρης Δολαψάκης, Βασίλειος Μακρίδης, Ελένη Αγγελομάτη-Τσουγκαράκη, Δημήτρης Δημητρόπουλος, Νάσια Γιακωβάκη, Βάλλια Ράπτη, Marie-Paule Masson, Κατερίνα Δέδε, Φίλιππος Πατπάς, Μαριλίζα Μήτσου, Μιχάλης Πιερής, Πέτρος Παπαπολυβίου και Ανδρέας Σοφοκλέους.

1.1.8 Χρηματοδοτήσεις λογοτεχνικών εκδηλώσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» (2015-2020)

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες χρηματοδοτούν φορείς και άτομα για τη διοργάνωση λογοτεχνικών εκδηλώσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό, καθώς και τη συμμετοχή φορέων και ατόμων σε συνέδρια και εκδηλώσεις στο εξωτερικό μέσω του Σχεδίου «Στήριξη Λογοτεχνικών και Συγγραφικών Δραστηριοτήτων» (Πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, Υποπρόγραμμα Βιβλίο). Το 2015 εγκρίθηκε η χρηματοδότηση επτά δραστηριοτήτων που υποβλήθηκαν από λογοτεχνικά σωματεία.

Το σωματείο *Artitude* διοργάνωσε για τρίτη συνεχή χρονιά (2-4/10/15) με χρηματοδότηση των Πολιτιστικών Υπηρεσιών το φεστιβάλ *Σαρδάμ: Η λογοτεχνία αλλιώς*. Το φεστιβάλ περιελάμβανε παράσταση με εναλλακτικές αναγνώσεις στις 2/10/15 στο Θέατρο ΕΝΑ στη Λεμεσό, η οποία επαναλήφθηκε στις 3/10/15 στο ArtosFoundation στη Λευκωσία, καθώς και εργαστήρια δημιουργικής γραφής με τους συγγραφείς Δημήτρη Τανούδη, Χρίστο Μαρτίνη (ομάδα Anti-narrative) και Ernesto

Estrella Cozar στις 3 και 4/10/15. Στο φεστιβάλ συμμετείχαν δεκαοκτώ λογοτέχνες/ «περφόρμερ» και καλλιτέχνες (χορευτές, ηθοποιοί, μουσικοί κ.ά.) από την Κύπρο και το εξωτερικό.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες χρηματοδότησαν το Συνέδριο «Η Διδακτική της Λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση» που διοργάνωσε ο Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού Νεανικού Βιβλίου. Ομιλητές ήταν οι ακόλουθοι: Μαρίνα Ροδοσθένους-Μπαλάφα, Γεωργία Καλογήρου, Γιάννης Παπαδάτος, Δημήτρης Πολίτης, Τασούλα Τσιλιμένη και Λουίζα Μαλλούρη. Τις εισηγήσεις των ομιλητών ακολούθησαν δώρα εργαστήρια, πρακτικής εφαρμογής κάθε εισήγησης.

Η Ένωση Λογοτεχνών Κύπρου πραγματοποίησε στις 16/5/2015, με χρηματοδότηση των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, συνάντηση με λογοτέχνες από τη Θεσσαλονίκη, στο πλαίσιο της οποίας παρουσιάστηκαν στο κοινό επτά καταξιωμένες λογοτέχνιδες από τη Θεσσαλονίκη, καθώς και ο Κύπριος ποιητής, που ζει στη Θεσσαλονίκη, Ανδρέας Καρακόκκινος. Οι λογοτέχνες ανέγνωσαν αποσπάσματα από το έργο τους. Η συνάντηση αποτέλεσε ανταπόδοση παλαιότερης αντίστοιχης επίσκεψης μελών της Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου στη Θεσσαλονίκη, η οποία είχε, επίσης, χρηματοδοτηθεί από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες.

Η εταιρεία *Ιδεόγραμμα* διοργάνωσε, με χρηματοδότηση των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, το 2^ο Διεθνές Λογοτεχνικό Φεστιβάλ *Ες Γην Εναλίαν Κύπρον*. Το τριήμερο φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε στις 30 και 31 Οκτωβρίου και 1^η Νοεμβρίου στη Λευκωσία και στις Πλάτρες και περιελάμβανε εκδηλώσεις με λογοτεχνικές αναγνώσεις και μουσική, έκθεση βιβλίου, συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, παρουσιάσεις συγγραφέων από το εξωτερικό, προβολή βιντεοποιημάτων. Έλαβαν μέρος δεκατέσσερις συγγραφείς από το εξωτερικό και έντεκα Κύπριοι συγγραφείς. Το φεστιβάλ ήταν αφιερωμένο στη Σκανδιναβική Λογοτεχνία.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες χρηματοδότησαν, επίσης, τον διαγωνισμό διηγήματος του Συνδέσμου Μικρασιατών Κύπρου «Μικρασία-Κύπρος» με θέμα: «Κύπρος: Καταφύγιο Μικρασιατών Προσφύγων». Υποβλήθηκαν 37 συμμετοχές. Την Κριτική Επιτροπή αποτέλεσαν οι Πάνος Ιωαννίδης, Λουίζα Χριστοδουλίδου, Κώστας Λυμπούρης, Αντρέας Μαλόρης, Μαρία Γεωργίου, Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου. Στην τελετή απονομής, που πραγματοποιήθηκε στις 23/11/2015 στο Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Πάνος Σολομωνίδης στη Λεμεσό απονεμήθηκαν 1^ο Βραβείο (με χρηματικό έπαθλο €200), 2^ο Βραβείο (χρηματικό έπαθλο €100) και Έπαινος. Επιλογή από τα συμμετέχοντα έργα εκδόθηκε σε τόμο, την έκδοση του οποίου επιμελήθηκε η Πρόεδρος του Συνδέσμου, Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου.

Στις 30/5/15 η ποιήτρια Αλεξάνδρα Γαλανού εκπροσώπησε την Κύπρο στην εκδήλωση *Νύχτα της Λογοτεχνίας* (Nuitdelalittérature) στο Παρίσι. Την εκδήλωση διοργάνωσε ο οργανισμός FICEP [Forum International des Centres Culturels Étrangers à Paris], ενώ τον συντονισμό της κυπριακής συμμετοχής ανέλαβε ο Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός Chypre Culture υπό την επίβλεψη της ιστορικού τέχνης Άντρης Μιχαήλ με χρηματοδότηση των Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Στη φετινή διοργάνωση έλαβαν μέρος 18 πολιτιστικά κέντρα ξένων χωρών στο Παρίσι με αντίστοιχο αριθμό συγγραφέων. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, το κοινό περιηγήθηκε σε διάφορους χώρους, όπου οι συμμετέχοντες συγγραφείς ανέγνωσαν αποσπάσματα από το έργο τους και ηθοποιοί ανέγνωσαν τα ίδια αποσπάσματα σε γαλλική μετάφραση. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης η Αλεξάνδρα Γαλανού ανέγνωσε ποιήματά της από την ποιητική συλλογή *Στις γωνιές των λέξεων*, ενώ η ηθοποιός Δήμητρα Κοντού ανέγνωσε ποιήματά της σε μετάφραση στα γαλλικά του MichelVolkovitch από τις εκδόσεις Circé. Μετά την ανάγνωση των ποιημάτων, το κοινό είχε την ευκαιρία να συνομιλήσει με τη συγγραφέα για θέματα της ποιητικής διαδικασίας και δημιουργίας.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου «Στήριξη Λογοτεχνικών και Συγγραφικών Δραστηριοτήτων» (Πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, Υποπρόγραμμα Βιβλίο) χρηματοδοτήθηκαν, επίσης, οι δραστηριότητες οκτώ φυσικών προσώπων στο εξωτερικό και μιας ομάδας φυσικών προσώπων στην Κύπρο.

1.1.9 Διοργανώσεις/επιχορηγήσεις λογοτεχνικών εκδηλώσεων στο εξωτερικό

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συμμετέχουν στο Δίκτυο Εθνικών Πολιτιστικών Ινστιτούτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUNIC) και σε διεθνή φεστιβάλ για την προβολή της Κυπριακής Λογοτεχνίας στο εξωτερικό.

1.1.9.1 Παρουσίαση Επιστημονικού Τόμου Οδυσσέας Ελύτης: Ποίηση – Θεωρία – Πρόσληψη, Πρακτικά Ημερίδας στο Σπίτι της Κύπρου

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η παρουσίαση του Επιστημονικού Τόμου για τον Οδυσσέα Ελύτη που εξέδωσαν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, σε συνεργασία με τις εκδόσεις Ύψιλον, με τίτλο: Οδυσσέας Ελύτης: Ποίηση – Θεωρία – Πρόσληψη, *Πρακτικά* Ημερίδας, στο Σπίτι της Κύπρου, στις 27 Φεβρουαρίου. Ο Επιστημονικός Τόμος περιλαμβάνει τα Πρακτικά της Ημερίδας για τον Οδυσσέα Ελύτη που διοργανώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με το Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών και το Τμήμα Γαλλικών Σπουδών και Σύγχρονων Γλωσσών του Πανεπιστημίου Κύπρου το 2011 με την ευκαιρία συμπλήρωσης εκατό χρόνων από τη γέννηση του ποιητή.

Στην εκδήλωση απηύθυνε χαιρετισμό εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού η Δρ Νάντια Στυλιανού, Ανώτερη Μορφωτική Λειτουργός, ενώ για το έργο του ποιητή και την έκδοση μίλησαν ο κ. Παντελής Βουτουρής, Πρόεδρος του Τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου, ο επιμελητής της έκδοσης, Επίκουρος Καθηγητής Μαρίνος Πουργούρης και η ποιήτρια Ιουλίτα Ηλιοπούλου.

1.1.10 Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας

Με σκοπό τη στήριξη και ανάδειξη του λογοτεχνικού έργου των Κύπριων συγγραφέων, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες εφαρμόζουν τον θεσμό των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας σε ετήσια βάση.

1.1.10.1 Τελετή Απονομής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας

Στις 8 Δεκεμβρίου 2015 πραγματοποιήθηκε στο Κινηματοθέατρο «Παλλάς» η τελετή απονομής των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας. Η προσέλευση του κοινού ήταν αθρόα. Τα βραβεία απένειμε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Κώστας Καδής. Η Πρόεδρος της Κριτικής Επιτροπής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας, κ. Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, ανέγνωσε το σκεπτικό της βράβευσης για τις κατηγορίες Μυθιστόρημα, Διήγημα/Νουβέλα και Βραβείο Νέου Λογοτέχνη. Η Πρόεδρος της Κριτικής Επιτροπής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας για Παιδιά και Εφήβους, κ. Αναστασία Κατσίκη-Γκίβαλου, ανέγνωσε το σκεπτικό της βράβευσης για τις κατηγορίες Λογοτεχνία για Μικρά Παιδιά και Λογοτεχνία για Μεγάλα Παιδιά και Εφήβους, ενώ ο Πρόεδρος της Κριτικής Επιτροπής Κρατικών Βραβείων Εικονογράφησης Λογοτεχνικού Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους, κ. Γενεθλής Γενεθλίου, ανέγνωσε το σκεπτικό της βράβευσης για την κατηγορία Εικονογράφηση Λογοτεχνικού Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους. Κατά τη διάρκεια της τελετής τα βραβευμένα βιβλία εκτέθηκαν στο κοινό.

Απονεμήθηκαν τα ακόλουθα βραβεία για εκδόσεις 2014:

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Αντώνη Γεωργίου, *Ένα αλπούμ ιστορίες* (εκδόσεις Το Ροδακίό)

ΔΙΗΓΗΜΑ/ΝΟΥΒΕΛΑ

Κώστα Λυμπουρή, *Των ημετέρων άλλων* (εκδόσεις Παράκεντρο)

ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΕΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ

Γιώργου Παναγή, *Οι μύθοι: Διηγήματα* (εκδόσεις Γαβριηλίδης)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Μαρίας Ολυμπίου, *Ροχαλίζουν οι ουρανοξύστες*; (εκδόσεις Νέο Κύμα)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ

Παναγιώτας Πλησή, *Μα, μπαμπά, είναι χάλια!* (εκδόσεις Κέδρος)

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ

Εικονογράφηση του Φίλιππου Θεοδωρίδη για το βιβλίο *Η μαθητευόμενη ψυχούλα και ο κακός λύκος* (κείμενο του Κώστα Πετρίδη) (εκδόσεις Μικρόκυκλος)

1.1.11 Έτος μνήμης Κύπρου Χρυσάνθη

Το έτος 2015 συμπληρώθηκαν 100 χρόνια από τη γέννηση του μεγάλου λογοτέχνη Κύπρου Χρυσάνθη, ο οποίος τιμήθηκε για την προσφορά του στα γράμματα από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού το 1995 με το Αριστείο Γραμμάτων και Τεχνών. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, μετά από σχετική πρόταση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το 2015 ανακηρύχθηκε Έτος Μνήμης Κύπρου Χρυσάνθη. Η Απόφαση βασίστηκε στην πολυδιάστατη δράση και προσφορά του Κύπρου Χρυσάνθη στη λογοτεχνία ως ποιητή, πεζογράφου, δοκιμιογράφου, θεατρικού συγγραφέα και πρωτεργάτη της παιδικής λογοτεχνίας, καθώς και στη συμβολή του στην ανάπτυξη των κυπριακών γραμμάτων γενικότερα μέσα από την έκδοση του περιοδικού *Πνευματική Κύπρος*. Στο πλαίσιο του Έτους Μνήμης Κύπρου Χρυσάνθη, πραγματοποιήθηκαν εορτασμοί, εκδηλώσεις τιμής και δραστηριότητες από εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και άλλους φορείς του δημόσιου τομέα (φιλολογικά μνημόσυνα, επιστημονικά συνέδρια με θέμα το έργο του τιμώμενου, ειδικές εκδόσεις, φάκελοι πρώτης ημέρας κυκλοφορίας και γραμματόσημα κ.ο.κ.). Επιδιώχθηκε, επίσης, η γνωριμία των μαθητών με το έργο του Κύπρου Χρυσάνθη, μέσα από τη διοργάνωση ενδοσχολικών εορτασμών και μαθητικών διαγωνισμών.

Στο πλαίσιο του Έτους Μνήμης Κύπρου Χρυσάνθη, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνδιοργάνωσαν με την Ομάδα Πρωτοβουλίας «Κύπρος Χρυσάνθης» και την Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών, Επιστημονικό Συμπόσιο εις μνήμην Κύπρου Χρυσάνθη, στις 27-28/11/2015.

1.1.12 Κλάδος Βιβλιοθηκών (Κρατικές, Δημοτικές, Κοινοτικές και Σχολικές Βιβλιοθήκες)

Τριάντα δύο Βιβλιοθήκες των κρατικών Υπηρεσιών/Κυβερνητικών Τμημάτων συνεχίζουν την καταλογογράφηση των συλλογών τους μέσω του αναβαθμισμένου βιβλιοθηκονομικού συστήματος ABEKT 5.6.

Σε τριάντα οκτώ δημοτικές και κοινοτικές Βιβλιοθήκες έχει εγκατασταθεί το σύστημα ABEKT 5.5 και 5.6 στο οποίο παρέχεται βιβλιοθηκονομική και τεχνική υποστήριξη. Όπως κάθε χρονιά, έτσι και φέτος, έχει δοθεί οικονομική ενίσχυση στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες, καθώς επίσης, και οικονομική βοήθεια στις κοινοτικές Βιβλιοθήκες με τη μέθοδο ισόποσης επιχορήγησης.

Η τελευταία έκδοση «ABEKT 5.5» και «5.6» αναπτύχθηκε με αρχιτεκτονική Client/server, εξ ολοκλήρου σε περιβάλλον Windows 98 / NT / 2000 / XP / 2003. Το user interface του ABEKT διατίθεται στην Ελληνική και στην Αγγλική Γλώσσα.

Κατά το έτος 2015, παρασχέθηκε αναβαθμισμένη τεχνική υποστήριξη στις σχολικές βιβλιοθήκες Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Μέχρι σήμερα το σύστημα ABEKT έχει εγκατασταθεί σε 144 σχολικές βιβλιοθήκες. Οι υπάλληλοι των σχολικών βιβλιοθηκών τυγχάνουν συνεχούς εκπαίδευσης και τεχνικής υποστήριξης από την ομάδα υποστήριξης του ABEKT. Η ομάδα υποστήριξης των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, μετά την ολοκλήρωση της μηχανογράφησης της Σεβερείου Βιβλιοθήκης έχει αναλάβει τη μηχανογράφηση της συλλογής της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και της συλλογής της Βιβλιοθήκης του Λυκείου Κύκκου Β', στη Λευκωσία. Επίσης, η ομάδα υποστήριξης αναλαμβάνει την εκπόνηση σχεδιασμών χώρων βιβλιοθήκης.

Το Δίκτυο Κυπριακών Βιβλιοθηκών (Cyprus Library Network), το οποίο αναπτύχθηκε και εξελίσσεται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

(Ε.Κ.Τ.), είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.cln.com.cy/> και παρέχει πρόσβαση στους Καταλόγους Δημόσιων, Δημοτικών, Σχολικών και άλλων Βιβλιοθηκών .

Η **Ελπινίκιος Βιβλιοθήκη** στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτήριο στην Παλουριώτισσα, το οποίο δωρίθηκε ειδικά για αυτό τον σκοπό. Άρχισε τη λειτουργία της τον Απρίλιο του 2001 και συνεχίζει να εξυπηρετεί το κοινό της περιοχής της, ενώ συνεχίζεται η αυτοματοποίησή της με το σύστημα ΑΒΕΚΤ 5.6. Σήμερα έχει 1.164 μέλη. Παράλληλα η Βιβλιοθήκη έχει αναλάβει τον διαχωρισμό και την αποστολή βιβλίων προς τις Δημοτικές και Κοινοτικές βιβλιοθήκες, τα οποία αγοράζονται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες για στήριξη της συγγραφικής δημιουργίας και εκδοτικής δραστηριότητας, καθώς επίσης και την προώθηση της κινητικότητας του κυπριακού - και ιδιαίτερα του λογοτεχνικού – βιβλίου.

Η ομάδα υποστήριξης βιβλιοθηκών υποστηρίζει την ιστοσελίδα των Πολιτιστικών Υπηρεσιών (http://www.moec.gov.cy/politistikies_ypiresies/) ως επίσης και την Κυπριακή Βιβλιοθήκη μέσω απαραίτητων ενεργειών όσον αφορά στη διαμόρφωση της απαιτούμενης υποδομής για μεταφόρτωση ψηφιακού υλικού, μέσω των μεταδεδομένων προς την Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη (Europeana), συμβάλλοντας στην προώθηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου με τα αντίστοιχα οφέλη.

Επίσης, η ομάδα υποστήριξης έχει ολοκληρώσει την οργάνωση του Λογοτεχνικού Αρχείου. Παράλληλα, έχει αρχίσει η ψηφιοποίηση του αρχείου του λογοτέχνη Θεοδόση Νικολάου.

1.1.12.1 Κυπριακή Βιβλιοθήκη

Η λειτουργία της Κυπριακής Βιβλιοθήκης διέπεται από τον Νόμο 51/87. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί σε τέσσερα διαφορετικά κτήρια. (Τρία ενοικιαζόμενα και ένα ιδιόκτητο).

Το Κεντρικό Κτήριο (ιδιόκτητο) βρίσκεται στον προμαχώνα Ντ' Αβίλα, δίπλα από το Δημοτικό Μέγαρο Λευκωσίας στην Πλατεία Ελευθερίας. Εκεί λειτουργούν το Δανειστικό Τμήμα, η Παιδική Βιβλιοθήκη, το Τμήμα Περιοδικών, καθώς και τα Εθνικά Κέντρα Εγγραφής Εντύπων.

Στο ανακαινισμένο κτήριο της πρώην Βιβλιοθήκης Φανερωμένης, το οποίο βρίσκεται πλησίον της Εκκλησίας Παναγίας Φανερωμένης στη Λευκωσία, λειτουργεί από τον Απρίλη του 2009 το Αναγνωστήριο και Πληροφοριακό Τμήμα, καθώς επίσης και το Τμήμα Καταλογογράφησης της Κυπριακής Βιβλιοθήκης.

Σε κτήριο απέναντι από την είσοδο της Εκκλησίας Παναγίας Φανερωμένης στεγάζονται, από τις 15/09/2011, η Διοίκηση της Βιβλιοθήκης, η Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Europeana, το Τμήμα Ψηφιοποίησης, το Τμήμα Παραγγελιών και Παραλαβών, το Τμήμα Οπτικοακουστικών Μέσων και οι Ερευνητικές Συλλογές, (οι Κυπριακές Εφημερίδες από το 1883, η Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας από το 1878 μέχρι σήμερα, η Συλλογή Κυβερνητικών Εκδόσεων, όπως οι Ετήσιες Εκθέσεις Υπουργείων, οι Στατιστικές Έρευνες, οι Μουσικές Συλλογές, η Συλλογή Εκδόσεων των Ηνωμένων Εθνών, Σπάνια Βιβλία, η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη, η Κυπριακή Βιβλιογραφία, κ.ά.).

Στην Αποθήκη έχει δημιουργηθεί Βιβλιοστάσιο, για τα βιβλία που δεν είναι δυνατόν να αποθηκευτούν στα άλλα κτήρια, και Εργαστήριο Συντήρησης βιβλίων και περιοδικών.

Χωροθέτηση κτηρίου για στέγαση της Κυπριακής Βιβλιοθήκης

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προωθεί την χωροθέτηση για ανέγερση κτηρίου για στέγαση της Κυπριακής Βιβλιοθήκης στους χώρους της Αρχιγραμματείας (παλαιό κτήριο Υπουργείου Οικονομικών και ανοικτός χώρος δυτικά του πιο πάνω κτηρίου που εφάπτεται της λεωφόρου Βύρωνος) Αναμένεται, εντός του τρέχοντος έτους να υποβληθεί σχετική πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο.

Πληροφοριακό Τμήμα - Αναγνωστήριο Φανερωμένης

Διαθέτει σημαντικό υλικό για έρευνα θεμάτων που έχουν σχέση με την Κύπρο και βιβλία αναφοράς, όπως εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, βιβλιογραφίες, κ.ά. Στο Αναγνωστήριο υπάρχει δωρεάν πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

Τμήμα Περιοδικού Τύπου (Κεντρικό Κτήριο)

Περιλαμβάνει πάνω από 2500 τίτλους κυπριακών, ελληνικών και ξένων περιοδικών και τον ημερήσιο τύπο σε μικροφίλμ, από το 1999 μέχρι σήμερα.

Κέντρο Εγγραφής Εντύπων (Κεντρικό Κτήριο)

Είναι αρμόδιο για την παραχώρηση αριθμών ISBN, ISSN και ISMN για βιβλία, περιοδικά και παρτιτούρες που εκδίδονται στην Κύπρο.

Κέντρο Συνεργασίας Βιβλιοθηκών (Κεντρικό Κτήριο)

Λειτουργεί κέντρο διαδανεισμού και ανταλλαγής υλικού μεταξύ Βιβλιοθηκών. Η Βιβλιοθήκη είναι μέλος του Συμβουλίου των Διευθυντών των Ευρωπαϊκών Εθνικών Βιβλιοθηκών (CENL), της Διεθνούς Ομοσπονδίας Συνδέσμων Βιβλιοθηκονόμων (IFLA) και πλήρες μέλος του δικτύου της Ευρωπαϊκής Βιβλιοθήκης (TEL).

Αρχείο/Μουσείο Λογοτεχνίας

Αρχισαν οι διαδικασίες για λειτουργία του Αρχείου/Μουσείου Λογοτεχνίας. Το Μουσείο στεγάζεται στο Τμήμα Ερευνητικών Συλλογών, της Κυπριακής Βιβλιοθήκης παρά την Εκκλησία Φανερωμένης. Έχει ολοκληρωθεί ο διαχωρισμός των θεματικών ενοτήτων του αρχείου του λογοτέχνη Θεοδόση Νικολάου που έχουν αποκτήσει οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες.

Ψηφιακή Πλατφόρμα

Η Κυπριακή Βιβλιοθήκη έχει προχωρήσει στην δημιουργία Ψηφιακής Πλατφόρμας (www.cyprusdigitallibrary.org.cy), στην οποία παρουσιάζονται σε ψηφιακή μορφή οι Συλλογές του περιοδικού Cyprus Today από το 1963 μέχρι σήμερα, η Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (The Cyprus Gazette) από το 1878 μέχρι σήμερα, η Συλλογή της Κυανής Βίβλου (Cyprus Blue Books), στην οποία παρουσιάζονται οι δημοσιονομικές και άλλες πτυχές που σχετίζονται με δραστηριότητες και δαπάνες όλων των τμημάτων του κράτους, κατά τη χρονική περίοδο 1886 -1946 κ.ά.

Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη “Europeana”

Η Κυπριακή Βιβλιοθήκη είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Βιβλιοθήκης «Europeana». Η Κύπρος, μέσω του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, που είναι ο εθνικός συσσωρευτής προώθησης μεταδεδομένων προς την «Europeana», έχει αναρτήσει μέχρι σήμερα 16532 αντικείμενα πολιτιστικής κληρονομιάς στη Συλλογή της «Europeana».

Το Κέντρο Συντήρησης Βιβλίου (Αποθήκη)

Το Κέντρο δημιουργήθηκε με σκοπό τη συντήρηση των παλαιών βιβλίων και περιοδικών που διαθέτει η Βιβλιοθήκη.

Κυπριακή Βιβλιογραφία

Η Κυπριακή Βιβλιοθήκη εξέδωσε το Δελτίο Κυπριακής Βιβλιογραφίας για το 2014. Το Δελτίο, που εκδίδεται από το 1999, καλύπτει την εκδοτική παραγωγή της Κύπρου για το συγκεκριμένο έτος.

Επίσης, έχει εκδοθεί η αναδρομική βιβλιογραφία που καλύπτει τα έτη 1979-1989.

1.2 ΜΟΥΣΙΚΗ

1.2.1 Μουσικές Διοργανώσεις στην Κύπρο – Επιχορήγηση Φορέων, Ιδρυμάτων, Καλλιτεχνών και Μουσικών Συνόλων

Η δραστηριότητα στον τομέα της μουσικής έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια με την πραγματοποίηση πολλών παραστάσεων και με διοργανώσεις διάφορων φορέων, όπως χορωδιών, μουσικών σχημάτων, ιδρυμάτων, σωματείων, συνδέσμων, συλλόγων, πολιτιστικών οργανισμών, μη κερδοσκοπικών εταιρειών κ.λπ., στην υλοποίηση των οποίων, η οικονομική στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της δραστηριότητας στον τομέα της μουσικής, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν, μεταξύ άλλων, χορωδίες, μουσικά σχήματα, ιδρύματα, σωματεία, συνδέσμους, συλλόγους, πολιτιστικούς οργανισμούς, πολιτιστικούς ομίλους και μη κερδοσκοπικές εταιρείες για την υλοποίηση της ετήσιας δράσης τους, με την οποία ουσιαστικά προωθούν σημαντικούς άξονες της δημόσιας κρατικής πολιτιστικής πολιτικής. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, έτσι και κατά το 2015 επιχορηγήθηκαν για τη διοργάνωση μουσικών προγραμμάτων και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην Κύπρο, διάφοροι πολιτιστικοί φορείς. Αναφέρονται ορισμένοι ενδεικτικά: (1) η Χορωδία της Πολιτιστικής Κίνησης «Επιλογή» Λεμεσού για το «Μεγάλο αφιέρωμα στους Γκάτσο - Χατζιδάκι», στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης, (2) το Μουσικό Σχήμα Ο/Φ (OR) για τη μουσική παράσταση «Μουσικός Επαναπροσδιορισμός του Ρεμπέτικου και Παραδοσιακού Τραγουδιού», (3) το μουσικό σχήμα «Transcontinental Saxophone Quartet» για τις παραστάσεις του, τις οικογενειακές συναυλίες και τα σεμινάρια στην Κύπρο, με τίτλο «Είκοσι Χρόνια Μετά», (4) τη μουσική ομάδα της Στέλλας Ν. Χρίστου για τη μουσική παράσταση «ΝΙΚΟ» (με τους Αντώνη Αντωνίου, Άντρια Νικοδήμου, Aische Wirsig, Παύλο Μιχαηλίδη, Δημήτρη Γιασεμίδη, Nikola Janjic, Ευάγγελο Χρυστοδούλου, Έλλη Αλωνεύτου, Στέλλα Ν. Χρίστου και Γιάννη Αναστασάκη) στη Στέγη Χορού Λευκωσίας, (5) την Ανοικτή Ομάδα Καλλιτεχνών Πέρα Ορεινής για τη διοργάνωση του μουσικού φεστιβάλ «Πέρα στην Πλατεία», (6) την ομάδα «Apollon International Connections» για τη διοργάνωση ρεσιτάλ με τους Ισραηλινούς καλλιτέχνες Sharon Rostorf – Zamir και Hagai Yodan και το Σουηδό μουσικό Mats Lidstrom, (7) το «Evohe Wind Quintet» για την πραγματοποίηση συναυλίας μουσικής δωματίου, (8) την ομάδα της σοπράνο Μαρίας Παπαϊωάννου για την παρουσίαση της όπερας «SuorAngelica», με τους καλλιτέχνες Paolo Baiocco, Αλέξη Σοφοκλέους, Ελένη Σαββίδου, Δώρο Ζήσιμο και Κωνσταντίνο Μακαρίτη, (9) την ομάδα της δημιουργού Λάρας Παρτζίλη για τη διοργάνωση μουσικο-ποιητικής βραδιάς με τίτλο «Λάρα Παρτζίλη – Στίχοι και Ήχοι / 20 Χρόνια Δημιουργίας», στο Ρωσικό Πολιτιστικό Κέντρο, (10) το Μουσικό Ίδρυμα Ευαγγελία Τζιαρρή για το εικοστό Διεθνές Διαγωνισμό Πιάνου Ευαγγελία Τζιαρρή, (11) το Ίδρυμα Κώστα και Ρίτας Σεβέρη – Κέντρο Εικαστικών Τεχνών και Έρευνας, στο πλαίσιο της πραγματοποίησης παραστάσεων από όπερες με τίτλο «Λυρική Πανδαισία» -με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Μουσείων, (12) το Σωματείο Ledra Music Soloists για την πραγματοποίηση συναυλίας κλασικού τραγουδιού και πιάνου με έργα των Κωνσταντίνου Στυλιανού, Ravel, Duparc και DeFalla (με τη συμμετοχή του πιανίστα Νικόλα Κωνσταντίνου και της σοπράνο Ζωής Νικολαΐδου), (13) το Κιθαριστικό Σύνολο Ακόρδες για τη συναυλία του στην αίθουσα «Καστελιώτισσα» και τη συμμετοχή του στο «Solarino 2nd International Guitar Festival» στην Ιταλία, (14) τον Σύνδεσμο «Οι Φίλοι του Άρτε» για το Φεστιβάλ Παλιάς Μουσικής, (15) τον Ευρωπαϊκό Σύνδεσμο Δασκάλων Κιθάρας Κύπρου για τη διοργάνωση του «10ου Διεθνούς Φεστιβάλ Κιθάρας EGTA 2015», (16) τον Πολιτιστικό Σύλλογο Πολωνών Κύπρου «Malwa» για την εκδήλωση «Από την ιτιά την κλαίουσα στο Χρυσοπράσινο φύλλο», (17) τον Πολιτιστικό

Οργανισμό «CultureTones» για μία σειρά συναυλιών με τίτλο «Music at the Museum», το «2nd APOLLON INTERNATIONAL CHAMBER MUSIC FESTIVAL» και το «16ο Φεστιβάλ -Μουσική, Χορός, Θέατρο- στην Πάφο», (18) τον Πολιτιστικό Οργανισμό «Arts Embrace» για το «2ο Παγκύπριο Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής για Νέους», (19) τους «Φίλους της Αρμονίας» για δύο συναυλίες με τη συμμετοχή της 35μελούς ορχήστρας και του 25μελούς χορωδιακού συνόλου «Αρμονία», (20) τη μη κερδοσκοπική εταιρεία «Phanomenis 70» για τη δραστηριότητα «Αστικές Λεπτομέρειες» (ενεργοποίηση κλειστού νυχτερινού μαγαζιού με ηχητικές εγκαταστάσεις και ζωντανές εκτελέσεις μουσικής), (21) τη μη κερδοσκοπική εταιρεία «Λουβάνια Δίσκοι Λ.τ.δ.» για το «Λευκωσία Loop Festival 2015», το «Μουσικό Χωριό Φέγγαρος 2015» και το «Φεστιβάλ Φέγγαρος 2015», και (22) τον Πολιτιστικό Όμιλο «Άρτιον» Λάρνακας για τη διοργάνωση Γκαλά Όπερας.

1.2.2 Μουσικές Διοργανώσεις στο Εξωτερικό – Επιχορήγηση Φορέων, Ιδρυμάτων, Καλλιτεχνών και Μουσικών Συνόλων

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν πολιτιστικούς φορείς, Κύπριους καλλιτέχνες και κυπριακές καλλιτεχνικές ομάδες, για τη συμμετοχή τους σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ή φεστιβάλ στο εξωτερικό, καθώς και για τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων/φεστιβάλ στο εξωτερικό. Κατά το 2015 έλαβαν επιχορήγηση μουσικά σχήματα, μουσικές ομάδες, καθώς και άτομα/μουσικές ομάδες που συμμετείχαν σε ή/και πραγματοποίησαν μουσικές εκδηλώσεις στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, επιχορηγήθηκαν μεταξύ άλλων:

(1) Η «Δικοινοτική Χορωδία για την Ειρήνη στην Κύπρο» για τη συμμετοχή της στο «3ο Διεθνές Χορωδιακό Φεστιβάλ» στο Τσανάκαλε της Τουρκίας, (2) το Κιθαριστικό Σύνολο «Acordes» για τη συμμετοχή του στο «2nd International Guitar Festival» στην Ιταλία, (3) το Φωνητικό Κουαρτέτο «Avanti 4» για τη συναυλία του στην Αγία Πετρούπολη -στο Παλάτι Νικολαέφσκι-, στο πλαίσιο των ετήσιων εκδηλώσεων «Ημέρες Κύπρου στις όχθες του Νέβα», (4) τον καλλιτέχνη Χατζημάϊκ (Μιχάλη Χατζημιχαήλ) για τη συμμετοχή του στο «Dub A Doru Festival» στην Κορσική, (5) το μουσικό σχήμα «Monsieur Doumani» για τη συμμετοχή του στο «Songlines Encounters Festival» στην Αγγλία, (6) το μουσικό σχήμα «Mediterranean Trio» για τη μουσική του παράσταση «Echo of Silence» στο Ελσίνκι και στο Άμστερνταμ, (7) το μουσικό σχήμα «Trio Tekke» για τη συμμετοχή του στο Φεστιβάλ «Jazz a Vienne» στη Λυών της Γαλλίας, (8) την ομάδα της σοπράνο Μαρίας Παπαϊωάννου για τη συμμετοχή της στο «Tolentino Festival» στην Ιταλία, (9) την ομάδα της μουσικού Σουζάνας Μάρκου για την παρουσίαση της εκδήλωσης με τίτλο «In Memoriam– Kypros Chrysanthis» (Μέρος Α΄ και Μέρος Β΄) στο Μέγαρο Μουσικής MOM Βουδαπέστης, (10) το μουσικό Χρυσόστομο Νεοφύτου για τη συμμετοχή του στο «Delhi International Arts Festival» στην Ινδία, και (11) τη μουσική ομάδα της Αθανασίας Λάρκου «Βασίλης Μιχαηλίδης» για την παρουσίαση στη Μόσχα -στο Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού Μόσχας- της μελοποιημένης ποίησης του ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη.

1.2.3. Επιχορήγηση για συμμετοχή σε μουσικά συνέδρια και Προγράμματα Φιλοξενίας Καλλιτεχνών (residencies) στο εξωτερικό

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν Κύπριους καλλιτέχνες και μουσικολόγους για τη συμμετοχή τους σε μουσικά συνέδρια ή συμπόσια στο εξωτερικό. Μερικοί από αυτούς τους καλλιτέχνες είναι: (1) Ο μουσικός Φράνσις – Νεκτάριος Γκάυ για τη συμμετοχή του στο «11th International Congress of South East European Studies» στη Σόφια, (2) ο μουσικός Νεκτάριος Ροδοσθένους για τη συμμετοχή του στο Καλοκαιρινό Ινστιτούτο και Φεστιβάλ «Ostrava Days 2015» στη Τσεχία και (3) η μουσικός και μουσικοθεραπεύτρια Παναγιώτα Καπνίση για τη συμμετοχή της στο εργαστήριο με τίτλο «An Introduction to Music Therapy Techniques in Neuro – Disability» του British Association for Music Therapy στο Λονδίνο.

1.2.4 Επιδοτήσεις και αγορές ψηφιακών δίσκων

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, στο πλαίσιο της στήριξης των Κύπριων μουσικών και δημιουργών, έχουν καθιερώσει το Μέτρο αγοράς των ψηφιακών τους δίσκων. Κατά το 2015, μεταξύ άλλων, αγοράστηκε αριθμός ψηφιακών αντιτύπων μουσικών δίσκων με τους ακόλουθους τίτλους: «Sikoses» του μουσικού σχήματος «Monsieur Doumani», «Smplicity» του μουσικού συγκροτήματος «Andreas Rodosthenous Ethnic Jazz Ensemble» και «Midnight Stories at 3 a.m» του καλλιτέχνη Χατζημάϊκ.

1.2.5 Επιχορήγηση του Οργανισμού “Pafos Aphrodite Festival”

Για 17η συνεχή χρονιά, με βάση Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, με αριθμό 47.222 και ημερομηνία 14/01/1998, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στηρίζει τον θεσμό του «Pafos Aphrodite Festival». Ο θεσμός αυτός είναι από τους πλέον επιτυχημένους και συμβάλλει στην πολιτιστική αποκέντρωση, στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών και στην ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού. Τον Σεπτέμβριο του 2015 φιλοξενήθηκε η όπερα του Gioachino Rossini «La Cenerentola – Η Σταχτοπούτα». Πρόκειται για ένα «dramma giocoso», δηλαδή ένα παιγνιώδες δράμα, σε δύο πράξεις, και βασίζεται στο διάσημο παραμύθι Cendrillon («Η Σταχτοπούτα») του Charles Perrault. Το λιμπρέτο έγραψε ο Jacopo Ferretti και η πρεμιέρα παρουσιάστηκε στο θέατρο Valle της Ρώμης, στις 25 Ιανουαρίου 1817. Η εύθυμη, αυτή, όπερα αποτελεί μια από τις πιο δημοφιλείς και αγαπημένες του κοινού παγκοσμίως.

1.2.6 Μουσικές Εκδόσεις και συνδιοργανώσεις

Τον Νοέμβριο του 2015, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Οργανισμό Avantgarde ολοκλήρωσαν την έκδοση του Βιβλίου “Play me, I’m yours: Nicosia 2014”, το οποίο αποτυπώνει την ομώνυμη μουσικο-εικαστική διαδραστική εκδήλωση που συνδιοργάνωσαν τον Οκτώβριο του 2014. Το “Play me, I’m yours: Nicosia 2014”, αφορούσε στην τοποθέτηση πιάνων, τα οποία φιλοτεχνήθηκαν από Κύπριους καλλιτέχνες σε διάφορα σημεία της πόλης για δέκα ημέρες, ελεύθερα προς τον καθένα να παίξει και να τα αξιοποιήσει. Μέσα από 160 σελίδες κειμένων (σε ελληνικά και αγγλικά) και πλούσιου φωτογραφικού υλικού, παρουσιάζεται η εν λόγω εκδήλωση από τη σύλληψη της ιδέας στη Μ. Βρετανία μέχρι τη διοργάνωση στην Κύπρο. Από την παρουσία των πιάνων στους δρόμους της Λευκωσίας και αργότερα στο «PopUpFestival 2014» και στο «ΦουσκόPolis», μέχρι την τελική παραχώρησή τους στα ιδρύματα κοινής ωφελείας. Η παρουσίαση της έκδοσης προγραμματίζεται για τις αρχές του 2016.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Κέντρο Κύπριων Συνθετών διοργάνωσαν από κοινού το «Τέταρτο Φεστιβάλ Νέας Μουσικής», που πραγματοποιήθηκε στο Ίδρυμα Άρτος από τις 23 μέχρι τις 27 Νοεμβρίου 2015. Στο Φεστιβάλ παρουσιάστηκαν πρεμιέρες έργων Κύπριων Συνθετών, όπως και άλλα έργα από το σύγχρονο ρεπερτόριο. Δόθηκε διάλεξη από τον συνθέτη Χάρη Σοφοκλέους, με θέμα τη σύγχρονη ηχητική δημιουργία. Εκτελέστηκε, επιπλέον, μουσική με κύριο θέμα τον αυτοσχεδιασμό. Το Φεστιβάλ φιλοξένησε το κυπριακό σχήμα «CHRONOS» και το μουσικό σχήμα σύγχρονης μουσικής από τη Θεσσαλονίκη «DISSONART ENSEMBLE». Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Οργανισμό «Avantgarde», διοργάνωσαν από κοινού την πολιτιστική διαδραστική εγκατάσταση “Big Piano: Nicosia 2015”. Η εγκατάσταση αφορά σε τέσσερα μεγάλα keyboards (πλήκτρα πιάνου), τα οποία τοποθετήθηκαν για δύο εβδομάδες, σε διάφορα σημεία της πόλης, ελεύθερα προς τον καθένα να παίξει και να τα αξιοποιήσει.

1.2.7 Προβολή της Κυπριακής Μουσικής Δημιουργίας στο Εξωτερικό

Με στόχο την προβολή και προώθηση της σύγχρονης κυπριακής μουσικής δημιουργίας στο εξωτερικό, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες καθιέρωσαν, από το 2005 και εντεύθεν, τη συμμετοχή τους σε πολύ σημαντικές διεθνείς μουσικές διοργανώσεις στο εξωτερικό. Η Κύπρος συμμετέχει κάθε χρόνο στη Διεθνή Έκθεση Μουσικής MIDEM, αφήνοντας πάντοτε πολύ καλές εντυπώσεις. Κατά το 2015 το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης Κύπρου συμμετείχε σε κοινό περίπτερο με άλλα Κέντρα του εξωτερικού, κάτω από την ομπρέλα του International Association of Music Information Centers, στις διεθνείς εκθέσεις μουσικής Classical: Next (Ολλανδία) και WOMEX (Ουγγαρία), προβαίνοντας σε συναντήσεις και παρέχοντας πληροφορίες σε επαγγελματίες της διεθνούς σκηνής για τη μουσική ζωή της Κύπρου.

Αναφέρεται, περαιτέρω, ότι το «Andreas Rodosthenous Ethnic Jazz Ensemble» εκπροσώπησε με μεγάλη επιτυχία την Κύπρο στο «15th Athens Technopolis Jazz Festival» στην Τεχνόπολη του Δήμου Αθηνών, κατόπιν συνεργασίας με το Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα και τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

1.2.8 Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Δίκτυα

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού συμμετέχουν στη Διευθύνουσα Επιτροπή της Ορχήστρας Νέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (E.U.Y.O.). Στο πλαίσιο της συνεισφοράς των Πολιτιστικών Υπηρεσιών στον θεσμό της Ορχήστρας Νέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δίνεται η ευκαιρία σε νέους Κύπριους μουσικούς να συμμετέχουν σε συναυλίες της Ορχήστρας.

1.2.9 Ανάπτυξη Μουσικής Παιδείας

Πρόγραμμα Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων

Με την Απόφασή του, με αριθμό 67.949 και ημερομηνία 12/11/2008, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη λειτουργία του Προγράμματος Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων, το οποίο, από το 2006 μέχρι το 2012, λειτουργούσε σε πιλοτική βάση στο πλαίσιο του Μουσικού Εργαστηρίου Εγχόρδων και κάλυπτε μικρό αριθμό παιδιών (περίπου τριάντα παιδιά στο βιολί). Ο στόχος της λειτουργίας αυτού του πρωτοποριακού Προγράμματος είναι ο εντοπισμός παιδιών ηλικίας 3 -10 χρόνων με ιδιαίτερο ταλέντο στη μουσική, με σκοπό την ουσιαστική αναβάθμιση της μουσικής εκπαίδευσης και την ανάπτυξη του μουσικού πολιτισμού της Κύπρου. Κατά το 2013, το Πρόγραμμα επεκτάθηκε με τη δημιουργία τάξεων βιόλας και κοντραμπάσου και κατά το 2015 με τη δημιουργία τάξης βιολοντσέλου. Το Πρόγραμμα λειτουργεί κάτω από την εποπτεία και καθοδήγηση του διακεκριμένου βιρτουόζου βιολινίστα και μουσικοπαιδαγωγού κ. Ματθαίου Καριόλου και σε αυτό συμμετέχουν εβδομήντα παιδιά. Τα παιδιά, στα εννιά χρόνια ζωής του Προγράμματος, έχουν δώσει πολλές συναυλίες με εξαιρετική επιτυχία, με σημαντικότερες τη συναυλία στο Προεδρικό Μέγαρο κατά την επίσκεψη της Αυτού Αγιότητας του Πάπα Βενέδικτου ΙΣΤ΄, τις δύο συναυλίες που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Βασιλικό Κονσερβατόριο των Βρυξελλών και στο διάσημο Μέγαρο Συναυλιών “Musikverein” στη Βιέννη. Επίσης, σημειώνονται οι δύο συναυλίες που πραγματοποιήθηκαν τον Οκτώβριο του 2012, κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πρώτη στο Βατικανό και η δεύτερη στο Κυρηνάιο Προεδρικό Μέγαρο, στη Ρώμη. Τα παιδιά του Προγράμματος έχουν εμφανιστεί ως σολίστ με Συμφωνικές Ορχήστρες στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Τον Ιανουάριο 2015 πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία, η ετήσια συναυλία εις μνήμη του πρώην Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού Πεύκιου Γεωργιάδη. Η εν λόγω συναυλία τελούσε υπό την αιγίδα της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη και όλα τα έσοδα διατέθηκαν στο Συμβούλιο Ευημερίας Ασθενών του Νοσοκομείου Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ για τα παιδιά με μακροχρόνιες και σοβαρές παθήσεις.

1.2.10 Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Από την ίδρυσή τους, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2006, η Κρατική Ορχήστρα και η Κρατική Ορχήστρα Νέων λειτουργούσαν υπό τη διεύθυνση των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου (Ι.Σ.Ο.Κ.) που άρχισε τη λειτουργία του την 1η Ιανουαρίου 2007, ανέλαβε ταυτόχρονα τη λειτουργία των δύο Ορχηστρών, οι οποίες μετονομάστηκαν σε Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου (Σ.Ο.Κ.) και σε Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου (Σ.Ο.Ν.Κ.) αντίστοιχα. Αναλαμβάνοντας τη λειτουργία των δύο Ορχηστρών, το Ίδρυμα έθεσε ως στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη και προώθηση των δραστηριοτήτων τους. Παράλληλα, ανέλαβε τη λειτουργία του Μουσικού Εργαστηρίου της Ορχήστρας Νέων. Το Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός ιδιωτικού δικαίου. Διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Κύριος χορηγός του Ιδρύματος είναι η Κυπριακή Πολιτεία, η οποία καλύπτει όλα τα βασικά έξοδα λειτουργίας του Ιδρύματος και των Ορχηστρών. Παράλληλα, το Ίδρυμα επιδιώκει τη συνεργασία με διάφορους οργανισμούς και την εξεύρεση περαιτέρω πόρων, για πιο αποτελεσματική προβολή των δραστηριοτήτων του, τη διοργάνωση πιο απαιτητικών προγραμμάτων, καθώς και την περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων του με την κοινωνία. Το Ι.Σ.Ο.Κ. έχει κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη της μουσικής ζωής της Κύπρου, αλλά και στον διεθνή πολιτιστικό χάρτη. Ως μέλος του International και European Music Council, του European Federation of National Youth Orchestras και ως μόνιμος συνεργάτης της European Union Youth Orchestra, το Ι.Σ.Ο.Κ. συνεργάζεται με άλλες μουσικές οργανώσεις, πανεπιστήμια της Κύπρου και του εξωτερικού, τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου, το ΡΙΚ και άλλα Μ.Μ.Ε., τοπικές αρχές, ξένες διπλωματικές αποστολές στην Κύπρο, τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και τοπικές αναπτυξιακές εταιρίες, καθώς και με την τουριστική βιομηχανία. Από τη δημιουργία του, το Ίδρυμα έχει προωθήσει σε μεγάλο βαθμό τους στόχους του, κάνοντας αισθητή την παρουσία του στο φιλόμυσο, αλλά και στο ευρύτερο κοινό, μέσα από τις συναυλίες, τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τα προγράμματα κοινωνικής προσφοράς που διοργανώνει.

1.2.10.1 Δήλωση Αποστολής

Το Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου συστάθηκε το 2006 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως εξειδικευμένος μη κερδοσκοπικός οργανισμός. Στόχοι του είναι η ανάπτυξη και προώθηση της τέχνης της ορχηστρικής μουσικής, η αναβάθμιση της μουσικής ζωής και της μουσικής παιδείας του τόπου, και η περαιτέρω εμπλοκή της κοινωνίας σε μουσικές δραστηριότητες.

1.2.10.2 Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος αποτελείται από εννέα μέλη, τρία από τα οποία προέρχονται εξ οφφίκιο: ως Πρόεδρος είναι ο εκάστοτε Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ως μέλος ο εκάστοτε Διευθυντής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και ως μέλος, ο υπεύθυνος για τα μουσικά θέματα, λειτουργός των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Τα υπόλοιπα έξι μέλη αποτελούνται από άτομα με ειδικό ενδιαφέρον στον τομέα της μουσικής και με εξειδικευμένες γνώσεις και αναγνωρισμένη εμπειρία σχετικά με τους στόχους του Ιδρύματος. Η θητεία των μελών του Δ.Σ., τα οποία διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας, είναι εξαετής.

1.2.10.3 Διοίκηση

Η Διοίκηση του Ιδρύματος περιλαμβάνει τον Εκτελεστικό Διευθυντή, τρεις Διοικητικούς Λειτουργούς, Λογιστική Λειτουργό, Εκτελεστική Γραμματέα και Υπεύθυνο Σκηνής Σ.Ο.Κ. του Παλλάς και Υπεύθυνο Κινηματοθεάτρου "Παλλάς". Ο Εκτελεστικός Διευθυντής είναι υπεύθυνος, για τη διεύθυνση και διαχείριση των ανθρώπινων και οικονομικών πόρων του Ιδρύματος και ενεργεί ως επικεφαλής διοικητικός λειτουργός του Ιδρύματος. Ο Εκτελεστικός Διευθυντής λογοδοτεί στο Διοικητικό

Συμβούλιο του Ιδρύματος. Τον Δεκέμβριο του 2013 Εκτελεστικός Διευθυντής διορίστηκε ο Νέναντ Μπογκντάνοβιτς, αντικαθιστώντας τον Γιώργο Μολέσκη που τελούσε μέχρι τότε καθήκοντα Εκτελεστικού Συμβούλου.

1.2.10.4. Μέτρα βελτίωσης της λειτουργίας του Ιδρύματος

Το 2015 το Ίδρυμα έχει προβεί σε σειρά βελτιωτικών και αναπτυξιακών μέτρων. Αυτά συμπεριλαμβάνουν: 1) την υιοθέτηση του συστήματος ηλεκτρονικής πώλησης εισιτηρίων, πιλοτικά για συναυλίες στη Λευκωσία, με προοπτική εφαρμογής σε όλη την Κύπρο, 2) αποστολή μαζικών ηλεκτρονικών δελτίων μέσω υπηρεσίας Mailchimp, 3) απόκτηση πέρα των 7000 φίλων της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου και 3000 φίλων της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου μέσω ειδικών ιστοσελίδων στην πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης Facebook, 4) την τακτική ανανέωση της Ιστοσελίδας του Ιδρύματος με πέραν των 64,000 επισκέψεων κατά τη διάρκεια του έτους, 5) δημιουργία οργανογράμματος του Ιδρύματος και διασαφήνιση των καθηκόντων του προσωπικού, 6) δημιουργία "καρτών φίλων Σ.Ο.Κ" και σε συνέχεια του Κύκλου υποστηρικτών Ι.Σ.Ο.Κ., 7) την αναθεώρηση και βελτίωση της διαδικασίας προσφορών, 8) την εισαγωγή του νέου λογιστικού λογισμικού και συστήματος ελέγχου του προϋπολογισμού, 9) τη δημιουργία του νέο οπτικοακουστικού υλικού των Ορχηστρών, 10) αναθεώρησης της βάσης δεδομένων όλων των επαφών του Ιδρύματος και του τρόπου διανομής ηλεκτρονικού και έντυπου ενημερωτικού υλικού, 11) αναβάθμιση, με προμήθεια νέων ηλεκτρονικών υπολογιστών, της τεχνολογικής λειτουργικότητας/ικανότητας του Ιδρύματος, 12) η περαιτέρω διεύρυνση του κύκλου συνεργατών του Ιδρύματος, στον οποίο συμπεριελήφθησαν οι Δήμοι και οι Κοινότητες, Πρεσβείες ξένων χωρών, μη-κερδοσκοπικές οργανώσεις, τα Πανεπιστήμια και η Πολιτιστική Πρωτεύουσα "Πάφος 2017", 13) συμμετοχή του Ιδρύματος σε υψηλού επιπέδου λειτουργία του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Μουσικού Συμβουλίου μπαίνοντας, έτσι στον διεθνή μουσικό χάρτη.

1.2.11 Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

1.2.11.1 Η Ορχήστρα

Ως η Εθνική Ορχήστρα της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Συμφωνική Ορχήστρα δεν αποτελεί απλώς ένα πολιτιστικό θεσμό, αλλά και ένα εθνικό σύμβολο, το οποίο τοποθετεί την Κύπρο στη μεγάλη οικογένεια των ευρωπαϊκών πολιτισμών. Από την ίδρυσή της η Ορχήστρα έχει να επιδείξει μια συνεχή παρουσία στα μουσικά πράγματα του τόπου, δίνοντας συναυλίες σε όλες τις πόλεις της ελεύθερης Κύπρου, καθώς και σε διάφορα φεστιβάλ και σε επίσημες εκδηλώσεις του κράτους. Παρουσιάζει ένα πλούσιο ρεπερτόριο με έργα από την εποχή μπαρόκ, την κλασική, τη ρομαντική και τη σύγχρονη εποχή, καθώς και έργα ελαφράς ελληνικής και ξένης μουσικής. Ετοιμάζει 25-30 προγράμματα κάθε χρόνο, τα οποία παρουσιάζει σε 60-70 περίπου συναυλίες σε όλες τις πόλεις της ελεύθερης Κύπρου και σε μερικές περιπτώσεις και στο εξωτερικό. Αυτή τη στιγμή η Ορχήστρα έχει 41 μέλη.

1.2.11.2 Καλλιτεχνικός Διευθυντής

Υπεύθυνος για τον καλλιτεχνικό προγραμματισμό της Ορχήστρας είναι ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής και Αρχιμουσικός Άλκης Μπαλτάς, ο οποίος είναι, επίσης, και ο κύριος μαέστρος της Ορχήστρας. Ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής είναι υπεύθυνος για τις αποφάσεις, όσον αφορά στους φιλοξενούμενους σολίστ και μαέστρους που συνεργάζονται με την ορχήστρα, καθώς και για τη διαμόρφωση του ετήσιου καλλιτεχνικού προγράμματος.

1.2.11.3 Καλλιτεχνικά Προγράμματα 2015

Μέσα στο 2015, η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου παρουσίασε περισσότερα από 30 διαφορετικά προγράμματα συναυλιών, περισσότερα από οποιαδήποτε άλλη χρονιά στην ιστορία της. Από αυτά,

τα 22 ήταν σειρές βραδινών συναυλιών σε όλες τις κύριες πόλεις της ελεύθερης Κύπρου (52 συνολικά συναυλίες), συμπεριλαμβανομένων και τριών παραστάσεων όπερας, μιας μουσικο-θεατρικής παράστασης και ενός προγράμματος συναυλιών σε ανοιχτούς χώρους. Η Σ.Ο.Κ. παρουσίασε, επίσης, τρεις σειρές εκπαιδευτικών και οικογενειακών συναυλιών (τέσσερις εκπαιδευτικές και δώδεκα οικογενειακές συναυλίες), δύο προγράμματα συναυλιών κοινωνικής προσφοράς (επτά συναυλίες), επτά προγράμματα συναυλιών μουσικής δωματίου με μουσικούς της Ορχήστρας (14 συναυλίες), καθώς και ένα πρόγραμμα μουσικής δωματίου σε σχολεία (τρεις συναυλίες).

Αξίζει να σημειωθεί ότι, μέσα στο 2015 έλαβαν χώρα με επιτυχία, οι ακροάσεις για πρόσληψη Κορυφαίου μουσικού στα Τύμπανα – Κρουστά (Απρίλιος 2015), αλλά και οι ακροάσεις για τους έκτακτους μουσικούς της Ορχήστρας (Ιούνιος 2015). Πραγματοποιήθηκαν, επίσης, οι ακροάσεις για νεαρούς σολίστ, οι οποίοι συνέπραξαν με την Ορχήστρα στο πλαίσιο του Προγράμματος «Συναυλίες Νέων Καλλιτεχνών – Το πρώτο βήμα», καθώς και οι ακροάσεις, για την επιλογή των νεαρών σολίστ που θα συμμετάσχουν στις εν λόγω συναυλίες το επόμενο έτος.

1.2.11.3.1 Βραδινές Συναυλίες

Το μεγαλύτερο μέρος των προγραμμάτων της Ορχήστρας αποτελούν οι βραδινές συναυλίες, οι οποίες πραγματοποιούνται σε τακτική βάση, κάθε 1-2 βδομάδες σε όλες τις πόλεις της Κύπρου. Το ρεπερτόριό τους είναι ποικίλο και περιλαμβάνει έργα από την εποχή του μπαρόκ μέχρι και τη σύγχρονη εποχή. Απευθύνονται στο ευρύ κοινό και έχουν κερδίσει ένα μεγάλο και πιστό ακροατήριο, το οποίο τις παρακολουθεί τακτικά. Η Ορχήστρα έδωσε 22 σειρές βραδινών συναυλιών μέσα στο 2015, με 52 συνολικά συναυλίες. Πιο αναλυτικά, 23 από αυτές δόθηκαν στη Λευκωσία, 11 στη Λεμεσό, 10 στη Λάρνακα και 7 στην Πάφο και 1 στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου.

Ανάμεσα στις σημαντικότερες συνεργασίες της Ορχήστρας, ήταν για φέτος η συμπαραγωγή μαζί με τον Θ.Ο.Κ της μουσικο-θεατρικής παράστασης «Όνειρο Καλοκαιρινής Νύχτας», στα πλαίσια του Διεθνούς Φεστιβάλ «Κύπρια 2015» (Σεπτέμβριος 2015). Σε αυτή την παράσταση, ο θεατρικός λόγος της ομώνυμης κωμωδίας του William Shakespeare έδωσε με τη ρυθμικά νευρώδη μουσική του Mendelssohn, μεταφέροντας το κοινό σε ένα ονειρικό κόσμο και αφήνοντας τις καλύτερες εντυπώσεις. Επιπλέον, συνεχίστηκε και για το 2015 η συνεργασία της Ορχήστρας με την εταιρεία Pafos Aphrodite Festival που μαζί με τη Ramfis Productions Avignon, μάγεψαν το κοινό με την όπερα του G. Rossini «La Cenerentola» (Σεπτέμβριος 2015).

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε και φέτος η σειρά συναυλιών «Συναυλίες Νέων Καλλιτεχνών – Το πρώτο βήμα» (Ιούνιος, Ιούλιος 2015). Οι συναυλίες αυτές, που πλέον έχουν εξελιχθεί σε θεσμό, έδωσαν την ευκαιρία σε πέντε ταλαντούχους νεαρούς Κύπριους σολίστ, οι οποίοι είχαν επιλεγεί κατόπιν ακρόασης από τον καλλιτεχνικό διευθυντή, να συμπράξουν με την Ορχήστρα και να προβάλουν το ταλέντο τους.

Ιδιαίτερα σημαντικό ήταν, για το 2015, το Πρόγραμμα συναυλιών «Ηρωικές Μουσικές Σελίδες», με δύο συναυλίες αφιερωμένες στην Ημέρα της Ανεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας (Οκτώβριος 2015). Στις συναυλίες παρουσιάστηκαν τα έργα του Ludwig van Beethoven, η εισαγωγή από τον Προμηθέα και Egmont, το οποίο βασίζεται στο ομώνυμο θεατρικό έργο του Goethe. Η σκηνική μουσική του Beethoven που αποτελεί, ίσως, το δραματικότερο και σπουδαιότερο σκηνικό του έργο, εξύμνησε με τον καλύτερο τρόπο, τον ηρωικό αγώνα του κυπριακού λαού. Επιπλέον, η Σ.Ο.Κ., σε συνεργασία με την Κυπριακή Επιτροπή Μνήμης 100ης επετείου της Αρμενικής Γενοκτονίας, παρουσίασε δύο συναυλίες με τίτλο «IN MEMORIAM», αφιερωμένες στην 100η επέτειο της

Αρμενικής Γενοκτονίας (Οκτώβριος 2015). Η Ορχήστρα, υπό τη διεύθυνση του Κύπριου μαέστρου Haig Utidjian, παρουσίασε το Έργο «Λειτουργία για έγχορδα» του Komitas (1869-1935) σε διασκευή για ορχήστρα εγχόρδων του Zareh Sahakiants, ένα έργο που αποτελεί δείγμα αρμενικής μουσικής, της υψηλότερης ομορφιάς και πνευματικότητας και συνδέεται, άμεσα, με την Αρμενική Γενοκτονία. Στην ίδια συναυλία η Σ.Ο.Κ. παρουσίασε και την αντιστικτική ελεγεία «Metamorphosen» για 23 σόλο έγχορδα, του σύγχρονου με τον Komitas, Richard Strauss. Το Έργο αυτό, θρηνεί την καταστροφή που προκάλεσε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος.

Η Σ.Ο.Κ. παρουσίασε για πρώτη φορά το καινοτόμο Πρόγραμμα συναυλιών σε ανοιχτούς χώρους «Η Ορχήστρα είναι η πόλη» που περιλάμβανε τραγούδια του Γ. Χατζηπιερί, από τον «Τεμπέλη Δράκο», έντεχνα ελληνικά τραγούδια του Μάνου Χατζηδάκι και δημοφιλή έργα κλασικής μουσικής (Μάιος 2015). Η Ορχήστρα πλαισιωνόταν από τους Φοίβο Δεληβοριά, Δώρο Δημοσθένους, Σοφία Παπάζογλου και Μαριαστέλλα Τζανουδάκη, οι οποίοι με τις μαγευτικές τους φωνές ταξίδεψαν όλους τους παρευρισκόμενους. Το Πρόγραμμα παρουσιάστηκε στο κατάμεστο Πάρκο Ακρόπολης, όπου περισσότερα από 3500 άτομα το παρακολούθησαν με ενθουσιασμό. Η μεγάλη επιτυχία που σημείωσε η συναυλία και ο ενθουσιασμός με τον οποίο το κοινό την αγάπησε, οδήγησαν τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή στην απόφαση για θεσμοθέτηση αυτού του Προγράμματος συναυλιών, εντάσσοντάς το στον καλλιτεχνικό προγραμματισμό και για το επόμενο έτος. Η συναυλία «Η Ορχήστρα είναι η πόλη» παρουσιάστηκε και στο, επίσης, υπερπλήρες Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου, στα πλαίσια των εορτασμών για τα τριαντάχρονά του.

Τέλος, το Ι.Σ.Ο.Κ στη συνεχή του προσπάθεια να προωθήσει και να συμβάλει στην περαιτέρω εκπαίδευση των μουσικών τόσο στην Κύπρο αλλά και στο εξωτερικό, διοργάνωσε σειρά από μαθήματα υψηλού επιπέδου (master classes) τα οποία απευθύνονταν σε τραγουδιστές όπερας και διευθυντές ορχήστρας. Υπό την καθοδήγηση δύο κορυφαίων στο είδος τους καθηγητών, του Julius Kalmar (για διευθυντές ορχήστρας) και Άρη Χριστοφέλη (για τραγουδιστές όπερας), οι καλύτεροι και πιο ταλαντούχοι μουσικοί της Κύπρου και του εξωτερικού έλαβαν περαιτέρω εκπαίδευση στον τομέα τους και είχαν την ευκαιρία να παρουσιαστούν με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, σε δύο συναυλίες (Ιούνιος 2015).

1.2.11.3.2 Εκπαιδευτικά/Οικογενειακά Προγράμματα

Η Ορχήστρα δίνει έμφαση και επενδύει στη μουσική εκπαίδευση, διοργανώνοντας εκπαιδευτικές, οικογενειακές συναυλίες, επισκέψεις μουσικών στα σχολεία, καθώς και μεγάλα προγράμματα με τη δημιουργική συμμετοχή μαθητών, ερμηνευτών και συνθετών, σε συνεργασία με τα τμήματα Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε οργανωμένη βάση ξεκίνησε το 1999 και έκτοτε οργανώνονται 3-7 τέτοια προγράμματα ετησίως. Αυτά, απευθύνονται σε μαθητές ηλικιών από 5-18 ετών, δηλαδή σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η Ορχήστρα επισκέπτεται όλες τις πόλεις, ώστε να δοθούν, όσο το δυνατόν, ίσες ευκαιρίες στα σχολεία όλων των επαρχιών. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα διαμορφώνεται ειδικά, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κάθε ηλικίας και, συνήθως, οι εκπαιδευτικές και οικογενειακές συναυλίες περιλαμβάνουν αφήγηση ή παρουσίαση και προβολή εικόνων.

Το 2015 πραγματοποιήθηκαν δύο σειρές εκπαιδευτικών και τρεις οικογενειακών συναυλιών. Συνολικά δόθηκαν τέσσερις εκπαιδευτικές και δώδεκα οικογενειακές συναυλίες, έντεκα εκ των οποίων ήταν στη Λευκωσία, δύο στην Πάφο, δύο στη Λάρνακα και μία στη Λεμεσό. Συγκεκριμένα, η Σ.Ο.Κ. σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και τον Σύνδεσμο Ιδιωτικής Προσχολικής Εκπαίδευσης Κύπρου (Σ.Ι.Π.Ε.Κ.), ζωντάνεψε

ξανά και με μεγάλη επιτυχία, ένα από τα διασημότερα μουσικά παραμύθια, «Ο Πέτρος και ο λύκος» του Sergei Prokofiev (1891-1953) υπό τη διεύθυνση του κ. Άλκη Μπαλτά και με αφήγηση από τον Πέτρο Γιωρκάτζη (Φεβρουάριος, Οκτώβριος 2015).

Με το Πρόγραμμα «Μουσικό Ταξίδι στη Μεσόγειο», η Σ.Ο.Κ. ταξίδεψε μικρούς και μεγάλους στα μουσικά ακούσματα της Μεσογείου με σταθμούς σε Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Κύπρο (Απρίλιος, Ιούλιος 2015). Παρουσιάστηκαν έργα που εκφράζουν τη ζωντάνια, το πάθος και την ξεγνοιασιά του μεσογειακού ταπεραμέντου και τοπίου και ακούστηκαν έργα των Rossini, Tarrega, Chabrier, ελληνικά και κυπριακά δημοτικά και παραδοσιακά τραγούδια, καθώς, επίσης και το ομώνυμο Έργο του κύριου Άλκη Μπαλτά, «Ταξίδι στη Μεσόγειο».

Το σύνολο "Allegro Vivace" της Σ.Ο.Κ., υπό τη διεύθυνση των μαέστρων Άλκη Μπαλτά και Γιάννη Χατζηλοϊζου, παρουσίασε τη μουσική παράσταση «Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων», ερεθίζοντας με τον πιο συναρπαστικό και καλαίσθητο τρόπο τη δημιουργική φαντασία μικρών και μεγάλων (Νοέμβριος, Δεκέμβριος 2015). Στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα, μελωδίες από ταινίες της Disney, καθώς και ελεύθερες προσαρμογές αποσπασμάτων από έργα μεγάλων συνθετών της κλασικής μουσικής (Haydn, Beethoven, Schubert, Tchaikovsky, Prokofiev, κ.ά.), συνδυάστηκαν με την παραστατική αφήγηση του γνωστού παραμυθιού του Lewis Carol από τον ηθοποιό Πέτρο Γιωρκάτζη και με προβολή διαφανειών. Σημειώνεται ότι, σύνολο το "Allegro Vivace", που στελεχώνεται από μουσικούς, οι οποίοι έχουν επιλεγεί μετά από ακροάσεις, με σκοπό να συμμετέχουν ως έκτακτοι, σε δραστηριότητες του Ι.Σ.Ο.Κ., στοχεύει, μέσω των προγραμμάτων που παρουσιάζει, στη διάδοση της χαράς (Allegro) της Μουσικής, με έντονο και ζωηρό τρόπο (Vivace).

Τέλος, τρία σύνολα μουσικής δωματίου με μουσικούς της Σ.Ο.Κ., έδωσαν συναυλίες σε δημοτικά σχολεία και γυμνάσια, με ειδικά επιλεγμένα έργα από το κλασικό ρεπερτόριο, διασκευές από το ρεπερτόριο δημοφιλούς μουσικής και τρία μουσικά παραμύθια (Οκτώβριος 2015). Οι συναυλίες αυτές, που διοργανώθηκαν σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, αποσκοπούσαν στο να φέρουν την ποιοτική μουσική δωματίου κοντά στους νέους.

1.2.11.3.3 Συναυλίες Κοινωνικής Προσφοράς

Ένας από τους στόχους της ορχήστρας είναι η προώθηση της ορχηστρικής μουσικής παγκύπρια. Αυτό επιτυγχάνεται σε μεγάλο βαθμό και μέσω των προγραμμάτων κοινωνικής προσφοράς και αποκέντρωσης. Αυτά απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό, το οποίο δεν έχει συχνά την ευκαιρία να επισκεφθεί τις βραδινές συναυλίες της Ορχήστρας ή που δεν είχε ποτέ την ευκαιρία να δει ή να ακούσει κλασική ή ορχηστρική μουσική. Στο πλαίσιο αυτό, η Ορχήστρα επισκέπτεται χωριά και κοινότητες σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου, παρουσιάζοντας έργα δημοφιλούς κλασικής και ελαφράς ορχηστρικής μουσικής με παράλληλη σύντομη παρουσίασή τους, ώστε να γίνουν ακόμη πιο προσιτά και αγαπητά στο κοινό. Οι συναυλίες απευθύνονται σε διάφορες κοινωνικές ομάδες, όπως κοινότητες της υπαίθρου, στρατιώτες, ένοικους διαφόρων ιδρυμάτων, τουρίστες κ.λπ. και προσφέρονται δωρεάν σε συνεργασία με δήμους, κοινότητες, διευθύνσεις σχολείων και διαφόρων ιδρυμάτων.

Μέσα στο 2015, η Ορχήστρα παρουσίασε το πρόγραμμα «Μουσικό Ταξίδι στη Μεσόγειο» (βλ. άνωθι), με συναυλίες σε Λευκωσία, Πάφο, Κλήρου, Αλάμπρα και Πλάτρες (Απρίλιος 2015). Στο ίδιο πλαίσιο, η Ορχήστρα σε συνεργασία με το Φιλανθρωπικό Σωματείο «Βαγόνι Αγάπης» παρουσίασε και τη Χριστουγεννιάτικη Συναυλία με δημοφιλή κλασικά Χριστουγεννιάτικα κομμάτια των J. S. Bach,

Praetorius, Corelli, Mozart, Μπαλτά και χριστουγεννιάτικες άριες και τραγούδια σε ενορχήστρωση/επεξεργασία Άλκη Μπαλτά (Δεκέμβριος 2015).

1.2.11.3.4 Καλλιτέχνες

Εκτός από τον αρχιμουσικό της Ορχήστρας, Άλκη Μπαλτά, την Ορχήστρα διηύθυναν εντός του 2015 γνωστοί διεθνώς μαέστροι, όπως οι Plamen Djouroff, Λίζα Ξανθοπούλου, Julius Kalmar, Haig Utidjian, Γεώργιος Βράνος, καθώς και ο Κύπριος μαέστρος και καλλιτεχνικός διευθυντής της Σ.Ο.Ν.Κ. Γιώργος Κουντούρης. Ανάμεσα στους καταξιωμένους σολίστ με τους οποίους συνεργάστηκε η Ορχήστρα περιλαμβάνονται, οι Carlo Torlontano, Yuri Zhislin, Χρύσω Μακαρίου, Κύρος Πατσαλίδης, Φοίβος Δεληβοριάς, Αλίκη Χρυσοχού, Denis Patkovic, Ζωή Νικολαΐδου, Μαργαρίτα Συγγενιώτου, Βασίλης Καβάγιας, Βαγγέλης Μανιάτης.

1.2.11.3.5 Ρεπερτόριο

Το ρεπερτόριο ήταν ιδιαίτερα ποικίλο με διάφορα είδη της δυτικής κλασικής μουσικής από την Αναγέννηση μέχρι τη σύγχρονη εποχή, συμπεριλαμβανομένων και πολλών έργων Κύπριων συνθετών. Ενδεικτικά, παρουσιάστηκαν, ανάμεσα σε άλλα, και έργα των Handel, Mozart, Rossini, Haydn, Bach, Piazzolla, Beethoven, Chopin, Saint-Saens, Mendelssohn, Tchaikovsky, Wagner, Korsakov, Stostakovich, Poulenc, Liszt, Brahms, Prokofiev και de Falla. Τη σύγχρονη κυπριακή κλασική μουσική αντιπροσώπευσαν έργα των: Αθηνόδωρου, Βήχα, Γιαγκόπουλου, Γεωργιάδη, Καμέρη, Σάββα. Παράλληλα, ένα μέρος του ρεπερτορίου αποτελείτο από δημοφιλή ελαφρά κλασική μουσική, ορχηστρικά έργα των Χατζηδάκι και Θεοδωράκη, Μπαλτά, Σκαλκώτα, καθώς, επίσης και ορχηστρικές διασκευές, κυπριακής παραδοσιακής μουσικής και τραγουδιών.

1.2.11.3.6 Συναυλίες Μουσικής Δωματίου

Οι μουσικοί της Ορχήστρας, σε εθελοντική βάση οργανώνονται σε σύνολα μουσικής δωματίου και προτείνουν στον Καλλιτεχνικό Διευθυντή το πρόγραμμα που θα ήθελαν να παρουσιάσουν, διάρκειας περίπου μιας ώρας. Οι συναυλίες μουσικής δωματίου δίνονται περίπου μια φορά τον μήνα, Σάββατο και Κυριακή απόγευμα. Απευθύνονται σε άτομα που θα ήθελαν να απολαύσουν μέσα στο σαββατοκύριακο τους μια μουσική εμπειρία ζωντανής κλασικής μουσικής και σε άτομα που δεν έχουν τη δυνατότητα να επισκέπτονται βραδινές συναυλίες της ορχήστρας συχνά. Μέσα στο 2015 παρουσιάστηκαν επτά προγράμματα μουσικής δωματίου, με 14 συνολικά συναυλίες σε Λευκωσία, Λεμεσό, Πάφο, Παραλίμνι και Τάλα.

1.2.11.4 Κοινό

Το 2015 τις συναυλίες της ορχήστρας παρακολούθησαν γύρω στα 17,000 άτομα. Περίπου 12,000 παρακολούθησαν τις βραδινές συναυλίες, 1300 τις συναυλίες κοινωνικής προσφοράς, 1300 τις εκπαιδευτικές, 1300 τις οικογενειακές και 1,000 τις συναυλίες μουσικής δωματίου· (τα στοιχεία βασίζονται σε υπολογισμούς, σύμφωνα με τις πωλήσεις εισιτηρίων μέχρι και τις 26 Νοεμβρίου 2015). Το κοινό αποτελείται από άτομα όλων των ηλικιών που προέρχονται από όλες τις κοινότητες που ζουν στην Κύπρο. Τις βραδινές συναυλίες παρακολουθούν άτομα από 15 ετών και άνω, αρκετά νεαρά ζευγάρια, νεαρά άτομα και μεσήλικες, καθώς και συνταξιούχοι. Το μεγαλύτερο μέρος το ακροατηρίου των οικογενειακών συναυλιών αποτελείται από παιδιά κάτω των 12 ετών, ενώ τις συναυλίες κοινωνικής προσφοράς και μουσικής δωματίου επισκέπτεται μικτό ακροατήριο.

1.2.12 Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου

1.2.12.1 Η Ορχήστρα

Με περισσότερα από 80 μέλη ηλικίας 9 μέχρι 26 χρονών, τα οποία επιλέγονται μέσω ακροάσεων, η Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου αποτελεί το πιο σημαντικό μουσικό σύνολο νέων στη χώρα

μας. Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Εθνικών Ορχηστρών Ευρώπης (E.F.N.Y.O.), λειτουργεί στα υψηλότερα καλλιτεχνικά επίπεδα, προωθώντας τη μουσική, προετοιμάζοντας τους νεαρούς μουσικούς για τις επαγγελματικές τους σταδιοδρομίες και κτίζοντας το μελλοντικό ακροατήριο. Στη διάρκεια της 25ετούς της ιστορίας, η Σ.Ο.Ν.Κ. παρουσίασε εκατοντάδες συναυλίες τόσο στην Κύπρο, όσο και το εξωτερικό, καλύπτοντας ένα μεγάλο φάσμα μουσικού ρεπερτορίου και προσφέροντας την ευκαιρία σε χιλιάδες συμπολίτες μας να παρακολουθήσουν συναυλίες κλασικής μουσικής.

Η Σ.Ο.Ν.Κ. παρουσιάζει 3-5 μεγάλες συναυλίες ετησίως με σύνολο περίπου 3,000 ακροατές, οι οποίες δίνονται συνήθως κατά τους μήνες Σεπτέμβριο, Δεκέμβριο και Απρίλιο. Τα 5 μόνιμα κλιμάκια της Ορχήστρας παρουσιάζονται σε 30 περίπου εκδηλώσεις κάθε χρόνο, όπως η ετήσια Εκπαιδευτική Έκθεση, διεθνή συνέδρια, η Βράβευση του Διαγωνισμού Σχολείων της Ευρώπης, καθώς και σε διάφορες πολιτειακές και φιλανθρωπικές εκδηλώσεις.

1.2.12.2 Θερινή και Εαρινή Μουσική Κατασκήνωση

Σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων είναι η Θερινή Μουσική Κατασκήνωση, με διεθνή συμμετοχή, καθώς και η Εαρινή Μουσική Κατασκήνωση στον Πεδουλά, στον χώρο του Γυμνασίου Πεδουλά. Στη διάρκεια της Θερινής Κατασκήνωσης η Ορχήστρα με 80 περίπου παιδιά, κυρίως από την Κύπρο, αλλά και με συμμετοχές από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, ετοιμάζει απαιτητικό πρόγραμμα του συμφωνικού ρεπερτορίου, το οποίο παρουσιάζει σε συναυλία ή συναυλίες τον Σεπτέμβριο. Από το 2007 έως και το 2013 οι συναυλίες αυτές εντάχθηκαν στο Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια».

1.2.12.3 Μουσικό Εργαστήρι

Ιδιαίτερα σημαντική δραστηριότητα της Σ.Ο.Ν.Κ. αποτελεί το Μουσικό Εργαστήρι, το οποίο λειτουργεί ως η ακαδημία της Ορχήστρας από το 1990, προσφέροντας σε ταλαντούχα παιδιά ειδικευμένη εκπαίδευση σε όλα τα όργανα της Συμφωνικής Ορχήστρας. Σε αυτό φοιτούν 64 νέοι ταλαντούχοι μουσικοί με κορυφαίους εκπαιδευτές, οι οποίοι επιλέγονται από ειδική επιτροπή κατόπιν διαγωνισμού, δημιουργώντας τη βάση για τη μελλοντική επαγγελματική ενασχόληση με την κλασική μουσική στην Κύπρο. Πέραν των 100 παιδιών-υπότροφρων του εργαστηρίου έχουν γίνει δεκτά σε σπουδαίες τριτοβάθμιες μουσικές σχολές του εξωτερικού.

1.2.12.4 Καλλιτεχνική Διεύθυνση

Καλλιτεχνικοί Διευθυντές/Αρχιμουσικοί της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων υπήρξαν οι Μιχάλης Σταυρίδης και Άγις Ιωαννίδης. Από τον Ιανουάριο του 2013, τη θέση αυτή ανέλαβε ο Γιώργος Κουντούρης.

1.2.13 Καλλιτεχνικά Προγράμματα 2015

1.2.13.1 Σ.Ο.Ν.Κ.

Για το 2015, η Σ.Ο.Ν.Κ. είχε έντονη και σημαντική δράση, αφού παρουσίασε ένα πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα και συνέπραξε με σημαντικά ονόματα της εγχώριας και διεθνούς σκηνής.

Η Σ.Ο.Ν.Κ. διοργάνωσε το 2015, ίσως την πιο μεγαλεπήβολη παραγωγή στην ιστορία της, τη μεγάλης κλίμακας παραγωγή της δραματικής όπερας «Cavalleria Rusticana» του Ιταλού συνθέτη Pietro Mascagni υπό την Καλλιτεχνική Διεύθυνση του Γιώργου Κουντούρη (Απρίλιος 2015). Η όλη παραγωγή αποτέλεσε στην ουσία ένα πρωτοπόρο μουσικο-εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο ασχολήθηκε αποκλειστικά με νεαρά talέντα, αποσκοπώντας στην εξέλιξη των υφιστάμενων μουσικών θεσμών της χώρας μας. Σε αυτήν ενεπλάκησαν 200 περίπου μαθητές, εκπαιδευτές και

επαγγελματίες από Κύπρο, Ευρώπη, Ρωσία και Ισραήλ. Η διανομή αποτελείτο από νεαρούς σολίστ του λυρικού τραγουδιού από Κύπρο, Ελλάδα, Βουλγαρία και Ρωσία, καθώς και τη Χορωδία του Μουσικού Λυκείου Λευκωσίας, ενώ η ομάδα παραγωγής στελεχώθηκε από έμπειρους Κύπριους επαγγελματίες, κορυφαίους στον τομέα τους. Οι εργασίες και η προετοιμασία της *Cavalleria Rusticana* ξεκίνησαν από τον Αύγουστο του προηγούμενου έτους, στο πλαίσιο της καθιερωμένης Θερινής Μουσικής κατασκήνωσης της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων στο Γυμνάσιο του Πεδουλά. Το κοινό της Κύπρου είχε την ευκαιρία να απολαύσει τους καρπούς της φιλόδοξης αυτής νεανικής παραγωγής σε δύο μοναδικές παραστάσεις, που καθήλωσαν όσους τις παρακολούθησαν.

Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αγίας Νάπας, ο διάσημος Έλληνας τενόρος Μάριος Φραγκούλης και η διεθνούς φήμης σοπράνο Deborah Myers, συνεργάστηκαν για πρώτη φορά με τη Σ.Ο.Ν.Κ. και παρουσίασαν το εξαιρετικό Πρόγραμμα «Beautiful Things», που περιλάμβανε τραγούδια από musical, κομμάτια από το ελληνικό ρεπερτόριο με συνθέσεις των μεγάλων Ελλήνων συνθετών, καθώς και κομμάτια από το διεθνές ρεπερτόριο (Σεπτέμβριος 2015). Το εντυπωσιακό αυτό Πρόγραμμα παρουσιάστηκε σε Λευκωσία και Λεμεσό. Η Σ.Ο.Ν.Κ. παρουσίασε, επίσης, σε Λευκωσία και Λεμεσό, τη σειρά συναυλιών «Μυστικό Τοπίο», σε συνεργασία με τη γνωστή τραγουδίστρια Αλκηστη Πρωτοψάλτη (Μάιος 2015).

Από τις πιο σημαντικές συνεργασίες της Σ.Ο.Ν.Κ. για φέτος, ήταν αυτή με τον διεθνούς φήμης Κύπριο πιανίστα Συμπριέν Κατσαρή, για το Πρόγραμμα «ΠΙΟΤΡ ΙΛΙΤΣ ΤΣΑΪΚΟΦΣΚΙ: Δύναμη και Πάθος» (Δεκέμβριος 2015). Σε αυτό το ζωντανό μουσικο-βιογραφικό ντοκιμαντέρ, το κοινό είχε την ευκαιρία να απολαύσει αποσπάσματα από τα πιο γνωστά και αγαπητά έργα του Ρώσου μουσουργού και να παρακολουθήσει μέσω μιας συναρπαστικής αφήγησης και οπτικού υλικού, τα σημαντικότερα γεγονότα της δραματικής και παθιασμένης ζωής του.

1.2.13.2 Μουσικό Εργαστήρι

Η τρίτη ετήσια μεγάλη συναυλία του Μουσικού Εργαστηρίου, η οποία θεσπίστηκε από τον νέο καλλιτεχνικό διευθυντή, έλαβε χώρα στα τέλη Ιουνίου στο Θέατρο Παλλάς. Σε αυτήν την καθόλα συναρπαστική συναυλία, έλαβαν μέρος οι αριστούχοι μαθητές του εργαστηρίου, ξεσηκώνοντας το κοινό που την παρακολούθησε.

1.2.13.3 Κλιμάκια Σ.Ο.Ν.Κ.

Τα κλιμάκια της ορχήστρας και του Μουσικού εργαστηρίου (κουιντέτο ξύλινων πνευστών, κουιντέτο χάλκινων πνευστών, σύνολο εγχόρδων, σύνολο κρουστών και μπάντα πνευστών) παρουσιάστηκαν σε είκοσι διαφορετικές εκδηλώσεις, κατόπιν πρόσκλησης από διάφορους φορείς και οργανισμούς. Εξάλλου, κύριο χαρακτηριστικό των δραστηριοτήτων της Σ.Ο.Ν.Κ. είναι η εξωστρέφεια και η συνεχής διάθεση συνεργασίας με πολιτιστικούς και άλλους φορείς του τόπου. Ανάμεσα σε άλλα, τα κλιμάκια της Σ.Ο.Ν.Κ. εμφανίστηκαν σε εκδηλώσεις που διοργάνωσαν οι Πρεσβείες της Ολλανδίας, του Ισραήλ και της Βραζιλίας, ο Αντι-ναρκωτικός Σύνδεσμος Κύπρου στο Προεδρικό Μέγαρο, ο Οργανισμός Νεολαίας, η εφημερίδα Φιλελεύθερος, το American Heart Institute, το Σωματείο Φιλόπτωχος, η εταιρία PWC, ο Δήμος Λάρνακας και το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας. Εμφανίστηκαν, επίσης, στην Εκπαιδευτική Έκθεση 2015, αλλά και στις εορταστικές εκδηλώσεις για τα πενήντάχρονα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

1.2.14 Κινηματοθέατρο Παλλάς

1.2.14.1 Γενική Περιγραφή και ιστορικό

Το Κινηματοθέατρο Παλλάς δημιουργήθηκε στις αρχές του 1950 ως πρωτοβουλία μιας ομάδας αστών. Αρχιτέκτονας του Κινηματοθεάτρου ήταν ο Τότης Σταυρινίδης και μαζί του στην ομάδα

διαχείρισης ήταν οι Chirilli de Nores, Μιχάλης Σταυρινίδης, Γ. Χορτοβατσής και Σπύρος Παπαγεωργίου. Η χρυσή εποχή του Παλλάς καταγράφηκε κατά τις δεκαετίες του '50 και '60 - μέχρι το '74. Την εποχή αυτή το Παλλάς λειτουργούσε και ως κινηματογράφος αλλά και ως θέατρο, φιλοξενώντας γνωστούς θιάσους από το εξωτερικό. Μετά το 1974 ρίχνει την ποιότητα του ως κινηματογράφος με επιπρόσθετες χρήσεις του μέχρι τα τέλη του 1990, όταν το αγοράζουν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το Κινηματοθέατρο αναπαλαιώνεται από εθνικά και ευρωπαϊκά κονδύλια. Μετά την κατάρρευση του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας το 2008, η διαχείριση του μεταβιβάζεται στον Δήμο Λευκωσίας και μετέπειτα, από τον Ιανουάριο 2015, στο Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου.

1.2.14.2 Παραχωρήσεις του Θεάτρου

Ως σπίτι της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, το "Παλλάς" φιλοξένησε πέρα από σαράντα συναυλίες της Ορχήστρας, του Μουσικού Συνόλου "Allegro Vivace" και της Μουσικής Δωματίου. Επίσης, φιλοξένησε περίπου σαράντα παραστάσεις του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, του Δήμου Λευκωσίας και των συνεργατών του. Επιπρόσθετα, το Κινηματοθέατρο χρησιμοποιήθηκε και από άλλους πολιτιστικούς και μη φορείς για καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και συνέδρια (σαράντα εκδηλώσεις περίπου), κάτι το οποίο επέφερε επιπρόσθετο οικονομικό όφελος για το Ίδρυμα, συμβάλλοντας στην οικονομική του βιωσιμότητα.

1.2.15 Γραφείο "Δημιουργική Ευρώπη"

Εντός του 2015 έχουν γίνει όλες οι απαραίτητες ενέργειες ώστε από την 01/01/2016 το Ίδρυμα να αναλάβει τη λειτουργία του Γραφείου "Δημιουργική Ευρώπη" της Κύπρου (Creative Europe Desk Cyprus).

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» είναι ένα νέο πρόγραμμα της Ε.Ε. που υποστηρίζει τον Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό και τον Δημιουργικό Τομέα, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να αυξήσουν τη συμβολή τους στην απασχόληση και την ανάπτυξη. Με προϋπολογισμό ύψους 1,46 δισ. ευρώ για την περίοδο 2014 - 2020, θα υποστηρίξει δεκάδες χιλιάδες καλλιτέχνες και επαγγελματίες του πολιτιστικού και του οπτικοακουστικού τομέα, καθώς και οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στις τέχνες του θεάματος, στις καλές τέχνες, στις εκδόσεις, στις ταινίες, στην τηλεόραση, στη μουσική, σε διατομεακές τέχνες, στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς και στη βιομηχανία των βιντεοπαιχνιδιών. Η χρηματοδότηση θα τους επιτρέψει να δραστηριοποιηθούν σε όλη την Ευρώπη, να απευθυνθούν σε νέα ακροατήρια και να αναπτύξουν τις δεξιότητες που απαιτούνται στην ψηφιακή εποχή.

Γραφεία (πρώην Σημεία Επαφής) για το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» λειτουργούν σε κάθε χώρα που λαμβάνει μέρος στο Πρόγραμμα. Τα Σημεία Επαφής βοηθούν στην ενίσχυση και προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με το Πρόγραμμα, στη διάχυση αποτελεσμάτων και προσφέρουν τεχνική υποστήριξη στους πολιτιστικούς φορείς που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα. Επίσης, διασφαλίζουν την σύμπραξη με άλλες ευρωπαϊκές και εθνικές πρωτοβουλίες, με διατομεακή προσέγγιση. Ως εκ τούτου, έχει δημιουργηθεί λεπτομερές σχέδιο δράσης του Γραφείου από τη Διοίκηση του Ιδρύματος, το οποίο θα τεθεί σε εφαρμογή εντός του 2016, κατόπιν έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

1.2.16 Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης Κύπρου

Τον Ιούλιο του 2008, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ξεκίνησε η λειτουργία του Κέντρου Μουσικής Πληροφόρησης Κύπρου, με στόχο να προσφέρει μία πληθώρα υπηρεσιών στους Κύπριους συνθέτες, μουσικούς, εκπαιδευτές, σπουδαστές και γενικότερα στο μουσικόφιλο κοινό της Κύπρου. Το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης τυγχάνει διαχείρισης από τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου και βρίσκεται κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού μέσω των

ex officio λειτουργών του Υπουργείου που συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου.

Πρωταρχικό μέλημα του Κέντρου είναι η δημιουργία ενός Αρχείου Κυπριακής Μουσικής. Στόχος του είναι να συγκεντρώνει και να διατηρεί τα έργα των Κύπριων συνθετών σε μια φιλική προς τον χρήστη βάση δεδομένων, παρέχοντας πρόσβαση σε αυτά στο ευρύτερο κοινό της Κύπρου, προσφέροντας τις παρτιτούρες των έργων αυτών μαζί με οπτικοακουστικό και βιογραφικό υλικό, καθώς και ερευνητικές πηγές.

Το Κέντρο, επιπλέον, προσφέρει στο κοινό της Κύπρου πληροφορίες σχετικές με την τοπική μουσική ζωή, συνεισφέρει στην ευρύτερη πολιτιστική ανάπτυξη, ενημερώνει το κοινό για τα επιτεύγματα των τοπικών καλλιτεχνών.

Το Κέντρο είναι επίσημο μέλος της Διεθνούς Ένωσης Κέντρων Μουσικής Πληροφόρησης (I.A.M.I.C.) από το 2010 και συμμετέχει στις ετήσιες συνδιασκέψεις, καθώς και σε όλες τις εργασίες της. Από το 2012, το Κέντρο συμμετέχει στο τριετές Ευρωπαϊκό πρόγραμμα “MINSTREL” (Music Network Supporting Trans-national exchange and dissemination of music Resources at European Level), το οποίο επιχορηγείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και γίνεται σε συνεργασία με άλλα δέκα Κέντρα Μουσικής Πληροφόρησης του εξωτερικού (Ελλάδα, Βέλγιο, Σλοβακία, Αυστρία, Πολωνία, Κροατία, Τσεχία, Πορτογαλία, Λετονία και Σλοβενία).

Κύριοι άξονες του Προγράμματος είναι:

- Η δημιουργία μιας «πλατφόρμας» συνεργασίας για τα Κέντρα Μουσικής Πληροφόρησης (ΚΜΠ) βασισμένη στις διαδικτυακές τεχνολογίες.
- Η δημιουργία μιας διαδικτυακής βάσης δεδομένων, αφιερωμένης στα τοπικά μουσικά σχήματα.
- Η διοργάνωση μουσικών εκδηλώσεων (συναυλίες, φεστιβάλ, show cases) που περιλαμβάνουν την ανταλλαγή μουσικών σχημάτων από όλες τις χώρες που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα.
- Η δημιουργία ενός artists' – composers' residency programme, το οποίο θα διαχειρίζονται οι συμμετέχοντες στο Πρόγραμμα και θα αφορά συνθέτες και μουσικούς.
- Η δημιουργία «εργαλείων» για την προώθηση, προβολή και διάδοση του έργου των Κ.Μ.Π. και συγκεκριμένα μέσω της ανάπτυξης της «διαδικτυακής πλατφόρμας».
- Η ανάπτυξη ενός προγράμματος ανταλλαγής των μουσικών επαγγελματιών που εργάζονται στα Κέντρα Μουσικής Πληροφόρησης.

Δραστηριότητες του Κέντρου Μουσικής Πληροφόρησης για το 2015

Εργαστήρια και σεμινάρια σύνθεσης και μουσικής παραγωγής – Μουσικό Χωριό «Φέγγαρος»

Σε συνεργασία με τον πολιτιστικό οργανισμό Λουβάνα Δίσκοι, διοργανώθηκε, στα πλαίσια του Μουσικού Χωριού «Φέγγαρος», σειρά σεμιναρίων και εργαστηρίων με στόχο την ανάπτυξη και αξιοποίηση του πρωτογενούς μουσικού υλικού από νέους μουσικούς και συνθέτες. Τα σεμινάρια σχεδιάστηκαν σε συνεργασία και παραδόθηκαν από τους Barnaby Keen και Jonathan Clayton, Άγγλους μουσικούς παραγωγούς με πολυετή πείρα στην ευρωπαϊκή μουσική βιομηχανία. Το υλικό που αναπτύχθηκε μέσα από τη διαδικασία των workshops θα ηχογραφηθεί σε επαγγελματικό στούντιο, υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευτών /παραγωγών μέσα στο 2016, με στόχο την έκδοσή του σε CD, συνοδευόμενου με πληροφοριακό υλικό για το Πρόγραμμα.

Συνεργασία με άλλους φορείς στην Κύπρο για την προβολή και διάσωση της Κυπριακής μουσικής δημιουργίας

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος “MINSTREL”, το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης ανταποκρίθηκε θετικά στην πρόσκληση για συνεργασία με το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού, ενσωματώνοντας ένα Μουσικό Τμήμα στα πλαίσια 10ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ που πραγματοποιήθηκε στη Λεμεσό, στις 1-9 Αυγούστου 2015. Το Μουσικό Τμήμα του Φεστιβάλ

κινήθηκε σε τέσσερις ενότητες: α) Ανάθεση σε Κύπριο συνθέτη, σύνθεσης μουσικής επένδυσης για το θρυλικό «βουβό» ντοκιμαντέρ του Dziga Vertov, «Ο Άνθρωπος με την Κινηματογραφική Μηχανή», το οποίο έχει ψηφιστεί πρόσφατα από 300 κριτικούς και σκηνοθέτες ως το καλύτερο ντοκιμαντέρ όλων των εποχών σε ψηφοφορία που διοργάνωσε το έγκριτο περιοδικό Sight & Sound του British Film Institute, β) προβολή τριών ντοκιμαντέρ μουσικού ενδιαφέροντος στο κυρίως πρόγραμμα του φεστιβάλ, γ) διοργάνωση τριών workshops/seminars μουσικού ενδιαφέροντος, στα πλαίσια της σειράς workshops του Φεστιβάλ και, δ) διοργάνωση μουσικής συναυλίας για τη λήξη του Φεστιβάλ.

2^ο Cyprus Jazz & World Music Showcase

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μαζί με το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης και το Θέατρο Ριάλτο, αναγνωρίζοντας την παρουσία και τις επιρροές που η τζαζ και οι μουσικές του κόσμου ασκούν τα τελευταία χρόνια στη σύγχρονη κυπριακή μουσική δημιουργία, διοργάνωσαν τον Νοέμβριο του 2015 το 2ο Cyprus Jazz & World Music Showcase, παρουσιάζοντας σημαντικά έργα, συνθέτες και βιρτουόζους μουσικούς διεθνούς εμβέλειας. Στόχος της διοργάνωσης αυτής είναι να αναδείξει, ενισχύσει και προωθήσει συνθέτες και μουσικούς που ζουν και εργάζονται στην Κύπρο, συμβάλλοντας έτσι στην επικοινωνία του κοινού με τους δημιουργούς και τις μουσικές αυτές, καθώς και στην ανάπτυξη συνεργασιών στην Κύπρο και το εξωτερικό. Σημαντικές προσωπικότητες από τον διεθνή μουσικό χώρο προσκλήθηκαν σε αυτή την πρώτη διοργάνωση, προωθώντας τους σύγχρονους δημιουργούς της Κύπρου και αναπτύσσοντας γέφυρες και συνεργασίες με φορείς του εξωτερικού.

Συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις μουσικής

Το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης συμμετείχε και το 2015 στις διεθνείς εκθέσεις μουσικής WOMEX και Classical: Next, σε κοινό περίπτερο με άλλα μέλη του International Association of Music Information Centers, προβάλλοντας την μουσική ζωή της Κύπρου μέσα από τη διανομή πληροφοριακού υλικού, καθώς και συμμετέχοντας σε panel discussions που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια των εκθέσεων.

1.3 ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

1.3.1 ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

Οι αγορές έργων τέχνης από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού γίνονται με σκοπό την ενθάρρυνση της καλλιτεχνικής δημιουργίας και κυρίως τη δημιουργία μιας Κρατικής Συλλογής έργων τέχνης μέσα από την οποία να τεκμηριώνεται, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, η πορεία της νεότερης και σύγχρονης κυπριακής τέχνης από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέχρι σήμερα.

Παράλληλα, τα έργα αυτά χρησιμοποιούνται για την οργάνωση εκθέσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό, καθώς και για τη διακόσμηση του Προεδρικού Μεγάρου, των κτηρίων των πρεσβειών της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, των Γραφείων των Υπουργών, και των Γενικών Διευθυντών Υπουργείων. Οι αγορές έργων τέχνης γίνονται βάσει εισηγήσεων της Επιτροπής Επιλογής Έργων Τέχνης για Αγορά, που απαρτίζεται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες του χώρου των εικαστικών τεχνών.

Κατά το 2015 αγοράστηκαν τριάντα τέσσερα έργα τέχνης, με στόχο τον εμπλουτισμό της συλλογής της Κρατικής Πινακοθήκης Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης. Κατά το 2015 συνεχίστηκε, επίσης, ο θεσμός της έκδοσης καταλόγων με τα αποκτήματα της Κρατικής Συλλογής με την έκδοση των καταλόγων για τις αγορές των ετών 2007 έως 2012.

1.3.2 ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης στεγάζει σε μόνιμη βάση την Κρατική Συλλογή Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης. Στην Πινακοθήκη τηρείται αρχείο καλλιτεχνών, το οποίο περιλαμβάνει βιογραφικά και εργογραφικά τους στοιχεία, αρχείο διαφανειών και αρχείο φωτογραφιών. Λειτουργεί, επίσης, βιβλιοθήκη τέχνης, η οποία εμπλουτίζεται συστηματικά με εκδόσεις του τομέα της ιστορίας και θεωρίας της τέχνης, καταλόγους μεγάλων διεθνών εκθέσεων, μονογραφίες σημαντικών ιστορικών και σύγχρονων καλλιτεχνών κ.ά.

Μετά τη φωταγώγηση της Κρατικής Πινακοθήκης και την αναβάθμιση των συστημάτων ασφάλειας, κατά το 2015, ολοκληρώθηκαν, επίσης, οι εργασίες αναβάθμισης των μέτρων φυσικής ασφάλειας του κτηρίου, καθώς και η εγκατάσταση Κλειστού Συστήματος Παρακολούθησης. Παράλληλα, ολοκληρώθηκε η διαδικασία ανάθεσης των εργασιών αναδιαμόρφωσης του κτηρίου Σ.Π.ΕΛ., στην περιοχή Πύλης Αμμοχώστου, το οποίο προορίζεται να λειτουργήσει ως Παράρτημα της Κρατικής Πινακοθήκης, φιλοξενώντας τα πιο σύγχρονα έργα της Κρατικής Συλλογής, καθώς και περιοδικές εκθέσεις από την Κύπρο και το εξωτερικό.

Στην Πινακοθήκη συνέχισε και κατά το 2015 να εφαρμόζεται εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές Δημοτικής Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Κατά το 2015 η Πινακοθήκη δέχθηκε περίπου 4500 χιλιάδες επισκέπτες.

Κατά το 2015, η Κρατική Πινακοθήκη και το Μουσείο Αγώνος συμμετείχαν, για ένατη συνεχή χρονιά, στους πανευρωπαϊκούς εορτασμούς για την ευρωπαϊκή «Νύχτα των Μουσείων», που ξεκίνησε από το 2005 με πρωτοβουλία του Υπουργείου Πολιτισμού της Γαλλίας. Αυτή τη μέρα, τα ευρωπαϊκά μουσεία προσκαλούνται να παραμείνουν ανοικτά για το κοινό, από τη δύση του ήλιου μέχρι αργά το βράδυ. Ο θεσμός αυτός, που φιλοδοξεί να προσελκύσει στα ευρωπαϊκά μουσεία μεγαλύτερο κοινό και κυρίως τους νέους, τίθεται υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ουνέσκο και του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM). Στην Κύπρο, οι εορτασμοί της ευρωπαϊκής «Νύχτας των Μουσείων», διήρκησαν φέτος από τις 14 μέχρι τις 25 Μαΐου, με πολλές και ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις σε όλα σχεδόν τα μουσεία των πόλεων. Το πρόγραμμα του Μουσείου Αγώνος περιελάμβανε ξενάγηση και προβολή ταινίας, ενώ στην Κρατική Πινακοθήκη πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με τίτλο Glyn Hughes, L'Homme de Nicosie (1931 – 2014): μια ανοικτή συζήτηση για τη ζωή και το έργο του καλλιτέχνη Glyn Hughes (1931 – 2014), με τους Χρίστο Αβρααμίδη (φωτογράφο), Αριστοτέλη Δημητρίου (ζωγράφο), Χαράλαμπο Σεργίου (εικαστικό), Γιάννη Τουμαζή (πανεπιστημιακό/ επιμελητή τέχνης) και Κώστα Χαραλαμπίδη (πανεπιστημιακό), κατά την οποία προβλήθηκε σημαντικό αρχαιολογικό υλικό. Ακολούθησε συναυλία με το μουσικό συγκρότημα Trio Frisson, που αποτελείται από τους Jamie Paul (φωνητικά & πλήκτρα), Βύρωνα Αθηνοδώρου (μπάσο & β' φωνητικά), και Άλεξ Παπαδόπουλο (κρουστά). Η βραδιά ολοκληρώθηκε, όπως πάντα, με δεξίωση για το κοινό, στον κήπο της Κρατικής Πινακοθήκης.

1.3.3 ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

1.3.3.1 56^η Διεθνής Έκθεση Τέχνης της Μπιενάλε Βενετίας

Η Κύπρος συμμετέχει στον θεσμό της Διεθνούς Έκθεσης Τέχνης της Μπιενάλε Βενετίας από το 1968, έχοντας διακριθεί για πρώτη φορά με Εύφημο Μνεία το 2013, για την από κοινού συμμετοχή της με τη Λιθουανία.

Το 2015 ήταν το έτος διοργάνωσης της 56ης Μπιενάλε Τέχνης της Βενετίας (9 Μαΐου – 22 Νοεμβρίου 2015) υπό τη διεύθυνση του Νιγηριανής καταγωγής Okwui Enwezor, μιας από τις εξέχουσες φυσιογνωμίες του χώρου της μετα-αποικιακής κριτικής και θεωρίας της τέχνης. Η Μπιενάλε είχε φέτος το γενικό τίτλο *All the World's Futures*.

Σε αυτή τη διοργάνωση, η έκθεση του Κυπριακού Περιπτέρου επέστρεψε στον χώρο του **Palazzo Malipiero**, με επιμελητή τον **Omar Kholeif**. Την Κύπρο εκπροσώπησε, φέτος, ο καλλιτέχνης **Χριστόδουλος Παναγιώτου**, που επιλέχθηκε από τον επιμελητή μέσα από τη διαδικασία Ανοικτής Πρόσκλησης.

Η έκθεση του Χριστόδουλου Παναγιώτου *Two Days After Forever*, λάμβανε ως ένα από τα σημεία εκκίνησής της την επινόηση της αρχαιολογίας και τον καθοριστικό της ρόλο στη διαμόρφωση του κυρίαρχου ιστορικού αφηγήματος. Επρόκειτο για μια διαλεκτική πρόταση, που επιδίωκε να εξετάσει μια ανοιχτή σε όλα τα ενδεχόμενα, χαρτογραφία για την τέχνη και την επικράτειά της.

Κατά τις ημέρες των εγκαινίων της Μπιενάλε, πραγματοποιήθηκαν δύο περφόρμανς με τίτλους *The Parting Discourse* και *Levant U-Turn*, αντίστοιχα. Η πρώτη έλαβε χώρα μεταξύ της σκηνής του *Teatro Goldoni* και του Κυπριακού Περιπτέρου στις 6 Μαΐου, ενώ η δεύτερη έλαβε τη μορφή ενός σύντομου ταξιδιού στην ανοικτή θάλασσα της Βενετίας, στις 8 Μαΐου. Η τελευταία δράση του Κυπριακού Περιπτέρου πραγματοποιήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου στις 16 και 18 Νοεμβρίου, υπό τον τίτλο *Postponed Dates on a Disappearing Coast*. Η ανοικτή προς το κοινό διήμερη αυτή περιήγηση, με τη συμμετοχή του Αιγύπτιου καλλιτέχνη Mahmoud Khaled και άλλων προσκεκλημένων, επιδίωκε να προεκτείνει περαιτέρω την ιδέα της Κύπρου ως «πύλης» προς τον «παγκοσμιοποιημένο Νότο», εξετάζοντας τη διαλεκτική έννοια του χρόνου, όπως την πραγματευόταν η έκθεση του Χριστόδουλου Παναγιώτου, μέσα από μια ιδιόμορφη εξερεύνηση της πόλης της Αλεξάνδρειας.

Η έκθεση της Κύπρου στη Βενετία συνοδευόταν από ειδική έκδοση σε ξεχωριστούς αγγλικούς και ελληνικούς τόμους, σε συνεργασία με την Sternberg Press. Πρόκειται για μια ανθολογία κειμένων για την αρχαιολογία, την κίνηση και τη διαστρωμάτωση του χρόνου, με κείμενα των Βάσου Αργυρού, Mirjam Brusius, Άλκη Χατζηανδρέου, Γιάννη Χαμηλάκη, Malak Helmy, Omar Kholeif, Didier Maleuvre, Walter Mignolo, Χριστόδουλου Παναγιώτου, Γιάννη Παπαδάκη, Νάσας Παταπίου, Uzma Z. Rizvi, Eike Wittrock και Κωνσταντίνας Ζάνου.

1.3.3.2 17^η Μπιενάλε Νέων Δημιουργών Ευρώπης και Μεσογείου

Οργανωτικός φορέας της Μπιενάλε Νέων είναι η «Διεθνής Ένωση των Νέων δημιουργών της Ευρώπης και της Μεσογείου BJCEM (= Association Internationale pour la Biennale des Jeunes Créateurs de l'Europe et de la Méditerranée), ένα ευρύ δίκτυο, μοναδικό στην Ευρώπη, σκοπός του οποίου είναι η προώθηση των διαπολιτισμικών σχέσεων των νέων δημιουργών, πέρα από πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά και στενά γεωγραφικά σύνορα. Η Κύπρος συμμετέχει στο δίκτυο της BJCEM, από την ίδρυσή του το 2001, μέσω των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Η φετινή Μπιενάλε Νέων έλαβε χώρα στο Μιλάνο από τις 22 Οκτωβρίου έως τις 22 Νοεμβρίου 2015 με τον τίτλο *No Food's Land – Milan After Expo*. Το σκεπτικό της διοργάνωσης εστίασε στην έννοια της “παροχής τροφής” (nourishment) θέλοντας, όμως, να προσδώσει στον όρο ένα πολύ ευρύ περιεχόμενο. Με αφετηρία το γεγονός ότι η παροχή τροφής διαλαμβάνει μια διαδικασία ανταλλαγής – κάτι προσφέρεται, αφομοιώνεται και μετατρέπεται σε κάτι άλλο– το σκεπτικό της Μπιενάλε προεκτείνει την έννοια του “nourishment” στην ίδια τη δημιουργική/καλλιτεχνική διαδικασία και επιζητεί να παρουσιάσει έργα, τα οποία εμπλέκουν και ενεργοποιούν τους θεατές – αποδέκτες τους.

Η Κύπρος συμμετείχε στους τομείς των Εικαστικών Τεχνών και του Θεάματος.

Στον τομέα των Εικαστικών Τεχνών επελέγησαν οι προτάσεις των καλλιτεχνών Αντρέα Καλλή, Ανδριάνας Νικολαΐδου, Σοφίας Παπακώστα, Μάγιας Χατζηγεωργίου και Χριστόφορου Χριστοδούλου, ενώ στον τομέα του Θεάματος επελέγη η πρόταση And Here We Are της χορογράφου Κάλιας Μαλιαλή.

Οι επιλογές των συμμετεχόντων διενεργήθηκαν από επιτροπές ειδικών, οι εργασίες των οποίων συντονίστηκαν από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες.

1.3.3.3. Επιχορήγηση ατομικών εκθέσεων Κύπριων καλλιτεχνών στο εξωτερικό και της συμμετοχής τους σε θεσμοθετημένες και ad hoc εικαστικές δραστηριότητες

Πέρα από την οργάνωση των επίσημων κρατικών συμμετοχών, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορήγησαν, κατά τη διάρκεια του 2015, Κύπριους καλλιτέχνες για την παρουσίαση εικαστικών εκθέσεων στο εξωτερικό και για τη συμμετοχή τους σε σημαντικές διεθνείς εικαστικές διοργανώσεις και ομαδικές εκθέσεις, όπως, για παράδειγμα, οι Μπιενάλε Θεσσαλονίκης και Πεκίνου.

1.3.4 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν τη λειτουργία του Επιμελητηρίου Καλών Τεχνών (Ε.ΚΑ.ΤΕ.), καθώς και άλλων φορέων συλλογικής εκπροσώπησης ομάδων δημιουργών, τόσο επαγγελματιών όσο και ερασιτεχνών, όπως του σωματείου «Εικαστικοί Καλλιτέχνες», του Δημιουργικού Συνδέσμου Κύπρου, της Ένωσης Αυτοδιδάκτων Ζωγράφων (ΕΝ.Α.Ζ), του Κυπριακού Οργανισμού για την Εκπαίδευση μέσω των Τεχνών (Κ.Ο.Ε.Τ.), που σκοπό έχουν την προώθηση των εικαστικών τεχνών. Επίσης, ενισχύουν σε ετήσια βάση την Εταιρεία Κύπριων Χαρακτών για τη λειτουργία του Εργαστηρίου Χαρακτικής.

Εντός του 2015 επιχορηγήθηκαν για δραστηριότητές τους φορείς, όπως: η Εταιρεία Κυπρίων Χαρακτών, το Ίδρυμα Πιερίδη, η μη κερδοσκοπική εταιρεία Undo Point Contemporary Arts, το Ίδρυμα «Τηλέμαχος Κάνθος», το Πολιτιστικό Ίδρυμα ΑΡΤΟΣ, ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος NeMe, καθώς και νεοσύστατοι οργανισμοί, όπως οι μη κερδοσκοπικές εταιρείες PHANEROMENIS70 KK και ARTSEEN PROJECTS.

1.3.5 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Στο πλαίσιο της πολιτικής για στήριξη της καλλιτεχνικής φωτογραφίας, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορήγησαν και κατά το 2015 τα λειτουργικά έξοδα του Σωματείου για την Καλλιτεχνική Φωτογραφία «ΦΩΤΟΔΟΣ».

1.3.6 ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Με γνώμονα την ανάπτυξη των εικαστικών τεχνών, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνεργάζονται με διάφορους φορείς για τη διοργάνωση εκδηλώσεων.

Κατά το 2015 οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνέδραμαν οικονομικά στη διοργάνωση της έκθεσης RECTO/VERSO στο Ίδρυμα Ευαγόρα και Κάθλην Λανίτη στη Λεμεσό. Η Έκθεση παρουσίασε, για

πρώτη φορά στο ευρύ κοινό, βυζαντινές εικόνες, οι οποίες έχουν ιστορηθεί και στις δυο πλευρές τους (εξ' ου και ο τίτλος της έκθεσης), αποκαλύπτοντας με τον τρόπο αυτό και αναδεικνύοντας την αθέατη – μέχρι σήμερα – όψη τους.

1.3.7 ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

Με βάση τον περί του Ελάχιστου Υποχρεωτικού Ποσοστού Εμπλουτισμού των Δημόσιων Κτιρίων με Έργα Τέχνης (Διαδικασίες και Υποχρεώσεις) Νόμο του 2009 [Ν. 57(Ι)/2009], ο κάθε κρατικός φορέας (συμπεριλαμβανομένων και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου) έχει την ευθύνη προκήρυξης δημόσιου διαγωνισμού για τον εμπλουτισμό δημόσιου κτηρίου, το οποίο χρησιμοποιείται από τον φορέα, για τη μόνιμη στέγαση ή προσφορά υπηρεσιών, με έργα τέχνης.

Λόγω της δυσμενούς δημοσιονομικής συγκυρίας δεν προκηρύχθηκαν διαγωνισμοί, κατά το 2015.

1.3.8 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Η Επιτροπή Μνημείων από το 2006 έχει εγκαθιδρυθεί με το Νόμο (Ν79)/2006 και λειτουργεί υπό την προεδρία των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού που έχουν και την ευθύνη της. Η Επιτροπή αυτή απαρτίζεται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες που διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο για τριετή θητεία, έχοντας αποκλειστική αρμοδιότητα να παρέχει συμβουλευτικές γνωματεύσεις προς την Αρμόδια Πολεοδομική Αρχή, αναφορικά με την ανέγερση ή τοποθέτηση μνημείων σε ανοικτούς χώρους, ώστε να εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση η απαραίτητη πολεοδομική άδεια/ έγκριση.

Κατά το έτος 2015, η Επιτροπή Μνημείων επιλήφθηκε περίπου 28 περιπτώσεων ανέγερσης μνημείων προς τιμή πεσόντων ή αγνοουμένων κατά τους Ελληνοκυπριακούς απελευθερωτικούς ή αντιστασιακούς αγώνες, ή προσωπικοτήτων του πνεύματος, της τέχνης και της ιστορίας της Κύπρου. Βάσει των γνωματεύσεων της Επιτροπής Μνημείων, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες μπορούν να προβούν σε επιχορηγήσεις για την ανέγερση μνημείων, τα οποία πληρούν τις απαραίτητες προδιαγραφές.

1.4 ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες προώθησαν μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων στον Τομέα του Λαϊκού Πολιτισμού, Τομέας που γνωρίζει σημαντική και συνεχή ανταπόκριση σε επίπεδο φορέων και ατόμων. Φέτος οι επιχορηγήσεις έγιναν στα πλαίσια του νέου Προγράμματος ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Υποπρόγραμμα Λαϊκός Πολιτισμός – Στήριξη δραστηριοτήτων παραδοσιακού πολιτισμού.

1. Επιχορήγηση παραδοσιακών μουσικών και χορευτικών συγκροτημάτων όσον αφορά στη συμμετοχή τους σε εκδηλώσεις με παραδοσιακό χαρακτήρα στην Κύπρο και στο εξωτερικό.
2. Ενθάρρυνση χοροδιδασκάλων και μελετητών για την παρακολούθηση σεμιναρίων στην Κύπρο και στο εξωτερικό.
3. Επιχορήγηση της συμμετοχής μελών της Κυπριακής Επιτροπής του Διεθνούς Συμβουλίου Παραδοσιακών Φεστιβάλ και Τεχνών σε διεθνή συνέδρια.
4. Επιχορήγηση φεστιβάλ κοινοτήτων και περιοχών της υπαίθρου, με στόχο την πολιτιστική αποκέντρωση.
5. Ενθάρρυνση καλλιτεχνών του Θεάτρου Σκιών.

Ανάμεσα στους φορείς που επιχορηγήθηκαν φέτος ήταν: Rectus Centrum, Παγκύπριος Οργανισμός Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, Πολιτιστικός Χορευτικός Όμιλος Λεμεσού «Διόνυσος», Πολιτιστικός Όμιλος ΟΜΟΝΟΙΑ Αραδίππου, Πολιτιστικός Όμιλος Βασιλιτζιά, και ο Σύνδεσμος Κυπρίων στην Ιταλία «NHMA».

1.5 ΘΕΑΤΡΟ

Βασικοί στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών στον Τομέα του Θεάτρου είναι η ανάπτυξη της θεατρικής παιδείας, η αναβάθμιση του ενδιαφέροντος του κοινού για τη θεατρική δημιουργία, η προβολή του κυπριακού καλλιτεχνικού δυναμικού στο εξωτερικό, η ενθάρρυνση του πειραματικού θεάτρου και η εμπλοκή των νέων στη διαδικασία της δημιουργίας.

Το 2015 διοργανώθηκε από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες και το Θέατρο Ένα «Εβδομάδα Θεατρικής γραφής», με στόχο την ενθάρρυνση της θεατρικής δημιουργίας. Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στο χώρο του Θεάτρου ΕΝΑ από τις 16 Φεβρουαρίου 2015 μέχρι τις 22 Φεβρουαρίου 2015.

Στο Σεμινάριο μίλησαν ο γνωστός σκηνοθέτης, θεατρολόγος και Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά, Τάκης Τζαμαργιάς, ο Διευθυντής του Croydon Warehouse του Λονδίνου, Ted Craig, ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Θεάτρου ΕΝΑ, Αντρέας Χριστοδουλίδης, ο καθηγητής και Διευθυντής του θεατρικού εργαστηρίου και του Πανεπιστημίου Κύπρου, Μιχάλης Πιερής, ο σκηνοθέτης Νίκος Χαραλάμπους και ο πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Γιώργος Νεοφύτου.

Τα τελευταία χρόνια η δραστηριότητα στον Τομέα του Θεάτρου παρουσιάζει συνεχή αύξηση, η οποία εκδηλώνεται με τη διοργάνωση θεατρικών παραστάσεων, θεατρικών εργαστηρίων και άλλων εκδηλώσεων από διάφορους φορείς. Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες στηρίζουν τις προσπάθειες αυτές που είναι εν δυνάμει φυτώρια νέων ταλέντων και σημαντικής καλλιτεχνικής δημιουργίας. Φέτος, οι επιχορηγήσεις έγιναν στα πλαίσια του νέου Προγράμματος «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Υποπρόγραμμα Θέατρο-Στήριξη Θεατρικής Δημιουργίας και Ανάπτυξης».

Ανάμεσα στους φορείς που επιχορηγήθηκαν φέτος ήταν: το Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, το Αμφίκτιο Θέατρο, η Ομάδα One/Off, το Θερινό Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ, το Θεατρικό Εργαστήρι Πίτσας Αντωνιάδου και το Κέντρο Λόγου και Τεχνών «Τεχνοδρόμιο». Επιχορηγήθηκαν, επίσης, δράσεις ομάδων φυσικών προσώπων, όπως π.χ. του Αντρέι Κρουπά, του Point To Contemporary Theatre, του κ. Μάριο Κακουλλή, του κ. Αγη Παϊκού, και άλλων.

1.5.2 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ 2015

Το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος συγκέντρωσε και φέτος τα βλέμματα χιλιάδων θεατών τόσο από την Κύπρο όσο και από το εξωτερικό και χάρισε μοναδικές στιγμές θεατρικής ποιότητας σε όλους, όσοι συνέρρευσαν στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου, στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου και στο Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', για να απολαύσουν τις παραστάσεις υψηλού επιπέδου που παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο του Φεστιβάλ.

Το Φεστιβάλ που διοργανώνεται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το Κυπριακό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου και τον Κυπριακό Οργανισμό

Τουρισμού, παρ' όλες τις δύσκολες οικονομικές πραγματικότητες στην Κύπρο αλλά και διεθνώς, παρουσίασε φέτος ένα ποικιλόμορφο πρόγραμμα παραστάσεων, προσφέροντας στο θεατρόφιλο κοινό και στους φίλους του Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, παραστάσεις σε μειωμένες τιμές εισόδου.

Η σημαντική αύξηση εισιτηρίων στις κυπριακές παραστάσεις κατά 40% και αύξηση εισιτηρίων στις ξένες παραγωγές κατά 43% αποδεικνύουν την επιτυχή πορεία του Φεστιβάλ, τη διεύρυνσή του και την καθιέρωσή του ως ενός από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς θεσμούς της Κύπρου.

Και φέτος, το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος αγκάλιασε το πρωτοποριακό μέσα από το διαχρονικό, το σύγχρονο μέσα από το αρχαίο, διεύρυνε το κοινό του τόσο με ντόπιους αλλά και με ξένους θεατές, με τον υπερπληθισμό των παραστάσεων στην Ελληνική, Αγγλική αλλά και στη Ρωσική Γλώσσα σε κάποιες περιπτώσεις, έφερε την καλλιτεχνική δημιουργία πιο κοντά στην κοινωνία, αγγίζοντας τα ευρύτερα στρώματα και έδωσε βήμα στην κυπριακή δημιουργικότητα, ανοίγοντας παράλληλα εποικοδομητικούς διαλόγους με άλλες χώρες.

Το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος 2015, το οποίο πραγματοποιήθηκε από την 1 έως τις 30 Ιουλίου 2015, φιλοξένησε ξεχωριστές παραστάσεις, από θεατρικά σχήματα εντός και εκτός Κύπρου, με θιάσους υψηλού επιπέδου και με διαφορετικό χαρακτηριστικό ιδίωμα. Συνολικά το Φεστιβάλ παρουσίασε πέντε θεατρικές παραγωγές σε δώδεκα παραστάσεις, οι οποίες προέρχονταν από την Σερβία, την Ισπανία, το Ισραήλ και την Κύπρο.

Την αυλαία του Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος άνοιξε η *Μήδεια* του Ευριπίδη, από το Θέατρο ΕΝΑ, σε σκηνοθεσία του Ανδρέα Χριστοδουλίδη, στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου, και εντάχθηκε στις εκδηλώσεις του Πάφου 2017. Ακολούθησαν οι παραστάσεις, *Αντιγόνη* του Σοφοκλή από το Εθνικό Θέατρο Βελιγραδίου, *Ειρήνη* του Αριστοφάνη από τη Θεατρική ομάδα Γιολάντας Χριστοδούλου, *Ιππόλυτος* (βασισμένο στον Ευριπίδη) από την ομάδα Induo Teatro Producciones της Ισπανίας και *Ηλέκτρα* του Σοφοκλή από το Θέατρο Cameri Τελ Αβίβ του Ισραήλ.

1.6 ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ «ΚΥΠΡΙΑ 2015»

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, στα πλαίσια της προσπάθειάς τους για ουσιαστική αναβάθμιση του Διεθνούς Φεστιβάλ ΚΥΠΡΙΑ, αποφάσισαν, όπως από το 2013 διορίζεται Καλλιτεχνικός Διευθυντής ο οποίος έχει τη γενική ευθύνη της επεξεργασίας και επιλογής του υλικού που τίθεται υπόψη του υπό τη μορφή προτάσεων/ιδεών που έχουν υποβληθεί από άτομα ή φορείς, κατόπιν πρόσκλησης της διεξαγωγής και διεκπεραίωσης του οργανωτικού μέρους του Φεστιβάλ και του σχεδιασμού, συντονισμού, προβολής και υλοποίησης των εκδηλώσεων του Φεστιβάλ σε συνεργασία με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες. Το Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια 2015», διοργανώθηκε τον Σεπτέμβριο και Οκτώβριο με επιτυχία, στο πλαίσιο του οποίου παρουσιάστηκαν έντεκα καλλιτεχνικές εκδηλώσεις σε Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και ελεύθερη Αμμόχωστο.

Στο φετινό πρόγραμμα του Φεστιβάλ εντάχθηκαν παραστάσεις που ήταν ανοικτές στο κοινό. Στο πλαίσιο των ανοικτών παραστάσεων, παρουσιάστηκαν δύο παραγωγές, σε πέντε παραστάσεις.

Φέτος, παρουσιάστηκαν κορυφαίες καλλιτεχνικά παραγωγές από τη Τσεχία με το Stabat Mater, το DECA DANCE από το Ισραήλ, το BROKEN από το Ηνωμένο Βασίλειο, τον ΘΕΙΟ BANIA από την Ελλάδα, την ορχήστρα ACADEMY OF ST MARTIN IN THE FIELDS από το Ηνωμένο Βασίλειο, το ΟΝΕΙΡΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗΣ ΝΥΚΤΑΣ από την Κύπρο, τον ΣΤΑΥΡΟ ΞΑΡΧΑΚΟ από την Ελλάδα και την EROFILI REPEAT από την Κύπρο.

Αναλυτικά, στο πρόγραμμα του Φεστιβάλ εντάχθηκαν οι εξής εκδηλώσεις:

STABAT MATER –Ticha Opera, Τσεχία
DECADANCE – Batsheva Dance Company, Ισραήλ
BROKEN- Motionhouse, Ηνωμένο Βασίλειο
ΘΕΙΟΣ ΒΑΝΙΑΣ-Ελλάδα
ΣΤΑΥΡΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ: ΜΑΝΑ ΜΟΥ ΕΛΛΑΣ- Ελλάδα
ΟΝΕΙΡΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗΣ ΝΥΚΤΑΣ, ΘΟΚ και Συμφωνική Ορχήστρα Νέων, Κύπρος
ACADEMY OF ST. MARTIN IN THE FIELDS- Ηνωμένο Βασίλειο
EROFILI REPEAT- Ομάδα ONE/OFF, Κύπρος

Οι ανοικτές για το κοινό παραγωγές ήταν οι εξής:

ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ-Philokallia Ensemble, Τσεχία-Κύπρος
ΕΡΜΗΣ ΜΙΧΑΗΛ QUINTET- Κύπρος

ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΙΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ 2015

Το Αριστείο απονέμεται σε προσωπικότητες των Γραμμάτων και των Τεχνών με σημαντική προσφορά στον τομέα τους, των οποίων το έργο συνέβαλε στην ανύψωση του πνευματικού ή/και καλλιτεχνικού επιπέδου του τόπου και το οποίο τυγχάνει γενικής αναγνώρισης και καθολικής εκτίμησης. Απονέμεται, επίσης, σε προσωπικότητες από τον χώρο των Επιστημών, το έργο των οποίων τυγχάνει διεθνούς αναγνώρισης και έχει θετική απήχηση στη διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Τα Αριστεία Γραμμάτων, Τεχνών και Επιστημών για το 2015 θα απονεμηθούν στους εξής:

Γράμματα: Κώστα Γιαγκουλλή, Μιχάλη Πασιαρδή, Πέτρο Στυλιανού

Τέχνες: Τζένη Γαϊτανοπούλου, Συμπριέν Κατσαρή, Γιώργο Σκοτεινό

Επιστήμες: Λουκά Χριστοφόρου

Η τελετή απονομής των Αριστείων ορίστηκε για την 1^η Μαρτίου 2016 και θα πραγματοποιηθεί στο Προεδρικό Μέγαρο. Τα Αριστεία θα απονεμίσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κ. Νίκος Αναστασιάδης.

1.7 ΧΟΡΟΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στηρίζει με πολλαπλούς τρόπους την ανάπτυξη του χορού στον τόπο μας μέσα από διάφορες δράσεις, διοργανώσεις και προγράμματα.

Βασικοί στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών στον τομέα του έντεχνου χορού είναι: 1) Η στήριξη της έρευνας και της καλλιτεχνικής δημιουργίας με την ενθάρρυνση τόσο της ομαδικής όσο και της ατομικής πρωτοβουλίας, 2) η αναβάθμιση του ενδιαφέροντος του κοινού για τον χορό μέσα από τη σωστή επιμόρφωση και πληροφόρηση, 3) η προώθηση της εκπαίδευσης της νεολαίας σε θέματα κλασικού και σύγχρονου χορού, 4) η προβολή του καλλιτεχνικού μας δυναμικού στον τομέα του χορού στο εξωτερικό και 5) η ενθάρρυνση ανταλλαγών, επαφών και συνεργασιών των καλλιτεχνών μας με καλλιτέχνες άλλων χωρών. Οι στόχοι αυτοί υλοποιούνται μέσω της ενίσχυσης και

στήριξης των πολιτιστικών φορέων και ατόμων που ασχολούνται με τον χορό και αναπτύσσουν δραστηριότητες στον τομέα αυτό, με επιχορηγήσεις.

1.7.1 ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ

Από το 2001 το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προέβη στην υιοθέτηση του θεσμού «Πλατφόρμα Χορού», που φέτος διοργανώθηκε για δέκατη πέμπτη συνεχή χρονιά. Η διοργάνωση, η οποία επιχορηγείται εξ ολοκλήρου από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, δίνει στους Κύπριους χορογράφους την ευκαιρία να παρουσιάσουν, μέσα σε ένα οργανωμένο πλαίσιο, στο κοινό, αλλά και στους εμπειρογνώμονες του χορού που προσκαλούνται από το εξωτερικό, το δημιουργικό έργο και τη χορογραφική δουλειά τους στον τομέα του σύγχρονου χορού.

Συγκεκριμένα, τη φετινή Πλατφόρμα παρακολούθησε ο κ. Agustin Ferrando Castellano, εκπρόσωπος του Φεστιβάλ Χορού «Costa Contemporánea» (Ισπανία), ο κ. Wlodek Kaczowski, Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Zawirowania (Πολωνία), η κ. Sara Tasic, εκπρόσωπος του New Dance Forum του Εθνικού θεάτρου Σερβίας (Σερβία), η κ. Marie Brolin-Tani, Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Musikteatret (Δανία), ο κ. Nicholas Minns, Κριτικός Χορού / Συγγραφέας (Ηνωμένο Βασίλειο), κ. Βίκυ Μαραγκοπούλου, Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας.

Η 14η Πλατφόρμα Χορού, η οποία διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Θέατρο Ριάλτο, που παραχωρεί το θέατρο και όλη την τεχνική υποδομή, πραγματοποιήθηκε το τριήμερο 6, 7 και 8 Μαρτίου 2015. Σε αυτήν συμμετείχαν οι ακόλουθες ομάδες και χορογράφοι με νέα χορογραφικά έργα: Αριάννα Μαρκουλίδου, Ζωή Γιωργαλλή, Φώτης Νικολάου, «Ασώματες Δυνάμεις», Μάχη Δημητριάδου-Lindahl, Χάμιλτον Μοντέρνο, Έλενα Αντωνίου, Βίκυ Κάλλα, Χάρης Κούσιος, Julia Brendle, Χοροθέατρο «Ομάδα ΠΕΝΤΕ», Ρούλα Κλεοβούλου, Noema Dance Works, Κωνσταντίνα Σκαλιώντα, Transfiguratio, Αλεξία Νικολάου, Αλεξάνδρος Μιχαήλ, Μιλένα Ugren Κούλας.

Παράλληλα, κατά τη διάρκεια της 15ης Πλατφόρμας Χορού διοργανώθηκε από τη Στέγη Σύγχρονου Χορού Λεμεσού συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με τη συμμετοχή χορευτών, χορογράφων, χοροδιδασκάλων και τους προσκεκλημένους από το εξωτερικό. Στο πλαίσιο των παράλληλων εκδηλώσεων της Πλατφόρμας πραγματοποιήθηκαν, επίσης, workshops και master classes για επαγγελματίες χορευτές από τη Δανή Marie Brolin. Τέλος, παρουσιάστηκαν και τέσσερα χορογραφικά έργα από τους χορογράφους Aneesha Michael, Εύη Δημητρίου, Πέτρο Κονναρή και Χάρη Κούσιο. Οι παράλληλες εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στον χώρο της Στέγης δίπλα από το Θέατρο ΡΙΑΛΤΟ.

1.7.2 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Με πρωτοβουλία των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, και με στόχο την όσο το δυνατόν καλύτερη και πληρέστερη ενημέρωση του κοινού όσον αφορά στο ευρωπαϊκό γίνεσθαι στον τομέα του σύγχρονου χορού, διεξάγεται από το 1998 σε ετήσια βάση το Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου. Το Φεστιβάλ διοργανώνεται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες, οι οποίες έχουν την ευθύνη του συντονισμού και της υλοποίησής του, σε συνεργασία και με το Θέατρο ΡΙΑΛΤΟ και με τις πρεσβείες ή τα πολιτιστικά κέντρα των χωρών, οι οποίες συμμετέχουν σε αυτό.

Το φετινό 18ο Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Χορού διεξήχθη στο Θέατρο ΡΙΑΛΤΟ στη Λεμεσό από τις αρχές έως το τέλος του μήνα Ιουνίου. Σε αυτό έλαβαν μέρος αντιπροσωπευτικές ομάδες σύγχρονου χορού από τις εξής χώρες: Ολλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Γαλλία και Ιταλία. Την Κύπρο εκπροσώπησαν στο Φεστιβάλ ο Φώτης Νικολάου με το έργο Inland, η Julia Brendle με το έργο Within

& Between, οι «Ασώματες Δυνάμεις» της Μάχης Δημητριάδου Lindahl με το έργο Πύλη και η Μιλένα Ugren Κούλας με το έργο Happiness.

Μέρος του Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου παρουσιάστηκε και στο κοινό της πρωτεύουσας στο Κινηματογραφοθέατρο ΠΑΛΛΑΣ στη Λευκωσία και στη Στέγη Χορού Λευκωσίας. Πρόκειται για τις χορευτικές παραστάσεις των τεσσάρων κυπριακών ομάδων και την παράσταση του Ισραήλ, της Ελλάδας, της Ιταλίας και της Ισπανίας.

1.7.3 ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΧΟΡΟΥ ΝΕΑΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

Διοργανώθηκε φέτος για 12η συνεχή χρονιά από τις 17 έως τις 26 Ιουλίου 2015 στη Λεμεσό και στη Λευκωσία το Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Χορού της Νέας Κίνησης Ομάδων Χορού, Χορευτών και Χορογράφων Κύπρου, το οποίο επιχορηγείται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Το Φεστιβάλ διοργανώνεται σε διάφορους χώρους εντός της πόλης της Λεμεσού και της πόλης της Λευκωσίας. Στη φετινή διοργάνωση συμμετείχαν, οι εξής ομάδες και χορογράφοι: Πέτρος Κονναρής, «reima». Λία Χαράκη, «Αέλιον», «Χοροθέατρο Ομάδα ΠΕΝΤΕ», Julia Brendle, Φώτης Νικολάου, Echo Arts Αριάννα Οικονόμου, «Ασώματες Δυνάμεις», Μάχη Δημητριάδου Lindahl και «Ομάδα Φορ».

1.7.4 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΑΛΛΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΞΕΝΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΑΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Επιχορηγήσεων, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επιχορήγησε ομάδες χορού και χορευτές/χορογράφους για συμμετοχή τους σε Φεστιβάλ Χορού στο εξωτερικό, καθώς και σε διεθνείς συναντήσεις και συνέδρια που διοργανώνονται από φορείς του εξωτερικού, όπως το Aerowaves Spring Festival, το ΦΕΣΤΙΒΑΛ ARC.C.CE UNITIVA στην Αθήνα, το Arc for Dance Festival, επίσης στην Αθήνα, το Zawiromania Dance Festival στην Πολωνία κ.ά..

1.7.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΧΟΡΟ

Στον τομέα της εκπαίδευσης ενισχύονται διάφοροι φορείς, όπως σύνδεσμοι, χορευτικές ομάδες, σωματεία κ.λπ., οι οποίοι συμβάλλουν στην ανάπτυξη της παιδείας του έντεχνου χορού στην Κύπρο με τη διοργάνωση εργαστηρίων, σεμιναρίων ή θερινών σχολών (εντατικών μαθημάτων) που απευθύνονται τόσο σε μαθητές όσο και σε επαγγελματίες χορογράφους/χορευτές.

Χάρη στην οικονομική στήριξη του Υπουργείου, κατά το 2015 υλοποιήθηκαν, ανάμεσα σε άλλα, ο Παγκύπριος Διαγωνισμός Μπαλέτου με τη συμμετοχή μαθητών και σπουδαστών από σχολές χορού από όλη την Κύπρο. Ο Διαγωνισμός διοργανώθηκε από τον Επαγγελματικό Σύνδεσμο Χορού Κύπρου με μεγάλη επιτυχία στο Θέατρο ΡΙΑΛΤΟ στη Λεμεσό, τον Μάρτιο του 2015.

Τέλος, επιχορηγήθηκαν Κύπριοι μαθητές και σπουδαστές σχολών χορού για τη συμμετοχή τους σε διεθνείς χορευτικές διοργανώσεις και διαγωνισμούς στο εξωτερικό, αλλά και σε ακαδημίες χορού στο εξωτερικό.

1.7.6 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΧΟΡΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Κατά το 2015, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες ενίσχυσαν διάφορους φορείς, οργανισμούς, σωματεία, ομάδες, αλλά και πρωτοεμφανιζόμενους χορογράφους, οι οποίοι υλοποίησαν προγράμματα και

πραγματοποίησαν εκδηλώσεις που στόχο είχαν τη διάδοση και προώθηση όλων των ειδών χορού, από το κλασικό, νεοκλασικό, σύγχρονο και άλλα.

Συγκεκριμένα, επιχορηγήθηκαν πέντε χορογράφοι για συμμετοχές σε διοργανώσεις χορού του εξωτερικού. Επιπρόσθετα, επιχορηγήθηκαν παραγωγή νέων χορογραφικών έργων και για συμμετοχές σε διοργανώσεις στο εξωτερικό. Ακόμη, επιχορηγήθηκαν οκτώ ομάδες χορού/χορογράφοι για παραγωγή νέων χορογραφικών έργων και οργάνωση δράσεων στον Τομέα του Χορού.

Τέλος, επιχορηγήθηκαν πέντε φορείς παγκύπριας ή επαρχιακής εμβέλειας που εκπροσωπούν σύνολα χορευτών και χορογράφων για διοργάνωση φεστιβάλ και άλλων δράσεων στον Τομέα του Χορού σε Λευκωσία και Λεμεσό, όπως η Στέγη Σύγχρονου Χορού Λεμεσού, η Στέγη Χορού Λευκωσίας, ο Σύνδεσμος Χορού Κύπρου, το Μπαλέτο Νέων Λευκωσίας, η Νέα Κίνηση Ομάδων Χορού, Χορευτών και Χορογράφων Κύπρου.

1.7.7 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ

Το Πρόγραμμα για Ενίσχυση της Δημιουργίας και Έρευνας στον Τομέα του Χορού «Τερψιχόρη» στοχεύει στη στήριξη των χορογράφων για νέες παραγωγές και έρευνα στον Τομέα του Σύγχρονου Χορού. Στο πλαίσιο του Προγράμματος «Τερψιχόρη», επιχορηγήθηκαν το 2015 τρεις ομάδες σύγχρονου χορού και ένας χορογράφος για παραγωγή νέου έργου και διεξαγωγή έρευνας. Συγκεκριμένα, επιχορηγήθηκαν οι ομάδες: Nothing to Declare του Αλέξη Βασιλείου, «Ασώματες Δυνάμεις» της Μάχης Δημητριάδου Lindahl, Echo Arts της Αριάννας Οικονόμου και ο Χάρης Κούσιος.

1.8 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, έχοντας επίγνωση της δύναμης της κινηματογραφικής τέχνης, της σπουδαιότητάς της στη διαμόρφωση και διάπλαση των σύγχρονων κοινωνιών, της τεράστιας πολιτισμικής και διαπολιτισμικής της αξίας, αλλά και των πολύπλευρων ωφελημάτων που μπορεί να προσφέρει στην οικονομία και αγορά μιας χώρας η ανάπτυξη του κινηματογραφικού τομέα, έχουν επιδείξει σημαντική δραστηριότητα στις διάφορες πτυχές που τον συγκροτούν, όπως είναι η παραγωγή ταινιών, η κινηματογραφική παιδεία, η επαγγελματική κατάρτιση και η προσφορά κινήτρων για ξένες παραγωγές.

1.8.1 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΑΙΝΙΩΝ - ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

1. Παραγωγή

Λόγω της οικονομικής κρίσης και της δραματικής μείωσης του κονδυλίου του κινηματογράφου πέραν του 60%, (από 1.5 εκατομμύριο σταδιακά σε €700.000) το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αναγκάστηκε να παγιώσει το Πρόγραμμα Χρηματοδότησης για ενίσχυση Κινηματογραφικών Ταινιών (Σ.Ε.Κιν) και το Πρόγραμμα Ενίσχυσης Ανεξάρτητων Παραγωγών για τα έτη το 2012 και 2013.

Πέρσι, για πρώτη φορά μετά από τρία χρόνια, και αφού το κονδύλι για την παραγωγή ταινιών ανήλθε στο 1,000,000 ευρώ, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, ανακοίνωσαν την εν μέρει επαναλειτουργία των δύο προαναφερθέντων Προγραμμάτων, μόνο για την κατηγορία «Ταινία Μυθοπλασίας χαμηλού προϋπολογισμού».

Έτσι, φέτος, για πρώτη φορά από το 2012, εγκρίθηκαν για ανάπτυξη φακέλου παραγωγής οι ακόλουθες επτά ταινίες: «Brothers», της Γιάννας Αμερικάνου, «Smuggling Hendrix» του Μάριου Πιπερίδη, «Ο Άνθρωπος με τις Απαντήσεις» του Στέλιου Καμμίση, «Life Beneath» της Αλεξίας Ρόιτερ, «Πολιορκία στην Οδό Λιπέρτη» του Σταύρου Παμπαλή, «Μικρά Λευκά Φακελάκια» του Σωτήρη Χρίστου και «Εμμηνόπαυση» της Τώνιας Μισιαλή.

Εντός του 2015, ολοκληρώθηκαν οι ταινίες μυθοπλασίας, «Οι Εντυπώσεις ενός Πνιγμένου» του Κύρου Παπαβασιλείου και τρεις ανεξάρτητες ταινίες μυθοπλασίας, οι οποίες ενισχύθηκαν από το Υ.Π.Π. μέσω του Προγράμματος Ενίσχυσης Ανεξάρτητων Παραγωγών. Πρόκειται για τις ταινίες : «Μαγικά Φασόλια» του Θεόδωρου Παναγίδη, «Μέλος Οικογένειας» του Μαρίνου Καρτίκη και «Conveyor Belt» της Αλεξίας Ρόιτερ.

Επίσης, έχουν ολοκληρωθεί οι ταινίες ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους «Πολυαγαπημένες Μέρες» του Κωνσταντίνου Πατσαλίδη και «Αφροδίτη: η Μεγάλη Θεά της Κύπρου» του Σταύρου Παπαγεωργίου.

Σε τελικό στάδιο μεταπαραγωγής βρίσκονται οι ταινίες «Ιστορία της Πράσινης Γραμμής» του Πανίκου Χρυσάνθου, “Ρόζμαρι” του Άδωνη Φλωρίδη,” “Κιμμέρια” του Σάιμον Φαρμακά, “Boy on the Bridge” του Πέτρου Χαραλάμπους, «Πέντε Σελίνια Νάιλον» του Χρίστου Σιοπαχά, και το ντοκιμαντέρ «Η Τιμή μιας Θυγατέρας» της Yelis Shukri. Οι ταινίες ολοκληρώνονται σύντομα και θα ξεκινήσουν την πορεία τους σε φεστιβάλ.

Σε τελικό στάδιο Ανάπτυξης Παραγωγικού Σχεδίου βρίσκονται οι ταινίες μεγάλου μήκους μυθοπλασίας, «Χρόνια Πολλά» του Χρίστου Γεωργίου και «Πέρα από τα Κυπαρίσσια» του Λογγίνου Παναγή.

2. Φεστιβάλ Βραβεύσεις

Σημαντικός αριθμός κυπριακών ταινιών, που χρηματοδοτήθηκαν από το Κράτος, συνεχίζουν να προβάλλονται και να διακρίνονται σε διάφορα σημαντικά φεστιβάλ κινηματογράφου, ανά τον κόσμο.

Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συμμετοχή της ταινίας «Εντυπώσεις ενός πνιγμένου» του Κύρου Παπαβασιλείου στο Φεστιβάλ Ρότερνταμ, Κιέβου, Μπίτολας, Βομβάης, Θεσσαλονίκης και Αθήνας. Η ταινία, η οποία είναι μία συμπαραγωγή Κύπρου, Ελλάδας και Σλοβενίας έχει τύχει χρηματοδότησης από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Στο φετινό Φεστιβάλ Δράμας συμμετείχαν οι ακόλουθες τρεις, ανεξάρτητες ταινίες Κύπριων σκηνοθετών: «ΕΧ» του Μιχάλη Χαπέση, «Boomerang» του Χρίστου Νικολάου και «Η κατηφόρα» του Στέλιου Καμμίση. Η ταινία «Η κατηφόρα» κατέκτησε δύο σημαντικά βραβεία: βραβείο καλύτερου σεναρίου και βραβείο «Τώνιας Μαρκετάκη» / κοινωνικού προβληματισμού.

Για την προώθηση της Κύπρου ως χώρου γυρισμάτων, αλλά και τη διαφήμιση των κυπριακών ταινιών, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες διατηρούν περίπτερο στο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου των Καννών.

3. Κίνητρα προς Ξένες Παραγωγές

Τέλος, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού έχουν εκπονήσει και προωθούν σειρά μέτρων και κινήτρων, με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη του εγχώριου κινηματογράφου, την προσέλκυση ξένων κινηματογραφικών παραγωγών στην Κύπρο και την

αφύπνιση του ενδιαφέροντος των ιδιωτικών επιχειρήσεων (ξένων και ντόπιων) για επένδυση στον τομέα των οπτικοακουστικών.

ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

1. Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες-Κύπρος»

Το Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες-Κύπρος» διοργανώνεται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και το Θέατρο Ριάλτο. Το 2015 πραγματοποιήθηκε για δέκατη τρίτη συνεχή χρονιά, από τις 17 μέχρι και τις 26 Απριλίου στη Λεμεσό (Θέατρο Ριάλτο) και τη Λευκωσία (Κινηματογράφος Ζήνα Πάλας). Τα δύο βασικά Προγράμματα του φεστιβάλ θα είναι και φέτος το Glocal Images (Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα) και το Viewfinder (Ματιές στο Σύγχρονο Διεθνή Κινηματογράφο). Όλες οι ταινίες των τμημάτων Glocal Images και Viewfinder προβάλλονται για πρώτη φορά στην Κύπρο.

Την ευθύνη για την επιλογή των ταινιών, τον καταρτισμό του προγράμματος προβολών και των παράλληλων εκδηλώσεων είχε τριμελής Καλλιτεχνική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τους Τώνια Μισιαλή (σκηνοθέτη), δρ Κώστα Κωνσταντινίδη (Ακαδημαϊκό) και Στελάνια Κληρή (σκηνοθέτη).

Το μη διαγωνιστικό τμήμα του Φεστιβάλ Viewfinder περιλάμβανε ταινίες που είχαν διακριθεί κατά τη διάρκεια της χρονιάς, και προβάλλονται κατόπιν επιλογής της Καλλιτεχνικής Επιτροπής, με κοινό χαρακτηριστικό τη δημιουργική ανάγκη και την προώθηση της κριτικής σκέψης.

Για πρώτη φορά, φέτος το Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες-Κύπρος» συμπεριέλαβε στο πρόγραμμά του Παιδικό Φεστιβάλ Κινηματογράφου, με προβολές ταινιών και εργαστήρια.

Η πενταμελής κριτική επιτροπή, αποτελούμενη από τους Kristi Zea (Αμερικανίδα παραγωγό και σκηνογράφο), Elma Tataragic (Υπεύθυνη προγραμματισμού στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Σαράγεβο), Βαγγέλη Μουρίκη (Έλληνα σεναριογράφο - ηθοποιό), Άδωνι Φλωρίδη (Κύπριο παραγωγό – σκηνοθέτη) και Christie Huysmans (Βελγίδα συγγραφέα, σεναριογράφο και κριτικό κινηματογράφου) απένειμε τα εξής βραβεία:

Το Βραβείο Καλύτερης Ταινίας, στην ταινία «Three Windows and a Hanging» (Κόσοβο – Γερμανία), σε σκηνοθεσία Isa Qosja και παραγωγή Shkumbin Istrefi & Mentor Shala.

Το Ειδικό Βραβείο Κριτικής Επιτροπής στην ταινία «The Goob» (Ηνωμένο Βασίλειο), σε σκηνοθεσία Guy Myhill και παραγωγή Michael Elliott & Lee Groombridge.

Το Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας Glocal Images στον Κύπριο σκηνοθέτη Κύρο Παπαβασιλείου για την ταινία του «Εντυπώσεις ενός Πνιγμένου» (Κύπρος, Σλοβενία, Ελλάδα).

Το Βραβείο Καλύτερης Κυπριακής ταινίας απονεμήθηκε στην ταινία «Εντυπώσεις ενός Πνιγμένου» σε σκηνοθεσία Κύρου Παπαβασιλείου και παραγωγή Μόνικας Νικολαΐδου, Γιάννη Χαλκιαδάκη, Κύρου Παπαβασιλείου, Γιώργου Πάντζη και Bojan Mastilovic. Να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά φέτος συστάθηκε Εθνικό Διαγωνιστικό στο συγκεκριμένο φεστιβάλ.

Δόθηκαν, επίσης, τρεις τιμητικές διακρίσεις:

Στην ταινία Difret (Αιθιοπία, Η.Π.Α.) σε σκηνοθεσία Zeresenay Berhane Mehari για τη σκιαγράφηση μιας δυνατής ιστορίας γύρω από ένα πολύ ιδιαίτερο θέμα.

Στον Naveh Tzur, πρωταγωνιστή της ταινίας «Valley» (Ισραήλ), σε σκηνοθεσία Sophie Artus και στην Irena Cahani, πρωταγωνίστρια της ταινίας «Three Windows and a Hanging», (Κόσοβο, Γερμανία), σε σκηνοθεσία Isa Qosja.

Το Βραβείο κοινού, που φέτος χορήγησε η μπύρα Kronenbourg, κέρδισε η ταινία «Whiplash», του Damien Chazelle. Το Φοιτητικό Βραβείο από επιτροπή φοιτητών του Πανεπιστημίου Λευκωσίας απονεμήθηκε στην ταινία «Three Windows and a Hanging».

2. Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου

Το Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου, ο επίσημος διεθνής διαγωνιστικός θεσμός Ταινιών Μικρού Μήκους της Κύπρου, πραγματοποιήθηκε στο Θέατρο Ριάλτο από τις 17 μέχρι τις 23 Οκτωβρίου 2015 με διοργανωτές το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και το Θέατρο Ριάλτο. Το πρόγραμμα του Φεστιβάλ περιελάμβανε 57 ταινίες στο Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα του και 12 ταινίες στο Εθνικό Διαγωνιστικό Τμήμα, έξι παράλληλα προγράμματα, ένα masterclass και μια φανταστική έναρξη με 3D mapping πάνω στην πρόσοψη του θεάτρου Ριάλτο. Για πρώτη φορά το Φεστιβάλ εισήγαγε στο παράλληλο πρόγραμμα προβολών τρισδιάστατες ταινίες μικρού μήκους. Η πενταμελής Κριτική Επιτροπή απαρτιζόταν από σημαντικές προσωπικότητες από τον χώρο του διεθνούς κινηματογράφου:

Fibby Kioria (Πρόεδρος Επιτροπής) Παραγωγός – Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Maisha Film Lab for East Africans

Bruno Corroia, Σκηνοθέτης – Παραγωγός, της γνωστής οικογένειας σκηνοθετών

Teresa Kwong, Παραγωγός – Επιμελήτρια, Hong Kong Arts Centre

Sherif Awad, Κριτικός Κινηματογράφου, Αίγυπτος

Σάιμον Φαρμακάς, Κύπριος Σκηνοθέτης – Παραγωγός

Την ευθύνη για την επιλογή των ταινιών του διεθνούς διαγωνιστικού τμήματος, τον καταρτισμό του προγράμματος προβολών και των παράλληλων εκδηλώσεων είχε η Καλλιτεχνική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τους σκηνοθέτες, Αλεξία Ρόιτερ και Ιωακείμ Μυλωνά.

Το πρόγραμμα περιελάμβανε ταινίες μυθοπλασίας, ντοκιμαντέρ, πειραματικές ταινίες και ταινίες κινουμένων σχεδίων. Το Φεστιβάλ, φιλόξενο προς τους φίλους ταινιών μικρού μήκους αλλά και το ευρύ κοινό που πιστά το παρακολουθεί κάθε χρονιά, προσφέρει μια ποικιλία ποιοτικών ταινιών που ασχολούνται με την ανθρώπινη κατάσταση μέσα από κωμικές, φανταστικές και άλλοτε ρεαλιστικές αφηγήσεις. Ανοίγει, επίσης, την αυλαία στην εγχώρια κινηματογραφική παραγωγή, στο πλαίσιο ενός καλλιτεχνικού γεγονότος που ολοένα μεγαλώνει και γίνεται ο βασικός πυρήνας για τους δημιουργούς και τους φανατικούς της μικρού μήκους ταινίας στην Κύπρο.

Βραβεία 2015:

Διεθνές Διαγωνιστικό

Πρώτο Βραβείο Καλύτερης Ταινίας Μικρού Μήκους απονεμήθηκε στην ταινία «Quiet Mujo» της Ursula Meier, από τη Γαλλία.

Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας απονεμήθηκε στον Martin Edralin για την ταινία «Hole», από τον Καναδά.

Δεύτερο Βραβείο Καλύτερης Ταινίας Μικρού Μήκους απονεμήθηκε στην ταινία «Ave Maria» του Basil Khalil (Γαλλία, Ισπανία, Παλαιστίνη).

Βραβείο Καλύτερου Ντοκιμαντέρ απονεμήθηκε εξ' ημισείας στην ταινία «Giovanni and the Water Ballet» της Astrid Bussink, από την Ολλανδία και στην ταινία «Villages of the Absent» του Omar Shami Nasr, από τον Λίβανο.

Ειδικές Μνείες

Η πρώτη ειδική μνεία απονεμήθηκε στην ταινία «Always Tired» του Jochen Kuhn, από τη Γερμανία.

Η δεύτερη ειδική μνεία απονεμήθηκε στην ταινία «Our Fathers' Sons» του Ulaa Salim, από τη Δανία.

Η τρίτη ειδική μνεία απονεμήθηκε στην ταινία κινουμένων σχεδίων «Βαλσαμωμένη Γιαγιά» της Έφης Παππά (Η.Β.).

Εθνικό Διαγωνιστικό

Πρώτο Βραβείο Καλύτερης Κυπριακής Ταινίας Μικρού Μήκους απονεμήθηκε στο «Out of Sight» των David Hands και Χριστίνας Γεωργίου, για την αμεσότητα με την οποία μας μεταφέρει μέσα από πολλά αφηγηματικά στρώματα, για τον συνδυασμό σχεδιασμού ήχου και εικόνας, καθώς και για την εξαιρετή ερμηνεία.

Δεύτερο Βραβείο Καλύτερης Κυπριακής Ταινίας Μικρού Μήκους απονεμήθηκε στην ταινία «Austerity» του Ρένου Γάβρη, για την πραγματιστική δραματοποίηση των σύγχρονων κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, καθώς και για το ελκυστικό και αποτελεσματικό του μουσικό θέμα.

Βραβεία σε Υπηρεσίες

Το Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας σε κυπριακή ταινία, μια προσφορά της εταιρείας MS Viewpoint Ltd, που συμπεριλαμβάνει ενοίκιαση κινηματογραφικού εξοπλισμού αξίας 4800 ευρώ απονεμήθηκε στον Σπύρο Χαραλάμπους για την ταινία «Δεν θα γεράσουμε ποτέ».

Το Βραβείο Καλύτερης Φωτογραφίας, το οποίο προσφέρει η εταιρεία Full Moon Productions, και συνοδεύεται από τεχνικές υπηρεσίες colour correction και DCP αξίας μέχρι 3000 ευρώ απονεμήθηκε στον Θοδωρή Μιχόπουλο για την ταινία «Κατηφόρα», του Στέλιου Καρμίση.

Το βραβείο Καλύτερου Μοντάζ σε κυπριακή ταινία, που προσφέρει η εταιρεία Sklavis Film Lab και συνοδεύεται από υπηρεσίες Post-production Color Correction & DCP in High Definition απονεμήθηκε στη Ζωή Αλεξάνδρου για την ταινία «Άνορακ», της Αλεξάνδρας Ματθαίου.

Ειδικές Μνείες

Απονεμήθηκε ειδική μνεία στον Γιάννη Κόκκινο για το σενάριο της ταινίας «Μπούμερανγκ», του Χρίστου Νικολάου.

Απονεμήθηκε ειδική μνεία στον Αντώνη Κατσαρή για τη συμμετοχή του στις ταινίες Austerity, του Ρένου Γάβρη και Out of Sight, των David Hands και Χριστίνας Γεωργίου.

Απονεμήθηκε ειδική μνεία καλύτερης ερμηνείας γυναικείου ρόλου στη Μαρίνα Αργυρίδου για τη συμμετοχή της στην ταινία «Άνορακ», της Αλεξάνδρας Ματθαίου .

Φοιτητές από τη σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου απένειμαν το «Βραβείο Φοιτητών» για το πρόγραμμα «Amaze me!», μια επιλογή από κορυφαία μουσικά βίντεο, στο «Να Σταθώ στα πόδια μου» των Ζερβάκη – Μπαλάφα από την Ελλάδα.

3. «Το Φεστιβάλ Δράμας Ταξιδεύει στην Κύπρο»

Τετράημερο αφιέρωμα στην ελληνική ταινία μικρού μήκους. Τα τελευταία δεκαεπτά χρόνια έχει καθιερωθεί η προβολή στην Κύπρο των βραβευμένων, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, ελληνικών ταινιών μικρού μήκους. Η εκδήλωση πραγματοποιείται σε συνεργασία με τη διοργανώτρια αρχή του Φεστιβάλ Δράμας, το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας, το Θέατρο Ριάλτο, τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου Λευκωσίας, την Κινηματογραφική Λέσχη Λεμεσού, την Κινηματογραφική Λέσχη Λάρνακας, τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου Πάφου και το Πάφος 2017. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα αγαπητή εκδήλωση στο κοινό, κυρίως στους νέους κινηματογραφιστές.

4. Βραβεία Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου

Τριήμερο Φεστιβάλ Ευρωπαϊκών Ταινιών Μικρού Μήκους (16-18/09/2015, Λευκωσία) σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου και το Ίδρυμα ARTOΣ. Στο τριήμερο αυτό Φεστιβάλ προβλήθηκαν 14 ευρωπαϊκές ταινίες μικρού μήκους, οι οποίες επιλέγηκαν από τα 15 σημαντικότερα φεστιβάλ κινηματογράφου της Ευρώπης, ως υποψήφιες για το μεγάλο βραβείο της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου. Οι ίδιες ταινίες παρουσιάστηκαν και στη Λεμεσό, στο NeMe Arts Center, σε ένα διήμερο πρόγραμμα προβολών (23-24/09/2014).

5. Το Φεστιβάλ «Εικόνες και Όψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου»

Το Φεστιβάλ «Εικόνες και Όψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου», μια πρωτοβουλία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με την Brave New Culture και το Point Centre for Contemporary Art, συνέχισε και το 2015 με ένα ακόμα έντονα ανατρεπτικό, πλουραλιστικό και εναλλακτικό πρόγραμμα προβολών, που καλούσε τον θεατή να αποκαλύψει το διαχρονικό της πειραματικής κινηματογραφικής σκηνης.

Το Φεστιβάλ επιδιώκει από την αρχή της δημιουργίας του να αναδείξει την εγγενή πολυμορφία της κινηματογραφικής δημιουργίας και να καλλιεργήσει μια νέα «κινηματογραφοφιλία» στο ανήσυχο κοινό της Κύπρου. Παράλληλα, το πρόγραμμα του Φεστιβάλ αποτελεί πρόκληση για ευρύτερο προβληματισμό, διάλογο και ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών.

Στο πρόγραμμα τυ 2015 προβλήθηκαν αριθμός σημαντικών ταινιών, από διαφορετικούς δημιουργούς, προερχόμενους από διαφορετικές κουλτούρες και ιστορικο-κοινωνικά βιώματα που όλες όμως, έχουν κάτι κοινό: μια κατακτημένη ανεξαρτησία, ένα ελεύθερο βλέμμα απέναντι σε κάθε στερεότυπο με κεντρικό άξονα την εξερεύνηση των αισθητικών και φορμαλιστικών δυνατοτήτων της οπτικοακουστικής τέχνης και, κυρίως, τον σαρκασμό και την απομυθοποίηση του κατεστημένου.

Alejandro Jodorowsky: Μια ιδιοφυΐα των άκρων

Δύο μικρού μήκους και επτά μεγάλου μήκους ταινίες είναι το σύνολο του έργου του Χιλιανού - Ρωσο - εβραϊκής καταγωγής σκηνοθέτη, ηθοποιού, μίμου, συνθέτη, σεναριογράφου comics, συγγραφέα μυθιστορημάτων, γκουρού μιας μυστικιστικής σχολής ψυχολογίας και ειδικού στα Ταρώ, Αλεχάντρο Γιοντορόφσκι. Τρεις από αυτές θα παρουσιαστούν στο φετινό Φεστιβάλ: «Fando & Lis» (1968), «El Toro» (1970) και «The Holy Mountain» (1973).

Σουρεαλισμός, θρησκεία, πολιτική, μυστικισμός, μυθολογία είναι το σύμπαν του ξεχωριστού αυτού κινηματογραφιστή, που οι κανόνες τις δικής του αφήγησης δεν έχουν σχεδόν έως και καθόλου κοινό στοιχείο με οτιδήποτε άλλο στη μέχρι τώρα ιστορία του σινεμά.

Κατερινά Κανά: «Dust»

Τα βίντεο «Σκόνη» (Dust) της Κατερίνα Κανά είναι μια σειρά επεισοδίων, που κινούνται στην τροχιά του home-made cinema, συνδυάζοντας το πνεύμα της πρόκλησης του punk με την αναβίωση στοιχείων του αρχαίου θεάτρου και της αρχέγονης μνήμης στο σύγχρονο αστικό περιβάλλον. Η «Σκόνη» αποτελεί την αντανάκλαση, την παρωδία μιας καθιερωμένης κοινωνίας τα κρίσιμα χρόνια 2005 – 2008 προ της ύφεσης -τσουνάμι στην Ελλάδα.

Mirror Me—Η Προϊστορία της Σέλφι

Εκατομμύρια σέλφι και φωτογραφικά αυτοπορτρέτα αναρτώνται καθημερινά στο διαδίκτυο. Με τις σημερινές μορφές τεχνολογίας προσωπικής χρήσης, η δημοσίευση αυτών των αυτοπροσωπογραφιών συσχετίζεται με την Κοινωνία του Θεάματος ('Society of the Spectacle') του Γκυ Ντεμπόρ ή το 'Simulacra and Simulation' του Ζαν Μπωντριγιάρ και τις αναλύσεις του γύρω από την υπερπραγματικότητα και το βασίλειο της Προσομοίωσης. Ωστόσο, επί πολλές δεκαετίες, σκηνοθέτες και καλλιτέχνες video art θέτουν τα δικά τους ερωτήματα γύρω από την ταυτότητα του εαυτού και τον αυτοορισμό του ατόμου, ασκώντας κριτική στο 'αρσενικό βλέμμα' και, ως εκ τούτου, στον φαινομενικό ναρκισσισμό και την αντικειμενοποίηση που βρίσκονται σήμερα στον πυρήνα της σέλφι. Το πρόγραμμα Mirror Me παρουσιάζει μια επιλογή από στοχασμούς σχετικά με το είδωλο του εαυτού σε αυτοστοχαστικές ταινίες και σε αυτοπροσωπογραφίες βίντεο που τον αντικατοπτρίζουν, καθώς και σε ταινίες υπό μορφή προσωπικού ημερολογίου, με σκοπό να συνθέσουν ορισμένα στοιχεία της «προϊστορίας» της σέλφι.

Μια Ποιητική Αρχαιολογία του Σινεμά: Οι Ταινίες του Bill Morrison

Εδώ και πάνω από δύο δεκαετίες, ο Αμερικανός σκηνοθέτης Μπιλ Μόρισον αξιοποιεί αρχαιακό υλικό, το οποίο βρίσκεται σε διάφορα στάδια αποσύνθεσης, ενσωματώνοντάς το σε νέα φιλμ. Στη διαδικασία αυτή, συνεργάζεται συχνά με σύγχρονους δημιουργούς, ικανούς στον αυτοσχεδιασμό, οι οποίοι δημιουργούν μουσικές συνθέσεις, ηχογραφήσεις και ζωντανές παραστάσεις που συνοδεύουν τις εικόνες. Στην πολυτοκίλη φιλομορφία του ο Μόρισον, ο οποίος εύλογα θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους Αμερικανούς σκηνοθέτες του πειραματικού κινηματογράφου, χρησιμοποιεί την αποσύνθεση του νιτρικού φιλμ 35mm ως καταλύτη για την υπαρξιακή του έρευνα, η οποία εξετάζει τη μνήμη, το αρχείο και την ιστορία της κινούμενης εικόνας.

Η Εποχή της Underground Μουσικής Σκηνής

Ο Roger Corman, η Janis Joplin, ο Jack Nicholson, οι Rolling Stones και ο Peter Fonda, είναι όλοι τους μέλη του κινήματος του αμερικανικού και βρετανικού underground που σάρωσε στα 60s σε μουσική και κινηματογράφο. Ένα underground που δεν περιχαράκωθηκε σε συγκεκριμένο πλαίσιο, αλλά συνδύασε την καλλιτεχνική με την εμπορική επιτυχία, "προπαγανδίζοντας" ιδέες απαγορευμένες μέχρι πρότινος. Έτσι, οι Rolling Stones, αυτά τα "θεϊκά τσογλάνια" - σύμφωνα και με τον Διονύση Σαββόπουλο - όπως και ένα ταξίδι με τρένο στην канаδική επικράτεια, φορτωμένο με ουσίες και κιβώτια αλκοόλ, έπαψαν να αποτελούν τα κομμάτια μιας πρωτοφανούς παραδοξότητας. Αντιθέτως, εξέφρασαν μια ολόκληρη γενιά μουσικών, ηθοποιών, γυρολόγων, αθείστων, υπαρξιστών και περιθωριακών, που στράφηκαν στην 'underground' κουλτούρα παράλληλα με το αίτημα για έναν καλύτερο κόσμο. Οι ταινίες του μουσικού underground, τα λεγόμενα rockumentaries, διασχίζουν αγέρωχα το χρόνο και μας δίνουν απόφια την εικόνα μιας ολόκληρης εποχής, όπου συνυπήρξαν αρμονικά η τέχνη με την επανάσταση και η πολιτική με το ασυμβίβαστο της ανθρώπινης συνθήκης.

Το Φεστιβάλ στηρίζει η Ένωση Σκηνοθετών Κύπρου και χορηγός επικοινωνίας ήταν, όπως πάντα, το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου

6. Μαραθώνιος Θερινών Προβολών 2015

Σημαντική ήταν και φέτος η ανταπόκριση του κυπριακού κοινού στις προβολές του Μαραθωνίου Θερινών Προβολών, οι οποίες διοργανώθηκαν για 17η χρονιά από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και το Θέατρο ΕΝΑ σε συνεργασία με τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου, μεταξύ 8 Ιουλίου και 13 Σεπτεμβρίου. Όπως κάθε καλοκαίρι, η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στον αρχαιότερο, εν λειτουργία, θερινό κινηματογράφο της Λευκωσίας, τον κινηματογράφο «Κωνσταντία».

Ο Μαραθώνιος Θερινών Προβολών είναι ένας από τους σημαντικότερους θεσμούς του Υπουργείου, τόσο στον τομέα του κινηματογράφου, όσο και στον τομέα της αναβάθμισης της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής του τόπου. Η επιλογή των ταινιών έγινε με γνώμονα την ποιότητα, την κινηματογραφική αγωγή του κοινού και την τέρψη. Κάτω από το φεγγάρι και με τη νοσταλγική ατμόσφαιρα του καλοκαιρινού κινηματογράφου, ο θεατής είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει ταινίες από το κλασικό ρεπερτόριο του καλού κινηματογράφου, ταινίες της πιο πρόσφατης διανομής, ταινίες για τους μικρούς κινηματογραφόφιλους, καθώς και ταινίες Κυπρίων σκηνοθετών. Η πολυδιάστατη γκάμα ταινιών του φετινού προγράμματος περιελάμβανε, ανάμεσα σε άλλες, τις πολυβραβευμένες ταινίες «Ξενία» του σκηνοθέτη Πάνου Κούτρα, «Ida» του Πολωνού Pawel Pawlikowski, «Mommy» του Καναδού Xavier Dolan, «Three Windows and a Hanging» του Κοσοβάρου Isa Qosja, ενώ την τιμητική τους είχαν ταινίες από τον κινηματογράφο του κόσμου, όπως η Ιρανική «A Respectable Family» του Massoud Bakhshi, «Timbuktu» του Abderrahmane Sissako από την Μαυριτανία, «Wadjada» του Haifaa Al Mansour από τη Σαουδική Αραβία, καθώς και οι κυπριακές ταινίες «Τα Χασαμπουλιά» του Κώστα Δημητρίου και «Ιμάντας Αποσκευών» της Αλεξίας Ρόιτερ.

7. Άλλες δραστηριότητες

Πέραν των πιο πάνω, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επιχορηγεί τους ακόλουθους θεσμούς και ετήσιες εκδηλώσεις:

1. Αφιέρωμα στον γαλλικό κινηματογράφο και άλλες εθνικές κινηματογραφίες, σε συνεργασία με τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου και άλλους πολιτιστικούς οργανισμούς.

2. Φεστιβάλ Κύπριων Σκηνοθετών και άλλες δραστηριότητες, όπως σεμινάρια/εργαστήρια κινηματογράφου, που διοργανώνονται από την Ένωση Σκηνοθετών Κινηματογράφου και Τηλεόρασης Κύπρου.

3. Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού (1-8 Αυγούστου 2015) με βραβευμένες ταινίες από διάφορα διεθνή φεστιβάλ κινηματογράφου, το οποίο διοργανώνεται από τον πολιτιστικό οργανισμό Brave New Culture. Στο πλαίσιο του φεστιβάλ, πραγματοποιούνται ακόμη μια σειρά από εργαστήρια για επαγγελματίες, στα οποία Κύπριοι και ξένοι σκηνοθέτες παρουσιάζουν τις προτάσεις τους σε ξένους επαγγελματίες στον χώρο του ντοκιμαντέρ. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και για το 2015, χρονιά κατά την οποία το Φεστιβάλ γιόρταζε τα δέκα χρόνια παρουσίας του, το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού είχε τεράστια απήχηση, τόσο στους επαγγελματίες του τομέα του κινηματογράφου των οπτικοακουστικών, όσο και στο ευρύτερο κινηματογραφόφιλο κοινό. Αξιοσημείωτο, επίσης, είναι ότι το Φεστιβάλ εντάχθηκε το 2015 στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Moving Docs, μαζί με άλλα ευρωπαϊκά φεστιβάλ και οργανισμούς. Το Moving Docs αποτελεί μια πρωτοβουλία του European Documentary Network (EDN) και στηρίζεται από το πρόγραμμα Creative Europe της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρόκειται για μια κοινοπραξία που δημιουργήθηκε για την από κοινού πανευρωπαϊκή διανομή ταινιών ντοκιμαντέρ. Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία καινοτόμων στρατηγικών προώθησης σε ακροατήρια σε αστικά κέντρα και αγροτικές περιοχές της Ευρώπης, έτσι ώστε το κοινό να έχει την ευκαιρία να απολαμβάνει συχνές προβολές ταινιών ντοκιμαντέρ μέσα από μια μεγάλη ποικιλία μέσων.

1.8.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, στο πλαίσιο της ανάπτυξης του κινηματογράφου στην ύπαιθρο, έχουν να επιδείξουν τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- 1.Ενίσχυση σε ετήσια βάση, μέσω ειδικού προγράμματος, της λειτουργίας αιθουσών της υπαίθρου
- 2.Προβολή κυπριακών ταινιών στην ύπαιθρο μέσω της επιχορήγησης της Κυπριακής Ταινιοθήκης Πελαθούσας και δήμων/κοινοτήτων της περιφέρειας
3. Επιχορήγηση της μη κερδοσκοπικής πολιτιστικής εταιρείας «Όψεις του Κόσμου», η οποία, σε συνεργασία με τη Σχολή - Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή, και τον διεθνή οργανισμό ASIFA διοργάνωσε το 14ο Διεθνές Φεστιβάλ του Σινεμά Animation στην ύπαιθρο «Όψεις του Κόσμου». Στο πλαίσιο του Διαγωνιστικού Φεστιβάλ πραγματοποιήθηκαν, εκτός από προβολές, εκθέσεις, σεμινάρια και εργαστήρια κινουμένου σχεδίου. Συγκεκριμένα, στον Αρχαιολογικό χώρο Παλαιπάφου στα Κούκλια στην αυλή της Μεσαιωνικής Αγραόπαυλης πραγματοποιήθηκε το κυρίως πρόγραμμα προβολών και αφιέρωμάτων, στο Μουσείον Χαρακτικής Χαμπή, δύο εκθέσεις και εργαστήρι, στον αγροτουριστικό ξενώνα «Βασιλιάς Νικοκλής» το πρώτο εργαστήρι Κινουμένου Σχεδίου (Animation workshop residency) και στον Πολιτιστικό χώρο Τεχνόπολις 20, το Παιδικό πρόγραμμα προβολών. Εδώ και τέσσερα χρόνια, το Φεστιβάλ αναβαθμίστηκε σε διεθνές διαγωνιστικό, με κριτική επιτροπή απαρτιζόμενη από διεθνώς καταξιωμένους επαγγελματίες του χώρου. Ο καλλιτεχνικός Διευθυντής του Φεστιβάλ Γιώργος Τσαγγάρης, έχει κατορθώσει, επίσης, τα τελευταία χρόνια να διαδώσει το φεστιβάλ διεθνώς, πετυχαίνοντας να κερδίσει τη συνεργασία σημαντικών ξένων Φεστιβάλ στη διεθνή Κοινότητα του Animation και κέντρων κινηματογράφου, που σήμερα στηρίζουν το Κυπριακό Φεστιβάλ. Το Φεστιβάλ «Όψεις του Κόσμου», όπως και τα προηγούμενα χρόνια, κατάφερε να συσπειρώσει το φανατικό του κοινό που αποτελείται από άτομα κάθε ηλικίας, αποδεικνύοντας πως έχει πια καταστεί κινηματογραφικός θεσμός. Πρόσφατα το Φεστιβάλ έχει ενταχθεί στον διεθνή οργανισμό Animation της UNESCO ASIFA.

1.9 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες εξέτασαν κατά το 2015 σημαντικό αριθμό αιτήσεων από Δήμους για επιχορήγηση πολιτιστικών εκδηλώσεων ποικίλου χαρακτήρα. Τα Δημοτικά Συμβούλια δείχνουν προτίμηση στις μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις με θεματολογία σχετική με τον λαϊκό πολιτισμό, αλλά δεν έλειψαν και τα αιτήματα που αφορούσαν φεστιβάλ, διοργανώσεις θεατρικών παραστάσεων, συμμετοχές σε πολιτιστικές δραστηριότητες στο εξωτερικό, παρουσιάσεις βιβλίων και διαλέξεις, διοργανώσεις με επί μέρους θέματα, που άπτονται της κυπριακής γαστρονομίας κ.ο.κ. Επίσης, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες εμβάθυναν, ως προς το Πιλοτικό Πρόγραμμα Πολιτιστικής Αποκέντρωσης, παρεμβαίνοντας με διοργανώσεις υψηλού επιπέδου στο πολιτιστικό γίγνεσθαι της κυπριακής περιφέρειας.

1.9.1. ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Μέσα από στοχευμένες δράσεις διοργανώθηκαν από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες και συγκεκριμένα Κοινοτικά Συμβούλια, σειρά σημαντικών πολιτιστικών γεγονότων. Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων για το 2015 αφορούσε κύκλο διαλέξεων στην Κοινότητα Δένειας (Μάρτιος- Μάιος), φεστιβάλ παραστατικών τεχνών με τίτλο «Τέντα» στην κοινότητα Καλαβασού (22 Μαΐου), παρουσίαση θεάτρου κλασικού ρεπερτορίου στις Κοινότητες Μιτσερού, Αγίας Μαρίνας Ξυλιάτου, Σπηλιών, Τάλας και Σαλαμιούς (Ιούλιος - Αύγουστος), εικαστική έκθεση, διάλεξη και διαδραστικά εργαστήρια στην Κοινότητα Βορόκληνης (Σεπτέμβριος) και μεγάλη εικαστική παρέμβαση με τίτλο «Εις το Κολόσσιν και εις τα καστελλία» στην Κοινότητα Κολοσσίου (10-22 Οκτωβρίου).

1.9.2 ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΗΜΩΝ

Σε ό,τι αφορά στους Δήμους συνεχίστηκε για ακόμη μια χρονιά το Πρόγραμμα Επιχορήγησης Δήμων. Μεγάλες, δοκιμασμένες και πρωτότυπες διοργανώσεις έτυχαν σημαντικής επιχορήγησης, προκειμένου να ενισχυθεί το πιο αξιόλογο κομμάτι της πολιτιστικής δράσης των Δήμων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα που θα μπορούσαν να αναφερθούν, είναι το Μεσαιωνικό Φεστιβάλ του Δήμου Αγίας Νάπας, τα Μεγάλα Μπαλέτα του Δήμου Λεμεσού, το Φεστιβάλ Τζαζ Μουσικής του Δήμου Αγλαντζιάς, το φεστιβάλ Λευκωσίας, το θεματικό φεστιβάλ του Δήμου Λευκάρων κ.ο.κ.

1.10 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Η ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ»

Το ανταγωνιστικό Πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες» έχει ως στόχο την προώθηση της Ευρωπαϊκής «πολιτότητας»· να φέρει την Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της και να τους δώσει τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην οικοδόμησή της. Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε τοπικές αρχές και οργανισμούς, δυναμικά εμπειρογνομώνων (think tanks), ομάδες πολιτών, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, συνδικαλιστικές οργανώσεις, εκπαιδευτικά ιδρύματα, οργανώσεις εθελοντών, ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία και δέχεται σχετικές προτάσεις-projects για συγχρηματοδότηση.

1.11 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ / ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

1.11.1 Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα

Το Σπίτι της Κύπρου από τον Ιανουάριο έως τον Δεκέμβριο του 2015 διοργάνωσε 78 εκδηλώσεις. Αναλυτικά:

α. Σπίτι της Κύπρου (σύνολο εκδηλώσεων 78):

33 παρουσιάσεις βιβλίων, 5 εικαστικές εκθέσεις, 1 έκθεση φωτογραφίας, 6 εκδηλώσεις θεατρικού ενδιαφέροντος, 7 εκδηλώσεις μουσικής, 1 σεμινάριο, 2 ημερίδες, 2 διημερίδες, 10 εκδηλώσεις λόγου (9 διαλέξεις, 1 αφιέρωμα) και φιλοξενήθηκαν 4 εκδηλώσεις. Στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης το Σπίτι της Κύπρου διοργάνωσε 2 εκθέσεις ζωγραφικής, 3 μουσικοθεατρικές εκδηλώσεις, 2 μουσικές εκδηλώσεις.

β. Συνεργασία με διάφορους φορείς και ιδρύματα (σύνολο εκδηλώσεων 13):

3 εκδηλώσεις με τις Κυπριακές Οργανώσεις, 5 εκδηλώσεις με την Ένωση Μορφωτικών Ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUNIC), 1 εκδήλωση με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), 1 εκδήλωση με το Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, 2 εκδηλώσεις με το Ίδρυμα Κώστας Μόντης, 1 εκδήλωση με το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης ΕΟΚΑ (Σ.Ι.Μ.Α.Ε.).

γ. Συμμετοχή σε ημερίδες / εκδηλώσεις λόγου
(σύνολο συμμετοχών 11):
Συμμετοχή σε 5 ημερίδες και 6 εκδηλώσεις λόγου.

δ. Εκπροσωπήσεις σε εξωτερικές εκδηλώσεις που αφορούν την Κύπρο, σύνολο 79
75 εκπροσωπήσεις (εκ μέρους του Σπιτιού της Κύπρου)
4 εκπροσωπήσεις (εκ μέρους του Πρέσβη της Κυπριακής Δημοκρατίας)

1.11.2 Γραφείο Μορφωτικού Συμβούλου στην Ύπατη Αρμοστεία της Κύπρου στο Λονδίνο

Το Πολιτιστικό Τμήμα της Υπάτης Αρμοστείας της Κύπρου στο Ηνωμένο Βασίλειο, κατά το ημερολογιακό έτος 2015, προέβη σε ευάριθμες ενέργειες με στόχο την προβολή του κυπριακού πολιτισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Συγκεκριμένα, διοργάνωσε αυτοτελώς ή σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς 16 εκδηλώσεις πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως εικαστικές εκθέσεις, δημόσιες διαλέξεις, ακαδημαϊκά συνέδρια, προβολές ντοκιμαντέρ, θεατρικές παραστάσεις και μουσικές βραδιές (πρβλ.. Συνημμένο Πίνακα). Μέσω των εν λόγω εκδηλώσεων επιτεύχθηκε, αφενός η εξωστρεφής προβολή της κυπριακής ιστορίας και του κυπριακού πολιτισμού και αφετέρου δημιουργήθηκαν συνέργειες με σημαντικούς φορείς στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπως το Βρετανικό Μουσείο, η Βρετανική Βιβλιοθήκη, η Αντιπροσωπία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου και το Βασιλικό Κολέγιο του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

Παράλληλα, ο Μορφωτικός Σύμβουλος δρ Αχιλλέας Χατζηκυριάκου, ο οποίος στελεχώνει αποκλειστικά το εν λόγω Τμήμα, συμμετείχε ενεργά στην εκπροσώπηση της Υπάτης Αρμοστείας σε πληθώρα εκδηλώσεων πολιτιστικού/μορφωτικού χαρακτήρα στην κυπριακή ομογένεια, αγγλικά ακαδημαϊκά ιδρύματα, διεθνείς οργανισμούς, διεθνή φεστιβάλ τέχνης και ξένες πρεσβείες. Με στόχο τη μεγιστοποίηση της διεθνούς δικτύωσης της Κύπρου σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ο Μορφωτικός Σύμβουλος εκπροσωπεί την Ύπατη Αρμοστεία στις συναντήσεις του οργανισμού European Union National Institutes for Culture (EUNIC) και μεριμνά για τη συμμετοχή Κυπρίων σε διεθνείς διαγωνισμούς, όπως π.χ. στην Ευρωπαϊκή Λογοτεχνική Βραδιά 2015 (ELN 2015).

Πέραν των προαναφερθέντων δραστηριοτήτων, το Πολιτιστικό Τμήμα συνδράμει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων Κύπριων φοιτητών σε πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου. Επίσης, συμβάλλει ποικιλοτρόπως τόσο στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας της Κυπριακής Ομογένειας (ιδιαίτερα της νεολαίας) όσο και στη γνωριμία ξένου κοινού με τον Κυπριακό Πολιτισμό. Προς τούτο, έχει αναπτυχθεί η επικοινωνία με το ευρύ κοινό μέσω τμηματικών λογαριασμών στα Μέσα Μαζικής Δικτύωσης (Facebook, Twitter), ενώ παράλληλα βρίσκεται υπό κατασκευή τμηματική ιστοσελίδα, η οποία αναμένεται να δημοσιευτεί στις αρχές του 2016.

1.11.3 Γραφείο Μορφωτικού Ακόλουθου στην Πρεσβεία της Κύπρου στο Βερολίνο

Από τις αρχές του 2005 υπηρετεί στην Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας Μορφωτική Ακόλουθος, κύρια ευθύνη της οποίας αποτελεί η διοργάνωση εκδηλώσεων, με σκοπό την προβολή του πολιτισμού και της σύγχρονης καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας της Κύπρου στη Γερμανία. Η Μορφωτική Ακόλουθος επιδιώκει μεταξύ άλλων συνεργασίες με γερμανικούς φορείς και συμπεριλαμβάνει Κύπριους καλλιτέχνες σε γερμανικές εκδηλώσεις.

Συμπεριλαμβάνει, επίσης, Γερμανούς και ξένους καλλιτέχνες σε κυπριακές εκδηλώσεις, οπότε με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται πολυπολιτισμικά προγράμματα με επίκεντρο την Κύπρο.

Ένας άλλος, επίσης, σημαντικός στόχος του γραφείου που άρχισε να αποδίδει καρπούς είναι η προώθηση έργων Κύπριων συνθετών σε μουσικούς και μουσικά σχήματα στη Γερμανία.

Στη Γερμανία έχουν επικρατήσει πλέον τρεις πολιτιστικοί θεσμοί (σειρές πολιτιστικών εκδηλώσεων στο Βερολίνο, Μόναχο και Κολωνία/Βόννη) που έχει δημιουργήσει το πολιτιστικό γραφείο.

Κατά το 2015 διοργανώθηκαν, με ευθύνη της Μορφωτικής Ακολουθίας και τη στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, εκδηλώσεις σε διάφορες πόλεις της Γερμανίας, όπως Βερολίνο, Μόναχο, Κολωνία, Άαχεν, Λειψία, Αμβούργο, οι οποίες επέτρεψαν στο γερμανικό κοινό να γνωρίσει την Κύπρο, τους καλλιτέχνες της και τον πολιτισμό της.

Συνολικά, το έτος 2015, η Μορφωτική Ακολουθία Βερολίνου, διοργάνωσε και επιμελήθηκε των τριών πολιτιστικών θεσμών (Κυπριακές Μινιατούρες, Βερολίνο – Κυπριακή Άνοιξη, Μόναχο – Κυπριακές Στιγμές, Κολωνία), που περιλαμβάνουν τέσσερις έως πέντε εκδηλώσεις, ο κάθε θεσμός. Διακίνησε τις δύο φωτογραφικές εκθέσεις που διοργάνωσε και επιμελήθηκε το έτος 2014 PhOETRY και Moments on Faces. Εξέδωσε για τα δεκάχρονα της πολιτιστικής σειράς Κυπριακή Άνοιξη, ψηφιακό δίσκο από ζωντανές ηχογραφήσεις της πολιτιστικής σειράς. Συνεργάστηκε σε δύο projects των ευρωπαϊκών πολιτιστικών γραφείων Βερολίνου (EUNIC). Υποστήριξε μεμονωμένες εκδηλώσεις στο Βερολίνο, Άαχεν, Φραγκφούρτη και Λειψία.

Οι καλλιτέχνες που συμμετείχαν το έτος 2015 (δεν αναφέρονται οι συνθέτες των οποίων εκτελέσθηκαν έργα, ούτε οι φωτογράφοι και ποιητές που συμμετείχαν στις εκθέσεις φωτογραφίας με έργα): Ανδρέας Ροδοσθένους, Γιώργος Μορφίτης, Ανδρέας Ξυδιάς, Άλκης Αγαθοκλέους, Σταύρος Λάντιας, Πάνος Δημητρακόπουλος, Γαβριήλ Καραπατάκης, Ζαχαρίας Σπυριδάκης, Hub Hildenbrand, Γιώργος Ροδοσθένους, Μιχάλης Χριστοδούλου, Δημήτρης Μπινιάρης, Ανδρέας Φυλακτού, Lauren Jackson, Θάνος Χρόνης, Γιώργος Κάρβελλος, Μαριαλένα Αναστασιάδου, Νικόλας Μελής, Μιλτιάδης Παπαστάμου, Γιάννης Μυράλης, Michael Tsalka, Σάββας Σάββα, Βάκια Σταύρου, Μάριος Τακούσις, Αλκίνοος Ιωαννίδης, Γιώργος Καλούδης, Δημήτρης Ρεγγίνος, Νικόλας Κυριάκου, Ιάσωνας Κεραμίδης, Μίχαελ Λέομπολτ, Maria Yakovleva, Yuriy Broshel, Denis Ivanov, Κέντρο Κυπρίων Συνθετών (Ανδρέας Μουστούκης, Τάσος Στυλιανού), Μαρτίνος Τιρίμος, Ben Sayevich, Daniel Veis, Ανδρέας Καραγιάν.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ

A. Οι τρεις πολιτιστικοί Θεσμοί

B. Μεμονωμένες εκδηλώσεις, συμμετοχή κ.ά.

A. Οι τρεις πολιτιστικοί Θεσμοί

Κυπριακές Μινιατούρες, Βερολίνο – Κυπριακή Άνοιξη, Μόναχο – Κυπριακές Στιγμές, Κολωνία
Χαρακτηριστικό των θεσμών είναι ότι τα πολιτιστικά προγράμματά τους αποτελούνται, κυρίως από πρεμιέρες που έχουν δημιουργηθεί/επιμεληθεί ειδικά για τους θεσμούς.

1. ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΜΙΝΙΑΤΟΥΡΕΣ - ΒΕΡΟΛΙΝΟ, 27.2. – 29.4.2015, για τρίτη συνεχή χρονιά

Από τις 27 Φεβρουαρίου μέχρι και τις 29 Απριλίου 2015, διοργανώθηκε για τρίτη συνεχή χρονιά στο Βερολίνο η σειρά κοντσέρτων «Κυπριακές Μινιατούρες». Η σειρά διευρύνθηκε, οπότε μαζί με τα τρία κοντσέρτα παρουσιάζεται και μια τέταρτη εκδήλωση από άλλο πολιτιστικό τομέα, φέτος από τον τομέα του θεάτρου. Το Πολιτιστικό Γραφείο της Κυπριακής Πρεσβείας στο Βερολίνο έχει θέσει ως ένα από τους στόχους του να καθιερωθεί αυτή η πολιτιστική σειρά και να δημιουργηθεί ένας θεσμός στην

πρωτεύουσα της Γερμανίας, όπου η κουλτούρα ανθεί. Οι χώροι, όπου διεξάγεται η πολιτιστική σειρά, είναι μικρότερες, οικείες αίθουσες, χώροι κατάλληλοι για μια αρχή, που μπορεί να αποτελέσει εφαλτήριο για μελλοντικές παραστάσεις Κύπριων καλλιτεχνών.

27.2.2015 «Πέραν/Beyond» (2 μέρη) Το κοντσέρτο «Πέραν» σηματοδότησε μια επιτυχή έναρξη της πολιτιστικής σειράς, στο «Πράσινο Σαλόνι» του ιστορικού θεάτρου, Volksbühne (People's Theatre). Ο Σταύρος Λάντσιας, σύνθεση/πίانو/αρμόνικα, παρουσίασε στο πρώτο μέρος ένα πρόγραμμα σόλο πιάνο, και στο δεύτερο μέρος, μαζί με τον δεξιότεχνη μουσικό Πάνο Δημητρακόπουλο στο κανονάκι, ένωσαν δυτικά και ανατολικά ηχοχρώματα.

15.3.2015 Κοντσέρτο τζαζ «A drop of 1000 Truths» με τους Γαβριήλ Καραπατάκη, άταστο μπάσο/φωνητικά, Ζαχαρία Σπυριδάκη, κρητική λύρα/φωνητικά και Hub Hildenbrand, κιθάρα.

26.3.2015 Παράσταση πολυμέσων «Νάρκισσος - τρεις ερμηνευτές και ένας εικονογράφος» στο θέατρο ΤΑΚ στο Βερολίνο, έργο του σκηνοθέτη Γιώργου Ροδοσθένους. Συμμετείχαν ο Μιχάλης Χριστοδούλου, ζωντανή εικονογράφηση, ο Δημήτρης Μπινιάρης, μουσική επιμέλεια και οι ηθοποιοί Ανδρέας Φυλακτού, Lauren Jackson, Θάνος Χρόνης.

29.4.2015 (2 μέρη) Έργα μουσικής δωματίου του συνθέτη Γιώργου Κάρβελλου για πιάνο, φωνή και βιολί. Πρεμιέρα είχε η σειρά τραγουδιών «Στιγμές», βασισμένη και εμπνευσμένη από επτά ποιήματα της ομώνυμης έκδοσης του Κώστα Μόντη. Το πρώτο μέρος ερμήνευσαν η Μαριαλένα Αναστασιάδου, φωνή, ο Νικόλας Μελής, πιάνο και ο Μιλτιάδης Παπαστάμου, βιολί. Στο δεύτερο μέρος οι μουσικοί Γιάννης Μυράλης, σαξόφωνο (Κύπρος), ο Michael Tsalka, πιάνο (Ισραήλ) και ο Μιλτιάδης Παπαστάμου, βιολί (Ελλάδα). Εκτέλεσαν έργα των Σταύρου Λάντσια, Νίκου Κυπουργού, Γιώργου Κάρβελου, Ίννας Κουτρουπή, Σάββα Σάββα, Μιλτιάδη Παπαστάμου και Gene Pritsker.

2. ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΝΟΙΞΗ - MONAXO, 24.4. - 10.5.2015, για δέκατη συνεχή χρονιά

Ανάμεσα στις κορυφαίες διοργανώσεις που επιμελείται το πολιτιστικό γραφείο, περιλαμβάνεται η σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων «Κυπριακή Άνοιξη», στο γνωστό Πολιτιστικό Κέντρο «Gasteig» του Μονάχου.

Για τη φετινή «Κυπριακή Άνοιξη», το πολιτιστικό γραφείο εξέδωσε ψηφιακό δίσκο από ζωντανές ηχογραφήσεις της πολιτιστικής σειράς (2006 – 2015), και πρόσφερε ως δώρο στους επισκέπτες, οι οποίοι με την παρουσία τους όλα αυτά τα χρόνια, υποστήριξαν τις προσπάθειες να καθιερωθεί η «Κυπριακή Άνοιξη» ως θεσμός στη βαυαρική πρωτεύουσα. Στον ψηφιακό δίσκο υπάρχουν έργα των συνθετών Νικόλα Κυριάκου, Γιώργου Κάρβελλου, Ανδρέα Μουστούκη, Σάββα Σάββα, Σταύρου Λάντσια και Ίννας Κουτρουπή.

24.04.2015 Τελετή έναρξης με τη μουσική βραδιά «Mediterranean Sounds», ένα πρόγραμμα έκπληξη, στο οποίο συμμετείχαν οι Σάββας Σάββα, πιάνο, Μιλτιάδης Παπαστάμου, βιολί, Βάκια Σταύρου, φωνή και Μάριος Τακούσις, πιάνο.

27.4.2015 Συναυλία με τον Αλκίνοο Ιωαννίδη και τον Γιώργο Καλούδη (τσέλο, κρητική λύρα)

10.5.2015 Mosaik21, ένα διπλό κοντσέρτο, στο πρώτο μέρος, σόλο κιθάρα με τον Δημήτρη Ρεγγίνο και στο δεύτερο μέρος, ένα μουσικό μωσαϊκό, με τους Νικόλα Κυριάκου, κιθάρα, Ιάσωνα Κεραμίδη, βιολί και Μίχαελ Λέομπολτ, κρουστά.

24.10 – 10.5.2015. Στο Φουαγιέ του Πολιτιστικού Κέντρου παρουσιαζόταν καθ' όλη τη διάρκεια των εκδηλώσεων η έκθεση φωτογραφίας MOMENTS on FACES. Ένα αφιέρωμα του Πολιτιστικού Γραφείου της Κυπριακής Πρεσβείας στη Γερμανία για το «Έτος Κώστα Μόντη».

3. ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ - ΚΟΛΩΝΙΑ, 24.10 – 12.11.2015, για 8η συνεχή χρονιά

Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν φέτος στην αίθουσα κοντσέρτων του Βελγικού Σπιτιού και στους γνωστούς, κυρίως για τζαζ κοντσέρτα, χώρους του Άλτες Φάντχαουζ (Altes Pfandhaus) στην Κολωνία.

24.10.2015 Έναρξη της πολιτιστικής σειράς με τη μουσική βραδιά «Mediterranean Sounds», ένα πρόγραμμα έκπληξη με τους Βάκια Σταύρου, φωνή, Σάββα Σάββα, πιάνο, Μάριο Τακούσιη, πιάνο και Μιλτιάδη Παπαστάμου, βιολί.

27.10.2015 Κοντσέρτο νέας μουσικής από το A-Trio που αποτελείται από ξένους μουσικούς, κάτοικους Κολωνίας, τους Maria Yakovleva, βιολί - Yuriy Broshel, σαξόφωνο και Denis Ivanov, πιάνο. Το κοντσέρτο αυτό διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Κέντρο Κύπριων Συνθετών. Ακούστηκαν πρεμιέρες έργων των συνθετών Ανδρέα Γιαγκόπουλου, Γεώργιου Σταύρου, Τάσου Στυλιανού, Χάρη Σοφοκλέους, Σάββα Σάββα και Ανδρέα Μουστούκη.

1.11.2015 Κοντσέρτο τζαζ «A drop of 1000 Truths» με τους Γαβριήλ Καραπατάκη, άταστο μπάσο/φωνητικά, Ζαχαρία Σπυριδάκη, κρητική λύρα/φωνητικά και Hub Hildenbrand, κιθάρα.

5.11.2015 «Πέραν/Beyond» - Σταύρος Λάντσιας, σύνθεση/πιάνο/αρμόνικα με ένα πρόγραμμα σόλο πιάνο και στη συνέχεια μαζί με τον μουσικό Πάνο Δημητρακόπουλο στο κανονάκι, ένωσαν δυτικά και ανατολικά ηχοχρώματα. Το πρόγραμμα περιελάμβανε συνθέσεις του Σταύρου Λάντσια, αλλά και διασκευές του συνθέτη σε έργα των F. Chopin, J.S. Bach, M. Χατζηδάκη αλλά και παραδοσιακών κυπριακών κομματιών.

12.11.2015 Κοντσέρτο κλασικής μουσικής, με το Rosamunde Trio, που αποτελείται από τους κορυφαίους μουσικούς Μαρτίνο Τιρίμο, πιάνο – Ben Sayevich, βιολί και Daniel Veis, τσέλο. Το τρίο παρουσίασε έργα των Beethoven, Dvorák και των Κύπριων Συνθετών Βάσσου Νικολάου και Χριστόδουλου Γεωργιάδη.

PhOETRY - όταν οι λέξεις γίνονται εικόνες

Κατά τη διάρκεια της πολιτιστικής σειράς, παρουσιαζόταν στον χώρο εκθέσεων του Άλτες Φάντχαουζ η έκθεση φωτογραφίας PhOETRY. Αυτός ήταν ο τέταρτος σταθμός της έκθεσης, μετά από το Μόναχο, το Μπράουνσβαϊγκ και το Αμβούργο. Η έκθεση διοργανώθηκε το 2013/2014, μετά από ανοικτό κάλεσμα του Πολιτιστικού Γραφείου της Κυπριακής Πρεσβείας στο Βερολίνο. Ποιήματα από Κύπριες ποιήτριες αποτελούν το βασικό μοτίβο έμπνευσης φωτογράφων, με στόχο τη δημιουργία ενός διαλόγου μεταξύ Ποίησης και Φωτογραφίας. Από 500 φωτογραφίες που απεστάλησαν από Κύπριους, Έλληνες και Γερμανούς φωτογράφους, επιλέχθηκαν 19 φωτογραφίες από 9 φωτογράφους.

Οι ποιήτριες: Χριστιάνα Αβραμίδου, Πίτσα Γαλάζη, Νίκη Μαραγκού, Νόρα Νατζιαριάν, Νάσα Παταπίου, Δάφνη Νικήτα, Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου.

Οι φωτογράφοι: Silvia Dzibas, Ελενα Γεωργίου, Γιώργος Ερέσσιος, Γιώργος Καλογερόπουλος, Ερατώ Καντούνα, Γιώργος Πανταζής, Θάνος Σαββίδης, Rüdiger Schwamborn, Sebough Voskeritchian.

B. Μεμονωμένες εκδηλώσεις, συμμετοχή κ.ά.

1. Βερολίνο, Τζαζ Φεστιβάλ της EUNIC (Ένωση Ευρωπαϊκών Μορφωτικών Ινστιτούτων Βερολίνου), 14 – 24.5.2015

Κύριος στόχος του φεστιβάλ είναι η ανάδειξη της ποικιλομορφίας της ευρωπαϊκής τζαζ, οι ιδιαιτερότητες και εξελίξεις, αλλά και η δημιουργία γεφυρών συνεργασίας. Στο 2ο Τζαζ Φεστιβάλ συμμετείχαν συνολικά 12 ευρωπαϊκές χώρες: Σουηδία, Μάλτα, Σλοβενία, Ρουμανία, Σλοβακία, Λιθουανία, Βουλγαρία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Γερμανία και Κύπρος. Η Κύπρος συμμετείχε για δεύτερη χρονιά στο φεστιβάλ, στις 23.5.2015, με μια πολύ δυνατή εμφάνιση με το κουαρτέτο «Ανδρέας Ροδοσθένους - Ethnik Jazz Ensemble», που αποτελείται από τους Ανδρέα Ροδοσθένους, άταστο ηλεκτρικό μπάσο, Γιώργο Μορφίτη, πιάνο, Ανδρέα Ξυδιά, τύμπανα και Άλκη Αγαθοκλέους, νέϋ.

2. Αμβούργο, 23.6.2015 - 14.7.2015 εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας PhOETRY και Moments on Faces στο Αμβούργο και ρεσιτάλ κιθάρας με τον Δημήτρη Ρεγγίνο

3. Βερολίνο, 9 - 20.10.2015, «Compassion: On the phenomenology of being ill»,
Στον χώρο του ιστορικού Künstlerhaus Bethanien του Βερολίνου, παρουσιάστηκε η έκθεση «Compassion: On the phenomenology of being ill» με συμμετοχή 13 εικαστικών από Ελλάδα, Κύπρο και Γερμανία. Το Πολιτιστικό Γραφείο υποστήριξε την εκδήλωση.

4. Φραγκφούρτη, 15.10.2015. Το πολιτιστικό γραφείο υποστήριξε την παρουσίαση του μυθιστορήματος του Αιμίλιου Σολωμού, «Ημερολόγιο μιας απιστίας» στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου Φραγκφούρτης.

5. Άαχεν, 25.10.2015. Στη Μουσική Ακαδημία. Κοντσέρτο νέας μουσικής από το A-Trio που αποτελείται από ξένους μουσικούς, τους Maria Yakovleva, βιολί, Yuriy Broshele, σαξόφωνο και Denis Ivanov, πιάνο. Το κοντσέρτο αυτό διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Κέντρο Κύπριων Συνθετών.

6. Λειψία, 28.10.2015. Συναυλία με τον Αλκίνοο Ιωαννίδη, Μιλτιάδη Παπαστάμου και τη ραδιοφωνική συμφωνική ορχήστρα Λειψίας MDR. Η εκδήλωση τέθηκε υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Κύπρου στο Βερολίνο.

7. Βερολίνο, 19.11.2015. Λογοτεχνική Ευρώπη (Europa literarisch) 3ος Κύκλος

Με την ευκαιρία του Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου 2008, ξεκίνησε στο Βερολίνο η λογοτεχνική σειρά «Λογοτεχνική Ευρώπη» με πρωτοβουλία της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη Γερμανία και της «Ένωσης Ευρωπαϊκών Μορφωτικών Ινστιτούτων Βερολίνου» (EUNIC), όπου το Πολιτιστικό Τμήμα της Κυπριακής Πρεσβείας Βερολίνου είναι συνδεδεμένο μέλος. Στον 3ο κύκλο της λογοτεχνικής σειράς, η Κύπρος παρουσίασε στις 19.11.2015 τον βραβευμένο συγγραφέα και ζωγράφο Ανδρέα Καραγιάν.

1.12 ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Κύπρος, με στόχο τη συνεργασία της με άλλες χώρες στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και των επιστημών έχει μέχρι σήμερα συνάψει πάρα πολλές διμερείς Συμφωνίες. Για την υλοποίηση των Συμφωνιών αυτών καταρτίζονται και υπογράφονται από τα συμβαλλόμενα μέρη τα Εκτελεστικά Προγράμματα Εκπαιδευτικής, Πολιτιστικής και Επιστημονικής Συνεργασίας. Οι Συμφωνίες και τα

Προγράμματα με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνουν παρέχουν το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιούνται οι πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές της Κύπρου με άλλες χώρες. Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες έχουν την αρμοδιότητα του καταρτισμού και της εφαρμογής του μέρους εκείνου των διατάξεων των Προγραμμάτων που διέπει την πολιτιστική συνεργασία και τις πολιτιστικές ανταλλαγές της Κύπρου με την εκάστοτε συμβαλλόμενη χώρα (με εξαίρεση τις διατάξεις που αφορούν τη συνεργασία σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς). Στο πλαίσιο της εν λόγω αρμοδιότητας, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες μεριμνούν για τη διοργάνωση στο εξωτερικό εκδηλώσεων, με σκοπό την προβολή του σύγχρονου κυπριακού πολιτισμού, καθώς και για τη διοργάνωση από άλλες χώρες πολιτιστικών εκδηλώσεων στην Κύπρο. Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων πραγματοποιούνται, επίσης, ανταλλαγές ειδικών, με σκοπό την αλληλοενημέρωση και τη συνεργασία στον τομέα του πολιτισμού.

1.13 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ» ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Από το 2014, το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», έχει αντικαταστήσει το Πρόγραμμα «Πολιτισμός 2007-2013», το Πρόγραμμα «MEDIA» και το Πρόγραμμα «MEDIA Mundus». Το νέο Πρόγραμμα στηρίζει καλλιτέχνες, επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα και πολιτιστικούς οργανισμούς σε τομείς, όπως οι τέχνες του θεάματος, οι καλές τέχνες, οι εκδόσεις, ο κινηματογράφος/οπτικοακουστικά, η τηλεόραση, η μουσική, οι πολυτομεακές μορφές τέχνης, η πολιτιστική κληρονομιά και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, προκειμένου να λειτουργήσουν σε άλλες χώρες και να αναπτύξουν τις δεξιότητες που είναι αναγκαίες στην ψηφιακή εποχή. Με την αύξηση της προβολής των ευρωπαϊκών πολιτιστικών έργων σε άλλες χώρες, προάγεται επίσης η πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία.

Στην Κύπρο λειτουργούν γραφεία του Προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (Γραφείο Culture και Γραφείο MEDIA) με γενικό στόχο την παροχή βοήθειας στους πολιτιστικούς και δημιουργικούς φορείς σχετικά με το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη». Η συνολική ευθύνη για τη λειτουργία των Γραφείων έχει ανατεθεί σε «Συντονιστικό Φορέα (Co-ordinating Body) για το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» μετά από ανοικτό διαγωνισμό. Ο Συντονιστικός Φορέας του προγράμματος στην Κύπρο για το 2014 και το 2015 ήταν ο Οργανισμός RTD TALOS.

1.13.1 Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης (Cultural Routes of the Council of Europe)

Από την 1 Ιανουαρίου 2011 το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συμμετέχει στο Πρόγραμμα για τις Πολιτιστικές Διαδρομές και στο Διοικητικό Συμβούλιο της Μερικής Συμφωνίας για τις Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης [Enlarged Partial Agreement on Cultural Routes (EPA)] που συστάθηκε τον Απρίλιο 2011. Το Πρόγραμμα των Πολιτιστικών Διαδρομών θεωρεί ότι οι πολιτιστικές διαδρομές είναι πολύ σημαντικά εργαλεία για την ανάπτυξη του διαπολιτισμικού διαλόγου, την προσέγγιση των πολιτισμών, την αειφόρο ανάπτυξη, την προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού αλλά και τη διευκόλυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Οι υπεύθυνοι φορέων ευρωπαϊκών πολιτιστικών διαδρομών, οι οποίες έχουν ανακηρυχθεί ως «Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Διαδρομές», λαμβάνουν το σήμα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το πρόγραμμα στοχεύει στην προώθηση ηθικού και υπεύθυνου τουρισμού που σέβεται τις τοπικές κοινωνίες και την πολιτιστική τους ταυτότητα και ιδιομορφία.

1.14 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ 2017

Το 2017 η Κύπρος και η Δανία θα φιλοξενήσουν τον θεσμό της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Η Πάφος έχει ανακηρυχθεί ως η πόλη της Κύπρου που θα φέρει τον τίτλο Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2017. Το Aarhus είναι η πόλη της Δανίας που θα μοιραστεί τον τίτλο με την

Πάφο για το 2017. Η διαχειριστική αρχή του διαγωνισμού της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας στην Κύπρο ήταν το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα είναι μια από τις πιο σημαντικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη σφαίρα του πολιτισμού, ενισχύοντας τον διαπολιτισμικό διάλογο και προωθώντας την πολιτιστική συνεργασία. Κάθε χρόνο, οι πόλεις στις οποίες απονέμεται ο τίτλος της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας φέρουν στο προσκήνιο τον πλούτο και την πολιτιστική ποικιλομορφία των ευρωπαϊκών πολιτισμών. Αποτελούν ζωντανή μαρτυρία ότι μια πόλη έχει τη δυνατότητα να είναι δημιουργική, μοναδική, ιδιαίτερη και, ταυτόχρονα, να έχει ευρωπαϊκή διάσταση.

Ο θεσμός αυτός ξεκίνησε με πρωτοβουλία της Μελίνας Μερκούρη, όταν ήταν Υπουργός Πολιτισμού της Ελλάδας. Η Αθήνα είναι η πρώτη πόλη που κατέκτησε τον τίτλο το 1985. Η πρωτοβουλία αυτή έχει αποκτήσει έναν αυξανόμενο πολιτιστικό και κοινωνικό οικονομικό αντίκτυπο με τους πολυάριθμους επισκέπτες που προσελκύει η Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Το Συμβούλιο Υπουργών ανακήρυξε, επίσημα, την Πάφο ως Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα για το 2017, κατά τη συνεδρία του τον Μάιο 2013.

1.15 ΘΕΣΜΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Τόσο κατά τη Λουξεμβουργιανή, όσο και την Λεττονική Προεδρία, πληθώρα σημαντικών θεμάτων είχαν προωθηθεί και η Κυπριακή πλευρά ανέπτυξε έντονη δράση και συμμετοχή στη διαμόρφωση σε θέματα, όπως το Πρόγραμμα Εργασιών για τον Πολιτισμό και τα Συμπεράσματα του Συμβουλίου για μια συμμετοχική διακυβέρνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η εργασία που επιτελέστηκε από την Κυπριακή Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012) έθεσε τα θεμέλια για μια νέα προσέγγιση σε θέματα στρατηγικής και ανάπτυξης για τον πολιτισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στη βάση αυτή, αρκετές είναι οι Προεδρίες που η εργασία τους βασίστηκε στα συμπεράσματα της Κυπριακής Προεδρίας για την Πολιτιστική Διακυβέρνηση.

1.16 ΜΟΥΣΕΙΑ

1.16.1 Νομοθεσία για την Αναγνώριση Μουσείων

Ο προσανατολισμός και οι επιδιώξεις του Νόμου 58 (Ι) / 2009 – Ο περί της Αναγνώρισης των Ιδιωτικών Μουσείων και των Μουσείων των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διαδικασία και Προϋποθέσεις) Νόμος – είναι καθαρά ρυθμιστικής φύσης. Απώτερος στόχος του Νόμου είναι η βελτίωση των συνθηκών και των επιπέδων λειτουργίας των ιδιωτικών μουσείων και των μουσείων των τοπικών αρχών και η αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρουν και του έργου που επιτελούν. Στον Νόμο καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει απαραίτητα να πληρούνται, ώστε τα μουσεία που ανήκουν στις πιο πάνω κατηγορίες να μπορούν, εφόσον τα ίδια το επιδιώξουν, να αναγνωριστούν από το κράτος. Ο Νόμος παρέχει, επίσης, τα κατάλληλα κίνητρα στα μουσεία για να επιδιώξουν την αναγνώρισή τους, αφού τα αναγνωρισμένα μουσεία θα μπορούν να λαμβάνουν κρατική χορηγία, υπό όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται σε ειδικό χρηματοδοτικό εργαλείο (Σχέδιο για την Παραχώρηση Κρατικής Χορηγίας σε Αναγνωρισμένα Μουσεία).

1.16.2 Στέγες Γραμμάτων και Τεχνών

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνέχισαν και κατά το 2015 να μισθώνουν οικήματα στη Λευκωσία, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα και την Πάφο με σκοπό την παροχή στέγης σε σωματεία, τα οποία υπηρετούν τα γράμματα και τις τέχνες. Οι Στέγες Γραμμάτων και Τεχνών χρησιμοποιούνται από τα στεγαζόμενα Σωματεία για την πραγματοποίηση συνελεύσεων, συνεδρίων, εικαστικών εκθέσεων, λογοτεχνικών εκδηλώσεων, κινηματογραφικών προβολών, θεατρικών δοκιμών κ.ά.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνεχίζουν να στηρίζουν τη διαχείριση, τη λειτουργία και την πολιτιστική δραστηριότητα των Στεγών Γραμμάτων και Τεχνών με πάγιο στόχο τη λειτουργία τους ως σημαντικών πολιτιστικών πνευμόνων των αστικών κέντρων της Κύπρου.

1.16.3 ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΩΝΟΣ

Το Μουσείο Αγώνος λειτουργεί πλέον μόνιμα στο νέο του κτήριο, δίπλα από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, το οποίο εγκαινιάστηκε στις 30 Απριλίου 2001. Κατά το 2015 δέχθηκε δεκαεννέα χιλιάδες επισκέπτες περίπου, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν μαθητές Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και ξένοι περιηγητές.

Ο εκθεσιακός χώρος του Μουσείου περιλαμβάνει ιστορικά κειμήλια, έγγραφα, φυλλάδια, διαταγές, εντολές, οδηγίες, φωτογραφίες και οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με τον Απελευθερωτικό Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59. Πρόσφατα μάλιστα, η συλλογή του έχει εμπλουτιστεί με ακόμη δύο πολύ σημαντικά κειμήλια του Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59. Πρόκειται για το πρωτόκολλο ορκωμοσίας των πρωτεργατών του Αγώνα, καθώς και το Ευαγγέλιο επί του οποίου ορκίστηκαν. Τα κειμήλια αυτά παραδόθηκαν σε επίσημη τελετή που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα από την Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία Ελλάδος στον Πρόεδρο της Βουλής, Γιαννάκη Ομήρου, και στη συνέχεια παρελήφθησαν από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού στην αίθουσα ολομέλειας της Βουλής των Αντιπροσώπων, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, για να τοποθετηθούν στον εκθεσιακό χώρο του Μουσείου Αγώνος.

Φέτος, όπως συνηθίζεται τα τελευταία εννέα χρόνια, το Μουσείο Αγώνος μαζί με την Κρατική Πινακοθήκη συμμετείχαν στους πανευρωπαϊκούς εορτασμούς για την Ευρωπαϊκή «Νύχτα των Μουσείων», που ξεκίνησε από το 2005 με πρωτοβουλία του Υπουργείου Πολιτισμού της Γαλλίας.

Παράλληλα, οι δραστηριότητες του μουσείου συνεχίζονται κανονικά, όπως ξεναγήσεις, προβολές εκπαιδευτικών ταινιών για τον Απελευθερωτικό Αγώνα, καταγραφή του Κυπριακού Τύπου σε ό,τι αφορά στο Κυπριακό πρόβλημα, καθώς και παροχή χρήσιμων πληροφοριών και στοιχείων που αφορούν τον Αγώνα στους ενδιαφερόμενους ερευνητές.

1.17 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ UNESCO

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO λειτουργεί υπό την εποπτεία του Κράτους, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού μέσω της Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου. Γενικός Γραμματέας της Επιτροπής είναι ο εκάστοτε Διευθυντής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Η Επιτροπή αποτελεί το ζωτικό σύνδεσμο ανάμεσα στο κράτος, την κοινωνία των πολιτών και τον Οργανισμό και λειτουργεί ως συμβουλευτικό σώμα έναντι του Κράτους. Για τις οργανωτικές της ανάγκες και για την προώθηση των προγραμμάτων της επιχορηγείται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Η Επιτροπή προωθεί την εφαρμογή των Συμβάσεων και των Προγραμμάτων της UNESCO στην Κύπρο σε συνεργασία με όλα τα Υπουργεία και τις Υπηρεσίες της Κυβέρνησης, καθώς και με μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς των οποίων οι δραστηριότητες σχετίζονται με αυτές της UNESCO, δηλαδή την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, τις φυσικές επιστήμες, την επικοινωνία και πληροφόρηση.

Λειτουργεί ως σημείο ενημέρωσης του κοινού για τους σκοπούς και τα προγράμματα της UNESCO και διανέμει έντυπα, βιβλία, αφίσες και ψηφιακό υλικό σχετικά με τον Οργανισμό. Επίσης, διατηρεί και προάγει τις επαφές με άλλες Εθνικές Επιτροπές κρατών-μελών της UNESCO, με στόχο την ανταλλαγή απόψεων και τη διεύρυνση της συνεργασίας για επίτευξη κοινών στόχων.

1.17.1 ΠΡΩΩΘΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΤΗΣ UNESCO

Η Επιτροπή προωθεί ενεργά την υλοποίηση των πολιτιστικών συμβάσεων της UNESCO που έχει κυρώσει η Κύπρος, ιδιαίτερα σε αυτές που αφορούν στην προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς (1972), της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2003) και της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Εκφράσεων (2005), σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων, τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υ.Π.Π. και άλλους φορείς των οποίων οι στόχοι συνάδουν με τις αρχές των Συμβάσεων.

Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή δραστηριοποιείται ενεργά στην προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, τόσο με την παρουσία της σε περιφερειακές και διεθνείς συναντήσεις της UNESCO, όσο και με την υλοποίηση στοχευμένων δράσεων σε εθνικό επίπεδο, ιδιαίτερα για την προβολή των τριών στοιχείων που η Κύπρος έχει εγγράψει στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς: το λευκαρίτικο κέντημα (2009), τα τσιαττιστά (2011) και τη Μεσογειακή Διατροφή (2013).

- **Εθνικός Κατάλογος Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς**

Με εισήγηση της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO, κατατέθηκε πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για τον καταρτισμό ενός Εθνικού Μητρώου Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου, με τρόπο που να διασφαλίζει την κατά το δυνατόν ευρύτερη συμμετοχή των κοινοτήτων και μη κυβερνητικών οργανώσεων στον εντοπισμό και την καταγραφή στοιχείων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Η πρόταση εγκρίθηκε και συστάθηκε μια Ειδική Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τους εμπειρογνώμονες άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και εκπροσώπους των αρμόδιων Υπουργείων και Υπηρεσιών για τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου (Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Τμήμα Αρχαιοτήτων, Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO).

Στις αρχές του 2015, απευθύνθηκε ανοικτή πρόσκληση σε δήμους, κοινότητες, Συνδέσμους, Μουσεία, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και άλλους φορείς για την εγγραφή στοιχείων στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου. Κατόπιν εξέτασης των αιτήσεων που υποβλήθηκαν, η Επιτροπή αποφάσισε να συμπεριλάβει στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς τα ακόλουθα στοιχεία:

- Δαντέλα «πιπίλλα»
- Δαντέλες «βενίς» ή «πιπτωτές» και αθηνίτικη ολόπλουμη δαντέλα
- Η τέχνη της καλαθοπλεκτικής / ψαθοπλεκτικής
- Το καπουθιώτικο ψαθί
- Η τέχνη της ξερολιθιάς
- Τα «αρκατένα» κουλούρια
- Το καρναβάλι της Λεμεσού
- Η πανήγυρη του Κατακλυσμού

- **Ενημερωτικό εργαστήριο για την καταγραφή και διατήρηση της Α.Π.Κ.**

Με σκοπό την ενημέρωση και κατάρτιση των κοινοτήτων σε θέματα που αφορούν στην καταγραφή και την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή διοργάνωσε ενημερωτικό εργαστήριο στις 14 Μαρτίου 2015, στη Λεμεσό, σε συνεργασία με το ΤΕΠΑΚ (CUTing

Edge). Στη διάρκεια του εργαστηρίου παρουσιάστηκαν οι βασικές αρχές της Σύμβασης της UNESCO για την προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, συζητήθηκαν οι προκλήσεις και οι σκοποί της καταγραφής της και επεξηγήθηκε εκτενώς η διαδικασία για την ετοιμασία και υποβολή αίτησης για συμπερίληψη στοιχείων στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

- **Σχέδιο για τη διατήρηση και ενίσχυση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς**

Στα πλαίσια της προσπάθειας για τη διατήρηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου, με απώτερο στόχο τη μεταβίβασή της στις επόμενες γενιές, η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, σε συνεργασία με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ετοίμασε ειδικό «Σχέδιο για τη διατήρηση και ενίσχυση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου». Το εν λόγω Σχέδιο, από το 2016 θα χρηματοδοτεί δραστηριότητες για την προστασία των στοιχείων που περιλαμβάνονται στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

- **Θερινό Εργαστήρι για Καλλιτέχνες και Δημιουργούς**

Στο πλαίσιο των δράσεων της για προβολή και διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου, η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO διοργάνωσε στις 3–6 Σεπτεμβρίου 2015, στα Λεύκαρα, Θερινό Εργαστήρι για Καλλιτέχνες και Δημιουργούς, με τίτλο «Λευκαρίτικο Κέντημα: Τρόποι και Μετατροπίες. Αναζητώντας την ανα-βίωση, την ανα-ποίηση και την μετα-τροπία των δεδομένων της πολιτιστικής κληρονομιάς». Το πρόγραμμα προσφέρει την ευκαιρία σε είκοσι καλλιτέχνες των εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών την ευκαιρία τετραήμερης επιτόπιας παραμονής και συνεργασίας με κεντήτριες του Συνδέσμου Παραγωγής και Προβολής Λευκαρίτικου Κεντήματος. Ανάμεσα στους στόχους της φετινής διοργάνωσης ήταν η δημιουργία ενός συνόλου πρωτότυπων έργων που θα αξιοποιούν στοιχεία της τέχνης του Λευκαρίτικου Κεντήματος, συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση της παράδοσης αλλά και στη διεύρυνση και μετατροπή της σε νέα καλλιτεχνικά και πολιτιστικά αγαθά. Το πρόγραμμα του Εργαστηρίου περιλαμβάνει ατομικά και ομαδικά μαθήματα, διαλέξεις και παρουσιάσεις, ξεναγήσεις σε θρησκευτικούς, πολιτιστικούς και εμπορικούς χώρους και κτήρια της κοινότητας, συμπεριλαμβανομένου του τοπικού Μουσείου Παραδοσιακής Κεντητικής και Αργυροχοΐας.

- **Ομαδική Έκθεση «Λευκαρίτικο Κέντημα: Τρόποι και Μετατροπίες»**

Πραγματοποιήθηκαν στις 30 Οκτωβρίου 2015, στο Κέντρο Χειροτεχνίας των Λευκάρων, τα εγκαίνια της ομαδικής έκθεσης με τίτλο «Λευκαρίτικο Κέντημα: Τρόποι και Μετατροπίες». Η έκθεση φιλοξένησε έργα των καλλιτεχνών που συμμετείχαν στο Θερινό Εργαστήρι που διοργάνωσε η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO στα Λεύκαρα 3–6 Σεπτεμβρίου 2015, σε συνεργασία με τον Δήμο Λευκάρων και τον Σύνδεσμο Παραγωγής και Προβολής Λευκαρίτικου Κεντήματος. Σκοπός του Εργαστηρίου ήταν να δώσει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να συναντηθούν, να αλληλεπιδράσουν και να μάθουν κοντά σε κεντήτριες των Λευκάρων, αλλά και να δημιουργήσουν στη συνέχεια ένα σύνολο πρωτότυπων έργων που θα αξιοποιούν στοιχεία της τέχνης του Λευκαρίτικου κεντήματος. Τα εγκαίνια της έκθεσης τέλεσε η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, κυρία Αίγλη Παντελάκη, η οποία συγχάρηκε τους διοργανωτές και ιδιαίτερα τις κεντήτριες-εκπαιδευτριες και τους καλλιτέχνες για την πρωτότυπη αυτή έκθεση. Με σκοπό την καλύτερη προβολή και διάχυση της Έκθεσης, η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO σχεδίασε και κυκλοφόρησε τον Οκτώβρη του 2015 τον ομότιτλο Κατάλογο της Έκθεσης.

- **Προβολή της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Κύπρου**

Το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, σε συνεργασία με την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO και το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου, ετοίμασε μια έκθεση φωτογραφίας για τα Μνημεία Παγκόσμιας

Κληρονομιάς της Κύπρου, στα ελληνικά και στα αγγλικά, με τίτλο: «Παγκόσμια Κληρονομιά της Κύπρου: Ιστορία, Μύθος και Θρησκεία». Η έκθεση θα παρουσιαστεί τον Ιανουάριο του 2016 στην Κύπρο και ακολούθως θα περιοδεύσει σε Πρεσβείες της Κύπρου στο εξωτερικό.

1.17.2 ΠΡΩΘΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ UNESCO

Η Επιτροπή συνεργάζεται με τα αρμόδια τμήματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την προώθηση των στόχων του Οργανισμού μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και κυρίως με τις δραστηριότητες των σχολικών δικτύων και των δικτύων UNITWIN που λειτουργούν υπό την αιγίδα της UNESCO:

Δίκτυο Εταιρικών Σχολείων UNESCO

Σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, η Επιτροπή συμμετέχει στον σχεδιασμό των ετήσιων δραστηριοτήτων των Εταιρικών Σχολείων UNESCO. Στις 12 και 13 Μαρτίου 2015 πραγματοποιήθηκε το 38ο Παγκύπριο Συμπόσιο Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου στο Λύκειο Αγίου Γεωργίου Λάρνακας, με θέμα: «Στοιχεία Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου». Στις εργασίες του Συμποσίου συμμετείχαν δεκαοκτώ δημόσια και ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου και τέσσερα Συνεργαζόμενα Σχολεία Προγράμματος UNESCO Δικτύου Αττικής.

Επίσης, το Ευρυβιάδειο Γυμνάσιο συμμετείχε στο 15ο Μαθητικό Συμπόσιο Λυκείων Αττικής που πραγματοποιήθηκε στις 26 και 27 Φεβρουαρίου 2015, στα Εκπαιδευτήρια Γείτονα στην Αθήνα. Το γενικό θέμα του συμποσίου ήταν: «Η εκπαίδευση ως μέσο κοινωνικής συνοχής». Το Ευρυβιάδειο Γυμνάσιο Λάρνακας παρουσίασε ένα φιλμάκι διάρκειας πέντε λεπτών, προβάλλοντας τις ιδιαιτερότητες του ως σχολείο με μαθητές από διάφορες χώρες.

Δίκτυο SEMEP

6ο Παγκύπριο Μαθητικό Συνέδριο SEMEP

Διοργανώθηκε την Πέμπτη 26 Μαρτίου 2015 και για 6η συνεχή χρονιά, το μαθητικό συνέδριο του δικτύου SEMEP Κύπρου με θέμα: «Συνεργασία για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων μέσω της κουλτούρας και της επιστήμης για την αειφόρο ανάπτυξη». Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου που φιλοξενήθηκε στο Μουσείο Νερού του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας, συμμετείχαν μαθητές/τριες από δεκατέσσερα συνολικά σχολεία δημόσιας και ιδιωτικής Μέσης Εκπαίδευσης.

UNESCO / UNITWIN Chairs

Πρόκειται για τον θεσμό των Εδρών UNESCO που έχει ως στόχο την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων και την ενίσχυση της διαπανεπιστημιακής συνεργασίας και της ακαδημαϊκής αλληλεγγύης σε τομείς που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Οργανισμού. Η Επιτροπή διατηρεί στενή συνεργασία με τις δύο Έδρες UNESCO («Η πολιτισμική Ετερότητα και ο Διαπολιτισμικός Διάλογος για έναν Πολιτισμό Ειρήνης» στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και «Ισότητα και Ενδυνάμωση των Φύλων» στο Πανεπιστήμιο Κύπρου), για τη διοργάνωση εκδηλώσεων, τη διάχυση πληροφοριών, την ανταλλαγή απόψεων και την ετοιμασία εκθέσεων προς την UNESCO γύρω από εξειδικευμένα θέματα που άπτονται του ερευνητικού πεδίου των Εδρών UNESCO.

1.17.3 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Πιλοτικό Τοπικό Αναπτυξιακό Σχέδιο Κρασοχωριών Λεμεσού

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO εκπροσωπείται στην Επιτροπή Παρακολούθησης και Εφαρμογής του Πιλοτικού Τοπικού Αναπτυξιακού Σχεδίου Κρασοχωριών Λεμεσού και στην ειδική Ομάδα Εργασίας «Κοινωνία – Πολιτισμός». Το εν λόγω Σχέδιο συντονίζεται από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Υπουργείο Εσωτερικών) σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, στα πλαίσια του Προγράμματος «Local Development Pilot Projects: the contribution of heritage to local and regional development»). Βασικοί σκοποί του Σχεδίου είναι να:

- Διευκολύνει τον διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ των δημόσιων φορέων και της τοπικής κοινωνίας στη λήψη αποφάσεων.
- Προαγάγει την ολοκληρωμένη ανάπτυξη, διασφαλίζοντας έτσι την κοινωνική συνοχή, την αλληλεγγύη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.
- Συμβάλλει στην προστασία και αναβάθμιση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, επιδιώκοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ανάδειξη της ταυτότητας των Κρασοχωριών.

Στα πλαίσια της υλοποίησης των σκοπών του Σχεδίου, πραγματοποιήθηκαν ποικίλες δράσεις στις τοπικές κοινότητες και καταγράφηκαν στοιχεία της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Στις 6 Νοεμβρίου 2015, πραγματοποιήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο Αγίου Αμβροσίου Ενημερωτική Ημερίδα για Χρηματοδοτικά Προγράμματα, στη διάρκεια της οποίας οι ενδιαφερόμενοι πληροφορήθηκαν τόσο για τη διαδικασία εγγραφής στοιχείων στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου όσο και για το ειδικό Σχέδιο για τη διατήρηση και στήριξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου.

- **Δράσεις Επιμόρφωσης και Ευαισθητοποίησης για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Βίας κατά των Παιδιών**

Τον Ιούνιο του 2015, η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO διοργάνωσε δύο συναντήσεις με σκοπό την επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση ατόμων που στον επαγγελματικό τους χώρο εργάζονται ή έρχονται σε επαφή με παιδιά με θέμα την έγκαιρη διάγνωση και κυρίως την πρόληψη του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης ανηλίκων. Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν με τη στήριξη του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη. Συγκεκριμένα, στις 6 Ιουνίου, σε συνεργασία με την Έδρα UNESCO του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, η Επιτροπή διοργάνωσε επιμορφωτικό σεμινάριο με θέμα τη «Δημιουργία Ασφαλών Συνθηκών Διαμονής σε Μαθητικές και Θερινές Κατασκηνώσεις» ενώ στις 8 Ιουνίου, σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, διοργάνωσε διάλεξη με θέμα «Ο Ρόλος των Αθλητικών Φορέων στην Πρόληψη και Αντιμετώπιση του Φαινομένου». Και στις δύο συναντήσεις, που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της πανευρωπαϊκής εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης «Ένα στα Πέντε», για τον τερματισμό της σεξουαλικής βίας ενάντια στα παιδιά, κεντρικός ομιλητής ήταν ο Δρ Γιώργος Νικολαΐδης, Διευθυντής της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού στην Ελλάδα και αντιπρόσωπος της χώρας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας για τα θέματα κακοποίησης και παραμέλησης των παιδιών.

- **2ο Ευρω-Αραβικό Φόρουμ Μουσικής για Νέους**

Το 2ο Ευρω-Αραβικό Φόρουμ Μουσικής για Νέους, με θέμα «Η Μουσική ως Μέσο Πολιτιστικής Έκφρασης και Διαλόγου μεταξύ των Νέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Χωρών του Αραβικού

Συνδέσμου. Από την ιδέα στη δράση». Οικοδομώντας το πλαίσιο για συναινετικές πρωτοβουλίες, πραγματοποιήθηκε στις 4–6 Δεκεμβρίου 2015, στη Λεμεσό, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Δεκαετίας για την Επαναπροσέγγιση των Πολιτισμών (2013-2022). Το Φόρουμ διοργάνωσε το Ευρω-Αραβικό Κέντρο Νεανικής Μουσικής, σε συνεργασία με την Πολιτιστική Κίνηση Επιλογή και την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO.

1.17.4 ΣΤΗΡΙΞΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Η Επιτροπή στηρίζει και θέτει υπό την αιγίδα της εκδηλώσεις και δραστηριότητες άλλων φορέων, εφόσον συνάδουν με τους σκοπούς της UNESCO.

1.17.5 ΕΚΔΟΣΕΙΣ/ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Στα γραφεία όπου στεγάζεται η Επιτροπή έχει δημιουργηθεί βιβλιοθήκη με εκδόσεις της UNESCO, η οποία είναι ανοικτή για το κοινό που επιθυμεί να τη συμβουλευτεί. Τον Μάρτιο του 2015, μετά από πολύμηνες εργασίες, ολοκληρώθηκε η καταγραφή και ταξινόμηση των βιβλίων και περιοδικών της Βιβλιοθήκης της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO. Η συλλογή περιλαμβάνει μέχρι στιγμής 1100 τίτλους βιβλίων και περιοδικών και τα θεματικά αντικείμενα που καλύπτουν σχετίζονται με τις βασικές δράσεις της UNESCO στους τομείς της Εκπαίδευσης, του Πολιτισμού, των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, των Φυσικών Επιστημών, και της Επικοινωνίας και Πληροφόρησης. Πρωταρχική αποστολή της Βιβλιοθήκης είναι η εξυπηρέτηση των αναγκών μάθησης και πληροφόρησης των αρμόδιων φορέων για τις δραστηριότητες και προγράμματα της UNESCO, ώστε η Κύπρος να επωφελείται από αυτές, και των αναγκών ενημέρωσης του ευρύτερου κοινού για ό,τι αφορά στην UNESCO. Η Βιβλιοθήκη είναι ανοικτή στο κοινό, τις μέρες και ώρες λειτουργίας της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO. Το υλικό της Βιβλιοθήκης είναι διαθέσιμο μόνο για επιτόπια χρήση.

Επίσης, κυκλοφόρησε το Ενημερωτικό Δελτίο της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO (τεύχος 175 – Αύγουστος 2015), σε ηλεκτρονική μορφή, το οποίο παρουσιάζει τις δράσεις της Επιτροπής και άλλων συνεργατών της στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Όλα τα τεύχη του Ενημερωτικού Δελτίου είναι διαθέσιμα στο κοινό, στο «Ενημερωτικό Υλικό» που αναρτάται στην ιστοσελίδα της Επιτροπής.

1.17.6 ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Η Επιτροπή διατηρεί δικό της ιστοχώρο (www.unesco.org.cy) και σελίδα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με στόχο την άμεση και αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού για θέματα που αφορούν στα προγράμματα της Επιτροπής και της UNESCO στην Κύπρο.

1.17.7 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Η Επιτροπή εκπροσωπείται σε περιφερειακές και διεθνείς συναντήσεις και συνέδρια με σκοπό την ενημέρωση γύρω από προγράμματα της UNESCO, την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας:

Ιδρυτική Συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Επιτροπών UNESCO, Γερμανία

Με τη συμμετοχή εκπροσώπων από 34 Εθνικές Επιτροπές UNESCO ευρωπαϊκών χωρών, πραγματοποιήθηκε στις 4–5 Φεβρουαρίου 2015, στη Βόννη της Γερμανίας, η ιδρυτική συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Επιτροπών UNESCO. Στόχος του Δικτύου η ενίσχυση του ρόλου της UNESCO σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ανταλλαγή εμπειρογνομosύνης και τεχνογνωσίας μεταξύ των Εθνικών Επιτροπών, καθώς και η από κοινού ανάληψη δραστηριοτήτων στους τομείς της

εκπαίδευσης, της επιστήμης, του πολιτισμού, της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς και της επικοινωνίας. Στη συνάντηση, η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO εκπροσωπήθηκε από λειτουργό της.

Συνέδριο για την Πνευματική Ιδιοκτησία και την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, Βουλγαρία
Πραγματοποιήθηκε 23-24 Απριλίου 2015, στη Σόφια της Βουλγαρίας, συνέδριο με θέμα: «Πνευματική ιδιοκτησία, άυλη πολιτιστική κληρονομιά και παραδοσιακή ιατρική στο πλαίσιο των πολιτικών για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης». Το συνέδριο διοργάνωσε το Περιφερειακό Κέντρο για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και σε αυτό συμμετέχουν εκπρόσωποι από 13 χώρες, ανάμεσά τους και η Κύπρος. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου, εκπρόσωποι του WIPO (World Intellectual Property Organization) και της UNESCO παρουσίασαν θέματα σχετικά με την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, της παραδοσιακής γνώσης, των παραδοσιακών πολιτιστικών εκφράσεων, τη συνεργασία UNESCO και WIPO, το έργο της UNESCO και πως αυτό συνδέεται με θέματα προστασίας της Α.Π.Κ. και πνευματικής ιδιοκτησίας και την εμπορική αξιοποίηση προϊόντων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τεχνική Σύσκεψη των Εθνικών Επιτροπών UNESCO με θέμα: «Παγκόσμια Γεωπάρκα της UNESCO», Πορτογαλία

Πραγματοποιήθηκε 22-23 Μαΐου 2015, στην πόλη Αρουσα της Πορτογαλίας, η Τεχνική Σύσκεψη των Εθνικών Επιτροπών UNESCO με θέμα: «Παγκόσμια Γεωπάρκα της UNESCO». Στη συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι των Εθνικών Επιτροπών για την UNESCO (Βέλγιο, Γερμανία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Κύπρος, Λιθουανία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Τουρκία), εκπρόσωποι Γεωλογικών Ινστιτούτων και Τμημάτων Γεωλογικής Επισκόπησης, εκπρόσωποι του Γεωπάρκου Αρουσα, καθώς και ειδικοί εμπειρογνώμονες της UNESCO. Την Κύπρο στη συνάντηση εκπροσωπεί Λειτουργός της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO. Οι εργασίες της συνάντησης επικεντρώθηκαν σε ζητήματα που αφορούν στον αναβαθμισμένο ρόλο των Εθνικών Επιτροπών UNESCO, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων ένταξης νέων μελών στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων, στην ενίσχυση της συνεργασίας των Επιτροπών με το Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων και στην πρόταση για αλλαγή του υφιστάμενου Διεθνούς Προγράμματος Γεωεπιστημών σε ένα Διεθνές Πρόγραμμα Γεωεπιστημών και Γεωπάρκων (IGGP), η οποία θα τεθεί προς ψήφιση στην 38η Γενική Διάσκεψη του Οργανισμού.

9ο Φόρουμ Νεολαίας της UNESCO, Γαλλία

Πραγματοποιήθηκε από τις 26-28 Οκτωβρίου 2015, το 9ο Φόρουμ Νεολαίας της UNESCO, με θέμα «Οι Νέοι Πολίτες του Κόσμου για ένα Βιώσιμο Πλανήτη». Οι εργασίες του Φόρουμ αναπτύσσονται γύρω από τους στόχους της Στρατηγικής της UNESCO για τη Νεολαία για την προγραμματική περίοδο 2018-2021, εξετάζοντας θέματα, όπως η εκπαίδευση και οι δεξιότητες για μια αειφόρο ανάπτυξη, η ανάπτυξη ικανοτήτων απασχολησιμότητας, η ποικιλομορφία και ο πολιτισμός της ειρήνης, τα δικαιώματα και οι ελευθερίες, η ευαισθητοποίηση μέσω των μέσων ενημέρωσης σε θέματα που αφορούν στο περιβάλλον και η αξιοποίηση των παραδοσιακών γνώσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Την Κύπρο στο Φόρουμ εκπροσωπεί η κ. Παναγιώτα Λιοπετρίτη.

38η Γενική Διάσκεψη των Κρατών Μελών της UNESCO, Γαλλία

Στις 6 Νοεμβρίου, ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας της Κύπρου Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστας Καδής, στην προσφώνησή του ενώπιον της ολομέλειας της 38ης Γενικής Διάσκεψης των κρατών μελών της UNESCO, που πραγματοποιήθηκε στις 3-18 Νοεμβρίου 2015, μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε στη δέσμευση της Κύπρου για υλοποίηση των στόχων και του οράματος της UNESCO για τη διασφάλιση δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης για όλους. Επίσης, κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στη διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη για επίλυση του

κυπριακού προβλήματος, ο κ. Καδής σημείωσε ότι η επίτευξη λύσης, όπως την οραματίζεται η Κυπριακή Κυβέρνηση, θα προωθήσει την ειρήνη και την αειφόρο ανάπτυξη, όχι μόνο στην Κύπρο, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, σύμφωνα και με τις αρχές και τις αξίες που η ίδια η UNESCO, πρεσβεύει. Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO εκπροσωπήθηκε στη Διάσκεψη από λειτουργό της.

Περιφερειακό Κέντρο για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη νοτιοανατολική Ευρώπη (υπό την αιγίδα της UNESCO, στη Σόφια)

Η Επιτροπή εκπροσωπήθηκε στην ετήσια Γενική Συνέλευση του Κέντρου, που πραγματοποιήθηκε στις 10 Μαρτίου 2015. Στη Συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι των 13 κρατών μελών του Κέντρου. Στη διάρκεια της ετήσιας Γενικής Συνέλευσης τα κράτη μέλη είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν στον προγραμματικό σχεδιασμό του Κέντρου για το επόμενο έτος. Επίσης, συμμετείχε σε ποικίλες άλλες δραστηριότητες του Κέντρου που αφορούν στη δικτύωση, την προστασία και την προβολή της Α.Π.Κ. στα κράτη της νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Φόρουμ για τη Μεσογειακή Διατροφή

Στα πλαίσια της διοργάνωσης EXPO Milan 2015, με θέμα «Feeding the Planet, Energy for Life» πραγματοποιήθηκε στις 17-18 Σεπτεμβρίου 2015 ένα Φόρουμ Μεσογειακής Διατροφής, στο οποίο συμμετείχαν εκπρόσωποι των κρατών και των εμβληματικών κοινοτήτων που ενέγραψαν τη Μεσογειακή Διατροφή στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Α.Π.Κ.) της UNESCO. Η Κύπρος συμμετείχε στο Φόρουμ με εκπροσώπους της κοινότητας Αγρού, της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO και μία εμπειρογνώμονα Α.Π.Κ.. Το Φόρουμ περιλάμβανε παρουσιάσεις για τη σημασία της Μεσογειακής Διατροφής, μέσα από το πρίσμα διαφορετικών γνωστικών πεδίων, όπως ανθρωπολογία, κοινωνιολογία, πολιτισμός, υγεία, οικονομία, επιχειρηματικότητα και εκπαίδευση, καθώς, επίσης, και παρουσιάσεις καλών πρακτικών από τα κράτη της Μεσογειακής Διατροφής.

9η Συνάντηση Εμπειρογνομόνων για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Η Κ.Ε.Ε UNESCO εκπροσωπήθηκε στην πιο πάνω συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στις 18-19 Ιουνίου στο Περιφερειακό Γραφείο της UNESCO για τις Επιστήμες και τον Πολιτισμό στην Ευρώπη (Βενετία), σε συνεργασία με το Περιφερειακό Κέντρο για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (που εδρεύει στη Σόφια). Το θέμα της συνάντησης ήταν: «Intangible Cultural Heritage and the diversity of cultural expressions: synergies and coordination between UNESCO 2003 and 2005 Conventions». Στη διάρκεια της συνάντησης, παρουσιάστηκαν συνοπτικά οι κυριότερες δραστηριότητες για την εφαρμογή της Σύμβασης για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, που υλοποιήθηκαν τον τελευταίο χρόνο στα κράτη της περιοχής. Επίσης, μέσα από παραδείγματα, συζητήθηκαν συνέργειες και διαφοροποιήσεις μεταξύ των Συμβάσεων για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2003) και τη Σύμβαση για την Προστασία και Προώθηση της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Εκφράσεων (2005).

2.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

2.1 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥΣ

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών (Κ.Ε.Ε.) ιδρύθηκε το 1964 με σκοπό τη διεξαγωγή έρευνας σε θέματα που αφορούν στην Ιστορία και τον Πολιτισμό της Κύπρου και την έκδοση των πορισμάτων αυτής της έρευνας πάνω σε συστηματική βάση. Στο Κ.Ε.Ε. εκπονούνται ερευνητικά προγράμματα που σχετίζονται άμεσα με τους βασικότερους τομείς της Κυπριολογίας, δηλαδή την Ιστορία, Λαογραφία, Γλωσσολογία, Λογοτεχνία, Εθνογραφία και Κοινωνιολογία της Κύπρου, καθώς και με άλλα θέματα, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες του τόπου και μέσα σε ένα ευρύτερο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο.

Τα πιο πάνω ερευνητικά προγράμματα ανατίθενται στο μόνιμο ερευνητικό προσωπικό του Κ.Ε.Ε. και σε εξωτερικούς συνεργάτες, εντός και εκτός Κύπρου. Στα πλαίσια της επιστημονικής έρευνας, το Κ.Ε.Ε. συνεργάζεται με πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα της Κύπρου και του εξωτερικού, ενώ τα μέλη του μόνιμου ερευνητικού προσωπικού λαμβάνουν μέρος σε επιστημονικά συνέδρια που σχετίζονται με το γνωστικό τους αντικείμενο και πραγματοποιούν ερευνητικές αποστολές σε αρχεία του εξωτερικού. Επιπρόσθετα το Κ.Ε.Ε., σε συνεργασία με άλλους επιστημονικούς φορείς, οργανώνει συνέδρια και σεμινάρια εντός και εκτός Κύπρου.

2.2 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΑ

Το Κ.Ε.Ε. διαθέτει εξειδικευμένη Βιβλιοθήκη, η οποία περιλαμβάνει εγκυκλοπαίδειες, επιστημονικές σειρές, δημοσιευμένες αρχειακές πηγές και άλλα έργα αναφοράς, που καλύπτουν την ιστορία και τον πολιτισμό όχι μόνο της Κύπρου αλλά και της Ελλάδας, της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής γενικότερα. Η μηχανογράφηση της Βιβλιοθήκης βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο.

Στο Κ.Ε.Ε. υπάρχουν και διάφορες συλλογές πρωτογενούς αρχειακού υλικού, αποτελούμενες από χειρόγραφα, φωτοτυπίες και φωτογραφικά ανάτυπα ιστορικών πηγών και εγγράφων, μικροταινίες, κασέτες και ψηφιακούς δίσκους. Αυτό το υλικό είναι καταχωρημένο σε διάφορα αρχεία, δηλαδή το Ιστορικό Αρχείο, το Αρχείο Παλαιών Πολεμιστών, το Λαογραφικό Αρχείο και το Αρχείο Προφορικής Παράδοσης. Για τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης του Αρχείου Προφορικής Παράδοσης, του Λαογραφικού Αρχείου και του Αρχείου Παλαιών Πολεμιστών. Το Κ.Ε.Ε. προχώρησε, σε συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου, στη μεταγραφή των κασετών που είχε το καθένα από αυτά τα τρία αρχεία πάνω σε ψηφιακούς δίσκους, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μίας Ενιαίας Βάσης Δεδομένων Προφορικής Ιστορίας.

2.3 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Από το 1965 μέχρι σήμερα, το Κ.Ε.Ε. έχει δημοσιεύσει αριθμό σημαντικών έργων που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών θεμάτων. Πρόκειται για επιστημονικές μονογραφίες, εκδόσεις εγγράφων και άλλων πηγών της Ιστορίας της Κύπρου, μεταφράσεις ιστορικών πηγών, επανεκδόσεις, Πρακτικά Συνεδρίων και Επιστημονική Επετηρίδα. Από την ίδρυσή του το Κ.Ε.Ε. έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 140 επιστημονικά έργα, 37 Επετηρίδες και έναν ψηφιακό δίσκο με παραδοσιακά κυπριακά

τραγούδια. Οι εργασίες του Κ.Ε.Ε. εκδίδονται στην Ελληνική ή Αγγλική, ή Γαλλική, ή Γερμανική, ή Ιταλική, ή Ισπανική Γλώσσα.

Τα πορίσματα των βραχυπρόθεσμων ερευνητικών προγραμμάτων δημοσιεύονται στην Επετηρίδα του Κ.Ε.Ε., ενώ αυτά των μακροπρόθεσμων ερευνητικών προγραμμάτων δημοσιεύονται σε αυτοτελείς εκδόσεις, οι οποίες εντάσσονται σε μια από τις ακόλουθες σειρές·

- Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας
- Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών
- Πρακτικά Συμποσίων του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών
- Δημοσιεύματα του Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών
- Ψηφιακοί Δίσκοι
- Συναγωγή Μελετών

Οι πιο πάνω εκδόσεις διατίθενται προς πώληση από τα γραφεία του Κ.Ε.Ε., καθώς και από βιβλιοπωλεία της Κύπρου και του εξωτερικού.

2.4 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ 2015

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, σε συνεργασία με το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας και το Μουσείο Μπενάκη στην Αθήνα, οργάνωσε μια παρουσίαση των εκδόσεων του Κ.Ε.Ε. για το έτος 2014 στην Αθήνα, στις 2 Νοεμβρίου 2015. Μια δεύτερη παρουσίαση των εκδόσεων του Κ.Ε.Ε. για το 2014 έγινε στις 19 Νοεμβρίου 2015 στο Ίδρυμα Αναστάσιου Γ. Λεβέντη στη Λευκωσία, σε συνεργασία πάλι με το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας.

Εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 ο πρώτος τόμος Παραμυθιών, μέσα στα πλαίσια του Προγράμματος «Παραμύθια της Κύπρου από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών», το οποίο άρχισε να υλοποιείται από τον Οκτώβριο του 2012. Ο πρώτος τόμος περιλαμβάνει μύθους των ζώων, κανονικά και μαγικά παραμύθια, ευτράπελες ιστορίες και ανέκδοτα, καθώς και κλιμακωτά παραμύθια, με παράλληλη απόδοση στη Νεοελληνική Γλώσσα, αφού όλα είναι γραμμένα στην κυπριακή διάλεκτο. Στο τέλος της κάθε ενότητας υπάρχουν και σχετικά σχόλια. Η ποικίλη θεματική αυτών των παραμυθιών θα προσφέρει πολύτιμο υλικό για περαιτέρω μελέτη στους λαογράφους, κοινωνιολόγους, ανθρωπολόγους και γλωσσολόγους.

Στα πλαίσια της δημοσίευσης και προβολής των πορισμάτων της κυπρολογικής έρευνας που διεξάγεται στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, εκδόθηκαν το 2015 τα ακόλουθα τέσσερα βιβλία:

1. *The Chronicle of Amadi translated from the Italian*, Nicholas Coureas and Peter Edbury
2. Τα Παραμύθια της Κύπρου από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, τόμος Α', εισαγωγή Μιχάλης Γ. Μερακλής, επιμέλεια Αργυρώ Ξενοφώντος και Κωνσταντίνα Κωνσταντίνου
3. *Επετηρίδα Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών*, τόμος XXXVII (2013-2014)
4. Γ. Χ. Παπαχαράλαμπος, *Η Κυπριακή Οικία*, 2^η Επανάδοση

Επιπρόσθετα, το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών ανέθεσε την ετοιμασία της διπλωματικής έκδοσης του κατάστιχου με τίτλο *Liber matrimoniorum pro parochia Sanctae Mariae Arnicae Cypri Familiae Terrae Sanctae Ordinis Minorum de Observantia*, 1733-1880 στην κ. Mia Trentin.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα του Κ.Ε.Ε.: www.moec.gov.cy/kee

3.

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

3.1 ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου άρχισε το δημιουργικό ταξίδι του το 1971, με στόχο την προαγωγή της θεατρικής τέχνης.

Ως Κρατικό Θέατρο προσφέρει στο κοινό θεατρικές παραστάσεις μέσα από τέσσερις σκηνές:

- Η Κεντρική Σκηνή ανεβάζει μεγάλες παραγωγές κλασικού, σύγχρονου ρεπερτορίου και αρχαίου δράματος
- Η Νέα Σκηνή δίνει στο κοινό την επιλογή ολιγοπρόσωπων έργων, σε πιο μικρό και ατμοσφαιρικό χώρο, φέρνοντας τη δράση πιο κοντά στον θεατή, με επίκεντρο το παγκόσμιο σύγχρονο ρεπερτόριο με κοινωνικούς προβληματισμούς
- Η Παιδική Σκηνή στοχεύει στο ευαίσθητο παιδικό κοινό και δίνει παραστάσεις σε όλη την Κύπρο, σε σχολεία και κοινότητες με δύσκολη πρόσβαση των παιδιών στο θέατρο
- Η Πειραματική Σκηνή έχει στόχο την έρευνα και τις σύγχρονες αναζητήσεις του θεάτρου τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς.

Με περιοδείες σε αστικά και αγροτικά κέντρα και με τακτικές παραστάσεις, ο ΘΟΚ καθιερώθηκε στη συνείδηση των Κυπρίων ως ένας Οργανισμός δημιουργικός, παραγωγικός, με κύρος, ο οποίος κέρδισε την εμπιστοσύνη ανθρώπων του θεάτρου από την Ελλάδα και άλλες χώρες του εξωτερικού, που κατά καιρούς συνεργάζονται με το θέατρο της Κύπρου. Όλα αυτά συμβάλλουν στη θετικότερη ανταπόκριση του κοινού και στην εδραίωση του Οργανισμού ως ενός θεατρικού σχήματος με διεθνή εμβέλεια.

Μια αναδρομή στο έργο του Θ.Ο.Κ., κατά τα σαράντα χρόνια λειτουργίας του, θα εντυπωσίαζε και τους πλέον διστακτικούς ή και «αδιάφορους» για το θέατρο θεατές: Υψηλό επίπεδο παραστάσεων, ανάδειξη σημαντικών καλλιτεχνικών δυνάμεων του τόπου – ηθοποιών, σκηνοθετών, συνθετών, σκηνογράφων - ενδυματολόγων, χορογράφων. Η Σκηνή του Θ.Ο.Κ. ταξίδεψε σε τέσσερις ηπείρους και έγινε δεκτή ως μια θεατρική μονάδα με άποψη και ποιότητα, που συμβάλλει τόσο στην πλούσια ελληνική θεατρική κληρονομιά, όσο και στη γεφύρωση των πολιτισμών. Στον τομέα αυτό ο Οργανισμός μπόρεσε να καθιερωθεί και να δώσει παραστάσεις που τίμησαν το θέατρο και την Κύπρο. Ο Αναπτυξιακός Τομέας ήρθε να προστεθεί επίσημα στις δραστηριότητες του Θ.Ο.Κ. το 1986.

Σήμερα, οι αναπτυξιακές δραστηριότητές του περιλαμβάνουν:

- Επιχορήγηση και στήριξη της θεατρικής δημιουργίας • χρηματοδότηση ad-hoc θεατρικών παραστάσεων • διοργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων και άλλων εκδηλώσεων για το θέατρο • θέατρο στα σχολεία • ερασιτεχνικό θέατρο • θέατρο στις παροικίες του εξωτερικού • στήριξη της κυπριακής θεατρικής γραφής και οργάνωση θεατρικών διαγωνισμών συγγραφής • συνεργασίες με οργανισμούς εκτός Κύπρου (Υπουργεία Ελλάδος, θεατρικούς οργανισμούς εξωτερικού, χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.λπ.) • Ίδρυση και προώθηση λειτουργίας του Κυπριακού Μουσείου Θεάτρου.

- Οικονομική στήριξη οργανωμένων συνόλων (π.χ. Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Ένωση Ηθοποιών Κύπρου, ΣΗΔΗΚΕΚ-ΠΕΟ, Εταιρεία Θεατρικών Συγγραφέων, κ.λπ.)

Επίσης, τα τελευταία χρόνια εγκαθιδρύθηκε ο θεσμός του Θεάτρου Βαλίτσα, ειδικά κατασκευασμένης για να παρουσιάζεται σε τάξεις σχολείων κυρίως Μέσης Εκπαίδευσης.

Σήμερα ο Θ.Ο.Κ. αποτελεί αναμφίβολα έναν από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς φορείς της Κύπρου και τον πυρήνα του θεατρικού γίνεσθαι του τόπου, με διεθνή καλλιτεχνική παρουσία αξιώσεων και με ευρεία δραστηριότητα στον τομέα της ανάπτυξης.

Το 2011-2012 βρήκε τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου να συνεχίζει το ανανεωτικό του πρόγραμμα, τόσο σε επίπεδο συνεργατών, όσο και σε επίπεδο δραστηριοτήτων, επιλογών ρεπερτορίου, ανοίγματος προς το εξωτερικό.

Οι αλλαγές που έφεραν τον Θ.Ο.Κ. τα τελευταία χρόνια στο επίκεντρο του Ευρωπαϊκού θεατρικού γίνεσθαι και προκάλεσαν την ολοφάνερη αλλαγή στάσης στο κοινό της Κύπρου προς τον Οργανισμό, συνεχίστηκαν με την ίδια ζέση και επίγνωση του στόχου: θέατρο για τον κόσμο της Κύπρου με ανοίγματα προς και διαρκείς επιρροές από το εξωτερικό.

Θέατρο κοντά στους ανθρώπους με προσεκτικά επιλεγμένο ρεπερτόριο, με προγράμματα όπως το “Hear me out” για νέους σε απομακρυσμένες περιοχές, με καλοκαιρινές παραστάσεις σε δεκάδες απομακρυσμένα σημεία της υπαίθρου, με παραστάσεις μέσα στα σχολεία, θέατρο σχεδιασμένο έχοντας ακούσει τις ανάγκες των ανθρώπων της Κύπρου ήταν μερικοί μόνο από του στόχους που επιτεύχθηκαν.

Επίσης, αναπτύχθηκαν προγράμματα συνεργασίας με άλλα κρατικά θέατρα της Ευρώπης, με καινούρια είδη θεάτρου, με καινοτόμες πρακτικές, όπως τα δραματουργικά εργαστήρια στα σχολεία και οι ανοιχτές σε νέους δοκιμές, με ανταλλαγή συντελεστών και νέες προσκλήσεις, νέες προσεγγίσεις στο παιδικό/εφηβικό θέατρο, προγράμματα συνεργασίας με άλλα κρατικά θέατρα της Ευρώπης, τα οποία έδωσαν την ευκαιρία για ανταλλαγή ιδεών, εμπειριών και πρακτικών.

Η σε βάθος προσεκτική επιλογή των αλλαγών που έγιναν τα τελευταία χρόνια σε διάφορα επίπεδα, από τα ενημερωτικά και τα έντυπα προγράμματα του Θ.Ο.Κ., μέχρι το νέο του κτήριο που έχει ολοκληρωθεί στις 28 Μαρτίου 2012 και τη φιλοξενία γεγονότων, όπως η Γενική Συνέλευση της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης, βοήθησαν, ώστε το Διοικητικό Συμβούλιο να παραλάβει έργο στο οποίο να μπορεί να ρυθμίσει καθοριστικές λεπτομέρειες και με βάση αυτό να προχωρήσει δραστικά στο μέλλον.

3.2 ΣΚΗΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Θ.Ο.Κ. ΚΑΤΑ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 1.10.14-30.9.15

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΕΦΑΝΙ του Κώστα Ταχτσή Σκηνοθεσία/Διασκευή: Τάκης Τζαμαργιάς Περίοδος: 15.11.14-16.5.15	29	8.124
2.	AUGUST: OSAGE COUNTY του Tracy Letts Μετάφραση/Σκηνοθεσία: Νεόφυτος Ταλιώτης Περίοδος: 22.5.15-13.6.15	8	1.948
3.	ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ του Ευριπίδη Μετάφραση/Διασκευή: Φώτης Φωτίου Διασκευή/Σκηνοθεσία: Νεοκλής Νεοκλέους Περίοδος: 8.7.15-11.9.15	10	7.698
4.	ΟΝΕΙΡΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗΣ ΝΥΧΤΑΣ του Felix Mendelssohn συμπαραγωγή με Σ.Ο.Κ. Μετάφραση: Ερρίκος Μπελιές Διεύθυνση Ορχήστρας: Άλκης Μπαλάς Σκηνοθεσία: Αθηνά Κάσιου Περίοδος: 24.9.15-25.9.15	2	2.971
	ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ	49	20.741
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.13 - 30.9.14	106	23.513
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.12 - 30.9.13	90	25.588

ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	ΑΣΤΕΡΙΣΜΟΙ του Νικ Πέιν Μετάφραση: Δημήτρης Κιούσης Σκηνοθεσία: Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος Περίοδος: 1.10.14-11.10.14	6	646
2.	ΠΟΙΟ ΣΩΜΑ; των Κορίνα Κονταξάκη-Ελένης Κοσμά Σκηνοθεσία: Κορίνα Κονταξάκη Περίοδος: 8.10.14-12.5.15	16	1.728
3.	ΡΙΝΟΚΕΡΟΣ του Ευγένιου Ιονέσκο Μετάφραση: Ερρίκος Μπελιές Διασκευή/Σκηνοθεσία: Χρίστος Σιοπαχάς Περίοδος: 31.10. - 27.12.14	20	2.105
4.	Ο ΣΚΥΛΟΣ ΠΟΥ ΚΑΠΝΙΖΕΙ του Χαράλαμπου Γιάννου Σκηνοθεσία: Σώτος Σταυράκης Περίοδος: 5.2.15-23.4.15	22	1.400

5.	HARPER REGAN του Simon Stephens Μετάφραση: Έρι Κύργια Σκηνοθεσία: Αλεξία Παπαλαζάρου Περίοδος: 27.2.15-6.5.15	18	1.553
	ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ του Σοφοκλή Μετάφραση: Μίνως Βολανακής Διασκευή/Σκηνοθεσία: Παναγιώτης Λάρκου Περίοδος: 9.1.-10.2.15	10	971
	ΣΥΝΟΛΟ ΝΕΑΣ ΣΚΗΝΗΣ	92	8.403
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.13 - 30.9.14	170	15.246
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.12 - 30.9.13	70	7.142

ΣΚΗΝΗ 018

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	ΟΙ ΜΠΛΕ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ του Λουκά Πρασίτη Σκηνοθεσία: Αίγλη Σπυριδάκι Περίοδος: 1.10.-28.12.14	69	19.647
2.	ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ του Σοφοκλή Μετάφραση: Μίνως Βολανακής Σκηνοθεσία: Παναγιώτης Λάρκου Περίοδος: 18.10.-3.4.15	48	5.688
3.	ΜΙΑ ΓΙΟΡΤΗ ΣΤΟΥ ΑΛ – ΝΟΥΡΙ του Volker Ludwig Μετάφραση/Σκηνοθεσία: Βασίλης Κουκαλάνι Περίοδος: 25.1.15-29.5.15	53	14.736
4.	ΕΓΩ, Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ του Βασίλη Μυριανθόπουλου Σκηνοθεσία: Βασίλης Μυριανθόπουλος Περίοδος: 12.9.15-26.9.15	4	645
	ΣΥΝΟΛΟ ΣΚΗΝΗΣ 018	174	40.716
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.13 - 30.9.14	213	42.001
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.12 - 30.9.13	256	55.275
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	315	69.860
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.13 - 30.9.14	489	80.760
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.12 - 30.9.13	416	88.005

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ Θ.Ο.Κ. ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ Α.Ε. ΤΑ ΕΤΗ 2015, 2014 ΚΑΙ 2013

	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
2015	---	-	-
2014	---	-	-
2013	Μενάνδρου "ΣΑΜΙΑ"	2	8.558

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΙΘΜΟΥ ΕΡΓΩΝ, ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΘΕΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

1.10.14-30.9.15	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	4	1	49	6	20.741	3.300	24.041
Νέα Σκηνή	6	-	92	-	8.403	-	8.403
Σκηνή 018	4	-	174	-	40.716	-	40.716
ΣΥΝΟΛΟ	14	1	315	6	69.860	3.300	73.160

1.10.13-30.9.14	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	4	-	85	-	19.710	-	19.710
Νέα Σκηνή	7	-	135	-	12.651	-	12.651
Σκηνή 018	4	-	191	-	44.884	-	44.884
ΣΥΝΟΛΟ	15	0	411	0	77.245	0	77.245

1.10.12-30.9.13	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	4	1	106	2	23.513	8.558	32.071
Νέα Σκηνή	6	-	170	-	15.246	-	15.246
Σκηνή 018	4	1	213	2	42.001	220	42.221
ΣΥΝΟΛΟ	14	2	489	4	80.760	8.778	89.538

* Τα στοιχεία της στήλης αυτής περιλαμβάνουν παραγωγές των σκηνών του Θ.Ο.Κ., που περιόδευσαν στο εξωτερικό.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ Θ.Ο.Κ. ΜΕ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Στα πλαίσια συνεργασίας, ανταλλαγών και φιλοξενίας, ο Θ.Ο.Κ., κατά το 2015, παρουσίασε τα πιο κάτω έργα:

	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	ΣΤΑΜΑΤΙΑ, ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (Θέατρο του Νέου Κόσμου)	1	207

3.3 ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

• Σχέδιο Γ' (Ετήσιες επιχορηγήσεις μη κερδοσκοπικών εταιρειών)

	2015 €	2014 €	2013 €
ΣΑΤΙΡΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	211.743	221.400	227.744
ΘΕΑΤΡΟ ΕΝΑ	199.643	212.900	245.451
ΕΘΑΛ	218.363	232.000	247.944
ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΑΛΑ	207.051	225.000	243.861
ΣΥΝΟΛΟ	836.800	891.300	965.000

• Σχέδιο Β' (Ad Hoc επιχορηγήσεις μη κερδοσκοπικών εταιρειών)

	2015 €	2014 €	2013 €
ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΣ	57.400	47.000	56.400
ΘΕΑΤΡΟ ΑΝΕΜΩΝΑ	44.500	17.600	27.500
ΘΕΑΤΡΟ VERSUS	37.000	13.000	24.000
ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ Λ.Τ.Δ.	5.000	7.000	26.000
ACT THEATRE	-	-	14.000
PARAVAN PROACTIONS	-	10.000	15.000
ΘΕΑΤΡΟ ΤΑΜΑΣΣΟΣ	-	12.800	14.000
A.P. ATLANTIS PRODUCTIONS L.T.D	-	3.600	11.000
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ PERSONA	13.100	-	-
ΑΜΦΙΚΤΙΟ ΙΔΡΥΜΑ	18.600	17.000	-
THEATRE GROUP QUINTA	-	7.900	-
ΑΕΙΠΟΛΙΣ	-	3.000	-
ΟΜΑΔΑ A VENDRE	-	2.000	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ POINT 2	18.400	8.500	6.000
ΣΥΝΟΛΟ	194.000	149.400	193.900

• Σχέδιο Α' (Ad Hoc επιχορηγήσεις ομάδων)

	2015 €	2014 €	2013 €
ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	19.700	12,000	-
ACT THEATRE	15.000	-	-
FRESH TARGET THEATRE	11.500	-	-
ΘΕΑΤΡΟ ΕΡΩΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ	10.000	-	-
ΠΑΡΑΠΛΕΥΡΩΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ	9.500	4.000	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΟΛΒΟΣ	7.700	8.500	4.000
ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	6,200	7,500	-
LEDRA MUSIC SOLOISTS	5.000	-	8.000
LITTLE MUSE THEATRE LARNACA	5.000	-	-
ΜΑΡΙΟΣ ΜΕΤΤΗΣ	5.000	-	5.000
ΝΙΚΟΣ ΖΑΒΑΛΛΗΣ	5.000	-	-
ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΚΟΥΛΛΗ	5.000	-	-
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΓΙΟΛΑΝΤΑ	5.000	-	-
ΑΝΤΡΙΑ ΖΕΝΙΟΥ	3.500	-	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΟΛΟ ΓΙΑ ΤΡΕΙΣ	3.000	8.000	-
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΕΚΑΝΟΥ	3.000	-	-
ΣΟΦΙΑ ΚΑΛΛΗ	2.000	-	-
ΕΛΕΑΝΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ	1.500	-	-
ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΑΓΟΝΕΣ ΖΩΗΣ	1.500	-	3.000
ΜΑΡΙΝΑ ΦΡΑΓΚΕΣΚΙΔΟΥ	-	10.200	-
ALPHA SQUARE	-	7.000	-
ΜΑΡΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ	-	5.000	2.000
OPEN ARTS	-	16.500	-
ΦΩΤΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ	-	13.400	7.000
ΑΛΕΞΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ	-	4.000	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΝΗΠΕΘΕ	-	3.000	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΚΡΑΜΑ	-	3.000	-
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ	-	-	6.000
ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ D-TALE	-	-	12.000
ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΟΝΤΑΞΑΚΗ	-	-	2.000
ΝΑΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ	-	-	2.000

ΠΑΓΚ. ΟΡΓΑΝ. ΣΥΓΓΕΝ. ΑΔΗΛ. ΑΙΧΜΑΛ.	-	-	2.000
PLAYHOUSE	-	-	3.000
ΧΑΡΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ	-	-	2.000
ΑΡΓΥΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΝΑ	-	-	5.000
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΡΙΣΤΙΑΝΑ	-	-	2.000
ΑΝΘΗ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ	-	-	4.000
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΡΚΟΥ	-	-	6.000
ΑΘΗΝΑ ΞΕΝΙΔΟΥ	-	-	6.000
ΣΥΝΟΛΟ	124.100	102.100	81.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ	1.154.900	1.142.800	1.239.900

3.4 ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	2015 €	2014 €	2013 €
• ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΗΡΙΟΥ Θ.Ο.Κ.	131.658	79.221	164.518
• ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΕΣ Θ.Ο.Κ.	50.000	14.701	-
• ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ΄	1.673	10.040	1.844
ΣΥΝΟΛΟ	183.331	103.962	166.362

3.5 ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	2015 €	2014 €	2013 €
28 ^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	30.027	-	-
27 ^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	742	27.758	-
26 ^ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	-	3.164	46.535
ΣΥΝΟΛΟ	30.769	30.922	46.535

ΣΧΟΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	2015 €	2014 €	2013 €
ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	23.246	27.276	44.012
ΣΥΝΟΛΟ	23.246	27.276	44.012

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	2015 €
ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	40.000
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	4.000
ΕΝΩΣΗ ΗΘΟΠΟΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	2.000
ΣΗ.ΔΗ.Κ.Ε.Κ	2.000
ΣΥΝΟΛΟ	48.000

ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2015 €
ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΑΣ "ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΕΦΑΝΙ"	35.177
PRAQUE QUADRENNAL	25.586
ΒΡΑΒΕΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ	21.672
ΧΟΡΗΓΙΑ ΣΕ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΠΟΥ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥΣ ΑΝΕΒΗΚΑΝ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΑ ΘΕΑΤΡΑ	10.800
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ	8.237
EUROPEAN THEATRE CONVENTION	5.500
UNION OF THE THEATRES OF EUROPE (UTE)	1.748
ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ	1.320
ΙΣΡΑΗΛ - ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΘΕΑΤΡΟΥ	210
ΣΥΝΟΛΟ	115.050

Μέρος Γ΄

Αθλητισμός

1.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (Κ.Ο.Α.)

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού, ως η Ανώτατη Αθλητική Αρχή στον χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχει σύμφωνα με τον Περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμο 69-96, την ευθύνη της αθλητικής ανάπτυξης του εξωσχολικού αθλητισμού, καθώς και του Προγράμματος «Αθλητισμός Για Όλους» (Α.Γ.Ο.).

Η λειτουργική διάρθρωση του Κ.Ο.Α. είναι:

- 1.1 Ο Τομέας του Αθλητισμού
- 1.2 Ο Τομέας των Τεχνικών Υπηρεσιών/ της Διαχείρισης των Ιδιοκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων και του ελέγχου Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής
- 1.3 Ο Κλάδος της Οικονομικής Διαχείρισης
- 1.4 Οι Διεθνείς Αθλητικές Σχέσεις και τα Ευρωπαϊκά Θέματα
- 1.5 Τα Πρωτόκολλα
- 1.6 Οι Υπηρεσιακές Επισκέψεις
- 1.7 Η Ακαδημία Αθλητισμού
- 1.8 Τα Θέματα του Προσωπικού
- 1.9 Το Κέντρο Αθλητικών Ερευνών (Κ.Α.Ε..Κ.)
- 1.10 Το Ανώτατο Συμβούλιο Υγείας Αθλητών (Α.Σ.Υ.Α.) - Δελτία Υγείας Αθλητών

Ο Τομέας του Αθλητισμού, έχει υπό την ευθύνη του τον Αγωνιστικό Αθλητισμό και τον Αθλητισμό για Όλους, καθώς επίσης, και όλα τα επιμέρους προγράμματα του Οργανισμού (Σχέδιο Υψηλής Επίδοσης, Εθνικό Σχέδιο Ταλέντων Ε.Σ.Υ.Α.Α., Βίας κ.λπ.).

Ο Τομέας των Αθλητικών Χώρων & Τεχνικών Υπηρεσιών, έχει υπό την ευθύνη του τη δημιουργία ή /και τη βελτίωση της αθλητικής υποδομής, καθώς, επίσης, και την επίβλεψη και συντήρηση όλων των ιδιοκτητων αθλητικών χώρων.

Ο Κλάδος της Οικονομικής Διαχείρισης, έχει την ευθύνη όλου του οικονομικού προγραμματισμού του Κ.Ο.Α., καθώς και τον έλεγχο των οικονομικών διαδικασιών και τη διαχείριση των ιδιοκτητων αθλητικών χώρων.

Ο Κλάδος του Ανθρώπινου Δυναμικού και Κ.Α.Ε.Κ., έχει υπό την ευθύνη του την εκπαίδευση όλων των μόνιμων υπαλλήλων του Οργανισμού, την παρακολούθηση του Κέντρου Αθλητικών Ερευνών και Συντεχνιακών Σχέσεων.

Ανάλυση των Τομέων και Κλάδων:

1.1 Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ο Τομέας του Αθλητισμού λειτουργεί σε δύο κατευθύνσεις, στην κατεύθυνση του Αγωνιστικού Αθλητισμού και στην κατεύθυνση του Μαζικού Αθλητισμού.

- Αγωνιστικός Αθλητισμός

Ο Αγωνιστικός Αθλητισμός στηρίχθηκε οικονομικά από τον Οργανισμό με ποσό ύψους €9.818.814,00 σε σύγκριση με €9.252.765,28 το 2014. Με το πιο πάνω ποσό το 2015 επιχορηγήθηκαν οι ακόλουθοι τομείς:

- **Προγράμματα Κ.Ο.Α.** - €1.972.500: Συνέδρια, Ασφάλιση, Βία και Τίμιο Παιχνίδι, ΕΣΥΑΑ, Εθνικό Σχέδιο Ταλέντων, Σχεδιασμός Αθλητών Υψηλής Επίδοσης, Έρευνες, Αθλητισμός και Γυναίκα.)

Επιχορηγήσεις - Κατεύθυνση Α΄ Αθλητισμός Βάσης (Σωματεία) - €2.523.902,62

Κατεύθυνση Β΄ Αθλητισμός Κορυφής (Ομοσπονδίες) - €5.322.411,38

- **Προγράμματα Κ.Ο.Α.**

Τα προγράμματα Κ.Ο.Α. στην ουσία, είναι εθνικά προγράμματα, τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και σε αυτό εντάσσονται τα πιο κάτω επιμέρους προγράμματα:

- **Συνέδρια**

Αφορά συνέδρια που διοργανώνει ο Οργανισμός, μέσα στα πλαίσια της επιμόρφωσης στελεχών των Ομοσπονδιών.

- **Ασφάλιση**

Αφορά στο ασφαλιστικό σχέδιο υψηλής επίδοσης μέσα από το οποίο επωφελούνται πέραν των 700 αθλητών και αθλητριών των Εθνικών Ομάδων.

- **Βία και Τίμιο Παιχνίδι**

Το Πρόγραμμα λειτουργεί υπό την εποπτεία της Εθνικής Επιτροπής Κατά της Βίας του Κ.Ο.Α., η οποία το 2014 μετονομάστηκε σε «Επιτροπή Ευ Αγωνίζεσθαι». Μέσα από τις δράσεις της, η Επιτροπή διοργανώνει συναντήσεις, συζητήσεις και άλλες εκδηλώσεις με αθλητικούς φορείς και οργανωμένα σύνολα για τα θέματα που αφορούν στην πρόληψη και καταστολή της βίας στα γήπεδα, ενώ ο αρμόδιος Λειτουργός του Οργανισμού συμμετέχει στις ετήσιες συνεδρίες του Τμήματος Αθλητισμού του Συμβουλίου της Ευρώπης (TRV) στο Στρασβούργο, μέσα από τις οποίες ετοιμάζονται οι διάφορες συστάσεις, όπως για παράδειγμα αυτές του 1/93 και 1/94 του Συμβουλίου της Ευρώπης, πάνω στις οποίες στηρίχθηκε ο υφιστάμενος Περί της Πρόληψης και της Καταστολής της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους Νόμος, του 2008 - 2014.

Βάσει του πιο πάνω Νόμου τον Δεκέμβριο του 2012, ψηφίστηκαν οι Κανονισμοί των Επιτηρητών Σταδίων από την Βουλή των Αντιπροσώπων, οι οποίοι προέβλεπαν την εμπλοκή του Οργανισμού σε ό,τι αφορά στο κόστος εκπαίδευσης των επιτηρητών, την αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού και τη δημιουργία, τήρηση και διαχείριση Μητρώου Επιτηρητών Σταδίων. Με βάση τις αποφάσεις της Επιτροπής Επιτηρητών Σταδίων, όπως αυτή ορίζεται από τους Κανονισμούς, ο Οργανισμός συνέχισε και το 2015 την εκπαίδευση επιτηρητών σταδίων, ενώ παρέδωσε και 200 περίπου ασυρμάτους στις Αρχές Σταδίων, όπου διεξάγονται αγώνες Πρωταθλημάτων Α΄ Κατηγορίας.

Ο θεσμός των Επιτηρητών Σταδίων εφαρμόζεται για τη 2^η αγωνιστική περίοδο και έχει αποφορτίσει την αστυνομία από συγκεκριμένα καθήκοντα, γεγονός που συμβάλλει στην μείωση του αριθμού των αστυνομικών που χρησιμοποιούνται στα γήπεδα και κατ' επέκταση του κόστους αστυνόμευσης αθλητικών εκδηλώσεων.

- **Ε.Σ.Υ.Α.Α. €1.200.000**

Το Εθνικό Σχέδιο Υποστήριξης Αναπτυξιακού Αθλητισμού συστάθηκε από τον Κ.Ο.Α. το 1998 και έχει σκοπό να υποστηρίξει τον αθλητισμό βάσης και συγκεκριμένα τις οργανωμένες αναπτυξιακές ηλικίες του αθλητισμού μέσω των Σωματείων/Συλλόγων/Ομίλων, ενισχύοντάς τους σε συγκεκριμένους τομείς. Ως τεχνοκρατικός αγωνιστικός Σχεδιασμός καλύπτει δύο τομείς: Τον ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ που αφορά στην στήριξη παιδιών μέχρι 16 χρόνων, και το ΕΦΗΒΙΚΟ που αφορά στη στήριξη παιδιών 16-18 χρόνων. Ο Σχεδιασμός καλύπτει και επιμέρους τομείς, όπως είναι η επιμόρφωση, η επιστημονική στήριξη, η αξιολόγηση, η αξιοποίηση και τα κίνητρα. Από την αγωνιστική περίοδο 2013 - 2014, η λειτουργία του Σχεδίου βασίζεται πλέον πάνω σε εγκεκριμένο από το Διοικητικό Συμβούλιο «Οδηγό Λειτουργίας», καθώς και κριτήρια και προϋποθέσεις για την επιχορήγηση προπονητών των Σωματείων/Συλλόγων/Ομίλων. Το 2015 αναθεωρήθηκε αριθμός άρθρων του Οδηγού για βελτίωση της λειτουργίας του Σχεδίου, το οποίο λειτουργεί από τον Οκτώβριο μέχρι τον Ιούνιο και καλύπτει μια αγωνιστική περίοδο. Για το 2015 ο Σχεδιασμός προέβλεπε ποσό €1.200.000, το οποίο κατανεμήθηκε στα αθλήματα ως ακολούθως:

ΑΘΛΗΜΑ	ΣΩΜΑΤΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΠΟΝΗΤΩΝ/ ΤΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΘΛΗΤΩΝ/ ΤΡΙΩΝ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ €		ΣΧΟΛΙΑ /ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
				ΕΦΗΒΙΚΟ	Ε.Σ.Υ.Α.Α.	
ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΑ	24	55	1337	80,000	72,000	Κατά το 2015 πραγματοποιήθηκαν τα πιο κάτω: - Παγκύπρια συνάντηση προπονητών και παραγόντων Ε.Σ.Υ.Α.Α. - Προπονητικά Σεμινάρια - Αξιολόγηση επίλεκτων αθλητών / τριών Ε.Σ.Υ.Α.Α.
				152,000		
ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗ	13	33	599	39,000	75,000	
				114,000		
ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ	26	63	1274	70,000	123,000	
				193,000		
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	48	77	1386	187,000		
ΑΤΟΜΙΚΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ	91	116	2428	200,000		
ΣΤΙΒΟΣ	6	29	1400	65,000		
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ				140,000		
ΣΥΝΟΛΟ	208	373	8,424	€1,051,000*		*Στα ποσά δεν περιλαμβάνονται οι μήνες 11 ^{ος} & 12 ^{ος}

- Σχέδιο Στήριξης Νεαρών Πρωταθλητών Ατομικών Ολυμπιακών Αθλημάτων

Το Σχέδιο αφορά στη στήριξη νεαρών πρωταθλητών μέσα από την παροχή κάθε δυνατής επιστημονικής, τεχνικής, ψυχολογικής, και οικονομικής υποστήριξης, έτσι ώστε έχοντας όλα τα μέσα που παρέχει και απαιτεί ο σύγχρονος αθλητισμός να μπορούν να ανταγωνιστούν τους συνομήλικους αθλητές άλλων προηγμένων αθλητικών χωρών.

Ο αριθμός των άρθρων του Οδηγού Λειτουργίας και τα Αγωνιστικά Κριτήρια Ένταξης του Σχεδιασμού αναθεωρήθηκαν το 2015, χωρίς όμως ουσιαστικές μεταβολές. Ο Σχεδιασμός λειτουργεί εννέα μήνες ετησίως, (Ιανουάριο μέχρι Σεπτέμβριο) και προνοεί τρεις κατηγορίες ένταξης αθλητών (Α, Β & Γ), με τις ανάλογες μηνιαίες παροχές. Για το 2015 ο Σχεδιασμός προέβλεπε ποσό €200,000, το οποίο δαπανήθηκε σε μηνιαίες παροχές και προετοιμασίες σε 45 αθλητές και 37 προπονητές, καθώς και στην ασφαλιστική κάλυψη των αθλητών/τριών.

- Σχεδιασμός Υψηλής Επίδοσης

Σκοπός του Σχεδιασμού είναι η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σε αριθμό εκπροσώπηση και διάκριση της Κύπρου σε μεγάλες διεθνείς διοργανώσεις με αποκορύφωμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες «ΡΙΟ 2016». Ο τρόπος λειτουργίας του Σχεδίου βασίζεται εξ ολοκλήρου στον *Οδηγό Λειτουργίας και τα Αγωνιστικά Κριτήρια Ένταξης*. Για το 2015 εντάχθηκαν 36 αθλητές/τριες σε τέσσερις (4) κατηγορίες, οι οποίοι πληρούσαν τα αγωνιστικά κριτήρια ένταξης, καθώς και 33 προπονητές. Ο Σχεδιασμός λειτουργεί εννέα μήνες ετησίως (Ιανουάριο μέχρι Σεπτέμβριο) και για το 2015 προέβλεπε ποσό €390.000, το οποίο δαπανήθηκε, κυρίως, σε μηνιαία επιδόματα αθλητών/προπονητών, στις προετοιμασίες τους, καθώς και στην ασφαλιστική τους κάλυψη. Για το 2015 και 2016 ενσωματώθηκε νέο άρθρο βάση του οποίου, όσοι αθλητές/τριες εξασφαλίσουν πρόκριση για το «ΡΙΟ 2016», θα λαμβάνουν επιπλέον επιχορήγηση για προετοιμασία στη Βραζιλία, με σκοπό τον εγκλιματισμό τους με τις συνθήκες που θα αγωνιστούν. Επιπλέον, για το 2016 έχουν διασαφηνιστεί άρθρα σε ό,τι αφορά στην εκταμίευση ποσών για τη μηνιαία επιχορήγηση και το αθλητικό υλικό.

- Έρευνες

Το κεφάλαιο αφορά στις διάφορες επιστημονικές έρευνες, στις οποίες προχωρεί ο Οργανισμός, με σκοπό τη συστηματική προσπάθεια επίλυσης των προβλημάτων στον Τομέα του Αθλητισμού και την ενίσχυση των επιστημονικών γνώσεων σε σχέση με την κυπριακή πραγματικότητα, καθώς και έρευνες για τη βία στους αθλητικούς χώρους, συμμετοχή των γυναικών στον αθλητισμό κ.ά.

- Αθλητισμός και Γυναίκα

Αφορά στον εντοπισμό, στην προώθηση και στην πλήρη συμμετοχή των γυναικών σε κάθε πλευρά του αθλητισμού. Για τον πιο πάνω λόγο λειτουργεί ειδική επιτροπή, η οποία διορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού.

Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού

Στον φετινό προϋπολογισμό, ο πιο πάνω Σχεδιασμός τοποθετήθηκε για πρώτη φορά. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει ως στόχο την προώθηση της άσκησης και άθλησης σε όλα τα επίπεδα. Για τον σκοπό αυτό, η Επίτροπος Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Πολυγλωσσίας και Νεολαίας της Ε.Ε. εισηγήθηκε τη διοργάνωση Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 στους κυριότερους Δήμους της Κύπρου και έχει ως κύριο σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού για την ενασχόλησή του με τον αθλητισμό και τις ωφέλειες της άσκησης για την υγεία.

- Επιχορηγήσεις Αθλητικών Φορέων

Ο πιο πάνω τομέας χωρίζεται σε δύο κατευθύνσεις:

- Κατεύθυνση Α΄ - Αθλητισμός Βάσης

Αφορά στις επιχορηγήσεις που απευθύνονται προς τα σωματεία, ομίλους, συλλόγους κ.λπ. Η κατεύθυνση λειτουργεί με έξι (6) βασικούς σχεδιασμούς.

- Προπονητικό

Αφορά στην κάλυψη μέρους των εξόδων για εργοδότηση προπονητών σε σωματεία ατομικών αθλημάτων, γυμναστικούς συλλόγους και ναυτικούς ομίλους.

- Επιβράβευση Πρωταθλητών Σωματείων Ομαδικών Αθλημάτων

Αφορά στην οικονομική στήριξη των σωματείων ομαδικών αθλημάτων καλαθόσφαιρας, πετόσφαιρας, χειροσφαίρισης, επιτραπέζιας αντισφαίρισης, γυναικείου ποδοσφαίρου και futsal για συμμετοχή τους στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές διοργανώσεις με συγκεκριμένο σχεδιασμό, ο οποίος εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο, με απόφασή του ημερ. 16/4/2015.

- Προσφυγική Βοήθεια

Αφορά στην ενίσχυση των προσφυγικών μας σωματείων, όλων των αθλημάτων και τα οποία ήταν ενεργοποιημένα πριν το 1974 και συνεχίζουν την αγωνιστική τους δραστηριότητα και μετά. Το Πρόγραμμα λειτουργεί σε τέσσερις κατευθύνσεις:

- Στήριξη σωματείων ποδοσφαίρου
- Στήριξη σωματείων άλλων ομαδικών και ατομικών αθλημάτων πέραν του ποδοσφαίρου
- Παραχώρηση εφάπαξ ποσού σε σωματεία μέλη της Σ.Τ.Ο.Κ.
- Κάλυψη δανείου προσφυγικών Σωματείων Κ.Ο.Π.

- Επιχορήγηση ομαδικών αθλημάτων

Ενίσχυση των σωματείων καλαθόσφαιρας, πετόσφαιρας, χειροσφαίρισης, με βάση την αγωνιστική τους δραστηριότητα σε επίπεδα Ανδρών και Γυναικών. Ποσό ύψους €280.000,00 αφορά στον ημιεπαγγελματισμό.

- Σωματεία Σ.Τ.Ο.Κ..

Οικονομική ενίσχυση τόσο της Ομοσπονδίας, όσο και των σωματείων του αγροτικού ποδοσφαίρου και τη στήριξη των Ακαδημιών και των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων των σωματείων του αγροτικού ποδοσφαίρου.

- Ατομικά

Οικονομική ενίσχυση με βάση την αγωνιστική αξιολόγηση των σωματείων των ατομικών αθλημάτων,

Ναυτικών Ομίλων και Γυμναστικών Συλλόγων. Στόχος είναι η περαιτέρω οικονομική στήριξη των σωματείων ατομικών αθλημάτων, επειδή δεν έχουν άλλους πόρους εσόδων (εισιτήρια αγώνων κ.λπ.).

- Κατεύθυνση Β΄ - Αθλητισμός Κορυφής

Αφορά κυρίως στη στήριξη των Ομοσπονδιών μας και λειτουργεί με έντεκα (11) βασικούς σχεδιασμούς. Οι έντεκα σχεδιασμοί – σε σχέση με δεκαπέντε (15) που λειτουργούσαν το 2012, προέκυψαν μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ημερομηνίας 15/5/12, όπου έγιναν ενοποιήσεις σχεδιασμών, χωρίς να καταργηθούν αλλά να λειτουργούν ως υποκεφάλαια. Σκοπός της ενοποίησης είναι η πιο ευέλικτη λειτουργία των Ομοσπονδιών. Με νέα απόφασή του το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού στη συνεδρία του 13/1/2015, αναίρεσε την απόφασή του για ενοποίηση των Σχεδιασμών Εγκεκριμένου Προσωπικού και Λειτουργικών και έτσι τα δυο πιο πάνω κεφάλαια λειτουργούν ως αυτόνομοι Σχεδιασμοί.

- Σχεδιασμός Αποδοχές Εγκεκριμένου Προσωπικού

Αφορά στην κάλυψη των εξόδων της μισθοδοσίας του προσωπικού των Ομοσπονδιών.

- Λειτουργικά έξοδα

Αφορά στη στήριξη των Ομοσπονδιών για κάλυψη των λειτουργικών τους εξόδων. Συγκεκριμένα, καλύπτει τόσο το προσωπικό των Ομοσπονδιών όσο και τα άλλα Λειτουργικά Έξοδα, όπως Τ.Τ.Τ, Διακίνηση Μελών ΔΣ, έξοδα λειτουργίας γραφείου, εξοπλισμό γραφείου, γραφική ύλη κ.λπ.

- Κίνητρα αθλητών

Οικονομική στήριξη των πρωταθλητών των Ομοσπονδιών, με βάση τις επιδόσεις τους κατ' έτος. Το ποσό των κινήτρων καλύπτει αθλητές ολυμπιακών αθλημάτων, οι οποίοι σύμφωνα με τα κριτήρια των Ομοσπονδιών τους βρίσκονται στην κατηγορία των «ελίτ» αθλητών και ταυτόχρονα αποτελούν τα μέλη των εθνικών μας ομάδων. Η κατανομή των ποσών γίνεται με ειδικό σύστημα βαθμολόγησης των αθλητών σε συνάρτηση με τις επιδόσεις τους. Το Σχέδιο ετοιμάζεται από τις Ομοσπονδίες ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε αθλήματος, το οποίο κοινοποιείται και εγκρίνεται από τον Οργανισμό.

- Ομοσπονδιακοί Προπονητές

Αφορά στην εργοδότηση, μέσω των Ομοσπονδιών, προπονητών που έχουν την ευθύνη των εθνικών ομάδων. Συγκεκριμένα, η κάθε Ομοσπονδία ορίζει εθνικούς προπονητές και βοηθούς εθνικούς προπονητές, οι οποίοι έχουν την ευθύνη υλοποίησης του προγραμματισμού των εθνικών μας ομάδων. Σημειώνεται ότι οι Ομοσπονδιακοί Προπονητές είναι προσοντούχοι, εξειδικευμένοι σε κάθε άθλημα.

- Σχεδιασμός Εθνικών Ομάδων

Διεθνείς Αγώνες στην Κύπρο

Στήριξη των Ομοσπονδιών για διοργάνωση διεθνών αγώνων στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, μέσα στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, οι Ομοσπονδίες μας είναι μέλη ευρωπαϊκών και διεθνών σωματείων και μέσα από αυτή τους την ιδιότητα έχουν την υποχρέωση ή την ευχέρεια να διεκδικούν και να αναλαμβάνουν διάφορες ευρωπαϊκές ή και παγκόσμιες διοργανώσεις. Αυτό υποβοηθά τόσο αθλητικά με την απόκτηση εμπειριών εκ μέρους των αθλητών μας, όσο και οργανωτικά σε θέματα διοργάνωσης διεθνών αγώνων, ενώ παράλληλα προβάλλει την Κύπρο στο εξωτερικό.

Τονίζεται ότι ο Οργανισμός αξιολογεί ότι η διοργάνωση διεθνών αγώνων στην Κύπρο αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στον τόπο μας.

- Διεθνείς Συμμετοχές

Οικονομική στήριξη των Ομοσπονδιών για συμμετοχή σε διεθνείς αγώνες. Οι Ομοσπονδίες μας είναι μέλη ευρωπαϊκών και διεθνών σωματείων και μέσα από τις υποχρεώσεις τους έχουν την ευθύνη να λαμβάνουν μέρος σε διεθνείς αγώνες, οι οποίοι διοργανώνονται από τα εν λόγω διεθνή σώματα.

Σκοπός του Οργανισμού είναι, όπως η συμμετοχή μας στις διεθνείς διοργανώσεις να είναι ουσιαστική, με απώτερο στόχο τη διάκριση των αθλητών μας και όχι την απλή συμμετοχή για την απόκτηση εμπειριών.

- Εξειδικευμένη Προετοιμασία αθλητών

Αφορά ειδικά προγράμματα για την προετοιμασία των διεθνών αθλητών για συγκεκριμένους διεθνείς αγώνες.

Συγκεκριμένα, για τη συμμετοχή αθλητών σε μεγάλους αγώνες, απαιτείται ειδική προετοιμασία ούτως ώστε να βρεθούν στην κορύφωση της φόρμας τους και για τον λόγο αυτό διεξάγουν την προετοιμασία τους σε χώρους – περιοχές που έχουν το κατάλληλο περιβάλλον αγώνων, αλλά και σε χώρους όπου μπορούν να προπονηθούν με αθλητές άλλων χωρών ίδιας δυναμικότητας, έτσι που να αυξάνεται το επίπεδο ανταγωνισμού.

- Ιατροφαρμακευτικό

Κάλυψη με φαρμακευτική αγωγή (βιταμίνες κ.λπ.) των αθλητών των Ομοσπονδιών. Ταυτόχρονα, μέσω του εν λόγω Σχεδιασμού δίνεται η ευχέρεια στις Ομοσπονδίες να καλύψουν ασφαλιστικά επιπλέον αθλητές πέραν του αριθμού των αθλητών που είναι ήδη ενταγμένοι στο Ασφαλιστικό Σχέδιο του Οργανισμού και ταυτόχρονα να στηρίζουν τους αθλητές μας με προγράμματα αποθεραπείας, όπως μασάζ, φυσιοθεραπείες, υδροθεραπείες κ.λπ.

Τονίζεται ότι η ραγδαία ανάπτυξη του αθλητισμού, απαιτεί πλέον επιστημονική στήριξη των αθλητών μας και ένας μεγάλος τομέας της στήριξης αυτής είναι η ιατρική και φαρμακευτική αγωγή.

- Σχεδιασμός Αναπτυξιακών προγραμμάτων

Ανάπτυξη Ταλέντων

Στήριξη ειδικών προγραμμάτων της Ομοσπονδίας για ανάπτυξη ταλέντων, τα οποία θα αποτελέσουν τους μελλοντικούς πρωταθλητές.

Οι Ομοσπονδίες μέσα από τους Σχεδιασμούς τους εκπονούν ειδικά προγράμματα για εξεύρεση και αξιοποίηση νέων αθλητών – ταλέντων, τα οποία θα αποτελέσουν τις μελλοντικές εθνικές ομάδες της χώρας μας.

Ο υπό αναφορά σχεδιασμός, καλύπτει εξειδικευμένες κατασκηνώσεις (κάμπινγκ) τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό από προσοντούχους προπονητές, οι οποίοι είναι καταρτισμένοι τόσο παιδαγωγικά όσο και στην ψυχολογία του παιδιού, έτσι ώστε ο εν λόγω σχεδιασμός να λειτουργεί σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της παιδικής και εφηβικής ηλικίας. Ο σχεδιασμός ανάπτυξης ταλέντων, αξιολογείται από τον Οργανισμό, ως η μελλοντική επένδυση των Ομοσπονδιών μας για την ανάπτυξη όλων των αθλημάτων.

- Ανάπτυξη Βάσης και υλικό

Αφορά πρόγραμμα των Ομοσπονδιών για ένταξη νέων παιδιών / αθλητών στο άθλημα.

Παράλληλα με την αγωνιστική ανάπτυξη των αθλημάτων της κάθε Ομοσπονδίας, οι Ομοσπονδίες μας έχουν την ευθύνη για την ένταξη νέων αθλητών, με σκοπό να διευρύνεται η βάση του κάθε αθλήματος. Ο Σχεδιασμός εξυπηρετεί ταυτόχρονα τόσο τις αγωνιστικές επιδιώξεις των Ομοσπονδιών όσο και τη μαζικοποίηση του αθλήματος. Μέρος του πιο πάνω ποσού παραχωρείται στις Ομοσπονδίες για κάλυψη αναγκών τους σε εξειδικευμένο αθλητικό υλικό.

- Επαγγελματική Αποκατάσταση

Ένταξη και εργοδότηση «ελίτ» αθλητών που κατέλαβαν μεγάλες διακρίσεις στον διεθνή χώρο.

- Αγώνες Εσωτερικού

Ενίσχυση των Ομοσπονδιών για την ομαλή διεξαγωγή των Παγκύπριων Πρωταθλημάτων. Ως γνωστό για τη διεξαγωγή των εθνικών πρωταθλημάτων, απαιτείται μεγάλη οργάνωση, που απαιτεί οικονομικά κόστη, τα οποία θα πρέπει να καλυφθούν από τον διοργανωτή, όπου στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι οι Ομοσπονδίες. Τέτοια έξοδα είναι η προετοιμασία των χώρων, οι αποζημιώσεις κριτών/διαιτητών/γραμματείας και παρατηρητών. Η διεξαγωγή των παγκύπριων πρωταθλημάτων, γίνεται πάντοτε με βάση τους διεθνείς κανονισμούς της κάθε Ομοσπονδίας, έτσι ώστε να είναι έγκυρη και αξιόπιστη.

- Κογκρέσα Εξωτερικού

Αφορά στη συμμετοχή εκπροσώπων των Ομοσπονδιών στα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά και Παγκόσμια συνέδρια.

Τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Ομοσπονδιών, τα οποία συμμετέχουν στα αντίστοιχα διεθνή σώματα, απαιτείται να παρευρίσκονται στις συνεδριάσεις των αντιστοίχων διεθνών σωμάτων, για στήριξη των θέσεων και συμφερόντων του Κυπριακού Αθλητισμού.

Ταυτόχρονα, πολλά από τα μέλη μας διεκδικούν και εκλέγονται ως μέλη στα Δ.Σ. των διεθνών σωμάτων, πράγμα που δίνει οντότητα στον Κυπριακό Αθλητισμό και στην Κυπριακή Δημοκρατία γενικότερα.

- Επιβραβεύσεις (Χαριστικές Παροχές)

Ο Κ.Ο.Α. λειτουργεί το Σχέδιο Χαριστικών Παροχών, μέσα από το οποίο επιχορηγούνται με χρηματικά ποσά, αθλητές που έχουν καταλάβει αξιολογούμενες θέσεις σε μεγάλες διεθνείς διοργανώσεις.

Ο Οργανισμός εφαρμόζει το «Σχέδιο Χαριστικών Παροχών» για υψηλές αθλητικές επιδόσεις αρτιμελών αθλητών και αθλητών με αναπηρία, στη βάση του οποίου επιβραβεύονται αθλητές και προπονητές με αξιολογικά χρηματικά ποσά για τις διακρίσεις τους σε κορυφαίες αθλητικές διοργανώσεις.

Από αγωνιστικής πλευράς, και με βάση τα νέα οικονομικά δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί στον τόπο μας, το 2015 μπορεί να χαρακτηρίζεται ως θετική και επιτυχημένη χρονιά.

Αναλυτικά οι σημαντικότερες επιτυχίες των αθλητών μας, κατά το έτος 2015 είναι οι εξής:

Παγκόσμιοι Αγώνες Στίβου – Πεκίνο:

- Απόστολος Παρέλλης – 6^η θέση και Δημήτρης Χοντροκούκης – 11^η θέση
- Παύλος Κοντίδης – Παγκόσμιο Κύπελλο – 1^η θέση (Ιστιοπλοΐα)
- Άντρη Ελευθερίου – Παγκόσμιο Κύπελλο – 4^η θέση (Σκοποβολή)
- Καρολίνα Πελενδρίτου – Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Κολύμβησης IPC – 1^η θέση
- Πέραν των πιο πάνω επιτυχιών οι πιο κάτω αθλητές εννέα (9) έχουν λάβει πρόκριση για την Ολυμπιάδα του Ρίο το 2016 :
- Παύλος Κοντίδης – Ιστιοπλοΐα
- Ανδρέας Καριόλου – Ιστιοπλοΐα
- Ανδρέας Χάσικος – Σκοποβολή
- Άντρη Ελευθερίου - Σκοποβολή
- Κυριάκος Ιωάννου – Στίβος
- Δημήτρης Χοντροκούκης – Στίβος
- Ραμόνα Παπαϊωάννου – Στίβος
- Καρολίνα Πελενδρίτου – ΚΕΠΕ/Κολύμβηση
- Αντώνης Αρέστη – ΚΕΠΕ/Στίβος

- Συνδρομές

Μέχρι το 2005 οι Ομοσπονδίες για τις συνδρομές τους στην Παγκόσμια και Πανευρωπαϊκή Ομοσπονδία, απέστειλαν στον Οργανισμό τα σχετικά έντυπα και ο Οργανισμός αναλάμβανε να πληρώνει τις συνδρομές. Από το 2006 για μεγαλύτερη ευελιξία τα ποσά παραχωρούνται στις Ομοσπονδίες, οι οποίες αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση της εργασίας.

- Αθλητισμός Ατόμων με Αναπηρίες και Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού 2015

Ο Κοινωνικός Αθλητισμός (Αθλητισμός Ατόμων με Αναπηρίες και Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού) στηρίχθηκε οικονομικά από τον Οργανισμό με ποσό ύψους €300.000,00 σε σύγκριση με €276.000,00 το 2014. Με το πιο πάνω ποσό το 2015 επιχορηγήθηκαν οι ακόλουθοι τομείς:

Τακτική ετήσια επιχορήγηση αθλητικών φορέων, οι οποίοι στηρίζουν τον αθλητισμό στην Κύπρο, ατόμων παραπληγικών και αναπήρων, με ειδικές ανάγκες, μεταμοσχευμένων, κωφών και τυφλών. Το συνολικό ποσό ανήλθε στις €226.680,96 σε σύγκριση με €223.750 το 2014.

Το Πρόγραμμα έχει ειδικούς σχεδιασμούς, βασισμένους σε κριτήρια και προϋποθέσεις που έχουν στόχο να στηρίξουν διάφορα οργανωμένα σύνολα, ενισχύοντας την ενασχόληση με την άσκηση στοχευμένων ομάδων πληθυσμού. Το συνολικό ποσό ανήλθε για το 2015 στις €73.319,04 σε σχέση με €59.000 το 2014. Οι σχεδιασμοί αναλυτικά έχουν ως ακολούθως:

- Σχεδιασμός «Αντιμετώπιση Εξαρτησιογόνων Ουσιών»
- Εθνικός Σχεδιασμός Θρησκευτικών Ομάδων
- Νέος Σχεδιασμός «Στήριξη Ευάλωτων Ομάδων Πληθυσμού»
- Ποσό της τάξεως των €30.000,00 χρησιμοποιείται για κάλυψη εξόδων παρα-ολυμπιονικών αθλητών στο εξωτερικό.

- Μαζικός Αθλητισμός

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού λειτουργεί, για τριάντα συνεχή χρόνια, με μεγάλη επιτυχία το "Πρόγραμμα Αθλητισμός Για Όλους".

Το Πρόγραμμα του Μαζικού Αθλητισμού «Αθλητισμός Για Όλους» επιτελεί ένα πολύ σημαντικό έργο και έχει πολύχρονο σταθερό προσανατολισμό στην εκπλήρωση της αθλητικής, κοινωνικής, πολιτιστικής, εκπαιδευτικής και ταυτόχρονα ψυχαγωγικής αποστολής του.

Το Πρόγραμμα Α.Γ.Ο. αναβαθμίζεται συνεχώς και στηρίζεται στην εφαρμογή αυστηρά δομημένων γενικών και ειδικών προγραμμάτων τα οποία δημιουργήθηκαν με βάση τις ανάγκες της σύγχρονης ζωής και της παγκόσμιας αθλητικής πραγματικότητας, η οποία υπαγορεύει τη συνειδητή επιλογή της κίνησης – άθλησης, όχι για αντιπαλότητα ή ανταγωνισμό, αλλά για άσκηση, συνάσκηση, ανθρώπινη επικοινωνία και για βελτίωση της ψυχοσωματικής υγείας όλων των ατόμων.

Η άθληση είναι δικαίωμα για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, προέλευσης, σωματικής διάπλασης, μόρφωσης, οικονομικής ισχύος και σωματικής ακεραιότητας. Η αξία της σωματικής άσκησης αναγνωρίζεται και τεκμηριώνεται όχι μόνο για τη διατήρηση της υγείας, αλλά χρησιμοποιείται η κίνηση ως προληπτική θεραπευτική και αποθεραπευτική αγωγή για την υγεία.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού, αναγνωρίζοντας τα επιστημονικά τεκμηριωμένα αποτελέσματα της άθλησης και του ευεργετικού ρόλου της στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου, εφάρμοσε και στην Κύπρο το Πρόγραμμα «Αθλητισμός Για Όλους» με ειδικά προγράμματα για όλα τα άτομα και για όλες τις ηλικίες. Η εφαρμογή του Προγράμματος αναφέρεται στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας, στα άτομα της τρίτης ηλικίας, στα άτομα με ειδικές ικανότητες και σε πληθυσμιακές μειονότητες, οι οποίες υλοποιούνται με σκοπό την «δια βίου άσκηση».

- Όραμα

Όραμα του Προγράμματος είναι η ενασχόληση της μεγάλης μάζας του πληθυσμού της Κύπρου με τον αθλητισμό, η αποκόμιση των οφελών της άσκησης και η παροχή ίσων ευκαιριών άθλησης σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλου, ηλικίας, κοινωνικής θέσης, πνευματικής ή φυσικής κατάστασης, μόρφωσης, σωματικής ακεραιότητας, οικονομικής κατάστασης και κοινωνικής τάξης.

- Στόχοι

Βασικοί στόχοι του Προγράμματος είναι :

- Η διά βίου άσκηση και η άσκηση ως μέρος της ζωής
- Η βελτίωση της σωματικής και πνευματικής υγείας του ατόμου
- Η καλλιέργεια χαρακτήρα και προσωπικότητας μέσα στα πλαίσια του «Ευ Αγωνίζεσθαι» και της άμιλλας.
- Η αθλητική διαπαιδαγώγηση των ατόμων και ειδικά των παιδιών με απώτερο στόχο την εξάλειψη της βίας από τον αθλητισμό
- Η υγιής ενασχόληση της νεολαίας και η αποφυγή κακών συνηθειών, μείωση της εγκληματικότητας, ναρκωτικά και άλλα κοινωνικά προβλήματα
- Η κοινωνική συνοχή, η ανοχή και κατανόηση μεταξύ των πολιτών μέσα από τα προγράμματα άσκησης.

- Προγράμματα για Παιδιά

Το Πρόγραμμα «Γενικής Άθλησης» απευθύνεται σε όλα τα παιδιά της Δημοτικής Εκπαίδευσης και έχει βασικό στόχο τον προσανατολισμό και τη γνωριμία με την άθληση.

Τα Εξειδικευμένα Προγράμματα απευθύνονται σε παιδιά που θέλουν να ασχοληθούν επισταμένα με το άθλημα της αρεσκείας τους και γίνεται και η επιλογή των παιδιών που είναι προικισμένα με ιδιαίτερα αθλητικά προσόντα. Με αυτό το Πρόγραμμα παρέχονται οι ευκαιρίες να συμμετάσχουν σε αγώνες επί περιφερειακής, επαρχιακής και παγκύπριας βάσης.

Το Πρόγραμμα «Παιδί και Κολύμπι» γίνεται τους καλοκαιρινούς μήνες και δίνει την ευκαιρία σε όλα τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με το υγρό στοιχείο, για να μάθουν να κολυμπούν σωστά.

Το Πρόγραμμα «Προδημοτικής Εκπαίδευσης» απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, με στόχο τη γνωριμία με την άθληση με παιγνιώδη μορφή.

- Προγράμματα για Ενήλικες

Το Πρόγραμμα καλύπτει μεγάλες αστικές περιοχές και επεκτείνεται και σε κέντρα της υπαίθρου.

Τα Προγράμματα που λειτουργούν είναι τα ακόλουθα:

Αεροβική Γυμναστική, Pilates, Yoga, Zumba, Round, Προσαρμοσμένη Γυμναστική, Καλαθόσφαιρα, Πετόσφαιρα, Κολύμβηση, Αντισφαίριση, Futsal.

- Προγράμματα για άτομα με Ειδικές Ικανότητες, για Ομάδες Επανένταξης και Τουρίστες

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού, υλοποιώντας τη φιλοσοφία του Προγράμματος Α.Γ.Ο. για παροχή ίσων ευκαιριών άθλησης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, κοινωνικής θέσης και προπαντός επιπέδου ψυχικής και σωματικής υγείας, λειτουργεί ειδικά προγράμματα για τους μαθητές των Ειδικών Σχολών. Επιπλέον, το Πρόγραμμα λειτουργεί για άτομα που είναι ενταγμένα σε ομάδες κοινωνικής επανένταξης και για τουρίστες μακράς παραμονής που επισκέπτονται την Κύπρο.

- Επιμόρφωση Προσωπικού

Μέσα στο πλαίσιο της συνεχούς αναβάθμισης του Προγράμματος, διοργανώνονται επιμορφωτικά σεμινάρια για τους γυμναστές του Προγράμματος καθώς και αθλητικές εκδηλώσεις σε τοπικό, επαρχιακό και παγκύπριο επίπεδο.

- Μέλη – Δαπάνες – Έσοδα

Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν περίπου 15.000 άτομα (παιδιά και ενήλικες) σε περισσότερα από 500 κέντρα και εργάστηκαν σε αυτό 82 γυμναστές.

Η συνολική δαπάνη του Προγράμματος αναμένεται να είναι στο €1.800.000 περίπου.

Τα έσοδα του Προγράμματος αναμένεται να φθάσουν το €1.300.000.

- Πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής στην Εθνική Φρουρά και Σώματα Ασφαλείας

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού λειτουργεί, για δεκαπέντε συνεχή χρόνια, το Πρόγραμμα "Άθληση" στην Εθνική Φρουρά σε συνεργασία με το Υπουργείο Άμυνας και το Γ.Ε.Ε.Φ.

Στο Πρόγραμμα αυτό απασχολούνται 22 γυμναστές παγκύπρια, σε στρατόπεδα κυρίως ειδικών δυνάμεων και μεγάλα στρατόπεδα πεζικού. Για καλύτερο έλεγχο του Προγράμματος έχουν διοριστεί δύο γυμναστές ως Συντονιστές. Ο ένας Συντονιστής είναι υπεύθυνος των επαρχιών Λάρνακας, Λευκωσίας, Αμμοχώστου και ο άλλος υπεύθυνος των επαρχιών Πάφου και Λεμεσού.

Μέσα στο πλαίσιο της αναβάθμισης του προγράμματος, έχει δημιουργηθεί και το Πρόγραμμα Άθληση στα Σώματα Ασφαλείας που δίνει τη δυνατότητα σε μέλη Αστυνομίας, Πυροσβεστικής, Πολιτικής Άμυνας και άλλων Σωμάτων Ασφαλείας να αθληθούν και να βελτιώσουν τις επιχειρησιακές τους ικανότητες.

Ο αθλητισμός είναι ένα σημαντικό κοινωνικό φαινόμενο, γι' αυτό κρίνεται αναγκαία η συνέχισή του και στο στρατό, όπου δίνεται η δυνατότητα σταθεροποίησης και βελτίωσης της φυσικής κατάστασης των εθνοφρουρών.

Τα προγράμματα άθλησης που καταρτίστηκαν με σκοπό τη δημιουργία ενός σύγχρονου στρατού, ενός δυνατού αμυντικού συστήματος στους χώρους αυτούς σε θέματα φυσικής κατάστασης,

βελτιώνονται και προσαρμόζονται, σύμφωνα με τις εκάστοτε συνθήκες και ανάγκες που απαιτεί η Εθνική Φρουρά.

Αυτή τη χρονιά έχει εφαρμοστεί ένα πιλοτικό Πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει ασκήσεις φυσικής κατάστασης και πολεμικών τεχνών. Μετά από έρευνα που έγινε πριν και μετά το πέρας του Προγράμματος διεξήχθησαν συμπεράσματα, τα οποία βοήθησαν να βελτιώσουμε ακόμα περισσότερο το επίπεδο των προγραμμάτων που εφαρμόζονται.

Ο αριθμός των στρατιωτών που γυμνάζονται καθημερινά στα στρατόπεδα παγκύπρια είναι σταθερά στα 1300. Αυξάνονται στο τριπλάσιο την περίοδο κατάταξης των νεοσύλλεκτων και ο αριθμός συνολικά φτάνει περίπου τους 4000 στρατιώτες, αναλόγως του αριθμού κατάταξης στα Κ.Ε.Ν.

- Άθληση στην Εθνική Φρουρά

Τα πρωινά γίνονται προγράμματα για βελτίωση της Φυσικής κατάστασης. Στόχος είναι :

- η βελτίωση της φυσικής κατάστασης (αερόβιας ικανότητας)
- η βελτίωση των κινητικών δεξιοτήτων
- η βελτίωση της γενικής δύναμης

Τα απογεύματα διεξάγονται αθλοπαιδιές-παιγνίδι.

Διδάσκονται οι βασικές αρχές των ομαδικών αθλημάτων Καλαθόσφαιρας, Πετόσφαιρας, Ποδοσφαίρου και Χειροσφαίρισης.

Στόχος είναι :

- άθληση - ψυχαγωγία
- ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων
- αυτοπειθαρχία
- δημιουργία ομαδικού πνεύματος
- η προαγωγή του τίμιου παιχνιδιού

- Σκοπός της Φυσικής Αγωγής στην Εθνική Φρουρά

Ο συνδυασμός της γύμνασης της ψυχαγωγίας των στρατιωτών μέσω των αθλοπαιδιών.

Η συνέχιση της αγωνιστικής δραστηριότητας των αθλητών στρατιωτών.

Η προαγωγή του δίκαιου παιχνιδιού (fair play), όπου αναπτύσσει την ηθικότητα και τη σωστή, δίκαιη συμπεριφορά.

Τελικός σκοπός, είναι η στελέχωση της Εθνικής Φρουράς με αξιόμαχους εθνοφρουρούς, οι οποίοι θα είναι ικανοί να αντεπεξέλθουν και να φέρουν εις πέρας οποιαδήποτε στρατιωτική αποστολή.

Οι γυμναστές, εκτός από την άθληση που παρέχουν στις μονάδες που είναι διορισμένοι, καλύπτουν και άλλες ανάγκες που παρουσιάζονται, όπως :

- Διοργάνωση τοπικών στρατιωτικών πρωταθλημάτων μεταξύ των μονάδων
- Παροχή οργανωτικής βοήθειας με την κατάταξη των εθνοφρουρών στα Κ.Ε.Ν.
- Οργάνωση και εποπτεία στα τεστ επιλογής υποψηφίων Αξιωματικών εθελοντών (Ε.Π.Υ.) και των υποψηφίων βαθμοφόρων και ειδικών δυνάμεων
- Αξιολόγηση της φυσικής κατάστασης των μονίμων στελεχών που γίνεται μια φορά τον χρόνο.

- Διδακτέα Ύλη Εθνικής Φρουράς

Η Υπεύθυνη του Προγράμματος ετοίμασε τη Διδακτέα Ύλη, η οποία δόθηκε στους γυμναστές της Εθνικής Φρουράς για τη νέα χρονιά και η οποία περιλαμβάνει ενδεικτικά προγράμματα Γενικής Γύμνασης Φ.Α., εξειδικευμένα προγράμματα Ειδικών Αθλημάτων, όπως επίσης και οδηγίες για τις εκδηλώσεις που προγραμματίζονται να γίνουν την επόμενη χρονιά.

- Άθληση στα Σώματα Ασφαλείας

Ο Κ.Ο.Α., μέσα στα πλαίσια του προγράμματος μαζικής άθλησης, δημιούργησε το Πρόγραμμα «Άθληση στα Σώματα Ασφαλείας», με στόχο τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης όλων των μελών των Σωμάτων Ασφαλείας. Το Πρόγραμμα λειτουργεί φέτος για πέμπτη χρονιά.

Το Πρόγραμμα Άθληση στα Σώματα Ασφαλείας έχει σαν στόχο τη σταθεροποίηση και βελτίωση της φυσικής κατάστασης, την καλύτερη σωματική εμφάνιση, τη μείωση του άγχους – στρες της καθημερινότητας, τη βελτίωση της ευλυγισίας και, τέλος, τον συνδυασμό της γύμνασης και ψυχαγωγίας των συμμετεχόντων μέσω των αθλοπαιδιών.

Με αυτό το Πρόγραμμα επιδιώκεται η συμβολή στη συνολική προσπάθεια που γίνεται για τα Σώματα Ασφαλείας, και να βοηθήσουμε με το δικό μας τρόπο, ώστε τα μέλη αυτά λόγω της φύσης της εργασίας τους να επιλαμβάνονται τα θέματα ασφαλείας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Προγράμματα Κοινωνικού Αθλητισμού

Ο αθλητισμός είναι ένα ισχυρό μέσο για κοινωνικοποίηση και επανένταξη ατόμων με ειδικές ικανότητες και χαρακτηριστικά. Η παροχή ίσων ευκαιριών, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, κοινωνικής θέσης και επιπέδου ψυχικής και σωματικής υγείας είναι στη φιλοσοφία των προγραμμάτων που εφαρμόζονται. Στα πλαίσια αυτά, οι γυμναστές του Προγράμματος «Άθληση στην Εθνική Φρουρά» και στα «Σώματα Ασφαλείας» εφαρμόζουν προγράμματα εκγύμνασης στις αντρικές και γυναικείες Κεντρικές Φυλακές, καθώς και καλαθοσφαίρα σε τροχόκαθισμα.

Η συνολική δαπάνη του Προγράμματος στην Εθνική Φρουρά και Σώματα Ασφαλείας αναμένεται να είναι περίπου €550.00.

1.2 ΤΟΜΕΑΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ/ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

Ο Τομέας Τεχνικών Υπηρεσιών και Ελέγχου Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής χωρίζεται στους πιο κάτω κλάδους:

- Τον Κλάδο Δημιουργίας Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων και επιχορήγησης μη Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων καθώς και τη διαχείριση και συντήρηση των ιδιόκτητων αθλητικών εγκαταστάσεων .
- Τον Κλάδο Ελέγχου Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής.

- Κλάδος Δημιουργίας Αθλητικών Εγκαταστάσεων και Επιχορήγησης Μη Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων

Ο κλάδος αυτός έχει την ευθύνη για τη δημιουργία νέων ιδιόκτητων αθλητικών εγκαταστάσεων, την αναβάθμιση υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων και την εποπτεία έργων μη ιδιόκτητων αθλητικών εγκαταστάσεων, που επιχορηγούνται από τον Οργανισμό.

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Οργανισμού δεν έχουν τη δυνατότητα της απευθείας υλοποίησης των έργων αυτών με πόρους του Οργανισμού (λόγω του μικρού μεγέθους τους), ούτε για τη μελέτη αλλά ούτε και για την κατασκευή. Οι Τεχνικές Υπηρεσίες λειτουργούν επιτελικά, συντονιστικά και εποπτικά, αγοράζοντας υπηρεσίες από εξωτερικούς συνεργάτες (μελέτη, κατασκευή, κ.λπ.) που επιλέγονται με βάση τον Περί Προσφορών Νόμο Ν12(Ι)/2006 και τις κατά καιρούς εγκυκλίους και υποδείξεις της Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Πέραν τούτων, ακολουθούνται οι εσωτερικές διαδικασίες με βάση τη νομοθεσία του Οργανισμού και γενικά όλες τις νομοθεσίες του κράτους που αφορούν στην κάθε περίπτωση. Η υλοποίηση έργων μέσω αγοράς υπηρεσιών είναι και η σημερινή πρακτική λειτουργία του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Σημαντικό είναι να αναφερθεί, ότι για σκοπούς επιχορήγησης, ο Οργανισμός, μεταξύ άλλων που προνοούνται στα κριτήρια του, δίδει ιδιαίτερη σημασία και στην αναγκαιότητα για την προώθηση και υλοποίηση της κάθε Αθλητικής Ανάπτυξης.

Για την ανάπτυξη της αθλητικής υποδομής στον Τομέα των έργων κατά το 2015, προβλέπεται να δαπανηθεί το ποσό των €1.300.000 περίπου, το οποίο είναι σημαντικά μειωμένο σε σχέση με προηγούμενους προϋπολογισμούς λόγω οικονομικής στενότητας.

- Έργα που ολοκληρώθηκαν ή ευρίσκονται σε εξέλιξη:

- Αθλητική Αίθουσα Αγίου Δομετίου

- Κοινοτικό Γήπεδο Κυπερούντας (Αποδυτήρια)
- Επανεπίστρωση τεσσάρων Γηπέδων Αντισφαίρισης Ομοσπονδίας Αντισφαίρισης Κύπρου
- Αντικατάσταση συνθετικού τάπητα στίβου στο «Τάσος Μάρκου» στο Παραλίμνι
- Τοποθέτηση καθισμάτων στο Γήπεδο Αμμόχωστος
- Κοινοτικό Γήπεδο Οράς (Αποδυτήρια)
- Περιφερειακό Γήπεδο Αγίου Θεοδώρου Λάρνακας

- Έργα Μαζικού/Κοινωνικού Αθλητισμού

Ο Οργανισμός έχει επιχορηγήσει μικρά έργα Μαζικού/Κοινωνικού Αθλητισμού, όπως τα Γήπεδα Αθλοπαιδιών στο Αβδελλερό και Futsal Κ.Σ. Πύλας.

- Έργα με Δανειοδότηση

Στον προϋπολογισμό του 2015 έχουν ενταχθεί σε ειδικό πίνακα όλα τα νέα έργα, τα οποία αποτελούν το αναπτυξιακό πρόγραμμα του Κ.Ο.Α. για τα επόμενα χρόνια.

Η κατασκευή των έργων αυτών τελεί υπό την προϋπόθεση ότι θα εξευρεθεί χρηματοδότηση από τον φορέα που θα το υλοποιήσει (Κ.Ο.Α., Τοπική Αυτοδιοίκηση, Σωματείο). Η αποπληρωμή των έργων αυτών προαπαιτεί έγκριση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργικού Συμβουλίου. Τέτοια έργα είναι το Νέο Γήπεδο Λεμεσού, η αναβάθμιση του Κολυμβητηρίου Λευκωσίας, η αθλητική αίθουσα του Δήμου Παραλιμνίου, το Κολυμβητήριο στην Ελεύθερη Περιοχή Αμμοχώστου, η αναβάθμιση του Κοινοτικού Κέντρου Λάρνακας και εγκαταστάσεων Ομίλου Αντισφαίρισης Λάρνακας, το ποδοσφαιρικό γήπεδο Δόξας Κατωκοπιάς, το Αθλητικό Κέντρο στο Λύκειο Λειβαδιών, η κατασκευή της νότιας κερκίδας στο στάδιο Αμμόχωστος.

- Υπηρεσία Κατάθεσης Κτηριολογικών Απόψεων για Αθλητικές Αναπτύξεις

Η Υπηρεσία, στα πλαίσια του ελέγχου και της εποπτείας της δημιουργίας αθλητικών εγκαταστάσεων (Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής και άλλες αθλητικές αναπτύξεις), εκφράζει απόψεις τόσο προς τις Αρμόδιες Αρχές όσο και προς τους Μελετητές ή/και Αιτητές, σύμφωνα με τον Νόμο και τους Κανονισμούς του Οργανισμού.

Η Υπηρεσία αυτή συμβάλλει στη δημιουργία Αθλητικών Εγκαταστάσεων, οι οποίες συμμορφώνονται με τη σχετική νομοθεσία και ως εκ τούτου δύνανται να εξασφαλίσουν τη νόμιμη λειτουργία τους.

- Δημιουργία Κλάδου Προσφορών & Συμβολαίων

Ο κάθε Λειτουργός με τα σημερινά δεδομένα είναι υποχρεωμένος να ετοιμάζει τους όρους εντολής, τα έγγραφα προσφορών και συμβολαίων και γενικά να αναλαμβάνει όλες τις διαδικασίες προσφοροδότησης για τα έργα που συντονίζει.

Αυτό δημιουργεί ανομοιομορφία στις διαδικασίες προσφοροδότησης και γενικά στο τελικό αποτέλεσμα, και οδηγεί σε διαφορετικά επίπεδα προσφερομένων υπηρεσιών. Η δημιουργία Κλάδου Προσφορών και Συμβολαίων θα οδηγήσει σε ορθές, σύντομες, κωδικοποιημένες και ομοιόμορφες διαδικασίες προσφοροδότησης, και θα απαλλάξει τους λειτουργούς/συντονιστές των έργων από τις διαδικασίες προσφοροδότησης, ούτως ώστε να επικεντρωθούν απερίσπαστοι στη διαχείριση των έργων.

- Έλεγχος Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Ο Οργανισμός, με βάση το άρθρο 5 (2) (κα) του Περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμου και των συναφών με αυτόν Κανονισμών, έχει καθιερώσει και εφαρμόζει διαδικασία παρακολούθησης, ελέγχου και αδειοδότησης των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής.

Η εφαρμογή του Νόμου και των Κανονισμών διενεργείται στη βάση συγκεκριμένου μηχανισμού που εφαρμόζεται από την Υπηρεσία του Κ.Ο.Α., με κύριο στόχο την νομιμοποίηση των Σχολών που προσφέρουν υπηρεσίες γυμναστικής ή υπηρεσίες για εκμάθηση αθλήματος.

Επίσης, μέσα στο πλαίσιο αυτού του μηχανισμού, έχει θεσμοθετηθεί και καθιερωθεί διαδικασία με βάση τα προσόντα που καθορίζονται στους Περί Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής Κανονισμούς, για την τήρηση του μητρώου εγκεκριμένων γυμναστών/εκπαιδευτών, οι οποίοι ενδιαφέρονται να εργοδοτηθούν στις Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής.

Η αναλυτική πληροφόρηση των δραστηριοτήτων του τομέα για το έτος 2015 παρατίθεται στην συνέχεια.

- Παρακολούθηση Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Η παρακολούθηση των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής γίνεται με τη βοήθεια λογισμικού προγράμματος. Η ταξινόμηση των 655 Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής, που έχουν καταγραφεί από τον Οργανισμό μέχρι τις 9/11/15, παρουσιάζεται στον πιο κάτω Πίνακα:

Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που διαθέτουν άδεια εν ισχύ	63
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί και δεν έχουν καταβάλει τα τέλη έκδοσης άδειας λειτουργίας	2
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν αιτηθεί για επανέκδοση/ανανέωση άδειας	14
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί και είναι υπό εξέταση για επανέκδοση/ανανέωση άδειας	10
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί αλλά στη συνέχεια έχουν τερματίσει τη λειτουργία τους	8
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που οι αιτήσεις τους είναι υπό εξέταση	25
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που υπέβαλαν αίτηση και απορρίφθηκαν	43
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που ο φάκελός τους στάλθηκε στο Νομικό Σύμβουλο για λήψη μέτρων	71
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που ο φάκελος τους επιστράφηκε από το Νομικό Σύμβουλο για περαιτέρω έρευνα	10
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που δεν λειτουργούν	170
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που είναι υπό μελέτη, εάν εμπίπτουν στα πλαίσια της νομοθεσίας	48
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που λειτουργούν και δεν έχουν υποβάλει αίτηση στον Οργανισμό για εξασφάλιση άδειας	191
ΣΥΝΟΛΟ	655

- Έλεγχος Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Οι έλεγχοι των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής (αδειούχων και μη) διενεργούνται από τους Επιθεωρητές του Οργανισμού, οι οποίοι αναλαμβάνουν να πραγματοποιούν προγραμματισμένους και αιφνίδιους ελέγχους. Οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν το 2015 και συγκεκριμένα μέχρι τις 11/11/15 παρουσιάζονται κατά επαρχία στον πιο κάτω Πίνακα:

	Λ/ΣΙΑ	Λ/ΣΟΣ	Λ/ΚΑ	ΑΜΜ/ΣΤΟΣ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	107	89	37	25	47	305

- Αδειοδότηση Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Οι επιθεωρήσεις για σκοπούς αδειοδότησης, διεξάγονται μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής και νοουμένου ότι η αίτηση που υποβλήθηκε είναι πλήρης. Οι επιθεωρήσεις επικεντρώνονται κυρίως σε κτηριολογικούς ελέγχους, σε ελέγχους αθλητικού εξοπλισμού και εκπαιδευτών της σχολής. Ο κτηριολογικός έλεγχος διενεργείται από Λειτουργούς των

Τεχνικών Υπηρεσιών του Οργανισμού και ο έλεγχος του αθλητικού εξοπλισμού και των εκπαιδευτών από τους Επιθεωρητές των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής. Η άδεια λειτουργίας εκδίδεται για το συγκεκριμένο είδος γύμνασης ή αθλήματος που προσφέρει η συγκεκριμένη σχολή και είναι ετήσια. Οι αδειοδοτημένες Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής κατατάσσονται στο σχετικό Μητρώο που τηρείται από τον Οργανισμό το 2015 και συγκεκριμένα μέχρι τις 9 Νοεμβρίου 2015.

- Λήψη δικαστικών μέτρων

Εάν μια ιδιωτική σχολή γυμναστικής δεν πληροί τις υποχρεώσεις της, τότε ο Οργανισμός κινείται νομικά εναντίον του ιδιοκτήτη (φυσικό ή νομικό πρόσωπο). Μέχρι τις 9/11/15 είχαν σταλεί 318 υποθέσεις στον Νομικό Σύμβουλο εκ των οποίων, οι 170 έχουν εκδικασθεί, οι 46 είναι στη διαδικασία εκδίκασης, οι 38 είναι στη διαδικασία έκδοσης και επίδοσης της κλήσης και 64 αποσύρθηκαν για τους πιο κάτω λόγους:

20 εξασφάλισαν τη σχετική άδεια λειτουργίας.

25 ανέστειλαν τη λειτουργία τους.

19 δεν κατέστη δυνατή η επίδοση του κατηγορητηρίου από τον επιδότη.

- Μητρώο γυμναστών/εκπαιδευτών

Παράλληλα με την τήρηση μητρώου αδειών λειτουργίας, οι Κανονισμοί προνοούν την τήρηση μητρώου στο οποίο εγγράφονται, μετά από αίτησή τους προς τον Οργανισμό, οι γυμναστές/εκπαιδευτές που ενδιαφέρονται να εργοδοτηθούν σε σχολές γυμναστικής.

Μέχρι σήμερα έχουν υποβάλει αίτηση για εγγραφή στο μητρώο 739 άτομα, από τα οποία τα 595 έχουν εγκριθεί, τα 55 έχουν απορριφθεί, ενώ τα 89 εξακολουθούν να είναι υπό εξέταση.

- Καθοριστική Απόφαση Δ.Σ για τη μελλοντική πορεία

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού καθόρισε τη μελλοντική πορεία που θα ακολουθηθεί σχετικά με τον έλεγχο και την αδειοδότηση των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής και αποφάσισε, όπως οι νέοι Κανονισμοί που θα αφορούν τις Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής να είναι μόνο για το Αθλητικό Σκέλος. Με αυτή την απόφαση ο Οργανισμός στοχεύει:

- Να μειώσει το διοικητικό κόστος για το κράτος, αφού δύο Υπηρεσίες (Κ.Ο.Α. & Τοπική Αυτοδιοίκηση) απαιτούν τα ίδια πιστοποιητικά και πραγματοποιούν τις ίδιες επιθεωρήσεις.
- Να αποφύγει την πρόσθετη επιβάρυνση και ταλαιπωρία των πολιτών/αιτητών.
- Να επικεντρωθεί ο Κ.Ο.Α. στο αθλητικό μέρος, όπως άλλωστε είναι και η αποστολή του.

Εντός του 2015 άρχισε και είναι σε εξέλιξη η διαδικασία των νέων Κανονισμών, έτσι ώστε να συνάδουν με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις της αθλητικής βιομηχανίας και να καλυφθούν τα κενά που εντοπίστηκαν διαχρονικά.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς θα κληθούν να εκφράσουν τις απόψεις τους, επί των νέων κανονισμών, κατά τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΑ

- Λειτουργία

Μέσα στις αθλητικές εγκαταστάσεις του Κ.Ο.Α. στηρίζονται τμήματα της λειτουργίας του Αθλητικού Σχολείου και υποστηρίζεται η όλη ανάπτυξη του εξωσχολικού αθλητισμού. Πέραν των διαφόρων αθλητικών σωματείων, που έχουν σαν έδρα τους χώρους αυτούς, λειτουργούν και αναπτύσσονται τα εθνικά προγράμματα του Κ.Ο.Α., Α.Γ.Ο. & Ε.Σ.Υ.Α.Α..

- Διοργανώσεις

Ιδιαίτερα φέτος, φιλοξενήθηκαν για δεύτερη συνεχή χρονιά εκδηλώσεις διάφορων φορέων μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού (07-30/09/2015), όπως και άλλες διοργανώσεις κοινωνικού και ψυχαγωγικού περιεχομένου MAD MUSIC AWARDS, CYTA SANTA RUN, ευρωπαϊκοί αγώνες Καλαθόσφαιρας, Αντισφαίρισης, Διεθνές Τουρνουά Μπάντμιντον, Ευρωπαϊκοί αγώνες ποδοσφαίρου U18 UEFA Youth League, Ευρωπαϊκοί Αγώνες Rugby, Διεθνείς αγώνες κολύμβησης κ.λπ.

- Νέα Τιμολογιακή Πολιτική

Η Επιτροπή Αξιοποίησης Αθλητικών Εγκαταστάσεων και Αθλητικού Τουρισμού επεξεργάστηκε και εισηγήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο τις προτάσεις της για τη Νέα Τιμολογιακή Πολιτική. Οι εισηγήσεις της επιτροπής εγκρίθηκαν και από την 01/07/2015 έχει τεθεί σε εφαρμογή η Νέα Τιμολογιακή Πολιτική του Οργανισμού.

Η νέα αυτή πολιτική είναι βασισμένη στις παρατηρήσεις του Γενικού Ελεγκτή και στοχεύει στο να εξορθολογήσει τον Προϋπολογισμό του Κ.Ο.Α., να μειώσει τα έξοδα, όπως και να αυξήσει τα έσοδα του Κ.Ο.Α. Επίσης, στοχεύει στην υιοθέτηση μιας δίκαιης και λογικής χρέωσης σε όλους τους φορείς. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, αφού έλαβε υπόψη τις πιθανές δυσκολίες που δυνατόν να αντιμετωπίσουν όλοι οι Αθλητικοί Φορείς από την αναπροσαρμογή των χρεώσεων των χρηστών των Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων του Κ.Ο.Α., αποφάσισε, όπως για τους δύο πρώτους μήνες προσαρμογής, δηλαδή μέχρι τις 31/08/2015, η επιπλέον χρέωση της χρήσης των αθλητικών χώρων, για όλους τους αθλητικούς φορείς, θα καλυφθεί από τον Οργανισμό ως πρόσθετη χορηγία.

Επιπρόσθετα το Δ.Σ. ζήτησε, όπως όσα Σωματεία/Αθλητικοί Φορείς εκφράζουν αδυναμία τήρησης της τιμολογιακής πολιτικής παρακαλούνται όπως υποβάλουν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις, που να υποδεικνύουν την αδυναμία αυτή, ώστε να μπορεί το Δ.Σ. να εξετάσει πιθανή χορηγία.

- Αθλητικός Τουρισμός

Μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας της Επιτροπής Αξιοποίησης Αθλητικών Εγκαταστάσεων και Αθλητικού Τουρισμού, προγραμματίζεται η διοργάνωση του Πρώτου Αθλητικού Συμποσίου σε συνεργασία με τον Κ.Ο.Τ. στις 8/12/2015 στο Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο.

Η πρώτη τέτοιου είδους εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί από κοινού με τον Κ.Ο.Τ., στα πλαίσια της συνεργασίας μας για τον Αθλητικό Τουρισμό. Επίσης, θα κληθούν οι Πρόεδροι και τα Μέλη των Δ.Σ. από τον κάθε οργανισμό, οι λειτουργοί, συνεργάτες, τουριστικά γραφεία, οργανισμοί τουρισμού, άλλοι αθλητικοί φορείς, ομοσπονδίες κ.ά.

Ο Κ.Ο.Α. θα παρουσιάσει για πρώτη φορά τον Αθλητικό Χάρτη, την Ηλεκτρονική Αίτηση για Παραχώρηση Χρήσης Αθλητικού Χώρου και το Έντυπο των Αθλητικών Εγκαταστάσεων, στο οποίο καταγράφονται και αναλύονται οι εγκαταστάσεις του Οργανισμού το αγωνιστικό τους επίπεδο και η κτηριακή υποδομή.

Ως επόμενος στόχος έχει τεθεί η διοργάνωση εκδήλωσης το 2016 που θα έχει τη μορφή Σεμιναρίου με τη συμμετοχή Επαγγελματιών που ασχολούνται με την ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού, στην οποία θα συμμετέχουν και τα δύο Υπουργεία Εμπορείου και Παιδείας. Ευελπιστούμε στην πραγματοποίησή της σε αθλητικό χώρο του Κ.Ο.Α.

Μεταξύ άλλων, στις 8/11/2015 ο Κ.Ο.Α. σε μια ευρεία σύσκεψη στην παρουσία της Προέδρου του Κ.Ο.Α. του Αν. Γ. Δ/ντή, υπηρεσιακών, της κ. Καίτης Κληρίδου, του κ. Παντελή Κούρου, εκπροσώπων του Κοινοτικού Συμβουλίου Αγρού, του Σωματείου "Αχιλλέας" Αγρού τέθηκαν οι βάσεις για την τροχοδρόμηση διαφανών και νόμιμων διαδικασιών για την παραχώρηση του Αθλητικού Κέντρου "Γλαύκος Κληρίδης" σε ιδιώτη μέσα από προσφορές, με σκοπό την εξεύρεση τρόπου διαχείρισης και αξιοποίησής του.

- Συντήρηση Ιδιόκτητων Χώρων του ΚΟΑ

Λειτουργία

Το Τμήμα της συντήρησης είναι υπεύθυνο για τη συντήρηση, τις επισκευές και τις μικρού μεγέθους αναβαθμίσεις των Ιδιόκτητων υπό Διαχείριση Αθλητικών Εγκαταστάσεων του Οργανισμού, έτσι ώστε οι χώροι αυτοί να διατηρούνται κατάλληλοι, και να μπορούν να λειτουργούν απρόσκοπτα. Για τον σκοπό αυτό η υπηρεσία διατηρεί Συμβόλαια συντήρησης για οικοδομικές, μηχανολογικές και ηλεκτρολογικές εργασίες.

Τέλη του 2015 και με την ολοκλήρωση του αρχικού συμβολαίου Συντήρησης που είχε ο Κ.Ο.Α. από το 2012, η υπηρεσία προέβηκε με ανοικτό ευρωπαϊκό διαγωνισμό στην προκήρυξη ενός ενοποιημένου συμβολαίου συντήρησης που περιλαμβάνει όλες τις ειδικότητες μαζί (οικοδομικά, μηχανολογικά και ηλεκτρολογικά). Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησής του και την κατακύρωση, η υπηρεσία ευελπιστεί στο να αυξήσει την ευελιξία της άμεσης επίλυσης και αντιμετώπισης των καθημερινών προβλημάτων.

Εντός του 2015, όλες οι εγκαταστάσεις του Κ.Ο.Α., που φιλοξενούν αγώνες Α κατηγορίας των τεσσάρων ομαδικών Αθλημάτων, συμμορφώθηκαν πλήρως με τις υποδείξεις και απαιτήσεις της νεοσυσταθείσας Αρχής Αδειοδότησης Σταδίων (Νόμος 48(Ι)/2008-2014 άρθρα 4Α,(1) +4Β, (1)) και εξασφαλίστηκαν Πιστοποιητικά Ασφάλειας μέχρι τον 06/2016, καθώς και Άδειες Λειτουργίας μέχρι τον 06/2019. Οι χώροι είναι:

- Κλειστό Γυμναστήριο «Τάσος Παπαδόπουλος – Ελευθερία»
- Κλειστό Γυμναστήριο «Λευκόθεο»
- Μακάρειο Στάδιο
- Αθλητικό Κέντρο «Σπύρος Κυπριανού»
- Αθλητικό Κέντρο «Κίτιον»
- Παφιακό Στάδιο
- Κλειστό Γυμναστήριο «Αφροδίτη»

Ανακαινίσθηκε το Αθλητικό Πάρκο στο Παλιό Γ.Σ.Ζ. στη Λάρνακα και δόθηκε σε λειτουργία για τη φιλοξενία προγραμμάτων του Α.Γ.Ο.

Ολοκληρώθηκε η επισκευή του Ολυμπιακού Κολυμβητηρίου Λάρνακας, (αποκατάσταση των διαρροών της δεξαμενής) και αναβαθμίσεων των περιμετρικών χώρων.

Έγιναν όλες οι απαραίτητες διαδικασίες για την εξασφάλιση ή/και ανανέωση ετήσιων Πιστοποιητικών Καταλληλότητας (π.χ. Ηλεκτρομηχανολογικής, Πυροσβεστικής, Υγειονομείο, Άδειες Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών, Βεβαιώσεις Καταλληλότητας Υποδομών) για τη συντριπτική πλειοψηφία των χώρων του Οργανισμού.

Υποβλήθηκαν όλα τα απαραίτητα έγγραφα και δικαιολογητικά για την εξασφάλιση των Πολεοδομικών Αδειών και των Αδειών Οικοδομής, καθώς και την εξασφάλιση των τελικών εγκρίσεων για τις Ιδιόκτητες Αθλητικές Εγκαταστάσεις. Εκδόθηκε ήδη για πρώτη φορά για το Κλειστό Γυμναστήριο «Αφροδίτη» και αναμένουμε την τελική έγκριση και για το Παφιακό Στάδιο. Ολοκληρώθηκαν οι παρατηρήσεις του Δήμου Έγκωμης και σύντομα θα υποβληθούν οι αιτήσεις για τελική έγκριση των σταδίων Πολυτροπονητήριο "Ευάγγελος Φλωράκης", "Τάσος Παπαδόπουλος Ελευθερία" και "Λευκόθεο".

Προκηρύχθηκαν προσφορές για μίσθωση υπηρεσιών εμπειρογνομόνων για την έκδοση Πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης των εγκαταστάσεών μας.

Σε συνεργασία με το Ενεργειακό Γραφείο Κυπρίων Πολιτών και μέσα από ευρωπαϊκό πρόγραμμα, η υπηρεσία κατάφερε να εντάξει τον δωρεάν ενεργειακό έλεγχο του Ολυμπιακού Κολυμβητηρίου της Λάρνακας. Μέσα από το Πρόγραμμα αυτό θα ετοιμαστεί οικονομοτεχνική μελέτη με βιώσιμες προτάσεις για επίτευξη εξοικονόμησης ενέργειας στον συγκεκριμένο και ενεργοβόρο αυτό χώρο. Στη φάση της υλοποίησης θα εξεταστεί η δυνατότητα συγχρηματοδότησης του από κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι επόμενοι μέσο-μακροπρόθεσμοι στόχοι της υπηρεσίας Συντήρησης είναι:

- Να γίνουν ενεργειακοί έλεγχοι σε όλους τους χώρους μας και με βάση τα αποτελέσματα, να προχωρήσουμε σταδιακά στον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών μας, με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας προς όφελος του Οργανισμού.
- Να αξιολογηθεί η στατική επάρκεια όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων και να γίνουν οι αναγκαίες αναβαθμίσεις.

• 1.3 ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ				
		<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016*</u>
	Έσοδα κατά Κεφάλαιο	Πραγματικά Έσοδα €	Εγκριμένος Προϋπ/σμος €	Προϋπ/σμός €
01	Κρατική Χορηγία	25.350.000	25.350.000	25.900.000
02	Έσοδα από Ιδιόκτ. και άλλους Αθλητ. Χώρους	691.300	667.600	706.950
04	Άλλα Έσοδα	1.488.420	1.737.410	1.848.060
07	Αστυνόμευση Αθλητικών Εκδηλώσεων	41.277	-	-
09	Εθνική Αρχή Στοιχημάτων	626.109	500.000	500.000
11	Εφαρμογή Νόμου Πρόληψης και της Καταστολής της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους	-	50	50
	Σύνολο Εσόδων	28.197.106	28.255.060	28.955.060
ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ				
		<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016*</u>
	Δαπάνη κατά Κεφάλαιο	Πραγματικά Έξοδα €	Εγκριμένος Προϋπ/σμός €	Προϋπ/σμός €
01	Τακτική-Διαχειριστικά Έξοδα/Συντήρηση	9.606.782	9.899.778	12.571.882
02	Τακτική-Χορηγίες	13.552.927	14.093.824	12.059.608
03	Αναπτυξιακή-Δημιουργία & Βελτιώσεις Αθλητικών Χώρων	2.229.372	1.911.428	1.743.540
04	Τακτική-Αποπληρωμή Δανείων & Άλλων Υποχρεώσεων	2.153.663	2.250.000	2.280.000
05	Τακτική / Επιτήρηση Αθλητικών Εκδηλώσεων	68.555	---	---
06	Τακτική-Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες	---	100.000	300.000
07	Τακτική-Εφαρμογή Νόμου Πρόληψης και της Καταστολής της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους	---	20	20
08	Τακτική-Προγράμματα Κατά της Βίας	---	10	10
	Σύνολο Δαπανών	27.611.299	28.255.060	28.955.060

*Όπως έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Οκτώβριο 2015.

1.4 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Σημειώνεται ότι μέσα από τις Διακρατικές Συμφωνίες, τις οποίες υπογράφει η Χώρα μας με αντίστοιχες Ευρωπαϊκές και άλλες χώρες με ισχυρότερη εκείνη με την Ελλάδα, έχουν επωφεληθεί διαχρονικά πάρα πολλά αθλήματα της χώρας μας στις κατευθύνσεις προετοιμασίας ομάδων, ενόψει διεθνών αγώνων και συμμετοχής τους σε θεσμοθετημένους αγώνες στο εξωτερικό.

Ο Κ.Ο.Α. παρακολουθεί και συμμετέχει ενεργά στο ευρωπαϊκό και διεθνές αθλητικό γίγνεσθαι, σε συνεργασία και συντονισμό με το Γραφείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το 2015 πραγματοποιήθηκαν οι πιο κάτω δράσεις:

- Συμμετοχή στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο Κ.Ο.Α. συμμετέχει με εθνικό αντιπρόσωπό του στο προπαρασκευαστικό όργανο του Συμβουλίου για τον αθλητισμό (Ομάδα Εργασίας για τον Αθλητισμό) μαζί με τη Σύμβουλο του Υπουργείου Παιδείας και Αθλητισμού στην Μόνιμη Αντιπροσωπεία στις Βρυξέλλες και συμβάλλει στη διαμόρφωση των εκάστοτε ευρωπαϊκών πολιτικών και αποφάσεων οι οποίες υιοθετούνται από τους υπουργούς αθλητισμού στο Συμβούλιο. Επιπλέον, προετοίμασε τη συμμετοχή του Υπουργού στα επίσημα και άτυπα Συμβούλια που πραγματοποιήθηκαν κατά τις Προεδρίες της Λετονίας και του Λουξεμβούργου.

- Συμμετοχή στις Ομάδες Εμπειρογνομόνων για τον Αθλητισμό

Ο Κ.Ο.Α. συμμετείχε σε Ομάδες Εμπειρογνομόνων για τον Αθλητισμό που έχουν συσταθεί, με βάση το Σχέδιο Εργασίας για τον Αθλητισμό 2014 - 2017. Εμπειρογνώμονες Λειτουργοί του Οργανισμού συμμετείχαν στις ακόλουθες ομάδες:

- Προώθηση της σωματικής άσκησης για βελτίωση της υγείας (HEPA)
- Χρηστή Διακυβέρνηση
- Προσυνεννοημένοι αγώνες
- Οικονομική διάσταση
- Ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων στον αθλητισμό, τις δεξιότητες και τη διπλή σταδιοδρομία.

Επιπλέον, ο Οργανισμός έχει ορίσει εμπειρογνώμονα Λειτουργό ως Σημείο Επαφής της Ομάδας HEPA Focal Points που παρακολουθεί την υλοποίηση των δεικτών της Σύστασης Συμβουλίου για την προώθηση της σωματικής άσκησης για βελτίωση της υγείας.

- Συνέδριο Ευρωπαίων Διευθυντών Αθλητισμού

Ο Οργανισμός εκπροσωπήθηκε στα δύο Συνέδρια Ευρωπαίων Διευθυντών Αθλητισμού που πραγματοποιήθηκαν από τις Προεδρίες της Λετονίας και του Λουξεμβούργου.

- 1^η Ετήσια Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού

Η καθιέρωση της πρώτης Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού (Ε.Ε.Α.) το 2015 αποτελεί πρωτοβουλία της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιλαμβάνεται στο Έγγραφο των Συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της σωματικής δραστηριότητας για τη βελτίωση της υγείας, της 27ης Νοεμβρίου 2012. Η υλοποίηση μιας τέτοιας ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας αποσκοπεί στη λήψη δραστικών μέτρων ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των πολιτών στην άσκηση και ανατροπή της ανησυχητικής τάσης για τη μειωμένη ενασχόληση των ευρωπαίων πολιτών με τη φυσική δραστηριότητα, που καταδεικνύουν έρευνες τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κρατών μελών της Ε.Ε.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού στο πλαίσιο υλοποίησης της ευρύτερης πολιτικής του για την προώθηση της φυσικής δραστηριότητας και του αθλητισμού, με στόχο την υιοθέτηση ενός ενεργού και υγιούς τρόπου ζωής από τους πολίτες, αλλά και των συναφών ευρωπαϊκών πολιτικών για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας μέσω της φυσικής δραστηριότητας, διοργάνωσε υπό την ιδιότητα του ως Εθνικού Συντονιστικού Φορέα την πρώτη ετήσια Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού (7 – 30 Σεπτεμβρίου 2015).

Στόχος της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού, με σύνθημα #BeActive, είναι η αύξηση της συμμετοχής όλων των πολιτών στη φυσική δραστηριότητα και στον αθλητισμό σε όλα τα επίπεδα, έτσι ώστε να υιοθετήσουν έναν ενεργό και υγιή τρόπο ζωής.

Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού επιδιώκει να δημιουργήσει μια εθνική δια-τομεακή πλατφόρμα, στην οποία έχουν εμπλακεί και δραστηριοποιούνται εθελοντικά φορείς προερχόμενοι από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, καθώς επίσης και μη-κυβερνητικές οργανώσεις που σχετίζονται με τη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό (αθλητισμός, εκπαίδευση, υγεία, τοπική αυτοδιοίκηση, νεολαία, εργασιακό περιβάλλον, διακινήσεις, ιδιωτικές επιχειρήσεις, κ.ά.), προωθώντας μέσα από τις διάφορες δράσεις που διοργανώνουν τη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό, με στόχο την αύξηση των ευκαιριών πρόσβασης για άθληση.

Συγκεκριμένα, η εν λόγω ευρωπαϊκή εκστρατεία, λειτουργεί ως Ανοικτή Αγορά, στην οποία ο κάθε φορέας που εμπλέκεται έχει την ευκαιρία να προωθήσει και προβάλει σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο τις υφιστάμενες αθλητικές δραστηριότητες και προγράμματα του, να διοργανώσει νέες ή/και συνδιοργανώσει δραστηριότητες με άλλους φορείς κάτω από την ομπρέλα της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού. Το γεγονός αυτό, θα έχει ως κύριους αποδέκτες τους πολίτες, οι οποίοι μέσα από τη δωρεάν συμμετοχή τους στις διάφορες αθλητικές δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν, θα έχουν την ευκαιρία να πληροφορηθούν για τα υφιστάμενα προγράμματα και υπηρεσίες και να γνωρίσουν και να δοκιμάσουν διάφορες μορφές άθλησης και να επιλέξουν αυτήν, η οποία τους ταιριάζει ως τρόπος αθλητικής ενασχόλησης.

Ο Κ.Ο.Α. έχει οριστεί ως ο Εθνικός Συντονιστικός Φορέας της εκστρατείας για την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού στην Κύπρο, έχοντας το γενικό συντονισμό και υλοποίηση της εκστρατείας σε παγκύπρια βάση.

Οι δράσεις της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσα από το Ευρωπαϊκό Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Erasmus +. Ο Κ.Ο.Α. υπέβαλε πρόταση με προϋπολογισμό συνολικού ποσού €71,725.27 (80% χρηματοδοτείται από την Ε.Ε. και 20% από τον ΚΟΑ).

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού, πραγματοποιήθηκε και το MOVE Week, η ετήσια πανευρωπαϊκή εκστρατεία που προωθεί τόσο τη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό όσο και τον ευεργετικό αντίκτυπο τους στις Ευρωπαϊκές κοινωνίες και ενθαρρύνει τους πολίτες να βρουν τη κίνηση που τους ταιριάζει μέσα από το σύνθημα της Find Your Move. Το MOVE Week αποτελεί μια από τις πρωτοβουλίες του International Sport and Culture Association (ISCA), η οποία εντάσσεται στο ευρύτερο πεδίο δράσεων της εκστρατείας του με την επωνυμία «Now We Move». Το MOVE Week πραγματοποιήθηκε για τρίτη συνεχή χρονιά στην Κύπρο, την περίοδο 21 – 27 Σεπτεμβρίου 2015.

Το μήνυμα της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού μεταφέραν οι «Πρεσβευτές» της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού, τους οποίους επέλεξε ο Κ.Ο.Α. τόσο για τη σημαντική συνεισφορά τους στον τομέα του αθλητισμού σε εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο όσο για την προσωπικότητα και το ήθος τους. Ως Πρεσβευτές της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού για το 2015 ορίστηκαν η κ. Ανδρούλλα Βασιλείου, τέως Ευρωπαϊά Επίτροπος, αρμόδια για θέματα Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Πολυγλωσσίας, Νεολαίας και Αθλητισμού, η κ. Καρολίνα Πελενδρίτου, αθλήτρια κολύμβησης και δυο φορές χρυσή Παραολυμπιονίκης και με παγκόσμιους τίτλους στο ενεργητικό της και ο . Παύλος Κοντίδης, αθλητής ιστιοπλοΐας και αργυρός Ολυμπιονίκης.

Στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού ενεργοποιήθηκαν συνολικά 51 φορείς, οι οποίοι ήταν και οι κύριοι διοργανωτές των διαφόρων εκδηλώσεων και δράσεων. Οι φορείς προήλθαν από τους ακόλουθους τομείς:

- Αθλητισμός
ΚΟΑ, Πρόγραμμα Αθλητισμός Για Όλους, Ε.Σ.Υ.Α.Α., Κ.Α.Ε.Κ., Επιτροπή Γυναίκα και Αθλητισμός, Πρέσβειρα Fair Play – Ευ Αγωνίζεσθαι για το 2015.
Αθλητικές Ομοσπονδίες, Αθλητικά Σωματεία/Ομιλοι/Ακαδημίες
Γυμναστήρια (αδειούχα από τον Κ.Ο.Α.)
- Εκπαίδευση
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
Μέση, Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση
Δημοτική εκπαίδευση
Προδημοτική Εκπαίδευση

- Υγεία
Υπουργείο Υγείας
- Τοπική Αυτοδιοίκηση
Δήμοι
- Νεολαία
Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου
- Ομάδες ατόμων με αναπηρίες.
Ειδικό Ολυμπιακό Κύπρου και Κυπριακή Εθνική Παραολυμπιακή Επιτροπή
- Ιδιωτικές Επιχειρήσεις
- Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
- Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο

Για τη διοργάνωση των δράσεων, οι κύριοι διοργανωτές ενέπλεξαν με τη σειρά τους και άλλους φορείς που σχετίζονται με τη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό, αναδεικνύοντας και αποδεικνύοντας έτσι, ότι η δια-τομεακή συνεργασία και οι συνέργειες επιφέρουν τα καλύτερα και επιθυμητά αποτελέσματα που στην προκειμένη περίπτωση είναι η ευαισθητοποίηση και εμπλοκή όλων των πολιτών στη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό.

Κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού, πραγματοποιήθηκαν σε παγκύπρια βάση συνολικά 138 δραστηριότητες και εκδηλώσεις μέσα από τις οποίες υπολογίζεται ότι συμμετείχαν ΔΩΡΕΑΝ περίπου 100.000 πολίτες.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποτέλεσε τον φορέα με τη μεγαλύτερη κινητοποίηση και συμμετοχή, αφού κατάφερε μέσα από τις δράσεις του να ενεργοποιήσει στην άσκηση πέραν των 85.000 μαθητών/τριών. Επιπλέον, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ενεργοποίησε τη δημόσια υπηρεσία, εφαρμόζοντας σε αρκετά Υπουργεία, στο Προεδρικό Μέγαρο, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στα Γραφεία της Προεδρίας, στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και σε Ιδιωτικές επιχειρήσεις την καινοτόμο δραστηριότητα της άσκησης στον εργασιακό χώρο.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και συγκεκριμένα οι Δήμοι διοργάνωσαν πληθώρα δράσεων, ευαισθητοποιώντας και ενεργοποιώντας την τοπική κοινωνία και τους τοπικούς φορείς.

Ο Κ.Ο.Α. και συγκεκριμένα το Πρόγραμμα "Αθλητισμός Για Όλους" αποτέλεσε τον φορέα με τον μεγαλύτερο αριθμό δράσεων, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σε παγκύπρια βάση.

Οι 138 δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού χαρακτηρίζονται από πολυμορφία, καινοτομία και προσβασιμότητα, διεξήχθησαν χωρίς ή με ελάχιστο κόστος και στηρίχθηκαν στην εθελοντική συμμετοχή τόσο των φορέων όσο και στην εθελοντική εργασία και προσφορά των ανθρώπων που εργάστηκαν για την υλοποίηση των δράσεων.

Ενδεικτικά, το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού επικεντρώθηκε κυρίως στις τέσσερις θεματικές εστίασης, Εκπαίδευση, Εργασιακός Χώρος, Άσκηση σε εξωτερικούς χώρους, Αθλητικά Σωματεία και Γυμναστήρια, τις οποίες επέλεξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το έτος 2015. Όσον αφορά στα είδη των δράσεων αυτά περιελάμβαναν αθλητικές δραστηριότητες, ενημερωτικές ημερίδες και διαλέξεις. Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν:

- Εθνικές Δράσεις
Ημέρα χωρίς Ασανσέρ (No Elevators Day) με διοργανωτή τον Κ.Ο.Α.
Όλες οι δραστηριότητες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
Όλες οι Αθλητικές Δραστηριότητες του Προγράμματος "Αθλητισμός Για Όλους"
- Δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν ταυτόχρονα σε όλη την Κύπρο και την Ευρώπη και είχαν την ίδια θεματική (flagship events), όπως για παράδειγμα το Flash Mob του MOVE Week.

- Μη Οργανωμένα αθλήματα και φυσικές δραστηριότητες (περπάτημα, ποδήλατο, τρέξιμο)
- Δημοφιλή Ατομικά και Ομαδικά Αθλήματα
- Νέα και Καινοτόμα Αθλήματα (Teqball, Slackline, Zumba, Pilates, TRX, Crossfit, Ποδοσφαιράκι Live, Cardio Tennis, κ.α.)
- Άσκηση στο εργασιακό περιβάλλον (Κ.Ο.Α., Δήμοι, Ιδιωτικές Επιχειρήσεις, Τραπεζικά Ιδρύματα, κ.ά.)
- Ενημερωτικές ημερίδες με θέματα που σχετίζουν τον αθλητισμό και την υγεία και τον κοινωνικό ρόλο του αθλητισμού αλλά και τη συμβολή του στην οικονομία.
- Μετρήσεις βάρους, σακχάρου, αρτηριακής πίεσης, λιπομέτρηση.
- Παροχή καθοδήγησης και συστάσεων για σωστή και ορθή διατροφή.
- Δραστηριότητες που απευθύνονται σε ομάδες στόχου, π.χ. παιδιά, ενήλικες, άτομα τρίτης ηλικίας, κ.λπ..
- Δραστηριότητες που ενεθάρρυναν την κοινωνική συμπερίληψη μέσω του αθλητισμού, π.χ. τουρνουά ποδοσφαίρου μεταξύ ατόμων με ειδικές ανάγκες και ποδοσφαιριστών Α΄ κατηγορίας, δοκιμή αθλητικών συνθετικών ποδιών για άτομα με αναπηρία στα κάτω άκρα
- Άσκηση στον εργασιακό χώρο για την καταπολέμηση των συμπτωμάτων της καθιστικής εργασίας και του εργασιακού άγχους.
- Δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα φυσικής αγωγής των σχολείων.
- Ελεύθερη πρόσβαση σε υφιστάμενα αθλητικά προγράμματα και υπηρεσίες (π.χ. Προγράμματα Α.Γ.Ο., προγράμματα γυμναστηρίων, αθλητικών σωματείων).
- Φυσικές δραστηριότητες, στις οποίες αξιοποιούνται δημόσιοι χώροι (φυσικοί χώροι, πάρκα, παραλίες, κ.ο.κ.) όπως περπάτημα, ποδηλασία, beach volley, beach yoga, tennis, beach yoga, pilates, κ.ά.)
- Νέα προγράμματα και αθλήματα, π.χ., Teqball, Crossfit, beach volley, tennis, beach yoga, pilates, TRX.
- Σωματομετρικές μετρήσεις, όπως λιπομέτρηση, δυναμομέτρηση, μέτρηση λίπους και σωματικού βάρους.
- Καινοτόμα προγράμματα, π.χ. "Περπατώ με το κατοικίδιο μου", "Ημέρα Χωρίς Ασανσέρ".

- Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Ο Οργανισμός συμμετέχει σε δυο προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Προγράμματος Erasmus + : Κεφάλαιο Αθλητισμός.

Πρόγραμμα SCORE (2015 – 2017)

Ο Κ.Ο.Α., μέσω της Επιτροπής του Προγράμματος «Γυναίκα και Αθλητισμός», συγκαταλέγεται μεταξύ των εταίρων που συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα SCORE. Του προγράμματος ηγείται ο Οργανισμός ENGSO (European Non-Governmental Sports Organisation - Ευρωπαϊκός Μη Κυβερνητικός Οργανισμός Αθλητισμού). Κύριος στόχος του Προγράμματος είναι η ενίσχυση της προπονητικής, με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων, και κατ' επέκταση την εμπλοκή όλων και περισσότερων γυναικών στον χώρο της προπονητικής.

- Πρόγραμμα SAVE YOU - Strengthening the anti-doping fight in fitness and exercise in youth (2015 – 2016)

Το Κέντρο Αθλητικών Ερευνών Κύπρου του Κ.Ο.Α. συμμετέχει ως εταίρος στο Πρόγραμμα SAVE YOU, που στόχο έχει την καταπολέμηση του ντόπινγκ σε χώρους μαζικής άθλησης, σε Fitness Clubs και Γυμναστήρια.

Επικεφαλής του Προγράμματος είναι το Τμήμα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Μέσω του Προγράμματος οι εταίροι επιδιώκουν να αναπτύξουν ένα διαδικτυακό εκπαιδευτικό εργαλείο, που θα απευθύνεται σε νεαρούς αθλούμενους και θα τους

ενημερώνει για τους κινδύνους του ντόπινγκ, τις ασφαλείς εναλλακτικές πρακτικές και τους αποτελεσματικούς τρόπους αποφυγής της χρήσης ουσιών ντόπινγκ.

- Συμβούλιο της Ευρώπης – Διευρυμένη Μερική Συμφωνία για τον Αθλητισμό (EPAS)

Ο Οργανισμός εκπροσωπεί την Κύπρο στη Διευρυμένη Μερική Συμφωνία για τον Αθλητισμό (EPAS) του Συμβουλίου της Ευρώπης, στο πλαίσιο της διακυβερνητικής συνεργασίας των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, σε θέματα αθλητισμού.

Το 2015, ο Κ.Ο.Α. συμμετείχε στις ακόλουθες επιτροπές/σώματα/δράσεις του EPAS:

- Annual Meeting on the Treaty for the Reduction of Violence (TRV)
- International Conference on the Promotion and Implementation of the Convention on the Manipulation of Sport Competitions, 17 – 18 Μαρτίου, Όσλο.
- Άτυπη Σύνοδος Υπουργών Αθλητισμού (Informal networking event for Ministers) 13 Ιουνίου, Μπακού

Η σύνοδος διοργανώθηκε από τη Διευρυμένη Μερική Συμφωνία στον Αθλητισμό (EPAS) του Συμβουλίου της Ευρώπης, σε συνεργασία με το Υπουργείο Νεολαίας και Αθλητισμού της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν. Η προώθηση της κοινωνικής βιωσιμότητας των μεγάλων αθλητικών διοργανώσεων αποτέλεσε το βασικό θέμα της πολιτικής συζήτησης. Στη σύνοδο τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού εκπροσώπησε η Πρόεδρος του Οργανισμού.

- Συνέδριο με θέμα «Ανοχή και Διαφορετικότητα μέσω της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού», που πραγματοποιήθηκε στο Bled της Σλοβακίας στις 19 – 20 Νοεμβρίου 2015. Τον Οργανισμό εκπροσώπησε η Πρόεδρος του Δ.Σ., η οποία ήταν και ομιλήτρια στην πολιτική συζήτηση με θέμα «Οι αξίες και οι προκλήσεις των αθλητικών δραστηριοτήτων και της φυσικής αγωγής».
- Κυπριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρώπης
Ενόψει της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο Κ.Ο.Α. συμμετέχει στις συντονιστικές συναντήσεις που πραγματοποιεί το Υπουργείο Εξωτερικών, με στόχο τον καθορισμό της θεματολογίας του προγράμματος της Προεδρίας της Κύπρου και των δράσεων που θα γίνουν στο πλαίσιο αυτό.

- Ευρωπαϊκά και Διεθνή Συνέδρια - Άτυπη Σύνοδος Υπουργών Αθλητισμού στο πλαίσιο των Αγώνων Μικρών Κρατών Ευρώπη

Η άτυπη Σύνοδος διεξήχθη στο Ρέικιαβικ της Ισλανδίας. Στη σύνοδο, τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, δρ Κώστα Καδή, εκπροσώπησε η Πρόεδρος του Κ.Ο.Α., δρ Κλέα Χατζηστεφάνου Παπαέλληνα. Βασικό θέμα της πολιτικής συζήτησης αποτέλεσε η ανάγκη διασφάλισης και προώθησης της ακεραιότητας στον αθλητισμό.

- 24ο Παγκόσμιο Συνέδριο TAFISA

Το Παγκόσμιο Συνέδριο της Διεθνούς Ομοσπονδίας του κινήματος «Αθλητισμός Για Όλους», TAFISA, διεξήχθη μεταξύ 14 - 17 Οκτωβρίου 2015, στη Βουδαπέστη. Τον Οργανισμό εκπροσώπησαν η Πρόεδρος του Οργανισμού και η Προϊσταμένη του Προγράμματος «Αθλητισμός Για Όλους». Το Συνέδριο είχε ως τίτλο «Sport for All – the Ultimate Legacy». Στο συνέδριο, η Πρόεδρος του Κ.Ο.Α. παρουσίασε το θέμα «Ανάπτυξη και προώθηση ευκαιριών φυσικής δραστηριότητας σε μικρές ηλικίες. Το παράδειγμα δια-τομεακής συνεργασίας της Κύπρου».

- Εθελοντισμός στον Αθλητισμό

Ο Αθλητισμός και ο Εθελοντισμός αποτελούν τα μεγαλύτερα παγκόσμια κοινωνικά κινήματα, τα οποία διαθέτουν κοινές συνιστώσες: ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, επενδύουν στην υγιή απασχόληση, ενισχύουν την κοινωνική συνοχή και ενσωμάτωση, συμβάλλουν στην ανάπτυξη, καλλιέργεια και ολοκλήρωση του ανθρώπου, και αποτελούν καταλύτη και βασικό πυλώνα καλλιέργειας αξιών, κυρίως στους νέους. Τόσο παγκόσμια όσο και στην Κύπρο, σχεδόν ολόκληρο το αθλητικό οικοδόμημα στηρίζεται στον εθελοντισμό.

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής Συμφωνίας, που υπέγραψαν το 2014 ο Κ.Ο.Α. με το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μ.Κ.Ο., διοργανώθηκαν το 2015, οι πιο κάτω δράσεις:

- 3^η Θεσμοθετημένη Δημόσια Διαβούλευση στον τομέα του Αθλητισμού

Η 3^η θεσμοθετημένη Δημόσια Διαβούλευση πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 2015 με θεματική ενότητα ο «Αθλητισμός Ατόμων με Αναπηρία».

Στη διαβούλευση συμμετείχαν οι Οργανώσεις Αναπήρων, μέλη της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων, Ομοσπονδίες και Φορείς, Μέλη της Κυπριακής Εθνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής και Ανεξάρτητοι Φορείς όπως οι Ειδικοί Ολυμπιακοί Κύπρου και ο Σύνδεσμος Μεταμοσχευμένων Κύπρου. Με την ιδιότητα του «Παρατηρητή» ο Επίτροπος Εθελοντισμού και Μ.Κ.Ο., εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τμήμα Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες), το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Λειτουργοί του Κ.Ο.Α. από διάφορα Τμήματα του Οργανισμού.

Οι κυριότερες απόψεις και οι εισηγήσεις που κατατέθηκαν από τις ομάδες στόχου που συμμετείχαν στη Δημόσια Διαβούλευση και οι οποίες υποβλήθηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού για να ληφθούν υπόψη στη διαμόρφωση ή/και χάραξη πολιτικών, είναι οι ακόλουθες:

- Ενημέρωση, διαφώτιση και τακτική επικοινωνία των Οργανωμένων Φορέων και των μελών τους για θέματα αθλητισμού ατόμων με αναπηρίες.
- Χορηγία από τον Κ.Ο.Α. για εξειδικευμένο αθλητικό εξοπλισμό π.χ. αθλητικά πόδια, παραποδήλατα, ειδικά καθίσματα (stool) και άλλος σημαντικός βασικός ειδικός εξοπλισμός και αθλητικό υλικό για αθλητισμό ατόμων με αναπηρίες.
- Αγορά ή ενοικίαση λεωφορείων που να μπορούν να μεταφέρουν αθλητές σε τροχοκάθισμα.
- Εμπλοκή του Κ.Ο.Α. στην προσβασιμότητα των γηπέδων τόσο για τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στον αθλητισμό όσο και στην παρακολούθηση αθλητικών γεγονότων.
- Εξεύρεση τρόπων για προσέλκυση ανάπηρων ατόμων, για να δοκιμάσουν και να εμπλακούν με τον αθλητισμό. Εμπλοκή των σχολείων και εισδοχή και Παραολυμπιακών Αθλημάτων. Εμπλοκή και του Κ.Ο.Α.
- Αναβάθμιση των αθλητικών εγκαταστάσεων και βελτίωση της προσβασιμότητας των γηπέδων.
- Δημιουργία Σχεδιασμού βάσει κριτηρίων που να αφορά στον αθλητισμό ατόμων με αναπηρία.
- Εμπλοκή ανάπηρων ατόμων στο Διοικητικό Συμβούλιο της Κ.Ε.Π.Ε.
- Διεξαγωγή μικτών αγώνων αναπήρων και αρτιμελών ατόμων
- Παροχή διευκολύνσεων για έκδοση δελτίων υγείας σε άτομα με νοητική αναπηρία με τη συνεργασία Κ.Ο.Α., Ομοσπονδίας και Υπουργείου Υγείας.
- Βοήθεια των ατόμων κατά την άσκηση ή μετακίνησή τους στους αθλητικούς χώρους.
- Δημιουργία Σχεδίων ασφάλισης αθλητών με αναπηρίες.
- Να δίδεται άδεια λειτουργίας σταδίων μόνον όταν είναι και προσπελάσιμα για τα άτομα με αναπηρία.
- Ανάγκη για εξειδικευμένους εθελοντές, οι οποίοι να εκπαιδεύονται για τις ανάγκες των αθλημάτων.
- Συνδιοργάνωση με την Κ.Ε.Π.Ε. και τις Ομοσπονδίες διάφορων εκδηλώσεων για ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού για ανάπτυξη του αθλητισμού αναπήρων στην Κύπρο.

- Δράση «Αθλητισμός – Εθελοντισμός»

Ο Κ.Ο.Α. και το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μ.Κ.Ο. συνδιοργάνωσαν στις 11 – 12 Ιουλίου 2015 την εκστρατεία Ιστιοπλοΐα Αγάπης, στο πλαίσιο της δράσης «Αθλητισμός – Εθελοντισμός».

Στόχος της εκστρατείας ήταν να αναδείξει τις αξίες και τον κοινωνικό ρόλο του Αθλητισμού και του Εθελοντισμού. Στο πλαίσιο της εκστρατείας συλλέχθηκαν σχολικά είδη για τη στήριξη οικογενειών που είχαν ανάγκη.

Η εκστρατεία πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους Δήμους Πάφου, Λεμεσού, Λάρνακας και Αγίας Νάπας, αλλά και με την εμπλοκή άλλων φορέων οι οποίοι συμμετείχαν εθελοντικά. Οι Δήμοι διοργάνωσαν τοπικά διάφορες εκδηλώσεις αθλητικού, πολιτιστικού και εθελοντικού περιεχομένου με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών. Κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων έγινε και η συλλογή των σχολικών ειδών.

Η Ο.Π.Α.Π. Κύπρου, στο πλαίσιο τη κοινωνικής προσφοράς, επιχορήγησε την εκστρατεία επικοινωνίας της δράσης και ο Κ.Ο.Α. χρηματοδότησε τους Δήμους για τις διοργανώσεις των δράσεών τους, καλύπτοντας μέρος των εξόδων τους (μέχρι €1000 ανά Δήμο).

1.5 ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ

Για το 2015 ο Οργανισμός υπέγραψε Πρωτόκολλο Αθλητικής Συνεργασίας με την Ελλάδα για τα έτη 2015 – 2016. Ο Κ.Ο.Α. έχει θέσει ως προτεραιότητά του και συμπεριλήφθηκαν στο Πρωτόκολλο συγκεκριμένες πρόνοιες, για αθλητές αθλημάτων, οι οποίοι προετοιμάζονται και η χώρα μας στηρίζεται και βασίζεται επάνω τους για να τιμήσουν την Κύπρο σε αγώνες στο εξωτερικό και ιδιαίτερα στη συμμετοχή και αξιόλογη παρουσία στους Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του Ρίο στην Βραζιλία το 2016. Έμφαση έχει δοθεί στο Πρωτόκολλο με την Ελλάδα για διευκολύνσεις, για ανταλλαγή, για πρακτικές παρόμοιες και συμμετοχή σε θεσμοθετημένους διεθνείς αγώνες και στις δύο χώρες.

Οι αθλητικές ανταλλαγές αφορούν ανταλλαγές για προπονητικές κατασκηνώσεις (training camps), συμμετοχή σε θεσμοθετημένους και διεθνείς αγώνες, τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα σε αθλήματα όπως τον στίβο, την σκόπευση, την πετοσφαίριση, την άρση βαρών, την ποδηλασία, την πάλη, την τοξοβολία, την πυγμαχία, την αντιπτέριση και τη χιονοδρομία. Τονίζεται ότι οι δύο χώρες έχουν συμφωνήσει ότι, αθλητικές ανταλλαγές πέραν των πιο πάνω αθλημάτων, μπορούν να πραγματοποιηθούν κατόπιν γραπτής συμφωνίας των δύο μερών.

Στο πρόγραμμα, επίσης, έχει αναβαθμιστεί η πρόνοια που αφορά στους αθλητικούς συντάκτες.

Πέραν αυτής της ουσιαστικής συνεργασίας για τα αθλήματα, ο Κ.Ο.Α. και η Γ.Γ.Α. Ελλάδας, έχουν συμφωνήσει μέσα από αυτό το Πρωτόκολλο, ότι η συνεργασία μας θα ενισχυθεί περαιτέρω και σε άλλους τομείς της εκπαίδευσης, της επιστημονικής έρευνας, της προαγωγής της ισότητας των φύλων στον αθλητισμό, με έμφαση την κατάκτηση θέσεων τους στα κέντρα λήψεων αποφάσεων, της πρόληψης και καταπολέμησης της βίας στους αθλητικούς χώρους, της προώθησης του «Ευ Αγωνίζεσθαι», στον αθλητισμό για τα άτομα με αναπηρίες, στον αγώνα κατά της φαρμακοδιέγερσης, στην ισόρροπη υποστήριξη του πρωταθλητισμού και της άθλησης για όλους.

Επίσης, θα προωθήσουμε και θα ανταλλάξουμε πληροφορίες, εμπειρογνωμοσύνη και τεχνογνωσία στον τομέα του αγωνιστικού αθλητισμού μέσω επισκέψεων ειδικών, προπονητών και άλλων επαγγελματιών.

Όσον αφορά στον μαζικό αθλητισμό έχει συμφωνηθεί η ενθάρρυνση της ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών σχετικά με την οργάνωση, την ανάπτυξη και τις στρατηγικές μάρκετινγκ των προγραμμάτων «Αθλητισμός Για Όλους».

Σημαντικό, επίσης, είναι η σχέση μας σε ό,τι αφορά διεθνή θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος εκεί όπου θα επιδιώκουμε κοινή αντιμετώπιση ενώπιον διεθνών θεσμικών οργάνων και οργανισμών, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, η μερική διευρυμένη Συμφωνία Αθλητισμού (EPAS) του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και η WADA.

Αυτές οι βασικές προϋποθέσεις λαμβάνονται υπόψη και κατά τις συζητήσεις που έχουν αρχίσει με τη νέα πρέσβειρα του Ισραήλ για την πάρα πέρα ανάπτυξη και εφαρμογή του Μνημονίου Συναντίληψης που έχει υπογραφεί από το 2013 μεταξύ του Κ.Ο.Α. και του Αθλητικού Οργανισμού του Ισραήλ. Ακόμη μέσα στο 2015 έχουν αρχίσει και συζητήσεις με τον Γάλλο Πρέσβη στην Λευκωσία και θα επεκταθούν με γαλλική αντιπροσωπεία από το Υπουργείο Αθλητισμού της Γαλλίας, που αναμένεται να επισκεφθεί τη Λευκωσία για συζήτηση υπογραφής πρωτοκόλλου αθλητικής συνεργασίας και με τη Γαλλία.

Μόλις πρόσφατα, έγινε συνάντηση και με τον πρέσβη της Βουλγαρίας, κατά την οποία εκφράστηκε η επιθυμία και των δύο χωρών για αθλητική συνεργασία μέσω υπογραφής πρωτοκόλλου αθλητικής συνεργασίας. Ο Οργανισμός πιστεύει ότι εντός του 2016 θα επιτύχει υπογραφή του πρωτοκόλλου.

Ακόμη έχουν γίνει οι πρώτες επαφές με τον αντίστοιχο Αθλητικό Οργανισμό της Μάλτας και οι ενδείξεις για κατάληξη στην υπογραφή πρωτοκόλλου αθλητικής συνεργασίας και με την Μάλτα είναι πολύ θετικές.

Μέσα από τα πρωτόκολλα γίνονται ανταλλαγές αθλητών και ομάδων για προπονητικές προετοιμασίες και συμμετοχή σε αγώνες τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Η αθλητική συνεργασία με όσες πιο πολλές χώρες, ασφαλώς θα έχει μόνο θετικά αποτελέσματα και θα βοηθήσει στην αναβάθμιση και ανάπτυξη του αθλητισμού της Κύπρου.

1.6 ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Ο Οργανισμός παρακολουθεί και ανταποκρίνεται στο αθλητικό γίνεσθαι, σε στενή συνεργασία με το Γραφείο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων (Γ.Ε.Δ.Υ.) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, συμμετέχει σε διάφορα σεμινάρια, συνεδρίες, διασκέψεις με αθλητικό περιεχόμενο. Προς τούτο παρακολουθεί και συμμετέχει σε Working Parties για τον αθλητισμό καθώς και σε Expert Groups σε θέματα που αφορούν στον αθλητισμό γενικότερα, στη βία στον αθλητισμό, στον αθλητισμό και στην υγεία, στο αντιντόπινγκ στον αθλητισμό, στη χρηστή διοίκηση και διακυβέρνηση στον αθλητισμό, στην καταπολέμηση και χειραγώγηση των αθλητικών στοιχημάτων, στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στον αθλητισμό, στην χρηματοδότηση του αθλητισμού κ.ά., και δίνει ουσιαστικό παρόν στις διάφορες ανεπίσημες Υπουργικές Διασκέψεις για τον αθλητισμό.

Έχει συμμετάσχει και δίνει το δικό του στίγμα, σε μεγάλα Ευρωπαϊκά Συνέδρια, όπως Ευρωπαϊκό Αθλητικό Συνέδριο, τη Συνάντηση των Ευρωπαίων Γενικών Διευθυντών του Αθλητισμού, την Ευρωπαϊκή Συνεδρία "Γυναίκα & Αθλητισμός" καθώς και στις αθλητικές συνεδρίες του Τμήματος Αθλητισμού του Συμβουλίου της Ευρώπης.

1.7 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Η Ακαδημία Αθλητισμού του Οργανισμού κατά το 2015, πέρα από την συνέχιση της εφαρμογής των στόχων της που έθεσε εδώ και μερικά χρόνια και είναι η σημαντική βελτίωση και ανάπτυξη των τομέων της υψηλής προπονητικής, της επιμόρφωσης των Διοικητικών Στελεχών των Αθλητικών Φορέων και λαμβάνοντας υπόψη την προσπάθεια που γίνεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση για καθιέρωση Εθνικών Προσόντων, ιδιαίτερα για τους προπονητές αθλημάτων, μέσα στο 2015 ενημέρωσε περί τούτου όλες τις ομοσπονδίες. Ακόμη ενημέρωσε όλες τις ομοσπονδίες για παράλληλη προσπάθεια της Ε.Ε. για συμμόρφωση των επιπέδων προσόντων των εθνικών αθλητικών ομοσπονδιών με τα επίπεδα προσόντων των ευρωπαϊκών και διεθνών ομοσπονδιών.

Προς τούτο κατά το 2015 έδωσε προτεραιότητα στην επιχορήγηση διοργάνωσης τέτοιων επιμορφωτικών προγραμμάτων προς τις Ομοσπονδίες.

Η Επιτροπή ακόμη συνέχισε να ενεργεί και να ανταποκρίνεται στις πραγματικές και επίκαιρες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αθλητές, προπονητές και άλλοι φορείς του αθλητισμού. Κατά το 2015, η Επιτροπή ενέκρινε την επιχορήγηση διοργάνωσης επιμορφωτικών προγραμμάτων, τόσο στην Κύπρο όσο και τη μετάβαση στο εξωτερικό για παρακολούθηση επιμορφωτικών προγραμμάτων προπονητών, διαιτητών, κριτών και άλλων αθλητών, αξιωματούχων με σκοπό και στόχο τη βελτίωση του γνωσιολογικού επιπέδου των, και την απόκτηση των νέων και επίκαιρων προπονητικών τεχνικών για την εξύψωση του αθλητικού επιπέδου της Κύπρου.

Εγκρίθηκαν πέραν των σαράντα οκτώ (48) επιμορφωτικών προγραμμάτων σε Αθλητικές Ομοσπονδίες όπως Αντισφαίριση, Καράτε, Αντιπέριση, Αεραθλητική, Ξιφασκία, Αλεξιπτωτισμός, Πυγμαχία, Στίβος, Ταεκβόντο, Τοξοβολία, Χάντμπολ, Κοινωνικό & Αθλητικό Χορό, Τζούντο, Επιτραπέζια Αντισφαίριση, Κανό, Μπρίτζ, Γυμναστική, Σάμπο, Κολύμβηση – Υδατοσφαίριση, Καλαθόσφαιρα, Ορειβασία, Ιστιοπλοΐα- Ναυαγοσωστική, Μουαϊ - Ταϊ, Θαλάσσιο Σκι, Πετόσφαιρα και Αθλητιατρική με συνολικό ποσό €73.000, που ήταν και ο προϋπολογισμός της Επιτροπής Ακαδημίας Αθλητισμού.

Περαιτέρω αποφάσισε, όπως επιτελέσει έργο πρωτοποριακό, το οποίο να βοηθήσει πραγματικά, αποτελεσματικά και προπαντός πρακτικά τις ανάγκες του αθλητισμού μέσα στα σημερινά οικονομικά και άλλα δεδομένα, που βρίσκεται ο αθλητισμός και ο τόπος.

1.8 ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Στον Οργανισμό εργάζονται τριάντα (30) μόνιμοι υπάλληλοι, εκατό πενήντα εννέα (159) έκτακτοι, έξι (6) συνεργάτες, και πενήντα οκτώ (58) εργάτες, οι οποίοι εργοδοτούνται στα διάφορα αθλητικά προγράμματα που λειτουργεί ο Οργανισμός.

Μετά από πολλά χρόνια, το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού αποφάσισε την προκήρυξη διαγωνισμού για ετοιμασία μελετής νέας οργανωτικής δομής του Οργανισμού.

Ο Οργανισμός υπέγραψε συμβόλαιο με εταιρεία για την ετοιμασία της μελέτης, μέσα στον Ιούνιο. Η εταιρεία μέσα από το συμβόλαιο έπρεπε να παραδώσει πέντε (5) παραδοτέα, τα οποία και έχει παραδώσει. Πιστεύεται ότι, με τη νέα οργανωτική δομή, ο Οργανισμός θα λειτουργεί πιο αποδοτικά και αποτελεσματικά, δίνοντας παράλληλα την ευκαιρία στους υπαλλήλους να αυξήσουν τη λειτουργικότητά τους σε ένα βελτιωμένο περιβάλλον.

Θέματα που αφορούν στην εργοδότηση έκτακτων υπαλλήλων έχουν συζητηθεί, διαβουλευθεί με τους αρμόδιους φορείς και έχουν ληφθεί αποφάσεις για την οριστική επίλυσή των. Ο Οργανισμός έχει προχωρήσει στην δημιουργία διαφόρων πινάκων όπου έγινε καταγραφή όλων των έκτακτων υπαλλήλων μαζί με όλα τα στοιχεία και πληροφορίες, όπως έχουν ζητηθεί από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Ο Οργανισμός ανταποκρίθηκε, διόρθωσε και έδωσε λύσεις, σχετικές παρατηρήσεις για θέματα προσωπικού, τα οποία αναφέρονται στην Ετήσια Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή. Ακόμη επιλήφθηκε και άλλων θεμάτων και προβλημάτων προσωπικού για την πιο εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του Οργανισμού.

Ο Οργανισμός στην προσπάθεια να προσφέρει αναβαθμισμένες υπηρεσίες προς τους αθλούμενους και τους αθλητικούς φορείς, αποφάσισε νέο τρόπο και διαδικασίες έκδοσης δελτίου υγείας με σκοπό και στόχο την διευκόλυνση των διαδικασιών και τη σύντομη και εύκολη έκδοση του δελτίου υγείας. Έχει εισαγάγει την τεχνολογία στις διαδικασίες για επίτευξη των πιο πάνω στόχων του.

1.9 ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΚΑΕΚ)

Συνοπτικά, η εν λόγω έκθεση αναφέρεται στα πιο κάτω θέματα:

Οργανωτική Δομή – Σκοποί και Αρμοδιότητες:

- Επιστημονικό και Γραφειακό Προσωπικό
- Επιστημονικά Τμήματα Κ.Α.Ε.Κ.
- Προσέλευση Αθλητών / Αθλητριών
- Επιστημονικό Εργαστηριακό Εξοπλισμό
- Ερευνητικές Εργασίες και άλλες Δραστηριότητες
- Αξιολόγηση Αθλητών στους αγωνιστικούς χώρους
- Συμμετοχή σε Διεθνή Συνέδρια
- Μηχανογράφηση Αθλητογραφήματος Κ.Α.Ε.Κ.
- Χώροι λειτουργίας ΚΑΕΚ

- Οργανωτική Δομή – Σκοποί και Αρμοδιότητες

Η ίδρυση και λειτουργία του Κ.Α.Ε.Κ. στηρίχθηκε στο ψήφισμα (73) 27 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με την απόφαση των Ευρωπαϊκών Υπουργών Αθλητισμού στις 26/10/1973, στην οποία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διαθέτουν, τουλάχιστο ένα, Εθνικό Κέντρο Αθλητιατρικών Ερευνών. Το Κέντρο Αθλητιατρικών Ερευνών υπάγεται διοικητικά στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και ο Επιστημονικός και Διοικητικός έλεγχος του Κέντρου ασκείται από τον Επιστημονικό Προϊστάμενο του Κ.Α.Ε.Κ., ο οποίος είναι μόνιμος Υπάλληλος Διδάκτορας Εργοφυσιολογίας.

- Σκοποί Λειτουργίας του Κ.Α.Ε.Κ.

Το Κ.Α.Ε.Κ. είναι το αρμόδιο συμβουλευτικό σώμα του Κ.Ο.Α. για την παροχή επιστημονικής πληροφόρησης ενημέρωσης και επιμόρφωσης για θέματα που άπτονται της αθλητικής και αθλητιατρικής επιστήμης και έρευνας.

Σκοποί του Κ.Α.Ε.Κ. είναι η επιστημονική παρακολούθηση και η συνεχής στήριξη ιδιαίτερα των αθλητών και αθλητριών που είναι ενταγμένοι στα Εθνικά Προγράμματα του Κ.Ο.Α. και στην Εθνική Κύπρου, η ανίχνευση, η αξιολόγηση και ο αγωνιστικός προσανατολισμός των αθλητικών ταλέντων, η διατήρηση και προώθηση της υγείας των αθλουμένων, η ανάπτυξη της Επιστημονικής Έρευνας στον χώρο της Αθλητικής και Αθλητιατρικής επιστήμης, ο περιοδικός έλεγχος της φυσικής κατάστασης των αθλητών, καθώς και η επιμόρφωση των προπονητών, των αθλητών και αθλουμένων σε ειδικά θέματα της Αθλητικής & Αθλητιατρικής Επιστήμης, της Προπονησιολογίας, της Αθλητικής Διατροφής του Ντόπινγκ κ.λπ.

- Επιστημονικό και Γραφειακό Προσωπικό

Από πλευράς έμπυχης στελέχωσης, στο Κ.Α.Ε.Κ. εργάζονται σήμερα έξι άτομα. Ένας μόνιμος υπάλληλος, ο επιστημονικός προϊστάμενος του Κέντρου, τρεις έκτακτοι επιστημονικοί συνεργάτες, ένας έκτακτος εργαστηριακός βοηθός και μία έκτακτη γραφέας, οι οποίοι καλύπτουν διάφορες εργασίες και μετρήσεις εντός των εργαστηρίων του Κέντρου, αλλά και στους αγωνιστικούς χώρους.

Το Κέντρο βρίσκεται υποστελεχωμένο τα τελευταία χρόνια, αφού πέντε επιστημονικοί συνεργάτες του, οι οποίοι εργάζονταν στο παρελθόν στο Κ.Α.Ε.Κ., δεν εργάζονται πλέον για διάφορους λόγους, όπως:

- Ένα άτομο αφυπηρέτησε
- Δύο άτομα τους ανατέθηκε άλλη εργασία στον Κ.Ο.Α.
- Ένα άτομο παραιτήθηκε για να πάει σε άλλη εργασία
- Ενός ατόμου δεν ανανεώθηκε το συμβόλαιο εργασίας του και δεν επαναπροσλήφθηκε.

Η έλλειψη προσωπικού επηρεάζει, δυσμενώς, την όλη εργασία και δραστηριότητα του Κέντρου.

- Τμήματα ΚΑΕΚ

- Τμήμα Ιατρικού Ελέγχου Αθλητών
- Τμήμα Εργοφυσιολογίας και Εργομετρίας
- Τμήμα Βιομηχανικής – Δυναμομετρίας
- Τμήμα Αθλητικής Διατροφής – Σωματομετρίας
- Τμήμα Αθλητικού Ψυχοκινητικού Ελέγχου
- Τμήμα Γραμματείας και Μηχανογράφησης

- Προσεύλευση Αθλητών και Αθλητριών για εργομετρικό έλεγχο

Μέχρι τις 10 Οκτωβρίου του 2015 διενεργήθηκαν 524 εργομετρικές εξετάσεις αθλητών και αθλητριών διαφόρων αθλημάτων και κατηγοριών και αναμένεται μέχρι το τέλος του χρόνου ο αριθμός να ανέλθει στους 800.

Αναλυτικά, ο αριθμός των αθλητών και αθλητριών που εξετάστηκαν εργαστηριακά στο Κ.Α.Ε.Κ., ήταν ως ακολούθως: στις Εθνικές Ομάδες ήταν 261 στα Σωματεία ήταν 222 και στα Ερευνητικά Προγράμματα ήταν 41. Τα άτομα που εξετάζονται στα ερευνητικά προγράμματα του Κέντρου αφορούν μετρήσεις του Γενικού Πληθυσμού για την αξιολόγηση της φυσικής τους κατάστασης και των παραγόντων που παίζουν ρόλο στην υγεία τους.

- Επιστημονικός Αθλητισμός

Το Κ.Α.Ε.Κ. είναι εξοπλισμένο με τα πιο εξειδικευμένα μηχανήματα της σύγχρονης τεχνολογίας, με τα οποία γίνεται επιστημονική αξιολόγηση με ακρίβεια και με βάση τα εργομετρικά αποτελέσματα δίνονται σαφείς και συγκεκριμένες οδηγίες στους προπονητές όλων των αθλημάτων, για την μεγιστοποίηση της αθλητικής απόδοσης των αθλητών τους. Λόγω της οικονομικής κρίσης, τα τελευταία χρόνια δεν έγινε καμία αγορά καινούργιου επιστημονικού εξοπλισμού.

Για να μπορέσει, όμως, το Κέντρο να συνεχίσει να λειτουργεί εύρυθμα θα πρέπει να γίνει αγορά νέου εξοπλισμού και ιδιαίτερα νέου Αναλυτή Αναπνευστικών Αερίων, καθώς ο παλαιός τέθηκε εκτός

λειτουργίας και δεν επιδιορθώνεται και το Κέντρο πραγματοποιεί καθημερινά καρδιοαναπνευστικές δοκιμασίες κόπωσης χωρίς εφεδρικό αναλυτή.

Επίσης, λόγω φυσιολογικής φθοράς χρειάζεται να γίνει αντικατάσταση ή και επιδιόρθωση και άλλου επιστημονικού μικροεξοπλισμού, όπως του δυναμοτάπητα Bosco , του Δυναμοδάπεδου Quatro Jump, του ηλεκτρονικού Αναστημόμετρου κ.λπ.

- Ερευνητικές Εργασίες και Άλλες Δραστηριότητες

Το Κέντρο πραγματοποιεί ερευνητικές εργασίες που άπτονται θεμάτων του Αθλητισμού Υψηλής Επίδοσης και των προγραμμάτων μαζικής άθλησης και υγείας.

Οι έρευνες αυτές κατατάσσονται σε τέσσερα επίπεδα:

- Αθλητικές έρευνες - (οι οποίες έχουν ως κύριο στόχο την μεγιστοποίηση της αθλητικής απόδοσης)
- Αθλητιατρικές - (οι οποίες σχετίζονται με την πρόληψη και προστασία της υγείας αθλητών και αθλουμένων)
- Κοινωνικές -(οι οποίες αφορούν την βελτίωση της υγείας και την ποιότητα ζωής του πληθυσμού μέσα από την ενασχόλησή του με αθλητικές και φυσικές δραστηριότητες).
- Ευρωπαϊκές (Erasmus Plus) - Αφορούν θέματα που άπτονται κυρίως της ασφάλειας και της προστασίας της Υγείας των αθλητών και αθλουμένων.

Ορισμένες εργασίες οι οποίες ολοκληρώθηκαν και άλλες οι οποίες βρίσκονται σε εξέλιξη, αναφέρονται επιγραμματικά πιο κάτω:

- Αξιολόγηση της φυσικής κατάστασης ποδοσφαιριστών Α και Β Κατηγορίας
- Αξιολόγηση της φυσικής κατάστασης ενηλίκων του γενικού πληθυσμού
- Αξιολόγηση της φυσικής κατάστασης του μαθητικού πληθυσμού (HEPA)
- Έρευνα για τη λήψη συμπληρωμάτων διατροφής από Κύπριους αθλητές
- Χρήση απαγορευμένων ουσιών στον Αθλητισμό Αναψυχής (Erasmus Plus)

Το Κ.Α.Ε.Κ. έχει ανοίξει τις υπηρεσίες του και για τον αγύμναστο πληθυσμό της Κύπρου, τον αθλητισμό αναψυχής και τον κοινωνικό αθλητισμό, από φέτος μπορεί ο καθένας να επισκεφθεί το Κέντρο και να αξιοποιήσει τις υπηρεσίες που προσφέρει καταβάλλοντας ένα μικρό ποσό, αναλόγως της εξέτασης που θα πραγματοποιήσει.

Το Κ.Α.Ε.Κ. έχει πρωτοπορήσει σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στη διεξαγωγή έρευνας για το επίπεδο φυσικής κατάστασης και των Παραγόντων Υγείας της Αστυνομικής Δύναμης Κύπρου, της Πυροσβεστικής, της ΜΜΑΔ και του Αντί Τρομοκρατικού Ουλαμού. Με βάση την πιο πάνω έρευνα, έγινε εισήγηση νέας οριοθέτησης των κριτηρίων πρόσληψης στο Αστυνομικό Σώμα και παραμονής τους στην Αστυνομική Ακαδημία. Παράλληλα, προγραμματίζεται νέα σειρά επιμορφωτικών διαλέξεων με στόχο τη συνεχή ενημέρωση και επιμόρφωσή τους σε θέματα που αφορούν στη βελτίωση της φυσικής τους κατάστασης και της υγείας τους.

Το Κ.Α.Ε.Κ. σε συνεργασία με τους Επιθεωρητές Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Υπουργείου Παιδείας πραγματοποιεί έρευνα με στόχο την ανίχνευση , αξιολόγηση και αξιοποίηση αθλητικών ταλέντων μαθητών και μαθητριών του Γυμνασίου.

- Αξιολόγηση αθλητών στους αγωνιστικούς χώρους

Η Επιστημονική παρακολούθηση των αθλητών είναι μια συνεχής πορεία που δεν σταματά με τις εργομετρικές εξετάσεις· μόνο εντός του Εργαστηρίου, γι αυτό γίνονται τακτικά και υπαίθριες εργομετρικές αξιολογήσεις στον προπονητικό και αγωνιστικό χώρο, για την αξιολόγηση των βιολογικών προσαρμογών των αθλητών κατά τη διάρκεια της προπόνησής τους ή στον αγώνα, για τη διάγνωση και την επίλυση ειδικών προβλημάτων. Οι περισσότερες εξωτερικές μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν φέτος, αφορούσαν αθλητές της κολύμβησης.

- Συμμετοχή σε Διεθνείς Υποχρεώσεις

Επιστημονικός Προϊστάμενος του Κέντρου συμμετέχει στην Ομάδα Εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το “HEPA”, η οποία ασχολείται με τη βελτίωση της υγείας μέσω της Φυσικής Δραστηριότητας και σε δύο Ερευνητικά Ευρωπαϊκά Προγράμματα, στα πλαίσια του Erasmus

Plus, τα οποία αφορούν θέματα ασφάλειας και υγείας των αθλητών και αθλουμένων, όπως η χρήση απαγορευμένων ουσιών στον αθλητισμό, το ευ αγωνίζεσθαι, τα στημένα παιχνίδια κ.λπ.

- Λογισμικό Μηχανογράφησης του Αθλητογραφήματος

Το Λογισμικό Μηχανογράφησης του Αθλητογραφήματος του Κ.Α.Ε.Κ. έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και εντός του 2015 αναμένεται να εγκατασταθεί στον Κεντρικό Υπολογιστή του Κ.Α.Ε.Κ. και να είναι έτοιμο να λειτουργήσει.

1.10 ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΑΘΛΗΤΩΝ (Α.Σ.Υ.Α.)

Παρατίθενται πιο κάτω τα στοιχεία που αφορούν το Ανώτατο Συμβούλιο Υγείας Αθλητών και τις δράσεις του για το έτος 2015:

Σκοπός και αρμοδιότητες Α.Σ.Υ.Α.

- Δελτίο Υγείας (Αναβάθμιση Λειτουργίας) & Ιατροί Αξιολόγησης
- Συμβουλευτική Επιτροπή Α.Σ.Υ.Α. (Θητεία, Όροι Εντολής)

- Σκοπός και αρμοδιότητες ΑΣΥΑ

Το Α.Σ.Υ.Α. (Ανώτατο Συμβούλιο Υγείας Αθλητών), λειτουργεί φέτος για 24^η συνεχή χρονιά, και είναι ο Συμβουλευτικός Επιστημονικός Φορέας, (καθώς και ξεχωριστό Τμήμα του Κ.Ο.Α.), το οποίο επιλαμβάνεται θέματα προληπτικής εξέτασης των αθλούμενων και είναι υπεύθυνο για την έκδοση δελτίου υγείας με την επωνυμία Δελτία Υγείας Α.Σ.Υ.Α., το οποίο ασχολείται, κατά κύριο λόγο με την πρόληψη του αιφνίδιου καρδιακού θανάτου σε αθλητές. Το Α.Σ.Υ.Α., επίσης, μεριμνά για την επιμόρφωση των ιατρικών, παραϊατρικών και άλλων υπηρεσιών που έχουν σχέση με τους αθλούμενους. Διοργανώνει σεμινάρια, διαλέξεις που έχουν σχέση με αθλητιατρικά θέματα. επίσης, επιλαμβάνεται θέματα Πρώτων Βοηθειών και οτιδήποτε άλλο έχει σχέση με την ιατρική φροντίδα του αθλητή. Εκδίδει και δημοσιοποιεί έντυπο υλικό που αφορά στην επιμόρφωση, στην πρόληψη και στην παροχή συμβουλών, όσον αφορά στην προστασία του αθλητή στους αθλητικούς χώρους.

- Δελτίο Υγείας

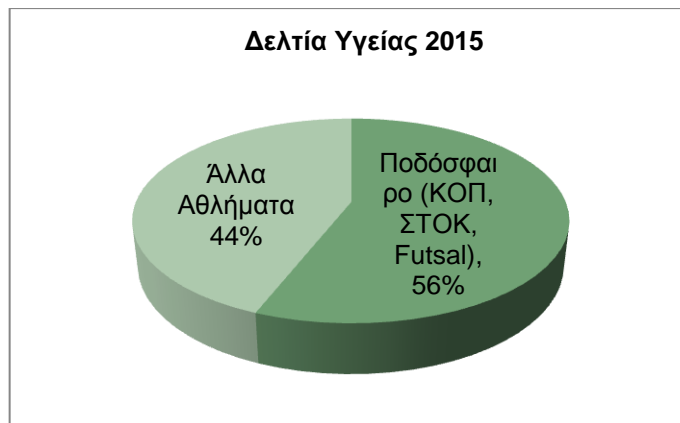
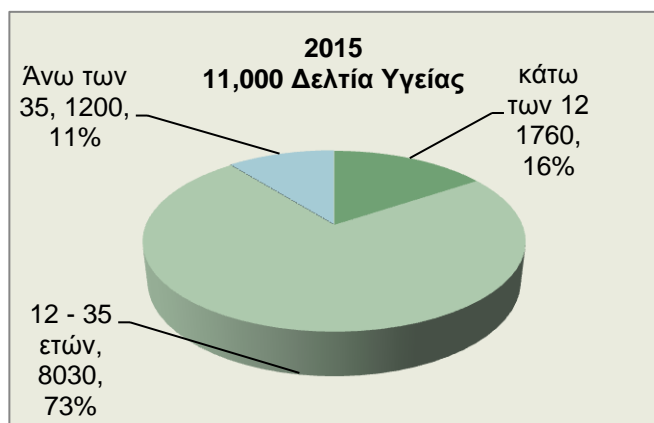
Ένας από τους κύριους σκοπούς του Α.Σ.Υ.Α. είναι η έκδοση Δελτίου Υγείας σε όλους τους αθλητές, οι οποίοι λαμβάνουν μέρος στις επίσημες εγχώριες διοργανώσεις των Αθλητικών Ομοσπονδιών που τυγχάνουν αναγνώρισης από τον Κ.Ο.Α. Μέσα από πρόνοιες, οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στα καταστατικά όλων των Ομοσπονδιών, ομαδικών και ατομικών αθλημάτων, κανένας αθλητής δεν μπορεί να αγωνιστεί αν δεν παρουσιάσει το Δελτίο Υγείας, πριν την έναρξη κάθε αγώνα. Το Δελτίο Υγείας ανανεώνεται κάθε τρία χρόνια για αθλητές μέχρι 35 ετών και κάθε δύο (2) χρόνια για αθλητές 35 και άνω.

- Διαδικασία Έκδοσης Δελτίων Υγείας:
- Συμπλήρωση του ειδικού εντύπου Α.Σ.Υ.Α. από ιατρό σωματείου ή άλλο ιατρό.
- Συμπλήρωση του «Εντύπου Υποβολής Αιτήσεων» για σκοπούς έκδοσης Απόδειξης Είσπραξης
- Υποβολή σε προαπαιτούμενες παρακλινικές εξετάσεις (βλ. συνημμένο πίνακα).
- Αξιολόγηση ευρημάτων από ομάδα ιατρών, η οποία αποφασίζει, κατά πόσο θα εκδοθεί το δελτίο υγείας του αθλητή.

Σε περίπτωση που κρίνει σκόπιμο η ομάδα αξιολόγησης ιατρών, ο αθλητής παραπέμπεται σε επιπρόσθετες εξετάσεις.

Αφού υπογραφεί η φόρμα αξιολόγησης από την ομάδα ιατρών και πιστοποιηθεί, ότι ο αθλητής μπορεί να αγωνίζεται, του εκδίδεται ειδική ταυτότητα Α.Σ.Υ. Α. (πλαστική μορφή).

Για το έτος 2015, το Α.Σ.Υ.Α. έχει εκδόσει περίπου 11,000 Δελτία Υγείας. Στατιστικά Στοιχεία παρατίθενται πιο κάτω:

- Ιατροί Αξιολόγησης: Για το 2015, οι ομάδες Αξιολόγησης Δελτίων Υγείας έχουν αυξηθεί από 3 σε 4 και αποτελούνται η καθεμία, από έναν Καρδιολόγο και έναν Παθολόγο/Γενικό Ιατρό. Αυτό έχει γίνει με σκοπό την αύξηση του αριθμού αξιολογήσεων για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού. Οι ομάδες Αξιολόγησης παρατίθενται στον πιο κάτω πίνακα:

Ομάδες Αξιολόγησης Δελτίων Υγείας	
Ομάδα 1	
Δρ. Πέτρος Αγαθαγγέλου	Καρδιολόγος
Δρ. Φοίβος Χριστοφίδης	Γενικός Ιατρός
Ομάδα 2	
Δρ. Ιωάννης Στεφάνου	Καρδιολόγος
Δρ. Μιχάλης Σαββίδης	Παθολόγος
Ομάδα 3	
Δρ. Γιώργος Γεωργίου	Καρδιολόγος - Παθολόγος
Δρ. Κώστας Σχίζας	Παθολόγος
Ομάδα 4	
Δρ. Αργύρης Κυθρεώτης	Καρδιολόγος - Παιδοκαρδιολόγος
Δρ. Γιώργος Μιλτιάδους	Παθολόγος

Συνεχίζεται να υφίσταται η καταβολή τελών υπηρεσιών για την έκδοση Δελτίων Υγείας, η οποία έχει τεθεί σε εφαρμογή από την 1^η Σεπτεμβρίου 2014.

- €3 Επανεκτύπωση
- €5 Κανονική Έκδοση
- €30 Έκδοση με Επίσχευση

Τα τέλη υπηρεσιών, έχουν συνεισφέρει έσοδα προς τον Οργανισμό της τάξης των €111,750 μέχρι τις 09/06/2015. Άρα υπολογίζεται ότι τα ετήσια έσοδα του Τμήματος ανέρχονται γύρω στις €125,000. Η προσθήκη των εν λόγω χρεώσεων καθιστούν το Τμήμα του ΑΣΥΑ αυτοσυντηρούμενο (βλέπε πιο κάτω πίνακα), συμπεριλαμβανομένων όλων των δραστηριοτήτων του Τμήματος, και μάλιστα με Πλεόνασμα της τάξης των €45,749. Το Πλεόνασμα που παρουσιάζεται, παρέχει την δυνατότητα στο Τμήμα για περαιτέρω ενίσχυση προσωπικού, κάνοντας το Τμήμα να λειτουργεί με τον πλέον ιδανικό και επαγγελματικό τρόπο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ ΑΣΥΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΟΔΑ		ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΟΔΑ	
Έσοδα από κανονικές Εκδόσεις Δ.Υ. (10,000 X €5)	50,000	Πλαστικές Κάρτες και Ribbon (14,400 κάρτες & 58 Ribbon)	€1,028 (Cards) €4,072 (Ribbon) <hr/> €5,100
Έσοδα από Επισπεύσεις Δ.Υ. (2300 X €30)	€69,000	ΕΕκτυπωτικό Υλικό (εΕντυπα ΑΣΥΑ και Πίνακες Απαιτήσεων)	€500
Έσοδα από Επανεκτυπώσεις Δ.Υ. (2100 X €3)	€6,300	ΚΚαταχωρήσεις Αθλητών (Μισθοί γραφείων ΑΣΥΑ)	€45,951
		ΔΔικαιώματα Ιατρών ΑΣΥΑ (Αξιολόγησης & Κκαρδιογραφημάτων)	€22,000
		Ιατρικό Υλικό ΑΣΥΑ (για τα Ιδιόκτητα Στάδια του ΚΟΑ)	€4,500
		Επιμόρφωση Προσωπικού Σταδίων & Ιατρών Σταδίων	€1,500
ΣΥΝΟΛΟ	€125,300		€79,551
<u>ΥΠΟΛΟΙΠΟ : + €45,749</u>			

Συμβουλευτική Επιτροπή ΑΣΥΑ

Η Επιτροπή ΑΣΥΑ είναι συμβουλευτικό όργανο του Δ.Σ. του Οργανισμού. Τα μέλη της επιτροπής και ο Πρόεδρος διορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Κ.Ο.Α. Είναι διακεκριμένοι επιστήμονες με εμπειρία σε συναφή θέματα με τον επιστημονικό αθλητισμό και την ιατρική επιστήμη.

Η επιτροπή του Α.Σ.Υ.Α. αποτελείται από επτά μέλη, έχει εισηγητικό χαρακτήρα και η θητεία της είναι τριετής.

Επί του παρόντος, η Συμβουλευτική Επιτροπή του ΑΣΥΑ αποτελείται από τους πιο κάτω ιατρούς, και η θητεία της λήγει στις 31/09/2016.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ- Δρ Πέτρος Αγαθαγγέλου, Καρδιολόγος(Πρόεδρος Παγκ. Ιατρικού Συλλόγου)

ΜΕΛΟΣ - Δρ Λοΐζος Αντωνιάδης, Καρδιολόγος (Πρόεδρος Καρδιολογικής Εταιρίας Κύπρου)

ΜΕΛΟΣ - Δρ Φοίβος Χριστοφίδης, Γενική Ιατρική

ΜΕΛΟΣ - Δρ Γιώργος Μούστρας, Παθολόγος

ΜΕΛΟΣ - Δρ Νικόλας Χριστοδούλου, Αθλίαντρος

ΜΕΛΟΣ - Δρ Ιωάννης Βασιλείου, Ορθοπαιδικός

ΜΕΛΟΣ - Δρ Γιάννος Χριστοφίδης, Γενικός Ιατρός

Κατά το έτος 2015, η Επιτροπή έχει πραγματοποιήσει πέντε συνεδριάσεις, λαμβάνοντας αποφάσεις τόσο για την εύρυθμη λειτουργία του τμήματος, καθώς και για θέματα πάταξης της φυγοστρατίας σε συνεργασία με το Γ.Ε.Ε.Φ. και το Υπουργείο Άμυνας.

Το Α.Σ.Υ.Α., σε συνεργασία με την Καρδιολογική Εταιρία Κύπρου, έχουν διοργανώσει ένα διήμερο εκπαιδευτικό Σεμινάριο με θέμα την «Πρόληψη του Αιφνιδίου Καρδιακού Θανάτου σε Αθλητές», το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 18 και 19 Σεπτεμβρίου 2015 στο Ξενοδοχείο “Nicosia City Center” (Πρώην Holiday Inn), και το οποίο χωριζόταν σε δύο ενότητες, ούτως ώστε να απευθύνεται τόσο σε ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό, το οποίο ασχολείται με την εξέταση αθλητών για σκοπούς Δελτίων Υγείας, καθώς και ιατρούς ομάδων, γυμναστές, φυσιοθεραπευτές, καθώς και παράγοντες Ομοσπονδιών και Σωματείων.

Μέρος Δ΄

Νεολαία

1.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

1.1 ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου συστάθηκε ως νομικό πρόσωπο Δημόσιου Δικαίου το 1994, δυνάμει του περί Οργανισμού Νεολαίας Νόμου του 1994 (Ν.33(Ι)/94), που ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ο ΟΝΕΚ άρχισε να λειτουργεί από τις 2 Ιουνίου 1994, με τον διορισμό του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου, προσφέροντας πληθώρα ευκαιριών στους νέους, για ενεργό συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα, τόσο στην Κύπρο, όσο και στο εξωτερικό.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού διορίζεται για τριετή θητεία από το Υπουργικό Συμβούλιο και απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και πέντε Μέλη, στα οποία περιλαμβάνεται ένας εκπρόσωπος από κάθε Οργάνωση Νεολαίας των κομμάτων που διαθέτουν Κοινοβουλευτική Ομάδα, ενώ τα υπόλοιπα Μέλη του διορίζονται απευθείας από το Υπουργικό Συμβούλιο. Σύνδεσμος του Οργανισμού Νεολαίας με το Υπουργικό Συμβούλιο είναι ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού.

1.2 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Ο Οργανισμός Νεολαίας έχει, κυρίως, συμβουλευτικές αρμοδιότητες, ενώ παράλληλα αναλαμβάνει, μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, την υλοποίηση Προγραμμάτων για θέματα νεολαίας, η οποία έγκριση παρέχεται συνήθως κατά την έγκριση ετήσιων Προϋπολογισμών του Οργανισμού ή με άλλη ειδική απόφαση. Ως συμβουλευτικό σώμα, το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού υποβάλλει, μέσω του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού προς το Υπουργικό Συμβούλιο, εισηγήσεις σχετικά με τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης και εξειδικευμένης πολιτικής σε θέματα νεολαίας, για την προαγωγή των σκοπών του Οργανισμού που είναι:

- Η πρόοδος και η ευημερία όλων των νέων της Κύπρου, ανεξάρτητα από εθνική καταγωγή ή θρησκεία
- Η παροχή ευκαιριών σε όλους τους νέους και στις οργανώσεις τους για συμμετοχή και ανάληψη ευθύνης στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και πρόοδο της κοινότητάς τους και του τόπου γενικότερα
- Η δημιουργική και υγιής απασχόληση και ψυχαγωγία των νέων της Κύπρου
- Η άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν τη σύγχρονη νεολαία.

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού έχει την αρμοδιότητα να εκδίδει και να παρέχει προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού οδηγίες γενικής φύσεως ως προς την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, που κρίνονται αναγκαίες για το γενικό συμφέρον της Δημοκρατίας. Ο Υπουργός έχει, επίσης, εξουσία να ζητά και το Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στον Υπουργό εκθέσεις, λογαριασμούς και οποιαδήποτε πληροφορία σχετίζεται με τα περιουσιακά στοιχεία του Οργανισμού και τις δραστηριότητές του.

Μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας του Οργανισμού, υπάρχουν Συμβουλευτικά Σώματα που υφίστανται υπό την προεδρία του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία αναλαμβάνουν μελέτες σε θέματα της αρμοδιότητάς τους και υποβάλλουν εισηγήσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, για εξέταση και περαιτέρω προώθηση. Τα Σώματα αυτά είναι:

- Η Πολιτική Επιτροπή, στην οποία μετέχει αντιπρόσωπος κάθε Οργάνωσης Νεολαίας των Κομμάτων που διαθέτουν Κοινοβουλευτική Ομάδα.

- Το Συνδικαλιστικό Σώμα, στο οποίο μετέχουν εργατικές, Αγροτικές και Επιστημονικές Οργανώσεις Νεολαίας, καθώς και Σπουδαστικές Ομοσπονδίες και οργανώσεις με παγκύπριο χαρακτήρα και αποδεδειγμένη δράση. Το Συνδικαλιστικό Σώμα απαρτίζεται από τη Συνδικαλιστική Επιτροπή και τη Σπουδαστική Επιτροπή, οι οποίες υποβάλλουν, η καθεμιά ξεχωριστά, τις εισηγήσεις τους προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού.
- Το Συμβουλευτικό Σώμα, στο οποίο μετέχουν δύο εκπρόσωποι καθεμιάς από τις Οργανώσεις Νεολαίας, όπως και κάθε Οργάνωση, που έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τα θέματα νεολαίας. Τα Συμβουλευτικά αυτά Σώματα συνέρχονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

1.3 ΔΟΜΗ

Μέσα στα πλαίσια της νέας δομής του Οργανισμού, που έχει εφαρμοστεί το 2008, τέσσερις Λειτουργοί Νεολαίας Α' (Προϊστάμενοι έκαστου από τους τέσσερις Τομείς του Οργανισμού) ανέλαβαν τα καθήκοντα τους, ενώ παράλληλα έχουν πληρωθεί οι δεκατέσσερις (14) θέσεις Λειτουργών Νεολαίας, οι εννέα (9) θέσεις Βοηθού Γραμματειακού Λειτουργού και η μια (1) θέση Λογιστικού Λειτουργού.

Οι σκοποί του Οργανισμού, όπως καθορίζονται από τον Ιδρυτικό Νόμο Ν. 33(Ι)/94, υλοποιούνται με τη συνεχή αναβάθμιση και επιτυχή ροή των προσφερόμενων Προγραμμάτων του στους νέους. Η Υπηρεσία χωρίζεται σε τέσσερις Τομείς: Τομέας Πρόληψης και Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, Τομέας Εθνικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος Erasmus+: Νεολαία, Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων, Τομέας Έργων Υποδομής και Πρωτοβουλιών Νέων και Τομέας Εξειδικευμένων Προγραμμάτων και Εκστρατειών.

1.4 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ο προϋπολογισμός του Οργανισμού εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύτηκε στην υπ' αρ. 4284 *Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας* στις 15 Μαΐου 2015.

Ο προϋπολογισμός για το έτος 2015 ανήλθε στα €6.093.377, παρουσιάζοντας μείωση ύψους €81.004 σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό του 2014. Η μείωση οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στη μείωση των λειτουργικών δαπανών, όσο και στη μερική μείωση στις δαπάνες προσωπικού.

1.5 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ολόκληρη η δράση του Οργανισμού για το 2015 μπορεί να αποτυπωθεί στους εξής κύριους τομείς Δράσης:

- Συμμετοχή
- Εθελοντισμός
- Συνεκτίμηση πολιτικής νεολαίας
- Πληροφόρηση των Νέων
- Υγιής Απασχόληση
- Πρόληψη – Συμβουλευτικές Υπηρεσίες
- Εκστρατείες
- Απασχόληση – Επιχειρηματικότητα
- Διεθνής Συνεργασία

1.6 ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Ο.Ν.Ε.Κ.

Ο Οργανισμός Νεολαίας συνέχισε τη διαδικασία εκσυγχρονισμού, με στόχο τον επανακαθορισμό του οράματός του και την αναδιάρθρωσή του. Στο πλαίσιο των ενεργειών προς εκσυγχρονισμό του Ο.Ν.Ε.Κ., ο Οργανισμός προκήρυξε Διαγωνισμό με τίτλο «Ετοιμασία Στρατηγικού Σχεδιασμού για την Αναδιάρθρωση του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου». Πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση των υφιστάμενων προγραμμάτων και υπηρεσιών του Ο.Ν.Ε.Κ., καταρτίστηκε έκθεση βέλτιστων πρακτικών που εφαρμόζονται σε αντίστοιχους εθνικούς οργανισμούς άλλων ευρωπαϊκών χωρών και

καταρτίστηκε η στρατηγική του Ο.Ν.Ε.Κ. Όλες οι ενέργειες πραγματοποιήθηκαν με στόχο τον εκσυγχρονισμό του Ο.Ν.Ε.Κ., προκειμένου να ασκήσει τον ρόλο του αποτελεσματικά και να προσφέρει ουσιαστική υπηρεσία στους νέους της Κύπρου. Αυτό που ώθησε τον Ο.Ν.Ε.Κ. σε αυτή την απόφαση ήταν η διαπίστωση ότι χρειάζονταν δράσεις, για να αποτραπεί η δημιουργία μιας γενιάς «παγιδευμένης» στην ανασφάλεια και στις στραγγαλισμένες προοπτικές. Κυρίαρχο μέλημα του Ο.Ν.Ε.Κ. σε αυτή τη διαδικασία ήταν η διάγνωση των προβλημάτων και των παθογενειών του Οργανισμού, αλλά και η διαυγής γνώση των σημερινών δεδομένων και προκλήσεων που έχουν να αντιμετωπίσουν οι νέοι. Κατάληξη όλων αυτών είναι η σύνταξη ενός νέου λειτουργικού μοντέλου για τον Οργανισμό, με συγκεκριμένους ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες, οι οποίοι θα λειτουργούν ως σημείο αναφοράς (benchmarking) για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εξέλιξης των προγραμμάτων και των υπηρεσιών του και οπωσδήποτε ο καταρτισμός ολοκληρωμένης στρατηγικής.

Έρευνα καταγραφής των απόψεων των νέων της Κύπρου

Η έρευνα έγινε στο πλαίσιο των ενεργειών για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό του Οργανισμού Νεολαίας. Πραγματοποιήθηκε από την εταιρία KPMG και τα πορίσματα της παρουσιάστηκαν σε δημοσιογραφική διάσκεψη στις 27 Νοεμβρίου 2015.

Στόχος της έρευνας ήταν η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης των νέων της Κύπρου και η αποτύπωση των απόψεων και των αναγκών τους.

Ταυτότητα Έρευνας

Η έρευνα εκπονήθηκε σε παγκύπριο επίπεδο κατά την περίοδο Απρίλιος - Ιούνιος 2015, με τη χρήση ερωτηματολόγιου, το οποίο χορηγήθηκε στους νέους μέσω έντυπης και ηλεκτρονικής μορφής.

Το δείγμα είχε μέγεθος 1340 άτομα, λαμβάνοντας υπόψη στον δυνατό βαθμό την ηλικιακή ομάδα, στην οποία απευθύνεται ο Οργανισμός (14-35 χρονών), την πληθυσμιακή κάλυψη κάθε πόλης, καθώς επίσης και τη φυλετική κατανομή στην Κύπρο.

Θεματικές:

Για την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης των νέων, η έρευνα εστιάζει στα κύρια πεδία δράσης, όπως έχουν καθοριστεί από ψήφισμα του Συμβουλίου της Ε.Ε. για ένα ανανεωμένο πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας (2010-2018), και καλύπτει τις εξής θεματικές:

- Εκπαίδευση και κατάρτιση
- Νεανική απασχόληση και επιχειρηματικότητα
- Κοινωνική Ένταξη
- Συμμετοχή
- Εθελοντισμός
- Νέοι και κόσμος

Κύρια Ευρήματα:

Πιο κάτω, συνοψίζονται τα κύρια ευρήματα κάθε θεματικής.

Εκπαίδευση και κατάρτιση

- Η ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση στην Κύπρο θεωρείται ελκυστική. Βασικοί λόγοι θεωρούνται η ενίσχυση της απασχολησιμότητας, η επαγγελματική εξέλιξη και η απόκτηση προσόντων για εισαγωγή σε υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης.
- Η επαγγελματική κατάρτιση αποτελεί ελκυστική επιλογή. Βασικοί λόγοι θεωρούνται η απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων, η ενίσχυση της απασχολησιμότητας και η απόκτηση προσόντων για περαιτέρω εκπαίδευση.

Νεανική Απασχόληση και Επιχειρηματικότητα

- Κύρια ανησυχία των νέων στην Κύπρο αναφορικά με την απασχόληση τους, μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, αποτελεί η έλλειψη θέσεων εργασίας στον τομέα σπουδών τους (52%), ενώ το 20% ανησυχεί ότι δεν υπάρχουν θέσεις εργασίας γενικά.
- Οι νέοι σε ποσοστό 43% ανέφεραν ότι θα ήταν περισσότερο πρόθυμοι να δουλέψουν στο εξωτερικό για μικρό χρονικό διάστημα, ενώ ποσοστό 28% ανέφερε ότι θα ήταν πρόθυμο να

εργαστεί στο εξωτερικό για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ποσοστό 22% δεν επιθυμεί να μεταβεί στο εξωτερικό για δουλειά.

- Ποσοστό 36% και 46% αντίστοιχα, ανέφερε ότι η καθοδήγηση που έχει λάβει κατά τη διάρκεια της σχολικής του εκπαίδευσης σε σχέση τόσο με τις επιλογές περαιτέρω εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και με τις μελλοντικές ευκαιρίες απασχόλησης θεωρείται πολύ περιορισμένη.
- Ποσοστό 45% ανέφερε ότι θεωρεί την προώθηση προγραμμάτων απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ως βασικό παράγοντα για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας, ενώ ποσοστό 40% ανέφερε ότι θεωρεί σημαντική την παροχή δυνατοτήτων συνεχούς κατάρτισης.
- Ποσοστό 70% ανέφερε πως θα ήθελε να έχει τη δική του επιχείρηση, αναφέροντας ως κύριους λόγους τις υψηλότερες οικονομικές απολαβές, καθώς και το ότι δεν βρίσκει αλλού εργασία.
- Ποσοστό 44% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι η καλλιέργεια επιχειρηματικής κουλτούρας από το σχολείο θα συνέβαλλε θετικά στην ενθάρρυνση ανάληψης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από τους νέους.

Κοινωνική Ένταξη

- Για την πλειοψηφία των νέων της Κύπρου κοινωνική ένταξη σημαίνει την πρόσβαση σε ευκαιρίες και πόρους για συμμετοχή στην οικονομική ζωή.
- Οικονομικός είναι ο βασικός λόγος που αναγκάζει το 70% των νέων να διαμένουν με τους γονείς για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.
- Το 66% λαμβάνει οικονομική στήριξη από τους γονείς.
- Ποσοστό 55% ανέφερε ότι κύρια πρόκληση για την κοινωνική ένταξη των νέων αποτελεί η εξασφάλιση εισοδήματος και πόρων για αξιοπρεπή διαβίωση.
- Η οικονομική αυτονομία χαρακτηρίζεται ως πολύ σημαντική επιδίωξη. Η πιθανότητα πραγματοποίησης της επιδίωξης θεωρείται χαμηλή.
- Το άγχος για το μέλλον σε ποσοστό 32% και η ανεργία σε ποσοστό 26% είναι τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι νέοι.
- Οι κύριες ομάδες που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό είναι οι άνεργοι (38%), οι νέοι των οποίων οι οικογένειες ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας (22%), οι γυναίκες (18%) και τα άτομα με πνευματικές διαταραχές, χρόνια προβλήματα υγείας και αναπηρίες.

Συμμετοχή

- Η πλειοψηφία των νέων έχει λάβει συμμετοχή σε πολιτικές εκλογές σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο, κατά την τελευταία δεκαετία.
- Το διαδίκτυο δεν αποτελεί κύριο μέσω πολιτικής τοποθέτησης.
- Το μεγαλύτερο κίνητρο για την ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των νέων στα μέλη της κοινωνίας (ποσοστό 46%) αποτελεί η συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Η πλειοψηφία των νέων δεν έχει συμμετάσχει σε δραστηριότητες κάποιου οργανισμού κατά τον τελευταίο χρόνο.

Εθελοντισμός

- Η πλειοψηφία των νέων (55%) δεν έχει συμμετάσχει σε οργανωμένες εθελοντικές δραστηριότητες.
- Ποσοστό 48% δεν έχει λάβει πιστοποιητικό ή επίσημη αναγνώριση για τη συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες.
- Η λήψη πιστοποιητικού, διπλώματος ή επίσημης αναγνώρισης αποτελεί κίνητρο για συμμετοχή σε εθελοντικές δραστηριότητες.
- Η λήψη Τίτλου/Διπλώματος θεωρείται ο καλύτερος τρόπος επικύρωσης της μάθησης που αποκτήθηκε μέσω εθελοντισμού.

- Κύριο όφελος συμμετοχής σε εθελοντικές δραστηριότητες αποτελεί η ενίσχυση της διαπροσωπικής επικοινωνίας.

Οι Νέοι και ο Κόσμος

- Η πλειοψηφία των νέων δεν έχει συμμετάσχει σε δραστηριότητες, με σκοπό την ενθάρρυνση της συνεργασίας με τη νεολαία άλλων χωρών.
- Κύριος λόγος για τη μη συμμετοχή σε δραστηριότητες, με σκοπό την ενθάρρυνση της συνεργασίας με τη νεολαία άλλων χωρών, αποτελεί η μη διάθεση σχετικής πληροφόρησης.

1.7 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι οι τέσσερις (4) βασικοί πυλώνες πάνω στους οποίους στηρίχθηκε η λειτουργία του Οργανισμού κατά το 2015 ήταν οι ακόλουθοι:

- Τα θέματα πολιτικής όπου καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου σχεδιάστηκαν και στηρίχθηκαν δραστηριότητες από και προς τη νεολαία.
- Η λειτουργία προγραμμάτων (Ευρωπαϊκών και μη) που έδωσαν την ευκαιρία σε νέους να δραστηριοποιηθούν σε τομείς που τους ενδιαφέρουν, να γνωρίσουν άλλους νέους και να μετατραπούν σταδιακά σε ενεργά κύτταρα της Κυπριακής κοινωνίας.
- Η λειτουργία βασικών έργων υποδομής, όπως τα Πολύκεντρα Νεολαίας, τα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων, οι Παιγνιοθήκες, ο Ξενώνας Νέων και ο Χώρος Φεστιβάλ Νέων, στα οποία οι νέοι αξιοποιούν σωστά και δημιουργικά τον ελεύθερό τους χρόνο.
- Οι ευρωπαϊκές και διεθνείς σχέσεις.

Διεθνή και Ευρωπαϊκά θέματα

Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου δραστηριοποιείται τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, για την προώθηση θεμάτων πολιτικής για τη Νεολαία. Συγκεκριμένα, ο Οργανισμός συμμετέχει:

- Στην Ομάδα Εργασίας για τη Νεολαία (Youth Working Party) του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα (συνήθως 4 – 6 φορές ανά εξάμηνο Προεδρίας). Στα πλαίσια των συναντήσεων της Ομάδας Εργασίας Νεολαίας, τα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προετοιμάζουν, επεξεργάζονται και διαμορφώνουν κείμενα πολιτικής για τη νεολαία προς υιοθέτηση από το Συμβούλιο Υπουργών.
- Στα Συμβούλια Υπουργών αρμόδιων για θέματα Νεολαίας, στο πλαίσιο των οποίων υιοθετούνται ψηφίσματα και συμπεράσματα που αφορούν στην ανάπτυξη πολιτικών για τη νεολαία, τα οποία προηγουμένως έχει επεξεργαστεί η Ομάδα Εργασίας Νεολαίας.
- Σε Ομάδες Εμπειρογνομόνων που ασχολούνται με θέματα νεολαίας, στην Επιτροπή για τη Νεολαία του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Γνώσης για τη Νεολαία.
- Στο Πρόγραμμα Νεολαίας της Κοινοπολιτείας, το οποίο αποσκοπεί στο να στηρίξει τις χώρες μέλη να αναπτύξουν πολιτικές για την ενδυνάμωση της νεολαίας, μέσα από κατευθυντήριες γραμμές που προέρχονται από τις συνόδους των αρχηγών των κρατών μελών και των Υπουργών Νεολαίας.

Διαρθρωμένος Διάλογος

Στις 27 Νοεμβρίου 2009, το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε το Ψήφισμα για ένα ανανεωμένο πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της Νεολαίας (2010 – 2018). Βασική κατευθυντήρια αρχή της ευρωπαϊκής συνεργασίας είναι η εξασφάλιση του δικαιώματος των νέων να συμμετέχουν στην ανάπτυξη των πολιτικών που τους αφορούν, μέσω ενός διαρθρωμένου διαλόγου με τους νέους ανθρώπους και τις οργανώσεις τους. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε κράτος – μέλος της Ε.Ε. έχει συγκροτήσει μια Εθνική Ομάδα Εργασίας, η οποία μέσα από ανοιχτό και διαρθρωμένο διάλογο θα επιδιώξει να διαγνώσει τα σημαντικότερα προβλήματα που βιώνουν οι νέοι σήμερα και να διατυπώσει ιδέες και προτάσεις για την επίλυσή τους. Κεντρικός στόχος αυτής της πρωτοβουλίας είναι η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των νέων στον ανοιχτό διάλογο, είτε μέσα από τις οργανώσεις και τους φορείς που συμμετέχουν, είτε μέσα από τις αυτόνομες παρεμβάσεις τους.

Στα πλαίσια του Διαρθρωμένου Διαλόγου, το Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου, σε συντονισμό με την Εθνική Ομάδα Εργασίας, διοργανώνει σειρά διαβουλεύσεων σε όλες τις κύριες πόλεις, καθώς και σε αγροτικές περιοχές της Κύπρου. Επίσης, στην προσπάθεια συμμετοχής Τουρκοκυπρίων στη διαδικασία του Διαρθρωμένου Διαλόγου, πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις σε χώρο που στεγάζεται στη νεκρή ζώνη, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η εύκολη πρόσβασή τους. Τέλος, με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη απήχηση του Διαρθρωμένου Διαλόγου στη νεολαία της Κύπρου δημιουργούνται on-line ερωτηματολόγια, ενώ σχετικές ανακοινώσεις αναρτώνται στα κοινωνικά μέσα και το Eurodesk.

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Erasmus+: Νεολαία».

Σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 1288/2014/ΕΚ της 11ης Δεκεμβρίου 2014, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν το Πρόγραμμα “Erasmus+”. Το νέο αυτό Πρόγραμμα της Ε.Ε. αφορά στους Τομείς της Εκπαίδευσης, της Κατάρτισης, της Νεολαίας και του Αθλητισμού, για την περίοδο 2014 - 2020. Διαδέχθηκε, μεταξύ άλλων, το Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης, το Πρόγραμμα Νέα Γενιά σε Δράση, καθώς και τα Προγράμματα Διεθνούς Συνεργασίας Erasmus Mundus και Tempus.

Το Erasmus+ περιλαμβάνει τρεις Βασικές Δράσεις που έχουν εφαρμογή σε όλους τους τομείς της Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Νεολαίας:

- 1) Βασική Δράση 1 (ΚΑ1): Μαθησιακή Κινητικότητα ατόμων
- 2) Βασική Δράση 2(ΚΑ2): Συνεργασίες για καινοτομία και ανταλλαγή καλών πρακτικών
- 3) Βασική Δράση 3 (ΚΑ3): Υποστήριξη μεταρρυθμίσεων πολιτικής.

Ο Οργανισμός Νεολαίας έχει οριστεί ως η Εθνική Υπηρεσία Κύπρου για το Κεφάλαιο Νεολαία του εν λόγω Προγράμματος και έχει την ευθύνη διαχείρισης και προώθησης του Προγράμματος σε Οργανώσεις Νεολαίας, Δημόσιους Φορείς και Άτυπες Ομάδες Νέων, καθώς και σε άλλους φορείς που αναφέρονται στον Οδηγό του Προγράμματος ανάλογα με τη δράση.

Στα πλαίσια του Κεφαλαίου Νεολαία, χρηματοδοτούνται νεανικές δραστηριότητες που διέπονται από τις αρχές της μη τυπικής μάθησης και προσφέρουν στους νέους την ευκαιρία να διεκδικούν τους ορίζοντές τους και να αποκτήσουν πολύτιμες εμπειρίες και γνώσεις.

Στόχος του Προγράμματος «Erasmus+» είναι να καλλιεργήσει στους νέους την ιδιότητα του ενεργού Ευρωπαίου πολίτη, που να χαρακτηρίζεται από αλληλεγγύη και ανοχή, όπως, επίσης, και να διασφαλίσει τη συμμετοχή τους στη διαμόρφωση της Ευρώπης του μέλλοντος. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του “Erasmus+: Νεολαία” είναι ότι προσφέρει ευκαιρίες μη τυπικής μάθησης σε όλους τους νέους, ανεξαρτήτως εκπαιδευτικού, πολιτιστικού και κοινωνικού υπόβαθρου. Προωθεί την κινητικότητα μέσα και έξω από τα σύνορα της Ε.Ε., τον διαπολιτισμικό διάλογο και προάγει την ενσωμάτωση όλων των νέων στην κοινωνία.

Για το 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέβαλε στην Εθνική Υπηρεσία ποσό ύψους €2.084.476 και υπήρξε δέσμευση με ποσοστό 100% από την Υπηρεσία για τη χρηματοδότηση των διαφόρων δράσεων του προγράμματος.

Η Υπηρεσία, κατά τη δεύτερη χρονιά λειτουργίας του Προγράμματος, έδωσε έμφαση στην προώθηση δραστηριοτήτων που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος, στην απασχολησιμότητα, στη συμμετοχή και τον εθελοντισμό, όπως επίσης και στους νέους με λιγότερες ευκαιρίες.

Ανάμεσα στους δικαιούχους του Προγράμματος για το 2015 περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων Άτυπες Ομάδες Νέων, μη κυβερνητικές οργανώσεις, Πανεπιστήμια, Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης και η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Όσον αφορά στην αξιοποίηση του Προγράμματος σε εθνικό επίπεδο, σημειώνεται ότι η Υπηρεσία παρέλαβε 183 αιτήσεις συνολικά εντός του 2015 και από αυτές εγκρίθηκαν οι 76.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον από πλευράς των οργανώσεων νεολαίας και των Άτυπων Ομάδων Νέων για το Πρόγραμμα καταδεικνύει ότι οι προσπάθειες της Υπηρεσίας για

ενημέρωση γύρω από τις ευκαιρίες που προσφέρει το Πρόγραμμα επιφέρουν καρπούς. Επίσης, είναι εμφανής η βελτίωση των σχεδίων που υποβάλλονται από οργανώσεις και ομάδες νέων σε ποιοτικό επίπεδο, το οποίο οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη συνεχή στήριξη και καθοδήγηση που παρέχει η Υπηρεσία, όπως επίσης και στη συμμετοχή των νέων σε σεμινάρια κατάρτισης, τα οποία είτε διοργανώνονται από την ίδια την Υπηρεσία ή από αντίστοιχες Υπηρεσίες στο εξωτερικό.

Κατά το 2015, η Εθνική Υπηρεσία Κύπρου διοργάνωσε και φιλοξένησε τρία (3) εκπαιδευτικά σεμινάρια στα οποία συμμετείχαν νέοι και εκπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων από χώρες της Ε.Ε. Στόχος των εν λόγω σεμιναρίων ήταν η κατάρτιση των συμμετεχόντων σε θέματα που αφορούν στο Πρόγραμμα “Erasmus+” και η απόκτηση δεξιοτήτων, με στόχο τη μελλοντική εφαρμογή τους από τις οργανώσεις νεολαίας που συμμετείχαν στα σεμινάρια για την αξιοποίηση του Προγράμματος, τη δημιουργία νέων συμπράξεων, για την ανάπτυξη κοινών Σχεδίων στα πλαίσια του Προγράμματος, καθώς και η αναβάθμιση της ποιότητας των Σχεδίων που επιχορηγούνται από τις Εθνικές Υπηρεσίες. Παράλληλα, σε εθνικό επίπεδο, η Υπηρεσία πραγματοποίησε ενημερωτικές συναντήσεις στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου, με στόχο τη γενικότερη ενημέρωση του κοινού γύρω για το Πρόγραμμα Erasmus+, ενώ παράλληλα έμφαση δόθηκε και στην προώθηση της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά το 2015 το σύνολο των διαπιστευμένων οργανώσεων, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας, ήταν δεκαέξι (16). Ο λόγος της μείωσής τους σε σχέση με το 2014 (από 22 σε 16) είναι η λήξη της διαπίστευσης κάποιων από αυτές και η μη έγκαιρη ή και μη υποβολή αίτησης για ανανέωση της διαπίστευσης. Να σημειωθεί, όμως, ότι η Υπηρεσία έλαβε εντός 2015, 13 αιτήσεις διαπίστευσης, 10 εκ των οποίων είναι από εντελώς νέες Οργανώσεις σε αυτόν τον τομέα.

Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων (European Youth Card) και Φοιτητική Ταυτότητα (Student)

Η Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων είναι ένας Ευρωπαϊκός Θεσμός που ισχύει σε όλες σχεδόν τις Ευρωπαϊκές χώρες και υποστηρίζεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Είναι εκπαιδευτική κάρτα για νέους από 13 μέχρι 30 χρόνων και εξασφαλίζει εκπτώσεις σε εκατοντάδες προϊόντα και υπηρεσίες στην Κύπρο και σε άλλες 42 χώρες της Ευρώπης.

Οι σκοποί και οι επιδιώξεις της Κάρτας Νέων αφορούν στην ευημερία, την κοινωνική, πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξή τους και στην ενθάρρυνση της διακίνησής τους.

Την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων μπορεί να την εξασφαλίσει κάποιος με μόνο €10 το χρόνο.

Παράλληλα, η Φοιτητική Ταυτότητα (European Youth Card / Student) που είναι συνδεδεμένη με την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων, εκδίδεται δωρεάν από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για όλους τους Κύπριους Φοιτητές εσωτερικού και εξωτερικού και τους αλλοδαπούς φοιτητές εσωτερικού, οι οποίοι φοιτούν σε Αξιολογημένα - Πιστοποιημένα Προγράμματα Σπουδών.

Η Φοιτητική Ταυτότητα προσφέρει έκπτωση 50% σε όλα τα δημόσια Μέσα Μαζικής Μεταφοράς. Επιπρόσθετα, από το 2012 οι κάτοχοι της Φοιτητικής Ταυτότητας απολαμβάνουν και 10% έκπτωση στα αεροπορικά εισιτήρια των Κυπριακών Αερογραμμών από και προς τη χώρα σπουδών τους, καθώς και μια άλλη σειρά από ωφελήματα που προέκυψαν από τη συνεργασία του Οργανισμού με τον εθνικό μας αερομεταφορέα.

Ο Οργανισμός ανταποκρινόμενος στις ανάγκες των καιρών, καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες, για αναβάθμιση των παρεχόμενων ωφελημάτων στους κατόχους της Κάρτας.

Πρόγραμμα «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΝΕΩΝ»

Το Πρόγραμμα του Οργανισμού Νεολαίας «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΝΕΩΝ» λειτουργεί από το 2008 και αφορά σε επιχορηγήσεις δραστηριοτήτων που διοργανώνονται από νέους, άτυπες ομάδες νέων και οργανωμένα σύνολα νέων στην Κύπρο. Απευθύνεται σε νέους και νέες μέχρι και 35 ετών που διαμένουν νόμιμα στην Κύπρο και συγκεκριμένα στις ακόλουθες ομάδες:

- Ομάδες νέων ή άτομα που επιθυμούν να διοργανώσουν ή/και να συμμετάσχουν σε μια συγκεκριμένη δραστηριότητα,
- Μη κυβερνητικές ελληνοκυπριακές & τουρκοκυπριακές οργανώσεις νεολαίας,
- Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, ενώσεις ή φορείς που ασχολούνται με θέματα νεολαίας και
- Άλλες δομές που ασχολούνται με θέματα νεολαίας.

Το Πρόγραμμα προσφέρει στους νέους ευκαιρίες για κινητικότητα, εθελοντική προσφορά και ενεργό συμμετοχή στα πολιτιστικά, αθλητικά, πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα της Κύπρου. Στόχος του είναι να συμβάλει στη δημιουργία Ενεργών Πολιτών. Βασικές προτεραιότητες του Προγράμματος είναι:

- Να ενεργοποιηθούν περισσότερο οι νέοι στην κοινωνία γενικά και να ενθαρρυνθεί το πνεύμα πρωτοβουλίας τους,
- Να ενθαρρυνθούν οι νέοι, ώστε να αποκτήσουν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες και να συνειδητοποιήσουν την αξία των εμπειριών αυτών,
- Να δοθεί η ευκαιρία στους νέους να εκφράσουν ελεύθερα το πνεύμα της αλληλεγγύης στην Κύπρο και να υποστηρίξουν την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και
- Να προωθήσουν την καλύτερη κατανόηση της πολυμορφίας, του πολιτισμού και της κληρονομιάς μας, καθώς και των βασικών αξιών της.

Κατά το 2015 υποβλήθηκαν, στα πλαίσια του Προγράμματος «Πρωτοβουλίες Νέων», 776 Αιτήσεις από διάφορα οργανωμένα σύνολα νεολαίας, άτυπες ομάδες νέων και μεμονωμένα άτομα μέχρι και 35 ετών, ενώ το συνολικό ποσό που ενέκρινε το Διοικητικό Συμβούλιο θα δοθεί ως επιχορήγηση στους Δικαιούχους ανήλθε στις €980.462.00.

Δημοτικά/Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας

Τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας είναι ένας συμμετοχικός θεσμός που ξεκίνησε τη λειτουργία του στην Κύπρο, εδώ και 10 περίπου χρόνια, με τη στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου. Σήμερα, λειτουργούν 29 Δημοτικά και Κοινοτικά Δημοτικά Συμβούλια Νεολαίας. Ο πιο πάνω θεσμός αναπτύχθηκε ραγδαία τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη.

Στόχοι:

- Η δημιουργία ενός συμμετοχικού θεσμού, στα πλαίσια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος προσφέρει τη δυνατότητα στη νεολαία και ειδικά στα οργανωμένα σύνολα νεολαίας να δραστηριοποιηθούν σε τοπικό επίπεδο. Δίνεται, παράλληλα η δυνατότητα σε διάφορες ομάδες Νέων και Οργανώσεις Νεολαίας – Μαθητικές, Φοιτητικές,

Εθελοντικές, Κοινωνικές, Πολιτικές, Πολιτιστικές, Περιβαλλοντικές, καθώς και Άτυπες Ομάδες Νέων είναι δυνατόν να συμμετέχουν σε θέματα λήψης αποφάσεων στα πλαίσια του Δήμου τους. Οι νέοι θα έχουν τη δυνατότητα να συζητούν και να εισηγούνται την υιοθέτηση πολιτικής για όλα όσα τους αφορούν σε τοπικό επίπεδο. Κατά συνέπεια, θα επωφελούνται από την υλοποίηση προγραμμάτων, δράσεων και έργων υποδομής.

- Τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας αποτελούν μια δομή συνεχούς και ουσιαστικής σύνδεσης της νεολαίας με τις Δημοτικές και Κοινοτικές Αρχές. Αυτό θα διευκολύνει τους Δήμους και τις Κοινότητες στον εντοπισμό των ενδιαφερόντων και των προβλημάτων των νέων και στην ανάλογη ενεργοποίησή τους.

Το πρόγραμμα «Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων» είναι ευρωπαϊκό πρόγραμμα και υλοποιείται στην Κύπρο από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου. Δεδομένου του διαπολιτισμικού, αλλά κυρίως του κοινωνικού της χαρακτήρα, η «Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων» έχει την υποστήριξη τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η «Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων» είναι εκπαιδευτική κάρτα που παρέχει σημαντικά προνόμια και εκπτώσεις στην Κύπρο αλλά και στο εξωτερικό για νέους ηλικίας 13 μέχρι 30 χρόνων.

Παράλληλα, όμως, με την υλοποίηση του προγράμματος «Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων», και στα πλαίσια της γενικότερης κοινωνικής του προσφοράς προς τους νέους, ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου έχει αναλάβει από το 2004 και την έκδοση της Φοιτητικής Ταυτότητας, την οποία και συνέδεσε με την

«Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων, σε συνεργασία πάντα με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Έκτοτε ο ΟΝΕΚ υλοποιεί το πρόγραμμα «Φοιτητική Ταυτότητα / Κάρτα Νέων», εκδίδοντας την υπό αναφορά Κάρτα σε όλους τους Φοιτητές εσωτερικού και εξωτερικού που φοιτούν σε Αξιολογημένα – Πιστοποιημένα Προγράμματα Σπουδών.

Ο Οργανισμός Νεολαίας, θέλοντας να καταστήσει τον θεσμό της «Κάρτα Νέων» και της «Φοιτητικής Ταυτότητας» όσον το δυνατό πιο χρήσιμο για τους νέους του τόπου μας, αποφάσισε τον προηγούμενο χρόνο να προχωρήσει σε σειρά ενεργειών, που στόχο είχαν την αναβάθμιση του θεσμού, ούτως ώστε να τον μετατρέψει σε ένα χρήσιμο εργαλείο κατάρτισης, ψυχαγωγίας, επικοινωνίας και πληροφόρησης για τον κάθε νέο.

Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας, ο Οργανισμός Νεολαίας επιδίωξε να ακούσει τις απόψεις των ίδιων των νέων μέσω ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, διαβουλεύσεων με τα οργανωμένα σύνολα νέων, καθώς και με το φοιτητικό κίνημα. Η όλη διαδικασία συνεχίζεται, αν και έχουν επιτευχθεί σημαντικά βήματα προόδου σε σχέση με την εξασφάλιση νέων εκπνώσεων και ωφελημάτων για τους νέους μας. Επίσης, στα πλαίσια της γενικότερης αναβάθμισης του θεσμού, ο Οργανισμός Νεολαίας προχώρησε στην αναβάθμιση του συστήματος έκδοσης των καρτών, εξασφάλισε συμφωνία για δημιουργία εφαρμογής για έξυπνα κινητά τηλέφωνα, με στόχο την άμεση και ακριβή ενημέρωση των νέων για το πρόγραμμα και, κυρίως, για τις εκπνώσεις που αφορούν στην Κάρτα Νέων και την Φοιτητική ταυτότητα. Ανάμεσα στα πιο πάνω, σημαντική τη χρονιά που πέρασε ήταν και η διεξαγωγή διαγωνισμών στα πλαίσια του θεσμού της Κάρτας Νέων, καθώς και η παροχή υποτροφιών από διάφορα κολέγια και Πανεπιστήμια του τόπου μας σε όλους τους κατόχους «Κάρτας Νέων / Φοιτητικής Ταυτότητας».

1.8 ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Πολύκεντρα Νεολαίας

Στα πλαίσια της συνεργασίας του Οργανισμού Νεολαίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, λειτουργούν τα Πολύκεντρα Νεολαίας Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου, σε χώρους που παραχωρήθηκαν στον Οργανισμό από τους οικείους Δήμους. Στα Πολύκεντρα Νεολαίας τα παιδιά και οι νέοι μπορούν να αξιοποιούν σωστά και δημιουργικά τον ελεύθερό τους χρόνο, αφού αποτελούν χώρους ελεύθερης έκφρασης και δημιουργικής απασχόλησης.

Σ' αυτά λειτουργούν εργαστήρια Μουσικής, Χορού, Θεάτρου, Γυμναστικής, Τέχνης, Ηλεκτρονικών Υπολογιστών κ.ά. και απευθύνονται σε παιδιά και νέους ηλικίας 6 – 35 χρόνων, καθώς επίσης σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Όλα τα εργαστήρια λειτουργούν από εξειδικευμένο προσωπικό σε ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες, με την κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό. Συνολικά, κατά τη σχολική χρονιά 2014-2015, έλαβαν μέρος στα εργαστήρια και των τριών Πολυκέντρων πέραν των 2000 ατόμων.

Στους χώρους των Πολυκέντρων διοργανώνονται, επίσης, εκδηλώσεις, εργαστήρια, εκθέσεις, δημοσιογραφικές διασκέψεις και άλλες δραστηριότητες τόσο από τον ίδιο τον Οργανισμό, όσο και από οργανώσεις νεολαίας, άτυπες ομάδες νέων, αλλά και νέους σε ατομικό επίπεδο.

Κατά την περίοδο του καλοκαιριού λειτούργησε και το 2015 το Πρόγραμμα «Καλοκαιρινή Απασχόληση και Ψυχαγωγία» για παιδιά Δημοτικού στα Πολύκεντρα Νεολαίας Λευκωσίας και Πάφου σε αρκετά χαμηλό κόστος. Το Πρόγραμμα περιελάμβανε καθημερινά δραστηριότητες και εργαστήρια στους χώρους των Πολυκέντρων, καθώς επίσης και τακτικές επισκέψεις και εκδρομές σε διάφορους εκπαιδευτικούς και ψυχαγωγικούς χώρους. Συνολικά και στα δύο Καλοκαιρινά Σχολεία έλαβαν μέρος 240 παιδιά.

Όλες οι δραστηριότητες των Πολυκέντρων, πέραν των προγραμμάτων καλοκαιρινής απασχόλησης, παρέχονται δωρεάν. Απλώς, για το Δικαίωμα Εγγραφής για συμμετοχή στα εργαστήρια των Πολυκέντρων, υπάρχει η συμβολική χρέωση των €20 για ολόκληρη τη σχολική χρονιά, ανεξάρτητα από τον αριθμό των εργαστηρίων στα οποία θα λάβει μέρος κάποιος.

Κέντρα Πληροφόρησης Νέων (ΚΕ.ΠΛΗ.)

Τα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων λειτουργούν με ευρωπαϊκά πρότυπα και παρέχουν γενικές πληροφορίες και συμβουλευτικές υπηρεσίες στους νέους σε θέματα που τους ενδιαφέρουν.

Οι πληροφορίες παρέχονται με διάφορους τρόπους με τη χρήση της τεχνολογίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, μέσα από εκδηλώσεις αλλά και από την ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο που παρέχεται στα κέντρα.

Παράλληλα, στα ΚΕ.ΠΛΗ. (με εξαίρεση αυτό του Αγρού) στεγάζεται το Πρόγραμμα «ΠΡΟΤΑΣΗ» με επαγγελματίες ψυχολόγους, για την παροχή στήριξης και συμβουλευτικής στους νέους, ζευγάρια και οικογένειες γύρω από προβλήματα και ανησυχίες που αντιμετωπίζουν. Επίσης, σε όλα τα Κέντρα παρέχονται συμβουλευτικές υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Κατά το 2015 συνεχίστηκε, επίσης, η Υπηρεσία Παροχής Νομικών Συμβουλών σε Νέους, η οποία είχε αρχίσει να λειτουργεί το 2013. Σκοπός της Υπηρεσίας αυτής είναι η ενημέρωση των νέων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, όπως αυτά απορρέουν από το Κοινοτικό και Εθνικό Δίκαιο και η παροχή πρώτης νομικής συμβουλής σε οποιοδήποτε θέμα τους απασχολεί.

Στα πλαίσια λειτουργίας των Κέντρων, διοργανώνονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους διάφορες ενημερωτικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που ενδιαφέρουν τους νέους. Τέτοια ήταν και τα εκπαιδευτικά διήμερα "Career Academies", που πραγματοποιήθηκαν από τις 27-29 Νοεμβρίου στο Ξενοδοχείο Ποσειδώνια στη Λεμεσό και από τις 18-20 Δεκεμβρίου στον Αγρό Λεμεσού.

Με αρωγούς/υποστηρικτές το Κέντρο Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Ανάπτυξης, το Εθνικό Κέντρο Eurorass Κύπρου, τον Κυπριακό Σύνδεσμο Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού, το Γραφείο Σταδιοδρομίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, το EURES, την πρωτοβουλία Startup Academy, το Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου και άλλους διακεκριμένους επαγγελματίες, ο Οργανισμός Νεολαίας έδωσε την ευκαιρία σε 200 νέους από όλη την Κύπρο να αφυπνίσουν τη φαντασία τους και να πάρουν το μέλλον στα χέρια τους!

Με στόχο να ενδυναμώσει τους νέους, το Career Academy, πρόσφερε στους συμμετέχοντες ολοκληρωμένη πληροφόρηση για θέματα ανάπτυξης καριέρας από ειδικούς στη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, επιχειρηματίες και εκπαιδευτές νεολαίας. Το Πρόγραμμα περιλάμβανε ατομικές συναντήσεις με συμβούλους για διόρθωση του βιογραφικού σημειώματος, βιωματικά εργαστήρια με προσομοιώσεις συνεντεύξεων εργασίας, συμβουλές για αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για σωστή προβολή, ακόμη και παρουσιάσεις για ευκαιρίες απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του EPSO και στην Ευρώπη μέσω του EURES. Από το Πρόγραμμα δεν έλειπε φυσικά η ενημέρωση για τη νεανική επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Παράλληλα, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν έννοιες, όπως η Συναισθηματική Νοημοσύνη, το Blogging, το Branding, το Networking, τα Startups, Αυτογνωσία, Αυτοπεποίθηση κ.ά. Μπόρεσαν να ανταλλάξουν ιδέες, απόψεις, να μοιραστούν ανησυχίες με διακεκριμένους εκπαιδευτές και επιχειρηματίες, να δικτυωθούν με νέους από όλη την Κύπρο, να πληροφορηθούν για ευκαιρίες κινητικότητας στην Ευρώπη που προσφέρει το πρόγραμμα Erasmus+/Νεολαία, να σχεδιάσουν και να προβάλουν ένα δικό τους πρόγραμμα ή επιχείρηση, αλλά και να ενημερωθούν για τις δωρεάν υπηρεσίες και τα προγράμματα του Οργανισμού Νεολαίας, ώστε να αντικρίσουν πιο αισιόδοξα το μέλλον. Κέντρα Πληροφόρησης Νέων λειτουργούν στη Λευκωσία, Λάρνακα, Κάτω Πολεμίδια, Πάφο και Αγρό.

Παιγνιοθήκες

Οι Παιγνιοθήκες είναι οργανωμένοι χώροι με παιχνίδια όπου, παιδιά ηλικίας 4-12 χρόνων και παιδιά/έφηβοι με ειδικές ανάγκες, μπορούν να παίζουν, ατομικά ή σε ομάδες, με τη συμμετοχή προσωπικού/συνεργατών του Οργανισμού, αλλά και των γονιών τους.

Τι προσφέρει μια παιγνιοθήκη στα παιδιά:

- Τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε μια μεγάλη ποικιλία παιχνιδιών υψηλής ποιότητας.

- Αξιοποιούν τον χρόνο τους δημιουργικά και ευχάριστα.
- Δίνεται σε όλα τα παιδιά η ευκαιρία να αναπτύξουν βασικές γνωσιολογικές και ψυχοκινητικές δεξιότητες.
- Το παιχνίδι συντείνει φυσικά και αβίαστα στην κοινωνικοποίηση του παιδιού και στην ομαλή ένταξή του στην κοινωνία.
- Μέσα από το παιχνίδι παρέχονται ευκαιρίες για την υιοθέτηση ενός υγιούς τρόπου ψυχαγωγίας και ενασχόλησης.
- Παιδιά από διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές ομάδες και προέλευση, καθώς και παιδιά με ειδικές ανάγκες, έρχονται σε επαφή με συνδετικό κρίκο το παιχνίδι.

Λειτουργούν έξι Παιγνιοθήκες, στο Καϊμακλί, στη Λευκωσία. στη Λεμεσό, στον Άγιο Αθανάσιο, στη Λάρνακα και στο Παραλίμνι.

Χώρος Φεστιβάλ

Ο Οργανισμός συνέχισε να παραχωρεί δωρεάν στους νέους και στις οργανώσεις τους, τον εξοπλισμό που αγόρασε παλαιότερα, για τη διοργάνωση εκδηλώσεων, φεστιβάλ και άλλων πολιτιστικών, κυρίως, δραστηριοτήτων, τόσο στην Τάφρο της Πύλης Αμμοχώστου, όπου ο Ο.ΝΕ.Κ. εγκατέστησε υποδομή ηλεκτροδότησης και υδροδότησης, όσο και αλλού.

Ξενώνας Νέων

Ο Ξενώνας Νέων λειτουργεί από τον Ιούνιο του 2011 σε αναπαλαιωμένο κτήριο, το οποίο βρίσκεται στην εντός των τειχών πόλη της Λευκωσίας, στην περιοχή Χρυσαινιώτισσας.

Διαθέτει πέντε δωμάτια των τεσσάρων κλινών, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν ενήλικες νέοι μέχρι 35 χρόνων. Η χρέωση είναι €10 για διανυκτέρευση και €5 για διανυκτέρευση για οργανώσεις νεολαίας μελών του Γενικού Συμβουλευτικού Σώματος του Ο.ΝΕ.Κ. και για οργανώσεις ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς επίσης και για Ζ.Ε.Π..

Στον ξενώνα παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο (info point), τόσο για τους ενοίκους του Ξενώνα, όσο και για τα παιδιά και τους νέους της περιοχής. Επιπλέον, υπάρχει χώρος συνεδριάσεων και εκδηλώσεων χωρητικότητας τριάντα περίπου ατόμων.

1.9 EURODESK

Το Eurodesk είναι ένα Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα, το οποίο επιχορηγείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως υποστηρικτική δομή του Προγράμματος "Erasmus+" και λειτουργεί σε άλλες 33 ευρωπαϊκές χώρες. Κύριος σκοπός του Eurodesk είναι, η παροχή πληροφόρησης σχετικά με Ευρωπαϊκές πολιτικές και ευκαιρίες που ενδιαφέρουν τους νέους και άτομα, τα οποία ασχολούνται με τη νεολαία.

Με το Eurodesk οι νέοι έχουν άμεσα πρόσβαση σε εξειδικευμένες και ακριβείς πληροφορίες, σ' ένα ευρύ φάσμα θεμάτων όπως: εργασία, σπουδές, κινητικότητα, εθελοντισμός, χρηματοδότηση, ανταλλαγές, μη τυπική μάθηση κ.ά., εντελώς δωρεάν.

Μέσω της ιστοσελίδας του Eurodesk παρέχονται πληροφορίες και λεπτομέρειες για ευκαιρίες στις οκτώ θεματικές της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Νεολαία (Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Απασχόληση και Επιχειρηματικότητα, Υγεία, Εθελοντισμός, Συμμετοχή, κ.ά.).

Περιέχονται, επίσης, άρθρα, ειδήσεις και εκδηλώσεις, με πληροφορίες τόσο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, όσο και για όλες τις 33 χώρες που αποτελούν μέρος του Προγράμματος «Νέα Γενιά σε Δράση», της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ιστοσελίδα είναι πολύγλωσση, με περιεχόμενο που διατίθεται στις επιλεγμένες εθνικές γλώσσες των χωρών, καθώς και στα αγγλικά, όπου είναι απαραίτητο.

1.10 ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ο Τομέας παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες και προγράμματα πρόληψης, τα οποία δικτυώνονται και αλληλοσυμπληρώνονται, παρέχοντας δωρεάν ένα ολοκληρωμένο σύστημα ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών.

Κέντρα Πρόληψης «ΜΙΚΡΗ ΑΡΚΤΟΣ»

Τα Κέντρα Πρόληψης «Μικρή Άρκτος» έχουν πεδίο δράσης περιοχές των Επαρχιών Λεμεσού, Λευκωσίας και Λάρνακας. Κύριος σκοπός των Προγραμμάτων που εφαρμόζει η ΜΙΚΡΗ ΑΡΚΤΟΣ είναι η ανάπτυξη προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, η ενδυνάμωση των προστατευτικών παραγόντων και ο περιορισμός των παραγόντων εκείνων που μπορούν να οδηγήσουν το άτομο στη χρήση ουσιών, σε μίαν εξαρτητική σχέση ή δραστηριότητα και οποιαδήποτε άλλη βλαπτική ή και παραβατική συμπεριφορά. Οι δράσεις των Κέντρων απευθύνονται σε ομάδες νέων, γονέων, εκπαιδευτικών κ.ά. στο σχολικό/προσχολικό περιβάλλον, καθώς και στην ευρύτερη κοινότητα. Συγκεκριμένα, οι δράσεις περιλαμβάνουν: Προγράμματα – σειρά 5-8 βιωματικών εργαστηρίων, Διαλέξεις, Ημερίδες, Συνέδρια, Ανοικτές εκδηλώσεις. Τα Κέντρα στελεχώνονται από ομάδα Επιστημόνων Ψυχοκοινωνικών Σπουδών.

Γραμμή Επικοινωνίας Στήριξης και Συμβουλευτικής 1410

Η Γραμμή Επικοινωνίας 1410 λειτουργεί από το έτος 1991, αρχικά ως υπηρεσία ενημέρωσης για τα ναρκωτικά, ενώ από το 2008 προσφέρει ένα γενικότερο φάσμα υπηρεσιών, καλύπτοντας ευρύτερα ψυχοκοινωνικά θέματα. Σκοπός της Γραμμής είναι η παροχή στήριξης και ενημέρωσης των καλούντων, με σκοπό την πρόληψη και αντιμετώπιση βλαπτικών συμπεριφορών, καθώς και η παραπομπή τους σε άλλες σχετικές υπηρεσίες.

Η Γραμμή στελεχώνεται από εξειδικευμένους επαγγελματίες Ψυχολόγους, οι οποίοι τηρούν απόλυτη εχεμύθεια και ανωνυμία. Οι ώρες λειτουργίας της Γραμμής είναι: καθημερινά από τις 10:00 - 24:00 και τα Σαββατοκύριακα από τις 15:00 - 24:00. Οι κλήσεις προς το 1410 γίνονται χωρίς χρέωση.

Για το έτος 2015 οι Σύμβουλοι του 1410 χειρίστηκαν συνολικά 1002 περιστατικά. Κατά το ίδιο έτος, παρουσιάστηκε σημαντική αύξηση των περιστατικών που είχαν ως κύριο τους θέμα την ανεργία και τα οικονομικά προβλήματα.

Η επαρχία διαμονής των καλούντων με την μεγαλύτερη συχνότητα κλήσεων (από αυτούς που αναφέρουν κατά τη διάρκεια της κλήσης την επαρχία διαμονής τους) φαίνεται να είναι η Λευκωσία με συχνότητα 41%. Ακολουθεί η Λεμεσός με ποσοστό 34%, η Λάρνακα με ποσοστό 14%, η Πάφος με ποσοστό 5% και τέλος η Αμμόχωστος με ποσοστό 6% επί του συνόλου των κλήσεων.

Τα θέματα που απασχόλησαν τα άτομα που κάλεσαν στη Γραμμή αφορούσαν κατά κύριο λόγο θέματα σχέσεων (13%), ουσίες εξάρτησης (15%) και θέματα ψυχικής υγείας (25%). Σημαντική αύξηση παρατηρήθηκε στις κλήσεις που αφορούσαν ως κύριο θέμα τα οικονομικά ζητήματα και τις επιπτώσεις της ανεργίας της τάξης του 19% μιας και το 22% των ενήλικων καλούντων στη Γραμμή ήταν άνεργοι.

Επιπρόσθετα, οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης παρατηρούνται στο επάγγελμα των ατόμων που κάλεσαν, αφού διαπιστώνουμε αύξηση στα περιστατικά που αφορούν άνεργα άτομα, αλλά και λήπτες δημοσίου βοηθήματος, αφού μαζί αποτελούν το 29% επί του συνόλου των κλήσεων.

Συμβουλευτική μέσω Διαδικτύου

Ο Οργανισμός από το 2009 παρέχει υπηρεσίες Συμβουλευτικής Μέσω Διαδικτύου. Μέσα από την ιστοσελίδα www.onek.org.cy, το κοινό μπορεί να συνομιλεί με τους συμβούλους της Γραμμής 1410, με απόλυτη εχεμύθεια και ανωνυμία. Επιπρόσθετα, αποστέλλοντας ερωτήματα στο 1410@onek.org.cy, το κοινό μπορεί να λάβει έγκυρη πληροφόρηση γύρω από ψυχοκοινωνικά θέματα που το απασχολούν.

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες «ΠΡΟΤΑΣΗ»

Σκοπός των Υπηρεσιών είναι η παροχή στήριξης και συμβουλευτικής σε νεαρά άτομα, ζευγάρια και οικογένειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη ζωή τους. Το Πρόγραμμα λειτουργεί στις Επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου και στεγάζεται στα Κέντρα Πληροφόρησης στη Λάρνακα και Λεμεσό και στα Πολύκεντρα Νεολαίας στη Λευκωσία και Πάφο. Το Πρόγραμμα στελεχώνεται από επαγγελματίες Σύμβουλους/Ειδικούς Ψυχολόγους. Παρέχονται Ατομικές, Οικογενειακές Συμβουλευτικές Ζεύγους σε άτομα/οικογένειες ή ζευγάρια και αναλαμβάνονται θέματα διαπαιδαγώγησης παιδιών, παραβατικής συμπεριφοράς, αρνητικών συναισθημάτων, απωλειών και πένθους, διαζυγίου, συζυγικών προβλημάτων (συμπεριλαμβανομένης της βίας στην οικογένεια), αναζήτησης ταυτότητας, αυτοεκτίμησης, κοινωνικοποίησης και προσαρμογής, λήψης αποφάσεων κ.ά.

Επιπλέον, στα πλαίσια των Σ.Υ. «ΠΡΟΤΑΣΗ» λειτουργούν ομάδες γονέων με παιδιά με ειδικές ανάγκες και ομάδες γονέων, οι οποίοι προβληματίζονται με τη συμπεριφορά των παιδιών τους. Και στις δύο περιπτώσεις κύριος σκοπός είναι η διερεύνηση και ενδυνάμωση του γονεϊκού ρόλου, η ανάπτυξη της επικοινωνίας στην οικογένεια, η δημιουργία αρμονικού οικογενειακού κλίματος και η ψυχοεκπαίδευση των γονιών αναφορικά με θέματα διαπαιδαγώγησης των παιδιών. Σε κάθε περίπτωση λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές ανάγκες που υπάρχουν. Παράλληλα, αναπτύσσονται συνεργασίες με άλλους φορείς, όπως ο Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού, η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών των Σ.Υ. «ΠΡΟΤΑΣΗ» και την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών.

1^ο Μαθητικό Φόρουμ για τη Διαφορετικότητα και την Ένταξη

Το Φόρουμ έγινε μετά από πρωτοβουλία του Ο.ΝΕ.Κ. και της Αρχής κατά των Διακρίσεων, και συνδιοργανώθηκε με το Υπουργείο Παιδείας και το Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου, στις 16 Μαρτίου 2015. Η εκδήλωση εντάχθηκε στο πλαίσιο της εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης «NO HATE».

Στο Φόρουμ συμμετείχαν Κύπριοι μαθητές, καθώς και μαθητές με μεταναστευτική καταγωγή από 13 σχολεία (Λύκεια, Τεχνικές Σχολές και Νέα Σύγχρονη Μαθητεία), οι οποίοι χωρίστηκαν σε ομάδες και μέσα από δομημένα εργαστήρια, με τη βοήθεια ειδικού καθοδηγητή, συζήτησαν τα εξής θέματα:

1. Κοινωνική ζωή
2. Σχολική ζωή
3. Αθλητισμός
4. Θρησκεία
5. Προσδοκίες για το μέλλον
6. Ενεργός συμμετοχή
7. Σεβασμός διαφορετικότητας

Στόχος ήταν να αναδειχθούν οι εμπειρίες και τα συναισθήματα των μαθητών που απαρτίζουν τον σύνθετο πια μαθητικό πληθυσμό, ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα σε σχέση με τη συμμετοχή τους στις σχολικές, κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες, καθώς και σε σχέση με δυσκολίες ή εμπόδια που ενδεχομένως συμβάλλουν σε μορφές περιθωριοποίησης ή αποκλεισμού τους.

Σύνοδος Νεολαίας

Η Σύνοδος Νεολαίας περιλαμβάνεται ανάμεσα στις ενέργειες τις οποίες διεξάγει ο Οργανισμός Νεολαίας για τη θέσπιση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία. Η πρώτη Σύνοδος πραγματοποιήθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο Φιλοξενία στις 26 Μαΐου 2015. Στη Σύνοδο συμμετείχαν νέοι από διάφορες ηλικιακές ομάδες, καθώς και εκπρόσωποι οργανώσεων νεολαίας, οι οποίοι εξέφρασαν άμεσα τις απόψεις για τα θέματα που απασχολούν τη νεολαία. Μέσα από τη Σύνοδο, ο Οργανισμός Νεολαίας έδωσε το βήμα στους νέους της Κύπρου, που προέρχονταν από οργανώσεις νεολαίας, μη κυβερνητικές οργανώσεις, αλλά και σε νέους που δεν ανήκουν σε κάποιο οργανωμένο σύνολο. Δόθηκε, έτσι, η ευκαιρία στους νέους να συζητήσουν τις δικές τους σκέψεις, απόψεις, προσδοκίες αλλά και ανησυχίες για το αύριο. Η Σύνοδος πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη.

Φεστιβάλ Νέων

Το Φεστιβάλ Νέων έγινε σε συνάρτηση με τη Σύνοδο Νεολαίας και πραγματοποιήθηκε στον Δημοτικό Κήπο Λευκωσίας στις 24 Μαΐου 2015. Περιλάμβανε συναυλίες, δρώμενα, παρουσιάσεις, κυνήγι θησαυρού και άλλα, ενώ παράλληλα, μέσα από το NGO Fair και την Ανθρώπινη Βιβλιοθήκη που φιλοξένησε, έδωσε την ευκαιρία στους παρευρισκομένους να γνωρίσουν οργανώσεις νεολαίας και να καταρρίψουν τυχόν στερεότυπα ή προκαταλήψεις που υπάρχουν για συγκεκριμένα άτομα ή ομάδες ανθρώπων.